

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

RIGSDAGSAARBOG

SAMLINGEN 1945

VED

JOHS. THORBORG
LANDSTINGSSEKRETÆR

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL – NORDISK FORLAG

J. H. SCHULTZ A/S - UNIVERSITETSBOGTRYKKERI

1945

Pris: 7 Kr.

RIGSDAGSAARBOG

SAMLINGEN 1945

VED

JOHS. THORBORG
LANDSTINGSSEKRETÆR

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL – NORDISK FORLAG
J. H. SCHULTZ A/S – UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI

1945

Indhold.

	Side
Mindetaler	V
Den 96. ordentlige Rigsdagssamling	1
Ministeriet V. Buhl	2
Medlemmerne af Rigsdagen	3
Parti-Grupperingen	15
Partiernes Bestyrelser	16
Dansk interparlamentarisk Gruppe	18
Rigsdagssamlingens Aabning	19
Tingenes Præsidium og Sekretærer	32
Staaende Udvalg	32
Ministeriet	35
Perioden 29. August 1943—4. Maj 1945	37
Danmark—Island	47
Fortegnelse over Lovforslag, Beslutninger m. m.	56
Lov om Finanslovanordning samt Regnskabsoversigter ..	63
Tillægsbevillingslov	77
Øvrige vedtagne Love	84
Ikke vedtagne Lovforslag	365
Beslutninger	382
Forespørgsler	407
Valgs Prøvelse	420
Valg til Kommissioner og Hverv	424
Andragender	430
Tillæg (Lovanordninger)	431
Sagregister	541

I Tiden mellem den 95. ordentlige Rigsdagssamlings Slutning og den 96. ordentlige Rigsdagssamlings Aabning, i hvilken Periode Rigsdagens Arbejde hvilede, afgik fire Folketingsmænd og een Landstingsmand ved Døden.

I Folketingets Møde den 9. Maj 1945 udtalte Formanden (*Hans Rasmussen*):

»Siden Folketinget sidst havde Møde, er ikke mindre end fire Medlemmer af denne Forsamling afgaaet ved Døden.

Folketingsmand *Fr. Andersen*, Kalundborg, døde den 5. September 1944 efter mange Aars udmærket Arbejde her i Tinget. Han udførte paa saglige Omraader en betydelig Gerning. Han var Medlem af Finansudvalget i en lang Periode, i flere Aar dets Ordfører, og han gjorde solidt og godt Arbejde overalt, hvor han blev sat ind. *Fr. Andersens* stilsfærdige og venlige Personlighed vil vi alle savne.

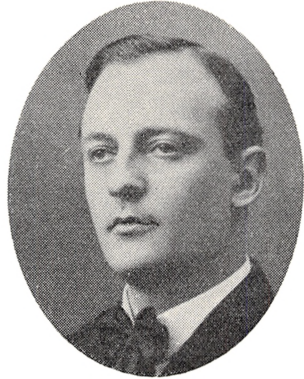
Saa nævner jeg Folketingsmand *Albinus Jensen*, der afgik ved Døden den 23. Februar 1944. Det blev med Rette sagt om ham — og det lægger jeg Vægt paa —, at han var i særlig Grad Ungdommens Ven og Talsmand. Hans Betydning for den jyske Arbejderungdom har været meget stor.

Husmand *Anton Simonsen*, som døde den 10. Maj 1944, var Repræsentant for Skanderborg-Kredsen. Han nærrede levende Interesse for Husmandsspørgsmaalet, som han omfattede med stor Varme.

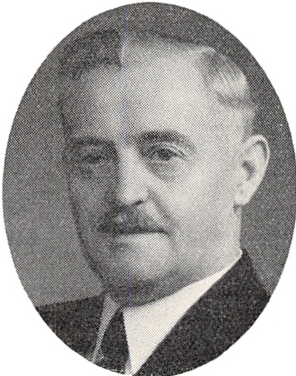
Den fjerde afdøde Folketingsmand er Grosserer *W. Prieme*, som dræbtes paa Gaden uden for sin Forretning den 24. Januar 1945. Det var en Niddingsdaad, der rystede os alle dybt, og

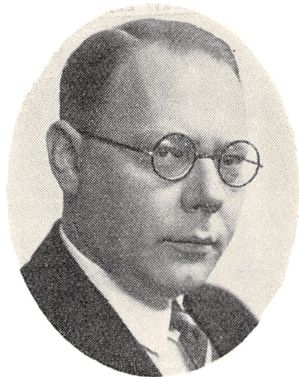
Fr. Andersen.

Albinus Jensen.

Anton Simonsen.

W. Prieme.

VII

som i mange Aar vil komme til at staa i vor Erindring som en særlig uhyggelig Begivenhed. Prieme talte her i Tinget ofte den frie Handels Sag og deltog paa kyndig Maade i den handelspolitiske Diskussion. Sit Hverv som Medlem af Finansudvalget viede han ogsaa megen Interesse.

Samtlige disse bortgangne Kolleger vil blive erindret her i Tinget, og deres Minde vil blive holdt i Ære.«

I Landstingets Møde den 9. Maj 1945 udtalte Formanden (Ch. Petersen):

»Siden Rigsdagen sidst var samlet, har Landstinget mistet en af sine Forgrundsskikkelser, Redaktør *Hendrik Stein*, der den 5. Oktober i Fjor afgik ved Døden 70 Aar gammel.

Efter at have taget juridisk Embedseksamen slog Stein straks ind paa den journalistiske Vej, og i 1899 knyttedes han til Dagbladet »Børsen«, hvis Chefredaktør han siden skulde blive. Inden for Pressen kom Stein med Aarene til at indtage en førende Position, og vigtige Tillidsposter blev ham betroet. Men den flittige og alsidigt interesserede Mand havde ogsaa andre Strengte paa sin Bue. Som Næstformand for Foreningen »Norden«s Forretningsudvalg var han en ivrig Forkæmper for nordisk Samarbejde, og han havde Sæde i Bestyrelsen for adskillige Foreninger og Erhvervsvirksomheder.

Ogsaa i det politiske Liv tog Stein virksomt Del. Han indvalgtes 1921 i Frederiksberg Kommunalbestyrelse, blev senere Raadmand og var i de sidste Aar, inden han i 1933 traadte ud af Kommunalbestyrelsen, dennes Næstformand. Af Landstinget blev han Medlem i 1932, og han var i de sidste Aar Formand for Det konservative Folkepartis Landstingsgruppe.

Jævnsides med Varetagelsen af disse forskelligartede Hverv, der stillede store Krav til hans Arbejdsevne, redigerede Stein den meget benyttede Børshaandbog, ligesom han udarbejdede flere Bøger af erhvervsøkonomisk Art. Disse bærer paa samme Maade som hans Avisartikler Præg af omhyggeligt Arbejde og sikker Stilsans.

Her i Tinget blev Steins Indlæg i Debatterne altid fulgt med Opmærksomhed som Følge af deres lodige Indhold og

VIII

saglige Form. Han havde i Tale som i Skrift Evne til at omsætte sine Tanker i et klart og velformet Sprog, og han formaede at give sine Udtalelser Vægt uden Anvendelse af stærke Ord. Han var tillige et elskværdigt Menneske, som vandt sig mange Venner blandt dem, der lærte ham nærmere at kende,

Hendrik Stein.

M. P. Sørensen.

og han vil ikke mindst blive mindet som en god dansk Mand, der i Besættelsestiden kæmpede djærvt mod Indskrænkningerne i Pressens Ytringsfrihed.«

I Løbet af Rigsdagssamlingen afgik Landstingsmand, fhv. Borgmester *M. P. Sørensen* ved Døden den 2. Juni 1945. I Landstingets Møde den 13. Juni udtalte Formanden (*Ch. Petersen*):

»Siden Tingets sidste Møde har jeg modtaget Meddelelse om, at 4de landstingsvalgte Medlem, fhv. Borgmester *M. P. Sørensen*, efter længere Tids Svagelighed er afgaaet ved Døden den 2. Juni, 71 Aar gammel.

Han blev Medlem af dette høje Ting den 1. Oktober 1940, valgt af Socialdemokratiet. Forud for sin Indtræden i Rigsdagen havde han af Menings- og Folkefæller faaet betroet flere vigtige Hverv og Tillidsposter. Oprindeligt var han uddannet som Maler, men allerede i en ung Alder blev han knyttet til den socialdemokratiske Provinspresse, og i en meget

lang Aarrække var han Redaktør af »Assens Social-Demokrat«. Han var Medlem af Assens Byraad gennem 34 Aar og var sin Bys Borgmester gennem de sidste 8 Aar af sin kommunale Virksomhed. Desuden havde han af Arbejderbevægelsen paa Fyn i Aarens Løb faaet betroet forskellige vigtige Opgaver, som han varetog med Dygtighed og Troskab.

M. P. Sørensen var personlig en elskværdig og ærlig Mand; her i Tinget havde han vundet sig mange Venner. Vi vil bevare de bedste Minder om vor afdøde Kollega «

Den 96. ordentlige Rigsdagssamling.

Som Følge af de ekstraordinære Forhold, der var raadende i Danmark i Tiden fra 29. August 1943, da Regeringen ophørte at fungere, og indtil den tyske Besættelses Ophør, sammenkaldtes Rigsdagen hverken i 1943 eller i 1944 til en ny Samling. Heller ikke udfærdigedes der noget kongeligt aabent Brev om Slutning af den i Oktober 1942 aabnede 95. ordentlige Rigsdagssamling, hvis sidste Møder afholdtes den 2. Juli 1943.

Efter Landets Befrielse aabnedes Rigsdagens 96. ordentlige Samling den 9. Maj 1945 af Hans Majestæt Kongen. Aabningsakten fandt Sted i Fællessalen (se Side 19).

Samlingen sluttede den 1. Oktober 1945.

Der afholdtes 134 Møder i Folketinget og 124 i Landstinget.

Ministeriet V. Buhl.

Udnævnelsesdatum: 5. Maj 1945.

- Statsminister: *V. Buhl*, f. 81.¹⁾
 Udenrigsminister: *J. Christmas Møller*, f. 94.²⁾
 Finansminister: *H. C. Hansen*, f. 06.
 Justitsminister: *N. Busch-Jensen*, f. 86.
 Minister for Landbrug og Fiskeri: *Erik Eriksen*, f. 02.
 Indenrigsminister: *Knud Kristensen*, f. 80.³⁾
 Minister for offentlige Arbejder: *Carl Petersen*, f. 94.
 Trafikminister: *Alfred Jensen*, f. 03.
 Arbejds- og Socialminister: *H. C. Hedtoft-Hansen*, f. 03.
 Kirkeminister: *Arne Sørensen*, f. 06.
 Undervisningsminister: *A. M. Hansen*, f. 77.
 Forsvarsminister: *Ole Bjørn Kraft*, f. 93.
 Minister for Handel, Industri og Søfart: *V. Fibiger*, f. 86.⁴⁾
 Minister for særlige Anliggender: *Mogens Fog*, f. 04.
 Minister uden Portefeuille: *Aksel Larsen*, f. 97.
 Minister uden Portefeuille: *Kr. Juul Christensen*, f. 98.
 Minister uden Portefeuille: *Frode Jakobsen*, f. 06.
 Minister uden Portefeuille: *H. L. H. Kauffmann*, f. 88.⁵⁾

1) Finansminister $^{20}/_7$ 1937— $^{16}/_7$ 1942; konstitueret som Statsminister $^{1}/_5$ — $^{4}/_5$ 1942; Statsminister $^{4}/_5$ — $^{9}/_{11}$ 1942; $^{5}/_5$ — $^{7}/_5$ 1945 Udenrigsminister ad interim.

2) Udnævnt $^{7}/_5$ 1945. Minister uden Portefeuille $^{10}/_4$ — $^{8}/_7$ 1940; Minister for Handel, Industri og Søfart $^{8}/_7$ — $^{3}/_{10}$ 1940.

3) Indenrigsminister $^{8}/_7$ 1940— $^{9}/_{11}$ 1942.

4) Minister uden Portefeuille $^{10}/_4$ — $^{8}/_7$ 1940; Kirkeminister $^{8}/_7$ 1940— $^{9}/_{11}$ 1942.

5) Udnævnt $^{12}/_5$ 1945.

Medlemmerne af Rigsdagen.

Partibetegnelser: S. = Socialdemokratiet, KF. = Det konservative Folkeparti, V. = Venstre, RV. = Det radikale Venstre, DK. = Danmarks kommunistiske Parti, DS. = Dansk Samling, NA. = Danmarks national-socialistiske Arbejder-Parti, DR. = Danmarks Retsforbund, B. = Bondepartiet, UP. = Uden for Partierne.

A. Folketinget.

Efter Valget til Folketinget den 23. Marts 1943
(med Gyldighed fra 3. April 1943).

Folketinget ¹⁾	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
A. Hovedstadens Omraade.			
I. Søndre Storkreds.			
Johs. Kjærbøl, fhv. Minister.....	23/12 85	S.	22/10 35
Laurits Hansen, fhv. Minister.....	24/10 94	S.	3/4 43
Rasmus Hansen, Redaktør.....	16/8 96	S.	16/1 36
E. Friis, Rodemester.....	20/8 77	S.	24/4 29
Johs. E. Kastrup Olsen, Mønstringsbestyrer.....	26/2 98	KF.	6/10 44
Gerda Mundt, Borgerrepræsentant... Under Samlingen (3/9 45) nedlagdes Mandatet af:	4/9 74	KF.	16/11 32
Laurits Hansen, fhv. Minister. I hans Sted indtraadte:			
Nina Andersen, Frue, Sekretær.....	20/11 00	S.	1/2 36 ²⁾

¹⁾ Medlemmernes Rækkefølge inden for hver Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partiernes Bogstavbetegnelser ved Valgene og inden for Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

²⁾ Var ikke Medlem 2/4 43—3/9 45.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
II. Østre Storkreds.			
H. C. Hedtoft-Hansen, Arbejds- og Socialminister	21/4 03	S.	22/10 35
Ludvig Christensen, fhv. Minister . .	28/7 78	S.	3/4 39 ¹⁾
Lars M. Olsen, Sekretær	7/7 05	S.	3/4 39
Ingvard Dahl, Tømrer	18/7 94	S.	6/8 39
Gudmund Odgaard, Kontrolør ved Sundhedskommissionen	6/10 00	S.	3/4 43
K. E. S. Rager, Civilingeniør	15/9 84	RV.	24/4 29
Halfdan Hendriksen, fhv. Minister . .	12/11 81	KF.	11/4 24 ²⁾
Poul Claussen, Apoteker	10/4 89	KF.	25/1 45
C. A. S. Westermann, Kommandør . . .	14/2 94	KF.	2/9 33
Helge Bangsted, Redaktør	9/11 98	NA.	3/4 43
Arne Sørensen, Kirkeminister	2/10 06	DS.	3/4 43
III. Vestre Storkreds.			
Alsing Andersen, fhv. Minister	5/2 93	S.	24/4 29
Fr. Dølgaard, Landsretssagfører	20/4 93	S.	22/10 35
J. Chr. Jensen, Direktør	30/11 77	S.	11/5 18
O. E. Einer-Jensen, Forbundsformand	5/7 89	S.	20/1 24
Valdemar Sørensen, Grosserer	16/1 80	RV.	22/10 35
Aksel Møller, Ekspeditionssekretær, cand. polit.	1/1 06	KF.	3/4 39
C. J. F. Sven, Overretssagfører	24/1 87	KF.	26/4 20 ³⁾
B. Øernes Omraade.			
Københavns Amtskreds.			
H. C. Hansen, Finansminister	8/11 06	S.	7/12 36
Th. Poulsen, Maskinarbejder	15/6 90	S.	3/4 43
W. Villumsen, Typograf	23/7 89	S.	16/11 32
Chr. Hougaard, Lærer	11/3 97	S.	3/4 43

¹⁾ Landstingsmand 1/5 25—3/4 39.

²⁾ Var ikke Medlem 22/9 32—3/4 43. Landstingsmand 23/9 32—3/4 43.

³⁾ Var ikke Medlem 22/9 36—3/4 39. Landstingsmand 22/9 36—3/4 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Oluf Carlsson, Sekretær	14/6 07	S.	3/4 43
Jørgen Jørgensen, fhv. Minister, Gaard-ejer	19/5 88	RV.	24/4 29
Hans Thyge Jacobsen, Sognepræst . .	12/11 96	KF.	24/4 29 ¹⁾
Carsten Raft, Journalist	28/4 95	KF.	22/10 35
Poul Sørensen, Forretningsfører	25/6 04	KF.	26/9 41
Alfred Bindslev, Borgmester	21/6 96	KF.	2/12 26
Chr. Norlev, Sognepræst	16/10 83	DR.	3/4 43
Einer Jørgensen, Købmand	20/3 98	NA.	3/4 43
Ove Hoff, Civilingeniør	16/11 05	DS.	3/4 43
Frederiksborg Amtskreds.			
R. S. Schytz, Montør	6/7 01	S.	3/4 39
Kai Jensen	15/3 09	S.	3/4 43
P. D. Jensen, Parcellist	16/1 80	RV.	5/10 39
Victor Larsen, Proprietær	25/2 90	KF.	11/4 34
Marius Jensen, Gaardejer	24/1 88	V.	22/10 35
Holbæk Amtskreds.			
Arne Rosenholm, Kommunelærer	28/5 03	S.	6/9 44
J. S. Smørum, Husmand	3/2 91	S.	24/4 29 ²⁾
Niels P. Andreasen, Parcellist	25/7 81	RV.	24/4 29
Vagn Bro, Politimester	17/2 94	V.	26/4 20 ³⁾
Sorø Amtskreds.			
H. P. Hansen, fhv. Minister	6/10 72	S.	20/5 13
Kaj Bundvad, Sekretær	8/7 04	S.	3/4 43
K. Bøgholm, Redaktør, cand. mag. . .	11/7 98	KF.	3/4 43
Arnth Jensen, Førstelærer	27/9 83	V.	8/8 27
Præstø Amtskreds.			
Carl Petersen, Minister for off. Arbejder	1/5 94	S.	22/10 35
H. P. Hansen, Borgmester	21/1 75	S.	18/11 32
Kristian Nygaard, Højskolelærer . . .	27/12 87	RV.	22/10 35
Povl Falk-Jensen, Forpagter	29/9 84	KF.	6/7 20 ⁴⁾
Otto Himmelstrup, Docent	1/12 83	V.	11/4 24

1) Var ikke Medlem 21/10 35—3/4 43.

2) Var ikke Medlem 2/4 39—26/1 41.

3) Var ikke Medlem 6/7 20—2/12 26 og 22/10 35—3/4 39.

4) Var ikke Medlem 21/9 20—3/4 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Bornholms Amtskreds.			
Hans Rasmussen, Redaktør.....	23 ⁶ / ₆ 73	S.	29 ⁵ / ₄ 06 ¹)
Hans Conrad Koefoed, Gaardejer....	2 ¹¹ / ₁₁ 88	V.	11 ⁴ / ₄ 37
Maribo Amtskreds.			
J. Sehested-Grove, Redaktionssekretær	8 ³ / ₃ 00	S.	3 ⁴ / ₄ 43
V. Buhl, Statsminister.....	16 ¹⁰ / ₁₀ 81	S.	3 ⁴ / ₄ 39 ²)
Hartvig Frisch, Professor ved Københavns Universitet, Dr. phil.	17 ¹ / ₁ 93	S.	2 ¹² / ₁₂ 26
A. M. Hansen, Undervisningsminister	21 ⁹ / ₉ 77	RV.	22 ⁴ / ₄ 18 ³)
Poul Hjermind, Landsretssagfører ...	1 ⁸ / ₈ 10	KF.	3 ⁴ / ₄ 43
Odense Amtskreds.			
Holger Larsen, Maskinarbejder.....	8 ¹ / ₁ 06	S.	26 ¹² / ₁₂ 40
Johs. Hansen, fhv. Minister.....	24 ¹¹ / ₁₁ 81	S.	3 ⁴ / ₄ 39 ⁴)
L. M. Larsen (Bjerre), Gaardejer....	22 ⁵ / ₅ 83	S.	2 ¹² / ₁₂ 26
Oluf Steen, Landmand.....	16 ⁷ / ₇ 92	RV.	11 ⁴ / ₄ 24
Kristen Amby, Fængselspræst.....	4 ³ / ₃ 94	KF.	16 ¹¹ / ₁₁ 32
Chr. R. Christensen, Gaardejer.....	8 ⁴ / ₄ 03	KF.	11 ¹ / ₁ 41
Søren P. Larsen.....	14 ⁷ / ₇ 88	V.	2 ¹² / ₁₂ 26
Svendborg Amtskreds.			
Poul Hansen, Kontorist.....	7 ⁵ / ₅ 10	S.	3 ⁴ / ₄ 39
Svend Horn, Maskinarbejder.....	11 ³ / ₃ 06	S.	3 ⁴ / ₄ 39
P. Munch, fhv. Minister, Dr. phil. ..	25 ⁷ / ₇ 70	RV.	25 ⁵ / ₅ 09
Henning Hasle, fhv. Minister, Højesteretssagfører.....	2 ¹¹ / ₁₁ 00	KF.	16 ¹¹ / ₁₁ 32
J. Chr. Jensen-Broby, Gaardejer	18 ² / ₂ 88	V.	18 ² / ₂ 19
Harald Petersen, Redaktør.....	27 ¹⁰ / ₁₀ 93	V.	3 ⁴ / ₄ 43

1) Var ikke Medlem 20⁵/₅ 13—21⁹/₉ 20.2) Landstingsmand 23⁹/₉ 32—3⁴/₄ 39.3) Var ikke Medlem 26⁴/₄—21⁹/₉ 20.4) Landstingsmand 1¹⁰/₁₀ 28—3⁴/₄ 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
C. Jyllands Omraade.			
Hjørring Amtskreds.			
Chr. Christiansen, Forretningsfører . . .	14/9 95	S.	1/1 32 ¹⁾
L. Qvist Hansen, Inkassator	14/10 00	S.	3/4 43
L. P. Fabricius, Sognepræst	7/1 91	KF.	3/4 43
Hans Pinstrup, Gaardejer	7/8 92	V.	16/11 32
Marius J. Heilesen, Gaardejer	19/6 90	V.	3/4 43
Thisted Amtskreds.			
Marinus Sørensen, Statsrevisor, Gaardejer	8/2 86	S.	2/12 26
V. Fibiger, Minister for Handel, Industri og Søfart	11/2 86	KF.	28/4 20
J. E. Nørgaard, Gaardejer	17/8 91	V.	16/11 32
Aalborg Amtskreds.			
J. N. A. Strøm, Fabrikarbejder . . .	21/12 98	S.	16/11 32
C. Bollerup Madsen, Redaktør	11/6 84	S.	22/10 35
Jens Sørensen (Sejlfod), Gaardejer . .	14/7 78	S.	1/1 30
Christen Andersen, Husmand	29/10 85	S.	22/6 35 ²⁾
Ole Bjørn Kraft, Forsvarsminister . . .	17/12 93	KF.	2/12 26
N. Elgaard, fhv. Minister	1/2 79	V.	24/12 22
Edvard Sørensen, Statshusmand	28/8 93	V.	24/4 29
Robert Stærmosé	28/9 07	DS.	3/4 43
Viborg Amtskreds.			
A. C. Mortensen, Redaktør	22/1 70	S.	26/4 20
Th. Hauberg, Førstelærer	6/10 87	S.	24/4 29 ³⁾
Bertel Dahlgaard, fhv. Minister	7/11 87	RV.	26/4 20
Poul Chr. Thomsen, Forstander	30/1 01	KF.	3/5 45
Laust Nørskov, Gaardejer	22/1 83	V.	30/9 14
S. Brorsen, fhv. Minister	1/7 75	V.	17/9 07 ⁴⁾

1) Var ikke Medlem $\frac{16}{11} 32 - \frac{22}{10} 35$.

2) Var ikke Medlem $\frac{2}{4} - \frac{1}{9} 39$.

3) Var ikke Medlem $\frac{16}{11} 32 - \frac{22}{10} 35$.

4) Var ikke Medlem $\frac{24}{4} 29 - \frac{1}{5} 32$.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Randers Amtskreds.			
Alfr. Andersen, Typograf	$\frac{3}{11}$ 89	S.	$\frac{3}{4}$ 39
Gustav Pedersen, Forretningsfører . . .	$\frac{3}{4}$ 93	S.	$\frac{11}{4}$ 24 ¹⁾
M. F. Mortensen, Statshusmand	$\frac{5}{5}$ 74	S.	$\frac{24}{4}$ 29
Chr. E. Boeck-Hansen, Civilingeniør, Direktør	$\frac{25}{9}$ 82	KF.	$\frac{22}{10}$ 35
Knud Kristensen, Indenrigsminister, Gaardejer	$\frac{26}{10}$ 80	V.	$\frac{26}{4}$ 20 ²⁾
Simon From, Forpagter	$\frac{23}{8}$ 04	V.	$\frac{3}{4}$ 43
Aarhus Amtskreds.			
A. Sneum, Kommuelærer	$\frac{29}{7}$ 79	S.	$\frac{11}{4}$ 24
Holger Eriksen, Redaktør	$\frac{5}{12}$ 94	S.	$\frac{22}{10}$ 35
Leonhard Hansen, Forretningsfører . .	$\frac{18}{6}$ 87	S.	$\frac{16}{11}$ 32
J. Kr. Jensen (Lillering), Gaardejer . .	$\frac{1}{12}$ 87	S.	$\frac{11}{4}$ 24 ³⁾
A. K. Harbo Andersen, Kommuelærer . .	$\frac{3}{5}$ 91	S.	$\frac{3}{4}$ 43
O. Kier, Civilingeniør	$\frac{16}{3}$ 91	KF.	$\frac{3}{4}$ 39
Flemming Hvidberg, Prof., Dr. theol.	$\frac{17}{12}$ 97	KF.	$\frac{3}{4}$ 43
Skanderborg Amtskreds.			
Axel Sørensen, fhv. Minister, Hypotek- bankdirektør	$\frac{2}{3}$ 82	S.	$\frac{3}{4}$ 43 ⁴⁾
C. Charles Olsen, Sadelmagermester . .	$\frac{10}{9}$ 91	S.	$\frac{24}{2}$ 44
P. Korsgaard, Ingeniør, cand. polyt..	$\frac{17}{7}$ 74	KF.	$\frac{22}{4}$ 18
Kr. Juul, Gaardejer	$\frac{10}{6}$ 92	V.	$\frac{3}{4}$ 39
Vejle Amtskreds.			
Holger Larsen, Redaktør	$\frac{8}{1}$ 80	S.	$\frac{26}{4}$ 20
Victor Gram, Forbundsformand	$\frac{30}{1}$ 10	S.	$\frac{3}{4}$ 43
M. Larsen, Togfører	$\frac{28}{7}$ 93	S.	$\frac{3}{4}$ 39
Axel Ivan Pedersen, Skotøjshandler . .	$\frac{27}{8}$ 05	S.	$\frac{15}{9}$ 39
Peder Halskov Clausager, Civilingeniør	$\frac{3}{6}$ 00	RV.	$\frac{3}{4}$ 39
Karl Olsen, Adjunkt	$\frac{19}{2}$ 08	KF.	$\frac{3}{1}$ 43

1) Var ikke Medlem $\frac{2}{12}$ 26— $\frac{29}{9}$ 34.2) Var ikke Medlem $\frac{24}{4}$ 29— $\frac{16}{11}$ 32.3) Var ikke Medlem $\frac{2}{12}$ 26— $\frac{24}{4}$ 29.4) Landstingsmand $\frac{1}{3}$ 32— $\frac{22}{9}$ 36.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Inger Gautier Schmit, Frue	25/10 77	V.	24/4 29 ¹⁾
Laurits Pedersen, Gaardejer	25/1 86	V.	22/10 35
Valdemar Thomsen, Gaardejer	12/12 87	B.	18/11 32
Ringkøbing Amtskreds.			
Kr. M. Bording, fhv. Minister	11/4 76	S.	21/9 20
Alfred Andreassen, Skoleinspektør . . .	17/4 94	S.	1/2 42
M. P. Rasmussen (Gyllum) Gaardejer	8/10 82	RV.	24/4 29
A. Vesterager, Lærer	12/3 70	KF.	22/4 18
Jens Sønderup, Gaardejer	2/2 94	V.	22/10 35
Harald Nielsen, Sekretær	18/11 96	V.	11/9 42
Ole Østergaard, Gaardejer	24/5 77	V.	3/4 43
Jens Thomsen, Gaardejer	23/6 80	B.	22/10 35
Ribe Amtskreds.			
L. Julius Bomholt, Formand for Radio- raadet	11/6 96	S.	24/4 29
M. K. Sørensen, Overportør	30/9 79	S.	20/3 28
J. K. Jensen (Gørding), Læge	8/7 70	RV.	16/11 32
E. Finnemann Bruun, Direktør	4/10 98	KF.	3/4 43
Erik Eriksen, Minister for Landbrug og Fiskeri, Gaardejer	20/11 02	V.	22/10 35
O. Øllgaard, Gaardejer	12/11 90	V.	3/4 39
Einar Simonsen, Gaardejer	26/2 94	V.	22/10 35
Oluf Pedersen	6/9 91	DR.	16/11 32
Mads M. Dons, Overtelegraformand.	21/9 81	S.	11/5 44
Haderslev-Aabenraa-Sønderborg-Tønder Amtskreds.			
Frede Nielsen, Redaktør	5/5 91	S.	3/4 43
P. Mortensen, Maskinarbejder	5/3 86	S.	11/4 24 ²⁾
Anders Andersen, Stereotypør	29/3 01	S.	3/4 43

1) Medlem af Landstinget 11/5 18—24/4 29.

2) Var ikke Medlem 2/12 26—1/10 27.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
A. Svensson, Redaktør.....	19/11 80	KF.	16/11 32
Peter Petersen (Røj), Domæneforpagter	13/4 75	KF.	22/10 35
Jørgen Gram, Gaardejer.....	19/11 87	V.	22/10 35
Erik Appel, Domæneforpagter, cand. mag.....	2/11 80	V.	3/4 39
Frits Clausen, Læge.....	12/11 93	NA.	3/4 39
Færøerne.			
Thorstein Petersen, Bankdirektør....	21/8 99	UP.	3/4 43 ¹⁾
I Henhold til Lov af 18. Maj 1945, jfr. Foreløbig Lov af 7. Maj 1945:			
Alfred Jensen, Trafikminister.....	7/7 03	DK.	6/10 36 ²⁾
Aksel Larsen, Minister uden Porte- feuille.....	5/8 97	DK.	16/11 32 ³⁾
Martin Nielsen, Redaktør.....	12/12 00	DK.	3/4 39 ⁴⁾

Den 16. Maj 1945 meddelte Folketinget de tre ovennævnte Medlemmer af Danmarks kommunistiske Parti Orlov i Henhold til Forretningsordenens § 43, Stk. 2, Punkt 2, og følgende Stedfortrædere indkaldtes derefter som midlertidige Medlemmer af Folketinget:

Alvilda Larsen, Kontorist, Frue (f. 6/9 14).

Svend Marius Nielsen, Matros (f. 1/8 09).

Jens Johs. Hansen, Sekretær (f. 16/5 08).

Den 27. Juni 1945 genindtog Redaktør Martin Nielsen sin Plads i Folketinget, hvorved Sekretær Jens Johs. Hansens Hverv som midlertidigt Medlem ophørte.

1) Valget paa Færøerne fandt Sted den 3. Maj 1943.

2) Var ikke Medlem 2/4 43—7/5 45.

3) Var ikke Medlem 2/4 43—7/5 45.

4) Var ikke Medlem 2/4 43—7/5 45.

B. Landstinget.

Efter Valgene til Landstinget i 1., 4. og 6. Kreds den 14. April 1939, i 7. Kreds den 27. April 1939 og i 2., 3. og 5. Kreds den 6. April 1943 (med Gyldighed fra 14. April 1943).

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Landstingsvalgte.¹⁾				
1	C. E. Christiansen, Borgmester	26/3 79	S.	22/9 36
2	K. K. Steincke, fhv. Minister, Direktør	25/8 80	S.	11/5 18 ²⁾
3	H. R. Stumph, Redaktør	24/12 76	S.	11/2 30 ³⁾
4	M. P. Sørensen, fhv. Borgmester . . .	25/10 73	S.	1/10 40
5	Jørgen Møller	6/11 77	S.	1/10 20 ⁴⁾
6	H. P. Johansen, Kommunalærer . . .	24/3 81	S.	23/9 24 ⁵⁾
7	Ch. Petersen, Forretningsfører	16/12 77	S.	26/3 28 ⁶⁾
8	Johs. Kr. Johansen, Husejer	4/1 78	S.	11/5 18 ⁷⁾
9	Anna Westergaard, Fuldmægtig . . .	8/6 82	RV.	4/10 39
10	Martin Sørensen (Peterslund), Gaard-ejer	27/6 74	RV.	29/10 36
11	H. Jepsen Christensen, Gaardejer . .	28/2 80	V.	7/10 20
12	J. Villemoes, Konsul, Grosserer . . .	28/9 80	V.	27/6 28
13	Svenning Rytter, fhv. Præsident for Københavns Byret	19/1 75	V.	30/4 29 ⁸⁾
14	S. C. Nørgaard, Overlærer	1/7 73	V.	9/3 33 ⁹⁾
15	Esther Malling Pedersen, Redaktør, Frue	11/3 85	V.	22/9 36 ¹⁰⁾

¹⁾ Valget fandt Sted den 11/3 39. (Aarbog 1938—39, Side 551).

²⁾ Landstingsvalgt siden 1/10 40.

³⁾ Landstingsvalgt siden 1/10 40.

⁴⁾ Landstingsvalgt siden 1/10 40.

⁵⁾ Folketingsmand 26/4—17/9 20. — Landstingsvalgt siden 1/10 40.

⁶⁾ Landstingsvalgt siden 23/6 41.

⁷⁾ Landstingsvalgt siden 6/10 42.

⁸⁾ Folketingsmand 26/4 20—30/4 29.

⁹⁾ Folketingsmand 25/5 09—20/5 13, 22/4 18—2/12 26.

¹⁰⁾ Landstingsvalgt siden 14/4 39.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
16	O. Bouet, Værkmester	25/3 79	KF.	6/10 44 ¹⁾
17	M. C. Schaumann, Fabrikant	30/12 75	KF.	1/10 28 ²⁾
18	J. R. Poulsen, Proprietær	31/8 73	KF.	23/9 32 ³⁾
19	Lisbet Hindsgaul, Frue	21/5 90	KF.	19/6 35 ⁴⁾
	Under Samlingen (2/8 45) afgik ved Døden: M. P. Sørensen, fhv. Borgmester. I hans Sted indtraadte: Severin Hansen, Fisker	19/7 80	S.	22/9 36 ⁵⁾
	1. Kreds.			
1	I. C. Elster Bonnichsen, Skoleinspektør, Dr. phil.	26/12 83	KF.	3/4 43
2	Max Bender, Kommunalrevisor	28/2 85	S.	14/4 39
3	Ingeborg Hansen, Landsretssagfører, Frue	17/2 86	S.	22/9 36
4	Johanne Dahlerup-Petersen, Frue	20/7 96	KF.	2/11 40
5	Otto Wiinblad, Typograf	7/1 87	S.	30/1 43
6	Josef Andersson, Forretningsfører	18/1 85	S.	14/4 39
7	Victor Fornæs, Driftsleder	8/1 81	S.	23/6 41 ⁶⁾
8	Hermod Lannung, Landsretssagfører	9/11 95	RV.	14/4 39
9	Erik Jacobsen, Sekretær	19/12 85	S.	8/10 39
10	A. Fløtkjær, Forretningsfører, Formand for Kbh. Borgerrepræsentation	15/4 92	S.	1/2 39
	2. Kreds.			
1	A. P. Hansen, Husmand	6/5 76	S.	11/5 18
2	Nikoline Winther, Frue	21/9 91	V.	18/6 39
3	Johs. Krarup, Forpagter	12/12 82	KF.	22/11 37
4	F. Willumsen, Sogneraadformand	4/7 82	S.	20/4 41

1) Folketingsmand 11/4 24—24/4 29, 16/11 32—22/10 35, 3/4 39—6/10 44.

2) Landstingsvalgt siden 22/9 36.

3) Landstingsvalgt siden 22/9 36.

4) Landstingsvalgt siden 2/11 40.

5) Landstingsvalgt siden 3/6 45.

6) Folketingsmand 22/10 35—3/4 39.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
5	Alfred Date, Overlærer.....	6/2 82	S.	14/4 39 ¹⁾
6	Hans Hansen, Tømrer.....	9/11 85	S.	1/10 37 ²⁾
7	P. B. Thisted Knudsen, Sagfører...	4/4 04	V.	14/4 39
8	Einar P. Foss, Civilingeniør.....	29/1 93	KF.	14/4 43
9	Oluf Johansen, Statshusmand.....	29/3 94	RV.	22/9 36
10	P. K. Thomsen, Overlærer.....	30/9 78	S.	22/9 36
11	H. M. Markersen, Civilingeniør.....	11/3 81	KF.	14/4 43
12	Axel Christensen, Smedemester.....	3/5 89	RV.	22/9 36
3. Kreds.				
	Johs. E. Larsen, Skatteraadformand	1/12 92	S.	14/3 42
4. Kreds.				
1	Jørgen Jørgensen, Gaardejer.....	7/6 91	KF.	14/4 39
2	Martin Larsen, Fisker.....	3/11 72	S.	1/10 40
3	P. C. Petersen, Husmand.....	10/11 78	S.	26/9 26
4	A. Elmquist, Landsretssagfører.....	18/5 88	V.	14/4 39 ³⁾
5	P. N. Petersen (Røjle), Gaardejer..	12/5 86	RV.	1/10 40 ⁴⁾
6	J. P. Stensballe, fhv. Minister, Civilingeniør.....	6/7 74	V.	10/8 20
	Under Samlingen (^{30/6} 45) nedlagdes Mandatet af: Martin Larsen, Fisker. I hans Sted indtraadte: N. Fledelius, Redaktør.....	18/9 81	S.	1/7 45
5. Kreds.				
1	O. I. Offersen, Sogneraadformand..	7/4 82	S.	22/9 36
2	M. P. Madsen, Murrnester.....	26/4 75	S.	1/11 39
3	Jørgen Bjerg, Gaardejer.....	10/6 84	V.	28/3 43
4	Alfred Kristensen, Ekspedient.....	3/6 97	S.	1/10 40
5	Fr. Kristiansen, Gaardejer.....	29/10 90	RV.	22/9 36

1) Indtraadt som Stedfortræder for Fisker Severin Hansen, efter at denne var blevet landstingsvalgt Medlem. Var ikke Medlem ^{13/4} 43—^{12/6} 45.

2) Folketingsmand ^{16/11} 32—^{22/10} 35.

3) Folketingsmand ^{16/9} 27—^{16/11} 32.

4) Folketingsmand ^{3/10} 23—^{11/4} 24.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
6	Anna Rasmussen, Syerske, Frue	6/1 92	S.	14/4 43
7	Chr. J. Hansen, Pakmester	1/7 93	S.	1/10 40
8	Albert Andersen, Forretningsfører	8/5 88	S.	22/9 36
9	A. M. Bjerre, Politimester	18/2 95	V.	14/4 43
10	Jens Jensen, Murmester	5/7 90	V.	14/4 39
11	J. P. Bækgaard	25/2 78	V.	11/5 18
12	K. J. Pedersen, Gaardejer	18/1 73	V.	8/8 32
13	P. A. Poulsen (Stenderup), Førstelærer	10/4 94	KF.	14/4 39
14	O. H. Malchau, Overassistent, Kap- tajn	13/8 92	KF.	14/4 39
15	Jørgen Otsen, Bogtrykker	12/4 89	KF.	10/10 37
6. Kreds.				
1	M. Chr. Korsgaard, Proprietær	25/8 83	KF.	22/9 36
2	J. S. Foget, Gaardejer	8/7 00	B.	14/4 39 ¹⁾
3	H. Hauch, fhv. Minister, Gaardejer.	6/9 76	V.	11/5 18
4	Th. Jensen, Borgmester	27/12 87	S.	27/12 39
5	Aksel Hvid, Murmester	18/3 77	S.	14/4 39
6	N. Chr. Nielsen-Man, Gaardejer	20/1 94	V.	23/9 32
7	S. Th. Wittrup, Skatteraadformand	5/4 83	S.	6/10 42
8	G. Gudiksen, Gaardejer	5/2 81	RV.	29/5 39
9	N. P. Nielsen, Kæretmager	16/7 80	S.	16/12 42 ²⁾
10	Henry Hansen, Rørmester	6/5 97	S.	14/4 39
11	Søren Stegger Nielsen, Amtsskolekon- sulent	20/3 87	V.	23/9 24 ³⁾
12	Jens Peder Ravn, Overlærer	9/1 84	V.	13/5 40
7. Kreds.				
	Poul Niclasen, Redaktør	3/1 89	U.P. ⁴⁾	22/9 36 ⁵⁾

¹⁾ Folketingsmand 22/10 35—3/4 39.

²⁾ Folketingsmand 29/3 38—3/4 39.

³⁾ Folketingsmand 1/10 22—11/4 24.

⁴⁾ I Valggruppe med Socialdemokratiet og Det radikale Venstre.

⁵⁾ Valget fandt Sted 27. April 1939.

Parti-Grupperingen.

<i>Folketinget.</i>	<i>Landstinget.</i>
Socialdemokratiet 66	Socialdemokratiet 34
Det konservative Folkeparti 31	Venstre 18
Venstre 28	Det konservative Folkeparti 14
Det radikale Venstre 13	Det radikale Venstre 8
Danmarks kommunistiske Parti 3	Bondepartiet 1
Dansk Samling 3	Uden for Partierne (Færøerne) 1 ²⁾
Danmarks national-socialistiske Arbejder-Parti . . . 3	
Danmarks Retsforbund . . . 2	
Bondepartiet 2	
Uden for Partierne (Færøerne) 1	
<u>152¹⁾</u>	<u>76</u>

¹⁾ Ved Lov Nr. 239 af 18. Maj 1945, jfr. Foreløbig Lov af 7. Maj 1945, forøgedes Antallet af Folketingets Medlemmer med 3 til 152 for Tiden, indtil nyt almindeligt Valg til Folketinget havde fundet Sted. Samtidig bestemtes det, at disse 3 Mandater skulde tilfalde de Personer, som ved Valget til Folketinget den 3. April 1939 blev valgt til Medlemmer af Tinget som Kandidater for Danmarks kommunistiske Parti.

²⁾ I Valgruppe med Socialdemokratiet og Det radikale Venstre.

Partiernes Bestyrelser.*Socialdemokratiet.*

Folketinget: Alsing Andersen (Formand), Bording (Næstformand), Johs. Hansen (Sekretær), V. Buhl, Chr. Christiansen, Hartvig Frisch, H. C. Hansen, H. P. Hansen (Sorø A.), Hedtoft-Hansen, Holger Larsen (Vejle A.), Hans Rasmussen og Strøm.

Landstinget: Stumph (Formand), Hans Hansen (Næstformand), H. P. Johansen (Sekretær), Kr. Johansen, Ch. Petersen og Steincke.

Det konservative Folkeparti.

Folketinget: Kristen Amby (Formand), Victor Larsen (Næstformand), Finnemann Bruun, Henning Hasle, O. Kier, Aksel Møller, Poul Sørensen (indtraadt i Samlingens Løb) og Westermann.

Landstinget: Jørgen Jørgensen (Formand), Schaumann (Næstformand), Lisbet Hindsgaul, Korsgaard, Krarup, Malchau og P. A. Poulsen (Stenderup).

Venstre.

Folketinget: Søren P. Larsen (Formand), Harald Petersen (Næstformand), Arnth Jensen (Sekretær), Jørgen Gram, Jensen (Broby), Nørskov, Hans Pinstrup og Inger Gautier Schmit.

Landstinget: Stensballe (Formand), Bækgaard (Næstformand), Nielsen-Man (Sekretær), Jepsen Christensen, Hauch, Rytter og Villemoes.

Det radikale Venstre.

Folketinget: Jørgen Jørgensen (Formand), Steen (Næstformand), N. P. Andreasen, Rager og Rasmussen (Gylling).

Landstinget: P. N. Petersen (Røjle) (Formand), Oluf Johansen (Næstformand) og Lannung (Sekretær).

Danmarks kommunistiske Parti.

Folketinget: Svend Nielsen (Formand).

Dansk Samling.

Folketinget: Stærmosen (Formand).

Danmarks Retsforbund.

Folketinget: Oluf Pedersen (Formand).

Bondepartiet.

Folketinget: Valdemar Thomsen (Formand).

Dansk interparlamentarisk Gruppe.

Bestyrelse.

Folketingsmand H. P. Hansen (Formand), Folketingsmand Elgaard (Næstformand), Folketingsmand V. Buhl, fhv. Landstingsmand, Nationalbankdirektør Bramsnæs, Folketingets Formand Hans Rasmussen, Folketingsmand Hartvig Frisch, Landstingets Formand Charles Petersen, Landstingsmand Stumph, Folketingsmand Søren P. Larsen, Landstingsmand H. Hauch, fhv. Landstingsmand Axel B. Lange, Folketingsmand Ole Bjørn Kraft, Folketingsmand K. Bøgholm, Folketingsmand A. M. Hansen og Folketingsmand, Dr. phil. P. Munch.

Revisorer: Folketingsmand, Statsrevisor Marinus Sørensen og fhv. Landstingsmand, Bankdirektør Jensen-Stevns. Gruppens Sekretær er: Rigsdagskasserer P. Yssing.

Delegerede i Nordisk interparlamentarisk Raad.

Medlemmer: Folketingsmand H. P. Hansen (Sorø A.), fhv. Landstingsmand Axel B. Lange, Folketingsmand Rager og Landstingsmand H. Hauch.

Suppleanter er: Folketingets Formand Hans Rasmussen, Folketingsmændene Elgaard og Ole Bjørn Kraft og Landstingsmand Lannung.

Delegerede i Interparlamentarisk Unions Raad.

Medlemmer: Folketingsmændene Hartvig Frisch og Ole Bjørn Kraft.

Suppleanter: Folketingsmand P. Munch og Folketingsmedlem Fru Inger Gautier Schmit.

Rigsdagssamlingens Aabning.

I Henhold til kgl. aabent Brev af 7. Maj 1945 samledes Rigsdagens Medlemmer Onsdag den 9. Maj 1945 Kl. 12 i Rigsdagens Fællessal paa Christiansborg.

Aabningsakten foretoges af *Hans Majestæt Kongen* i Nærværelse af Medlemmer af det kongelige Hus med Følge samt Ministrene og en Kreds af særligt indbudte. Kongen udtalte:

Landets Repræsentanter! Det er en stor Glæde for mig i Dag at staa over for Rigsdagen efter disse 5 Aar, vi i Fællesskab har gennemlevet. Tak for den Tillid, der er vist mig. Mange personlige Afsavn og Liv har disse Aar krævet, og vi samles om det gamle Ord:

Guds Fred med vore døde
i Danmarks Rosengård,
Guds Fred med dem, der bløde
af dybe Hjerteskaar.

Store Opgaver foreligger, der kræver samdrægtigt Arbejde for at genopbygge, hvad disse Aar har søndret. Til dette Arbejde ønsker jeg Guds Velsignelse, og jeg beder Dem forene Dem med mig i et trefoldigt Hurra for vort gamle Fædreland. Danmark leve!

(Forsamlingen besvarede Kongens Opfordring med et trefoldigt Hurra).

Kongen: Hermed erklærer jeg denne ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Folketingets Formand (*Hans Rasmussen*) tog derefter Ordet:

Jeg har den Ære og Glæde paa Rigsdagens Vegne at byde Deres Majestæter og Medlemmerne af det kongelige Hus velkommen her i Rigsdagens Borg.

Hele det danske Folk glæder sig med os over den Højtidelighed, som her finder Sted. Det er en Højtidsdag for alle Danske.

Vi har i Rigsdagen som overalt i vort Folk længtes mod denne Dag, hvor Danmarks Konge og Folkets valgte Repræsentanter paa ny kunde træde frem for Offentligheden.

Hvorledes Stemningen har været ude i Landet, vil jeg blot nævnte et Eksempel paa. Der holdtes for et Par Aar siden paa Bornholm, hvor jeg har mit Hjem, et Møde, hvori jeg deltog, og hvor over halvtredie Hundrede Arbejdsrepræsentanter rundt om fra hele Øen var til Stede. Ved Mødets Slutning rejste en af disse Repræsentanter sig og udtalte: »Jeg vil foreslaa, at vi her fra dette store Møde anmoder Folketingsmanden om at tage en Hilsen med over til Kongen, som viser os alle saa godt et Eksempel.« Hele Forsamlingen rejste sig og gav Tilslutning.

Det er ved sin jævne Holdning og mandige Færd, Kong Christian har vundet det danske Folks dybe Hengivenhed og Højagtelse. Alle synes at kende Kongen ganske nøje og føler Stolthed over, at han er Danmarks Konge. I Fredstidens travle Arbejdsdag har Kongen været et Eksempel for sit Folk, i Nationens festlige Stunder blev han dens selvfølgeligelige Samlingsmærke. Og i trange og tunge Tider som dem, vi nu har gennemlevet, fik Folket Haab og Fortrøstning ved at se hen til Kongens rolige, faste, tillidsfulde Holdning.

Mødet her paa Christiansborg i Dag er et fuldgyldigt Vidnesbyrd om, at nu er Landets Konge og Landets Rigsdag atter traadt i Virksomhed. Den danske Stats forfatningsmæssige Organer er paa ny i Funktion efter deres Hensigt.

Jeg opfordrer mine Kolleger i Rigsdagen og alle øvrige tilstedeværende til sammen med mig at hylde Danmarks Konge ved et nifoldigt Leve.

Hans Majestæt Kong Christian den Tiende længe leve!

(Denne Opfordring besvarede Forsamlingen med et nifoldigt Hurra, og man afsang første Vers af »Kong Christian stod ved højen Mast«).

Kongen fremsatte Ønske om at hilse paa de tilstedeværende Repræsentanter for de allierede Magter, Major General R. H. Dewing, Colonel Ford Trimble og Admiral R. V. Holt. Kongen trykkede hver enkelt i Haanden og udtalte: I heartily thank you for what you have done for us.

Efter at de kongelige Herskaber med Følge havde forladt Salen, fremsatte Statsminister V. Buhl derpaa følgende Udtalelse:

Ved aabent Brev af 7. Maj har Hans Majestæt Kongen indkaldt Rigsdagen til i Dag til en ordentlig Rigsdags-samling, og ved Reskript af 8. Maj har Hans Majestæt Kongen, der nu selv har aabnet Rigsdagen, bemyndiget mig til som Statsminister at foretage det i Anledning af Aabningen videre fornødne.

Denne Dag vil høre til de største i Rigsdagens Historie. Den 29. August 1943 rettede Tyskland sit dræbende Slag mod vor danske Statsorden, og siden da har Rigsdagen ikke været samlet. I Dag er forfatningsmæssige Tilstande atter raadende i Danmark, og Mødet mellem Konge og Rigsdag har beseglet Genoprettelsen af vort demokratiske Statsliv.

Den Regering, som nu træder frem for Rigsdagen, er ikke dannet efter sædvanlig parlamentarisk Skik, men den stiller sig helt og fuldt paa parlamentarisk Grund. Maalet for dens Virke er at bevare og sikre Sammenholdet i vort Folk og samle Kræfterne til Løsning af de Opgaver, som trænger sig paa i Overgangstiden, indtil nyt Valg afholdes.

Det danske Folk føler sig levende forbundet med de forenede Nationer, hvis haarde Kamp mod den nazistiske Voldsmagt nu er kronet med straalende Sejre, der ogsaa for os har banet Vejen til Frihed og Selvstændighed. Danmark har længe selv betragtet sig som en allieret Nation, og Regeringen deler Folkets Ønske om, at vort Land nu som fri og selvstændig Stat maa blive optaget i de forenede Nationers Række. De fornødne Skridt til at søge denne Anerkendelse opnaaet er allerede foretaget af Regeringen.

Det er det danske Folks inderlige Haab, at den kommende Verdensorganisation vil blive til Lykke og Gavn for

Menneskeheden, og at Danmark og de andre nordiske Lande i et stærkt Samarbejde inden for Organisationen vil kunne fremme dens høje Idealier.

Den som Anti-Komintern Pakt betegnede Akt betragter Regeringen som ikke længer bestaaende, og det erklæres herved højtideligt, at denne Pakt kun blev underskrevet under den haardeste Tvang, og at den derfor er ugyldig.

Andre af de under Tvang gennemførte Foranstaltninger er ophævet ved foreløbige Love, som nu vil blive forelagt Rigsdagen til Godkendelse. Den paatvungne Afskedigelse af vore Gesandter i London og Washington er tilbagekaldt, og Gesandterne er atter indtraadt i deres fulde Rettigheder. Den danske Minister i Moskva er anmodet om at søge Anerkendelse som officiel dansk Minister.

Regeringen tilslutter sig den dansk-amerikanske Overenskomst om Grønlands Forsvar og forbereder omgaaende Fremsættelse for Rigsdagen af det herom nødvendige Lovforslag.

Regeringen, som staar paa den nationale Selvbestemmelsesrets Grund, er af den Opfattelse, at Danmarks Grænse ligger fast. De ved Krigens Slutning totalt ændrede Forhold bevirker, at saavel Spørgsmaalet om det danske Mindretals Stilling Syd for Grænsen som Spørgsmaalet om det tyske Mindretals Stilling i Danmark maa underkastes Overvejelse.

Den Hilsen, som Hans Majestæt Kongen har bragt til Færøernes og Grønlands Befolkning, blev udtalt paa hele Folkets Vegne, og Regeringen vil bestræbe sig for hurtigst muligt at træde i nøje Forbindelse med disse Dele af Riget.

Ved tysk Tvang blev den danske Forsvarsmagt opløst. Men dens Befalingsmænd og Soldater gik i stor Udstrækning ind i Danmarks underjordiske Frihedshær, og de har ydet deres betydningsfulde Indsats i Befrielsesværket. Regeringen vil nu søge Hæren og Flaaden genskabt saa hurtigt, som Materiel og Udrustning kan fremskaffes.

En ny Forsvarsordning kan først tilvejebringes, efter at Valg har været afholdt, men de sagkyndige Udredninger, der skal danne Grundlaget herfor, vil allerede nu blive forberedt.

Det er Regeringens Haab, at Forsvarssagen, som saa længe har været Genstand for bitter Meningsforskel, vil

kunne løses i Fællesskabets Aand som en Sag, der kan samle hele det danske Folk, og som et sandt Udtryk for Folkets demokratiske Indstilling og Vilje til Selvstændighed.

Det danske Politi er nu i Færd med at blive genopstillet, og de Personer, som er interneret efter Frihedsraadets Anvisninger, vil snarest blive overført til de statslige Politi- og Retsmyndigheder til Retsbehandling efter Lov og Dom. En Straffelovgivning er under Forberedelse, i første Række sigtende paa med strenge, men ogsaa retfærdige Straffe at ramme dem, der har optraadt med Vold og Terror mod Landets Borgere, dem der har begunstiget den tyske Besættelse og dens videre Gennemførelse, og dem der i øvrigt har begaaet landsskadelige Handlinger.

Til Gennemførelse af disse Straffebestemmelser vil Regeringen søge indført særlige Domstole, som i vor Retsplejes sædvanlige Former — derunder ved Lægmands Medvirken som Doms mænd — kan fremme Sagerne hurtigst gørligt.

Der vil blive søgt Hjemmel til, at landsforræderisk nazistisk Virksomhed forbydes.

I den Genopbygningens Tid, som forestaar, vil store økonomiske og sociale Problemer melde sig til Løsning. Selv om vort Land lykkeligt har undgaaet Krigens Hærgning, har Besættelsen sat sine dybe Spor i hele vort Samfundsliv. Landet er tømt for Raastoffer, og Arbejdsløsheden truer. Milliarder af danske Kroner er sat i Omløb og har bragt den økonomiske Ligevægt i Fare. Og under Forholdenes Tryk har den brede Befolknings Levevilkaar været udsat for den alvorligste Forringelse.

Regeringen vil sætte al sin Kraft ind paa at afbøde denne Tilstand, saa langt Mulighederne herfor rækker, og paakalder dertil Bistand fra alle Dele af Befolkningen.

Sikringen af Produktion og Beskæftigelse stiller det danske Samfund over for store Opgaver og kræver et forstaaende Samarbejde mellem Staten, Kommunerne og Erhvervslivet. Til Fremme af den Indsats, som fra Statens Side kan gøres til Opretholdelse af Beskæftigelsen, er omfattende Planer forberedt inden for Administrationen. Boligbyggeriet vil her indtage en vigtig Stilling. Et Beredskab paa omkring 15 000 Boliger er tilvejebragt gennem Tilsagn om Statens Deltagelse i Projekteringsudgifterne,

og Statsarbejder samt kommunale Arbejder med Statsstøtte er planlagt til et samlet Beløb af 600 Mill. Kr., svarende til direkte Beskæftigelse af 60 000—65 000 Personer i et helt Aar.

Regeringen vil i størst muligt Omfang søge Udenrigshandelen genoptaget og den danske Handelsflaade genopbygget. Forsyninger til Fremme af Produktionen og til Dækning af Hjemmenes paatrængende Behov vil fortrinsvis blive taget i Betragtning, og man vil tage op til Undersøgelse, om en videre Udformning af Pris- og Rationeringsordningerne er fornøden for at sikre en forsvarlig Fordeling af nødvendige Varer.

Over for de store Grupper af Medborgere hjemme som ude, der haardere end andre har maattet føle Krigens Byrder, maa social Solidaritet udvises. Det er Hensigten at søge den Linie, som gav sig Udtryk i den nylig gennemførte forøgede Hjælp til arbejdsfordelte og arbejdsløse, fortsat, saaledes at den sociale Lovgivning udbygges under Hensyn til Landets erhvervs- og beskæftigelsesmæssige Forhold.

Spørgsmaalet om Ophævelse af den i 1940 efter Besættelsen gennemførte Lov om Arbejdsforhold vil blive taget op til Overvejelse med Henblik paa at tilvejebringe en Ordning, som bedre svarer til normale Tilstande.

Indtil Arbejdslønningerne dækker Reallønnen, som den var før Krigen, maa det anses for nødvendigt, at de nuværende Rabatkortordninger for mindrebemidlede oprettholdes og i givet Fald videreføres med særlig Hensyntagen til børnerige Familier.

Der vil blive søgt Hjemmel til en værdig økonomisk Sikring af de efterladte efter Landsmænd, som har ofret deres Liv i Kampen mod Undertrykkerne eller i den farefulde Færd paa Havene, og ogsaa for de mange, som paa Grund af Besættelsesmagtens Overgreb har lidt betydelige Tab af Arbejdsfortjeneste eller Ejendom, vil Hjemmel til Erstatning blive indhentet.

Hjemførelsen af dem, der er blevet tvunget til at flygte til Sverige, eller som i den seneste Tid ved den storstilede Indsats fra svensk Side er blevet bragt ud af tyske Fængsler og Koncentrationslejre, vil blive gennemført saa hurtigt som

overhovedet muligt, og man vil drage Omsorg for deres Overgang til normal Beskæftigelse.

Spørgsmaalet om Gennemførelse af en Lovgivning til Varetagelse af Ungdommens Interesser vil blive taget op, og i Forbindelse hermed vil ogsaa Spørgsmaalet om en videregaaende Udstykning af Jord til Husmandsbrug blive rejst.

Hvad angaar Ordningen af de finansielle Forhold, vil det være Regeringen magtpaaliggende at søge Stabiliteten i vort økonomiske Liv opretholdt og sikret.

En Inddragning af ledige Penge maa anses for paa-krævet, og Spørgsmaalet vil her dreje sig ikke alene om Konfiskation af de rene Krigsgevinster, men ogsaa om en almindelig Beskatning fastlagt under Hensyn til Tidens særlige Forhold.

De Beføjelser og Kontrolmidler, som de skattelignende Myndigheder har til at konstatere Rigtigheden af Borgernes Selvangivelse af Indkomst og Formue og derved finde skjulte Indtægter og Formuer frem, bør væsentlig udvides, og de Organer, der foretager Skatteligningen, styrkes.

Der vil blive stillet Forslag om, at den gældende Tøj-skat ophæves.

Siden Efteraaret 1943 har de ministerielle Administrationschefer varetaget Ledelsen af Statens Anliggender, og de har udført dette vanskelige og krævende Hverv med en saadan Ansvarfølelse og Forstaaelse af de herskende Forhold, at Landet er dem stor Tak skyldig.

Nu gaar Rigsdagen atter ind til den frie Udøvelse af sit grundlovhjemlede Kald. Vi er igen Herre i vort eget Hus, men vil stadig være tyngede af Krigstidens Følger. Samdrægtigt Samarbejde til Landets og Folkets Gavn er ogsaa nu et bydende Krav, og i den Forvisning, at Rigsdagen ogsaa nu vil lyde Fællesskabets Bud, byder jeg den velkommen til Arbejdet og anmoder Tingene om at konstituere sig under Aldersformændenes Ledelse.

(Forsamlingen afsang første Vers af »Der er et yndigt Land«).

I *Folketingets* første Møde udtalte Formanden (*Hans Rasmussen*):

Bag os ligger fem lange og mørke Aar, en træls og tung Tid, som aldrig vil blive glemt af det danske Folk. Men hvad alle Danske lidenskabeligt haabede, og hvad de allerfleste troede paa, er nu sket Fyldest. Krigen er nu forbi. Det danske Folk er atter blevet et frit Folk. Vi begynder paa et nyt Afsnit af vort Folks Tilværelse.

Paa Trods af højtidelig Aftale med Tyskland blev Danmark brutalt og lumsk overfaldet 9. April 1940.

Paa Trods af klare og bestemte Løfter fjernede man vore Forsvarsmidler, endogsaa vore Soldaters Udrustning og Beklædning.

Vor Flaade tog man paa Røvervis.

Et ærekært Folk kunde ikke tilføjes dybere Krænkelser.

Paa Trods af tydeligt givet Løfte om Ikke-Indblanding vore indre Anliggender blev der næsten daglig foretaget Overgreb fra tysk Side. Stort eller smaat og ganske vilkaarligt. Man søgte at forgifte Livet for os. Og Krænkelserne over for Danmark blev om muligt endnu føleligere, da Tyskerne tog vort Politi og førte Korpsen til en tysk Koncentrationslejr. Vi blev fuldkommen værgeløse i enhver Henseende. Der laa i alle disse Handlinger den største Ringeagt over for os. Det var voldelig Undertrykkelse, parret med endeløs Uærlighed og Brutalitet.

Vi blev berøvet vore grundlovmæssige Rettigheder. Vi mistede vor Forsamlingsfrihed, vor Talefrihed og vor Trykkefrihed. Det blev alt sammen taget fra os. Vi blev ramt paa alle de mest saarbare Punkter. Mange Landsmænd lærte først tilfulde, hvad Friheden er værd, nu da de mistede den.

Skønt Danmark ikke var aktiv Deltager i det store, blodige Opgør, har det danske Folk alligevel lidt meget følelige Tab. Lad os mindes alle dem, Tyskerne henrettede, og dem, man tog Livet af gennem Mishandlinger. Lad os mindes alle vore over 1 300 Sømænd, som satte Livet til under farefuld Gerning for at bringe os haardt tiltrængte Fornødenheder, og de mange af vore Fiskere, som vi mistede paa Grund af Usikkerheden paa Havet. Vi staar i stor

Gæld til dem og til deres efterladte. Vi sørger alle over alle dem, vort Fædreland mistede i de fem knugende Aar. Ære være deres Minde!

I særlig Grad føler jeg Trang til at mindes de faldne unge Danske fra Sydslesvig. Deres Tal er sørgeligt stort. Der er næsten ikke et dansk Hjem i Sydslesvig, der er uberørt; nogle, ja mange, har mistet mere end een Søn, og der er Familier, hvor alle de indkaldte Sønner er faldet. Ja, der er Tilfælde, hvor Far og Søn begge er faldet ude paa den blodige Valplads. En dybt sørgende Enke og Mor sidder ene tilbage.

Sorgen over alle disse faldne er ufattelig for os. Det drejede sig jo om de unge, der skulde overtage Forældrenes Gerning. De repræsenterede Haabet til de kommende Dage. Nu hviler de i fremmed Jord, spredt vidt omkring paa fjerne, ukendte Steder. Deres kære er afskaaret fra at besøge deres Grave eller blot at bringe dem en Blomst fra Hjemmets Have. Vi nærer den dybeste Medfølelse med disse mange danske Hjem, der er ramt saa haardt. Det koster noget at være dansk Sydslesviger.

Vi Danske, der har vort Hjem inden for vort Riges Grænser, har god Anledning til at sende en kærlig og deltagende Tanke til vore Landsmænd i Sydslesvig.

Retstilstanden i vort Land blev under det tyske Misregimente paa det skændigste traadt under Fod. Om civiliseret Retspleje har der slet ikke været Tale. Uden Undersøgelse blev Landsmænd hentet fra deres Hjem eller Virkeplads, slæbt bort og anbragt i rædselsvækkende Koncentrationslejre, hvorfra mange vendte tilbage i mishandlet Tilstand.

Vi mindes i denne Forbindelse vore Landsmænd af jødisk Race, som ved Nattetid helt eller halvt nøgne blev slæbt ud af deres Hjem, smidt paa Lastbiler og kørt ud til Frihavnen, hvorfra de blev sejlet til Tyskland. Selv meget gamle Folk blev ikke skaanet. Mange mistede Livet. Vi har længtes efter at byde de overlevende velkommen tilbage.

Ogsaa vore syge har faaet den tyske Hensynsløshed at føle. Adskillige Sygehuse og Sindssygehospitaler er efter Paabud blevet ryddet for at skaffe Plads til tyske Patienter.

Jeg finder Anledning til her at udtale en varm Tak til vort Naboland Sverige, som med enestaaende Gæstfrihed og Opofrelse tog mod Tusinder af vore Landsmænd, som maatte flygte her fra Danmark og søge Tilflugt paa den anden Side af Øresund. Det var en størslaaet Hjælpsomhed fra Sverige, vi her blev Vidne til. Vi har følt dyb Glæde over vort Broderfolks smukke og højsindede Holdning. En stærk Taknemmelighedsfølelse har gennemstrømmet os, naar vi hørte om de mange stolte Eksempler paa Højmodighed og inderlig Trang til at hjælpe dem, der var flygtet fra eget Land og eget Hjem uden at faa selv de nødvendigeste Ting med. Dette herlige Træk fra vort Naboland vil vi aldrig kunne glemme.

Men nu er Underkuelsens Dage forbi, Krænkelseernes og Voldsgerningernes Tid er omme, takket være de allierede Magters uhyre Ofre og vældige Indsats. Fra alle Danske strømmer derfor i disse Dage den inderligste Tak til de sejrriige Magter, til Amerikas forenede Stater, Sovjetunionen og Storbritannien, hvis Folk, samtidig med at de kæmpede for egen Jord og Frihed og for en Udvikling i Verden, bygget paa Tillid og god Forstaaelse mellem Folkene, bragte os vor dyrebare Frihed tilbage og genoprettede Danmarks 1000-aarige Selvstændighed.

Vort Folk bevarede i hele den mørke Periode sit Sammenhold og lagde ukuelig Vilje til Livet for Dagen. Der viste sig i alle Samfundsklasser Vilje til at staa sammen og til at bevare Ro og Orden. Kongens alvorlige og myndige Proklamation blev heldigvis efterlevet over det hele Land. Kunde der være lidt Vaklen ved visse Lejligheder, saa vandt Fællesskabet fuldstændig Sejr 29. August 1943, da der fra dansk Side blev sagt afgørende Nej til tyske Forlangender. Vi blev os helt bevidst, at vi er Danske, og at vi er en ærekær Nation.

Det Danmark, vi ser for os, er skabt af Danske. Vore Institutioner og vor Lovgivning indtil 1940 er tilvejebragt af det danske Folk. Hvad der er brudt ned eller skæmmet under Nazisternes Hærgningstog, vil vi rejse igen eller udbedre i den Sammenholdets Aand, som lykkeligvis har vokset sig saa stærk i Trængselsaarene, og det vil da være mere dyrebart for os end nogen Sinde tidligere.

Danmark er vort Land, vort Hjem. Det danske Flag er vort nationale Samlingsmærke. Det har vajet over hennearne Slægter. Dette Flag skal af kommende Slægter bæres højt og frit, et selvstyret Folk værdigt.

I *Landstingets* første Møde udtalte Formanden (*Ch. Petersen*):

Omsider er Dagen kommet, da den danske Rigsdag kan genoptage sit Arbejde efter en langvarig og ufrivillig Afbrydelse, der er enestaaende i vor Forfatnings Historie.

I de første Aar efter, at Danmark var blevet besat af Tyskland, fortsatte Lovgivningsmagten sin Virksomhed for ikke helt at miste sin Indflydelse paa Forholdenes Udvikling. Men jo længere Krigen varede, des større blev Modsætningsforholdet mellem Besættelsesmagten og de danske Myndigheder, og i August 1943 stilledes der fra tysk Side saa vidtgaaende Krav, at Regering og Rigsdag ikke saa anden Udvej end at ophøre at fungere. Den 2. Juli 1943 afholdtes i begge Rigsdagens Ting de sidste Møder under Besættelsen.

Naar Tingene nu paa ny er indkaldt til Møder, skyldes det den fuldstændige Ændring af Verdenssituationen og dermed af vort Lands Stilling, der er hidført ved de allierede Magters Sejr over Tyskland. Efter at de tyske Tropper i Danmark har opgivet Kampen, har vor Konge faaet sine forfatningsmæssige Beføjelser tilbage, en ny Regering er dannet med Tilslutning fra alle Grupper af Befolkningen, der staar paa Demokratiets Grund, og Grundloven er traadt i Kraft i sit fulde Omfang igen med dens Sikring af den personlige Frihed og Ytringsfriheden. For dette lykkelige Omslag staar vi i den største Taknemmelighedsgæld til de allierede Magter. Det er ved disses storstilede Indsats i det store Verdensopgør, at Danmark nu tillige med en Række andre Stater er blevet befriet for Fremmedherredømmet. Men vi har Lov at sige, at den danske Befolkning selv ved sin Modstand mod Undertrykkelsen og mod Tysklands Bestræbelser for at udnytte dansk Produktionskraft og danske Transportmidler i Kampen mod de Allierede har vist sig værdig til at faa sin Frihed og Selvstændighed tilbage.

Besættelsestidene var for Danmark en Prøvelsernes Tid. Naar vi ser tilbage paa denne tunge og bitre Periode, maa vi med Sorg tænke paa de mange gode danske Mænd og Kvinder, der er omkommet paa Havene eller blevet ramt af Krigsulykker af anden Art, paa dem, der er faldet i Frihedskampen, og paa dem, der er blevet Ofre for det ubarmhjertige og raa System, vi var inde under. Vi tænker med Medfølelse paa alle de uskyldige Mennesker, der har sat Liv eller Helbred til i Fængsler eller Fangeleje, ligesom vore Tanker gaar til de efterladte efter dem, der faldt for Danmarks Sag. Alt dette rummer en Sum af Lidelser, som har gjort det dybeste Indtryk paa os alle.

Følelige er ogsaa de materielle Tab, som Krigstiden har paaført vort Land gennem Sænkning af Handelsskibe, Ødelæggelse af Bygninger og Inventar, tvungne Leverancer til Besættelsesmagten og paa mange andre Maader.

Og dog maa det erkendes, at Danmark er kommet bedre gennem Krigstidene end de fleste andre Lande. Saa store vore Tab af Menneskeliv og Formueværdier end har været, kan de langt fra maale sig med, hvad de krigsførende Lande har været ude for. Og har vi end maattet give Afkald paa mangt og meget, har vi i hvert Fald haft det nødvendige til Livets Ophold. Lykkeligvis er vore Erhverv heller ikke ramt haardere, end at de vil have gode Betingelser for med Tiden at genoprette de lidt Tab.

Som et Lyspunkt i Situationen maa ogsaa nævnes den Samfølelse, der i Modgangens Aar har forenet den danske Befolkning og derved gjort det lettere at bære de Byrder, der lagdes paa os. Et lille Mindretal har holdt sig uden for dette Fællesskab; der var ogsaa dem, der gik i fremmed Sold, og som nu skal staa til Ansvar for deres Handlinger. Men som Helhed har det været opmuntrende at se, hvordan den danske Befolkning, medens Uvejret rasede, sluttede sig tættere sammen.

Ved Besættelsens Ophør er vi blevet lettet for et centnertungt Tryk. Men store Opgaver trænger sig paa til Løsning. Lovgivningsmagten vil i den Rigsdagssamling, der nu tager sin Begyndelse, se sig stillet over for Nødvendigheden af at træffe Beslutninger af vidtrækkende Betyd-

ning for Land og Folk. Det gælder derfor om, at vi i den vanskelige Tid, der forestaar, bevarer den Samarbejdets Aand, som besjælede alle gode danske Mænd og Kvinder under Besættelsen.

Med Ønsket om, at dette vil ske, byder jeg hermed Landstingets Medlemmer velkommen tilbage til Arbejdet.

Præsidium og Sekretærer samt staaende Udvalg.

A. Folketinget.

Den 9. Maj 1945 blev Folketinget sat ved, at der i Henhold til Forretningsordenens § 2 foretoges Valg af et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og tre Næstformænd, samt fire Sekretærer.

Til *Formand* valgtes: Redaktør *Hans Rasmussen* (S.), til 1. *Næstformand* Kommandørkaptajn *Westermann* (K. F.), til 2. *Næstformand* Fru *Inger Gautier Schmit* (V.) og til 3. *Næstformand* fhv. Minister, Gaardejer *Jørgen Jørgensen* (R. V.). (F. Sp. 2).

Til *Sekretærer* valgtes: Fabriksarbejder *Strøm* (S.), Højskolelærer *Kristian Nygaard* (R. V.), Landsretssagfører *Poul Hjermind* (K. F.) og Førstelærer *Arnth Jensen* (V.). (F. Sp. 8).

Den 16. Maj nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 7 foreskrevne 6 staaende Udvalg, nemlig:

- 1) Et Udvalg for *Forretningsordenen* bestaaende af Tinget Præsidium: *Hans Rasmussen*, *Westermann*, *Inger Gautier Schmit* og *Jørgen Jørgensen* samt følgende valgte Medlemmer: *Alsing Andersen*, *Fr. Dalgaard* (Sekretær), *Hartvig Frisch*, *H. P. Hansen* (Sorø A.) (Formand), *Steen*, *Hjermind* og *Oluf Pedersen*. (F. Sp. 17).
- 2) Et Udvalg for *Andragender*: *Gustav Pedersen*, *Holger Larsen* (Odense A.) (Sekretær), *Sneum*, *Villumsen*, *Rasmussen* (Gylling) (Formand), *Carsten Raft*, *Kastrup Olsen*, *From* og *Einar Simonsen*. (F. Sp. 17).
- 3) Et Udvalg for *Prøvelse af Valg*: *Holger Eriksen* (Formand), *Johs. Hansen*, *Schytz*, *Strøm*, *N. P. Andreasen*

- (Sekretær), Kristen Amby, Finnemann Bruun, Marius Jensen og J. E. Nørgaard. (F. Sp. 18).
- 4) Et *Finansudvalg*: Holger Larsen (Vejle A.) (Formand), E. Friis, Larsen (Bjerre), P. Mortensen (Sekretær), Sneum, Martin Nielsen (²³/₅ efterfulgt af Alvilda Larsen), Bertel Dahlgaard, Rager, Korsgaard, Victor Larsen, Aksel Møller, Himmelstrup, Jensen-Broby, Hans Pinstrup og Norlev. (F. Sp. 18).
 - 5) Et *Lønningsudvalg*: Holger Eriksen, Alfred Andersen, Einer-Jensen, Jensen (Lillering), A. C. Mortensen, Gustav Pedersen, M. K. Sørensen (Sekretær), Peder Clausager, P. D. Jensen, Westermann, Karl Olsen, Vesterager, Søren P. Larsen (Formand), Hans Pinstrup og Sønderup. (F. Sp. 18).
 - 6) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45*: Alsing Andersen, Alfred Andreassen, Hartvig Frisch, H. P. Hansen (Sorø A.), Johs. Hansen, Jensen (Lillering), P. Mortensen, Valdemar Sørensen, Steen, Kristen Amby (Formand), Boeck-Hansen, Hans Conrad Koefoed, Laurits Pedersen, Einar Simonsen og Oluf Pedersen. (F. Sp. 18).

B. Landstinget.

I Mødet den 9. Maj valgtes et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og tre Næstformænd. Efter Forslag af Tingets største Gruppe, omfattende Socialdemokratiets og Det radikale Venstres Medlemmer samt Landstingsmanden for 7. Kreds, valgtes Forretningsfører *Charles Petersen* (S.) til Formand. Dette Valg foretoges uden Afstemning. (L. Sp. 1). Derefter foretoges Valg af tre Næstformænd. Til 1. *Næstformand* valgtes fhv. Byretspræsident *Rytter* (V.), til 2. *Næstformand* Proprietær *Korsgaard* (K. F.) og til 3. *Næstformand* Smedemester *Axel Christensen* (R. V.). (L. Sp. 6).

Til Sekretærer valgtes: Landsretssagfører Fru *Ingeborg Hansen* (S.), Statshusmand *Oluf Johansen* (R. V.), Amtsskolekonsulent *Stegger Nielsen* (V.) og Førstelærer *P. A. Poulsen* (*Stenderup*) (K. F.). (L. Sp. 6).

Den 16. Maj nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 9 foreskrevne staaende Udvalg, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium: Ch. Petersen, Rytter, Korsgaard og Axel Christensen samt følgende valgte Medlemmer: Ingeborg Hansen (Formand), Stumph, Gudiksen, Nielsen-Man og Malchau (Sekretær). (L. Sp. 13).
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: Albert Andersen, Hvid, Kr. Johansen (Formand), Steincke, Thomsen, Anna Westergaard (Sekretær), Esther Malling Pedersen, Nikoline Winther og J. R. Poulsen. (L. Sp. 14).
- 3) Et *Finansudvalg*: A. P. Hansen, Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Jørgen Møller, Steincke (Formand), Stumph, Lannung (Sekretær), Martin Sørensen (Peterslund), Jepsen Christensen, Hauch, Villemoes, Korsgaard, Krarup og Schaumann. (L. Sp. 14).
- 4) Et *Udvalg til Valgs Prøvelse*: Hans Hansen (Sekretær), Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, P. N. Petersen (Røjle), Elmquist, S. C. Nørgaard (Formand) og Foss. (L. Sp. 14).
- 5) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Hans Hansen, Ingeborg Hansen, Erik Jacobsen, Johs. E. Larsen, Offersen, P. C. Petersen, Willumsen, Fr. Kristiansen, Martin Sørensen (Peterslund), Jens Jensen, Thisted Knudsen, Villemoes (Sekretær), Johanne Dahlerup-Petersen, Malchau og Jørgen Otsen. (L. Sp. 14).

Til at føre Tilsyn med *Rigsdagens Bogsamling* valgte Folketinget *Bomholt* (F. Sp. 19) og Landstinget *H. P. Johansen* (L. Sp. 14).

Ministeriet.

Den 5. Maj 1945 udnævnte Hans Majestæt Kongen fhv. Statsminister, Folketingsmand *V. Buhl* til Statsminister og Udenrigsminister ad interim. Dernæst afskedigedes i Naade Medlemmerne af det tidligere Ministerium, der ikke havde fungeret siden den 29. August 1943, nemlig: Stats- og Udenrigsminister *Erik Scavenius*, Finansminister *K. H. Kofoed*, Forsvarsminister *Brorsen*, Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*, Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*, Arbejdsminister *Johs. Kjærboel*, Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*, Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*, Justitsminister *Thune Jacobsen*, Kirkeminister *V. K. Holbøll*, Undervisningsminister *A. C. Højberg Christensen*, Trafikminister *N. Elgaard* og Socialminister *Laurits Hansen*.

Samtidig bestemtes det, at *Arbejdsministeriet* og *Socialministeriet* skulde *sammenlægges* til eet Ministerium, og at der til Behandling af Anliggender vedrørende Modstandsbevægelsens Forhold skulde oprettes et nyt Ministerium benævnt *Ministeriet for særlige Anliggender*.

Endelig udnævntes: Folketingsmand *H. C. Hansen* til Finansminister, fhv. Minister, Folketingsmand *V. Fibiger* til Minister for Handel, Industri og Søfart, fhv. Minister, Folketingsmand *Knud Kristensen* til Indenrigsminister, Folketingsmand, Statsrevisor *A. M. Hansen* til Undervisningsminister, Folketingsmand *Ole Bjørn Kraft* til Forsvarsminister, fhv. Folketingsmand *Aksel Larsen* til Minister uden Portefeuille, Folketingsmand *Erik Eriksen* til Minister for Landbrug og Fiskeri, Folketingsmand *H. C. Hedtoft-Hansen* til Arbejds- og Socialminister, Folketingsmand *Carl Petersen* til Minister for offentlige Arbejder, fhv. Folketingsmand *Alfred Jensen* til Trafikminister, Folketingsmand *Arne*

Sørensen til Kirkeminister, Professor, Overlæge, Dr. med. *Mogens Fog* til Minister for særlige Anliggender, Overretssagfører *N. Busch-Jensen* til Justitsminister, Gaardejer *K. Juul Christensen* til Minister uden Portefeuille og cand. mag. *Frode Jakobsen* til Minister uden Portefeuille.

Ved kongelig Resolution af 7. Maj 1945 fritoges Statsminister *V. Buhl* for Hvervet som Udenrigsminister ad interim, og fhv. Minister *J. Christmas Møller* udnævntes til Udenrigsminister.

Ved kongelig Resolution af samme Dato bestemtes det, at der under *Ministeriet for særlige Anliggender* skulde henlægges: Alle Forhold vedrørende Afvikling af Frihedsbevægelsen, derunder Spørgsmaalet om Frihedsstyrkernes eventuelle delvise Overgang til de under Krigsministeriet og Justitsministeriet hørende Organer, Modtagelse fra Sverige af Flygtninge og til Sverige førte internerede og Udbetaling af fornøden øjeblikkelig Hjælp til Frihedskæmpere og de øvrige nævnte Personer samt andre, der har været omfattet af den hidtil under Socialministeriet hørende særlige Understøttelsesvirksomhed til Fordel for interneredes Paarørende m. fl., Ydelse af Bistand til de nævnte Personers Indpasning i det normale Samfundsliv og alle Spørgsmaal om Ydelse af Erstatning, Pensioner eller Hædersgaver til de nævnte Personer eller deres efterladte og endelig Spørgsmaal, der maatte opstaa vedrørende danske Søfolk, der har sejlet i de allierede Magters Tjeneste.

Den 12. Maj 1945 udnævntes Gesandt *H. L. H. Karuffmann* til Minister uden Portefeuille. Det blev ved kongelig Resolution af 17. Maj 1945 bestemt, at han fortsat skulde forrette Tjeneste som kgl. Gesandt i Washington, og at der efter Regeringens nærmere Bestemmelse skulde kunne tildeles ham særlige Opgaver med Henblik paa Danmarks Forhold til Udlandet.

Perioden

29. August 1943—4. Maj 1945.

Det omtaltes i Rigsdagsaarbogen for 1942—43, at den Øverstbefalende for de tyske Besættelsestropper den 29. August 1943 proklamerede *militær Undtagelsestilstand* i Danmark, og at dette fik til Følge, at *Ministeriet Scavenius indgav sin Demissionsbegæring* til Kongen. Ministeriet op-hørte dermed at fungere, om end det først fik sin Afsked, da der efter Landets Befrielse dannedes en ny Regering.

Forud for disse Begivenheder var — hvilket paa Grund af den tyske Censur maatte lades uomtalt i forrige Aarvog — gaaet en Række Forhandlinger, som resulterede i, at den tyske Rigsregering tilstillede den danske Regering et *Ultimatum* indeholdende Krav, som man fra dansk Side ikke kunde gaa ind paa.

Hvad Rigsregeringen krævede, var følgende:

»Den danske Regering skal øjeblikkelig erklære Undtagelsestilstand over hele Landet.

Undtagelsestilstanden skal omfatte følgende Enkeltforanstaltninger:

1. Forbud mod at mere end 5 Personer samles offentligt.
2. Forbud mod enhver Strejke og mod enhver Understøttelse af strejkende.
3. Forbud mod enhver Forsamling i lukket Rum eller under aaben Himmel. Forbud mod at betræde Gaderne mellem Kl. 20,30 og Kl. 5,30. Lukning af Restauranter Kl. 19,30. Aflevering inden den 1. September 1943 af alle endnu forhaandenværende Skydevaaben og Sprængstoffer.
4. Forbud mod enhver Generen (Beintrægtigung) af danske Statsborgere paa Grund af deres eller deres Paa-

rørendes Samarbejde med tyske Myndigheder eller Forbindelse med Tyske.

5. Indførelse af Pressecensur under tysk Medvirken.

6. Oprettelse af danske Hurtigdomstole til Paadømmelse af Handlinger, der strider mod de til Opretholdelse af Sikkerhed og Orden udstedte Anordninger.

For Overtrædelse af de forannævnte Anordninger skal trues med de højeste Straffe, der kan komme i Betragtning efter den for Tiden gældende Lov om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed.

For Sabotage og enhver Medvirken hertil, for Angreb mod den tyske Værnemagt og dens Medlemmer samt for Besiddelse af Skydevaaben og Sprængstoffer efter den 1. September 1943 skal der ufortøvet indføres Dødsstraf.

Rigsregeringen forventer den danske Regerings Accept af foranstaaende Fordringer inden Kl. 16 i Dag.« (28. August 1943).

I Tilslutning hertil stilledes under Henvisning til nogle i *Odense* forefaldne Episoder Krav om Gennemførelse af en Række Straffeforanstaltninger over for denne By. Bl. a. skulde Kommunen udrede en Bod, og det krævedes, at den danske Regering skulde træffe de fornødne Foranstaltninger til, at de Personer, der havde overfaldet en tysk Officer, skulde findes og udleveres til Besættelsesmagten. Var dette ikke sket inden 5. September 1943, vilde 10 af Besættelsesmyndighederne udvalgte Indbyggere i Odense blive arresteret og holdt i Arrest, indtil Udlevering af de skyldige havde fundet Sted.

Det danske Svar, bag hvilket Kongen, Ministeriet og Samarbejdsudvalget (angaaende dettes S sammensætning se Side 47) stod enigt, havde følgende Ordlyd:

»Ved den Ordning, der blev truffet den 9. April 1940, etableredes en Tilstand, hvis Hovedformaal var at sikre Opretholdelse af Ro og Orden i Landet. Regeringen har i hele den forløbne Tid haft dette Formaal for Øje, og indtil den sidste Tids Begivenheder er det i det store og hele lykkedes at gennemføre de Bestræbelser, som i saa Henseende paa forskellig Maade er blevet udfoldet.

Regering og Rigsdag har gjort deres bedste for at holde Befolkningen i Ro. Senest er der den 21. August 1943 med Hans Majestæt Kongens Billigelse af Regeringen og Rigsdagens Samarbejdsudvalg med Tilslutning af de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper blevet udsendt et Opraab, hvori Befolkningen paa indtrængende Maade opfordres til at undgaa uoverlagte Handlinger og bevare Ro og Besindighed. Dette Opraab har fundet Genklang i alle Kredse af Befolkningen, og saavel Arbejderorganisationerne som de store Erhvervsorganisationer har ved Erklæringer af 24. og 25. August 1943 givet Regeringens og Rigsdagens Opraab deres Tilslutning.

Det kan allerede nu fastslaas, at disse Aktioner har haft Virkning. Der er tydeligt indtraadt en Afspænding, og Regeringen nærer begrundet Haab om, at det vil lykkes at bekæmpe den igangværende Strejkebevægelse, saaledes at Arbejdsforholdene igen vil falde til Ro her i Landet.

Regeringen er, som udtalt i Statsministerens Note af 26. August 1943, rede til at træffe alle til Opretholdelse af Ro og Orden og til Gennemførelse af gældende Love fornødne Foranstaltninger under Anvendelse af alle Statens til Raadighed staaende Magtmidler i Overensstemmelse med de herom gældende almindelige Bestemmelser, derunder Reglerne for Politiets Anvendelse af Vaaben.

En Iværksættelse af de fra tysk Side krævede Foranstaltninger vilde tilintetgøre Regeringens Muligheder for at holde Befolkningen i Ro, og Regeringen beklager derfor, at den ikke kan finde det rigtigt at medvirke til disse Foranstaltningers Gennemførelse.«

Den 29. August 1943 fulgte saa den militære Undtagelsestilstand, hvis Iværksættelse indledtes med *Afvæbning af den danske Hær og Flaade*, nogle Steder under Kamp, samt Besættelse af vigtige Pladser og Bygninger med tyske Tropper. Samme Dag indkaldtes en Kreds af Administrationschefer inden for Statsstyrelsen (Departementschefer og Generaldirektører m. v.) til et Møde hos den tyske øverstbefalende General, der efter at have redegjort for Situationen stillede Krav om, at alle Embedsmænd skulde fortsætte som hidtil. Over for dem, der ikke gjorde dette, vilde

de strengeste Bestemmelser blive bragt i Anvendelse. Ogsaa fra den fratrædende Regerings Side opfordredes Embedsmændene til at fortsætte, idet man fandt det bedst stemmende med Landets Interesser, at Administrationen forblev under dansk Ledelse. Denne Opfattelse fandt Udtryk i en Udtalelse, der offentliggjordes ved Ministeriets Fratræden (Aarvog 1942—43, Side 55), og som Kongen gav sin Tilslutning. I hele Perioden fra 29. August 1943 til 4. Maj 1945, i hvilken hverken Kongen, Ministeriet eller Rigsdagen udøvede deres forfatningsmæssige Funktioner, forblev Administrationscheferne da paa deres Poster, hver som ansvarlig Leder af sin Del af Statsadministrationen.

Der var i den foreliggende Situation ingen Mulighed for Dannelselse af en forfatningsmæssig dansk Regering. I Stedet for maatte der da tilstræbes en Ordning, som gjorde det muligt at videreføre Administrationen paa det givne Grundlag. Herom førte Administrationscheferne dels indbyrdes, dels med Politikere og med Repræsentanter for Domstolene fortrolige Forhandlinger, hvorved Retningslinierne for en forfatningsmæssig Nødhjælpsordning blev afstukket. Fra Domstolenes Side blev der saaledes givet Tilslutning til, at Administrationscheferne hver inden for sit Omraade under visse Forudsætninger kunde give Regler af Lovgivningsindhold. Saadanne Lovregler skulde betegnes som *Lovanordninger* og i hvert enkelt Tilfælde forsynes med en Indledning, hvori det udtaltes, at Udstedelsen var fundet nødvendig. Med Hensyn til *Udnævnelsen af Tjenestemænd*, der skulde have kgl. Udnævnelse, enedes man om at benytte Formen Konstitution med fast Ansættelse for Øje, hvorved de paagældende Tjenestemænd med Hensyn til Lønning og særlige Ydelser m. v. betragtedes som udnævnt i Stillingen. I Overensstemmelse hermed skulde ogsaa Afskedigelse af Tjenestemænd med kongelig Udnævnelse kunne finde Sted efter de sædvanlige Regler, mod at den paagældende oppebar en Ydelse, svarende til Pension med Tillæg efter Tjenestemandslovens Regler. Med Hensyn til andre Tjenestemænd skulde Ansættelse og Afskedigelse kunne foretages af vedkommende Administrationschef med Underskrift »P. M. V.« Denne Underskrift skulde i det hele taget anvendes i alle Tilfælde, hvor Administrationschefen optraadte i Ministerens Sted.

Angaaende den saaledes tilrettelagte Ordning blev der den 23. September 1943 fra Udenrigsministeriets Side givet saavel det tyske Riges Befuldmægtigede som den Øverstbefalende for de tyske Besættelsestropper Underretning, dels mundtligt, dels gennem en Redegørelse af følgende Indhold:

»Da man ikke er klar over, under hvilke Betingelser et Ministerium vilde komme til at arbejde, mener man ikke at kunne fremsætte Forslag.

Opretholdes Foranstaltninger af mere eller mindre lignende Karakter som de nuværende ved Undtagelsestilstandens Ophævelse, er der jo ikke Mulighed for at danne et grundlovmæssigt Ministerium, idet et Ministerium under disse Forhold vilde savne væsentlige Dele af de forfatningsmæssige Beføjelser.

Men selvom der ikke dannes nogen Regering, vil der kunne drages Omsorg for, at Statsforvaltningen føres videre paa en saavel for Befolkningen som for Besættelsesmagten betryggende Maade, idet de almindelige Regeringsfunktioner vil kunne udøves af de danske Administrationschefer. Disse har den 29. August overtaget Ledelsen efter den tyske Øverskammerendes direkte Opfordring og efter den tilbageskændte danske Regerings Ønske. De vil kunne paaregne fuld Støtte fra politiske Kredse og fra Befolkningen. De vil kunne finde faste Former for Samarbejdet sig imellem.

Der har været ført Forhandlinger mellem de højeste Justitsforvaltningsmyndigheder og kompetente Repræsentanter for Domstolene, og der bestaar herefter Enighed mellem Centralforvaltningscheferne og Domstolenes Repræsentanter om, at de førstnævnte i den givne Situation — saa længe der ikke findes et Ministerium, og saa længe de hver inden for sit Administrationsomraade udøver den øverste administrative Beføjelse — kan give Regler af Lovgivningsindhold, naar følgende Forudsætninger i det enkelte Tilfælde er opfyldt:

a) Loven skal være nødvendig af Hensyn til Samfundslivets uforstyrrede Fortsættelse og Opretholdelse af Ro og Orden.

b) Loven maa ikke stride mod dansk Retsbevidsthed.

Det første Krav opfyldes lettest, naar det gælder Forlængelse af tidsbegrænsede Love, men Nødvendigheden af ny Lovgivning i Tilslutning til gældende dansk Ret kan ikke anses for udelukket.

Saadanne Love kaldes Lovanordninger.

Administrationscheferne vil, saa længe der ikke findes noget Ministerium, og de følgelig udøver Regeringsfunktionerne, ved Konstitution kunne besætte Statstjenestemandstillinger og ved Fratrædelsesbevillinger bringe en Statstjenestemand's Tjeneste til Ophør.

Der er saaledes skabt Sikkerhed for, at Statsforvaltningen uforstyrret kan føres videre, uanset at de grundlovsmæssige Indehavere af den udøvende og den lovgivende Magt midlertidig er ude af Stand til at udøve deres Funktioner.«

Denne Redegørelse, som fra tysk Side stiltiende blev taget til Efterretning, havde forud i Udkast været forelagt *de samarbejdende politiske Partier* paa et Møde, i hvilket deltog: Tingenes Formænd (Hans Rasmussen og Ch. Petersen), V. Buhl, H. P. Hansen, Bording, Knud Kristensen, Stensballe, Erik Eriksen, Fibiger, Henning Hasle, P. Munch, Jørgen Jørgensen, A. M. Hansen og Oluf Pedersen. Der var paa Mødet Enighed om, at man kunde tiltræde Formuleringen af Redegørelsens to første Stykker og godkende dens øvrige Indhold. Deltagerne var enige i, at Administrationscheferne kunde foretage Udnævnelser og Afskedigelser som angivet i Udkastet. Angaaende deres Lovgivningsfunktioner udtaltes visse Betænkeligheder med Hensyn til Faren for, at man fra tysk Side vilde kunne stille Krav om Lovgivning i tysk Interesse, men man gik ud fra, at Administrationscheferne vilde vise den største Vagtsomhed paa dette Punkt. Det forudsattes, at der i det hele kun vilde blive lovgivet i Tilfælde, hvor dette maatte anses for bydende nødvendigt, og at der ved Udøvelsen af Lovgivningsfunktionen ikke vilde blive handlet i principiel Strid med den bestaaende danske Retstilstand. Mødets Deltagere kunde billige Bestræbelserne for, at den i Udkastet angivne Ordning søgtes tilvejebragt, men heri laa ikke nogen Forhaandsgodkendelse af Indholdet af de Lovanordninger, som i det enkelte Tilfælde maatte blive udstedt.

Ogsaa *Kongens* Tilslutning til Ordningen søgte Administrationscheferne, og de blev gennem Kabinetssekretariatet underrettet om, at Kongen billigede deres Bestræbelser for Administrationens Videreførelse.

Hermed var da Vejen banet for et *Departementschefstyre*, under hvilket hele den Del af den lovgivende og den udøvende Magt, som man ikke fra tysk Side havde tiltaget sig, var samlet hos Administrationscheferne. Disse dannede ikke noget Administrationsraad, men drøftede paa Møder, der sædvanlig afholdtes et Par Gange om Ugen, alle Spørgsmaal af principiel Betydning med hinanden.

Da Spørgsmaalet om *Rigsdagens* Sammentræden den første Tirsdag i Oktober i Henhold til Grundlovens § 40 meldte sig, forhandlede der herom inden for de samarbejdende Partier. Resultatet af disse Forhandlinger blev, at følgende Meddelelse udsendtes til Rigsdagens Medlemmer:

»Under de foreliggende Omstændigheder holder Rigsdagen ikke Møde 5. Oktober.

Med Hensyn til næste Møde vil Medlemmerne modtage Meddelelse fra Bureauet.

Rigsdagen, 29. September 1943.

Hans Rasmussen.

Ch. Petersen.«

Først den 9. Maj 1945 samledes Tingene paany. Indenfor de enkelte Partier afholdtes derimod jævnlig Møder i Besættelsestiden, ligesom *Samarbejdsudvalget* fra Tid til anden blev sammenkaldt til Drøftelse af foreliggende Spørgsmaal. Dels blev vigtigere Spørgsmaal inden for Statsadministrationen saa vidt muligt først truffet efter forudgaaende Forhandling med Samarbejdsudvalget, dels søgte dette ogsaa paa anden Maade at gøre sin Indflydelse gældende, bl. a. ved Henvendelser til Offentligheden og ved Protester overfor Besættelsesmagten mod tyske Overgreb og Voldshandlinger.

Den 5. Januar 1944 udsendtes gennem Dagspressen følgende:

Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre

og Danmarks Retsforbund udtaler vor Fordømmelse af den Attentatvirksomhed, som har udviklet sig, og hvorved man paa Grund af modstaaende Indstilling og Anskuelser stræber hverandre efter Livet. Vi forkaster Voldsmetoder i den politiske Kamp, og vi er overbevist om, at det danske Folks aldeles overvejende Flertal med Afsky vender sig mod saadanne Kampmetoder.

Vi føler os derfor berettiget til at udtale vor Harme og Sorg over de forefaldne Attentater og Overfald og til indtrængende at paapege Nødvendigheden af, at denne Udvikling ophører.

Danske Borgere maa ogsaa under de nuværende Forhold føle sig forpligtet til ikke at øve Selvtægt — Tilbagefald til Fortidens Hævnmetoder maa bandlyses. Det danske Folk skal nu og i Fremtiden alene bygge paa Lovens og Rettens Grund.

V. Buhl. *V. Fibiger.* *Knud Kristensen.*

A. M. Hansen. *Oluf Pedersen.*

Ogsaa under *Folkestrejken* i Sommeren 1944 fremkom der fra Politikernes Side en Henvendelse til Befolkningen.

Endvidere skal gengives følgende to Protestskrivelser, der tilstilledes det tyske Riges Befuldmægtigede her i Landet, men ikke blev offentliggjort i Dagspressen:

1. *Protest mod Jødefølgelserne* (afgivet 8. Oktober 1943).

Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Venstre, Det konservative Folkeparti, Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund ønsker i Anledning af den Aktion, som Natten til den 2. Oktober blev indledet imod Jøderne i Danmark, over for Deres Ekscellence at give Udtryk for den dybe Sorg, disse Handlinger har fremkaldt i det danske Folk.

De danske Jøder er en levende Del af Folket, og hele Folket er derfor paa det dybeste ramt af de iværksatte Foranstaltninger, der føles som en Krænkelser af dansk Retsbevidsthed.

V. Buhl. *Knud Kristensen.* *Ole Bjørn Kraft.*

A. M. Hansen. *Oluf Pedersen.*

2. *Protest mod Overfaldet paa Politiet* (afgivet 23. September 1944).

Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre, og Danmarks Retsforbund nedlægger over for den Rigsbefuldmægtigede den stærkeste Protest mod de skete Arrestationer og Deportationer af det danske Politi. Som Talsmænd for den danske Befolkning giver vi Udtryk for den dybe Harme, som dette Magtovergreb har fremkaldt overalt i vort Land. Løsladelse og Hjemsendelse af de arresterede og de fra Hjemlandet deporterede Politifolk og Genoprettelse af det opløste Politi er en bydende Nødvendighed. De nu tilvejebragte Forhold vil, om de fortsætter, føre Landet ud i en Tilstand af Lovløshed og Opløsning i alle Samfundsforhold. Ansvarret herfor vil falde helt og fuldt paa de Myndigheder, som har frataget Landet dets lovlige Ordensmagt.

V. Buhl. Ole Bjørn Kraft. Knud Kristensen.

A. M. Hansen. Oluf Pedersen.

Ogsaa til adskillige af de Henstillinger og Protester, som Udenrigsministeriet i stort Tal rettede til tyske Myndigheder, udgik Initiativet fra Samarbejdsudvalget.

Efter at have udtalt en Paaskønnelse af, at Udenrigsministeriet overfor den tyske Rigsregering havde gjort *Indsigelse mod de danske Kommunisters Deportation til Tyskland*, opfordrede Udvalgets Formand (V. Buhl) saaledes den 17. November 1943 indtrængende Udenrigsministeriet til fortsat at arbejde for Sagen. Det var Udvalgets Ønske, at man vilde anstrenge sig mest muligt for at opnaa, at de i Strid med Forudsætningerne for Rigsdagens Medvirken til den i sin Tid fra dansk Side iværksatte Aktion mod Kommunisterne foretagne Deportationer redresseredes, saa at de paagældende danske Statsborgere blev ført tilbage til Danmark.

Samtidig fremhævedes den Vægt, de samarbejdende Partier lagde paa, at de fejlagtigt *deporterede jødiske Personer* fægtes tilbage til Danmark, og at der blev gjort alt for at mildne Forholdene for de deporterede. Særlig var man interesseret i, at der ogsaa blev gjort noget for, at gamle og

syge samt Børn fik Tilladelse til at vende tilbage til Danmark.

Det skal tilføjes, at ogsaa *Rigsdagens Præsider* ved flere Lejligheder henvendte sig til Udenrigsministeriet, i de fleste Tilfælde for at søge udvirket, at fængslede Rigsdagsmænd frigaves. Følgende Skrivelse skal gengives:

Rigsdagen, den 31. August 1943.

Til Udenrigsministeriet.

Da der fra forskellige Sider er tilgaaet Rigsdagens Præsider Meddelelse om, at der i Forbindelse med den proklamerede Undtagelsestilstand af den tyske Værnemagt er taget en Række Medlemmer af Rigsdagen i Forvaring, anmoder vi paa Præsidiernes Vegne Udenrigsministeriet om at søge udvirket, at disse Rigsdagsmedlemmer, hvem der i Henhold til Grundlovens § 56 er tilsikret Immunitet, frigives. Vi nærer den bestemte Opfattelse, at en saadan Frigivelse vil bestyrke Befolkningens rolige Holdning.

Paa Folketingets Præsidiiums Vegne.

(sign.) *Inger Gautier Schmit.*

Paa Landstingets Præsidiiums Vegne.

(sign.) *Ch. Petersen.*

Den militære Undtagelsestilstand, som proklameredes 29. August 1943, ophævedes 6. Oktober samme Aar; men mange af de fra tysk Side fastsatte Undtagelsesbestemmelser forblev i Kraft ogsaa efter den Tid, og andre kom senere til. Normale forfatningsmæssige Forhold genindførtes først efter Landets Befrielse, da en ny Regering dannedes, og Rigsdagen indkaldtes til en ny Samling. I den rigsdagsløse Periode udstedtes i alt 194 Lovanordninger, for hvis Indhold der er gjort Rede i Tillægget til nærværende Aarbog. De af disse Lovanordninger, der endnu var i Kraft, blev gennem Vedtagelsen af dertil sigtende Love opretholdt som gældende Love, ligesom ogsaa de øvrige af Administrationscheferne med Hjemmel i Nødretsgrundsætningen trufne Beslutninger udtrykkeligt eller stiltiende blev godkendt af de dertil kompetente Myndigheder.

Samarbejdsudvalget.

Det af Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund nedsatte Fællesudvalg (Aarvog 1939—40, Side 43), der i 2. Afdeling af Rigsdagssamlingen 1942—43 bestod af følgende 9 Medlemmer: V. Buhl, H. P. Hansen (Sorø A.), Ole Bjørn Kraft, V. Fibiger, Knud Kristensen, Stensballe, A. M. Hansen, P. Munch og Oluf Pedersen, supplerede sig efter Ministeriet Scavenius' Tilbagetræden den 29. August 1943 med følgende 4 Ministre: Bording, Halfdan Hendriksen, Elgaard og Jørgen Jørgensen. Denne Sammensætning havde Udvalget uforandret, indtil det ved Befrielsen indstillede sin Virksomhed. Formand var V. Buhl. Som Sekretær for Udvalget fungerede Oluf Pedersen.

Danmark — Island.

I September 1943 kom den islandske *Forfatningssag*, hvorom et Udvalg i April 1943 havde afgivet Betænkning (Aarvog 1942—43, Side 59), til Behandling i Altinget. Efter at Altinget havde vedtaget Forslag om *Ophævelse af den dansk-islandske Forbundsoverenskomst* og om *Indførelse af en republikansk Forfatning*, blev disse Forslag godkendt ved en Folkeafstemning. Den 17. Juni 1944 vedtog Altinget derpaa Forslagenes Ikrafttræden, og samme Dag proklameredes paa Thingvellirsletten Republikken Island. Til Republikkens første Præsident valgtes den hidtidige Rigsforstander *Sveinn Björnsson*.

1. Den 16. November 1943 meddelte Ritzaus Bureau, at Islands Statsminister paa Regeringens Vegne havde afgivet følgende Erklæring paa et Møde i det forenede Alting:

»Det kan forventes, at der i nær Fremtid i Altinget vil blive taget endelig Afgørelse om Oprettelse af Republik i Island og om Ordning af Landets øverste Ledelse.

Der har vist sig forskellige Meninger om Fremgangsmaaden i disse Sager. Regeringen skønner, at Altinget og Befolkningen har Ret til at faa Kendskab om Regeringens Stilling til disse Spørgsmaal, og tillader sig derfor at forklare sin Stilling i Korthed saaledes:

Siden 10. April 1940 har den øverste udøvende Myndighed grundet paa ydre Hindringer været her i Landet. Gennemførelse af § 7 i Forbundsloven mellem Island og Danmark af 30. November 1918 om Danmarks Varetagelse af Islands Udenrigsanliggender og Fiskeriinspektionen i Henhold til samme Lovs § 8 har af samme Grunde siden 10. April 1940 ikke været mulig. De heri interesserede Parter: Kongen, de danske Regeringsmyndigheder og Island, har været magtløse over for disse Hindringer.

Med Hensyn til Landets øverste Ledelse udadtil og indadtil og Behandling af vore Udenrigssager har man maattet træffe en Ordning, som er helt afvigende fra den Ordning, der før var gældende, og alle Partier her i Landet synes at være enige om, at den nuværende Ordning i Hovedsagen ikke skal ændres. Regeringen har — bl. a. efter Vedtagelsen af Altingsbeslutningerne af 17. Maj 1941 — meddelt de andre Parter, at Ændring i nævnte Ordning ikke kunde paaregnes foretaget.

Der synes at være Uoverensstemmelse om, hvorvidt formel Vedtagelse om Oprettelse af Republik i Island skal foretages nu eller efter Aarsskiftet eller eventuelt først efter 17. Maj 1944 eller først efter Afslutningen af Krigen i Europa. Regeringen ønsker ikke at tage Stilling til disse Uoverensstemmelser. Det er Hovedsagen for Regeringen, at Island har truffet den Ordning vedrørende førnævnte Spørgsmaal, som er helt afvigende fra den tidligere Ordning. Islænderne er indlevet i den nye Ordning og finder den selvfølgelig. Ingen kan tænke sig, at andre paa ny faar disse Sager overdraget. Denne Regeringens Anskuelse fører til, at den virkelige Tilstand, som i Hovedpunkterne har staaet uændret snart 4 Aar, er tilstrækkeligt Fundament for formel Bestemmelse om Oprettelse af Republik i Island, saa snart Altinget ønsker at træffe saadanne Beslutninger uanset Fortolkninger af Forbundslovens § 18.

Regeringen lægger derfor ingen Vægt paa, hvorvidt en saadan Bestemmelse bliver taget i de første Maaneder eller senest i Maj Maaned næste Aar. Den nuværende Regering vil derfor, hvis dens Medvirkning paakaldes, efter bedste Evne gennemføre Altingets Beslutninger om Oprettelse af Republik i Island, hvornaar saadanne Beslutninger end vedtages.

Regeringen lægger megen Vægt paa, at der kan opnaas fuldstændig Overensstemmelse om Altingets Beslutninger vedrørende Oprettelse af Republik i Island, og ikke mindre, at hele Folket kan forenes om Sagens Løsning. Regeringen ved, at der paa nogle Punkter er forskellige Meninger om Ordningen af Landets øverste Ledelse, naar Republikken formelt er oprettet, og at nogle er utilfredse med enkelte af de Forslag, som Forfatningskommissionen har fremsat. Regeringen vil efter bedste Evne arbejde paa Enighed om disse Spørgsmaal, uden at dog fuld Enstemmighed om dem skal være Betingelse for dens Bistand ved Hovedsagens Gennemførelse.«

2. Den 15. April 1944 udsendte Statsministeriet følgende Meddelelse:

Under 11. d. M. har Statsministeriet tilskrevet den islandske Chargé d'Affaires, Hr. *Jon Krabbe*, saaledes:

»I Note af 28. Februar 1944 har De efter Bemyndigelse fra den islandske Regering givet Meddelelse om Ordlyden dels af den af Altinget nylig truffe Beslutning med Hensyn til Spørgsmaalet om Ophævelse af den dansk-islandske Forbundsoverenskomst, dels af det af Forfatningskommissionen i Samraad med Regeringen fremsatte Lovforslag om Opretholdelse af Ligeretsbestemmelser efter Forbundslovens § 6, foreløbig indtil 6 Maaneder efter det Tidspunkt, paa hvilket Forhandlinger om dette Spørgsmaal vil kunne optages mellem Danmark og Island.

De har dernæst i en Note af 13. f. M. meddelt, at det nævnte Lovforslag uændret og uden Diskussion er vedtaget af Altinget, og at Loven ifølge den islandske Regerings Svar paa en af Dem stillet Forespørgsel hjemler Færingers fortsat samme Ret som efter Forbundslovens § 6 til Fiskeri inden for det i Loven fastsatte Tidsrum.

Endelig har De i en Note af 13. f. M. efter Bemyndigelse af Islands Regering givet Meddelelse om en den 10. f. M. enstemmig vedtagen Altingsbeslutning om Islands Forhold til de øvrige nordiske Lande.

Statsministeriet anerkender Modtagelsen af disse Meddelelser og skal tillade sig at udtale følgende, der bedes meddelt til Deres Regering:

Det danske Standpunkt har klart fundet Udtryk i Statsminister Staunings Skrivelse til Dem af 31. Maj 1941 og Statsminister Buhls Skrivelse til Dem af 30. September 1942.

Idet man fra dansk Side gaar ud fra, at det vedtagne Lovforslag dækker Bestemmelserne i Forbundslovens § 6 i det hele, undlader man ikke at tilføje, at disse Ligeretsbestemmelser her i Landet stadig vil være gældende i Henhold til Forbundsloven som gældende Lov, indtil den maatte blive ændret eller ophævet ved en ny dansk Lov.

P. M. V.

Andreas Møller.«

3. Den 21. April 1944 modtog Ritzaus Bureau fra Stockholm følgende Telegram:

»Det islandske Folk staar nu over for de vigtigste Ændringer i Landets forfatningsmæssige Historie: Ophævelsen af Forbundspagten med Danmark og Oprettelsen af den islandske Republik. Den islandske Fortolkning af Forbundslovens § 18 og Beslutningen om at bryde med Danmark uden Forhandlinger har vakt Forundring saavel i Danmark som i de øvrige nordiske Lande, og den 30. September 1942 fremhævede Statsminister *Buhl* i Noter til den islandske Regering, at det efter den danske Regerings Opfattelse i enhver Henseende vilde være det ønskeligste og værdigste, hvis de to Brødrefolk, der i 1918 forhandlede sig til Rette om den hidtidige Ordning, efter god nordisk Skik traadte i Forhandling med hinanden i det Øjemed at naa et Resultat i god gensidig Forstaaelse. Statsministeren understregede, at den danske Regering i Henhold til Altingets Beslutning af 17. Maj 1941

var gaaet ud fra, at der ikke ensidigt fra Islands Side vilde blive foretaget Handlinger, der forrykkede det bestaaende Grundlag for Forhandlingerne om Fremtidsordningen.

Disse og andre lignende Synspunkter, som er kommet frem i saavel dansk som svensk Presse, har ikke undladt at gøre et vist Indtryk i Island, hvor de er taget med i den nu mange Aar gamle Diskussion om Spørgsmaalet. Udviklingen har imidlertid medført, at Argumenterne for en Ophævelse af Forbundsloven inden Krigens Afslutning og dermed uden Forhandlinger har sejret og antagelig ogsaa vil sejre i Folkeafstemningen den 20.—23. Maj.

RB.s Korrespondent i Stockholm har i Anledning af de forestaaende historiske Begivenheder i Island anmodet en velinformeret politisk Iagttager der om en nærmere Redegørelse for det islandske Standpunkt og for Motiveringen for Ophævelsen af Forbundsloven.

I Redegørelsen hævdes som Indledning, at Forbundslovens § 18 sikrede den islandske Nation Ret til ensidig Ophævelse af Loven efter Udgangen af 1943, for saa vidt der ikke var sket nogen Forlængelse med eller uden Ændringer ifølge de Bestemmelser, som muliggjorde dette efter 1940. I 1928 vedtog Altinget en Resolution, hvori det erklærede, at det vilde benytte sig af denne Ret til Ophævelse af Forbundsloven. I 1937 afgav Partilederne i Altinget flere bestemte Erklæringer af samme Indhold, idet de fastslog, at Loven under ingen Omstændigheder vilde blive forlænget, men at Island vilde overtage den fulde Kontrol over sine egne Anliggender, saa snart Loven og Aftalerne tillod dette Skridt.

Selv om man allerede paa et tidligt Tidspunkt havde taget disse bestemte Skridt henimod en Ophævelse af Forbundet og Oprettelsen af en Republik, er det dog givet, fastslaar man i de her citerede islandske Kredse, at man vilde have fulgt Forbundsloven og optaget Forhandlinger om dens Ophævelse eller Forlængelse, hvis Forholdene i Verden havde været normale paa det Tidspunkt, da dette skulde være sket, nemlig ved Udgangen af 1940. Saadanne Forhandlinger vilde imidlertid have været rent formelle, indtil Retten til ensidig Ophævelse af Forbundsloven blev effektiv med Udgangen af 1943, hvorefter Republikken skulde oprettes det følgende Aar.

Disse pro forma Forhandlinger kunde nu ikke optages paa Grund af de særlige Forhold, der indtraadte inden det Tidspunkt, som var fastsat for Optagelsen af disse Forhandlinger. Siden har de to Parter været forhindret i at føre Forhandlinger om Spørgsmaalet, og Islænderne blev derefter i April 1940 tvunget til selv at overtage deres udenrigske Anliggender og lægge den højeste Myndighed inden for deres egne Grænser, først i Regeringens Hænder, men siden 1941 hos Rigsforstanderen, valgt af Altinget.

Altinget vedtog saa den 17. Maj 1941 en Resolution, der gik ud paa, at Island efter sin egen Mening havde Ret til ensidigt at ophæve Forbundsloven, og at man vilde oprette Republik, saa snart Loven var udløbet. I Foraaret 1942 var man almindeligvis kommet til den Overbevisning, at det hverken var klogt eller nødvendigt at vente længere med at realisere de allerede udtalte Ønsker, især da det var blevet klart, at de foreskrevne pro forma Forhandlinger ikke vilde kunne finde Sted paa Grund af Krigsforholdene. Af Hensyn til et af de Forenede Stater fremsat Ønske blev det imidlertid besluttet ikke at tage noget endeligt Skridt før Udgangen af 1943.

De Forenede Staters Regering fastslog da, at den ikke havde nogen som helst Indvendinger imod Oprettelsen af en islandsk Republik efter Udgangen af 1943. Da Altinget i 1942 opgav at oprette den islandske Republik, blev man samtidig enig om en Ændring i Forfatningen, hvorefter Forfatningsændringer kan gennemføres efter Vedtagelse i blot een Lagtingssamling. Denne Bestemmelse gælder dog kun for saadanne Forfatningsændringer, som vilde være nødvendige for Oprettelsen af Republikken. Det er med Henblik paa de her fremførte Kendsgerninger, at de islandske Myndigheder mener, at det vil være umuligt at bibeholde de mest vitale Punkter i Landets Statsforfatning paa et midlertidigt Grundlag, og at der derfor heller ikke kan blive Tale om at forlænge disse Punkter ud over det Tidspunkt, da Republikken i alle Tilfælde vilde være blevet oprettet i Overensstemmelse med de for længe siden trufne Beslutninger.

Den nye republikanske Forfatning, der træder i Kraft den 17. Juni, indeholder ingen væsentlige Ændringer i Lan-

dets Forfatning ud over, at Kongen erstattes af en Præsident, der første Aar vælges af Altinget for eet Aar og senere ved almindelig Afstemning for Fireaarsperioder. Præsidenten har Bemyndigelse til at underkaste saadanne Lovforslag, som Altinget gennemfører trods hans Veto, en almindelig Folkeafstemning, som afgør, hvorvidt Forslaget skal være Lov eller ikke.«

4. Ifølge Meddelelse fra det islandske Kabinetssekretariat tilstillede Hans Majestæt *Kongen* under 2. Maj 1944 telegrafisk igennem den islandske Legation i København Islands Førsteminister et saalydende *Budskab til Kundgørelse for Islands Regering og Folk*:

»I Anledning af de fra Island fremkomne Meddelelser om Altingets og Regeringens Beslutninger angaaende Forandring af Regeringsformen ønsker Vi følgende Budskab kundgjort for Islands Regering og Folk:

Gennem hele Vor Regeringstid har det stedse været Vor Stræben at fremme det islandske Folks Vel, og i disse Aar, hvor Krigsbegivenhederne sætter sine dybe Spor i Folkenes Liv, har Vi søgt at følge Udviklingen i Island og nøje overvejet Vort Forhold til det islandske Folk, idet Vi herunder ogsaa har haft for Øje, hvad der maatte tjene til Gavn for Riget som nordisk Stat. Den Lydhørhed over for Folkets Ønsker, som Islands Alting og Regering stedse har mødt hos Os, vil selvsagt saa meget mere kunne paaregnes i de for Landets Fremtidsskæbne afgørende Spørgsmaal. Vi maa imidlertid paa Vor Side være berettiget til at nære den Forventning, at Beslutninger om den fremtidige Regeringsform, hvorved Baandet mellem det islandske Folk og dets Konge for stedse overskæres, ikke føres ud i Livet, saa længe saavel Island som Danmark er besat af fremmede Magter. Og Vi nærer den faste Overbevisning, at det vilde være lidet lykkeligt for det gode Broderskabsforhold mellem disse to nordiske Stater, som ligger Os saa stærkt paa Sinde, dersom dette skete.

Vi ønsker derfor, at det, inden den endelige Afgørelse træffes, tilkendegives Islands Regering og Folk, at Vi ikke, saa længe de nuværende Forhold bestaar, kan anerkende den

Forandring af Regeringsformen, som Islands Alting og Regering, uden Forhandling med Os, har besluttet.

Givet paa Vort Slot Sorgenfri, den 2. Maj 1944.

Christian R.

*Til Førsteministeren,
Reykjavik.*«

5. Den 15. Maj udsendte Islands Gesandtskab i København følgende Meddelelse:

»Ifølge telegrafisk Bemyndigelse af 11. d. M. til Islands Gesandtskab fra Islands Førsteminister er det meddelt Hans Majestæt Kongen, at Førsteministeren efter Kongens Ønske har ladet bringe til det islandske Folks Kundskab Kongens personlige Budskab af 2. Maj.

Førsteministeren har derhos gjort Kongen bekendt med sin Overbevisning om, at den Folkeafstemning, der afsluttes den 23. Maj, vil vise Folkets Ønsker om den fremtidige Regeringsform, som Altinget derefter tager Beslutning om at føre ud i Livet, saafremt den forfatningsmæssigt bestemte kvalificerede Majoritet er gaaet i den Retning. I denne Forbindelse er fremhævet, at fremmede Troppers Nærværelse i Island ikke er til Hinder for, at Folket frit kan udtrykke sin Vilje. Man er i Island af den Opfattelse, at den gældende islandske Forfatning bygger paa og anerkender den Grundregel, at en suveræn Stats Regeringsform bør bestemmes alene af Folket selv.

Sluttelig har Førsteministeren udtalt sin Forsikring om, at det islandske Folk nærer den største Ærbødighed for Hans Majestæt og det varmeste Venskab for det danske Folk.»

6. Den 6. Juni 1944 meddelte Islands Gesandtskab følgende:

»Islands Regering har gennem Islands Gesandtskab i København meddelt Hans Majestæt Kongen og de danske Regeringsmyndigheder Resultatet af de stedfundne Folke-

afstemninger i Island. Herefter har 72 604 eller 97,86 pCt. af samtlige valgberettigede deltaget i Afstemningerne. Af de afgivne Stemmer var 97,36 pCt. for Ophævelse af Forbundsoverenskomsten og 0,51 pCt. imod, medens 2,13 pCt. var blanke eller ugyldige Stemmesedler.

Samme Antal Vælgere deltog i Afstemningen om ændret Regeringsform, og af disse stemte 95,06 pCt. for ændret Regeringsform, mens 1,43 pCt. stemte imod og 3,51 pCt. var blanke eller ugyldige Stemmer.

Altinget er indkaldt til Møde 10. Juni, idet Ikrafttrædelse af Forslagene kræver ny Beslutning af Altinget.»

7. Fra det islandske Kabinetssekretariat modtog Ritzaus Bureau 17. Juni 1944 følgende Meddelelse:

»Hans Majestæt *Kongen* har sendt saalydende Telegram til Regeringen, Reykjavik:

Idet jeg beklager, at Adskillelsen mellem mig og det islandske Folk er blevet gennemført under de raadende Forhold, vil jeg udtale de bedste Ønsker for den islandske Nations Fremtid og Haabet om Styrkelse af de Baand, der binder Island til de øvrige nordiske Lande.

Christian R.«

8. Den 20. Juni 1944 meddelte Islands Gesandtskab i København, at Islands Regering under 17. d. M. havde tilstillet Hans Majestæt *Kongen* følgende telegrafiske Hilsen:

»Islands Regering bringer Hans Majestæt Kong Christian hjertelig Tak for de den 17. Juni modtagne Lykønskninger til det islandske Folk, hvilke af Førsteministeren straks blev forkyndt paa Thingvellir for stor Folkemængde, som modtog Forkyndelsen med overvældende Taknemmelighed. Førsteministerens Ønske om Lykke og Velsignelse for *Kongen*, *Dronningen* og *Kongehuset* blev af Folkemængden istemt under stærke Ovationer.»

I Samlingen 1945 blev der forelagt 100 Lovforslag (98 Regeringsforslag, 2 fremkommet ved privat Initiativ).

Af Regeringsforslagene blev 87 fremsat i Folketinget, 11 i Landstinget. De ved privat Initiativ fremkomne Forslag forelagdes begge i Folketinget.

Af de forelagte Lovforslag er 95 endeligt vedtaget [A], 5 blev ikke behandlet til Ende eller bortfaldt [B]. Desuden forelaa en Række Forslag til Beslutning, Forespørgsler m. m. [C].

A.

Vedtagne Lovforslag.

FremSAT af Regeringen.

Statsministeren vedrørende:

	Side
1. Lov om Lovanordninger under Statsministeriet.....	84
2. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 samt om Danmarks kommunistiske Partis Repræsentation paa Rigsdagen	84

Udenrigsministeren vedrørende:

3. Lov om Udenrigstjenesten.....	86
4. Lov om Ændringer i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd	92

Finansministeren vedrørende:

5. Lov om Finanslovanordning for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946	63
6. Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1944 til 31. Marts 1945	77
7. Lov om Lovanordninger under Finansministeriet.....	93
8. Lov om Lovanordninger under Finansministeriet. (Departementet for Told- og Forbrugsafgifter og Skatte-departementet).....	94

	Side
9. Lov om fortsat Udstedelse af 10- og 5-aarige Statsobligationer, 2-aarige Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spareobligationer.....	96
10. Lov om Optagelse af forskellige Kreditter i Sverige..	
11. Lov om Ændring i Lov Nr. 323 af 7. Juli 1945 om Optagelse af forskellige Kreditter i Sverige.....	100
12. Lov om Kredit til Indkøb af Varer i Amerikas Forenede Stater.....	101
13. Lov om en ekstraordinær Formueopgørelse m. v.....	102
14. Lov om Tillæg til Lov om en ekstraordinær Formueopgørelse m. v.....	124
15. Lov om Ændring i Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m., jfr. Lovanordning Nr. 323 af 25. Oktober 1944	126
16. Lov om Forlængelse af midlertidige Forbrugsafgifter..	128
17. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 462 af 20. November 1942 om midlertidige Toldafgifter.....	130
18. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv	131
19. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer.....	131
20. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov af 29. November 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzinafgiften	133
21. Lov om Ændring i Lov om Omsætningsafgift af Motor-køretøjer	135
22. Lov om Ændring af Revisionsbestemmelsen i Loven om Grundstigningsskyld	136
23. Lov om Statsanstalten for Livsforsikring.....	137
24. Lov om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringstillæg m. m.).....	138
25. Lov om Oprettelse af en ekstraordinær Tjenestemandsdømstol m. v.	142
26. Lov om Ændringer i Lov Nr. 322 af 7. Juli 1945 om Oprettelse af en ekstraordinær Tjenestemandsdømstol m. v.	154

Ministeren for Landbrug og Fiskeri vedrørende:

27. Lov om Lovanordninger under Ministeriet for Landbrug og Fiskeri	155
28. Lov om en Smørordning.....	158
29. Lov om en Flækkeordning.....	162
30. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 351 af 8. Juli 1943 om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen.....	165

31.	Lov om Ændring i Lov Nr. 49 af 17. Februar 1942 om Fremme af visse Arbejder med Rensning af Vandløb m. v.	165
32.	Lov om Ændring af Lov Nr. 150 af 29. Marts 1943, jfr. Lov Nr. 320 af 7. Juli 1945, om Oprettelse af mindre Landbrug m. m.	167
33.	Lov om Ændring af Lov Nr. 149 af 13. Marts 1943, jfr. Lov Nr. 320 af 7. Juli 1945, om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet	168

Indenrigsministeren vedrørende:

34.	Lov om Lovanordninger under Indenrigsministeriet . . .	170
35.	Lov om Ændring i Lov Nr. 339 af 8. Juli 1943 angaaende Erhvervelse af fast Ejendom, jfr. Lovanordning Nr. 207 af 21. Juni 1944	171
36.	Lov om Forlængelse af Gældsbegrænsningsloven	175
37.	Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 om Leje med senere Ændringer	175
38.	Lov om Boliganvisning	178
39.	Lov om særlige Foranstaltninger i Anledning af Krigsskaderne i Rønne og Neksø	184
40.	Lov om midlertidig Ændring af Reglerne om Udarbejdelse af Folketingsvalglisten	188
41.	Lov om Ændringer i Lov om Valg til Rigsdagen m. v.	192
42.	Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 159 af 11. Maj 1935 om Oprettelse af et Husholdningsraad	195
43.	Lov om Udskydelse af Genforelæggelse af Lov Nr. 87 af 21. April 1914 om Embedslægevæsenets Ordning, jfr. Lov Nr. 132 af 30. Marts 1942	196
44.	Lov om Svangerskabshygiejne	196
45.	Lov om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse (Forbud mod Badning)	199
46.	Lov om Bevarelse af visse Apotekerbevillinger	201
47.	Midlertidig Lov om Ændringer i og Tillæg til Lov Nr. 123 af 8. Juni 1912 om Værnepligt med senere Ændringer	202
48.	Midlertidig Lov om Tillæg til Indkvarteringslovgivningen	205
49.	Lov om Ændring i Lov Nr. 336 af 25. Juni 1940 om Civilbeskyttelsestjeneste m. v.	209

Arbejds- og Socialministeren vedrørende:

50.	Lov om Lovanordninger under Arbejds- og Socialministeriet	210
51.	Lov om Fastsættelse af visse Regler ved Bortfald af Lov om Arbejdsforhold	215

52.	Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lovanordning Nr. 125 af 20. Marts 1945 om midlertidig ekstraordinær Hjælp til Personer, der er omfattet af Arbejdsfordeling, samt til arbejdsløse	217
53.	Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lovanordning Nr. 126 af 20. Marts 1945 vedrørende midlertidig ekstraordinær Hjælp til arbejdsløse, som ikke er berettigede til Understøttelse gennem Arbejdsløshedsforsikringen	219
54.	Lov om Udskydelse af Funktionærlovens Revision	219
55.	Lov om midlertidigt Tillæg m. v. til Alders- og Invaliderentenydere	220
56.	Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lovanordning Nr. 124 af 20. Marts 1945 om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler	223
57.	Lov om Ændringer i Forsogsloven angaaende Forhøjelse af Statstilskuddet til Institutioner for forebyggende Børneværn	225
58.	Lov om Ændring i Forsogsloven angaaende Hjælp til værnepligtige, der forretter Militærtjeneste	231
59.	Lov om Eftergivelse af Kommnehjælp	233
60.	Lov om Opfyldning af Tankgrave m. v.	237

Ministeren for Handel, Industri og Søfart vedrørende:

61.	Lov om Lovanordninger under Ministeriet for Handel, Industri og Søfart	244
62.	Lov om Ændring af Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v.	246
63.	Lov om Fremskaffelse af visse Motorkøretøjer samt Udførelse af visse Transporter	247
64.	Lov om Spærring af visse Bankkonti m. v.	251
65.	Lov om Revision af visse tyske Betalinger	253
66.	Lov om tvungen Likvidation eller Administration af visse Aktieselskaber m. v.	258
67.	Lov om Tillæg til Lov om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten	260
68.	Lov om Hjemrejse og Ferie m. m. for søfarende	262
69.	Lov om visse Hædersgaver til danske søfarende og Fiskere og deres efterladte	266
70.	Lov om Ændringer i Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 om Udbetaling af Hædersgaver til danske Sømænd og Fiskere og deres efterladte	270
71.	Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 262 af 19. December 1936 om Krigs-Ulykkesforsikring for søfarende	270
72.	Lov om Oprettelse af »Danske Søfarendes Mindefond af 1945«	273

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:

73. Lov om Legalisering af Lovanordning om Afgift af ikke-benzindrevne Biler	277
74. Lov om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motor-køretøjer m. v.	278
75. Lov om Ændring af Lov Nr. 169 af 11. Maj 1935 om elektriske Stærkstrømsanlæg	278
76. Lov om Tillæg til Lov af 19. Februar 1932 om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund med Tillæg af 31. Januar 1936, 13. April 1938 og 29. Juni 1940	280

Trafikministeren vedrørende:

77. Lov om Lovanordninger under Trafikministeriet	280

Justitsministeren vedrørende:

78. Lov om Lovanordninger under Justitsministeriet	281
79. Lov om Ophævelse af de ved Lov Nr. 240 af 30. Maj 1941 skete Ændringer i og Tilføjelser til §§ 687, 688, 692 og 730 i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916	282
80. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 489 af 4. December 1942 om Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m.	283
81. Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed	283
82. Lov om Tillæg til Lov om Rettens Pleje vedrørende Behandling af Sager angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed m. m.	302
83. Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916	310
84. Lov om Tillæg til Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed	311
85. Lov angaaende Forlængelse af visse Forældelsesfrister	323
86. Lov om Ændring i Lov Nr. 246 af 10. Maj 1940 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v., jfr. Lov Nr. 137 af 13. Marts 1943 om Ændring i samme Lov	326

Undervisningsministeren vedrørende:

87. Lov om Lovanordninger under Undervisningsministeriet	327

Kirkeministeren vedrørende:

88. Lov om Lovanordninger under Kirkeministeriet..... 328

Forsvarsministeren vedrørende:

89. Lov om Bemyndigelse for Regeringen til øjeblikkelig Afskedigelse af Tjenestemænd ved Hæren og Søværnet, der har hvervet eller ladet sig hverve til tysk Krigstjeneste m. v. 329
90. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning, om frivillige bevæbnede danske Styrkers Forhold til Hæren samt om Ikrafttræden af de i Lov Nr. 114 af 7. Maj 1937 om Militær Straffelov og i Lov Nr. 542 af 4. Oktober 1919 (med senere Ændringer) om Retsplejen ved Hæren og Søværnet for Krigstid fastsatte Bestemmelser 330
91. Lov om Bemyndigelse til midlertidigt at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning og til at foretage Genindkaldelser til Søværnet samt om Ikrafttræden af de i Lov Nr. 114 af 7. Maj 1937 om Militær Straffelov og i Lov Nr. 542 af 4. Oktober 1919 (med senere Ændringer) om Retsplejen ved Hæren og Søværnet for Krigstid fastsatte Bestemmelser..... 332
92. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning samt i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning 333
93. Lov om Adgang for Modstandsbevægelsens Befalingsmænd o. a. til umiddelbart at indtræde som Befalingsmænd o. l. i Hæren eller Søværnet..... 335
94. Lov om Opretholdelse af Lovanordning om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet..... 339

Ministeren for særlige Anliggender vedrørende:

95. Lov om Erstatning til Besættelsestidens Ofre..... 340

B.**Ikke vedtagne Lovforslag.****I. Fremsat af Regeringen.****Ministeren for Handel, Industri og Søfart vedrørende:**

1. Forslag til Lov om Tilbagebetaling af Fortjeneste ved Erhvervsvirksomhed m. v. i tysk Interesse..... 365

2. Forslag til Lov om Avancebegrænsning vedrørende visse Leverancer og Arbejder m. v., omfattet af Lov Nr. 330 af 12. Juli 1945 om Revision af visse tyske Betalinger 369

Justitsministeren vedrørende:

3. Forslag til Lov om Oprejsning til uforskyldt internerede Personer 371

II. Forelagt af et eller flere Medlemmer af Rigsdagen.

Folketing.

4. Forslag til Lov om Orden i den offentlige Økonomi. (Af Oluf Pedersen) 377
5. Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Valg til Rigsdagen. (Af Oluf Pedersen og Norlev) 380

C.

Andre Sager.

- I. Beslutninger** 382
- II. Forespørgsler** 407
- III. Valgs Prøvelse** 420
- IV. Valg til Kommissioner og Hverv** 424
- V. Andragender** 430

Lov om Finanslovanordning

for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946.
(Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 27. — C. Sp. 995 og 1067].

Fremsat i *Folketinget* $16/5$ (F. Sp. 20). 1. Beh. $23/5$ (F. Sp. 101). Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 169) afgivet $26/9$. (Ordfører: P. Mortensen). 2. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1591). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1683). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 852). Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 183) afgivet $28/9$. (Ordfører: Steincke). 2. Beh. $29/9$ (L. Sp. 914). 3. Beh. $29/9$ (L. Sp. 923). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 447).

Oversigt over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1945—46.

Efter Finanslovanordningen.

	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.
§ 1. Domænerne	177 619	
§ 2. Statsvirksomhederne		13 660 367
§ 3. Rentekonto		3 280 343
§ 4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolors Fond samt af Bispetienderne	644 499	
§ 5. Skatter og Afgifter	976 875 777	
§ 6. Overskud af Klasselotteriet	2 703 091	
§ 7. Adskillige Indtægter	5 404 353	
§ 8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen		1 000 000
§ 9. Aarpenge til Medlemmer af det kongelige Hus		131 200
§ 10. Rigsdagen		3 030 000
§ 11. Statsministeriet		1 216 996
§ 12. Udenrigsministeriet		6 115 924
§ 13. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri		66 695 794
§ 14. Indenrigsministeriet		72 518 176
At overføre	985 805 339	167 648 800

	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.
Overført . . .	985 805 339	167 648 800
§ 15 A. Socialministeriet		256 922 322
§ 15 B. Arbejdsministeriet		60 710 486
§ 16 A. Ministeriet for offentlige Arbejder		9 464 016
§ 16 B. Trafikministeriet		9 920 443
§ 17. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart		26 548 099
§ 18. Grønland		0
§ 19. Justitsministeriet		66 459 595
§ 20. Kirkeministeriet		7 467 046
§ 21. Undervisningsministeriet		126 387 627
§ 22. Krigsministeriet		9 136 401
§ 23. Marineministeriet		12 604 703
§ 24. Finansministeriet		328 363 872
§ 25. Pensionsvæsenet		47 624 000
	985 805 339	1 129 257 410
Merudgift at overføre til § 26 II. H.	143 452 071	
	1 129 257 410	1 129 257 410

Oversigt over Bevægelserne paa Statens Statuskonti i Finansaaret 1945—46.

Efter Finanslovanordningen.

	Brutto		Netto	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>§ 26 I. Aktiver.</i>				
A. Faste Ejendomme og Anlæg vedrørende Statsvirksomhederne .	13 038 835	36 943 866	»	23 905 031
B. Andre faste Ejendomme og Anlæg	7 394 333	13 325 285	»	5 930 952
C. Aktiver tilhørende forskell. Fonde	27 448 936	35 519 206	»	8 070 270
D. Aktiver under særlig Bestyrelse..	499 430	491 377	8 053	»
E. Udlaan o. lign., som dækkes gennem særlige Statsforskrivninger ..	259 666 500	66 065 000	193 601 500	»
F. Aktiver tilhørende de under Passivpost F. I. anførte Fonde	9 998 100	12 827 800	»	2 829 700
G. Tilgodehavender og Udlaan	22 101 800	25 878 031	»	3 776 231
H. Værdipapirer	»	90 000	»	90 000
J. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner .	»	»	»	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank, hensat til Afskrivning	»	»	»	»
At overføre . . .	340 147 934	191 140 565	193 609 553	44 602 184

	Brutto		Netto	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
Overført...	Kr. 340 147 934	Kr. 191 140 565	Kr. 193 609 553	Kr. 44 602 184
<i>§ 26 II. Passiver.</i>				
A. Statsgælden.....	17 207 849	63 532 514	»	46 324 665
B. Skatkammerbeviser og Bankgæld.	239 937 406	»	239 937 406	»
C. Skyld til forskellige Institutioner.	»	19 167	»	19 167
D. Kapitaler under særlig Bestyrelse.	2 101 273	2 109 326	»	8 053
E. Særlige Statsforskrivninger.....	1 125 000	223 042 300	»	221 917 300
F. Henlæggelser til særlige Formaal.	204 427 363	205 721 152	»	1 293 789
G. Finansministeriets Mellemlægning med Ministerier og Institutioner.	»	»	»	»
H. Overskud i Henh. til Driftsbudgettet	»	143 452 071	»	143 452 071
I. Henlagt til ekstraord. Afkrivninger	»	»	»	»
J. Statens Nettoformue:				
I. Overskud af Statens Fonde.	18 513 068	10 442 798	8 070 270	»
II. Forskellige Kapitalindtægter.	16 000 000	»	16 000 000	»
III. Værdiforskydninger.....	»	»	»	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank.....	»	»	»	»
	839 459 893	839 459 893	457 617 229	457 617 229

Loven gaar ud paa, at den gennem Finansministeriet under 27. Marts 1945 udfærdigede Finanslovanordning for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946 (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 5) skal have Gyldighed som Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946.

I sin Fremsættelsestale pegede *Finansministeren* paa, at Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1943—44 og Finanslovene for 1944—45 og 1945—46 ikke havde kunnet behandles paa normal forfatningsmæssig Maade, men var blevet udfærdiget af Finansministeriet i Form af Lovanordninger. Man havde saa nøje som muligt holdt sig til de sædvanlige Frister for Udarbejdelsen af Forslag til disse Bevillingslove og indkaldt Ændringsforslag dertil fra de forskellige Ministerier. Med Hensyn til Behandlingen af de enkelte Bevillinger havde man i Finansministeriet søgt at udskyde alle saadanne Spørgsmaal, som uden Skade kunde udsættes. Der var kun optaget nye Bevillinger i de Tilfælde, hvor det efter Forholdene maatte anses for paakrævet, eller hvor det vilde være stemmende med sædvanlig Bevillingspraksis.

Finanslovanordningen for 1945—46 var udfærdiget paa Grundlag af et Udkast, der paa sædvanlig Maade blev udarbejdet i Efteraaret 1944 paa det Tidspunkt, da Finanslovsforslaget under normale Forhold skulde være fremlagt. Til dette Udkast havde de forskellige Ministerier og Styrelser senere stillet Ændringsforslag. I den sidste Tid inden Begyndelsen af det nye Finansaar indtraadte der imidlertid betydelige Ændringer i Forholdene, særlig som Følge af Brændselsmangelen og de deraf foraarsagede Restriktioner; Virkningerne heraf paa Budgettet lod sig vanskeligt overse, og man valgte derfor at afstaa fra at foretage en mere gennemgribende Revision af Tallene. For saa vidt angaar den rent kalkulatoriske Side af Finanslovanordningen, maa man altsaa regne med en meget betydelig Usikkerhed. Paa visse Punkter kunde man ved Fremsættelsen af Forslaget til den heromhandlede Lov naa til et noget sikrere Skøn, men til Gengæld var der efter Landets Befrielse indtraadt nye Usikkerhedsmomenter, som var vanskelige at vurdere i Øjeblikket. Nogen Omregning af Budgettet havde man derfor ikke foretaget. Det syntes mest praktisk først at lade de Ændringer, som viste sig paakrævede, fremkomme paa Tillægsbevillingsloven.

I denne Forbindelse nævnte Finansministeren, at *Forfatterunderstøttelserne* til Forfatterne Martin Andersen Nexø, Soya

og Kirk i sin Tid efter tysk Krav officielt var blevet slettet paa Finansloven, men at Understøttelsesbeløbene hele Tiden uden Tyskernes Vidende var blevet udbetalt over en anden Konto paa Undervisningsministeriets Budget. Dette Forhold vilde finde sin Berigtigelse paa Tillægsbevillingsloven.

Driftsindtægterne var paa Finanslovanordningen budgetteret til 986 Mill. Kr. og Driftsudgifterne til 1129 Mill. Kr., saa at der skulde kunne paaregnes et Underskud paa 143 Mill. Kr. Faktisk maatte man dog regne med, at Udgifterne blev langt højere; efter et foreløbigt Skøn kunde de anslaas til omkring 1400 Mill. Kr. Samtidig kunde der ogsaa trods Manufakturafgiftens Bortfald paaregnes nogen Stigning i Indtægterne, men det maatte alligevel ventes, at Underskuddet blev væsentlig højere end budgetteret. Paa Grundlag af, hvad der foreløbig forelaa, mente Finansministeren, at Underskuddet muligvis blev paa omkring 250 Mill. Kr.

Som Forholdene stillede sig i Øjeblikket, kun faa Dage efter Danmarks Befrielse og Regeringens Tiltræden, var det »vanskeligt at give en mere nøjagtig Oversigt over Statsfinansernes Stilling i den nærmeste Tid, men der kan dog siges saa meget, at Statshusholdningen er holdt i god Orden, og at der i Krigsaarene fra 1940—41 til nu har været opsamlet Driftsoverskud til et Beløb af ca. 173 Mill. Kr. Vi vil nok faa tunge Byrder at bære i den kommende Tid, navnlig gennem Afviklingen af den omfattende Finansiering, Tyskerne har paatvunget os gennem Nationalbanken, men det er dog lykkedes i det store og hele at holde Orden i vor Økonomi og Produktion, og selv om vi staar over for en vanskelig Overgangsperiode, hvor Spørgsmaal om Raastofforsyninger, Valuta- og Tonnageknaphed o. lign. vil gøre sig gældende, er Forholdene ikke anderledes, end at vi ved fælles Hjælp stadig vil kunne opretholde Landets økonomiske Stabilitet.«

Ved Sagens 1. Behandling i *Folketinget* henvistes Lovforslaget uomtalt til Finansudvalget, i hvilket der ikke blev stillet Ændringsforslag. Ved 2. Behandling drøftedes kun et enkelt Spørgsmaal: Bevillingen til *Ministeriernes Pressesekretariat*. *Jensen-Broby* (V.) havde gerne set denne Bevilling bortfalde, men vilde i Betragtning af, at man var saa langt henne i Finansaaaret, ikke stille Ændringsforslag derom. Han haabede imidlertid, at Bevillingen ikke vilde genfindes paa Finanslovforslaget for 1946—47, og mindede i den Anledning om, at det under Behandlingen af Finanslovforslaget for 1942—43 var blevet udtalt fra Regeringens Side, at det var Hensigten at ophæve Pressesekretariatet efter Krigens Afslutning. Dette bekræftede *Statsministeren*, men han fandt

det i allerhøjeste Grad tvivlsomt, om en kommende Regering og Rigsdag kunde anses for bundet af den omtalte Udtalelse, der var fremsat af ham paa Statsminister Staunings Vegne. Rent personligt havde han opfattet det saaledes, at Tilsagnet kun blev givet for den daværende Regering. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt med 97 Stemmer.

I *Landstinget*, hvor der ikke fandt nogen Debat Sted ved Lovforslagets Behandling, var Vedtagelsen ligeledes enstemmig.

Oversigt over Statens Driftsregnskab for Finansaaret 1942—43.

1945

	Bevilling		Regnskab	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
§ 1. Domænerne.....	422 278	»	475 234.20	»
§ 2. Statsvirksomhederne.....	9 546 605	»	12 824 691.90	»
§ 3. Rentekonto.....	7 776 309	»	9 917 862.20	»
§ 4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almen- skolers Fond samt af Bispe- tienderne.....	642 349	»	644 817.24	»
§ 5. Skatter og Afgifter.....	1 087 323 112	»	1 091 115 659.29	»
§ 6. Overskud af Klasselotteriet.	2 953 495	»	2 952 570.15	»
§ 7. Adskillige Indtægter.....	6 139 241	»	7 405 431.19	»
§ 8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen.....	»	1 000 000	»	1 000 000.
§ 9. Det kgl. Hus's Aarpenge ..	»	131 200	»	131 200.
§ 10. Rigsdagen.....	»	2 890 000	»	2 858 434.07
§ 11. Statsministeriet.....	»	2 325 943	»	2 294 494.71
§ 12. Udenrigsministeriet.....	»	5 730 357	»	5 730 670.11
§ 13. Min. f. Landbrug og Fiskeri	»	80 315 964	»	79 242 209.49
At overføre...	114 803 389	92 393 464	1 125 336 266.17	91 257 008.38

Regnskabsoversigter.

71

	Bevilling		Regnskab	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Ø.
Overført...	114 803 389	92 393 464	1 125 336 266.17	91 257 008.38
§ 14. Indenrigsministeriet.....	»	73 972 391	»	72 870 582.24
§ 15 A. Socialministeriet.....	»	249 154 998	»	247 193 928.32
§ 15 B. Arbejdsministeriet.....	»	86 802 363	»	83 980 399.95
§ 16 A. Min. for offentl. Arbejder.	»	9 130 148	»	8 664 796.99
§ 16 B. Trafikministeriet.....	»	14 568 834	»	13 820 121.61
§ 17. Ministeriet for Handel, Indu- stri og Søfart.....	»	88 742 060	»	84 590 618.58
§ 18. Grønland.....	»	»	»	»
§ 19. Justitsministeriet.....	»	59 719 481	»	60 095 641.76
§ 20. Kirkeministeriet.....	»	7 087 108	»	6 727 072.06
§ 21. Undervisningsministeriet...	»	108 826 222	»	108 298 187.56
§ 22. Krigsministeriet.....	»	52 149 156	»	52 134 026.63
§ 23. Marineministeriet.....	»	51 310 821	»	50 705 936.97
§ 24. Finansministeriet.....	»	166 193 843	»	165 563 300.21
§ 25. Pensionsvæsenet.....	»	36 045 200	»	35 586 806.87
	1 114 803 389	1 096 096 089	1 125 336 266.17	1 081 488 428.13
At overføre til § 26 II. H....	»	18 707 300	»	43 847 838.04
	1 114 803 389	1 114 803 389	1 125 336 266.17	1 125 336 266.17

Oversigt over Statens Driftsregnskab for Finansaaret 1943—44.

		Bevilling		Regnskab			
		Indtægt	Udgift	Indtægt		Udgift	
		Kr.	Kr.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
§ § § §	1. Domænerne	407 846	»	419 914.22		»	
	2. Statsvirksomhederne	2 978 579	»	3 060 394.38		»	
	3. Rentekonto	11 434 934	»	11 202 824.93		»	
	4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almen-skolers Fond samt af Bispe-tienderne	641 722	»	638 114.19		»	
§ § § §	5. Skatter og Afgifter	1 130 359 700	»	1 133 389 551.		»	
	6. Overskud af Klasse-lotteriet	2 785 378	»	2 798 381.22		»	
§ § § §	7. Adskillige Indtægter	8 127 268	»	9 202 161.10		»	
	8. Statsydelse til Hans Maje-stæt Kongen	»	1 000 000	»		1 000 000.	
§ § § §	9. Det kgl. Hus's Aarpenge	»	131 200	»		131 200.	
	10. Rigsdagen	»	2 760 000	»		2 821 786.65	
§ § § §	11. Statsministeriet	»	2 283 548	»		2 265 913.82	
	12. Udenrigsministeriet	»	8 970 670	»		8 994 494.70	
§ § § §	13. Min. f. Landbrug og Fiskeri	»	104 096 207	»		97 803 792.66	
	At overføre	1 156 735 427	119 241 625	1 160 711 341.04		113 017 187.83	

	Bevilling		Regnskab	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført...	1 156 735 427	119 241 625	1 160 711 341.04	113 017 187.83
§ 14. Indenrigsministeriet	»	82 810 902	»	83 284 353.40
§ 15 A. Socialministeriet	»	275 205 336	»	270 338 826.75
§ 15 B. Arbejdsministeriet	»	102 931 553	»	99 594 569.
§ 16 A. Min. f. offentl. Arbejder.	»	9 924 860	»	9 149 110.77
§ 16 B. Trafikministeriet	»	13 090 805	»	12 937 214.70
§ 17. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart	»	88 779 063	»	84 704 968.78
§ 18. Grønland	»	»	»	»
§ 19. Justitsministeriet	»	81 312 892	»	82 058 034.40
§ 20. Kirkeministeriet	»	7 597 099	»	7 298 742.36
§ 21. Undervisningsministeriet ..	»	118 510 270	»	118 478 994.50
§ 22. Krigsministeriet	»	37 082 676	»	35 443 340.46
§ 23. Marineministeriet	»	46 913 583	»	45 767 883.28
§ 24. Finansministeriet	»	120 656 391	»	116 991 988.72
§ 25. Pensionsvæsenet	»	42 699 000	»	42 165 117.93
	1 156 735 427	1 146 756 055	1 160 711 341.04	1 121 230 332.88
At overføre til § 26 II. H....	»	9 979 372	»	39 481 008.16
	1 156 735 427	1 156 735 427	1 160 711 341.04	1 160 711 341.04

Statens Status pr. 31. Marts 1943.

<i>I. Aktiver.</i>	Kr.
A. Ejendomme og Anlæg vedrørende Statsvirksomhederne	666 973 373
B. Andre faste Ejendomme og Anlæg	611 442 117
C. Aktiver tilhørende forskell. Fonds m. m.	286 034 900
D. Aktiver under særlig Bestyrelse (jfr. Passivpost D.)	33 775 968
E. Udlaan o. lign., som dækkes gennem særlige Statsforskrivn. (jfr. Passivpost E.)	850 076 635
F. Aktiver tilh. Fonds under Passivpost F.	91 640 494
G. Tilgodehavender og Udlaan m. v.	287 648 426
H. Værdipapirer	199 389 641
I. Kassebeholdning	6 195 736
J. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank hensat til Afskrivning	84 762 961
I alt Aktiver	3 117 940 251

<i>II. Passiver.</i>	Kr.
A. Statsgælden	1 233 989 651
B. Skatkammerbeviser og Bankgæld	÷ 250 549 641
C. Skyld til forskell. Institutioner uden for Mellemregning med Finansministeriet	304 904
D. Kapitaler under særlig Bestyrelse (jfr. Aktivpost D.)	33 775 968
E. Særlige Statsforskrivn. (jfr. Aktivpost E.)	947 669 171
F. Henlæggelser til særlige Formaal (jfr. Aktivpost F.)	268 231 068
G. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner	115 690 685
H. Overskud fra Driftsregnskaberne	178 984 132
J. Statens Nettoformue	465 081 352
K. Reguleringskonto i Danm. Nationalbank	124 762 961
I alt Passiver	3 117 940 251

Statens Status pr. 31. Marts 1944.

<i>I. Aktiver.</i>	Kr.
A. Ejendomme og Anlæg vedrørende Statsvirksomhederne.....	630 818 474
B. Andre faste Ejendomme og Anlæg...	632 343 225
C. Aktiver tilhørende forskell. Fonds m. m.	294 410 594
D. Aktiver under særlig Bestyrelse (jfr. Passivpost D.).....	34 482 990
E. Udlaan o. lign., som dækkes gennem særlige Statsforskrivninger (jfr. Passivpost E.).....	1 492 483 624
F. Aktiver tilh. Fonds under Passivpost F.	141 965 890
G. Tilgodehavender og Udlaan m. v. ...	385 006 493
H. Værdipapirer.....	179 820 322
I. Kassebeholdning.....	9 859 307
J. Finansministeriets Mellemlægning med Ministerier og Institutioner.....	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank hensat til Afskrivning.....	84 762 961
I alt Aktiver...	3 885 953 880
<i>II. Passiver.</i>	
A. Statsgælden.....	1 250 886 991
B. Skatkammerbeviser og Bankgæld....	÷ 369 988 336
C. Skyld til forskell. Institutioner uden for Mellemlægning med Finansministeriet.	287 519
D. Kapitaler under særlig Bestyrelse (jfr. Aktivpost D.).....	34 482 989
E. Særlige Statsforskrivninger (jfr. Aktivpost E.).....	1 656 842 346
F. Henlæggelser til særlige Formaal (jfr. Aktivpost F.).....	408 239 082
G. Finansministeriets Mellemlægning med Ministerier og Institutioner.....	111 019 662
H. Overskud fra Driftsregnskaberne....	218 465 140
J. Statens Nettoformue.....	490 955 526
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank.....	84 762 961
I alt Passiver...	3 885 953 880

Lov om Tillægsbevilling

for Finansaaret fra 1. April 1944 til 31. Marts 1945.
(Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 257. — C. Sp. 257
og 897].

Fremsat i *Folketinget* 29/6 (F. Sp. 622). 1. Beh. 6/7
(F. Sp. 756). Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B.
Sp. 127) afgivet 20/7. (Ordfører: P. Mortensen). 2. Beh. 21/7
(F. Sp. 944). 3. Beh. 21/7 (F. Sp. 956). *Oversendt til Lands-*
tinget. 1. Beh. 21/7 (L. Sp. 614). 2. Beh. 21/7 (L. Sp. 623).
3. Beh. 21/7 (L. Sp. 625). *Loven stadfæstet 9. August 1945.*
(Lov-Tid. Nr. 381).

Oversigt over Tillægsbevillinger og Statens samlede Driftsbudget for 1944—45.

	Tillægsbevilling 1944—45		Finanslovanordning og Tillægsbevilling 1944—45 ialt	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
§ 1. Domænerne	77 218	»	354 550	»
§ 2. Statsvirksomhederne	»	23 485 039	»	25 752 991
§ 3. Rentekonto	143 665	»	2 500 592	»
§ 4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolers Fond samt af Bispetienderne . .	÷ 903	»	625 930	»
§ 5. Skatter og Afgifter	255 207 619	»	1 228 863 963	»
§ 6. Overskud af Klasselotteriet . . .	÷ 36 293	»	2 690 052	»
§ 7. Adskillige Indtægter	2 129 108	»	6 516 761	»
§ 8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen	»	•	»	1 000 000
§ 9. Det kongelige Hus's Aarpenge .	»	»	»	131 200
§ 10. Rigsdagen	»	30 000	»	2 850 000
§ 11. Statsministeriet	»	280 361	»	1 499 046
§ 12. Udenrigsministeriet	»	2 433 538	»	8 476 058
§ 13. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri	»	56 510 176	»	107 505 684
§ 14. Indenrigsministeriet	»	71 635 213	»	139 948 181
At overføre	257 520 414	154 374 327	1 241 551 848	287 163 160

	Tillægsbevilling 1944—45		Finanslovanordning og Tillægsbevilling 1944—45 ialt	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
Overført...	Kr. 257 520 414	Kr. 154 374 327	Kr. 1 241 551 848	Kr. 287 163 160
§ 15 A. Socialministeriet.....	»	80 583 400	»	322 997 362
§ 15 B. Arbejdsministeriet.....	»	17 036 423	»	93 862 468
§ 16 A. Ministeriet for offentlige Arbejder.....	»	÷ 6 891 800	»	6 201 882
§ 16 B. Trafikministeriet.....	»	÷ 396 637	»	11 868 465
§ 17. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart.....	»	76 003 398	»	100 211 503
§ 18. Grønland.....	»	0	»	0
§ 19. Justitsministeriet.....	»	21 396 890	»	85 317 198
§ 20. Kirkeministeriet.....	»	1 442 251	»	8 130 775
§ 21. Undervisningsministeriet.....	»	11 095 565	»	126 499 958
§ 22. Krigsministeriet.....	»	23 035 636	»	24 098 579
§ 23. Marineministeriet.....	»	11 944 118	»	22 667 113
§ 24. Finansministeriet.....	»	÷ 142 855 829	»	144 996 195
§ 25. Pensionsvæsenet.....	»	8 593 000	»	48 380 000
	257 520 414	255 360 742	1 241 551 848	1 282 394 658
At overføre til § 26 II. H....	»	2 159 672	40 842 810	»
	257 520 414	257 520 414	1 282 394 658	1 282 394 658

Grundlaget for det af Finansministeren fremsatte Lovforslag var et Udkast til Forslag til Lov om Tillægsbevilling for 1944—45 med Anmærkninger, der forelaa trykt paa det Tidspunkt, da Tillægsbevillingsforslaget normalt skulde være forelagt Rigsdagen. Til dette Udkast blev der af Finansministeriet indhentet Ændringsforslag fra de enkelte Ministerier og Styrelser, og Behandlingen heraf var fra Finansministeriets Side tilendebragt før Befrielsen. Senere hen fremkom der yderligere enkelte Ændringsforslag vedrørende Udgifter af ret betydelig Størrelse, som var afholdt til Fordel for *Modstandsbevægelsen* og de af *Tyskerne* *internerede danske Statsborgere* m. v. Samtlige Ændringsforslag blev derefter indarbejdet i Lovforslaget, hvis Driftsbudget derved naaede op paa Indtægter til Beløb 257,5 Mill. Kr. og Udgifter til Beløb 255,4 Mill. Kr., hvilket bevirkede at Finanslovanordningens Indtægts- og Udgiftsbeløb forøgedes til henholdsvis 1241,6 Mill. Kr. og 1282,4 Mill. Kr. Det samlede Resultat bliver da et anslaaet *Underskud* paa 40,8 Mill. Kr. mod 43,0 Mill. Kr. efter Finanslovanordningen, og heri skete der ingen Ændring under Sagens Behandling paa Rigsdagen, idet Lovforslaget gennemførtes i samme Skikkelse som den, hvori det var forelagt.

Paa *Indtægtssiden* viser Skatter og Afgifter en Merindtægt paa 255,2 Mill. Kr., hvoraf 98 Mill. Kr. falder paa Indkomst- og Formueskat. For Forbrugsafgifterne er der regnet med en Stigning paa 280,2 Mill. Kr., men herfra gaar 129,4 Mill. Kr., hvilket Beløb udgør den Del af Provenuet af Omsætningsafgiften af stærke Drikke og af Tobaksafgifterne, hvormed disse Indtægter overstiger de tilsvarende Indtægter i 1942—43. Dette Beløb er indsat paa spærret Konto i Nationalbanken, ligesom Tilfældet er med Indtægterne af Krigskonjunkturbeskatningen, der paa Tillægsbevillingsloven staar opført med 60,1 Mill. Kr.

Den stærke Udgiftsstigning skyldes først og fremmest de ekstraordinære Forhold under hele det forløbne Finansaar, men ogsaa mere almindelige Forhold, saaledes Forhøjelsen af Arbejdslønningerne og den indtrufne Prisstigning.

Der er saaledes en Stigning paa Landbrugsministeriets Budget paa 56,5 Mill. Kr., heraf 26,3 Mill. Kr. i Statstilskud i Henhold til Loven om en Smørordning, 14,4 Mill. Kr. i Statstilskud til Nedbringelse af Prisen paa Rugbrød m. v.,

9,1 Mill. Kr. i Statstilskud i Henhold til Bekendtgørelsen om Udbetaling af Konsummælktilskud m. m., 5,6 Mill. Kr. i Tilskud til Tørveproducenterne og 1,4 Mill. Kr. i Tilskud til Udligning af Forskellen mellem Eksportpriserne for Svinekød til Sverige og til Tyskland.

Der er endvidere en Stigning paa 71,6 Mill. Kr. paa Indenrigsministeriets Budget, hvoraf alene de 57 Mill. Kr. falder paa Statens civile Luftværn.

Endvidere er der en Stigning paa 80,6 Mill. Kr. paa Socialministeriets Budget. Heraf udgør 32,1 Mill. Kr. Statskassens Udgifter til Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler, 30 Mill. Kr. Udgifter vedrørende internerede m. v. og 12 Mill. Kr. Udgifter til Støtte for Modstandsbevægelsen. Angaaende de to sidstnævnte Poster gav Finansministeren en udførlig Redegørelse ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget.

Dernæst er der en Merudgift paa Handelsministeriets Budget paa 76 Mill. Kr., heraf 30,5 Mill. Kr. til Dækning af Udgifter ved Smørrabatordningen for mindrebemidlede, 28,2 Mill. Kr. til Indløsning af Købekort for Manufakturvarer, 10 Mill. Kr. til Dækning af Udgifter ved Gennemførelse af Kartoffelrabatordningen og 2,3 Mill. Kr. i Tilskud til Nedbringelse af Prisen paa standardiseret Spædbørnsudstyr.

Ogsaa en Række andre Driftsbudgetter udviser betydelige Merudgifter, medens paa den anden Side Finansministeriets Driftsbudget udviser en Mindreudgift paa 142,9 Mill. Kr., hvilket imidlertid skyldes det særlige Forhold, at en paa Finanslovanordningen opført Bevilling paa 166 Mill. Kr. som anslaaet Udgift ved Forlængelse af en Række da gældende midlertidige Love samt til Dækning af de særlige militære Udgifter er blevet overført til de Driftsbudgetter, hvor de hører hjemme.

Endvidere udgaar af Finansministeriets Budget Bevillinger paa i alt 24,7 Mill. Kr. udgørende Udgifter ved Forhøjelse af Reguleringstillægget, visse særlige Ydelser og Honorarer samt Udgifter ved midlertidige Lempelser i Aspirantaføningsreglerne og forøgede Udgifter ved Byers og Kommuners ændrede Gruppering paa Stedtillægssatser. Alle disse Udgifter er paa Tillægsbevillingsloven indarbejdet i de enkelte Ministeriers og Styrelseres Budgetter.

Under Lovforslagets Behandling i *Folketinget* fremsatte *Harald Petersen* (V.) nogle kritiske Bemærkninger angaaende Formen for de Hovedoversigter, der indleder Statsregnskabene og Budgetterne. Han fandt det saaledes ønskeligt, at man ved Opgørelsen af Statens samlede Indtægter og Udgifter overalt regnede med *Bruttobeløb*, for at der derigennem kunde

blive tilvejebragt Klarhed over, hvor stor en Del af Nationalindtægten der indgaar i Statshusholdningen. I Tilslutning hertil gjorde Taleren Indsigelse mod, at man opfører en Del af *Arveafgiftens* Beløb paa Kapitalregnskabet (§ 26), medens en anden Del tages til Indtægt paa Driftsregnskabet under § 5. Hele denne Indtægtspost burde opføres samlet og hellere paa Driftsregnskabet end paa Kapitalregnskabet. Oversigten over *Bevægelserne paa § 26* fandt han alt andet end overskuelig. Man burde vende tilbage til den i 1925—35 anvendte Form eller i hvert Fald søge at finde en Form, der var lettere tilgængelig end den nuværende. Man vilde derved afhjælpe et Savn hos mange, der beskæftiger sig med disse Spørgsmaal uden at være regnskabsmæssige Ekspertes. Videre gjorde Taleren gældende, at Opstillingen af *Statsgælden* ikke var fyldestgørende, idet bl. a. Skylden til Postgirokontoret og Reguleringskontoen i Nationalbanken ikke var medtaget her. Tog man saadanne Poster med, blev Gælden væsentlig større end efter Statusopgørelsen. Nu efter Besættelsens Ophør vilde det helt korrekte sikkert endda være »at opføre *Statens Garanti for Nationalbankens Kreditter paa Clearing- og Værnemagtskonto* som det, den er, nemlig en Del af den danske Statsgæld. Princippet er allerede delvis accepteret igennem Optagelsen af Reguleringskontoen i Nationalbanken paa Passivsiden, og Statistisk Departement har konfirmeret denne Opfattelse ved i sin Opgørelse at medtage denne Reguleringskonto og kalde den regulær Statsgæld. Men hvis man nu skulde vige tilbage for at tage de 7—8 Milliarder med ind under Statsgælden, maa man dog ikke vige tilbage for at foretage en anden Opstilling af Statsgældsposten paa de kommende Statsregnskaber; for den hidtil anvendte Metode kan i hvert Tilfælde ikke opretholdes, da den baade er urigtig og vildledende. Over for de Opgaver, som Regering og Rigsdag i den kommende Tid faar at løse paa de finansielle Omraader, er det efter min Opfattelse af afgørende Betydning, at man, baade hvad Driftsregnskab og Status angaar, kan se, hvor og hvordan vi virkelig befinder os økonomisk og finansielt. Det har baade Rigsdag, Erhvervsliv og Skatteydere et billigt Krav paa«.

Finansministeren mente ikke, det vilde være rigtigt at gøre Driftsbudgettet til et rent Bruttobudget, idet man derved vilde udviske den principielle Forskel, der er mellem den egentlige Fælleshusholdning, som finansieres væsentlig ved Hjælp af Skatter, og Statsvirksomhederne, hvis Indtægter saa at sige udgør Betaling for Varer og Tjenesteydelser. Derimod var der intet i Vejen for, at Finansministeriet kunde udarbejde en Oversigt som den, Harald Petersen havde ønsket, og f. Eks. tilstille Finansudvalget den under Finans-

lovforslagets Behandling i Finansudvalget. Med Hensyn til Arveafgiften fandt Finansministeren det naturligt, at den opførtes paa Anlægsbudgettet. Naar man i 1933 besluttede at opføre Forhøjelsen af Arveafgiften paa Driftsbudgettet, var Grunden den, at man stod over for Nødvendigheden af at forhøje Statens Driftsindtægter og bl. a. gjorde dette ved at forhøje Arveafgiften. Finansministeren erkendte, at Opstillingen af Statens Anlægsbudget tog sig noget indviklet ud, men han mente ikke, Rigsdagen og Finansudvalgene vilde være tjent med, at man gik tilbage til Formen fra før 1936—37. Da saa Anlægsbudgettet ganske vist ved første Øjekast ret simpelt og enkelt ud, men hvis man forsøgte paa Grundlag af Statsregnskabet at trænge noget dybere ind i Tingene, kom man hurtigt til kort, fordi Formen i Virkeligheden var uklar. Det var dog muligt, at den nuværende Form paa forskellige Punkter med Fordel kunde forenkles; det vilde blive taget under Overvejelse. Vedrørende Opstillingen af Statsgælden paa pegede Ministeren, at man fulgte det Princip kun at medtage Gældsposter, for hvilke der er udstedt Statsobligationer eller andre egentlige Statsforskrivninger. Det var imidlertid rigtigt, at Begrebet Statsgæld ogsaa kunde defineres paa anden Maade. Men at medregne Statens Garanti for Nationalbankens Kreditter over Clearing- og Værnemagtskontoen vilde næppe være praktisk.

Bertel Dahlgaard (R. V.) vilde meget nødtigt, at man skulde gaa bort fra at betragte Arveafgiften som en Kapitalopsparing, der bør anvendes til Dækning af Anlægsudgifter. Det maatte erkendes, at den nuværende Regnskabsform var ulogisk, men Konsekvensen heraf burde blive, at ogsaa den midlertidige Forhøjelse af Arveafgiften overførtes til § 26. Ogsaa *Korsgaard* (K. F.) udtalte sig herom. Han henviste til, at han i sin Tid i Finansudvalget havde peget paa, at man over Formueparagraffen erhvervede mange Aktiver, som ikke var indtægtsgivende. For at opveje det kunde det være rigtigt, at man til Gengæld overførte Arveafgiften til Formuebudgettet,

A.

Vedtagne Love.

1. Lov om Lovanordninger under Statsministeriet.
(Statsminister *V. Buhl*). [A. Sp. 53. — C. Sp. 65 og 87].
Fremsat i *Folketinget* $23/5$ (F. Sp. 74). 1. Beh. $25/5$
(F. Sp. 124). 2. Beh. $29/5$ (F. Sp. 221). 3. Beh. $30/5$ (F. Sp.
262). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31/5$ (L. Sp. 181).
2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 183). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 186). *Loven
stadfæstet 1. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 273).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Statsministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* for den i vedkommende Lovanordning fastsatte Tid (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 81 af 9. Februar 1945 om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1945 (jfr. Tillægget Nr. 2) og

Lovanordning Nr. 73 af 7. Marts 1945 om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold (jfr. Tillægget Nr. 4).

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

2. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 samt om Danmarks kommunistiske Partis Repræsentation paa Rigsdagen. (Statsminister *V. Buhl*).
[A. Sp. 23. — C. Sp. 3 og 5].

Fremsat i *Folketinget* $16/5$ (F. Sp. 19). 1. Beh. $16/5$
(F. Sp. 37). Partiernes Ordførere: Alsing Andersen, Kristen Amby, Vagn Bro, Jørgen Jørgensen, Hoff og Oluf Pedersen.
2. Beh. $16/5$ (F. Sp. 39). 3. Beh. $16/5$ (F. Sp. 40). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $16/5$ (L. Sp. 22). Partiernes Ordførere:

Steincke, Elmquist, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{16}{5}$ (L. Sp. 25). 3. Beh. $\frac{16}{5}$ (L. Sp. 27). *Loven stadfæstet 18. Maj 1945.* (Lov-Tid. Nr. 239). Traadt i Kraft straks.

Loven, der under 7. Maj 1945 blev sat i Kraft som *foreløbig Lov* og siden bekræftedes af Rigsdagen med enstemmig Tilslutning, har følgende Indhold:

§ 1. Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed (Aarvog 1940—41, Side 429) ophæves.

§ 2. Antallet af Folketingets Medlemmer forøges med 3 til 152. Denne Forøgelse af Medlemstallet gælder, indtil nyt almindeligt Valg til Folketinget har fundet Sted.

§ 3. De ved Bestemmelsen i § 2 fremkommende nye Folketingsmandater tilfalder de Personer, som ved Valget til Folketinget den 3. April 1939 blev valgt til Medlemmer af Tinget som Kandidater for Danmarks kommunistiske Parti.

Partiets Rigsdagsgruppe gør Anmeldelse til Tingets Formand om, hvem der skal anses for Stedfortrædere, og i hvilken Rækkefølge disse skal indtræde i Tinget. Til Stedfortrædere kan dog kun udpeges Personer, der ved Folketingsvalget den 3. April 1939 var opstillet som Kandidater for Danmarks kommunistiske Parti.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget udtalte *Statsministeren*:

»Ved Loven af 22. August 1941 blev alle kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger forbudt, og det samme gjaldt kommunistisk Virksomhed af enhver Art. Endvidere blev det i Loven bestemt, at Personer, hvis Adfærd havde givet særlig Grund til at antage, at de vilde deltage i kommunistisk Virksomhed, kunde tages i Forvaring af det offentlige, hvad i øvrigt allerede paa Forhaand var sket den 22. Juni, da Krigen brød ud mellem Tyskland og Sovjetunionen. Derved mistede det kommunistiske Parti sin Repræsentation paa Rigsdagen, og Partiet blev udelukket fra at deltage i Valget i 1943.

Disse Foranstaltninger var hele det danske Folk inderligt imod, og deres Gennemførelse skyldtes udelukkende tysk Pres og den Tvangssituation, hvori vort Land da befandt sig.

Nu da Danmark atter handler som fri Nation, har det været baade en bydende Nødvendighed og en Retfærdighedsgerning omgaaende at slette disse Spor af det tyske Voldsstyre. Den nye Regering maatte i Landets Interesse dannes som en Samlingsregering, hvori Modstandsbevægelsen paa bred Basis var repræsenteret, og det var en Forudsætning herfor, at det kommunistiske Parti atter blev repræsenteret saavel i Rigsdagen som i Regeringen, og at Partiet allerede ved Rigsdagens Sammentræden kunde tage Sæde i Folketinget. Der blev derfor under 7. Maj i Medfør af Grundlovens § 25 udstedt en foreløbig Lov svarende til det nu foreliggende Lovforslag, hvorved Loven af 22. August 1941 ophævedes. Antallet af Medlemmer i Folketinget forhøjes, indtil et nyt Folketingsvalg har fundet Sted, med 3 til 152, hvad der svarer til det i Grundloven fastsatte Maksimum, og de nye Pladser tildeles de tre Medlemmer af Danmarks kommunistiske Parti, som blev indvalgt i Folketinget i 1939. Endvidere overlades det til den derved dannede kommunistiske Rigsdagsgruppe at udpege et Antal Stedfortrædere mellem de Personer, som ved Folketingsvalget i 1939 var opstillet som Kandidater for det kommunistiske Parti.

Det vil ogsaa for Rigsdagen være en Æressag at gøre den Uret, som her er sket, god igen, og jeg skal tillade mig at anbefale det foreliggende Lovforslag til den hurtigste og velvilligste Behandling i det høje Ting.«

3. Lov om Udenrigstjenesten. (Udenrigsminister *Christmas Møller*). [A. Sp. 1405. — C. Sp. 969 og 985].

Fremsat i *Folketinget* $12/9$ (F. Sp. 1259). 1. Beh. $14/9$ (F. Sp. 1286). Partiernes Ordførere: Hartvig Frisch, Bøgholm, Himmelstrup, Jørgen Jørgensen, Svend Nielsen, Stærmose og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hartvig Frisch, Bomholt, Bording, Ludvig Christensen, Holger Eriksen, H. P. Hansen [Sorø A.], Rasmus Hansen, Jørgen Jørgensen, Valdemar Sørensen, Bøgholm [Formand], Kristen Amby, Korsgaard, Himmelstrup, Jørgen Gram [Sekretær] og Søren P. Larsen). Betænkning (B. Sp. 165) afgivet $19/9$. (Ordfører: Bøgholm). 2. Beh. $19/9$ (F. Sp. 1419). 3. Beh. $19/9$ (F. Sp. 1423). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $25/9$ (L. Sp. 814). Partiernes Ordførere: Jørgen Møller, Hauch, Foss og Lannung). 2. Beh. $27/9$ (L. Sp. 838). 3. Beh. $27/9$ (L. Sp. 841). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 478).

Efter Afslutningen af den første Verdenskrig gik man her i Landet til en væsentlig *Udvidelse* af Udenrigstjenesten for derigennem at muliggøre en bedre Udnyttelse af de Erhvervsmuligheder, der frembød sig for dansk Foretagsomhed ude omkring i Verden. Senere gennemførtes efterhaanden en Del *Indskrænkninger* med det Formaal at begrænse Udgifterne noget. Under den anden Verdenskrig svulmede Arbejdet i Udenrigsministeriet imidlertid saa stærkt op, at en Række Poster maatte besættes med Hjemmel i Finanslov eller Finanslovanordning, og efter Krigens Afslutning fandt man Tiden inde til en *ny Udvidelse*, om end inden for mere beskedne Rammer end dem, der blev fastlagt ved Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921. Bl. a. syntes det ønskeligt, at Danmark fik Gesandter i britiske Dominions og tillige en Gesandtskabspost i den nordvestlige Del af Sydafrika. Med Henblik herpaa fremsatte Udenrigsministeren efter Landets Befrielse et Lovforslag, som efter i Folketinget at være undergaaet enkelte Ændringer blev til den heromhandlede Lov.

Den nye Lov har adskillige Paragraffer fælles med og svarer i sin Opbygning ganske til den foran nævnte Lov af 1921, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 152 af 30. Juni 1927, Lov Nr. 139 af 1. Juni 1929 samt Lov Nr. 106 af 30. Marts 1935, jfr. Bekendtgørelse Nr. 123 af 10. April 1935.

I § 1 fastslaas det som i den hidtil gældende Lov, at Udenrigstjenestens 3 *Grene*: Tjenesten i Udenrigsministeriet, ved Gesandtskaberne og ved de konsulære Repræsentationer udgør en fælles Tjeneste. Denne Paragraf var udeladt i det oprindelige Lovforslag, men indføjedes for Fuldstændigheds Skyld i Folketinget.

Ifølge § 2 bestaar Udenrigsministeriet af *Administrationsafdelingen*, den *politisk-juridiske* Afdeling, den *økonomisk-politiske* Afdeling, *Pressebureauet* og *Arkivet*, hvorhos der i Ministeriet er ansat en *Raadgiver i Folkeret*. Man har herved opretholdt den i Forvejen gældende Ordning, kun med den Ændring at *Administrationskontoret*, der efter den hidtidige Lovgivning skulde ledes af en Tjenestemand i 3. Lønningsklasse, men i de sidste Aar faktisk har været ledet af en Tjenestemand i 2. Lønningsklasse, fremtidig stilles lige med de 2 andre Afdelinger og forestaas af en Tjenestemand

i 2. Lønningsklasse. Antallet af Tjenestemænd i 2. Klasse forøges herved med 1. Dette begrundes i Bemærkningerne til Lovforslaget med, at denne Embedsmand forener 2 Stillinger, Protokolchefens og Personalechefens, der i andre Landes Udenrigsministerier almindeligvis besættes med 2 højt placerede Embedsmænd, der ofte har Gesandtrang. Endvidere hører Ministeriets Bogholderi og Regnskabsvæsen under Administrationschefen.

I § 3 bestemmes det, at *Direktøren* for Udenrigsministeriet forestaar samtlige Ministeriets Forretninger, samt at hver af de 3 Afdelinger forestaas af en Tjenestemand, der fremtidig skal betegnes som *Udenrigsraad* i Stedet for som tidligere Afdelingschef. Om Raadgiveren i Folkeret, Pressebureauet og Arkivet bestemmes uforandret, at de sorterer direkte under Direktøren, men staar til Raadighed for Afdelingerne, for saa vidt angaar de disse vedrørende Sager. Derimod har man udeladt en Bestemmelse, der fandtes i den tidligere Lov, hvorefter Direktørens Forretninger i hans Forfald skulde varetages af Chefen for den økonomisk-politiske Afdeling. Herefter vil Direktørens Forretninger i hans Forfald, saafremt andet ikke bestemmes af Udenrigsministeren i det enkelte Tilfælde, blive at varetage af den i Anciennitet ældste Udenrigsraad, hvilket er i Overensstemmelse med almindelig administrativ Praksis. Den hidtidige Lovs Bestemmelse hidrører ifølge Bemærkningerne fra 1921, da saavel de politiske som de handelspolitiske Sager var henlagt til den daværende politisk-handelspolitiske Afdeling, hvorfor det var rimeligt, at dennes Chef var Direktørens Stedfortræder. Med den nugældende Sagfordeling mellem den økonomisk-politiske og den politisk-juridiske Afdeling findes det ikke paakrævet at opretholde en Særstilling for den førstnævnte Afdeling, som giver sig Udtryk i, at dens Chef altid er Direktørens Stedfortræder.

Efter § 4 kan der udsendes indtil 7 *Gesandter* af 1. Lønningsklasse, indtil 17 af 2. Lønningsklasse og indtil 6 af 3. Lønningsklasse mod henholdsvis 5, 11 og 3 efter Lovbekendtgørelsen af 1935. Herudover kan der i 3. Klasse ansættes 1 *Chargé d'Affaires en pied* (selvstændig *Chargé d'Affaires*).

Det var oprindelig foreslaaet, at der skulde være 1 *Gesandt* af 3. Lønningsklasse mindre og 1 *Chargé d'Affaires* mere end

ovenfor anført, men dette ændredes i Folketinget, fordi man fandt det ønskeligt, at Repræsentationen i *Teheran* blev et Gesandtskab. Inden for Rammerne af de 17 Gesandter i 2. Klasse er der regnet med en Repræsentant ved De Forenede Nationer samt med Gesandten i Reykjavik, som tidligere har været normeret under Statsministeriet.

§§ 5—7, der handler om *konsulære Tjenestemænd*, indeholder tilsvarende Bestemmelser som §§ 4—6 i den hidtidige Lov, men Antallet af konsulære Repræsentationer under Ledelse af udsendte Tjenestemænd kan efter den nye Lov være 13 mod tidligere 11. Man har herved haft for Øje at muliggøre Oprettelse af nye konsulære Repræsentationer paa Steder, hvor dette maatte vise sig ønskeligt, f. Eks. i *Indien*.

Til Hjælp for de udsendte og de ulønnede Repræsentationschefer kan ifølge § 8 ansættes indtil 8 Tjenestemænd af 3. Lønningsklasse, indtil 18 af 4. Lønningsklasse og indtil 17 af 5. Lønningsklasse samt indtil 6 *Presseattachéer*, der enten kan være ansat paa Aaremaal med en Aflønning, som fastsættes i hvert enkelt Tilfælde efter forudgaaende Forhandling med Det udenrigspolitiske Nævn, eller som Tjenestemænd. I sidste Tilfælde kan indtil 3 henføres til 3. Lønningsklasse og Resten til 4. Klasse. I øvrigt kan der, hvor det skønnes ønskeligt, til Gesandtskaberne og de konsulære Repræsentationer knyttes Personer, der ikke tilhører de i denne Lov omhandlede Lønningsklasser, saasom Handels-, Landbrugs-, Militær-, Presse- og andre Specialattachéer.

Ogsaa paa dette Punkt er der sket en Udvidelse, idet den hidtidige Lov hjemlede Adgang til at ansætte 8 Tjenestemænd af 3. Lønningsklasse, 17 af 4. Klasse (herunder 3 *Presseattachéer*) og 13 af 5. Lønningsklasse. Medens der ved Lovens Vedtagelse var 1 *Presseattaché* i England og 1 i Frankrig, var det Tanken, at der yderligere skulde ansættes 1 i Rusland, 1 i Amerika, 1 i Sverige og 1 i Norge. Bestemmelsen om Forhandling med Det udenrigspolitiske Nævn blev indføjet i Folketinget.

§§ 9—14 er omtrent ordret overført fra den hidtil gældende Lovs §§ 8—13. Derimod betegner § 15 noget nyt. Den er optaget i Loven efter svensk Forbillede og har følgende Indhold:

»Naar særlige Grunde taler derfor, kan det ved kongelig Resolution bestemmes, at Tjenestemænd af Udenrigstjenestens 1., 2. og 3. Lønningsklasse i et Antal, der paa intet Tidspunkt maa overstige i alt 5, kan stilles til Raadighed. Tjenestemænd til Raadighed er pligtige til efter Udenrigsministeriets Anvisninger at paatage sig Arbejdsopgaver. De lønnes paa samme Maade som Tjenestemænd af samme Klasse i Udenrigsministeriet; dog kan Tjenestemænd til Raadighed ikke oppebære Repræsentationstillæg. En Tjenestemand kan ikke staa til Raadighed i et længere Tidsrum end 5 Aar. Hvis der ved denne Perodes Udløb ikke anvises ham nogen Post, afskediges han efter Tjenestemandslovens almindelige Regler.«

Det var af Udenrigsministeren foreslaaet, at denne Bestemmelse skulde bortfalde efter 5 Aars Forløb, saafremt den ikke blev opretholdt ved ny Lovbestemmelse, men dette ændredes i Folketinget, hvor man i Stedet for i Slutningsparagraffen indføjede en Bestemmelse om, at hele Loven skal optages til Revision senest 5 Aar efter Lovens Ikrafttræden. I Folketinget ændrede man tillige den sproglige Affattelse af § 15, hvor der oprindeligt taltes om »Tjenestemænd i Disponibilitet« i Stedet for om »Tjenestemænd til Raadighed«.

Bortset fra Revisions- og Ikrafttrædelsesbestemmelsen svarer de efterfølgende Paragraffer ret nøje til, hvad der hidtil har været gældende. Dog er der i § 19 foretaget en Skærpelse af Forbudet mod, at Tjenestemænd i Udenrigstjenesten har *Bierhverv*, uden at det er tilladt dem af Udenrigsministeren efter Forhandling med begge Tings Finansudvalg. Dette Forbud gælder nu samtlige Tjenestemænd i Udenrigstjenesten mod tidligere kun de i Udenrigsministeriet beskæftigede.

Ved Fremsættelsen af Lovforslaget gjorde *Udenrigsministeren* opmærksom paa, at det drejede sig om Oprettelsen af 41 nye Poster som Repræsentationschefer, Attacheer og Sekretærer m. v., set i Forhold til den i 1935 fastlagte Ordning; heraf var de 9 Poster dog i Forvejen besat, saa at der i alt blev 32 flere Poster end efter den gældende Ordning.

Efter at have gjort Rede for Lovforslaget benyttede Ministeren Lejligheden til at knytte nogle Bemærkninger til en Række *Angreb*, der var blevet rettet mod nogle af de højeste Embedsmænd i Udenrigsministeriet og mod ham selv person-

lig. Stort set gik Anklagen ud paa, at de paagældende Embedsmænd ikke i Besættelsestiden havde udført deres Arbejde saaledes, at man kunde have den fornødne Tillid til dem, og at Udenrigsministeren selv gennem sin Administration og sine Udnævnelser efter Befrielsen havde gjort Landet positiv Skade. Denne Anklage fandt Ministeren ganske uberettiget, hvilket udførligt begrundedes. »Den danske Embedsmandsstand og ganske særligt Embedsmændene i Udenrigsministeriet blev i de fem Besættelsesaar sat paa en særlig vanskelig og krævende Post,« udtalte han i nogle Slutningsbemærkninger. »De løste denne Opgave, med de Undtagelser, der altid maa være, paa en fortrinlig og fortræffelig Maade. Det er den danske Stats Pligt at yde sin Anerkendelse herfor, at prøve paa at klarlægge over for Befolkningen, hvorledes Forholdene har været. Dette har jeg søgt at gøre for mit Ministeriums og nogle af mine Embedsmænds Vedkommende.«

Disse Udtalelser gav under Lovforslagets første Behandling i *Folketinget* Anledning til en længere Debat, under hvilken kun to af Partiernes Ordførere, *Svend Nielsen* (D. K.) og *Størmosen* (D. S.) imødegik Udenrigsministerens Synspunkter. Efter hvad *Hartvig Frisch* (S.) udtalte, havde Udenrigsministeren i sin Tale givet Udtryk for en Holdning og for Tanker, som man sikkert for den største Dels Vedkommende varmt vilde slutte sig til i Tinget. Mod selve Lovforslaget havde han ikke afgørende Indvendinger at gøre, og det samme var Tilfældet med de øvrige Ordførere, bortset fra *Oluf Pedersen* (D. R.), der henstillede, at Lovforslaget blev liggende til efter Folketingsvalget, for at det kunde blive nøje undersøgt, om man nu ogsaa havde Raad til disse Foranstaltninger. »Hvis Regering og Rigsdag fortsætter paa samme Linie som nu — for alle Forslagenes Vedkommende kan man jo sige, at det er nødvendigt —, hvis man fortsætter med Udgifter som nu, staar een Ting for mig som helt sikker, og det er, at Resultatet bliver et ødelagt dansk Pengevæsen.« *Bøgholm* (K. F.) gav Lovforslaget sin Tilslutning, men var nærmest tilbøjelig til at mene, at en Udvidelse af Rammerne paa enkelte Punkter vilde være ønskelig. *Himmelstrup* (V.) beklagede, at der ikke var Tid til, at Rigsdagen kunde underkaste Lovforslaget en nærmere Prøvelse.

I Folketingsudvalgets Betænkning fremhæves det ønskelige i, at der i størst muligt Omfang føres Forhandlinger med *Erhvervslivet* om de Sider af Udenrigstjenesten, der vedrører handelspolitiske Spørgsmaal. Herom udtalte *Udenrigsministeren* ved anden Behandling, at han var sig bevidst, »at Udenrigsministeriet, naturligvis ikke blot i min Tid, men længe har været af den Anskuelse, at det nøjeste Samarbejde med Erhvervslivet var nødvendigt og ønskeligt, og det er min Opfattelse,

at den Form, man i Øjeblikket har for dette Samarbejde, er tilfredsstillende; men jeg er særdeles taknemmelig for, at Udvalgets Betænkning giver mig Anledning til at tage Spørgsmaalet op, konferere med Erhvervslivet om, hvorvidt det synes, den Form, vi nu anvender, er den rigtige, eller man skal anvende en anden Form, saaledes at det, som Udvalget har ønsket, og som ogsaa i saa høj Grad er mit Ønske, kan ske Fyldest«.

I *Landstinget* gav samtlige Ordførere Udtryk for Tilfredshed med Lovforslaget. *Steincke* (S.) havde heller ikke noget at indvende mod dets Indhold, men kritiserede det paa flere Punkter i formel Henseende. Særlig fandt han Betegnelsen Udenrigsraad uheldig, ogsaa af den Grund at den kunde føre til Krav om tilsvarende Titulændringer paa andre Omraader inden for Statsstyrelsen.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

4. Lov om Ændringer i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. (Udenrigsminister *Christmas Møller*). [A. Sp. 1417. — C. Sp. 977 og 985].

Fremsat i *Folketinget* ^{12/9} (F. Sp. 1259). 1. Beh. ^{14/9} (F. Sp. 1286). Partiernes Ordførere: Hartvig Frisch, Bøgholm, Himmelstrup, Jørgen Jørgensen, Svend Nielsen, Stærmose og Oluf Pedersen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udenrigstjenesten (se Side 86). Betænkning (B. Sp. 165) afgivet ^{19/9}. (Ordfører: Bøgholm). 2. Beh. ^{19/9} (F. Sp. 1419). 3. Beh. ^{19/9} (F. Sp. 1424). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ^{25/9} (L. Sp. 832, jfr. 814). Partiernes Ordførere: Jørgen Møller, Hauch, Foss og Lannung. 2. Beh. ^{27/9} (L. Sp. 839). 3. Beh. ^{27/9} (L. Sp. 841). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945. (Lov-Tid. Nr. 479)*.

Ved Loven foretages de Ændringer i Tjenestemandsløven, som er en Konsekvens af Gennemførelsen af den nye *Lov om Udenrigstjenesten*.

Det af Udenrigsministeren fremsatte Lovforslag behandlede i begge Ting samtidig med Lovforslaget om Udenrigstjenesten og vedtoges ligesom dette enstemmigt i saavel Folketinget som Landstinget.

5. Lov om Finanslovanordning for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946. (Se Side 63).

6. Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1944 til 31. Marts 1945. (Se Side 77).

7. Lov om Lovanordninger under Finansministeriet. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 47. — C. Sp. 31 og 91].

Fremsat i *Folketinget* $17/5$ (F. Sp. 49). 1. Beh. $24/5$ (F. Sp. 107). 2. Beh. $25/5$ (F. Sp. 124). 3. Beh. $25/5$ (F. Sp. 130). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31/5$ (L. Sp. 179). 2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 184). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 187). *Loven stadfæstet 1. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 271).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Finansministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* for den i vedkommende Lovanordning fastsatte Tid (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 353 af 27. November 1944 om fortsat Udstedelse af 10- og 5-aarige Statsobligationer, 2-aarige Statsgældsbeviser og Skatkammerbeviser (jfr. Tillægget Nr. 12),

Lovanordning Nr. 49 af 19. Februar 1945 om Ændring af Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, jfr. Lovanordning af 14. Februar 1944 (jfr. Tillægget Nr. 16),

Lovanordning Nr. 66 af 2. Marts 1945 om Ændring af Lov Nr. 283 af 30. Maj 1940 om Oprettelse af en Kreditfond, jfr. Lov Nr. 157 af 30. Marts 1942 og Lovanordning Nr. 71 af 14. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 17 og 18).

Lovanordning Nr. 104 af 15. Marts 1945 om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statstjenestemænd (Reguleringstillæg) m. m. (jfr. Tillægget Nr. 44),

Normeringslovanordning Nr. 137 af 22. Marts 1945 for Finansaaret 1945—46 (jfr. Tillægget Nr. 9) og

Lovanordning Nr. 182 af 13. April 1945 om Lempelser for visse Laan til sønderjyske Landbrugere, Haandværkere, handlende og Fiskere m. fl. (jfr. Tillægget Nr. 19).

Under Sagens Behandling i Folketinget omtalte Hoff (D. S.) Nr. 447 i Normeringslovanordningen for 1944—45, hvori der staar:

»For *militære Tjenestemænd*, som med Tilladelse midlertidigt er eller har været udtraadt af Hæren for at forrette *fremmed Krigstjeneste*, kan der ske Medregning af saavel deres tidligere Tjeneste som den Tid, i hvilken de som Følge af den nævnte Tjeneste har været udtraadt af Hæren, ved Fastsættelse af deres Lønnings- og Pensionsanciennitet uden Efterbetaling af Pensionsbidrag.«

Det var, udtalte han, en Bestemmelse, som blev indføjet i Anledning af et tysk Krav om, at det skulde gøres lettere at lokke Officerer fra den danske Hær til at træde i tysk Krigstjeneste, og Bestemmelsen havde formentlig fortsat Gyldighed til Trods for, at den nævnte Normeringslovanordning var udløbet. Dersom det forholdt sig saaledes, henstillede Taleren, om det ikke var rimeligt at søge denne Regel ophævet. *Finansministeren* svarede herpaa, at han ansaa det for en given Ting, at den nævnte Bestemmelse vilde »bortfalde fuldkommen selvfølgelig i Forbindelse med de Straffelovsforanstaltninger, der nu er forberedt, og i Forbindelse med de Foranstaltninger, der i øvrigt træffes over for de Militærpersoner, som der i denne Sammenhæng er Tale om«.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

8. Lov om Lovanordninger under Finansministeriet (Departementet for Told- og Forbrugsafgifter og Skattedepartementet). (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 49. — C. Sp. 33 og 91].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{5}$ (F. Sp. 51). 1. Beh. $24\frac{1}{5}$ (F. Sp. 108). 2. Beh. $25\frac{1}{5}$ (F. Sp. 124). 3. Beh. $25\frac{1}{5}$ (F. Sp. 130). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31\frac{1}{5}$ (L. Sp. 180). 2. Beh. $31\frac{1}{5}$ (L. Sp. 184). 3. Beh. $31\frac{1}{5}$ (L. Sp. 188). *Loven stadfæstet 1. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 270).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Finansministeriet (Departementet for Told- og Forbrugsafgifter og Skattedepartementet) udfærdigede Lovanordninger oprettholdes som gældende Lov for den i vedkommende Lovanord-

ning fastsatte Tid (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 324 af 25. Oktober 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 462 af 20. November 1942 om midlertidige Toldafgifter (jfr. Tillægget Nr. 30),

Lovanordning Nr. 325 af 25. Oktober 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 409 af 29. November 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzinafgiften (jfr. Tillægget Nr. 37),

Lovanordning Nr. 326 af 25. Oktober 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 333 af 3. Juli 1943 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer (jfr. Tillægget Nr. 35),

Lovanordning Nr. 127 af 21. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 645 af 14. December 1940 om Ændringer i Toldloven af 29. Marts 1924 (jfr. Tillægget Nr. 32),

Lovanordning Nr. 186 af 26. Maj 1944 vedrørende Beskatning for Skatteåret 1945—46 af Fortjeneste eller Tab ved Realisation af Aktier m. v. (jfr. Tillægget Nr. 24),

Lovanordning Nr. 384 af 22. December 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Bestemmelserne i §§ 4—7 og §§ 9—11 i Lov Nr. 517 af 19. December 1942 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af Indkomst- og Formueskat til Staten (jfr. Tillægget Nr. 21),

Lovanordning Nr. 129 af 21. Marts 1945 om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteåret 1945—46 (jfr. Tillægget Nr. 23),

Lovanordning Nr. 327 af 25. Oktober 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer (jfr. Tillægget Nr. 34),

Lovanordning Nr. 54 af 7. Marts 1944 om Udskydelse af den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld (jfr. Tillægget Nr. 41),

Lovanordning Nr. 391 af 29. December 1944 om Forlængelse af Skattefritagelsen i Henhold til Lov Nr. 117 af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten af nyopførte Bygninger (jfr. Tillægget Nr. 40),

Lovanordning Nr. 203 af 16. Juni 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv (jfr. Tillægget Nr. 38),

Lovanordning Nr. 78 af 20. Marts 1944 om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1944—45 samt om bunden Opsparing (jfr. Tillægget Nr. 25) og

Lovanordning Nr. 128 af 21. Marts 1945 om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1945—46 samt om bunden Opsparing (jfr. Tillægget Nr. 26).

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

9. Lov om fortsat Udstedelse af 10- og 5-aarige Statsobligationer, 2-aarige Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spareobligationer. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 37. — C. Sp. 11 og 15].

Fremsat i *Folketinget* $17/5$ (F. Sp. 46). 1. Beh. $17/5$ (F. Sp. 65). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Korsgaard, Jensen-Broby og Bertel Dahlgaard. 2. Beh. $17/5$ (F. Sp. 69). 3. Beh. $17/5$ (F. Sp. 72). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $23/5$ (L. Sp. 38). 2. Beh. $23/5$ (L. Sp. 41). 3. Beh. $23/5$ (L. Sp. 42). *Loven stadfæstet 25. Maj 1945.* (Lov-Tid. Nr. 249).

Loven tilsigter en Fortsættelse af den senest ved Lovanordning af 27. November 1944 (jfr. Tillægget til nærværende Aarbog Nr. 12) hjemlede Udstedelse af Statsforskrivninger, der paabegyndtes i Henhold til Lovene af 3. Juli 1942 og 8. Juli 1943 som *et Led i Bestræbelserne for at begrænse Pengerigeligheden*. Ved Forlængelsen blev Tegningsfristens Udløb udskudt fra 31. Maj til 30. November 1945. Samtidig ændredes Tegningsvilkårene noget, idet Renten af de 10-aarige Statsobligationer blev nedsat fra 3 til $2\frac{3}{4}$ pCt., medens Tegningskursen for alle de i Loven omhandlede Statsobligationer og Statsgældsbeviser sattes til 100. Den *effektive Rente* formindskedes herved fra 3 til 2,75 pCt. for de 10-aarige Statsobligationer, fra 2,73 til 2,5 for de 5-aarige Statsobligationer og fra 1,63 til 1,5 pCt. for de 2-aarige Statsgældsbeviser.

Med de Ændringer, som der til forskellige Tider er sket i Tegningsvilkaarene, gaar Loven herefter ud paa følgende:

§ 1. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1945 at udstede $2\frac{3}{4}$ pCt. rentebærende 10-aarige amortisable Statsobligationer og udbyde disse til Kurs 100.

Obligationerne forsynes med Rentekupons, lydende paa $2\frac{3}{4}$ pCt. aarlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. September, første Gang den 1. September 1946. Ved Udstedelse før og efter den 1. September 1945 finder kontant Renteregulering Sted.

Laanet amortiseres ved Udtrækning til Pari med $\frac{1}{6}$ aarlig, første Gang til Betaling pr. 1. September 1947.

§ 2. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1945 at udstede $2\frac{1}{2}$ pCt. rentebærende 5-aarige amortisable Statsobligationer og udbyde disse til Kurs 100.

Obligationerne forsynes med Rentekupons, lydende paa $2\frac{1}{2}$ pCt. aarlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. September, første Gang den 1. September 1946. Ved Udstedelse før og efter den 1. September 1945 finder kontant Renteregulering Sted.

Laanet amortiseres ved Udtrækning til Pari med $\frac{1}{4}$ aarlig, første Gang til Betaling pr. 1. September 1947.

§ 3. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1945 at udstede $1\frac{1}{2}$ pCt. rentebærende Statsgældsbeviser med Forfaldsdag den 1. September 1947 og udbyde disse til Kurs 100.

Statsgældsbeviserne forsynes med Rentekupons, lydende paa $1\frac{1}{2}$ pCt. aarlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. September 1946 og den 1. September 1947. Ved Udstedelse før og efter den 1. September 1945 finder kontant Renteregulering Sted.

§ 4. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1945 at udstede 6 Maaneders Skatkammerbeviser og at sælge disse mod en Diskonto af højst $\frac{1}{2}$ pCt. p. a.

§ 5. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1945 at udstede Stats-Spareobligationer

og sælge disse paa de i § 3 i Lov Nr. 283 af 3. Juli 1942 fastsatte Vilkaar.

§ 6. Finansministeren kan til enhver Tid med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg eller, saafremt Rigsdagen maatte være hjemsendt, af de senest valgte Finansudvalg *standse Tegningen* af de i §§ 1—5 nævnte Effekter.

§ 7. De i §§ 1 og 2 omhandlede Statsobligationer og de i § 3 omhandlede Statsgældsbeviser udstedes til Ihænderhaver. De kan noteres paa Navn eller indskrives i Finansministeriets Bøger.

Kapital og Renter udbetales uden Fradrag af Skat eller Afgift til Staten.

§ 8. De i § 2 omhandlede 2½ pCt. 5-aarige Statsobligationer og de i § 3 omhandlede 1½ pCt. 2-aarige Statsgældsbeviser kan *ikke tegnes eller tilforhandles af Banker og Sparekasser*, men Effekterne kan dog af Banker og Sparekasser modtages som Sikkerhed for Kreditter og Laan og kan derefter i givet Fald erhverves af de paagældende Pengeinstitutter til Fyldestgørelse af Kreditten eller Laanet. Indberetning om saadan Erhvervelse skal af Bankerne indsendes sammen med Maanedsbalancen til Bankinspektøren og af Sparekasserne sammen med Kvartalsbalancen til Sparekasseinspektøren.

Overtrædelse af Bestemmelserne om Bankers og Sparekassers Erhvervelse af de nævnte Statsobligationer og Statsgældsbeviser straffes med Bøder, der tilfalder Statskassen.

§ 9. De Beløb, der fremkommer som Udbytte for Statskassen ved Udstedelse af Obligationer i Medfør af nærværende Lovs §§ 1 og 2, indsættes paa den i Henhold til Lov Nr. 342 af 8. Juli 1943 oprettede *Konto i Danmarks Nationalbank*, medens de Beløb, der fremkommer som Udbytte for Statskassen ved Udstedelse af de i denne Lovs §§ 3—5 omhandlede Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spareobligationer, indsættes paa den i Henhold til Lov Nr. 283 af 3. Juli 1942 oprettede *Konto i Danmarks Nationalbank*.

§ 10. Finansministeren bemyndiges til at afholde de med denne Lovs Gennemførelse forbundne Udgifter.

§ 11. Denne Lov træder i Kraft den 1. Juni 1945.

Som Begrundelse for Tegningsvilkaarenes Ændring anførte *Finansministeren* i Folketinget, at den effektive Rentes Nedsættelse vilde formindske Statens Renteudgifter, uden at denne Formindskelse kunde paaregnes at indvirke nævneværdigt paa Tegningens Størrelse, idet navnlig Renten af de 10-aarige Obligationer havde ligget ret højt i Forhold til Udbyttet af Obligationer med længere Løbetid. Stats-Spareobligationernes Rente havde man ikke rørt ved. Det var dog muligt, at en Ændring paa det Punkt senere kunde blive nødvendig. Pr. 30. April 1945 var der imidlertid kun udstedt Spareobligationer for 43 Mill. Kr., medens det tegnede Beløb efter Fradrag af Indfrielse beløb sig til 636 Mill. Kr. for 10-aarige Obligationer, 163 Mill. Kr. for 5-aarige Obligationer, 468 Mill. Kr. for 2-aarige Statsgældsbeviser og 574 Mill. Kr. for 6 Maaneders Skatkammerbeviser.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

10. Lov om Optagelse af forskellige Kreditter i Sverige. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 853. — C. Sp. 175 og 197].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 651). 1. Beh. $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 665). Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 83) afgivet $\frac{4}{7}$. (Ordfører: P. Mortensen). 2. Beh. $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 691). 3. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 693). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 387). Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 99) afgivet $\frac{5}{7}$. (Ordfører: Steincke). 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 399). 3. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 401). *Loven stad-fæstet 7. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 323). Traadt i Kraft straks.

Loven bemyndiger Finansministeren til paa Statskassens Vegne at afslutte Overenskomst med den svenske Regering om Optagelse af *tre Kreditter* paa henholdsvis indtil 110 Mill. svenske Kr., 50 Mill. svenske Kr. og indtil 70 Mill. svenske Kr. til Afvikling af de økonomiske Mellemværender, der er foranlediget af de særlige Forhold under Krigen. Videre bestemmes det, at de Betingelser, der maatte blive fastsat for Ydelsen af disse Kreditter, vil være at godkende af begge Rigsdagens Finansudvalg.

De paagældende Kreditter blev, efter hvad *Finansministeren* oplyste i sin Fremsættelsestale, allerede under Danmarks Besættelse paa Foranledning af den svenske Regering af

Sveriges Riksbank stillet til Raadighed for det danske Gesandtskab i Stockholm. Den første af Kreditterne, omfattende indtil 110 Mill. svenske Kr., var eller paaregnedes anvendt til Indkøb i Sverige af Varer, i første Række saadanne, der er nødvendige for Paabegyndelsen af Genopbygningsarbejdet her i Landet. Af den til 50 Mill. Kr. fikserede Kredit skulde Udgifterne til *Flygtningeadministrationen* og for en Del Udgifterne til Etablering og Opretholdelse af en *Militærkommando* afholdes. Udgifterne ved Flygtningenes Ophold i Sverige antoges at ville beløbe sig til ca. 30 Mill. Kr., medens Udgifterne ved Militærkommandoen og til Anskaffelse af *Materiel til den danske Hær og Marine samt til Politiet* var anslaaet til i alt ca. 70 Mill. Kr. Det overskydende Beløb, i alt ca. 50 Mill. Kr., skulde afholdes af den tredje af de i Lovforslaget omhandlede Kreditter. Da der af denne Kredit endvidere agtedes afholdt forskellige andre Udgifter, saaledes Renter af den anden Kredit og Udgifterne ved Betaling af Riksbankens Tilgodehavende fra *Seddelomvekslingen for danske Flygtninge*, var Størrelsen af denne Kredit fastsat til indtil 70 Mill. Kr.

Ved Lovforslagets 1. Behandling i *Folketinget* havde foruden Ministeren kun *P. Mortensen* (S.) Ordet. Han gav Lovforslaget sin Tilslutning og benyttede Lejligheden til at udtale en *Anerkendelse over for Sverige* af den Stilling, Sverige havde indtaget over for Danmark under Besættelsen. Til denne Udtalelse sluttede Finansministeren sig.

I *Landstinget* fremsattes i Overensstemmelse hermed en Tak til Sverige af *Steincke* (S.).

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Efter hvad der senere er blevet meddelt til danske Blade fra Sverige, kan en Del af det skyldige Beløb ventes eftergivet Danmark, saa at Kreditternes samlede Beløb derved nedbringes noget.

11. Lov om Ændring i Lov Nr. 323 af 7. Juli 1945 om Optagelse af forskellige Kreditter i Sverige. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1655. — C. Sp. 1115 og 1117].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{1}{10}$ (F. Sp. 1873). 1. B.h. $\frac{1}{10}$ (F. Sp. 1881). 2. Beh. $\frac{1}{10}$ (F. Sp. 1882). 3. Beh. $\frac{1}{10}$ (F. Sp. 1883). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{1}{10}$ (L. Sp. 986). 2. Beh. $\frac{1}{10}$ (L. Sp. 987). 3. Beh. $\frac{1}{10}$ (L. Sp. 988). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 476). Traadt i Kraft straks.

Loven gaar ud paa, at den Kredit paa 70 Mill. svenske Kr., som Finansministeren ved Lov Nr. 323 af 7. Juli 1945 bemyndigedes til at optage i Sverige tillige med to andre Kreditter, kan forhøjes med 10 Mill. Kr. til 80 Mill. Kr.

Disse 10 Mill. Kr. skulde, efter hvad der oplystes ved Lovforslagets Fremsættelse, anvendes til Køb af en Del svenske Barakker med Inventar, som det var Hensigten at anvende til *Indkvartering af tyske Flygtninge her i Landet*. Chefen for Flygtningeforsorgen, fhv. Minister *Kjærboel* havde i Sverige opnaaet Tilsagn om Levering af saadanne Barakker, og det var aftalt, at Købet skulde finansieres ved Forhøjelse af den nævnte Kredit.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

12. Lov om Kredit til Indkøb af Varer i Amerikas Forenede Stater. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1029. — C. Sp. 905 og 911].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 993). 1. Beh. $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 996). Partiernes Ordførere: P. Mortensen, Korsgaard, Himmelstrup, Rager og Oluf Pedersen. Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 135) afgivet $\frac{3}{8}$. (Ordfører: P. Mortensen). 2. Beh. $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 1001). 3. Beh. $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 1002). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{8}$ (L. Sp. 643). Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 143) afgivet $\frac{3}{8}$. (Ordfører: Stumph). 2. Beh. $\frac{3}{8}$ (L. Sp. 644). 3. Beh. $\frac{3}{8}$ (L. Sp. 646). *Loven stadfæstet 4. August 1945*. (Lov-Tid. Nr. 376).

Ved Lov Nr. 175 af 11. April 1940 bemyndigedes Finansministeren til paa Statskassens Vegne at optage en Kredit paa indtil 10 Mill. Dollars i Amerikas Forenede Stater til Indkøb af Varer derfra, men som Følge af Forholdenes Udvikling blev denne Kredit aldrig udnyttet.

I Stedet for gives der nu ved den heromhandlede Lov Finansministeren Bemyndigelse til paa Statskassens Vegne at afslutte Overenskomst om en Kredit for et Beløb af indtil 20 Mill. Dollars i Amerikas Forenede Stater med det Formaal at muliggøre og lette Tilførselen derfra af forskellige Varer. De Betingelser, der maatte blive fastsat for Ydelsen

af Kreditten, vil være at godkende af begge Rigsdagens Finansudvalg.

Samtidig bestemmes det, at den Finansministeren i § 1 i Lov Nr. 175 af 11. April 1940 givne Bemyndigelse til at afslutte Overenskomst om en Kredit for et Beløb af indtil 10 Mill. Dollars ophæves.

I sin Fremsættelsestale i *Folketinget* oplyste *Finansministeren*, at Kreditten vilde blive formidlet gennem Eksport- og Importbanken i Washington.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

13. Lov om en ekstraordinær Formueopgørelse m. v. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 945. — C. Sp. 849 og 895].

Fremsat i *Folketinget* ²⁰/₇ (F. Sp. 867). 1. Beh. ²⁰/₇ (F. Sp. 891). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Henning Hasle, Harald Petersen, Bertel Dahlgaard, Alvilda Larsen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen, Alsing Andersen, Ludvig Christensen, Fr. Dalgaard, Holger Eriksen, Kjærbøl [Formand], Axel Sørensen, Bertel Dahlgaard [Sekretær], Rasmussen [Gylling], Henning Hasle, Kristen Amby, Halfdan Henriksen, Harald Petersen, Himmelstrup og Jensen-Broby). Betænkning (B. Sp. 129) afgivet ²¹/₇. (Ordfører: Gustav Pedersen). 2. Beh. ²¹/₇ (F. Sp. 928). 3. Beh. ²¹/₇ (F. Sp. 951). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²¹/₇ (L. Sp. 582). Partiernes Ordførere: Steincke, Stensballe, Jørgen Jørgensen og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Steincke [Formand], Josef Andersson, Hans Hansen, Kr. Johansen, Jørgen Møller, N. P. Nielsen, Thomsen, Lannung [Sekretær], P. N. Petersen [Røjle], Jepsen Christensen, Hauch, Stensballe, Jørgen Jørgensen, Foss og Korsgaard). Betænkning (B. Sp. 133) afgivet ²¹/₇. (Ordfører: Steincke). 2. Beh. ²¹/₇ (L. Sp. 620). 3. Beh. ²¹/₇ (L. Sp. 624). *Loven stadfæstet 22. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 352). Traadt i Kraft straks.

Loven indeholder Bestemmelser om Foretagelse af en ekstraordinær *Formueopgørelse* pr. 23. Juli 1945 i Forbindelse med en Række særlige *Kontrolforanstaltninger* til Sik-

ring af denne Opgørelses Effektivitet. Dens Indhold er i Hovedsagen følgende:

A f s n i t I.

Ekstraordinær Opgørelse af Formue pr. 23. Juli 1945.

§ 1. Nedennævnte Personer, Selskaber, Foreninger, Institutioner, Dødsboer m. v. er pligtige til i en af Finansministeren nærmere foreskreven Form at indgive en ekstraordinær Opgørelse af den dem ved Døgnets Begyndelse den 23. Juli 1945 (*»Kontroldagen«*) tilhørende Formue med Specifikation af Aktiver og Passiver.

Ifølge § 2 paahviler Pligten til at indsende Formueopgørelse:

1. Alle *Personer*, der i Kraft af Bopæl, fast Ophold eller Tjeneste paa danske Skibe paa Kontroldagen har en saadan Tilknytning her til Landet, som begrunder ubegrænset Indkomst- og Formueskattepligt til Staten. *Undtaget fra Opgørelsespligten* er dog de Personer, *hvis formueskattepligtige Aktiver uden Fradrag af Gæld og Byrder ikke overstiger 10 000 Kr.* paa Kontroldagen, for saa vidt de ikke enten er *Ejer af fast Ejendom* eller *ejer Løsøre, brand- eller tyveriforsikret for et samlet Beløb af 30 000 Kr.* og derover. Endvidere undtages fra Opgørelsespligten de samme, som i Medfør af Bestemmelserne i nævnte Lovs § 3, Nr. 1 og 2, jfr. § 11, Nr. 1, er fritaget for Indkomst- og Formueskattepligt til Staten.
2. Alle her i Landet hjemmehørende *Selskaber*, Foreninger, Stiftelser, Korporationer, Legater og andre selvejende Institutioner samt alle Dødsboer, der paa Kontroldagen befinder sig under offentligt Skifte her i Landet, og alle her i Landet behandlede, pr. samme Dato uafsluttede Konkurs- og Likvidationsboer, uanset om der maatte paahvile dem Skattepligt efter Statsskatte- lovgivningens almindelige Regler eller ej. *Undtaget fra Opgørelsespligten* er dog: a) alle offentlige Institutioner, b) Kreditforeninger, Kreditkasser og Hypotekforeninger samt Spare- og Laanekasser, for hvis Vedkommende Deltagelse i Udbyttet ikke er forbeholdt

Stiftere, Garanter eller Aktionærer, jfr. § 2, Nr. 5 f, i Lov Nr. 149 af 10. April 1922, samt c) de Selskaber, Foreninger, Dødsboer o. s. v., der ikke ejer fast Ejendom, og hvis Aktiver efter bogført Værdi uden Fradrag af Gæld eller Byrder ikke overstiger 10 000 Kr. paa Kontrolldagen.

3. Alle i *Udlandet* bosiddende eller hjemmehørende Personer, Selskaber, Foreninger og Institutioner m. v. samt i Udlandet behandlede Dødsboer, der er ansat som begrænset skattepligtige her i Landet for Skatteaaret 1945—46, for saa vidt de Forhold, der begrunder Skattepligten, fremdeles foreligger paa Kontrolldagen. Formueopgørelsespligten omfatter for de heromhandlede opgørelsespligtige kun de Aktiver og Passiver, der er knyttet til de Indkomstkilder, hvorfra den efter de nævnte Lovbestemmelser skattepligtige Indkomst hidrører.

§ 3. Formue tilhørende *gifte Kvinder eller hjemmевærende Børn under 18 Aar*, der paa Kontrolldagen ikke opfylder de i § 7, jfr. § 15, i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 ommeldte Betingelser for selvstændig Skatteansættelse, medtages under Ægtefællens eller Familieoverhovedets Formueopgørelse.

§ 4. Opgørelsen skal — ogsaa for ikke formueskattepligtiges Vedkommende — foretages i Overensstemmelse med de i §§ 12—14 i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 indeholdte Regler.

§ 5. Ud over den foran ommeldte Formueopgørelse og i Tilslutning til denne skal her i Landet hjemmehørende opgørelsespligtige Personer paa nærmere af Finansministeren foreskrevne Maade afgive Oplysning om følgende:

1. Kapitalindskud samt Præmiebeløb paa i alt over 400 Kr. aarlig, som den opgørelsespligtige i Tiden fra den 1. Januar 1939 til Kontrolldagen har udredet til *Livsforsikringer eller Livrenter* til Fordel for ham selv eller andre, bortset fra Pensionsforsikringer, der er tegnet som Led i en almindelig Pensionsordning for Funktionærer.

2. De af den opgørelsespligtige i Tiden fra den 1. Januar 1939 til Kontrolldagen ydede *Gaver*, herunder Arveforskud, hver paa over 2 000 Kr.
3. De af den opgørelsespligtige i Tiden fra den 1. Januar 1939 til Kontrolldagen afholdte *Udgifter til Køb af privat Indbo* til eget Hjem, herunder Kunstgenstande, Bog- og Kunstsamlinger o. lign., Guld- og Sølvgenstande, ædle Stene, Smykker og Pelsvarer, saafremt de samlede Udgifter hertil overstiger et Beløb af 20 000 Kr., samt Specifikation i Hovedposter af disse Anskaffelser.
4. Den samlede *Brandforsikringssum* pr. Kontrolldagen for den opgørelsespligtiges private Indbo, jfr. Pkt. 3, med særskilt Angivelse af Forsikringssummen eller den over for Forsikringsselskabet anmeldte Værdi af særskilt forsikrede eller anmeldte Genstande samt tilsvarende Oplysninger om Indboets Brandforsikring pr. 1. Januar 1939.
5. Hvad der i Tiden fra den 1. Januar 1939 til Kontrolldagen er tilfaldet den opgørelsespligtige i Form af *Arv, Gave* (ud over almindelige Fødselsdagsgaver og lignende Gaver) eller *Lotterigevinst*, ved Udbetaling af *Livs- eller Ulykkesforsikring* eller anden *Erstatning for Tab* af ikke formueskattepligtige Værdier eller som Fortjeneste ved Afhændelse eller Opgivelse af Forretning (*Goodwill*).
6. Den opgørelsespligtiges *Køb og Salg af fast Ejendom* i Tiden fra den 1. Januar 1939 til Kontrolldagen, dog kun for saa vidt Køb og Salg af fast Ejendom ikke henhører til den opgørelsespligtiges Næringsvej.
7. Hvorvidt den opgørelsespligtige i Tiden fra den 1. Januar 1939 til Kontrolldagen har *indgaaet Ægteskab*, er blevet fraskilt eller separeret eller er blevet Enke eller Enkemand.

Af Bestemmelserne i §§ 6—10 skal anføres følgende:

Formueopgørelsen skal indgives for ikke bogføringspligtige Personer *senest den 15. September 1945* og for alle andre formueopgørelsespligtige inden Udgangen af September Maaned 1945 og indsendes til Ligningsmyndigheden

i den Kommune, i hvilken den formueopgørelsespligtige har Bopæl eller Hjemsted, eller for saa vidt angaar i Udlandet hjemmehørende Personer og Selskaber m. v. til Ligningsmyndigheden i den Kommune, i hvilken vedkommende Person, Selskab m. v. er indkomstskattepligtig. Ligningsmyndigheden kan, hvor Forholdene i særlig Grad taler derfor, bevilge en passende Forlængelse af Fristen for Opgørelsens Indgivelse. Ved Overskridelse af Fristen for Formueopgørelsens Indgivelse ifalder den paagældende en Bøde paa 1 ‰ af den opgjorte Formue for hver paabegyndt Maaned — dog mindst 10 Kr. for hver paabegyndt Maaned — efter Fristens Udløb og indtil Opgørelsens Indgivelse. Bøden tilfalder Kommunen.

Den, der med Forsæt ved Indgivelsen af fornævnte Formueopgørelse m. v. meddeler *urigtige, vildledende eller ufuldstændige Oplysninger*, eller som forsætlig undlader at indgive pligtig Formueopgørelse m. v., straffes med *Hæfte eller Fængsel* indtil 2 Aar. Samme Straf ifalder den, der foranlediger eller medvirker til saadan Forseelse.

Maa det efter det foreliggende antages, at Forsæt ikke har foreligget, men at Forholdet alene skyldes *grov Uagtsomhed*, er Straffen *Bøde eller Hæfte*.

Afsnit II.

Indkaldelse af Nationalbanksedler samt Kontrolforanstaltninger i Forbindelse hermed.

§ 11. De af Danmarks Nationalbank (Nationalbanken i København) inden nærværende Lovs Ikrafttræden udstedte *Pengesedler* er at betragte som *indkaldt* af Banken og *ophører fra Begyndelsen af Kontroldagen at regne at være lovligt Betalingsmiddel* Mand og Mand imellem samt ved Ind- og Udbetalinger, der foregaar ved offentlige Kasser.

De indkaldte Pengesedler bevarer deres Gyldighed over for Danmarks Nationalbank til og med den 30. Juli 1945, men fra Kontrolagens Begyndelse maa Pengesedlerne ikke under nogen Form udgives eller modtages eller paa anden Maade gøres til Genstand for Disposition — jfr. dog Stk. 3 — og kan alene anvendes til Indlevering til Danmarks Nationalbank enten direkte eller gennem de af

Banken til Modtagelse af indkaldte Pengesedler bemyndigede Banker og Sparekasser m. v., jfr. § 22, hvor de indleverede Sedler godtgøres i Overensstemmelse med de nedenfor angivne nærmere Regler enten ved Ombytning med de af Danmarks Nationalbank paa Kontrolldagen udstedte Pengesedler af ny Type eller ved Godskrivning paa Konto.

Uanset Bestemmelserne i Stk. 2 skal Pengesedler, lydende paa 5 og 10 Kr., kunne udgives og *modtages den 23., 24. og 25. Juli 1945 som Betaling for Befordring samt ved Indkøb en detail af Levnedsmidler i nødvendigt Omfang eller af Medicin o. lign.* Modtagerne af saadanne Beløb er ikke undtaget fra Bestemmelsen i § 13 om, at ingen kan indlevere Sedler til Ombytning mere end een Gang.

§ 12. De indkaldte Pengesedler kan, for saa vidt angaar *Beløb til og med 500 Kr., ombyttes med de af Danmarks Nationalbank paa Kontrolldagen udstedte Sedler af ny Type. Overstiger det indleverede Beløb 500 Kr., kan det overskydende Beløb ikke ombyttes, men skal indsættes paa en af Seddelindehaveren før Kontrolldagen oprettet Folio- eller Indlaanskonto i en Bank eller Sparekasse. Saafremt en saadan Konto ikke haves, skal Beløbet indsættes paa en nyoprettet Konto af nævnte Art i Bank eller Sparekasse, lydende paa Indskyderens Navn, Stilling, Adresse og Hjemstedskommune. Eventuel Overførsel til Folio- eller Indlaanskonto i et andet Pengeinstitut end det, hvortil Indleveringen finder Sted, sker vederlagsfrit for Seddelindehaveren.*

Danske Statsinstitutioner, kommunale Institutioner samt Banker, Sparekasser og Andelskasser er, for saa vidt angaar egne Kassebeholdninger, *ikke underkastet foranstaaende Regler* vedrørende Maksimum for kontant Godtgørelse for indkaldte Sedler.

Uanset den foran fastsatte Grænse af 500 Kr. for Ombytning af indkaldte Pengesedler skal større Virksomheder, under Iagttagelse af Reglerne i §§ 13 og 14, være berettiget til hos deres sædvanlige Bank- eller Sparekasseforbindelse at faa ombyttet et Beløb, der efter vedkommende Banks eller Sparekasses Skøn maa anses paakrævet til *Dækning af Virksomhedens nødvendige Behov* for Kassebeholdning.

I § 13 bestemmes, at *Indlevering af indkaldte Sedler*, bortset fra et enkelt Undtagelsestilfælde vedrørende Pengebrevforsendelser, for hver Seddelindehavers Vedkommende *kun kan foretages een Gang*.

Ved Indlevering af indkaldte Pengesedler til Ombytning eller Indsættelse paa Konto skal Seddelindehaveren ifølge § 14 til vedkommende Pengeinstitut indgive en *skriftlig Anmeldelse vedrørende det indleverede Seddelbeløb*, hvorhos han skal *legitimere sig* paa nærmere angiven Maade.

Legitimationen skal, naar Seddelindehaveren er *en fysisk Person*, bestaa i det for den paagældende Person udfærdigede *Købekort*, der ved Seddelindleveringen forevises Pengeinstituttet, som efter nærmere Bestemmelse af Ministeren for Handel, Industri og Søfart afklipper en af Kortets Kuponer. Købekort for andre Personer end Seddelindehaveren selv kan ikke benyttes som Legitimation. Dog kan en Person benytte de med ham samlevende Familiemedlemmers Købekort til Ombytninger af Pengesedler til et Beløb af indtil 100 Kr. Købekort for Personer, der paa Kontrol-dagen ikke er fyldt 15 Aar, kan ikke benyttes som Legitimation, medmindre den paagældende er selvstændig skatteansat, i hvilket Tilfælde da tillige Skattebillet for denne skal forevises. I dette sidste Tilfælde underskrives Anmeldelsen af Værgen.

For *juridiske Personers* Vedkommende sker Legitimeringen ved Forevisning enten af vedkommende juridiske Persons senest modtagne *Skattebillet* eller af Underskriverens senest modtagne personlige *Skattebillet*.

Ved Indlevering af indkaldte Sedler til et Beløb af *ikke over 100 Kr.* kan, naar Seddelindehaveren er en fysisk Person, *skriftlig Anmeldelse af det indleverede Beløb undlades* og Ombytning foretages alene mod Forevisning af Seddelindehaverens Købekort og Afklipping af en af dette Korts Kuponer.

For *Udlændinge*, der opholder sig midlertidigt her i Landet, og som ikke har Købekort, sker Legitimeringen ved Forevisning af gyldigt, med Opholdsvisum forsynet Pas. Passet forsynes med Paategning om det indleverede Beløb.

I §§ 15—20 bestemmes bl. a., at *Ind- og Udførsel af de indkaldte Pengesedler* fra og med Kontrolldagen er forbudt uden Tilladelse fra Nationalbanken.

Indkaldte Pengesedler, der *indleveres efter Gyldighedsfristens Ophør* (den 30. Juli 1945), saavel som indkaldte Pengesedler, der indleveres forinden, men efter at Indehaveren har benyttet sin Ret til een Gang at indlevere Pengesedler, kan indleveres til Danmarks Nationalbank, ledsaget af en nærmere Redegørelse for de særlige Omstændigheder, der maatte kunne begrunde, at de paagældende Sedler godtgøres. Efter Regler, der aftales med Finansministeren, kan Danmarks Nationalbank *helt eller delvis godtgøre* saadanne Sedler.

Hvad der ved Seddelindkaldelsen maatte indvindes inden for et Beløb, svarende til *2 pCt. af Danmarks Nationalbanks Seddelomløb* pr. sidste Opgørelsesdag før Kontrolldagen, *tilfalder Nationalbanken*, medens *Resten tilfalder Staten*. Dette sidste Beløb indsættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb vil være at træffe ved særlig Lov.

§ 21. *Beløb, der ved Kontrolldagens Begyndelse indestaar paa Anfordring* paa Konto hos Banker, Sparekasser, Andelskasser, Vekselerere, Bankierer, Postgirokontoret og andre, der modtager Indskud til Forrentning, *spærres midlertidigt* i Overensstemmelse med nedenstaaende Bestemmelser:

- a. For saa vidt angaar *Konti, der er oprettet den 9. April 1940 eller senere*, spærres 50 pCt. af Kontoens Indestaaende, dog at der af Indestaaendet frit kan hæves til og med 10 000 Kr., jfr. dog herved § 33, Stk. 1.
- b. For saa vidt angaar *Konti, der er oprettet før den 9. April 1940*, kan der af Indestaaendet frit hæves et saa stort Beløb, som indestod paa Kontoen om Aftenen den 8. April 1940. Overstiger Indestaaendet ved Kontrolldagens Begyndelse det Beløb, der stod paa Kontoen den 8. April 1940, spærres 50 pCt. af det overskydende Beløb, dog at der af Kontoens samlede Indestaaende frit kan hæves til og med 10 000 Kr., jfr. dog herved § 33, Stk. 1. Med Hensyn til *Konti* hos Postgiro-

kontoret maa Størrelsen af det paa vedkommende Konto om Aftenen den 8. April 1940 indestaaende Beløb dokumenteres over for Postgirokontoret paa nærmere af dette fastsat Maade.

Beløb, der *efter Kontrolldagens Begyndelse indsættes* paa en bestaaende eller nyoprettet Konto i de i Stk. 1 nævnte Pengeinstitutter m. m., *spærres ikke*, medmindre det indsatte Beløb hidrører fra indkaldte Pengesedler, jfr. § 12, i hvilket Tilfælde Beløbet spærres fuldt ud indtil *1. September 1945*, fra hvilket Tidspunkt Spærringen kun omfatter 75 pCt. af Beløbet. Denne Spærring af Beløb, hidrørende fra indkaldte Pengesedler, skal ogsaa gælde i de Tilfælde, hvor Beløbet indsættes paa Konto med Opsigelse.

For Overholdelse af Spærringsbestemmelserne er saavel vedkommende Pengeinstitut som den paagældende Konto-haver ansvarlig, jfr. § 25, Stk. 2.

De i Stk. 1 og 2 fastsatte Spærringsbestemmelser gælder til *31. December 1945*.

For saa vidt en Kontohaver, hvis Konto i Medfør af foranstaaende Bestemmelser er helt eller delvis spærret, ikke raader over tilstrækkelige likvide *Midler til Betaling af nødvendige Udgifter*, saasom Arbejds lønninger, kontraktlige Forpligtelser, nødvendige Varekøb, Husleje, Skatter, nødvendige Leveomkostninger o. lign., kan Danmarks Nationalbank — eller de i Stk. 1 nævnte Pengeinstitutter m. m., som Danmarks Nationalbank bemyndiger dertil — i fornødent Omfang imødekomme Andragender om Dispensation fra ovenstaaende Spærringsbestemmelser.

Foranstaaende Bestemmelser om Omfang og Varighed af Spærring af Konti berører ikke Spærringer, der allerede er iværksat i Medfør af Bestemmelserne i Lov Nr. 275 af 13. Juni 1945 om Spærring af visse Bankkonti m. v., eller som vil være at iværksætte i Medfør af samme Lov, eller som er eller bliver iværksat med Hjemmel i andre Bestemmelser vedrørende Spærring af Konti.

Foranstaaende Spærringsbestemmelser finder ikke Anvendelse paa danske Statsinstitutioner, kommunale Institutioner samt Banker, Sparekasser, Andelskasser, Veksele-

rere og Bankierer, for saa vidt angaar de nævnte Institutioners og Pengeinstitutters egne Indestaaender paa Konti.

Sidste Punktum i § 21, Stk. 1 b., blev indføjet i Folketinget.

§§ 22—25 indeholder nærmere Forskrifter om Gennemførelse af Bestemmelserne i Afsnit II samt om Straf for Overtrædelse af disse.

Afsnit III.

Kontrolforanstaltninger med Hensyn til Bank- og Sparekasseindestaaende m. v.

§ 26. Til Brug ved de Undersøgelser, som den i Afsnit I omhandlede ekstraordinære Formueopgørelse giver Anledning til, skal alle her i Landet hjemmehørende Banker og Sparekasser, Andelskasser, Vekselerere og Bankierer, Postgirokontoret og andre, der modtager Indskud til Forrentning, være pligtige til efter nærmere Bestemmelse af Finansministeren og paa af denne foreskrevne Maade at meddele de skattelignende Myndigheder, eventuelt Danmarks Nationalbank eller Skattedepartementet, *Oplysninger, eventuelt i Fortegnelsesform, om deres Kunders Konti*. Tilsvarende Oplysningspligt paahviler de her i Landet hjemmehørende offentlige og private Forvaltningsinstitutter med Hensyn til de hos dem indestaaende Beløb.

§ 27. Med Hensyn til ethvert kontant *Indestaaende paa Konto* i en Bank, Sparekasse eller Andelskasse, der ved Kontroldagens Begyndelse, inkl. de i vedkommende Pengeinstituts Bøger tilskrevne Renter, *overstiger 500 Kr.*, skal der over for vedkommende Pengeinstitut foretages en særskilt *Anmeldelse til Konstatering af det rette Ejerforhold* med Hensyn til det paagældende Indestaaende. Konti, som Banker og Sparekasser fører for andre indenlandske Banker og Sparekasser, er undtaget fra Anmeldelsespligten.

Anmeldelse skal være foretaget *inden Udgangen af September Maaned 1945*. Hvis Forholdene gør det paakrævet, kan Finansministeren forlænge Fristen.

For Personer og Selskaber med Ophold eller Hjemsted i Udlandet skal Anmeldelse være foretaget inden Udgangen af Aaret 1945.

Anmeldelse kan ikke undlades, selv om Kontohaveren maatte være vedkommende Pengeinstituts Personale personlig bekendt.

§§ 28—32 indeholder nærmere Regler om Anmeldelsen. Det kræves heri, at Kontohaveren over for vedkommende Pengeinstitut skal legitimere sig ved sit *Købekort*.

§ 33. Forinden Anmeldelse til Konstatering af rette Kontohaver med Hensyn til en paa Kontrolldagen i Kraft værende Konto har fundet Sted, maa der ikke — ej heller ved Checks — ske Udtræk paa Kontoen ud over i alt 500 Kr.

Checks, der er udstedt inden Kontrolldagen, kan debiteres Udstederens og krediteres Modtagerens Konto, uanset at Anmeldelse med Hensyn til Udstederens Konto ikke har fundet Sted, jfr. dog herved § 19, Stk. 1.

§ 34. Efter Udløbet af den i § 27, Stk. 2, resp. Stk. 3, nævnte Frist maa Anmeldelse til Konstatering af rette Kontohaver kun modtages efter dertil af Kontohaveren indhentet Tilladelse fra Finansministeren, der kan betinge Tilladelsen af, at der som *Bod for den skete Overskridelse af Fristen* overføres til Statskassen indtil 25 pCt. af Kontoens Paalydende med paaløbne Renter.

Af de efterfølgende Paragraffer i Afsnit III skal kun gengives § 38, der har følgende Indhold:

Banker, Sparekasser og Andelskasser skal efter Finansministerens nærmere Bestemmelse tilstille Skattedepartementet *Fortegnelser over alle Konti, der omfattes af Anmeldelsespligten efter § 27, Stk. 1, men med Hensyn til hvilken Anmeldelse ikke har fundet Sted*, tillige med Angivelse af Indestaaendet paa disse Konti og de Pengeinstituttet foreliggende Oplysninger om Kontohaverens Navn, Stilling, Adresse og Hjemstedskommune. Disse Konti vil da *efter forudgaaende offentlig Varsling*, og saafremt ingen berettiget Indsigelse fremkommer, eller Finansministeren under særlige Omstændigheder maatte finde Anledning til at dispensere herfra, være at *inddrage til Fordel for Statskassen*. Beløbene indsættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb vil være at træffe ved særlig Lov.

A f s n i t I V.

*Kontrolforanstaltninger med Hensyn til
Ihændeleverpapirer.*

§ 41. *Indenlandske Ihændeleverpapirer*, der er udstedt og sat i Omløb inden Kontrolldagen, skal, hvad enten de er beroende her i Landet eller ej, *anmeldes* for den danske offentlige Myndighed, der efter Reglerne i § 44 er berettiget til at modtage Anmeldelsen.

Tilsvarende Anmeldelsespligt skal gælde for *udenlandske Ihændeleverpapirer*, der paa Kontrolldagen er beroende her i Landet.

De anmeldte Effekter gøres til Genstand for en *Registrering* i den Institution, der har udstedt Dokumentet. Dog skal for de af Aktie- og Andelsselskaber udstedte Dokumenters Vedkommende Registreringen foretages af Statens Ligningsdirektorat og for udenlandske Ihændeleverpapirers Vedkommende af Danmarks Nationalbank.

I § 42 gives nærmere Regler for, hvilke Værdipapirer der omfattes af Anmeldelsespligten. Undtaget fra Anmeldelsespligten er de af danske Selskaber udstedte Aktier og Andelsbeviser, der lyder paa et bestemt Beløb af ikke over 100 Kr., og som ikke er Genstand for officiel eller uofficiel Omsætning paa Københavns Børs, samt Interimsbeviser vedrørende saadanne Ihændeleverpapirer.

Ifølge § 43 paahviler Anmeldelsespligten Effekternes Ejer. Befinder Effekterne sig i *Sameje mellem flere Personer*, saaledes f. Eks. hvis de tilhører et ansvarligt Interessentskab eller et Dødsbo under privat Skifte, paahviler Anmeldelsespligten den af Samejerne, der har Effekterne i Forvaring. Har ingen af Samejerne Effekterne i Forvaring, er enhver af Samejerne pligtig at drage Omsorg for, at Anmeldelse finder Sted.

Er Effekterne i Trediemands Besiddelse som Haandpant eller anden Sikkerhed, paahviler Anmeldelsespligten Besidderen.

For anmeldelsespligtige, der har Bopæl eller Hjemsted i *København, Frederiksberg, Gentofte, Rødovre, Hvidovre, Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk, Taaenby og Søllerød Kommuner*

og i *Købstadkommunerne*, er Anmeldelsesmyndigheden ifølge § 44 den kommunale Ligningsmyndighed.

For *andre anmeldelsespligtige* er Anmeldelsesmyndigheden *Amtstuen* (Amtstuefilialen) i det Amtstuedistrikt (Filialdistrikt), hvor den anmeldelsespligtige har Bopæl eller Hjemsted. Den anmeldelsespligtige er dog ikke bundet til at benytte den Amtstue, hvorunder han ifølge foranstaaende henhører, men kan indgive Anmeldelsen til den nærmest beliggende.

Af praktiske Grunde gælder disse Regler dog kun med visse Undtagelser.

§ 45. Anmeldelse skal for her i Landet bosatte eller hjemmehørende Personer og Selskabers Vedkommende være foretaget *inden Udgangen af Oktober Maaned 1945*. Hvis Forholdene gør det paakrævet, kan Finansministeren forlænge Fristen.

For Personer og Selskaber, der har Ophold eller Hjemsted i Udlandet, fastsættes Fristen af Finansministeren.

§ 46. Hvis Anmeldelsen fremkommer *efter Udløbet af den i § 45 ommeldte Frist*, skal Sagen af Anmeldelsesmyndigheden forelægges Skattedepartementet.

For den skete Overskridelse af Fristen kan der af Finansministeren ikendes den anmeldelsespligtige en Bøde paa *indtil 25 pCt. af Effekternes Værdi*.

§ 47. Ejeren *behøver ikke at anmelde samtlige sine anmeldelsespligtige Effekter under eet i een Anmeldelse*. Hvor Forholdene gør det praktisk, f. Eks. hvor Ejeren har deponeret Effekter i forskellige Banker, kan Anmeldelse af de forskellige Poster ske ved særskilte Anmeldelser.

§§ 48—51 indeholder nærmere Regler angaaende Anmeldelsens Form m. v.

§ 52. Ved Anmeldelsen skal der forevises Legitimation for Underskriveren. Legitimationen skal — bortset fra de i Stk. 2 nævnte Tilfælde — bestaa i Underskriverens *Købekort** (for den udenlandske Ejers Vedkommende, jfr. dog § 49). Kan saadan Legitimation ved Købekort ikke præsteres, maa Anmeldelsen underskrives for Politiet (Sogne-

*) En Ændring i denne Bestemmelse er foretaget ved Lov Nr. 395 af 17. August 1945 (jfr. nærmest efterfølgende Sag).

fogeden) i Underskriverens Hjemstedskommune, og yderligere Legitimation er da ufnøden.

Eksekutor legitimeres ved Eksekutorbevillingen og Kurator ved Kuratorbeskikkelsen. Den, der underskriver for en offentlig Institution, skal legitimere sig ved en af vedkommende offentlige Institutions Chef udstedt Fuldmagt for Underskriveren.

Naar Anmeldelse er modtaget, maa Anmeldelsesmyndigheden ifølge § 53 sammenholde Anmeldelsen med de anmeldte Effekter og, saafremt Anmeldelsen er behørig, *afstemple Dokumenterne*. Afstemplingen skal ske ved Paaklæbning af et Afstemplingsmærke paa Dokumentets For-side, hvilket Mærke af Anmeldelsesmyndigheden kasseres paa lignende Maade som ved almindelig Stempling af Dokumenter. For udenlandske Papirer, der findes her i Landet, samt danske Papirer, beroende i Udlandet, gælder særlige Regler. Saadanne Papirer afstemples ikke, men forsynes med et *Kontrolmærke*.

Paa Grundlag af de foreliggende Anmeldelser udfærdiger Anklagemyndigheden ifølge § 54 *Registreringsmærker* vedrørende de anmeldte Effekter, hvilke Registreringsmærker til et af Finansministeren nærmere fastsat Tidspunkt skal tilstilles de i § 41, Stk. 3, nævnte Myndigheder, der skal foretage Registreringen, og opbevares af disse.

§ 55. Med Hensyn til Effekter, der *forvaltes af eller er indskrevet* hos Overformynderiet, Bikubens Forvaltningsafdeling, Finansministeriet, Københavns Magistrat, Frederiksberg Kommunalbestyrelse, Kongeriget Danmarks Hypotekbank, de af Hypotekbanken administrerede Institutioner og Kredit- og Hypotekforeninger, samt med Hensyn til Effekter, der er beroende i Danmarks Nationalbank bortset fra Effekter i lukket Depot eller Boks, skal *Afstemplingen*, eventuelt Udfærdigelsen og Paaklæbningen af Kontrolmærker, *foretages af vedkommende Institution, der har Effekterne i Besiddelse*, hvorefter der af Institutionen til Ejerne af Effekterne sendes Meddelelse om den skete Afstempling, eventuelt Paaklæbning af Kontrolmærker, og til vedkommende Ligningsmyndigheder Anmeldelser vedrørende Effekterne, ligesom de paagældende Institutioner foretager det fornødne med Hensyn til Udfærdigelse og Fordeling af

Registreringsmærker. Den nærmere Fremgangsmaade fastsættes af Finansministeren.

Har Ejeren ikke ved Udgangen af 1945 modtaget Meddelelse i Overensstemmelse med Stk. 1, skal han inden den 1. Februar 1946 herom rette Henvendelse til paagældende Institution.

§§ 56—59 indeholder bl. a. en Række Bestemmelser angaaende Anmeldelse af haandpantatte Værdipapirer m. v. samt om Kontrolforanstaltninger ved Ind- og Udførsel af Værdipapirer.

§ 60. Fra og med Kontroldagen er enhver Form for *Overdragelse* mod eller uden Vederlag eller Sikkerhedsstillelse med Hensyn til *anmeldelsespligtige Effekter, der ikke fremtræder som behørig anmeldt*, forbudt. Dispositioner i Strid hermed er ugyldige. Forsætlig Overtrædelse af Forbudet straffes med Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar. Foreligger der alene grov Uagtsomhed, er Straffen Bøde eller Hæfte.

Efter samme Tidspunkt maa anmeldelsespligtige Effekter, der ikke fremtræder som behørig anmeldt, ikke udlægges til Arving eller Legatar eller udloddes til Lodtagere i et Bo. Overtrædelse af denne Bestemmelse straffes med Bøde.

§§ 61 og 62 indeholder en Række Bestemmelser i Tilslutning til ovenstaaende.

§ 63. *Udførsel af ikke anmeldte anmeldelsespligtige Ihændehaverpapirer* samt af de til saadanne hørende Rente- eller Udbyttekuponer og Taloner er forbudt. Forsætlig Overtrædelse af dette Forbud straffes med Fængsel indtil 4 Aar. Foreligger der alene Uagtsomhed, er Straffen Bøde eller Hæfte.

§ 64. Saafremt et anmeldelsespligtigt Ihændehaverpapir *ikke fremtræder som behørig anmeldt*, er enhver *Indfrielse eller Ombytning af Dokumentet* saavel som Fyldestgørelse af enhver anden paa Dokumentets Forevisning eller Indlevering støttet Ret (jfr. herved Stk. 2) *forbudt*. Udstederen, der i saadan Anledning faar forelagt et anmeldelsespligtigt, men ikke behørigt anmeldt Dokument, er pligtig til uopholdelig at indgive Indberetning herom til Skatte-departementet tillige med de til Dokumentets Identificering fornødne Oplysninger og med Angivelse af Navn og Adresse paa den, der har indleveret eller forevist Dokumentet.

For anmeldelsespligtige Ihænderpapirer maa *Ombytning af Kuponark* og Udlevering af nye Kuponark her i Landet kun finde Sted mod Forevisning af selve Dokumentet.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med en Bøde paa indtil 10 Gange Dokumentets Værdi. Bøden ikendes af Finansministeren.

§ 65. Alle offentlige Myndigheder, som efter Udløbet af den i § 45 nævnte Anmeldelsesfrist kommer i Besiddelse af et anmeldelsespligtigt Ihænderpapir, er *pligtige at paase, at Dokumentet fremtræder som behørig anmeldt*, og, saafremt dette ikke er Tilfældet, at indsende det til Skatte-departementet tillige med de foreliggende Oplysninger om, hvem der er Ejer af Dokumentet, og hvem der har indleveret det.

Samme Pligt paahviler Banker, Sparekasser, Andelskasser, Vekselerere og Bankierer. Tilsidesættelse af dette Paabud medfører Straf af Bøde.

§ 66. Den, der med Forsæt *indgiver eller medvirker til Indgivelse af urigtig eller vildledende Anmeldelse* af anmeldelsespligtige Ihænderpapirer, straffes med Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar. Foreligger der alene grov Ugatsomhed, er Straffen Bøde eller Hæfte.

§ 67. Med Hensyn til anmeldelsespligtige indenlandske Ihænderpapirer kan Finansministeren efter Udløbet af den i § 45, Stk. 1, nævnte Frist for Grupper af disse Papirer lade foretage en *Opgørelse til Konstatering af, for hvilke Numre ingen Anmeldelse er foretaget*, samt bestemme, at disse Numre skal offentliggøres med den Virkning, at de til samme hørende *Rente- eller Udbyttekuponer ikke maa indløses*. De paagældende Rente- eller Udbyttebeløb skal da, for saa vidt berettiget Indsigelse ikke fremkommer, forblive henstaaende hos vedkommende Institution eller Selskab, indtil den i Stk. 2 nævnte almindelige Opgørelse har fundet Sted, og da *eventuelt tilfalde Statskassen* i Forbindelse med selve Kapitalen.

Paa et af Finansministeren fastsat Tidspunkt foretages der *en almindelig Opgørelse* af, for hvilke af Ihænderpapirerne af den i Stk. 1 nævnte Art Anmeldelse ikke er sket, og de paagældende Ihænderpapirer vil da efter

forudgaaende offentlig Varsling, og for saa vidt berettiget Indsigelse ikke fremkommer, eller Finansministeren under særlige Omstændigheder maatte finde Anledning til at dispensere herfra, være at *inddrage til Fordel for Statskassen*. De herved indvundne Beløb indsættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb vil være at træffe ved særlig Lov.

De Institutioner og Selskaber, der har udstedt Ihænderhaverpapirerne, er pligtige til at yde deres Medvirken til de i Stk. 1 og 2 nævnte Opgørelser og at give Repræsentanter for Skattedepartementet Adgang til det Materiale, der er af Betydning for Opgørelserne.

§ 68. Ihænderhaverpapirer, der er udstedt af danske Institutioner eller Selskaber, maa fra og med Kontrol-dagen og indtil videre ikke sættes i Omløb uden at være jorsynet med Angivelse af enten at være udstedt eller sat i Omløb efter nævnte Dag.

A f s n i t V.

Andre Kontrolforanstaltninger.

§ 69. Den, der i Medfør af Lovens Afsnit I er pligtig at indgive en ekstraordinær Formueopgørelse, skal efter Finansministerens nærmere Bestemmelse give de skatte-lignende Myndigheder Lejlighed til, eventuelt ved Taksatorer, at foretage *Vurdering af Bog-, Kunst- og andre Samlinger, Smykker og andet særlig kostbart Indbo*.

§ 70. Til Brug ved Behandlingen af de heromhandlede Formueopgørelser er *Handlende og Auktionsholdere pligtige til paa Begæring at meddele de skattelignende Myndigheder de Oplysninger*, som de maatte være i Besiddelse af med Hensyn til bestemte opgivne Personers og Selskabers Køb og Salg, og i øvrigt efter Finansministerens nærmere Bestemmelse at give de nævnte Myndigheder Adgang til at gøre sig bekendt med *alt foreliggende Regnskabsmateriale* vedrørende stedfundne Køb og Salg, herunder ogsaa de i Henhold til Handelsministeriets Bekendtgørelse af 23. Maj 1945 angaaende Forbud mod visse Opkøb og lignende udfærdigede Lister eller Kartotekskort.

§ 71. Alle erhvervsdrivende, der har baseret deres Formueopgørelse paa et Regnskab, hvad enten de er pligtige at føre autoriserede Forretningsbøger eller ej, er forpligtede til paa Begæring at give de skattelignende Myndigheder Lejlighed til paa Stedet at gennemgaa det Regnskabsmateriale med Bilag, som paaberaabes som Grundlag for Formueopgørelsen.

§ 72. Til Brug ved Behandlingen af de heromhandlede Formueopgørelser skal de skattelignende Myndigheder efter Finansministerens Bestemmelse kunne kræve Adgang til paa Stedet at foretage *Kontrolgennemgang og Vurderinger af Varelagre, Besætning, Inventar og Maskiner, samt Adgang til Bankbøger* til nærmere Konstatering af de i samme beroende Formueværdier.

Efter §§ 73—76 paahviler der yderligere Banker, Sparekasser, Vekselerere og Bankierer samt Kredit- og Hypotekforeninger, Forsikringsselskaber og andre Pengeinstitutter en Pligt til at meddele de skattelignende Myndigheder Oplysninger af forskellig Art, eventuelt i Fortegnelserform, ligesom der kan afkræves Aktie- og Andelselskaber Fortegnelser over paa Navn noterede Aktier og Andelsbeviser.

§ 77. Til Brug ved Behandlingen af de heromhandlede Formueopgørelser er *Sagførere* pligtige til efter Finansministerens nærmere Bestemmelse at meddele de skattelignende Myndigheder Oplysninger, eventuelt i Fortegnelserform, om de enkelte Klienters paa *Klientkonto* indestaaende Tilgodehavender.

Endvidere er Ejendomsbesiddere, der paa Kontrol-dagen paa deres Ejendom har *andre tilhørende Heste eller Kreaturer opstaldet eller udsat til Græsning*, pligtige til efter Finansministerens nærmere Bestemmelse at meddele de skattelignende Myndigheder *Oplysning om Arten og Antallet af saadanne Dyr* samt Navn og Adresse paa Ejerne.

Stk. 2 i § 77 blev indføjet i Folketinget.

§ 78. Danmarks Nationalbank er pligtig til paa Begæring at meddele Statens Ligningsdirektorat Oplysninger, eventuelt i Fortegnelserform, med Hensyn til de af Banken foretagne *Udbetalinger over Clearingkonti* m. v. med Ud-

landet samt om Udbetalinger over Konti, oprettet af eller for den tyske Værnemagt eller af eller for det tyske Politi eller de samme tilsluttede Organisationer, Institutioner eller Firmaer.

§ 79. Efterkommelse af de i Medfør af Reglerne i nærværende Afsnit foreskrevne Pligter med Hensyn til Afgivelse af Oplysninger m. m. kan fremtvinges ved Paalæg af *Dagbøder*, der ikendes af Finansministeren.

A f s n i t V I.

Særlige Bestemmelser.

I § 80 bestemmes bl. a., at Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov behandles som *Politisager*.

§ 81. Finansministeren bemyndiges til at fastsætte de til Lovens Gennemførelse i øvrigt fornødne nærmere Regler.

§ 82. De med nærværende Lovs Gennemførelse forbundne Udgifter, derunder *Vederlag til de skattelignende Myndigheder samt Penge- og Forvaltningsinstitutter*, bevilges paa de aarlige Finans- eller Tillægsbevillingslove, hvorhos det ved Tekstanmærkning paa disse fastsættes, hvilke *midlertidige Kontorer* i Skattedepartementet og Statens Ligningsdirektorat der vil være at oprette til Gennemførelse af de i Loven hjemlede Foranstaltninger.

§ 83. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft.

I Bemærkningerne til det af Finansministeren fremsatte Lovforslag peges der paa, at man i Betragtning af den forventede Stigning i det offentlige Indtægtsbehov i Efterkrigstiden har anset det for en bydende Nødvendighed at træffe Foranstaltning til *Imødegaaelse af de Mangler, der knytter sig til Skatteligningen*. Saadanne Foranstaltninger bebudedes allerede i den Tale, som Statsministeren holdt ved Rigsdagssamlingens Aabning.

Hvad der tilsigtes er en *Eengangsforanstaltning* af overordentlig omfattende Karakter til Konstatering af de skattepligtige Formuers virkelige Størrelse og Placering. Der vil ved en saadan tilbunds-gaaende Undersøgelse blive tilvejebragt et Grundlag for de skattelignende Myndigheders Arbejde saavel med de kommende Ligninger som med den Revision af tidligere Skatteaars Ligninger, der har vist sig

tiltrængt. Desuden vil man gennem de foreslaaede Foranstaltninger faa Mulighed for at kontrolere, *hvilke Værdier der i Besættelsestiden er gaaet over paa fremmede Hænder*, ligesom den ekstraordinære Formueopgørelse vil kunne anvendes som Grundlag for *Indgreb af konfiskatorisk Art* over for Beløb, der er indtjent ved Arbejde for Besættelsesmagten.

Efter hvad der gøres gældende i den af Finansministeriets Udvalg af 30. Januar 1943 afgivne Betænkning »Økonomiske Efterkrigsproblemer«, maa man vente, at den tilstræbte Af-dækning af skjulte Formueværdier vil indbringe et betydeligt Beløb i Form af *Efterbetaling* af for lidt erlagt Formueskat med Tillæg af *Bøder* og i Form af et *forhøjet fremtidigt Provenu* af Formueskatten. Men hertil kommer den endnu større indirekte Betydning, som Konstateringen af de skjulte Formueværdier maa ventes at ville faa paa *Indkomstbeskatningens* Omraade.

Af Hensyn til Effektiviteten af hele den foreslaaede Een-gangsforanstaltning har man anset det for nødvendigt at gøre denne overordentlig omfattende, saavel hvad angaar Kredsen af de Formueejere, der inddrages under Pligten til at foretage den ekstraordinære Formueopgørelse, som med Hensyn til Omraadet for de Formueværdier, der inddrages under de særlige Kontrolforanstaltninger, der omhandles i Afsnit II, III og IV. Naar man saaledes ikke har ment at kunne indskrænke Kredsen af de formueopgørelsespligtige til den Kategori af Skatteydere, som efter den nugældende Skattelovgivning er Formueskattepligt underkastet, men har medtaget praktisk talt alle Selskaber, Foreninger, Stiftelser, Legater og andre selvejende Institutioner, skyldes det Hensynet til, at saadanne ikke formueskattepligtige og i mange Tilfælde heller ikke indkomstkattepligtige juridiske Personers Formueomraade ellers vilde kunne tænkes benyttet til skjulte Placeringer af privat Formue, tilhørende formueskattepligtige Personer, der har Tilknytning til og kontrollerer vedkommende Foretagende eller Institution. Paa lignende Maade har man med Hensyn til de i Afsnit II, III og IV omhandlede Kontrolforanstaltninger anset det nødvendigt at gøre disse saa omfattende som muligt for at undgaa, at Formuerne overflyttes fra et kontrolleret til et ikke-kontrolleret Omraade. At der derved paalægges saavel de enkelte Formueejere som hele den Kreds af administrative Organer og de Penge-, Forvaltnings- og Realkreditinstitutter, der efter Forslaget tildeles Funktioner til Foranstaltningens Gennemførelse, et meget betydeligt Arbejde og Besvær, er givet, men man har ved Bestemmelsernes Udformning tilstræbt en Forenkling af disse saavel som af det indsatte administrative Apparat i den Udstrækning, hvori det er skønnet foreneligt med Hensynet til

Foranstaltningens Effektivitet, ligesom man har søgt at fordele Arbejdet med Foranstaltningens Gennemførelse over en saa stor Kreds som muligt for derigennem at lette Gennemførelsen rent tidsmæssigt saaledes, at Standsninger i det økonomiske Liv saa vidt muligt undgaas.

I sin meget udførlige Fremsættelsestale fremhævede *Finansministeren*, at det i Betragtning af de store *Forskydninger i Befolkningens Indkomst- og Formueforhold* under Besættelsen og med Henblik paa den *stigende Skattebyrde* var paakrævet at faa tilvejebragt et bedre Grundlag for Skatteligningen. »I den Situation, som vi nu befinder os i, hvor Besættelsen har efterladt Landet med stærkt reducerede reale Formueværdier, men med en kraftig forøget og højst ulige fordelt Pengeformue, og hvor der venter det offentlige meget store Opgaver og et tilsvarende stort Indtægtsbehov, der sandsynligvis maa imødekommes gennem ekstraordinære Skattepaalæg, maa den Effektivisering af den almindelige Skatteligning, som den højtærede Statsminister bebudede i Trontalen, betragtes som en uomgængelig Nødvendighed. At man herved maa stille Forslag om Lovregler, der i Modsætning til nærværende Lovforslag er af permanent Karakter, og som tager Sigte paa en Forbedring, Udbyggelse og Styrkelse af Ligningsapparatet med Henblik paa de kommende Ligninger, er en given Ting; men disse Foranstaltninger kræver længere Tids Overvejelse og Forberedelse og er ikke saa umiddelbart presserende som den her foreslaaede Eengangsforanstaltning der tager Sigte paa med de før omtalte store økonomiske Forskydninger for Øje at søge fremskaffet Materialet til en nøjagtig Konstatering af, hvorledes Formueværdierne nu ved Besættelsens Ophør foreligger fordelt paa de enkelte Skatteydere.«

Som i Bemærkningerne til Lovforslaget omtalt er det imidlertid ikke udelukkende skattemæssige Formaal, der tages Sigte paa. Finansministeren udtalte herom:

»Den tyske Besættelse af Landet har mellem sine andre økonomiske Virkninger ogsaa medført, at ikke ubetydelige Formueværdier af særlig likvid Art som Pengesedler og Ihænderpapirer paa ulovlig Maade er *gaaet ud af Landet* og nu befinder sig paa fremmede, specielt tyske Hænder. Hvor meget det drejer sig om, er vanskeligt at danne sig et Skøn over; men Resultatet af de Foranstaltninger, der blev truffet ved de tyske Troppers Udmarch over Grænsen, tyder paa, at det kan dreje sig om ret store Værdier, der gennem Besættelsesperioden er ført til Tyskland. Ved Hjælp af den Indkaldelse af Nationalbanksedler, der foreslaas i Forslagets Afsnit II, og den tvungne Anmeldelse og Stempling af Ihænderpapirer, der omhandles i Afsnit IV, skulde det

blive muligt enten at faa disse ulovligt udførte Værdier registreret med Henblik paa de videre Foranstaltninger, der i denne Sammenhæng maa træffes, eller man kan umiddelbart i Medfør af Lovforslagets Regler faa saadanne Værdier inddraget til Fordel for den danske Statskasse.

En anden Virkning af Besættelsen er den, at overordentlig store Beløb gennem Danmarks Nationalbank er udbetalt til Personer, der er gaaet i tysk Tjeneste, eller til Personer og Virksomheder, som har virket i tysk Interesse ved Udførelsen af Arbejde for eller Levering af Varer til Tyskerne. En Del af den Fortjeneste, der ved saadan landsskadelig Virksomhed er opnaaet paa det øvrige Samfunds Bekostning, er vel nok forbrugt, men en Del har ogsaa afsat sig som Formue hos de paagældende, og man kan vist roligt gaa ud fra, at en Del af denne Fortjeneste og denne Formue efter Evne har været søgt unddraget Beskatning. At faa fremdraget disse »Værnemager«-Formuer til Beskatning og endnu mere til Belysning af disse Folks Virksomhed med Henblik paa eventuelle videregaaende Foranstaltninger er et andet af de Formaal, som Lovforslaget forfølger. De Bestræbelser, som man nu ser udfoldet for ved mange mærkelige Transaktioner at faa skjult Formue placeret uden for Skattemyndighedernes Søgelys og uden for Beskatningens formodede Rækkevidde, stammer formentlig ikke mindst fra Kredse som de foran omtalte.»

I nogle Slutningsbemærkninger udtalte Finansministeren, at man fra Regeringens og Administrationens Side var ganske klar over, at de foreslaaede Foranstaltninger vilde *valde meget Besvær* og maaske ogsaa her og der *fremkalde nogen Uro*. Heroverfor henviste Ministeren til det overmaade betydningsfulde Formaal, der søges opnaaet, og til den Omstændighed, at det alene drejer sig om en Foranstaltning een Gang for alle, som det nødigt skulde være paakrævet at gentage i de første Menneskealdre. Man havde i øvrigt bestræbt sig for at lægge det hele saa praktisk til Rette som muligt.

Et stort teknisk Apparat var bygget op, og det stod parat til at træde i Funktion i samme Øjeblik Loven var vedtaget. Til Gengæld vilde væsentlige Ændringer i Forslaget bevirke, at den forud fastlagte Plan ikke lod sig gennemføre.

Lovforslaget mødte paa *Rigsdagen* Tilslutning fra alle Sider og vedtoges enstemmigt i begge Ting med nogle faa Ændringer, som stilledes i Forslag af Finansministeren under Sagens Behandling i Folketinget. Af disse Ændringer er de væsentligste nævnt i det foregaaende.

I det Udvalg, som *Folketinget* nedsatte om Sagen, drøftedes bl. a. Principperne for Formueopgørelsen, og Finansministeren udtalte herom paa Foranledning af Udvalget, at der intet

vilde være til Hinder for, at større Virksomheder, som kort før eller efter Kontroldagen har foretaget en Vareoptælling, opgør deres Varelager pr. Kontroldagen *uden fornyet Vareoptælling*, men paa Grundlag af den foreliggende Vareoptælling med Regulering under Hensyn til mellemliggende Køb og Salg. Der maa dog i hvert enkelt Tilfælde indhentes Tilladelse hertil fra Statens Ligningsdirektorat.

Med Hensyn til Anvendelsen af de Beløb, der i Henhold til Bestemmelserne i §§ 18, 38 og 67 skal indsættes paa en dertil oprettet Konto i Danmarks Nationalbank, var der Enighed mellem Udvalget og Finansministeren om, at de paagældende Beløb bør staa til Raadighed med Henblik paa Statens Garantiforpligtelser over for Danmarks Nationalbank vedrørende dennes Fordringer paa Tyskland.

Over for *Landstingets* Udvalg om Sagen oplyste Finansministeren bl. a., at Bestemmelsen i § 9, Stk. 1, maa forstaaes saaledes, at der kun kan være Spørgsmaal om at straffe den, der giver ufuldstændige Oplysninger i *svigagtig Hensigt*.

Med Henblik paa § 67 henstillede Udvalget til Finansministeren at foranledige optaget Forhandlinger med Bankerne m. v. angaaende en Ordning i Anledning af den Risiko, disse løber ved at komme til at indløse Rente- eller Udbyttekuponer, som i Henhold til denne Paragrafs Bestemmelser ikke maa indløses. Udvalget gik ud fra, at de forskellige særlige Vurderinger i Henhold til § 69 og følgende Paragraffer saa vidt muligt foretages ved Taksatorer eller andre sagkyndige.

14. Lov om Tillæg til Lov om en ekstraordinær Formueopgørelse m. v. (Finansminister H. C. Hansen). [A. Sp. 1065. — C. Sp. 923 og 927].

Fremsat i *Landstinget* $14/8$ (L. Sp. 648). 1. Beh. $14/8$ (L. Sp. 663). 2. Beh. $14/8$ (L. Sp. 680). 3. Beh. $14/8$ (L. Sp. 681). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $16/8$ (F. Sp. 1062). 2. Beh. $16/8$ (F. Sp. 1064). 3. Beh. $16/8$ (F. Sp. 1065). *Loven stadfæstet 17. August 1945*. (Lov-Tid. Nr. 395).

Ifølge § 52 i Lov Nr. 352 af 22. Juli 1945 om en ekstraordinær Formueopgørelse m. v. skal der ved den i Lovens Afsnit IV ommeldte *Anmeldelse af Ihændehaverpapirer* forevises *Legitimation* for Underskriveren af Anmeldelsen, hvilken *Legitimation* som Regel skal bestaa i Underskriverens Købekort. Denne Bestemmelse har imidlertid givet Anledning til Misbrug, idet Købekort, som ikke tilhørte Ejeren

af de paagældende Værdipapirer, i adskillige Tilfælde er blevet benyttet som Legitimation. I en Skrivelse til Finansministeriet fra Kjøbenhavns Handelsbank oplyses herom:

»Efter at den i Lov af 22. Juli 1945 foreskrevne Registrering af Ihænderpapirer nu har været praktiseret i nogen Tid, tillader vi os paa de 3 private Hovedbankers Vegne at henlede Finansministeriets Opmærksomhed paa, at der — efter vore Erfaringer ved Behandlingen af indregistrerede Papirer — ved Anmeldelsen af afstemplingspligtige Værdipapirer sikkert har fundet Misbrug Sted af Købekort med det Resultat, at en anden Person end Ejeren er blevet tillagt Ejendomsretten over de paagældende Papirer.

De 3 private Hovedbanker tillader sig derfor at forespørge Finansministeriet, om man ikke finder Anledning til, at der drages Omsorg for, at der ved Anmeldelsen af Ihænderpapirer som Legitimation foruden Købekort ogsaa kræves forevist Ejersens senest modtagne Skattebillet, saaledes at Anmeldelsesmyndighederne forud for Afstemplingen bliver i Stand til at jugere, om det i Skattebilletten anførte Formueskattebeløb indicerer, at den paagældende Person kan være den virkelige Ejer af de forelagte Værdipapirer. Ved denne dobbelte Legitimation formindskes ogsaa Muligheden for, at eventuelt interesserede kan tilkøbe sig behørig Legitimation.«

Med Henblik herpaa gennemførtes den heromhandlede Lov, hvorefter Finansministeren i det Omfang, det er paarkrævet, kan bestemme, at der ved Anmeldelsen af Ihænderpapirer skal præsteres yderligere Legitimation end den i § 52 foreskrevne.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Ved Sagens tredie Behandling i Landstinget oplyste *Finansministeren* som Svar paa en Forespørgsel, der underhaanden var stillet til ham, at *Seddelombytningen* pr. 31. Juli 1945 havde givet det foreløbige Resultat, at gamle Sedler til et Beløb af 107 Mill. Kr. endnu ikke var blevet indleveret til Pengeinstitutterne. En Del Sedler vilde imidlertid indgaa fra Udlandet, og Beløbet vilde derved antagelig blive reduceret til 70—80 Mill. Kr. Men naturligvis rejste der sig i Forbindelse med de mange Penge, som ved Seddelindkaldelsen var blevet indsat i Banker og Sparekasser, en Række Spørgsmaal, som Skattevæsenet maatte tage sig af.

15. Lov om Ændring i Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m., jfr. Lovanordning Nr. 323 af 25. Oktober 1944. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 43. — C. Sp. 17 og 47].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{5}$ (F. Sp. 47). 1. Beh. $23\frac{1}{5}$ (F. Sp. 82). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Aksel Møller, Himmelstrup, Valdemar Sørensen, Alvilda Larsen, Hoff og Norlev. 2. Beh. $24\frac{1}{5}$ (F. Sp. 104). 3. Beh. $24\frac{1}{5}$ (F. Sp. 106). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $25\frac{1}{5}$ (L. Sp. 48). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Villemoes, Lisbet Hindsgaul og Axel Christensen. 2. Beh. $25\frac{1}{5}$ (L. Sp. 64). 3. Beh. $25\frac{1}{5}$ (L. Sp. 70). *Loven stadfæstet 30. Maj 1945*. (Lov-Tid. Nr. 253). Traadt i Kraft straks.

Ved Lovanordninger af 22. Oktober 1943 og 25. Oktober 1944 (jfr. Tillægget til nærværende Aarbog Nr. 27 og 28) blev Gyldighedstiden for Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. og Lov Nr. 274 af 2. Juni 1943 om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne (Aarbog 1942—43, Side 154) forlænget, senest indtil Udgangen af Oktober 1945. Ved den her omhandlede Lov lovfæstes dette med den Ændring, at *Omsætningsafgiften af Manufakturvarer og Lædervarer bortfaldd med Udgangen af Maj 1945*. Denne Skattelempelse var allerede stillet i Udsigt af Statsministeren i hans Tale ved Rigsdagssamlingens Aabning. Den i 1940 indførte Omsætningsafgift omfatter herefter kun *Guld-, Sølv- og Platinvarer, Ædelstene og Perler samt Ure m. v.* Til Gengæld er der med Henblik paa en *Skærpelse af Afgiftskontrollen* for disse Varers Vedkommende i Loven indsat en Bestemmelse, hvorefter Toldbestyrelsen kan kræve, at der ved enhver afgiftspligtig Omsætning skal udstedes en Nota, som forsynes med Stempelmærker, svarende til de paagældende Afgiftsbeløb. Da §§ 11 og 12 i Loven af 31. Oktober 1942 alene angik Omsætningsafgiften paa Manufakturvarer og Lædervarer, er disse Paragraffer ikke opretholdt.

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Lovanordning Nr. 323 af 25. Oktober 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. og af Lov Nr.

274 af 2. Juni 1943 om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne opretholdes som gældende Lov for Tiden indtil Udgangen af Oktober Maaned 1945, dog med de i nærværende Lov indeholdte Ændringer.

§ 2. Den i Afsnit II i Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. fastsatte Afgift paa Omsætningen af de i § 5, Stk. 2, Punkt c og d, nævnte Varer samt Bestemmelserne i Lovens §§ 11 og 12 bortfalder fra og med den 1. Juni 1945.

§ 3. Godtgørelse af Afgift ved Returnering af Varer af den i § 2 omhandlede Art, der tilgaar de anmeldte Virksomheder efter Lovforslagets Fremsættelse for Rigsdagen, kan ikke finde Sted.

§ 4. Toldbestyrelsen bemyndiges til at træffe Bestemmelse om, at der ved enhver afgiftspligtig Omsætning af Guld-, Sølv- og Platinvarer m. m. samt af Ure m. m., jfr. § 5, Stk. 2, Punkt a og b, i Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942, skal udstedes en Regning til Køberen forsynet med særlige af Toldvæsenet udleverede Afgiftsmærker med et Paa lydende svarende til det paagældende Afgiftsbeløb. De afgiftspligtige Virksomheder skal over for Toldvæsenet svare til det Afgiftsbeløb, for hvilket der er udleveret Virksomheden Afgiftsmærker, der ikke ved Toldvæsenets Efter syn findes i Behold.

Toldbestyrelsen bemyndiges endvidere til at træffe Bestemmelse om, at Afgiften for en Regning ikke kan blive mindre end 10 Øre, og at der i Tilfælde, hvor Afgiftsbeløbet for en Regning ikke er deleligt med 10, foretages en Forhøjelse til det nærmeste med 10 delelige Tøl, saafremt Resten er 5 Øre eller derover, medens mindre Beløb bortfalder.

Overtrædelse af de saaledes fastsatte Bestemmelser straffes efter § 49 i Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942.

§ 5. Denne Lov træder i Kraft straks.

I sin Fremsættelsestale oplyste *Finansministeren*, at den i 1940 indførte Omsætningsafgift i de sidste Aar havde indbragt omkring 100 Mill. Kr. aarligt. Heraf medgik dog rundt regnet 24 Mill. Kr. til Indfrielse af de Købekort, som tildeltes Familier med Børn under 15 Aar. Hvordan Afgiften fordelte sig paa de forskellige Varegrupper, forelaa ikke nøjagtigt

opgjort, men det maatte antages, at Ophævelsen af Afgiften paa Manufakturvarer og Lædervarer vilde paaføre Staten et aarligt Indtægtstab paa henimod 70 Mill. Kr., idet Udgiften til Købekort fremtidig vilde falde bort. Naar Regeringen havde anset det for ønskeligt, at denne Skat blev ophævet, skyldtes det, at den var specielt motiveret ved Krigssituationen, og at der ved dens Bortfald vilde blive ydet et Bidrag til Forhøjelse af Befolkningens Købeevne og dermed af Reallønnen.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* mødte Lovforslaget Tilslutning fra alle Sider. *Valdemar Sørensen* (R. V.) havde dog gerne set, at Tøjskatten var blevet ophævet straks ved Lovens Ikrafttræden, og at almindelige Ure var blevet undtaget fra Omsætningsskatten. Han kritiserede i øvrigt, at man ikke i sin Tid havde rationeret Tekstilvarerne i Stedet for at underkaste dem ekstra Beskatning. Det samme Spørgsmaal berørtes af *Alvilda Larsen* (D. K.), der slog til Lyd for, at man fik gennemført en Rationering, inden der paa ny kom Tekstilvarer til Landet. Flere Talere pegede paa, at Købekortene havde givet de daarligst stillede børnerige Familier mere end Dækning for Tøjskatten, og at det derfor burde overvejes under en eller anden Form at yde dem noget til Gengæld for Købekortenes Bortfald. Som Svar paa en Forespørgsel af *Aksel Møller* (K. F.) oplyste *Finansministeren*, at Købekortene for 1944—45 uanset Tøjskattens Bortfald vilde bevare deres Gyldighed indtil 31. Oktober 1945. Angaaende Købekortenes Bortfald erkendte Ministeren i øvrigt, at der her var et Spørgsmaal, som maatte tages op til Overvejelse; det var imidlertid et socialt Anliggende, som henhørte under Arbejds- og Socialministeren. Det Ønske, som var fremsat om, at Tøjskatten straks skulde bortfalde, maatte man af skattetekniske Grunde nære Betænkelighed ved at imødekomme, og Spørgsmaalet om Bortfald af Afgiften paa almindelige Ure fandt Ministeren det ikke hensigtsmæssigt at tage Stilling til nu. De Bemærkninger, som var fremsat om Gennemførelse af en Tøjrationering for den kommende Tid, kunde han give sin Tilslutning. Lovforslaget gik gennem Tinget uden Udvalgsbehandling og vedtoges enstemmigt.

I *Landstinget*, hvor flere af de i Folketinget rejste Spørgsmaal var Genstand for yderligere Debat, var Vedtagelsen ligeledes enstemmig.

16. Lov om Forlængelse af midlertidige Forbrugsafgifter. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1537. — C. Sp. 1015 og 1067].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{2}{9}$ (F. Sp. 1364). 1. Beh. $2\frac{7}{9}$ (F. Sp. 1553). Partiernes Ordførere: M. K. Sørensen, Aksel Møller, Himmelstrup, Valdemar Sørensen og Norlev. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (M. K. Sørensen, Ludvig Christensen, Fr. Dalgaard, Bollerup Madsen, M. F. Mortensen, Gustav Pedersen, Marinus Sørensen [Formand], Valdemar Sørensen [Sekretær], Jensen [Gørding], Aksel Møller, Kristen Amby, Korsgaard, Himmelstrup, Marius Jensen og Hans Conrad Koefoed). Betænkning (B. Sp. 181) afgivet $2\frac{8}{9}$. (Ordfører: M. K. Sørensen). 2. Beh. $2\frac{8}{9}$ (F. Sp. 1727). 3. Beh. $2\frac{8}{9}$ (F. Sp. 1730). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{9}{9}$ (L. Sp. 915). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Villemoes, Foss og Axel Christensen. 2. Beh. $2\frac{9}{9}$ (L. Sp. 924). 3. Beh. $2\frac{9}{9}$ (L. Sp. 943). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 448).

Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. og Lov Nr. 274 af 2. Juni 1943 om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne udløb ifølge § 1 i Lov Nr. 253 af 30. Maj 1945 med Udgangen af Oktober Maaned 1945, men fik ved den her omhandlede Lov Gyldighedstiden forlænget indtil *Udgangen af Oktober 1946* med de ved §§ 2—4 i Lov Nr. 253 af 30. Maj 1945 foretagne Ændringer i Loven af 31. Oktober 1942 (angaaende Ophevelse af Manufakturafgiften m. v.). Samtidig er der foretaget en Ændring i *Chokoladeafgifts-Bestemmelserne* med Henblik paa, at Priskontrolraadet har fastsat Detailavancen for Chokolade- og Sukkervarer m. m. til højst 20 pCt. af Detailprisen for Stykvarer og højst 25 pCt. af Detailprisen for Varer i løs Vægt, medens der hidtil i Loven var forudsat en Avance paa 30 pCt. Denne Ændring blev indføjet i Folketinget paa Forslag af Finansministeren. Endelig er der sket den Ændring, at *det samlede Afgiftsbeløb fremtidig skal indgaa i Statskassen*, medens en vis Del af, hvad Afgifterne paa Tobak og stærke Drikke indbringer, efter den hidtil gældende Lov skulde indsættes paa særlig Konto i Nationalbanken.

Det Udvalg, som Folketinget nedsatte til Behandling af Sagen, modtog en Deputation fra Dansk Urmager- og Optiker-Central-Forening og afholdt Samraad med Finansministeren, som gav Tilsagn om at tage de af den nævnte

Forening ønskede Ændringer i Forslaget op til senere Overvejelse. Forslaget om ogsaa at lade Statskassen disponere over den Del af Lovens Provenu, som efter den hidtidige Bestemmelse skulde indsættes paa Statens Særkonto i Nationalbanken, var der fra visse Sider Betænkeligheder ved, men baade Udvalget og Ministeren betragtede Lovforslaget som en midlertidig Ordning, gældende for det Tidsrum, for hvilket den forlængede Lov skal have Gyldighed.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* med 83 Stemmer mod 2 (Retsforbundet). I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig.

17. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 462 af 20. November 1942 om midlertidige Toldafgifter. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1539. — C. Sp. 989 og 1039].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1366). 1. Beh. $2\frac{7}{8}$ (F. Sp. 1558). 2. Beh. $2\frac{7}{8}$ (F. Sp. 1588). 3. Beh. $2\frac{8}{9}$ (F. Sp. 1681). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{8}{9}$ (L. Sp. 850). 2. Beh. $2\frac{8}{9}$ (L. Sp. 872). 3. Beh. $2\frac{8}{9}$ (L. Sp. 875). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 452).

Den i Lov Nr. 439 af 24. Oktober 1941 omhandlede Importafgift bortfaldt ved Lov Nr. 109 af 25. Marts 1942, og som delvis Erstatning for det herved fremkomne Indtægststab for Statskassen gennemførtes der ved denne Lov en Række Toldforhøjelser bl. a. for Tobak og Tobaksvarer, slebne Glasvarer, finere Metalvarer, Ure, Galanterivarer, Legetøj, Pelsværk og Buntmagerarbejder, Skind- og Lædervarer, Fotografiapparater, Grammofonplader, Films, Fyldepenne m. m. Ved Lov Nr. 462 af 20. November 1942 bortfaldt Toldforhøjelserne for flere af de paagældende Varer, saasom finere Galanterivarer, slebne Glasvarer, finere Metalvarer, Pelsværk og Buntmagerarbejder samt Lommeure, og for de fleste af de øvrige Varer blev Toldforhøjelsen formindsket.

Loven af 20. November 1942 er blevet forlænget uændret ved Lovanordning Nr. 461 af 22. Oktober 1943 og Lovanord-

ning Nr. 324 af 25. Oktober 1944 og forlænges herved yderligere for Tiden fra 31. Oktober 1945 til *31. Oktober 1946*.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* med 93 Stemmer mod 2 (Retsforbundet). I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig

18. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 225. — C. Sp. 145 og 157].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{22}{6}$ (F. Sp. 505). 1. Beh. $\frac{27}{6}$ (F. Sp. 541). 2. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 576). 3. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 579). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{28}{6}$ (L. Sp. 299). 2. Beh. $\frac{28}{6}$ (L. Sp. 306). 3. Beh. $\frac{28}{6}$ (L. Sp. 308). *Loven stadfæstet 30. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 313).

Ved Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 indførtes der til Dækning af Statskassens forøgede Udgifter en midlertidig Afgift af Erhvervelser, der er arveafgiftspligtige efter Lov Nr. 147 af 10. April 1922 om Afgift af Arv og Gave, med Undtagelse af Erhvervelser for Arvinger, der falder ind under sidstnævnte Lovs laveste Afgiftsklasse (§ 2 A). Afgiften udgør 50 pCt. af Arveafgiften efter Loven af 10. April 1922.

Loven af 16. Maj 1933, der gjaldt til 31. Oktober 1936, er flere Gange blevet forlænget, senest ved Lovanordning Nr. 203 af 16. Juni 1944, jfr. Lov Nr. 270 af 1. Juni 1945, for et Aar til 30. Juni 1945. Den forlænges herved yderligere til *30. Juni 1946*.

Lovforslaget vedtoges enstemmig i begge Ting.

19. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1543. — C. Sp. 993 og 1041].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{19}{6}$ (F. Sp. 1367). 1. Beh. $\frac{27}{6}$ (F. Sp. 1565). Partiernes Ordførere: M. K. Sørensen, Korsgaard, Harald Petersen og Rasmussen (Gylling).

2. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1591). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1682). *Over- sendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 852). 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 872). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 876). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 454).

Loven gaar ud paa, at de i Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer omhandlede Ændringer i Lov Nr. 313 af 20. December 1915 vedbliver at have Gyldighed *indtil Udgangen af Marts Maaned 1946*.

I Henhold til midlertidig Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 skal den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af Aktier og lignende offentlige Værdipapirer (jfr. Lov Nr. 313 af 20. December 1915) svares med $1\frac{1}{2}$ pCt., naar Overdragelseskursen er højere end 125 pCt. og ligger mere end 25 pCt. (Points), men ikke mere end 50 pCt. (Points) over Værdien den 31. August 1939, og med $2\frac{1}{2}$ pCt., naar Overdragelseskursen er højere end 125 pCt. og ligger mere end 50 pCt. (Points) over Værdien sidstnævnte Dato, og ellers med $\frac{1}{2}$ pCt. af Omsætningsværdien.

Denne midlertidige Lov, der udløb med Udgangen af Oktober Maaned 1941, er siden stadig blevet forlænget, senest ved Lovanordning Nr. 327 af 25. Oktober 1944, jfr. Lov Nr. 270 af 1. Juni 1945 til Udgangen af Oktober Maaned 1945 og forlænges nu yderligere, denne Gang dog kun for 5 Maaneder. Det var oprindeligt foreslaaet, at Forlængelsen skulde gælde til 31. Oktober 1946, men Finansministeren gik i Folketinget med til, at Lovens Løbetid begrænsedes til 5 Maaneder.

I sin Fremsættelsestale paapegede *Finansministeren*, at den ved Krigsudbruddet indførte Afgiftsforhøjelse havde bidraget til at holde igen paa den uønskede Spekulation, ligesom Tilfældet var med de skærpede Regler, som man under Krigen havde indført angaaende Beskatning af Fortjeneste ved Realisation af Aktier, og med de paa Fondsbørsen indførte Restriktioner. Efter Regeringens Opfattelse opfordrede Forholdene paa Pengemarkedet og den økonomiske Situation i Almindelighed stadig til Opretholdelse af Afgiftsforhøjelsen, der tillige havde en vis fiskal Betydning. I 1944—45 indbragte den saaledes trods ringe Aktieomsætning 2,9 Mill. Kr. Man havde derfor foreslaaet den gældende Ordning forlænget.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* gjorde *Korsgaard* (K. F.) gældende, at det kunde være tvivlsomt, om der ogsaa efter Krigsafslutningen var Grund til at modvirke Omsætningen af Værdipapirer. Den Afgift, der foresloges opretholdt, fandt han rigelig høj. I samme Retning udtalte *Harald Petersen* (V.) sig. Han mente, at man ved Skattens Beregning ikke burde sammenligne de nuværende Kurser med Kurserne pr. 31. August 1939, men ændre sidstnævnte Dato til f. Eks. 31. December 1943 eller 1944, hvis man ikke foretrak helt at ophæve Loven. Naar Aktiespekulationen havde holdt sig inden for beskedne Grænser under Krigen, skyldtes det formentlig mere andre Faktorer end den forhøjede Stempelafgift. *Rasmussen* (*Gylling*) (R. V.) mente ligeledes, at Loven burde tages op til Overvejelse inden alt for længe efter, at Folketingsvalget havde fundet Sted. *Finansministeren* erkendte, at Loven i væsentlig Grad havde været knyttet til Krigsperioden, men han mente ikke, at denne Periode endnu var fuldt afsluttet. Han havde ikke noget imod, at den nye Rigsdag fik Lejlighed til inden Finansaarets Udgang at beskæftige sig med Sagen for at finde frem til en Form, som man til den Tid maatte anse for rimelig.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

20. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov af 29. November 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzinafgiften. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1647. — C. Sp. 1035 og 1065].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{7}{8}$ (L. Sp. 836). 1. Beh. $2\frac{8}{8}$ (L. Sp. 847). 2. Beh. $2\frac{8}{8}$ (L. Sp. 849). 3. Beh. $2\frac{8}{8}$ (L. Sp. 871). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $2\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1801). 2. Beh. $2\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1820). 3. Beh. $2\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1822). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 453). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov Nr. 409 af 29. November 1939 gennemførtes med Gyldighed indtil Udgangen af Februar Maaned 1940 en Forhøjelse af den til Kommunerne og de særlige i Motorafgiftsloven omhandlede Formaal opkrævede Afgift af Benzin fra 7 Øre til 17 Øre pr. Liter. Afgiftsforhøjelsen er senere blevet opretholdt og fik ved den her omhandlede Lov sin Gyldighedstid forlænget for et Aar indtil *Udgangen af Oktober 1946*.

Trods den i sin Tid gennemførte Afgiftsforhøjelse har det paa Grund af det under Afspærringen stadigt dalende Benzinforbrug ikke været muligt blot nogenlunde at skaffe Kompensation for de faldende Benzinindtægter. I det sidste Finansaar før Krigen, 1938—39, indbragte Afgiften godt 53 Mill. Kr., hvoraf 20 Mill. Kr. faldt paa Tillægsafgiften, den Afgift, der ubeskaaret gaar i Statskassen. I Finansaaret 1944—45 indgik Benzinafgiften med ca. 1,7 Mill. Kr., hvoraf 350 000 Kr. hidrørte fra Tillægsafgiften. I de første Maaneder af Finansaaret 1945—46 var Stillingen endnu ugunstigere, men derefter indtraf der et Vendepunkt som Følge af Stigning i Benzintilførslerne.

Efter hvad *Finansministeren* oplyste i sin Fremsættelsestale, havde han gerne set, at Benzinafgiften midlertidig var blevet forhøjet, for at Staten efterhaanden kunde faa Dækning for de Veifondspenge, som Staten forskudsvis har maattet udrede til Fordel for Kommunerne. »Der har imidlertid fra forskellig politisk Side været ytret Betænkeligheder ved som en Hastelov her i sidste Omgang forud for den ny Rigsdagsamling at behandle et saadant Forslag, og Ønsket herom er derfor frafaldet, idet jeg for mit Vedkommende gaar ud fra, at den Mand, der efter Valget vil faa med Finansministeriet at gøre, næppe vil kunne undgaa ogsaa at vie dette Omraade sin Interesse. Jeg vil derfor anse det for givet, at der efter Valget vil komme til at foreligge et Lovforslag for Rigsdagen om en Forhøjelse af disse Benzinafgifter.«

Under Sagens Behandling i *Folketinget* spurgte *Harald Petersen* (V.) om, hvorvidt Staten i Tiden efter Befrielsen havde indtjent en Slags Monopolavance paa Benzin, og hvad denne Indtægt i bekræftende Fald gik til. Som Svar herpaa oplyste *Finansministeren*, at der var oprettet en Konto i Nationalbanken vedrørende den Udenrigshandel, som Staten havde det økonomiske Ansvar for. »Vi har i Tiden siden 5. Maj faaet en Række Indførsler hertil fra England og fra andre Lande, men til Priser vi ikke kender. De Prisfastsættelser, man er naaet frem til, er for en lang Række Varers Vedkommende sket paa Grundlag af et Skøn, et Skøn, der har kunnet bygge dels paa tilsvarende Varers Priser i Sverige f. Eks., dels paa formodede Fragtrater, og et Skøn, der i det hele taget har maattet baseres paa de Priser, der tilsyneladende har været andre Steder. Men vi har ikke haft nogen Form for fast Pris paa mange af de Varer, vi har indført her til Landet, og derfor er der for nogle af disse Varer naturligvis søgt tilvejebragt en Risikomargen. Jeg tror gerne, at Benzinprisen, hvis man grundigt gik Prislejet igennem, kunde bringes væsentligt ned under det Leje, den er paa i Øjeblikket. Benzinprisen var før Befrielsen 1 Kr. 39 Øre pr. l, den er nedsat til 1 Kr. pr. l,

og jeg vil ikke anse det for usandsynligt, at Benzinprisen kunde tvinges yderligere ikke uvæsentligt ned, men der er igennem den Pris, der er fastsat paa Benzin, givet Staten en Margin til Imødegaaelse af en eventuel Risiko i Forbindelse med de Indkøb af Varer, som finder Sted. Jeg havde gerne set, at man nu havde afløst denne Ordning med en Beskatningsordning, en Forhøjelse af Benzinskatten, fordi jeg finder, at Staten ikke fortsat bør udlægge de vældige Millionbeløb, som skal til til Vejanlæg o. lign., uden samtidig at have Betingelser for at faa disse Penge ind paa ny. Der er et Under-skud, om jeg maa bruge det Udtryk, paa denne Post paa 96 Mill. Kr., som maa søges inddækket i den kommende Tid, og jeg havde fundet det rimeligt, om man havde forhøjet Benzinskatten med et ikke uvæsentligt Beløb, og haabet, at man saa samtidig kunde nedsætte den Benzinpris paa 1 Kr., som vi har i Øjeblikket.»

Denne Ordning kritiseredes stærkt af *Oluf Pedersen* (D. R.), der fandt det uberettiget, at Benzinprisen holdtes i et saa højt Niveau, som Tilfældet var.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i Landstinget, og i Folke-tinget med 82 Stemmer mod 2.

21. Lov om Ændring i Lov om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1541. — C. Sp. 991 og 1039].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{2}{3}\%$ (F. Sp. 1366). 1. Beh. $2\frac{7}{8}\%$ (F. Sp. 1559). Partiernes Ordførere: M. K. Sørensen, Korsgaard, Marius Jensen, Rasmussen [Gylling] og Oluf Pedersen. 2. Beh. $2\frac{7}{8}\%$ (F. Sp. 1588). 3. Beh. $2\frac{8}{9}\%$ (F. Sp. 1682). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{8}{9}\%$ (L. Sp. 851). 2. Beh. $2\frac{8}{9}\%$ (L. Sp. 872). 3. Beh. $2\frac{8}{9}\%$ (L. Sp. 876). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 449).

Lov Nr. 333 af 3. Juli 1943 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer udløb ifølge Lovanordning Nr. 326 af 25. Oktober 1944 med Udgangen af Oktober Maaned 1945. Ved den heromhandlede Lov forlænges Gyldighedsfristen indtil *Udgangen af Januar Maaned 1946*, idet der dog er foretaget en Ændring af de i § 16 fastsatte Regler. Efter den hidtil gældende Lov krævedes der som Betingelse for at opnå Anerkendelse som Forhandler af Motorkøretøjer, at den paa-gældende, for saa vidt han ikke er Importør eller Fabrikant

eller autoriseret Forhandler af nye Motorkøretøjer, skulde drive og ogsaa før 28. Maj 1943 have drevet erhvervsmæssig Handel med Motorkøretøjer. Under de nuværende Forhold har man ikke anset det for nødvendigt at fastholde dette Krav, og nyoprettede Virksomheder af den omhandlede Art har derfor nu ogsaa Mulighed for at opnaa Anerkendelse som Forhandlere.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* blev det fra flere Sider beklaget, at Finansministeren ønskede Omsætningsafgiften paa brugte Biler opretholdt. *Oluf Pedersen* (D. R.) gik direkte imod Forlængelsen, og uden for Ordførernes Kreds udtalte *Finnemann Bruun* (K. F.), at han ikke kunde stemme for Lovforslaget. Takket være Forlængelsens Kortvarighed og den Lempelse, som indførtes med Hensyn til Adgangen til at opnaa Anerkendelse som Forhandler, vedtoges Lovforslaget dog med 87 Stemmer mod 4, idet 4 Medlemmer hverken stemte for eller imod. I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig.

22. Lov om Ændring af Revisionsbestemmelsen i Loven om Grundstigningsskyld. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1545. — C. Sp. 983 og 1063].

Fremsat i *Landstinget* ^{19/9} (L. Sp. 789). 1. Beh. ^{25/9} (L. Sp. 814). 2. Beh. ^{27/9} (L. Sp. 838). 3. Beh. ^{27/9} (L. Sp. 841). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ^{29/9} (F. Sp. 1798). 2. Beh. ^{29/9} (F. Sp. 1819). 3. Beh. ^{29/9} (F. Sp. 1822). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945.* (Lov-Tid. Nr. 455).

I § 20 i Lov af 20. Maj 1933 om Grundstigningsskyld blev det fastsat, at Loven skulde forelægges Rigsdagen til Revision i Rigsdagssamlingen 1938—39. Forelæggelsestiden er imidlertid ved forskellige Love blevet udskudt, senest ved Lov Nr. 104 af 13. Marts 1943 til Rigsdagssamlingen 1943—44. Den udskydes herved yderligere til *Rigsdagssamlingen 1945—46.*

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i *Landstinget*, i *Folketinget* med 84 Stemmer mod 2 (Retsforbundet).

23. Lov om Statsanstalten for Livsforsikring. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1553. — C. Sp. 981 og 1063].

Fremsat i *Landstinget* 1⁹/₉ (L. Sp. 790). 1. Beh. 25⁹/₉ (L. Sp. 813). 2. Beh. 27⁹/₉ (L. Sp. 837). 3. Beh. 27⁹/₉ (L. Sp. 840). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. 29⁹/₉ (F. Sp. 1797). 2. Beh. 29⁹/₉ (F. Sp. 1819). 3. Beh. 29⁹/₉ (F. Sp. 1821). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945* (Lov-Tid. Nr. 451).

Siden den 1. Oktober og 1. November 1942 har Statsanstalten i Henhold til § 14, 2. Punktum, i Lov Nr. 299 af 26. November 1931 om Statsanstalten for Livsforsikring med Finansministerens Samtykke for 1) *Livsforsikringer* og sammensatte Forsikringer, hvori en Livsforsikring indgaar, tegnet mod Inskud een Gang for alle eller med Præmiebetaling af Varighed under 8 Aar, og 2) for ubestemt opsatte *Livrenter* med fakultative Kapitalinskud beregnet forhøjede Priser, dels paa Grund af den senere Tids lavere Rentefod, der har medført, at Tariffens Forudsætning om Rentefoden for disse Forsikringer kun tilnærmelsesvis opfyldes, dels paa Grund af at disse Forsikringer viste en Tilgangsførøgelser, der lod formode, at Tilgangen ikke alene tjente forsikringsmæssige Formaal.

Da Grundene til Prisforhøjelserne vedblivende var til Stede efter Forløbet af de to Aar, som § 14 hjemler som længste Periode for den nævnte Bemyndigelse, blev de 2 Aar ved Lovanordning af 28. September 1944 ændret til 3 Aar. Bemyndigelsen udløb saaledes den 1. Oktober 1945, men forlænges ved den foreliggende Lov *uden Tidsbegrænsning*, idet det bl. a. vil være afhængigt af Rente forholdene, hvornaar det vil være forsvarligt at lade Prisforhøjelserne bortfalde.

Siden den 1. April 1944 har Statsanstalten i øvrigt midlertidigt standset Tegningen af Livsforsikringer mod Inskud een Gang for alle, bortset fra Forsikringer, der tegnes paa Foranledning af Overformyndieriet eller ifølge testamentarisk Bestemmelse, samt Forsikringer, der tegnes for Udtrædelsesgodtgørelse hidrørende fra Pensionsordninger og endelig andre Forsikringer, der kan stilles i Klasse med disse Kategorier. Endvidere tegnes der siden April 1944 midlertidigt ikke Forsikringer med kort Præmiebetalingstid. Siden Juni 1945 er endvidere Tegningen af opsatte Livrenter midlertidigt

standset. Hvis der til allerede tegnede opsatte Livrenter gennem den forløbne Tid til regelmæssige Tider er betalt regelmæssige Beløb, vil dog saadanne Indbetalinger kunne fortsættes.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

24. Lov om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringstillæg m. m.). (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1547. — C. Sp. 963 og 967].

Fremsat i *Landstinget* $1\frac{2}{3}$ (L. Sp. 790). 1. Beh. $1\frac{2}{3}$ (L. Sp. 795). Partiernes Ordførere: Alfred Kristensen, Rytter, Malchau og Anna Westergaard. 2. Beh. $1\frac{2}{3}$ (L. Sp. 810). 3. Beh. $1\frac{2}{3}$ (L. Sp. 811). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $1\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1424). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Westermann, Søren P. Larsen, Peder Clausager, Martin Nielsen og Hoff. 2. Beh. $1\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1452). 3. Beh. $1\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1453). *Loven stadfæstet 21. September 1945.* (Lov-Tid. Nr. 435).

Ved Lovanordning af 15. Marts 1945 (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 44) reguleredes Statstjenestemændenes Lønninger for Finansaaret 1945—46, dog saaledes at Ordningen inden 1. November d. A. kunde optages til Revision, saafremt særlige Forhold talte derfor.

Under den væsentligste Del af den som Følge af Krigen indtrufne Prisstigningsperiode har man med Hjælp af særlige Love og Lovanordninger tilstræbt at tilvejebringe Lønordninger for Tjenestemændene, der i det væsentlige gav disse en Stigning i Reguleringstillægget m. v. svarende til den Stigning, *Arbejdere og Funktionærer* i det frie Erhverv havde faaet i deres Dyrtidstillæg m. v. Senest ved den ovennævnte Lovanordning tilvejebragtes en Stigning i Tjenestemændenes Reguleringstillæg og midlertidige Tillæg, der modsvarede den Stigning, *Arbejdere og Funktionærer* i det frie Erhverv fra den 1. Marts d. A. havde faaet i deres Dyrtidstillæg i Henhold til Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskabs Kendelse af 3. Marts 1945. Ved *Overenskomstnævnets Kendelse af 21. August 1945* blev der imidlertid yderligere tillagt det frie Erhvervs Arbejdere m. v. en Stigning i Dyrtidstillægget paa 15 Øre i Timen fra den 15. August d. A. at regne. Under Hensyn hertil fandt man det inden for Regeringen naturligt, at

Tjenestemandslønningerne blev forhøjet med 4 Regulerings-tillægsportioner.

Efter den i Statstjenestemandsløven af 1931 hjemlede Ordning vedrørende Ydelse af Reguleringsstillæg udbetales Tillægget med det fulde Beløb til *gifte Mænd* og dermed lige-stillede, jfr. Lovens § 91, Stk. 1, medens *andre Tjenestemænd* oppebærer $\frac{2}{3}$ af Tillægget, naar de er *over 40 Aar*, og $\frac{1}{3}$, naar de er *under 40 Aar*. Da disse Regler medførte, at Lønningen til Personer, der alene er berettiget til $\frac{1}{3}$ Regulerings-tillæg, kun var underkastet en forholdsvis begrænset Dyrtids-regulering siden 1. April 1939, da Prisstigningen især satte ind, tilvejebragtes ved Lov Nr. 415 af 24. Oktober 1942 en Ordning, hvorved Reguleringsstillægget til de ugifte under 40 Aar, for saa vidt angaar Stigningen efter den 1. April 1939, kunde udbetales med $\frac{2}{3}$ af det gifte Mænd m. v. tilkommende Tillæg. Denne Ordning er ved senere Love og Lovanordninger opretholdt. Da Reduktionen af Tillægget til de ugifte under og over 40 Aar under den fortsatte Prisudvikling imidlertid har medført, at disse i samlet Reguleringsstillægsstigning under Krigen har faaet en for begrænset Dyrtidskompensation, fandt Regeringen det rimeligt — som en ganske ekstraordinær Foranstaltning, der ikke berører Principet i Ordningen —, at der ved nærværende Revision af Lovanordningen ydes *de ugifte under og over 40 Aar en Dyrtidstillægsstigning svarende til den Stigning, der ydes gifte Mænd m. v.* Paa tilsvarende Maade som i de foregaaende Aar foreslog man dernæst, at den laveste Portion Regulerings-tillæg — 84 Kr. —, der udbetales til Tjenestemænd med Grundlønning mellem 1 500 og 1 799 Kr., blev forhøjet til den næste Sats, som er 96 Kr., og at Procentsatsen for Lønninger under 1 500 Kr. forhøjedes tilsvarende.

I Overensstemmelse med Tjenestemandsløvens Forhandlingsregler optog Finansministeren *Forhandlinger med Tjenestemændenes Centralorganisationer*, der gav deres Tilslutning til det fremsatte Forslag, men bl. a. rejste Krav om Udbetaling af et Eengangstillæg til samtlige Tjenestemænd. Dette Ønske mente Regeringen ikke at kunne imødekomme. Derimod gik den med til, at Stigningen i Reguleringsstillægget faar *Virkning for hele Finansaaret 1945—46* hvilken Ordning Tjenestemandsoorganisationerne gav deres Tilslutning.

I Overensstemmelse med den saaledes indgaaede *Overenskomst* gennemførtes paa Rigsdagen en Lov af følgende Indhold:

I § 1 fastsættes *Reguleringsstillægget* for Finansaaret 1945—46 til følgende aarlige Beløb (Ørebeløb udeladt):

Grundløn, Alderstillæg og pensionsgivende personlige Tillæg tilsammen	Giftede Mænd og dermed ligestillede	Andre Tjenestemænd over 40 Aar	Alle øvrige Tjenestemænd
Under 1 500 Kr. aarlig	149 pCt.	108 pCt.	97 pCt.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 500— 1 799	2 304	1 664	1 488
1 800— 2 999	2 388	1 720	1 532
3 000— 4 499	2 424	1 744	1 544
4 500— 5 999	2 700	1 944	1 728
6 000— 7 499	2 748	1 976	1 744
7 500— 8 999	3 024	2 176	1 928
9 000—10 499	3 312	2 384	2 116
10 500 og derover	3 612	2 600	2 308

§ 2. De i § 1 omhandlede Bestemmelser finder tilsvarende Anvendelse med Hensyn til Tjenestemænd, Pensionister m. fl. i *Folkeskolen* og *Folkekirken*, som oppebærer Reguleringsstillæg efter Reglerne i Tjenestemandslovens Kap. 5, og de heraf følgende Udgifter afholdes paa tilsvarende Maade som fastsat med Hensyn til Reguleringsstillægget i Lov Nr. 167 af 28. April 1931 samt Lovene Nr. 143 og 144 af 28. April 1931.

§ 3. Tjenestemænd, Funktionærer og Pensionister m. v. i en *Kommune*, en anden *offentlig Institution* eller et *koncessioneret Selskab*, i hvis Lønningsvilkaar indgaar Reguleringsstillæg eller Dyrtidstillæg, der reguleres i Henhold til Statstjenestemandslovens Regler eller efter hertil principielt svarende Regler, kan i Finansaaret 1945—46 ikke opnaa større Dyrtidsforhøjelse end nedennævnte Beløb:

Aarlig Lønning:

under 1 500 Kr.	26 pCt.
1 500— 4 499 Kr.	384 Kr.
4 500— 7 499 —	432 —
7 500— 8 999 —	480 —
9 000—10 499 —	528 —
10 500 og derover	576 —

§ 4. §§ 1, 6 og 9 i Lov Nr. 104 af 15. Marts 1945 bortfalder, medens de i nævnte Lovs §§ 2—5 samt 7 og 8 indeholdte Bestemmelser fortsat har Gyldighed i Finansaaret 1945—46.

Ved Lovforslagets Fremsættelse pegede *Finansministeren* paa, at den Forhøjelse af Reguleringstillægget, som Tjenestemændene opnaaede, nogenlunde svarede til Arbejdernes Lønstigning i August. »Hvis man regner med 2 400 Arbejdstimer i et Aar, betyder en Timelønsforhøjelse paa 15 Øre 360 Kr. om Aaret, og da hver Portion Reguleringstillæg for den største af Tjenestemandsgupperne er paa 96 Kr. aarlig, hvilket for 4 Portioner giver 384 Kr., er den opstaaede Forskel udlignet, endda med en lille Favør til Tjenestemændene. Dette skal man dog ikke hæfte sig for stærkt ved, da Arbejdet i Industrien jo for en stor Del udføres i Akkord, der som bekendt giver gunstigere Resultater end Timelønsarbejde.«

At man havde givet Reguleringstillæggets Forhøjelse *tilbagevirkende Kraft*, var en ekstraordinær Foranstaltning, som Regeringen havde kunnet tiltræde ud fra den Betragtning, at Tjenestemandslønningerne, sammenlignet med andre Erhvervs Indkomstforhold, en vis Tid havde ligget noget i Underkanten.

Efter at have gjort Rede for Lovforslaget oplyste *Finansministeren*, at han ved Tjenestemandsforshandlingerne yderligere havde forpligtet sig til at foreslaa over for Bevillingsmyndigheden, at de *særlige Ydelser* — Dagpenge, Timepenge, Kørepenge m. v. — forhøjedes med de to Sætsler, som er en naturlig Følge af Reguleringstillæggets Forhøjelse med 4 Portioner, og at *Honorartillægget* blev sat op fra 30 til 35 pCt. For Fuldstændighedens Skyld tilføjede *Finansministeren*, at *Pensionisternes* Reguleringstillæg vilde blive forhøjet efter de samme Regler som Tjenestemændenes.

Finansielt vilde de nævnte Forhøjelser tilsammen medføre en *Merudgift* for Staten paa omkring 29 Mill. Kr. »Det er«, udtalte *Ministeren* herom, »ikke uden *Betænkelighed* at gaa til en saa betydningsfuld Forøgelse af Statens Udgifter, saa meget mere som Forholdet desværre i Øjeblikket er det, at Statens Indtægter er faldende, og Udgifterne stærkt stigende, ikke alene paa saadanne Konti, hvor Forholdene maa betragtes som ganske ekstraordinære og de opstaaede Krav derfor har en Overgangsordnings Karakter, men ogsaa paa de normale Konti, hvor en Udgiftsstigning har Tendens til at blive varig. Imidlertid maatte det anses for uholdbart at ville forhindre Tjenestemændene i at bevare Paritet med de Lønningssgrupper, som de hidtil under Krigen har været ligestillede med, og det vilde ikke alene være uholdbart, men ogsaa

uretfærdigt, særlig naar man betænker de store Krav, der har været stillet til Tjenestemændene under Besættelsestiden, og den udmærkede Maade, hvorpaa de har honoreret disse Krav og løst de vanskelige Opgaver, det offentlige har stillet dem.»

Under Sagens Behandling i *Landstinget* gav *Alfred Kristensen* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning, idet han dog beklagede, at man ikke havde rørt ved den Regel i Tjenestemandslovens § 91, hvorefter *samgifte Tjenestemænd* hver for sig kun oppebærer Halvdelen af det største Reguleringstillæg, som en af dem ellers kunde opnaa. Han pegede i øvrigt paa, at Lønningssystemet efterhaanden var blevet sammensat af saa mange forskellige Led og Tillæg, at den Regering, der fremgik af Valget, snarest muligt burde tage Spørgsmaalet om en Revision af den gældende Ordning op til Overvejelse og opfordre Lønningskommissionen til at afgive Betænkning. *Rytter* (V.) og *Malchau* (K. F.) gav ligeledes Forslaget deres Tilslutning. Sidstnævnte gjorde dog gældende, at Tjenestemændene endnu ikke havde opnaaet fuld Dækning for Pristigningen, hvilket i særlig Grad var Tilfældet for de højere lønnedes Vedkommende. Desuden havde han de samme Betæneligheder som Socialdemokratiets Ordfører med Hensyn til samgifte Tjenestemænds Reguleringstillæg, hvilket ogsaa var Tilfældet med *Anna Westergaard* (R. V.), der nævnte nogle Eksempler paa, hvordan den gældende Ordning virkede for disse Tjenestemænd.

I *Folketinget* var de samgifte Tjenestemænd ogsaa stærkt fremme i Debatten, ligesom flere af Ordførerne understregede Trangen til en Revision af det samlede Lønningssystem for Tjenestemændene. *Westermann* (K. F.) omtalte saaledes nærmere den Formindskelse af Afstanden mellem de højere og lavere Lønninger, som har fundet Sted i Krigsaarene. Han gjorde tillige gældende, at Tjenestemændene endnu havde noget til gode fra Besættelsestiden.

25. Lov om Oprettelse af en ekstraordinær Tjenestemandsdømstol m. v. (Finansminister *H. C. Hansen*).
[A. Sp. 215. — C. Sp. 169 og 199].

Fremsat i *Folketinget* $22\frac{1}{6}$ (F. Sp. 495). 1. Beh. $27\frac{1}{6}$ (F. Sp. 541). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Karl Olsen, Søren P. Larsen, Peder Clausager, Alvilda Larsen, Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalgt paa 15 Medlem-

mer (Holger Eriksen, Fr. Dalgaard, Alfred Andersen, Einer-Jensen [Formand], M. Larsen, M. K. Sørensen, Alvida Larsen, Peder Clausager [Sekretær], Jørgen Jørgensen, Søren P. Larsen, Elgaard, Øllgaard, Karl Olsen, Henning Hasle og Westermann). Betænkning (B. Sp. 77) afgivet $\frac{29}{6}$. (Ordfører: Holger Eriksen). 2. Beh. $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 653). 3. Beh. $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 656). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 347). Partiernes Ordførere: Alfred Kristensen, Elmquist, Malchau og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Alfred Kristensen, Josef Andersson, Fledelius, Fløtkjær, Ingeborg Hansen [Formand], Jørgen Møller, Willumsen, Lannung, Anna Westergaard [Sekretær], Elmquist, Rytter, Stensballe, Bonnichsen, Malchau og P. A. Poulsen [Stenderup]). Betænkning (B. Sp. 105) afgivet $\frac{6}{7}$. (Ordfører: Ingeborg Hansen). 2. Beh. $\frac{6}{7}$ (L. Sp. 404). 3. Beh. $\frac{6}{7}$ (L. Sp. 409). *Loven stadfæstet 7. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 322).

I Lov af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed bestemmes det i § 11, at den *Tjenestemand* som, ud over hvad der fulgte af ufravigelig Instruks for paagældende Embede, har *ydet Besættelsesmagten en upaakrævet og ikke uvæsentlig Hjælp*, straffes med Fængsel. Som det fremgaar af Lovforslagets Motiver, har man anset denne Bestemmelse for et nødvendigt Supplement til den borgerlige Straffelovs Regler om Tjenesteforseelser, og det vil med Hjemmel heri være muligt at ramme alle de *særlig grove Tilfælde af Embedsmisbrug* til Begunstigelse af Besættelsesmagten.

Uden for de Tilfælde, der rammes af den nævnte Straffebestemmelse, har man imidlertid fundet det paakrævet, at der foretages disciplinære Skridt over for Tjenestemænd, som under Besættelsen har begaaet andre Handlinger, der maa anses for *et Brud paa det særlige Troskabsforhold*, hvori danske Tjenestemænd staar over for Staten, Folkeskolen, Folkekirken eller de enkelte Kommuner. Bestemmelser herom findes i den heromhandlede Lov.

Ved Udarbejdelsen af Forslaget til Loven overvejedes det, hvorvidt ogsaa *det ikke-tjenestemandsansatte maanedslønnede Personale* burde omfattes af dens Bestemmelser.

Tanken herom blev dog opgivet, da man ikke ansaa den for praktisk gennemførlig. Heller ikke Personalet inden for *koncessionerede Selskaber og offentlige Virksomheder* omfattes af Loven, idet man har fundet det vanskeligt at afgrænse dette Omraade paa rationel Maade. Det forudsattes imidlertid, at der ved Finansministeriets Foranstaltning blev tilvejebragt *et særligt Organ*, opbygget efter lignende Synspunkter som den heromhandlede Tjenestemandsdømstol, til Behandling af Spørgsmaalet om en tilsvarende Udrensning for de ovenfor omtalte Personalegrupperes Vedkommende.

Hvad Loven gaar ud paa er følgende:

§ 1. En Tjenestemand i Staten, Folkeskolen, Folkekirken eller en Kommune, som — uden at hans Forhold rammes af Bestemmelserne i Lov af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landskadelig Virksomhed — inden for Perioden fra og med den 9. April 1940 og indtil nærværende Lovs Ikrafttræden

- 1) har været *Medlem af et nazistisk Parti* eller anden lignende Sammenslutning eller en Organisation, som mod Landets Interesser har samarbejdet med den tyske Besættelsesmagt, eller
- 2) ved sin Adfærd i eller uden for Tjenesten har udvist *uwærdig national Optræden*, eller
- 3) har *ydet Besættelsesmagten en Hjælp*, der gik ud over, hvad hans Tjenestepligt paalagde ham, eller
- 4) har haft *Samkvem med Medlemmer af Besættelsesmagten* eller denne tilknyttede Organer i et Omfang, som laa uden for det nødvendige,

kan paalægges *disciplinær Straf* af Forsættelse til anden Tjeneste, Forflyttelse, Degradation eller Frakendelse af Tjenestemandsstilling, eventuelt med hel eller delvis Forbøtelse af Pension.

For saa vidt Personer, der har været ansat i pensionsberettigende Tjenestemandsstilling i Statens, Folkeskolens, Folkekirken eller i en Kommunes Tjeneste, inden Afskedigelsen har begaaet en af de i Stk. 1 nævnte Handlinger, *kan Pensionen helt eller delvis inddrages*.

Angaaende de Handlinger, der falder ind under de fire Punkter i § 1, Stk. 1, anføres i Bemærkningerne til det af Finansministeren fremsatte Lovforslag følgende:

1. *Medlemsskab i et nazistisk Parti eller anden lignende Sammenslutning eller en Organisation, som mod Landets Interesser har samarbejdet med Besættelsesmagten.*

Det har for enhver Tjenestemand maattet være indlysende, at Tilslutning til et mod det ved den danske Grundlov fastlagte *demokratiske Styre* og i Forbindelse med Besættelsesmagten arbejdende nazistisk Parti eller anden lignende Sammenslutning har været stridende mod en Tjenestemands naturlige Pligt til at vise Loyalitet over for den danske Stat og dens Befolkning under de særlige Forhold, som den tyske Besættelse medførte.

Tilsvarende maa gælde, for saa vidt angaar Medlemsskab i andre Organisationer, som mod Landets Interesser har samarbejdet med Besættelsesmagten.

2. *Uværdig national Optræden.*

I Tjenestemandslovens § 3 er der fastslaaet en særlig Pligt for Tjenestemænd til saavel i som uden for Tjenesten at vise sig værdige til den Agtelse og Tillid, som Stillingen kræver. Det er derfor en Selvfølge, at Tjenestemænd har haft en særlig Pligt til under Besættelsen at vise værdig national Optræden.

Denne særlige Pligt maa navnlig anses for tilsidesat i Tilfælde, hvor en Tjenestemand i Tale eller Skrift har tilkendegivet en stærk *Sympati for Besættelsesmagten eller antidemokratiske Partier*, som har arbejdet i Forbindelse med denne. Dette gælder særlig, dersom de paagældende Udtalelser er fremsat i Forbindelse med tjenstlige Forhold og under tjenstligt Samkvem med andre Tjenestemænd, og det maa yderligere anses for en *skærpende Omstændighed*, hvis saadanne Udtalelser er fremsat over for *undergivne*. Paa den anden Side vil naturligvis Udtalelser, der er afgivet under *rent private* Forhold, *ikke kunne tages i Betragtning*.

3. *Unødig Bistandsydelse over for Besættelsesmagten.*

Herved tages Sigte paa Forhold fra en Tjenestemands Side, hvor han, ud over hvad der fulgte af Tjenestepligt, af Sympati for Besættelsesmagten eller af andre Grunde har bistaaet denne til Skade for danske Interesser eller Enkeltpersoner, selv om Forholdet ikke maatte være strafbart efter Reglerne i § 11 i det særlige Straffelovstillæg.

4. *Unødvendigt Samkvem med Besættelsesmagten eller denne tilknyttede Organer.*

Lovbestemmelsen tager Sigte paa Tilfælde, hvor en Tjenestemand, ud over hvad der har været nødvendigt af tjenstlige Grunde, med Personer fra Besættelsesmagten eller de til denne knyttede Organer har haft Samkvem af selskabelig eller anden Art. Herved maa dog bortses fra Tilfælde, hvor saadant Samkvem kan godtgøres at have fundet Sted for at yde danske Interesser eller Enkeltpersoner rimelig Hjælp eller Støtte.

§ 2. Til Undersøgelse og Paakendelse af Sager, der rejses i Henhold til § 1, nedsættes en *Tjenestemandsdombstol* paa 3 Medlemmer.

Tjenestemandsdombstolen bestaar af en Dommer som Formand samt af et Medlem udpeget af Finansministeren efter Samraad med Justitsministeren. Formanden udnævnes af Kongen paa Indstilling af Finansministeren efter en af denne indhentet Udtalelse fra det i Tjenestemandsløvens § 321 omhandlede Raad. For den enkelte Sag tiltrædes Tjenestemandsdombstolen af et Medlem udpeget af den centrale Tjenestemandsoverorganisation — for kommunale Tjenestemænds Vedkommende den Tjenestemandsoverorganisation eller eventuelt faglige Organisation —, hvorunder Tjenestemanden henhører eller kunde henhøre; for Dommers Vedkommende udpeges dette Medlem af Den danske Dommerforening. I Tvivlstilfælde afgør Formanden, hvilken Organisation der udpeger nævnte Medlem.

Til at deltage i Behandlingen af saadanne Sager, i hvilke de 2 faste Medlemmer af Tjenestemandsdombstolen faar Forfald eller af anden Grund ikke kan bestride Hvervet, udpeges *Suppleanter* for de paagældende.

Den særlige Bestemmelse vedrørende *Dommere* er indsat med Henblik paa Grundlovens § 71, hvorefter Dommere kun kan afsættes ved Dom.

§ 3. Tjenestemandsdombstolen vil, indtil endelig Afgørelse i Sagen foreligger, kunne *fritage den paagældende Tjenestemand for Tjeneste*, eventuelt *suspendere* ham, naar de i Tjenestemandsløvens § 11 eller tilsvarende Bestemmelse i paagældende kommunale Vedtægt omhandlede Betingelser er opfyldt.

§ 4. *Tjenestemandsdømstolens Møder er offentlige* med de i Retsplejelovens Regler om Strafferetspleje anførte Undtagelser.

Personer, der indkaldes som *Vidner, har Pligt til at udtale sig*, uanset Reglerne i Tjenestemandsløvens § 3, Stk. 3, og Retsplejelovens § 169, Stk. 3. Det kan dog bestemmes, at Dørene lukkes, saafremt det er af ganske særlig Betydning for det offentlige Interesser, at Vidneudsagn ikke offentliggøres.

Alle Akter, derunder ogsaa Referater o. lign., kan kræves udleveret af Dømstolen til Brug ved Sagens Behandling.

Tjenestemandsdømstolens Kendelse og dens Præmisser er offentlige. Dømstolens Medlemmer, Auditøren samt Bidsidderen eller Forsvareren har *Pligt til at hemmeligholde*, hvad de i øvrigt i Anledning af Sagen er blevet bekendt med.

I øvrigt finder Retsplejelovens Regler Anvendelse med de nødvendige Forandringer.

De af Tjenestemandsdømstolen truffne *Afgørelser er endelige*, idet dog Spørgsmaalet om, hvorvidt den paa-gældende i Anledning af Tjenestemandsforsholdets Ophør har retligt *Krav paa ordinær Pension* efter Tjenestemandsløven, *kan indbringes for Højesteret* ved Anke i den borgerlige Retsplejes Former. For *Dommeres* Vedkommende kan Kendelsen dog i sin Helhed indbringes for Højesteret. Lyder Kendelsen paa Afsættelse, eller har der været nedlagt Paa-stand herom, sker Indbringelsen for Højesteret efter Reglerne om Anke, i andre Tilfælde efter Reglerne om Kære i borgerlige Sager, dog saaledes at mindst 5 Dommere deltager i Paakendelsen.

Bestemmelsen i § 4, sidste Stykke, om, at Pensionsspørgsmaal kan indbringes for Højesteret, blev indføjet i Folketinget.

§ 5. Der udpeges af Finansministeren efter Forhandling med Justitsministeren en særlig *Auditor* med det Hverv at forberede og gennemføre Tiltale ved Tjenestemandsdømstolen. Auditøren er, selv om der ikke foreligger nogen Klage, berettiget til at foretage Undersøgelse og rejse Tiltale, hvis han finder det paakrævet. Auditøren har Pligt

til at foretage Undersøgelse, saafremt en Tjenestemand selv begærer dette.

Paragraffens sidste Punktum blev indføjet i Folketinget.

§ 6. Den paagældende Tjenestemand er berettiget til til Bistand for sig under Sagens Behandling at give Møde sammen med en *Bisidder*, der har de Beføjelser, som ved Lov om Rettens Pleje er tillagt en Forsvarer; som Bisidder kan anvendes en Sagfører; saafremt Tjenestemanden ønsker det, kan der af Tjenestemandsdømstolen i Stedet beskikkes ham en Forsvarer, hvis Vederlag fastsættes af Retten og udredes af det offentlige.

Bisidderen eller Forsvareren er berettiget til at overvære alle Dømstolens Møder, indtil Sagen optages til Paakendelse, selv om disse holdes for lukkede Døre, ligesom han har Adgang til at faa Genpart af alle Akter, der af Auditøren fremlægges i Sagen.

§ 7. Bestemmelserne i nærværende Lov omfatter de i Tjenestemandsløvens § 357, jfr. § 74, omhandlede *Haandværkere og Arbejdere ved Statsbanerne* og finder endvidere med de efter Forholdets Natur nødvendige Ændringer Anvendelse med Hensyn til *civile Funktionærer, Haandværkere og Arbejdere ved Hæren og Søværnet m. fl.*, der har opnaaet Pensionsret i Henhold til Lov Nr. 83 af 23. Marts 1932.

§ 8. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks.

I sin Fremsættelsestale gav *Finansministeren* nærmere Oplysninger om det Organ, som det var Hensigten at tilvejebringe til Behandling af Sager, der ikke faldt ind under Tjenestemandsdømstolen, men som man fandt det paakrævet paa anden Maade at faa taget op til Bedømmelse. Efter hvad Finansministeren udtalte, var det Tanken, at dette Organ skulde være et Udvalg, sammensat paa tilsvarende Maade som Tjenestemandsdømstolen, for hvilket alle Klager vedrørende Statens ikke-tjenestemandsansatte Personale skal indbringes, og som skal staa til Raadighed med Hensyn til Behandlingen af Klager over Kommunernes ikke-tjenestemandsansatte Personale samt Personalet ved de offentlige Virksomheder og koncessionerede Selskaber, der er knyttet til den sædvanlige Tjenestemandsløvspraksis. »Udvalget kan og skal efter min Mening kun afgive en Indstilling vedrørende det Skridt, der bør foretages over for den paagældende, men

der er næppe Grund til Frygt for, at denne Indstilling, navnlig hvis den afgives til Offentligheden, ikke bliver fulgt. Klagerne tænker jeg mig afgivet fra paagældende Institution eller Virksomhed til Udvalgets Sekretariat, til hvilket der ogsaa bør kunne indsendes Klager fra Organisationer eller Enkeltpersoner med den Følge, at Udvalget saa indhenter de fornødne Oplysninger fra Institutionen. Ogsaa for Udvalget bør der være Adgang til personligt Fremmøde, eventuelt under Ledsagelse af en Tillidsmand, men Behandlingsformen maa naturligvis være ganske enkel og uden Procedure eller andre retslige Former.«

Inden Finansministeren fremsatte Lovforslaget, havde han paa sædvanlig Maade ført Forhandlinger om det med de forhandlingsberettigede *Centralorganisationer inden for Stats-tjenestemændene*, C. O. I, C. O. II, Samraadet og Danmarks Lærerforening. Repræsentanterne for disse havde givet Forslaget deres principielle Tilslutning, idet dog Centralorganisationerne bortset fra Danmarks Lærerforening med Hensyn til Affattelsen af Lovforslagets § 2, Stk. 2, om Domstolens Sættelse fremførte Ønske om en Ændring, hvorefter det udtrykkeligt blev fastslaaet, at hver af de fire Centralorganisationer udpegede 1 Repræsentant for alle Sager mod Tjenestemænd under vedkommende Centralorganisation. Der vilde da som Medlemmer af Domstolen blive 4 faste Repræsentanter for Tjenestemændene bortset fra de kommunale Tjenestemænd, og disse 4 Tjenestemandsrepræsentanter skulde efter Organisationernes Ønske alle deltage i Domstolens Møder, dog saaledes at kun den ene Repræsentant havde Stemmeret. Man mente, at man derved opnaaede en helt ensartet Behandling af Sagerne. Dette Ønske kunde Finansministeren dog ikke imødekomme, da det efter hans Skøn vilde gøre Ordningen for usmidig, dersom Organisationerne skulde være bundet til i alle Sager at være repræsenteret af den samme Person.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* havde *Holger Eriksen* (S.), *Karl Olsen* (K. F.), *Søren P. Larsen* (V.) og *Peder Clausager* (R. V.), bortset fra Spørgsmaalet om Ret til Anke med Hensyn til Pensionskrav, ikke afgørende Indvendinger at rette mod Lovforslaget, om end de kritiserede enkelte af dets Bestemmelser. Sidstnævnte fandt dog Anledning til at advare mod at fare for haardt frem ved Lovens Gennemførelse. »Jeg vil«, udtalte han, »gerne tilraade *Besindighed* med Hensyn til det, der skal foregaa; det er Menneskeskæbner, det drejer sig om, og hvor det er Menneskeskæbner, det gælder, bør der ikke handles overilet, her maa ikke Rygter og Sladder, men alene alvorlig Overvejelse og klart Bevis tælle med. Den Advarsel, som Jernbaneforeningens Medlemsblad »Vor Stand

giver mod, at en privat Klike nedsætter sig som selvbestaltet Detektivbureau og uopfordret giver sit Besyv med i Laget, vil jeg gerne give min Tilslutning; ved saadanne selvbestaltede Privatbureauer bliver det alt for let mindre rene Motiver, der faar for stor en Plads.«

Alvilda Larsen (D. K.) kunde i det store og hele billige Lovforslagets Bestemmelser, men var dog ikke tilfreds med dem paa alle Punkter. Kommunerne stod saaledes uforstaaende overfor, at Loven skulde henhøre under Finansministeriet i Stedet for Justitsministeriet, og de beklagede, at den ikke skulde omfatte Statens og Kommunernes honorarlønnede Personale m. v. Ligeledes fandt de, at § 1, Stk. 1, Pkt. 2 burde skærpes noget derved, at der kom til at staa: »ved sin Adfærd i eller uden for Tjenesten har udvist uværdig national Optræden eller tilkendegivet en politisk Opfattelse, der strider mod Demokratiets Grundsætninger«. Ogsaa Pkt. 3 i samme Stykke var for snævert affattet. Der burde i Stedet for »Hjælp« have staaet »direkte eller indirekte Hjælp«. Med Hensyn til Pkt. 4 gjorde Taleren gældende, at det ikke var bedre, at en Tjenestemand havde haft Omgang med Hipocrit eller Sommerfolk, end at han havde haft Omgang med Tyskere. Straffebestemmelsen i § 1 fandt man heller ikke tilfredsstillende. Afskedigelse uden Pension burde være det normale, saa at Anvendelsen af mildere Straffeformer blev gjort afhængig af formildende Omstændigheder. Endelig skal nævnes, at Kommunerne var utilfredse med den Særstilling, der var givet Dommerne.

Hoff (D. S.) fandt det ligeledes uheldigt, at Loven udelukkende henhørte under Finansministeriet, og at Dommerne skulde have Adgang til at faa deres Sag for Højesteret. »For der findes jo, saa vidt jeg har forstaaet«, udtalte han, »Medlemmer af den siddende Højesteret, som maaske kunde faa rejst Sag imod sig ved denne Domstol, og man kan i hvert Fald ikke lade dem være øverste Appellinstans«. Med Hensyn til Tjenestemandsdømstolens Sammensætning mente Taleren, at der burde have været en Slags *politisk Repræsentation* i denne Domstol, en Mand valgt af de politiske Partier eller af Folketinget og en Mand valgt af Frihedsbevægelsen. Derved vilde man bl. a. have undgaaet en eventuel senere Anklage for, at Tjenestemændene havde beskyttet deres egne og ikke havde været interesserede i at rense ud til Bunds. I det store og hele var han dog tilfreds med Lovforslaget.

Oluf Pedersen (D. R.) havde sine Tvivl om, at Lovforslagets Bestemmelser var forenelige med de Rettigheder, som Grundloven hjemler Borgerne. For det nazistiske Parti havde jo været taalt og var den Dag i Dag ikke gjort til et ulovligt Parti. Efter Lovforslaget gjordes det strafbart for en Tjeneste-

mand at have været Medlem af Partiet efter 9. April 1940, men hvis nu en Mand den 9. April fortrød, at han var Medlem, kunde der jo godt gaa nogen Tid, før han fik sig meldt ud. Ogsaa andre Bestemmelser kritiseredes af Taleren; det eneste, der tiltalte ham ved Lovforslaget, var næsten at det sikrede Tjenestemændene, at de fik deres Sag for en upartisk Domstol. Lovforslaget burde overvejes meget omhyggeligt i et Udvalg.

Under Udvalgsbehandlingen stillede Finansministeren Forslag om de to foran omtalte Ændringer, der var tiltraadt af Udvalget, og som vedtoges uden Afstemning ved Sagens 2. Behandling. I Udvalgets Betænkning udtales det, at der inden for Udvalget har været rejst Spørgsmaal om, hvorvidt en Tjenestemand, der inden den 9. April 1940 har været *Medlem af et nazistisk Parti* og umiddelbart derefter har udmeldt sig af Partiet, kan antages at blive idømt Straf. Da Ministeren imidlertid over for Udvalget har understreget, at de i Lovforslaget omhandlede Disciplinærstraffe ikke skal, men alene kan idømmes Tjenestemænd, som har begaaet de i § 1 nævnte Handlinger, fandt Udvalget intet yderligere at bemærke.

Udvalget har endvidere rejst Spørgsmaalet om eventuel Tydeliggørelse af de i § 1 omhandlede fire Punkter, men under Hensyn til, at Lovforslagets Bemærkninger er blevet understreget og uddybet af Finansministeren, har Udvalget ikke fundet Anledning til at stille Ændringsforslag i saa Henseende.

Udvalget har videre rejst Spørgsmaal, om der skal ydes ordinær *Enkepension* i Tilfælde, hvor en Tjenestemand har begaaet en af de i § 1 nævnte Handlinger, men er afgaaet ved Døden, inden Paakendelse ved Tjenestemandsdomstolen har fundet Sted. Finansministeren har henvist til, at Bestemmelsen i Tjenestemandslovens § 67, Stk. 2, maa kunne bringes i Anvendelse paa den Maade, at Spørgsmaalet, om der skal ydes Enkepension og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse, i saadanne Tilfælde skal afgøres ved Finans- eller Tillægsbevillingslov.

Udvalget har over for Finansministeren rejst Spørgsmaal om en Ændring af Bestemmelsen i Lovforslagets § 4, Stk. 6, gaende ud paa, at der gives *Adgang til Appel* til de ordinære Domstole af de af Tjenestemandsdomstolen truffne Afgørelser. Finansministeren har imidlertid ikke kunnet tiltræde en saadan Ændring, der vilde medføre, at de i Lovforslaget omhandlede Foranstaltninger ikke kunde gennemføres med den tilsigtede Hurtighed, idet den foreslaaede Appel vilde betyde en væsentlig Forhaling af Sagernes Afslutning. Derimod har Finansministeren efter Omstændighederne ment at kunne tiltræde, at der under Hensyn til den Tjenestemændene i Henhold til Tjenestemandslovens § 19 hjemlede Ret til at ind-

bringe de af Tjenestemandsforholdet opstaaede pekuniære Krav paa Statskassen, hidrørende fra Lovbestemmelser om Lønning, Pension eller Ventepenge, for Domstolene gives Adgang til for Højesteret at indanke Spørgsmaalet om, hvorvidt der tilkommer den paagældende ordinær Pension efter Tjenestemandslovens § 53. Indførelsen af en saadan Appelladgang vil ikke medføre Forsinkelse af Gennemførelsen af de ved Lovforslaget fastsatte Disciplinærstraffe, idet Appellen alene omfatter Tjenestemandens pekuniære Krav over for Statskassen i Anledning af Tjenestemandsforholdets Ophør.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* enstemmigt med 94 Stemmer, idet 1 Medlem hverken stemte for eller imod.

I *Landstinget* gav *Alfred Kristensen* (S.) sin Tilslutning til Lovforslaget, hvis Bestemmelser han i det store og hele hilste med Glæde.

Elmquist (V.) kunde ligeledes anbefale det til hurtig og velvillig Behandling. Han fandt dog Anledning til at fremhæve, at Tjenestemændene under Besættelsen havde staaet over for en meget vanskelig Opgave, og at deres Handlinger og Optræden i den Periode maatte maales med den Alen, der var gældende dengang, ellers kunde Bedømmelsen let blive uretfærdig. »Vi maa ikke glemme, at efter den 9. April blev faktisk alle Sejl fra Regeringens og Rigsdagens Side sat til, for at vi trods de skændige Løftebrud, vi havde været ude for, og trods det brutale Overfald, vi havde været Genstand for, skulde gøre alt, for at det danske Folk, og navnlig de danske Myndigheder, ikke skulde give Anledning til, at den Ret til at styre vore egne Forhold, som var lovet os, med blot den mindste Berettigelse skulde kunne tages fra os. Derfor lød Parolen jo ogsaa til de danske Tjenestemænd, at de skulde gøre alt for at undgaa Konflikter og Gnidninger, og at de skulde gøre alt for at faa det til at gaa. At finde den rette Tone her, det overlod man derefter til den enkelte Tjenestemand. Det var en Opgave, som sandelig, saa længe Regeringen og Rigsdagen gik i Spidsen med at vise Langmodighed og Eftergivenhed, naar man mente, at dette tjente det danske Folk bedst, langt fra var let for den enkelte Tjenestemand. Det var en Opgave, hvis Løsning derfor ogsaa, saa sandt Evnerne er forskellige, maaske har kunnet give Anledning til Handlinger, som vi i Dag ikke umiddelbart kan forstaa, men som netop set gennem den Tids Brillur var undskyldelige, naar blot Sindelaget, der laa bag ved Handlingen, var det rette, det vil sige, naar blot der ikke havde været Sindelag til at gaa de fremmedes Ærinde eller til at ville krybe for disse, men derimod til at søge at faa det til at glide, undgaa Konflikter og faa det til at gaa saa godt som muligt med den Motivering som Hovedmotivering: vort Lands og vort Folks

Bedste.« Under sin Gennemgang af Lovforslagets Enkelt-heder kritiserede Taleren bl. a. den Indflydelse, Finansministeren skulde have paa Tjenestemandsdienstolens Sammensætning, og han var af den Opfattelse, at alle Domstolens Medlemmer burde være Dommere. Med Hensyn til *Fradømmelse af Pension* fandt han det haardt, at man ogsaa kunde fratage en afskediget Tjenestemand den Del af Pensionen, som dækkedes af vedkommendes egne Bidrag. Det maatte haabes, at der kun vilde blive faa Tilfælde, hvor Pensionen helt bortfaldt. Endelig skal nævnes, at Taleren nærede nogen Betænkelighed ved Fremgangsmaaden ved de Undersøgelser, som det var Hensigten at foretage vedrørende Tjenestemænd inden for koncessionerede Virksomheder m. v.

Malchau (K. F.) fremhævede, at det kun var en meget ringe Del af Tjenestemandstanden, hvis Adfærd under Besættelsen kunde bebrejdes dem, og at Tjenestemændene selv var interesseret i, at de unationale Elementer blev fjernet fra deres Rækker og straffet. Da adskillige af de indkomne Klager syntes svagt underbygget, maatte man imidlertid lægge Vægt paa, at Tiltale blev rejst og Sagerne afsluttet hurtigst muligt. Det var derfor et Spørgsmaal, om man ikke burde have flere Tjenestemandsdienstole.

Lannung (R. V.) understregede, at de i Loven omhandlede fire Sæt af strafbare Handlinger opregner de Tilfælde, i hvilke der kan straffes, ikke Tilfælde, hvor der ubetinget skal straffes. Om der skal straffes, maa i det givne Tilfælde afhænge af samtlige foreliggende Forhold. Dienststolen bør se det som sin Opgave ikke blot at dømme de skyldige, men ogsaa at rense de uskyldige, og Sag bør overhovedet ikke rejses, hvor det drejer sig om Petitesser. I denne Forbindelse udtalte han Ønsket om, at Folk, der af Hævnløst eller Avancements-hensyn indgav ubegrundede Anklager, maatte faa en fortjent Afklapsning efter Lovgivningens Regler. Anonyme Anmeldelser burde der slet ikke eller i hvert Fald ikke i Almindelighed tages Hensyn til. Ligesom Elmquist mente han, at der skulde meget stærke Grunde til for at afskedige en Tjenestemand uden Pension. Taleren havde gerne set en Appelret, og han troede, det blev for lidt med een Dienststol og navnlig med een Auditor.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtales det, at Udvalget er af den Opfattelse, at det af Hensyn til Gennemførelse inden for en rimelig Tid af de Sager, der indbringes for Tjenestemandsdienstolen, eventuelt vil være nødvendigt at organisere Dienststolen i flere *Afdelinger*, og forudsætter, at der bl. a. under Hensyn til Bestemmelsen i Lovforslagets § 2, Stk. 3, vil være fornødent Grundlag for at gennemføre en saadan Ordning ved ggl. Anordning.

I Forbindelse med Behandlingen af nærværende Lovforslag har man i Samraad med Finansministeren drøftet det i Lovforslagets Bemærkninger bebudede *administrative Udvalg*, som Finansministeriet har til Hensigt at nedsætte til Behandling af tilsvarende Sager, for saa vidt angaar det ikke-tjenestemandsansatte Personale inden for Staten og Kommunerne samt for saa vidt angaar Personalet ved de af Tjenestemandslovens § 91, Stk. 7, omfattede koncessionerede Selskaber og offentlige Virksomheder.

Finansministeren har oplyst, at medens det er Hensigten, at alle Sager af den omhandlede Beskaffenhed vedrørende det ikke-tjenestemandsansatte Personale inden for Staten ved de paagældende Styrelser Foranstaltning skal forelægges for Udvalget, er det, for saa vidt angaar de øvrige Personalegrupper, alene Hensigten af Hensyn til det ønskelige i Gennemførelse af en ensartet Behandling ogsaa for disse Grupper Vedkommende at stille Udvalget *til Raadighed*. Indbringelse af Sager for disse Omraaders Vedkommende vil saaledes forudsætte et Initiativ fra de paagældende Kommuner eller Institutioner eller disses Personale.

Lovforslaget vedtoges i *Landstinget* enstemmigt med 46 Stemmer .

26. Lov om Ændringer i Lov Nr. 322 af 7. Juli 1945 om Oprettelse af en ekstraordinær Tjenestemandsdømstol m. v. (Finansminister *H. C. Hansen*). [A. Sp. 1643. — C. Sp. 1033 og 1065].

Fremsat i *Landstinget* $27/9$ (L. Sp. 835). 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 843). Partiernes Ordførere: Chr. J. Hansen, Stegger Nielsen, Malchau og Lannung. 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 848). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 870). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $29/9$ (F. Sp. 1800). 2. Beh. $29/9$ (F. Sp. 1820). 3. Beh. $29/9$ (F. Sp. 1822). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 450). Traadt i Kraft straks.

Loven indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. Den i Lov Nr. 322 af 7. Juli 1945 § 2, Stk. 1, omhandlede Tjenestemandsdømstol deles i 2 eller flere *Afdelinger*, saaledes at hver Afdeling beklædes af 3 Dommere, som udpeges og beskikkes efter de i samme Lovs § 2, Stk. 2 og 3, indeholdte Regler.

Sagernes Fordeling mellem Afdelingerne og Dommernes Deltagelse i Arbejdet inden for disse bestemmes af Forman-

den for den nuværende Domstol efter Forhandling med For mændene for de øvrige Afdelinger.

§ 2. Der kan af Finansministeren efter Forhandling med Justitsministeren udpeges yderligere 1 eller flere *Auditører* med det Hverv at forberede og gennemføre Tiltale ved Tjenestemandsdomstolen.

§ 3. Denne Lov træder i Kraft straks.

Som Begrundelse herfor anføres i Bemærkningerne til det i Landstinget fremsatte Lovforslag bl. a.: »Ifølge de for Finansministeriet foreliggende Oplysninger er der indtil 21. September 1945 til Auditøren for den ekstraordinære Tjenestemandsdomstol indkommet 500 Sager, og da der endnu i de forskellige Ministerier og Kommuner er et betydeligt Antal Sager til forberedende Behandling, som efterhaanden vil blive oversendt til Auditøren, kan det med Sikkerhed siges, at det af Hensyn til den forsvarlige og ifølge Sagernes Karakter fornødne hurtige Behandling vil være paakrævet allerede nu at søge Tjenestemandsdomstolen delt i 2 Afdelinger og i Forbindelse hermed oprette endnu en Auditorstilling. Da der ikke kan ses helt bort fra, at der kan fremkomme saa mange Sager, at det kan blive nødvendigt at dele Domstolen i flere end 2 Afdelinger, foreslaas der samtidig tilvejebragt Hjemmel for, at dette om fornødent kan finde Sted.«

27. Lov om Lovanordninger under Ministeriet for Landbrug og Fiskeri. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 71. — C. Sp. 79 og 133].

Fremsat i *Folketinget* $23/5$ (F. Sp. 80). 1. Beh. $31/5$ (F. Sp. 287). 2. Beh. $31/5$ (F. Sp. 293). 3. Beh. $31/5$ (F. Sp. 297). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13/6$ (L. Sp. 215). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Jens Jensen, P. A. Poulsen (Stenderup) og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $13/6$ (L. Sp. 223). 3. Beh. $20/6$ (L. Sp. 255). *Loven stadfæstet 7. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 320).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Ministeriet for Landbrug og Fiskeri (Departementet, Erhvervsdirektoratet eller Fiskeridirektoratet) udfærdigede Lovanordninger *opret holdes som gældende Lov* (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Nr. 51 af 6. Marts 1944 om Ændring af Lov Nr. 150 af 29. Marts 1943 om Oprettelse af mindre Landbrug m. m. (jfr. Tillægget Nr. 57),

Nr. 52 af 6. Marts 1944 om Ændring af Lov Nr. 149 af 13. Marts 1943 om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet (jfr. Tillægget Nr. 58),

Nr. 356 af 8. December 1944 om Fortrinsret i Høsten for Aaret 1945 for Gæld, der stiftes af Ejere og Brugerè af Landbrugsejendomme til Anskaffelse af Saasød, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler (jfr. Tillægget Nr. 54),

Nr. 135 af 21. Marts 1945 om Ændring af Lov Nr. 105 af 15. Marts 1939 om Indkøbsforeninger for mindre Jordbrugere (jfr. Tillægget Nr. 62),

Nr. 136 af 21. Marts 1945 om Tillæg til Lov Nr. 13 af 25. Januar 1935 om Oprettelse af Frugtavlskolonier, Frugtplantager og Havelodskolonier, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 97 af 31. Marts 1938 (jfr. Tillægget Nr. 60),

Nr. 145 af 26. Marts 1945 om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 60 af 26. Februar 1940 om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 235 af 6. Maj 1940, Lov Nr. 91 af 7. Marts 1941 og Lov Nr. 151 af 29. Marts 1943 (jfr. Tillægget Nr. 75),

Nr. 169 af 28. Marts 1945 om Tillæg til Lov Nr. 121 af 9. April 1936 om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld (jfr. Tillægget Nr. 56),

Nr. 69 af 13. Marts 1944 om Forlængelse for Høstaaret 1944—45 af Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44 (jfr. Tillægget Nr. 49),

Nr. 263 af 17. August 1944 om Tillæg til den ved Lovanordning Nr. 69 af 13. Marts 1944 for Høstaaret 1944—45 forlængede Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44 (jfr. Tillægget Nr. 50),

Nr. 280 af 31. August 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 351 af 8. Juli 1943 om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen (jfr. Tillægget Nr. 52),

Nr. 291 af 23. September 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 421 af 24. Oktober 1942 om en Smørordning (jfr. Tillægget Nr. 47),

Nr. 378 af 21. December 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 521 af 19. December 1942 om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. (jfr. Tillægget Nr. 64),

Nr. 101 af 13. Marts 1945 om Forlængelse for Høstaaet 1945—46 af Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaet 1943—44 (jfr. Tillægget Nr. 51),

Nr. 147 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 386 af 22. Februar 1939 om Udførsel, Indførsel og Forhandling af Fjerkræ (jfr. Tillægget Nr. 74),

Nr. 150 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 41 af 11. Februar 1942 om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. (jfr. Tillægget Nr. 68),

Nr. 151 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 40 af 11. Februar 1942 om Udførsel af Landbrugsprodukter (jfr. Tillægget Nr. 70),

Nr. 152 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 43 af 11. Februar 1942 om Tilvirkning og Forhandling m. m. af Ost (jfr. Tillægget Nr. 66),

Nr. 154 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 385 af 22. Februar 1939 om Forhandling, Udførsel og Indførsel af Æg og Ægprodukter samt af Lov Nr. 42 af 11. Februar 1942 om Tillæg til nævnte Lov (jfr. Tillægget Nr. 72),

Nr. 516 af 15. December 1943 om midlertidig Ændring af § 7, Stk. 12, i Lov Nr. 93 af 31. Marts 1931 om Saltvandsfiskeri (jfr. Tillægget Nr. 78),

Nr. 364 af 15. December 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 460 af 31. Oktober 1941 om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove (jfr. Tillægget Nr. 77),

Nr. 365 af 15. December 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 522 af 19. December 1942 om Tillæg til Lov Nr. 443 af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet (jfr. Tillægget Nr. 80),

Nr. 366 af 15. December 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 461 af 31. Oktober 1941 om Ind- og

Udførsel af Fisk, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 114 af 13. Marts 1943 (jfr. Tillægget Nr. 82) og Nr. 112 af 16. Marts 1945 om Ændring af Lovanordning Nr. 82 af 15. Marts 1944 om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v. (jfr. Tillægget Nr. 84).

Under Sagens Behandling i Folketinget henstillede *Finne-mann Bruun* (K. F.) til Ministeren, at den i 1944 nedsatte Bevilling til Udlaan og Tilskud til Nybygning af Fiskerfartøjer maatte blive sat op, og at Bevillingen til Reparations- og Ombygningstilskud, der helt var bortfaldet, maatte blive genindført. Det samme Emne berørtes af flere Talere i Landstinget, hvor desuden flere Spørgsmaal, Kornordningen vedrørende, omtaltes; særlig skal nævnes, at *Krarpup* (K. F.) indgaaende beskæftigede sig med de Retssager, som var blevet rejst angaaende Overtrædelse af Bestemmelser i Kornloven. *Ministeren for Landbrug og Fiskeri* lovede, at det rejste Bevillingsspørgsmaal skulde blive nærmere overvejet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

28. Lov om en Smørordning. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 1565. — C. Sp. 997 og 1041].

Fremsat i *Folketinget* $27/9$ (F. Sp. 1541). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1627). Partiernes Ordførere: Bording, Chr. R. Christensen, Marius Jensen, Jørgen Jørgensen og Norlev. 2. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1646). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1683). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 853). Partiernes Ordførere: Kr. Johansen, Jørgen Bjerg, Krarpup og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 873). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 877). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 456). Traadt i Kraft straks.

Loven gaar ud paa, at der til Fremme af Smørproduktionen sikres Producenterne en Pris for Smør og beregnet Smør af Mælk og andre Mejeriprodukter svarende til et Afregningstal (Notering) paa 4 Kr. 00 Øre pr. kg i Tiden fra 1. Oktober 1945 til 30. September 1946, samtidig med at det nuværende Afregningstal (Notering) paa 3 Kr. 89 Øre pr. kg fastholdes som Grundlag for Prisen for Smør til Forbrugerne.

Til Udligning af Forskellen mellem Eksportprisen og den hjemlige Forbrugerpris skal *Smørekspportvirksomhederne* som hidtil svare en *Afgift*, dog kun for saa vidt angaar Eksport, der afregnes til over 3 Kr. 89 Øre pr. kg. Afgiften for det saakaldte *Industrismør* er ligeledes opretholdt, men nedsat fra 56 til 11 Øre pr. kg som Følge af Producentprisens Nedsættelse. Disse Afgifter indgaar ligesom efter de i Forvejen gældende Regler i en Fond, hvis Formaal er at sikre Producenterne den nævnte Pris. Fondens Midler forøges i fornødent Omfang ved Statstilskud.

Herudover indeholder Loven Bestemmelser om Bøder for Overtrædelse af dens Bestemmelser samt om dens Ikrafttræden.

Ved Lov Nr. 444 af 1. December 1941 om en Smørordning og senere Love blev det fastsat, at der til Fremme af Smørproduktionen i Høstaarene 1941—42, 1942—43, 1943—44 og 1944—45 skulde sikres *Producenterne* en Pris for Smør og beregnet Smør af Mælk og andre Mejeriprodukter, svarende til et Afregningstal (Notering) paa 4 Kr. 45 Øre pr. kg samtidig med, at det ved Stadfæstelsen af Loven af 1. December 1941 gældende Afregningstal paa 3 Kr. 89 Øre pr. kg skulde fastholdes som Grundlag for Prisen for Smør til *Forbrugerne*.

Til Gennemførelse af denne Ordning blev det endvidere bestemt, at der af samtlige Smørekspportvirksomheder skulde svares en *Afgift af alt Smør, der udførtes* her fra Landet, til Udligning af Forskellen mellem Eksportprisen 5 Kr. 10 Øre pr. kg, svarende til et Afregningstal (Notering) paa 4 Kr. 97 Øre pr. kg, og det for Hjemmemarkedet gældende Afregningstal (Notering) paa 3 Kr. 89 Øre pr. kg eller 1 Kr. 08 Øre pr. kg, og at der af næringsdrivende m. fl., der af Direktoratet for Vareforsyning faar tilstillet Rationeringskort (Indkøbstilladelser) til Køb af Smør, skulde svares en Afgift paa 56 Øre pr. kg Smør, for hvilket de paagældende fik tilstillet Rationeringskort (Indkøbstilladelser). Afgiftsbeløbet 56 Øre pr. kg svarede til Forskellen mellem Afregningstallet 3 Kr. 89 Øre pr. kg og Producentprisen 4 Kr. 45 Øre pr. kg, idet det blev fundet rimeligt, at der for Smør, der ikke direkte sælges til Konsum, betaltes selve Producentprisen. Yderligere har Staten i hvert af Aarene ydet et Tilskud til Ordningens Gennemførelse. Dette Tilskud udgjorde i Finansaaret 1942—43 26,8 Mill. Kr., i 1943—44 20,4 Mill. Kr. og i 1944—45 26,5 Mill. Kr.

Under de efter Befrielsen førte Forhandlinger med det engelske »Ministry of Food« viste det sig umuligt at opnaa en blot tilnærmelsesvis saa høj Eksportpris som de ovenfor an-

førte 5 Kr. 10 Øre pr. kg, og en uændret Videreførelse af de ovenfor nævnte Smørordningslove vilde derfor medføre saa store Udgifter for Staten, at Landbrugsministeriet ikke fandt det forsvarligt at fremsætte Forslag herom. Paa den anden Side maatte en Ordning, hvorefter en hel eller delvis Kompensation til Producenterne for Nedgangen i Eksportprisen blev ydet gennem en Forhøjelse af Hjemmemarkedsprisen, efter Regeringens Opfattelse undgaas, og man besluttede sig da til at foreslaa Producentprisen nedsat, men saaledes at dette Prisfald begrænsedes til 10 pCt. Med Henblik herpaa udarbejdede Landbrugsministeriet Forslaget til den heromhandlede Lov, der sikrer Producenterne en formindsket, men fast Afregningspris for Høstaaret 1945, uanset hvordan Vilkaarene for Eksporten udvikler sig i denne Periode.

Under Forudsætning for det første af, at Produktionen ikke i Løbet af Høstaaret forøges væsentligt paa Grund af Tilførsel udefra af Foderstoffer i betydelig Grad, og for det andet af, at den nuværende Størrelse af Hjemmemarkedsrationerne bibeholdes uændret i Resten af Høstaaret, kan det direkte Statstilskud — idet man har ment at maatte regne med en gennemsnitlig Eksportpris paa 3 Kr. 85 Øre pr. kg — ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget anslaaes til 19 à 20 Mill. Kr.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte *Landbrugsministeren*, at det var hans Haab, at Producenterne vilde være i Stand til at bære den Prisnedsættelse, der her er Tale om. »Det, der er Hovedsagen, forekommer det mig, i den nuværende Situation, er, at denne Lovgivning giver en prismæssig Stabilitet for det kommende Aar, og saa maa jeg ogsaa tilføje, at det vil være af kolossal Betydning, hvis det inden længe kan lykkes at faa en væsentlig Import af Proteinfoderstoffer. Det vil i Virkeligheden betyde mere end noget andet, og jeg kan ogsaa sige, at der gøres alt for, at en saadan Import snarest gørligt kan være en Kendsgøring.«

Under Sagens Behandling i *Folketinget* gav *Bording* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning, idet han dog udtalte Haabet om, at det ikke fortsat skulde vise sig nødvendigt at yde Statstilskud til Eksporten; det var en Ordning, som ikke kunde opretholdes i det lange Løb. Han havde i øvrigt ondt ved at forstaa, at man i et Europa, der sultede som Følge af Mangelen paa Fedtstof, fra Købernes Side vilde presse Prisen saa langt ned, som det her var sket. Hvad Hjemmemarkedet angik, udtalte han, at Prisnedsættelsen for Industrismør gerne skulde give sig Udslag i Prisnedsættelse for de Varer, ved hvis Fremstilling der anvendes Smør. *Chr. R. Christensen* (K. F.) fandt det noget uheldigt, at Smørprisen skulde være uforandret

Aaret igennem, uanset at Produktionsomkostningerne laa højere i Vinterhalvaaret end i Sommerhalvaaret. Han kunde dog stemme for Lovforslaget. *Marius Jensen* (V.) paapegede Nødvendigheden af at faa Landbrugets Omkostninger ned; der maatte findes Veje til at løse dette Problem. *Jørgen Jørgensen* (R. V.) fandt den foreslaaede Ordning rimelig som en midlertidig Foranstaltning, men i det lange Løb var det nødvendigt, at Produktionen fik saadanne Vilkaar, at den i sig selv var lønnende. *Norlev* (D. R.) var imod den foreslaaede Tilskudsordning. Han saa den som et Resultat af, at man ikke havde faaet fastsat den rette Kurs paa Sterling.

Landbruksministeren fremhævede, at det drejede sig om en *Overgangsordning*. Naar man sagde, at der var Tale om et Tilskud til Eksporten, var det rigtigt, at der paa et vist Tidspunkt vilde blive Tale om et Tilskud, for saa vidt Eksportprisen udviklede sig som forudsat. »Men der kan jo,« tilføjede Ministeren, »være sket et og andet her i Landet, inden vi naar dertil, og de Tanker, der har ligget til Grund for Arbejdet med denne Lovgivning, er, at det drejer sig om at fastlægge stabile Forhold for Produktionen, fordi man maa tillægge dette en aldeles afgørende Betydning, hvis vi vil gøre os Haab om at opretholde den Produktionsstørrelse, vi nu har. Derfor maa man se den Sandhed i Øjnene, at den nuværende Regering ikke kan siges at være kvalificeret i særlig Grad til at fastlægge en Erhvervspolitik paa længere Sigt.« Foranlediget ved et Spørgsmaal fra *Bording* oplyste Ministeren, at Princippet i det *Pristilbud*, som man havde modtaget fra engelsk Side, og hvorom der endnu forhandlede, var dette: for de første fire Maaneder efter Befrielsen skulde der afregnes til den hidtidige Producentpris; derefter skulde Priserne gradvis nedsættes, indtil man omkring Juli 1946 var nede paa Paritetspriserne, d. v. s. de Priser, som Dominions opnaar, med et vist Tillæg.

I *Landstinget* gav *Kr. Johansen* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning ud fra den Betragtning, at det drejede sig om en *Overgangsordning*. *Bjerg* (V.) ansaa det for heldigt, at den hidtidige Forbrugerpris blev fastholdt. Han mente imidlertid, at den reducerede Producentpris kunde modvirke den Stigning i Produktionen, som vilde være til Fordel for saavel Danmark som de nødlidende Lande. Selve Princippet i Forslaget var han heller ikke videre glad for, men under Hensyn til den politiske Situation kunde han gaa med til det. *Krarup* (K. F.) betragtede ikke Nedgangen i Producentprisen som katastrofal. Efter hans Opfattelse var det heldigt, at Forbrugerprisen holdtes uforandret; derimod tvivlede han om, at Prisedsættelsen for Industrismør vilde føre til en tilsvarende Billiggørelse af de Varer, som de paagældende næringsdrivende

fremstiller. *Fr. Kristiansen* (R. V.) gav Lovforslaget sin fulde Tilslutning.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 96 Stemmer mod 2. I Landstinget var Vedtagelsen enstemmig.

29. Lov om en Flæskeordning. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 1559. — C. Sp. 1001 og 1043].

Fremsat i *Folketinget* $27/9$ (F. Sp. 1542). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1640). Partiernes Ordførere: Bording, Chr. R. Christensen, Juul og Jørgen Jørgensen. 2. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1647). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1684). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 862). Partiernes Ordførere: Kr. Johansen, Bjerg, Krarup og Oluf Johansen. 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 873). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 877). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 458). Traadt i Kraft straks.

Ved Loven bemyndiges Ministeren for Landbrug og Fiskeri til til Videreudbetaling til Eksportsvineslagterierne og de offentlige Slagtehus, paa hvilke Slagtning af Svin finder Sted, at yde *Landbrugsministeriets Baconudvalg et Statstilskud*, der er saa stort, at der for Svin paa 50 kg og derover fra denne Lovs Ikrafttræden og indtil Udgangen af September 1946 sikres *Producenterne en Pris pr. kg, der er 10 pCt. lavere* end den Pris pr. kg, der pr. 5. Maj 1945 var gældende for Svin paa 80 $\frac{1}{2}$ kg og derover. For Baconudvalgets Videreudbetaling af dette Statstilskud skal nærmere Regler fastsættes eller godkendes af Ministeren. Ved Fastsættelsen eller Godkendelsen af saadanne Regler vil der kunne tages Hensyn til Prisreguleringer for saavel Under- som Overvægt, til Kvalitet, til, om der bør ydes Tilskud til Søer og Orner, og til andre Forhold, hvortil der ved Noteringsansættelserne er taget eller bør tages Hensyn.

Siden Foraaret 1943 har Ordningen vedrørende Priser for slagtede Svin, produceret her i Landet, været den, at Slagterierne har afregnet *Producenterne efter Landsnoteringen* 2 Kr. 72 Øre pr. kg slagtet (indvejet) Vægt for Svin paa 50 kg og derover med et Tillæg paa 16 Øre pr. kg slagtet Vægt for Svin paa 80 $\frac{1}{2}$ kg og derover (det bemærkes herved, at de nævnte 2 Kr. 72 Øre for det første kun er Udtryk for Andelsslagteriernes officielle Notering, og for det andet kun er Udtryk for en a conto-Betaling til Producenterne. Privatslagterierne af-

regner Producenterne efter en højere Notering, hvilket ogsaa er Tilfældet for en Del Andelsslagterier), medens *Forbrugerprisen paa Hjemmemarkedet* har været beregnet paa Grundlag af en Pris paa 2 Kr. 40 Øre pr. kg slagtet (udvejet) Vægt. For at dække den derved opstaaede Difference har Landbrugsministeriets Baconudvalg *dels* ved Eksport af saltet Flæsk opnaaet en Eksportpris paa 3 Kr. 06 Øre pr. kg slagtet Vægt, *dels* over den dansk-tyske Clearing faaet udbetalt 24 Øre pr. kg slagtet Vægt ogsaa for hvert Svin paa 50 kg og derover, der er solgt paa Hjemmemarkedet, samt yderligere 16 Øre pr. kg slagtet Vægt ogsaa for hvert Svin paa 80½ kg og derover, der er solgt paa Hjemmemarkedet.

Efter den 5. Maj 1945 har Udbetalinger over den dansk-tyske Clearing ikke længere kunnet finde Sted, og da det samtidig har trukket ud med Forhandlingerne med det engelske »Ministry of Food« vedrørende Prisen for *Flæsk, der eksporteres til England* m. fl. Lande, har Regeringen, bortset fra en kortere Periode, med Folketingets Finansudvalgs Samtykke paa forventet Tillægsbevilling ydet *Statsgaranti for Betalingen af de Priser (inklusive Tilskud), der den 5. Maj 1945 var gældende* over for Producenterne saavel ved Eksport som ved Salg paa Hjemmemarkedet, dog med den Modifikation, at Tillægget paa 16 Øre for Svin paa 80½ kg og derover er bortfaldet ved Salg paa Hjemmemarkedet fra og med den 4. Juni 1945.

Under Forhandlingerne med det engelske »Ministry of Food« viste det sig umuligt at opnaa en blot tilnærmelsesvis saa høj Eksportpris som de ovenfor anførte 3 Kr. 06 Øre pr. kg, og man maatte derfor opgive fortsat at garantere Producenterne Opretholdelse af de pr. 5. Maj 1945 gældende Afregningstal. Paa den anden Side frygtede man, at Produktionen — for saa vidt der ikke udefra tilførtes Landet væsentlige Mængder af billigere Foderstoffer — vilde gaa stærkt ned, om Producentprisen aftog med mere end en halv Snes pCt., og Landbrugsministeriet udarbejdede derfor Forslaget til den heromhandlede Lov, hvis Formaal netop er at sikre Producenterne en Afregningspris, der ligger 10 pCt. under den hidtidige.

Ved Beregningen af disse 10 pCt. er Udgangspunktet ifølge Bemærkningerne til det af Landbrugsministeren fremsatte Lovforslag taget i den Pris 2 Kr. 88 Øre pr. kg slagtet (indvejet) Vægt, hvorefter Afregning til Producenterne pr. 5. Maj 1945 skete for Svin paa 80½ kg og derover (Noteringen 2 Kr. 72 Øre pr. kg + Tillæg 16 Øre pr. kg), uanset at de Svin, der nu — bortset fra en Overgangsperiode — produceres, af Hensyn til Englands Ønsker er Svin paa under nævnte Vægtgrænse, for hvilke Svin Noteringen som ovenfor anført pr. 5. Maj 1945 kun var 2 Kr. 72 Øre. Det kan derfor hævdes, at der for Svin under 80½ kg kun bliver Tale om en Nedgang

fra 2 Kr. 72 Øre pr. kg til 2 Kr. 59 Øre pr. kg (2 Kr. 88 Øre pr. kg ÷ 10 pCt.) eller ca. 5 pCt. Saafremt man imidlertid kun vilde garantere 2 Kr. 72 Øre pr. kg ÷ 10 pCt. eller 2 Kr. 45 Øre pr. kg, vilde en Producent, der før 5. Maj 1945 praktisk taget kun producerede Svin over 80½ kg, og som i det kommende Høstaar praktisk taget kun kommer til at producere Svin under nævnte Vægtgrænse, bliver udsat for en Indtægtsnedgang paa fra 2 Kr. 88 Øre pr. kg til 2 Kr. 45 Øre pr. kg eller en 14—15 pCt.

Loven udelukker ikke, at Priskontrolraadet om ønsket kan gennemføre en Nedsættelse af *den hjemlige Forbrugerpris*, men den hermed forbundne Udgift maa i saa Fald bæres af Staten. Dennes Tilskud til Ordningen er under Forudsætning af uforandret Forbrugerpris og en gennemsnitlig Eksportpris af 2 Kr. 50 Øre pr. kg anslaaet til 19—20 Mill. Kr. for Lovens Gyldighedsperiode.

Ved Sagens første Behandling i *Folketinget* pegede *Bording* (S.) paa, at den foreslaaede Flæskeordning — i Modsætning til Smørordningen — betegnede noget nyt. Principperne var imidlertid ens for de to Ordninger. *Juul* (V.) gjorde opmærksom paa, at Gennemførelsen af Smør- og Flæskeordningen betød, at Landmændene fik en Lønnedsættelse i en Tid, da Lønningerne blev sat op paa andre Omraader. Det var derfor nu paa Tide, at Landbrugets Omkostningsniveau blev sænket, hvis der skulde være Mening i Talen om Ligestilling mellem Erhvervene. Taleren vilde dog stemme for Lovforslaget, der vedtoges med 97 Stemmer mod 2 (Retsforbundet).

I *Landstinget* anbefalede *Kr. Johansen* (S.) Lovforslaget. *Bjerg* (V.) gjorde gældende, at man efter Nedsættelsen af Smør- og Flæskeprisen vistnok havde naaet den Grænse, hvortil man kunde gaa, hvis Landbruget skulde være ligestillet med de øvrige Erhverv. At Landbrugerne var gaaet med til det foreslaaede viste, at de havde Vilje til at dømme op mod Inflationstendenserne. *Krarup* (K. F.) mente, at enhver Landmand kunde være tilfreds med den foreslaaede Prisansættelse for Flæsk, der nu laa fast et Aar frem i Tiden; thi Udsigterne for Landbrugets Produktionsvilkaar tegnede sig efter hans Opfattelse ikke særlig lyst. *Oluf Johansen* (R. V.) fandt den foreslaaede Ordning tilfredsstillende som en nødvendig Overgangsforanstaltning. *Landbrugsministeren* understregede stærkt, at Ordningen var af rent midlertidig Karakter. Under normale Forhold kunde man ikke være tjent med den fra nogen Side, og Ministeren troede ikke, »der vil være nogen her i Landet, i alt Fald ikke nogen ansvarlig, som ret længe endnu vil kunne vægre sig ved virkelig at fastlægge en Erhvervspolitik, som kan holde ud i Fremtiden«. Lovforslaget vedtoges i Landstinget enstemmigt.

30. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 351 af 8. Juli 1943 om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 1073. — C. Sp. 933 og 943].

Fremsat i *Folketinget* $23/8$ (F. Sp. 1083). 1. Beh. $24/8$ (F. Sp. 1094). Partiernes Ordførere: Bording, Chr. R. Christensen, Laurits Petersen, Rasmussen (Gylling) og Oluf Pedersen. 2. Beh. $24/8$ (F. Sp. 1098). 3. Beh. $24/8$ (F. Sp. 1099). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $24/8$ (L. Sp. 699). Partiernes Ordførere: Kr. Johansen, Bjerg, Jørgen Jørgensen og Oluf Johansen. 2. Beh. $24/8$ (L. Sp. 703). 3. Beh. $24/8$ (L. Sp. 704). *Loven stadfæstet 28. August 1945.* (Lov-Tid. Nr. 405).

Ved Lovanordning Nr. 280 af 31. August 1944 (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 52) forlængedes Gyldighedstiden for ovennævnte Lov for et Aar til 31. August 1945. Den forlænges herved yderligere til *31. August 1946*.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen blev der fra flere Sider taget Afstand fra de *ulovlige Strejker*, som i nogen Tid havde lagt Hindringer i Vejen for Hovedstadens Forsyning med Rugbrød, og som endnu ikke var bragt til Ophør. Til denne Misbilligelse sluttede Landbrugsministeren sig.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

31. Lov om Ændring i Lov Nr. 49 af 17. Februar 1942 om Fremme af visse Arbejder med Rensning af Vandløb m. v. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 1397. — C. Sp. 961 og 1037].

Fremsat i *Folketinget* $7/9$ (F. Sp. 1242). 1. Beh. $12/9$ (F. Sp. 1276). Partiernes Ordførere: Hougaard, Marius Jensen og P. D. Jensen. 2. Beh. $13/9$ (F. Sp. 1280). 3. Beh. $13/9$ (F. Sp. 1284). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13/9$ (L. Sp. 787). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Bjerg, Foss og Oluf Johansen. 2. Beh. $23/9$ (L. Sp. 813). 3. Beh. $27/9$ (L. Sp. 840). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945.* (Lov-Tid. Nr. 457).

Loven tilsigter hovedsagelig en *Tydeliggørelse* af enkelte af Bestemmelserne i Loven om Fremme af visse Arbejder med Rensning af Vandløb m. v.

Ved Gennemførelsen af sidstnævnte Lov var det Hensigten at muliggøre en hurtigere og mere ensartet Behandling af alle Sager angaaende Etablering af *Rensningsanlæg*, hvortil der ydes Tilskud efter Beskæftigelseslovgivningen, og som kan etableres med Hjemmel i den ordinære Vandløbslovgivning, hvad enten Formaalet er at forhindre Forurening af *Vandløb og Søer* eller af *Havomraader*. I Overensstemmelse hermed gik Statens Vandløbsudvalg med Ministeriets Tilslutning ud fra, at Udvalgets Kompetence ogsaa omfattede Foranstaltninger mod Forurening af Havet; bl. a. gik det i Gang med Behandlingen af en Række Projekter, der tilsigter at forhindre Forurening af Øresund. Det blev imidlertid fra en Landvæsenskommissions Side hævdet, at Loven begrænsede Vandløbsudvalgets Kompetence til Behandling af Projekter til Rensning af Vandløb. Da det vilde standse eller i bedste Fald bringe en stærk Uro ind i Udvalgets Behandling af disse Sager, saafremt Spørgsmaalet om Vandløbsudvalgets Kompetence skulde afvente en Højesteretsdom, hvilket vilde være meget uheldigt under Hensyn til Arbejdernes Betydning som Beredkabsarbejder, fandt Ministeriet det ønskeligt, at Loven ændredes saaledes, at det blev klart, at Anlæg mod Forurening af Havet omfattes af Loven. Dette fastslaaes nu i en Tilføjelse til § 1 (efter Stk. 1) i 1942-Loven.

Det har derhos vist sig, at næsten alle de Projekter til Rensningsanlæg, der henvises til Vandløbsudvalget, er kombineret med større eller mindre *Kloakeringsprojekter*. Det vilde være særdeles upraktisk og forhindre den ved Loven tilsigtede hurtige Behandling af Sagerne, saafremt den Del af Projektet, der angaar Kloakering, ikke skulde kunne behandles af Vandløbsudvalget sammen med Projektet til Rensningsanlæg, og Vandløbsudvalget har da ogsaa steds behandlet begge de nævnte Dele af Projekterne. Ved den nævnte Tilføjelse til § 1 afskæres enhver Tvivl om Berettigelsen af denne Praksis.

Da det i § 2, 1. Stykke, i Loven af 17. Februar 1942 bestemmes, at *Bidraget til Anlæggene* i intet Tilfælde maa overstige Værdien af de Fordele, som ved Arbejdets Udførelse tilføjes Parterne, kan der opstaa den Situation, at der fremkommer et Beløb, som Afvandingskommissionen

ikke mener kan paalægges de interesserede Parter, Lodsejerne og eventuelt Kommunen. For at undgaa, at en saadan Situation opstaar, har man erstattet Lovens § 2, Stk. 1 og 2, om Paalæggelse af Bidrag til Anlæggenes Udførelse med nye Bestemmelser, der i det væsentlige svarer til den ordinære Vandløbslovgivnings Bestemmelser om Paalæggelse af Bidrag til Anlæg af den omhandlede Art. Faktisk betyder dette dog kun, at man lovfæster en Praksis, som hidtil har været fulgt.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

32. Lov om Ændring af Lov Nr. 150 af 29. Marts 1943, jfr. Lov Nr. 320 af 7. Juli 1945, om Oprettelse af mindre Landbrug m. m. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 1025. — C. Sp. 907 og 929].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{1}{8}$ (F. Sp. 960). 1. Beh. $\frac{2}{8}$ (F. Sp. 973). Partiernes Ordførere: Bording, Chr. R. Christensen, Sønderup, N. P. Andreasen og Oluf Pedersen. 2. Beh. $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 995). 3. Beh. $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 1003). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{14}{8}$ (L. Sp. 649). Partiernes Ordførere: Kr. Johansen, Bækgaard, Korsgaard og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{16}{8}$ (L. Sp. 695). 3. Beh. $\frac{16}{8}$ (L. Sp. 696). *Loven stadfæstet 11. September 1945*. (Lov-Tid. Nr. 423).

Loven gaar ud paa, at Gyldigheden af ovennævnte Lov (jfr. den i Tillægget til nærværende Aarbog under Nr. 57 omtalte Lovanordning, der er opretholdt ved Lov af 7. Juli 1945) forlænges for *Finansaaret 1946—47* med uforandrede Bevillinger, og at *Revisionsfristen udskydes* til Rigsdags-samlingen 1945—46.

Efter hvad *Landbrugsministeren* udtalte ved Fremsættelsen af Lovforslaget, var det sandsynligt, at mere gennemgribende Ændringer af den bestaaende Lovgivning paa dette Omraade senere vilde blive bragt i Forslag, men i Øjeblikket saavnede man Mulighed for at faa fuld Klarhed over de Problemer, som i Forbindelse med Udstykningen vilde rejse sig i Fremtiden. Det var derfor fundet rigtigt af Hensyn til Forberedelserne til Oprettelse af nye Brug i Sommeren 1946 at foreslaa en midlertidig Forlængelse af den gældende Ordning.

Under Sagens første Behandling i *Folketinget* debatterede man den efterhaanden næsten helt standsede Udstykning og Muligheden for at faa den i Gang igen samt for at skaffe mere Jord til en Del af de bestaaende Husmandsbrug. Desuden drøftedes Spørgsmaalet om en mere effektiv Kontrol med, at der ikke i Strid med Loven af 1925 om Forbud mod Nedlægelse af Landbrugsejendomme finder uberettigede Sammenlægninger Sted. Lovforslaget mødte Tilslutning fra alle Sider. *Oluf Pedersen* (D. R.) udtalte dog, at han var skuffet over Forslaget, idet han afgjort ikke fandt det tilstrækkeligt.

Ogsaa i *Landstinget* diskuteredes Udstykningsspørgsmaalet. Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

33. Lov om Ændring af Lov Nr. 149 af 13. Marts 1943, jfr. Lov Nr. 320 af 7. Juli 1945, om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Erik Eriksen*). [A. Sp. 1027. — C. Sp. 921 og 929].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{1}{8}$ (F. Sp. 961). 1. Beh. $\frac{2}{8}$ (F. Sp. 988). Partiernes Ordførere: Smørum, Chr. R. Christensen, Hans Conrad Koefoed, Jensen (Gørding) og Marius Jensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Smørum, Christen Andersen, Hauberg, Horn [Formand], Jensen [Lillering], M. F. Mortensen, Sørensen [Sejlfjord], Jensen [Gørding] [Sekretær], Steen, Chr. R. Christensen, Bøgholm, Poul Thomsen, Hans Conrad Koefoed, Laurits Pedersen og J. E. Nørgaard). Betænkning (B. Sp. 137) afgivet $\frac{3}{8}$. (Ordfører: Smørum). 2. Beh. $\frac{8}{8}$ (F. Sp. 1005). 3. Beh. $\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1016). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{16}{8}$ (L. Sp. 688). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Nielsen-Man, Korsgaard og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{16}{8}$ (L. Sp. 695). 3. Beh. $\frac{16}{8}$ (L. Sp. 696). *Loven stadfæstet 28. August 1945*. (Lov-Tid. Nr. 403).

Loven gaar ud paa at forlænge ovennævnte Lovs Gyldighedstid med et Aar, saa at der stilles et tilsvarende Beløb til Raadighed i *Finansaaret 1946—47* som i 1945—46 og paa uforandrede Vilkaar (jfr. den i Tillægget til nærværende Aarbog under Nr. 58 omtalte Lovanordning, der er opretholdt ved Lov af 7. Juli 1945). Af det til Raadighed stillede Beløb reserveres 18 Mill. Kr. til Anvendelse efter Kapitel III og 4 Mill. Kr. til Anvendelse efter Kapitel V.

Samtidig *udskydes Revisionsfristen* fra Rigsdagssamlingen 1944—45 til 1945—46.

Ved Lovforslagets Fremsættelse paa pegede *Landbrugsministeren*, at den Lovgivning, som det her drejer sig om, havde sin store Berettigelse, idet den bidrog til at fastholde den gode Arbejdskraft paa Landet. Ikke alle Landarbejdere kunde blive selvstændige Landbrugere, men man rakte her en hjælpende Haand til dem, der ikke blev det, ved at skaffe dem bedre Boliger. Efter hvad Ministeren oplyste, maatte hele Bevillingen til Opførelse af Landarbejderboliger paa privat indkøbt Jord i Finansaaret 1945—46 antages at være beslaglagt til Imødegaaelse af de afgivne Laanetilsagn.

I *Folketinget* berørte *Smørum* (S.) Spørgsmaalet om, hvordan man kunde sikre sig, at Huse, der var opført med Tilskud efter Loven, ikke solgtes til Folk fra andre Samfundslag, men vedblivende kom til at tjene som Boliger for Arbejderfamilier. Ogsaa *Jensen (Gørding)* (R. V.) ønskede Oplysning om, hvordan det forholdt sig med Afhændelsen af saadanne Huse. *Landbrugsministeren* svarede hertil, at man muligvis ved Revisionen af Loven i 1945—46 maatte gaa til en Skærpeelse af Betingelserne med Hensyn til Salg af Husene. Efter hvad han oplyste, var der i Finansaaret 1943—44 ydet Støtte til Oprettelse af 630 Landarbejderboliger, i 1944—45 til 504 og i 1945—46 til 457. Lovforslaget gjordes i Folketinget til Genstand for en kort Udvalgsbehandling, og Ministeren besvarede under denne forskellige Spørgsmaal, ligesom han gav Tilsagn om Iværksættelse af nogle Undersøgelser, saa at de derved tilvejebragte Oplysninger kunde foreligge, inden Loven kom til Revision i 1945—46.

I *Landstinget* gjorde *Nielsen-Man* (V.) gældende, at Loven havde virket ganske udmærket med Hensyn til at skaffe bedre Boliger til mindrebedlede paa Landet. Derimod kunde man ikke sige helt det samme med Hensyn til Lovens andet Formaal: at fastholde virkelig kvalificeret Arbejdskraft ved Landbruget, idet det havde vist sig, at en hel Del af dem, der havde faaet Støtte til Opførelse af Landarbejderboliger, senere havde faaet andet vellønnet Arbejde ude i Landkommunerne. *Korsgaard* (K. F.) fandt det beklageligt, at der ikke var stillet Penge til Raadighed til Istandsættelse af Boliger. Han haabede i øvrigt, at man ved den forestaaende Revision af Loven ikke vilde glemme Kapitel V, der handler om Opførelse af Boliger for Landmandens Regning. *Olof Johansen* (R.) fandt det uheldigt, at man krævede af Ansøgerne, at de skulde have boet to Aar i den Kommune, i hvilken de ønskede at oprette deres nye Hjem. Dette medførte, at en Landarbejder, som ønskede at komme i Betragtning, var afskaaret fra at bygge paa den anden Side Sogneskillet.

34. Lov om Lovanordninger under Indenrigsministeriet. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 55. — C. Sp. 75 og 131].

Fremsat i *Folketinget* $23\frac{1}{5}$ (F. Sp. 74). 1. Beh. $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 288). 2. Beh. $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 293). 3. Beh. $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 296). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13\frac{1}{6}$ (L. Sp. 220). 2. Beh. $13\frac{1}{6}$ (L. Sp. 222). 3. Beh. $20\frac{1}{6}$ (L. Sp. 254). *Loven stadfæstet 22. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 295).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Indenrigsministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbo):

Nr. 125 af 31. Marts 1944 om Forlængelse af Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. (jfr. Tillægget Nr. 85),

Nr. 207 af 21. Juni 1944 om Ændring i Lov Nr. 339 af 8. Juli 1943 angaaende Erhvervelse af fast Ejendom (jfr. Tillægget Nr. 89),

Nr. 208 af 21. Juni 1944 om Forlængelse af Gælds-begrænsningsloven (jfr. Tillægget Nr. 90),

Nr. 243 af 19. Juli 1944 om Indfødsrets Meddelelse (jfr. Tillægget Nr. 104),

Nr. 363 af 13. December 1944 om Forlængelse af Kap. III i Lov Nr. 97 af 13. Marts 1943 om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. (jfr. Tillægget Nr. 88),

Nr. 381 af 21. December 1944 om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 87 af 13. Marts 1942 om Ændring i Lov Nr. 107 af 31. Marts 1932 om Apotekervæsenet og i Lov Nr. 108 af s. D. om Apotekerafgift og Tilskud fra Apotekerfonden (jfr. Tillægget Nr. 103),

Nr. 387 af 23. December 1944 om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 84 af 31. Marts 1937 om økonomisk Udligning m. v. mellem Københavns Kommune og Frederiksberg og Gentofte Kommuner, jfr. Lovanordning Nr. 504 af 6. December 1943 (jfr. Tillægget Nr. 98),

Nr. 17 af 20. Januar 1945 om ekstraordinært Stats-tilskud til Kommunerne (jfr. Tillægget Nr. 96),

Nr. 69 af 3. Marts 1945 om Udskydelse af Valg til Skolekommissionerne i de sønderjyske Landsdele (jfr. Tillægget Nr. 105),

Nr. 84 af 8. Marts 1945 om Forlængelse af Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan (jfr. Tillægget Nr. 92),

Nr. 85 af 8. Marts 1945 om Forlængelse af Lovgivningen om Overførelse af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod (jfr. Tillægget Nr. 94),

Nr. 119 af 20. Marts 1945 om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 88 af 13. Marts 1942 om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse (jfr. Tillægget Nr. 101),

Nr. 120 af 20. Marts 1945 om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 233 af 13. Maj 1941 om Folkebespising, jfr. Lovanordning Nr. 85 af 18. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 100),

Nr. 159 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Luftværnslovgivningen (jfr. Tillægget Nr. 106),

Nr. 163 af 28. Marts 1945 om Forlængelse af Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. (jfr. Tillægget Nr. 86) og

Nr. 189 af 18. April 1945 om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse [Forbud mod Anvendelse af Latrin som Gødning] (jfr. Tillægget Nr. 102).

Ved Lovanordningen om *Indfødsrets Meddelelse* blev der, efter hvad *Indenrigsministeren* oplyste i Folketinget, meddelt 13 *amerikanske Borgere* dansk Indfødsret. Disse 13 Personer naaede ikke at komme med paa den sidste af Rigsdagen vedtagne Lov om Indfødsrets Meddelelse, nemlig Loven af 2. Juli 1943. De var derfor udsat for at blive gjort til Genstand for Internering og maaske Deportation fra tysk Side. Det var dette, der begrundede Lovanordningens Udstedelse, idet man ellers ikke har ment at kunne gaa til Naturalisation ved Lovanordning. Af de 13 Personer var 11 født af danske Forældre, medens de 2 havde danske Mødre og var kommet hertil som Børn.

Det af Indenrigsministeriet fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

35. Lov om Ændring i Lov Nr. 339 af 8. Juli 1943 angaaende Erhvervelse af fast Ejendom, jfr. Lovanordning Nr. 207 af 21. Juni 1944. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 201. — C. Sp. 147 og 157].

Fremsat i *Folketinget* $22/6$ (F. Sp. 487). 1. Beh. $27/6$ (F. Sp. 537). Partiernes Ordførere: Bording, Henning Hasle, Laurits Pedersen og Bertel Dahlgaard. 2. Beh. $28/6$ (F. Sp. 576). 3. Beh. $28/6$ (F. Sp. 615). *Oversendt til Lands­tinget*. 1. Beh. $28/6$ (L. Sp. 309). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Bækgaard, P. A. Poulsen (Stenderup) og Oluf Johansen. 2. Beh. $28/6$ (L. Sp. 315). 3. Beh. $28/6$ (L. Sp. 316). *Loven stadfæstet 29. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 308).

Ved Lov Nr. 339 af 8. Juli 1943 angaaende Erhvervelse af fast Ejendom (Aar­bog 1942—43, Side 268) blev der indført en Række Begrænsninger i Adgangen til at faa tinglyst Skøde paa fast Ejendom. Loven var begrundet med de da herskende, af Krigen foranledigede ekstraordinære økonomiske Forhold og blev ved Lovanordning Nr. 207 af 21. Juni 1944 forlænget saaledes, at den først skulde udløbe i Tiden efter 1. Juli 1945. Den forlænges herved yderligere for et Aar med enkelte Ændringer, at hvilke de væsentligste skal omtales i det følgende.

Affattelsen af § 1, Pkt. 1, har rejst Tvivl om, hvorvidt Tilladelse er fornøden til selve Købet af Ejendommen eller kun til, at Skøde kan blive tinglyst. Det fastslaaes nu, at *Tilladelse kun er fornøden til Tinglysning*.

I Lovens § 1, Stk. 1, Litra 3, kræves det, for at en Landbrugsejendom kan købes uden Tilladelse, at den skal være *forsynet med Inventar, Besætning og Avl* i det Omfang, som er nødvendigt for paa forsvarlig Maade at opretholde den for Ejendommen normale Driftsform, og at disse Effekter omfattes af Købet, det vil sige sammen med Ejendommen overgaar fra Sælger til Køber. I Praksis er der imidlertid blevet godkendt et Tilfælde, hvor Køberen samtidig med Købet indsatte en ham tilhørende Besætning. Da Godkendelse af saadanne Tilfælde vil modvirke Lovens Formaal med Hensyn til at forhindre Afklødning af Landbrugsejendomme, har man for yderligere at tydeliggøre Lovens Hensigt i Teksten indføjet Ordene: »Sælgeren tilhørende« foran »Inventar, Besætning og Avl«.

I Praksis er det endvidere forekommet, at en Ikke-Landmand, der forgæves søgte at faa tinglyst Skøde paa en Landbrugsejendom, er *blevet siddende med et utinglyst*

Skøde paa Ejendommen for derefter senere at kunne gøre gældende, at han i 2 Aar havde været Ejer af en Landbrugsejendom og derfor havde Ret til at faa sit Skøde tinglyst. Da en saadan Fremgangsmaade maa anses for stridende mod Lovens Formaal, kræves det nu, at den Tid, en Køber kan medregne som havende været Ejer af en Landbrugsejendom, kun er den Tid, hvori han har været Ejer i Henhold til tinglyst Adkomst.

En anden Mulighed for Omgaaelse af Lovens Bestemmelser har man afskaaret ved at give § 2, Stk. 3, en ændret Affattelse. Der er nemlig i nogle Tilfælde fremkommet Ansøgning om Tilladelse til Køb af en Parcel under Paaberaabelse af, at den skulde anvendes til Have, skønt der har været Grund til at tro, at Parcellen skulde anvendes til Byggegrund. Dette Forhold skyldes, at det, naar det drejer sig om en Haveparcel, ikke hidtil har kunnet kræves attesteret, at Salgsvilkaarene, herunder navnlig Købesummens Størrelse, maatte anses for rimelige. Der stilles derfor fremtidig *tilsvarende Betingelser for Køb af Haveparceller som for Køb af Byggegrunde.*

I § 3 har man paa et enkelt Punkt lempet Lovens Bestemmelser om, i hvilke Tilfælde Tilladelse til Tinglysning af en Ejendomsverdragelse kræves, idet Stk. 1 har faaet følgende Tilføjelse som Litra 6: »Tilladelse i Henhold til § 1, Stk. 1, Litra 1, er uforuden, saafremt enten Sælgerens Adkomst hidrører fra *Skifte i levende Live mellem Ægtefæller* og Tilladelse i Henhold til den nævnte Bestemmelse havde været uforuden, hvis Salget var sket fra den anden Ægtefælle, eller saafremt Sælgerens Adkomst hidrører fra Arv.«

Som Begrundelse herfor anføres i Bemærkningerne til Lovforslaget, at det, hvor en Erhvervelse hidrører fra Arv eller Skifte i levende Live mellem Ægtefæller, paa Forhaand kan anses for udelukket, at Erhvervelsen er sket i Spekulationsejemed, og man har derfor ment at kunne undtage saadanne Erhvervelser fra Lovens almindelige Regler.

Endelig skal nævnes, at der til § 9, Stk. 4, er føjet følgende nye Bestemmelse: »Er Tilladelsen meddelt efter den 30. Juni 1945, ophører Gyldigheden af den nævnte Be-

stemmelse om Tilladelse til Overdragelse eller Pantsætning af Aktier eller Andelsbeviser dog tidligst paa det Tidspunkt, fra hvilket Skøder angaaende Overdragelse af faste Ejendomme til Selskaber kan tinglyses uden Tilladelse i Henhold til nærværende Lov.« Denne Ændring tager Sigte paa *Ejendomme, som overgaar enten til Aktieselskaber eller Andelsselskaber*. Efter den hidtil gældende Lov kunde Aktier og Andele i saadanne Selskaber ikke sælges uden Tilladelse i de to første Aar, men naar de saa var solgt, var enhver Kontrol med dem ophørt, saa at de kunde sælges igen og igen uden nogen som helst Begrænsning, i Modsætning til, hvad der ellers gælder efter Loven. Ved den nu indføjede Bestemmelse skabes der Mulighed for Begrænsning i Aktiernes Omsættelighed ikke alene i 2 Aar efter det Tidspunkt, da Selskabet fik Tilladelse til at erhverve Ejendommen, men i al den Tid, da det vil være nødvendigt for et Selskab at faa Tilladelse efter den heromhandlede Lov til at erhverve fast Ejendom.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* beklagede *Henning Hasle* (K. F.), at *kommunale Ejendoms køb* ikke — som Indenrigsministeriets Ejendomsudvalg havde foreslaaet — var blevet undtaget fra at falde ind under Lovens Bestemmelser. *Indenrigsministeren* ansaa det imidlertid ikke for helt umuligt, at ogsaa Kommuner kunde drive en vis Ejendomspekulation, og han var noget i Tvivl om, hvorvidt kommunale Ejendoms køb, der var i Strid med Lovens Hensigt, kunde bremses ved det almindelige Tilsyn, som Indenrigsministeriet og Amterne har med henholdsvis By- og Landkommunerne. Hvis det skulde vise sig, at Loven ingen praktisk Betydning havde paa dette Omraade, kunde det dog senere overvejes at gøre en Undtagelse for Kommunernes Vedkommende. *Laurits Pedersen* (V.) berørte Spørgsmaalet om Foranstaltninger til at *hindre Nedlæggelse af Landbrugsejendomme*, idet han havde det Indtryk, at Landbrugsejendomme, der købtes af Ejere af andre Landbrugsejendomme, undertiden blev bragt i Forfald, for at de derved efterhaanden kunde udgaa af Landbrugsejendommenes Tal.

I *Landstinget* henledte *Oluf Johansen* (R. V.) Opmærksomheden paa et Tilfælde, hvor der efter hans Opfattelse ikke burde være givet Tilladelse til en Ejendomsoverdragelse.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

36. Lov om Forlængelse af Gældsbegrænsningsloven. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 207. — C. Sp. 143 og 155].

Fremsat i *Folketinget* $22/6$ (F. Sp. 487). 1. Beh. $27/6$ (F. Sp. 535). Partiernes Ordførere: Bording, Laurits Pedersen og Bertel Dahlgaard. 2. Beh. $28/6$ (F. Sp. 576). 3. Beh. $28/6$ (F. Sp. 579). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/6$ (L. Sp. 303). 2. Beh. $28/6$ (L. Sp. 306). 3. Beh. $28/6$ (L. Sp. 308). *Loven stadfæstet 29. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 309).

Loven af 2. August 1940 om midlertidig Begrænsning af Adgangen til at tinglyse Gæld paa fast Ejendom blev ved Lov Nr. 279 af 30. Juni 1941 forlænget med nogle Ændringer indtil 30. Juni 1942. Sidstnævnte Lov er senest ved Lov Nr. 330 af 1. Juli 1943 og derefter ved Lovanordning Nr. 208 af 21. Juni 1944 (jfr. Tillægget til nærværende Aarbog Nr. 90) blevet ændret og forlænget indtil 30. Juni 1945. Den forlænges herved yderligere for et Aar indtil 30. Juni 1946, dog stadig saaledes at Loven naar som helst skal kunne ophæves ved kgl. Anordning.

Samtidig har man i Lovens § 2, Stk. 2, 2. Linie — i Overensstemmelse med den hidtidige Forstaaelse af Loven — ændret Ordet »Ejendoms« til »Landbrugsejendoms«.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

37. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 om Leje med senere Ændringer. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 59. — C. Sp. 21 og 71].

Fremsat i *Folketinget* $23/5$ (F. Sp. 77). 1. Beh. $24/5$ (F. Sp. 107). 2. Beh. $25/5$ (F. Sp. 122). 3. Beh. $25/5$ (F. Sp. 126). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30/5$ (L. Sp. 76). 2. Beh. $30/5$ (L. Sp. 140). 3. Beh. $30/5$ (L. Sp. 141). *Loven stadfæstet 31. Maj 1945.* (Lov-Tid. Nr. 254). Traadt i Kraft straks.

I Huslejelovgivningen, jfr. senest Lov Nr. 262 af 29. Maj 1943 (Aarbog 1942—43, Side 243) er der for Leje-maal om Boliger eller Lokaler, der var eller havde været

udlejet den 1. September 1939, bl. a. fastsat væsentlige *Begrænsninger i Adgangen til at foretage Opsigelse og gennemføre Lejeforhøjelse*. Gyldigheden af disse Bestemmelser udløb med Udgangen af Maj Maaned 1945, men forlænges ved den heromhandlede Lov for et Aar indtil *Udgangen af Maj 1946*. Ministeriet ansaa derimod ikke Tiden for inde til at rejse Spørgsmaal om en mere almindelig Revision af den midlertidige Huslejelovgivning, og Loven opretholder derfor den hidtil gældende Ordning med enkelte Ændringer, der bl. a. tager Sigte paa at hindre Omgaaelse af gældende Regler.

Den første af disse Ændringer angaar Huslejelovens § 56 og gaar ud paa, at naar flere i Fællesskab ejer en Ejendom, skal *kun en af Ejerne have Ret til at sætte en Lejer ud for selv at tage Bolig i Ejendommen*. Det har nemlig vist sig, at Regelen om en Ejers Ret til at sætte en Lejer ud for selv at tage Bolig i Ejendommen har ført til, at flere i Fællesskab har købt en Ejendom og sat en Række Lejere ud. Fremtidig vil dette ikke være muligt, ligesom den nye Regel spærrer Adgangen til Opsigelse, hvor en af Medejerne i Forvejen bor i Ejendommen.

Samtidig er der til Huslejelovens § 56, Stk. 1, Nr. 6, føjet en Bestemmelse, som *begrænser Retten for den, der køber en Ejendom, til at tage Bolig i Ejendommen*, idet det kun kan ske paa Betingelse af, at den forrige Ejer, saafremt han bor i Ejendommen, forlader denne. Ogsaa paa dette Punkt er de hidtil gældende Bestemmelser blevet omgaaet, ved at den ene efter den anden har købt en Ejendom og saa med den forrige Ejer har truffet Aftale om, at denne skulde beholde sin Lejlighed. Paa den Maade har man efterhaanden kunnet udsætte en hel Række Lejere og derved borttage noget af den Beskyttelse, som Huslejeloven tilsigtede at skabe for Lejernerne. Fra den nye Regel kan Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) dog dispensere.

Huslejelovens § 73 i indeholder en Regel, hvorefter Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at *enlige Personer*, der ikke tidligere har haft selvstændig Lejlighed, ikke uden Kommunalbestyrelsens Samtykke maa afslutte Lejemaal om Leje af Lejligheder paa to Værelser eller derover. Da

det har vist sig, at enlige Personer har kunnet skaffe sig Adgang til saadanne Lejligheder ved *Køb af en Ejendom*, hvilket ikke var Hensigten med Loven, er det nu bestemt, at saadanne enlige Personer ikke ved at købe eller paa anden Maade erhverve en Ejendom skal kunne skaffe sig Adgang til at bebo en Lejlighed, som de ikke lovligt kan faa Raadighed over ved Lejemaal.

I sin nye Form har § 73 i følgende Affattelse:

»Hvor Forholdene efter Kommunalbestyrelsens Skøn taler derfor, kan denne bestemme, at enlige Personer, der ikke før den 12. Maj 1943 har haft selvstændig Lejlighed paa 2 Værelser og derover eller levet i Ægteskab med Indehaveren af en saadan Lejlighed, ikke uden Kommunalbestyrelsens (i København Magistratens) Samtykke ved Lejemaal eller ved Udøvelse af Ejerrettigheder kan erhverve Ret til at benytte en Beboelseslejlighed i Kommunen paa 2 Værelser og derover til Bolig alene for sig selv. Kommunalbestyrelsens Afgørelse om Meddelelse eller Nægtelse af Samtykke i Henhold til nærværende Bestemmelse er endelig.

Kommunalbestyrelsens Beslutning skal bekendtgøres i Statstidende og i øvrigt paa den i Kommunen almindelig brugte Maade og træder i Kraft fra og med Datoen for det Nummer af Statstidende, hvori den er bekendtgjort.

Saaframt de fornævnte Personer i Strid med Lovens Bestemmelser indgaar Lejemaal om eller ved Udøvelse af Ejerrettigheder benytter en Beboelseslejlighed, som omhandlet i Stk. 1, straffes vedkommende med Bøder ikke under 50 Kr. Paa samme Maade straffes den, der som Udlejer, Sælger el. lign. forsætligt har medvirket til Lovovertrædelsen. Medmindre Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) godkender en anden Ordning, bliver det ved Dommen at bestemme, at den paagældende skal fraflytte Lejligheden senest 1 Maaned efter Dommens Afsigelse.

Fremgaar det af den Begrundelse, der ledsager en efter den 23. Maj 1945 afgivet Opsigelse, eller godtgøres det paa anden Maade, at Opsigelsen er afgivet med det Formaal at tilvejebringe en Tilstand som i Stk. 1 anført, er det, saafremt Kommunalbestyrelsens Samtykke udkræves, en Betingelse for Opsigelsens Gyldighed, at saadant Samtykke foreligger ved Opsigelsens Afgivelse.«

Ifølge en hermed samstemmende Bestemmelse i den nye Lov skal den af en Kommunalbestyrelse efter den hidtil gældende Lov trufne Beslutning om Forbud mod enlige Personers Lejemaal fremtidig uden videre gælde ogsaa i Tilfælde af Køb m. v., idet Beslutningen maa anses som almindeligt Udtryk for, at Boligsituationen i Kommunen gør det ønskeligt at udelukke enlige Personer fra Lejligheder, der er egnet til Familiebolig.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting. I *Folketinget* henstillede *Valdemar Sørensen* (R. V.), at Spørgsmaalet om en Revision af Lov Nr. 55 af 23. Marts 1937 om Beskyttelse af *Erhvervsvirksomheder i lejet Ejendom* blev taget op til Overvejelse, idet han mente, at denne Lov ikke paa alle Punkter virkede fuldt tilfredsstillende. *Indenrigsministeren* svarede hertil, at han skulde have sin Opmærksomhed henledt paa Sagen, idet han dog mente, at Forholdene under den herskende Varemangel ikke var saa vanskelige med Hensyn til Forretningslokaler som med Hensyn til Beboelseslejligheder. Derfor vilde han paa Forhaand tro, at en udvidet Beskyttelse ikke var saa paakrævet for Lejere af Forretningsejendomme som for Lejere af Beboelsejendomme. Ministeren vilde imidlertid søge Oplysninger om Sagen, saa at det kunde blive overvejet, om der var noget at rette.

38. Lov om Boliganvisning. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 921. — C. Sp. 913 og 927].

Fremsat i *Folketinget* $18/7$, (F. Sp. 831). 1. Beh. $19/7$ (F. Sp. 841). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Henning Hasle, Jensen-Broby, Valdemar Sørensen, Martin Nielsen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Einer-Jensen, Dahl, Fr. Dalgaard, Leonhard Hansen, Rasmus Hansen, J. Chr. Jensen, M. Larsen, Valdemar Sørensen, Peder Clausager, Henning Hasle, Hans Thyge Jacobsen [Sekretær], C. J. F. Sven, Jensen-Broby [Formand], Elgaard og Harald Nielsen). Betænkning (B. Sp. 139) afgivet $3/8$. (Ordfører: Jensen-Broby). 2. Beh. $8/8$ (F. Sp. 1005). 3. Beh. $9/8$ (F. Sp. 1016). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $14/8$ (L. Sp. 663). Partiernes Ordførere: Bender, Thisted Knudsen, Malchau og Lannung. 2. Beh. $16/8$ (L. Sp. 683). 3. Beh. $16/8$ (L. Sp. 694). *Loven stadfæstet 22. August 1945*. (Lov-Tid. Nr. 400). Traadt i Kraft straks.

Den hidtil gældende Huslejelovgivning, jfr. senest Lov Nr. 254 af 31. Maj 1945, indeholdt — bortset fra Regelen i § 73 i om enlige Personer — ingen Bestemmelser, der direkte foreskrev Kontrol med, til hvem ledige Beboelseslejligheder blev udlejet. I København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner havde man dog ved Kommunalbestyrelsernes Medvirken, men i øvrigt paa Frivillighedens Grund, søgt gennemført en Boliganvisningsordning. Ordningen i Storkøbenhavn fungerede imidlertid ikke helt tilfredsstillende, og i andre Kommuner var der ikke nogen Boliganvisning. Paa Grund af den stadig stigende Boligmangel, som i adskillige Kommuner har antaget en særdeles alvorlig Karakter, fandt Indenrigsministeriet det under disse Omstændigheder nødvendigt at give Kommunerne Adgang til at gennemføre en tvungen Boliganvisning, saa at al Udlejning af Beboelseslejligheder blev undergivet offentlig Kontrol. Med Henblik herpaa gennemførtes den heromhandlede Lov, der indfører tvungen Boliganvisning i Hovedstadskommunerne, medens Kommunerne i øvrigt selv kan vælge, om de ønsker en tilsvarende Ordning gennemført eller ej.

Hvad Loven gaar ud paa, er i Hovedsagen følgende:

§ 1. Hvor Boligforholdene i en Kommune taler derfor, kan Kommunalbestyrelsen bestemme, at denne Lovs Regler skal gælde i Kommunen. Kommunalbestyrelsens Beslutning skal bekendtgøres i Statstidende og i øvrigt paa den i Kommunen almindelig brugte Maade; Beslutningen træder i Kraft fra og med Datoen for det Nummer af Statstidende, hvori den er bekendtgjort.

Lovens Regler gælder dog umiddelbart for *København, Frederiksberg og Gentofte* Kommuner.

§ 2. I de Kommuner, i hvilke Lovens Regler finder Anvendelse, nedsættes et *Boliganvisningsudvalg*. Udvalget bestaar, foruden af 2 af Kommunalbestyrelsen valgte Medlemmer, af hvilke det ene udpeges som Formand, af 3 i Kommunen bosatte Medlemmer, af hvilke de 2 vælges af Kommunalbestyrelsen efter Indstilling af de større Grundejerforeninger i Kommunen, medens 1 vælges af Kommunalbestyrelsen efter Indstilling af de større Lejerforeninger i

Kommunen. Tvivl om, hvilke Foreninger der kan komme i Betragtning, afgøres af Indenrigsministeren. Der vælges samtidig en Suppleant for hvert Medlem.

I Sager angaaende *almennyttige Boligforeninger* (Boligselskaber) erstattes de 2 af Kommunalbestyrelsen efter Indstilling af de større Grundejerforeninger valgte Medlemmer af 2 efter Indstilling af de paagældende Boligforeninger (Boligselskaber) i Kommunen valgte Medlemmer.

Findes der ikke større Grundejer- eller Lejerforeninger i Kommunen, eller foretager disse ikke inden en af Kommunalbestyrelsen fastsat Frist Indstilling af Repræsentanter og Suppleanter til Udvalget, udpeges 2 Medlemmer og deres Suppleanter af Kommunalbestyrelsen blandt Grundejere, der tillige er Udlejere, og 1 Medlem og dettes Suppleant blandt Lejere i Kommunen.

Reglerne i § 58 m, Stk. 4—6, i Lovbekendtgørelse Nr. 265 af 29. Maj 1943 finder tilsvarende Anvendelse.

Det var oprindeligt for Københavns Vedkommende foreslaaet, at Magistraten skulde have de Beføjelser, som § 2, Stk. 1 og 3, tillægger Kommunalbestyrelsen, men man enedes i Folketinget om at give Bestemmelserne den anførte Affattelse. Stk. 2 blev indføjet i Folketinget.

§ 3. Bliver en Lejlighed, der hidtil har været benyttet helt eller delvis til Beboelse, ledig, er Udlejeren pligtig at anmelde den til det i § 2 omhandlede Udvalg. *Anmeldelsen*, der skal indeholde Oplysning om Lejlighedens Beliggenhed, Størrelse og Indretning og om Huslejens Størrelse og være bilagt med en Genpart af den seneste Lejekontrakt, skal være indgivet senest 14 Dage efter, at Opsigelse af Lejemaalet om Lejligheden er sket, eller efter at Udlejeren paa anden Maade er blevet vidende om, at Lejligheden er eller vil blive ledig.

Ny Beboelseslejlighed skal anmeldes senest 4 Uger inden det Tidspunkt, til hvilket Indflytning paaregnes at kunne finde Sted.

§ 4. Samtidig med Anmeldelsen er Udlejeren berettiget til over for Udvalget at stille *Forslag om, til hvem Lejligheden skal udlejes*. Forslaget skal indeholde Oplysning om den eventuelle Lejers Husstand og om Tidspunktet

for hans seneste Tilflytning til Kommunen. Benytter han denne Ret, er Udvalget pligtigt snarest muligt at give Udlejeren Meddelelse om, hvorvidt hans Forslag kan godkendes. Forslaget anses som godkendt, saafremt Udvalget ikke senest 8 Søgningdage efter Anmeldelsens Fremkomst skriftligt har underrettet Udlejeren om dets Afgørelse.

§ 5. Har Udlejeren ikke selv stillet Forslag om Lejlighedens Udlejning, eller er hans Forslag ikke blevet godkendt, skal Udvalget senest 8 Søgningdage efter, at Lejligheden er blevet anmeldt, *anvise ham en lejlighedssøgende*, der af Udvalget findes egnet som Lejer af Lejligheden. Udlejeren kan da senest 8 Søgningdage efter, at Udvalget har anvist ham en lejlighedssøgende, over for Udvalget stille Forslag om, at Lejligheden skal udlejes til en anden bestemt angiven lejlighedssøgende, der i de sidste 2 Aar har haft Bopæl i Kommunen, og hvis Husstand er mindst lige saa stor og omfatter mindst lige saa mange Personer under 18 Aar som den af Udvalget anviste lejlighedssøgendes Husstand. Saafremt Udvalget ikke senest 8 Søgningdage efter Modtagelsen af Udlejerens Forslag har afsendt Meddelelse til Udlejeren om, at Godkendelse af hans Forslag er nægtet, anses Forslaget for godkendt. Nægtes Godkendelse, er Udlejeren pligtig at udleje til den af Udvalget anviste lejlighedssøgende.

Saafremt Udlejeren ikke senest 6 Uger efter at have anmeldt Lejligheden ledig har dokumenteret over for Udvalget, at Udlejning har fundet Sted i Overensstemmelse med Reglerne i nærværende Lov, kan Udvalget paa Udlejerens Vegne udleje Lejligheden.

Udlejeren kan med Boliganvisningsudvalgets Godkendelse og med det i Lejeforholdet gældende Varsel *opsige en Lejer*, der er anvist ham af Udvalget. Ved Afgørelsen af, om Godkendelse kan meddeles, vil Boliganvisningsudvalget have at tage i Betragtning, om Udlejeren kan sandsynliggøre, at Lejeren eller hans Husstand har gjort sig skyldig i de i Bekendtgørelse Nr. 265 af 29. Maj 1943 af Lov om Leje § 56, Stk. 1, Pkt. 8, omhandlede Forhold.

Bestemmelsen i § 5, Stk. 3, 2. Punktum, blev indføjet i Folketinget.

§ 6. Lovens Regler *finder ogsaa Anvendelse paa Fremleje* af saavel møblerede som umøblerede Lejligheder. Udlejerens Pligter paahviler i saa Fald Lejeren i Hovedlejemaalet.

Lovens Regler *finder ikke Anvendelse paa:*

- 1) Beboelseslejlighed, der lovligt agtes benyttet af Ejeren,
- 2) Tjenestebolig for en Person, der er ansat i offentlig eller privat Tjeneste,
- 3) Beboelseslejlighed, der udlejes til en Person, der er Funktionær ved Ejendommens Drift,
- 4) Beboelseslejlighed, der staar i umiddelbar Forbindelse med Forretningslokale og udlejes i Forbindelse med dette.

Paa Beboelseslejligheder i Ejendomme, der tilhører Staten eller en Kommune, og som anvendes til et offentligt Formaal, er Lovens Bestemmelser kun anvendelige, for saa vidt dette efter Indenrigsministerens Skøn er foreneligt med det offentlige Formaal.

§ 7. Ved Anvendelse af Lovens Bestemmelser paa Overtagelse af Lejligheder i en *almennyttig Boligforening* (Boligselskab) eller en lignende Institution skal Boliganvisningsudvalget, saafremt Vedtægterne er vedtaget før den 1. Juli 1945 eller er godkendt af Indenrigsministeren, og Lejligheden ikke inden den 1. Juli 1945 var udlejet ved sædvanlig gensidig opsigelig Lejekontrakt, i sine Afgørelser tage fornødent Hensyn til de Rettigheder vedrørende Overtagelse af Lejligheder, der for vedkommende Boligforening eller andre maatte følge af Vedtægterne.

Anvendelse af Lovens Bestemmelser paa Overtagelse af Lejligheder, der tilhører en Kommune, en almennyttig Boligforening (Boligselskab) eller en lignende Institution, og til hvis Opførelse der er ydet eller givet Tilsagn om *Statslaan i Henhold til Lovgivningen om Laan til Boligbyggeri og Huslejenedsættelse for mindrebedemlede bornerige Familier*, jfr. Lov Nr. 153 af 13. April 1938 med Tillægslove, er yderligere betinget af, at den anviste Lejer opfylder de særlige Vilkaar, der gælder for Overtagelse af saadanne med Statsstøtte tilvejebragte Lejligheder. Indenrigsministeren kan

dog, naar Forholdene i de enkelte Tilfælde taler derfor, lempe disse Vilkaar, saaledes at det tillades den Kommune, i hvilken Ejendommen er beliggende, at udrede det for Lejlighedens Overtagelse fornødne Indskud, uanset om Kommunen efter Støttelovgivningens Regler er uberettiget til at betale saadant Indskud.

Pligten til at foretage Anmeldelse af ledige Lejligheder inden for en almennyttig Boligforening el. lign. og til at dokumentere, at Overtagelse har fundet Sted i Overensstemmelse med Reglerne i nærværende Lov, paahviler Foreningens Ledelse.

Bestemmelsen i § 7, Stk. 1, afveg ved Lovforslagets Fremsettelse noget fra den endelige Affattelse, som Bestemmelsen fik i Folketinget.

§§ 8—9 indeholder bl. a. Bestemmelser om Boliganvisningsudvalgets Ret til at kræve *Oplysninger* meddelt samt om *Straf* for Overtrædelse af Lovens Forskrifter m. v. Ifølge § 10 traadte Loven i Kraft straks. Den bortfalder med Udgangen af Maj 1946.

Under Lovforslagets Behandling paa Rigsdagen gjordes der fra flere Sider gældende, at Lejerne lige saa vel som Ejerne burde have 2 Repræsentanter i Boliganvisningsudvalget i Stedet for kun 1. *Indenrigsministeren* ønskede imidlertid, at man holdt fast ved den forholdsvis mindelige Ordning, som det var lykkedes at faa med den Befolkningsgruppe, hvis Dispositionsfrihed Lovforslaget tager Sigte paa at begrænse; han mente i øvrigt ikke, at Lejerne blev forfordelt ved den foreslaaede S sammensætning af Udvalgene.

Ogsaa Bestemmelsen i § 5, Stk. 3, om Muligheden for Opsigelse af Lejere, anvist af Boliganvisningsudvalget, gav Anledning til nogen Betænkelighed; det var med Henblik herpaa, man i Folketinget indsatte den ovenanførte Tilføjelse, hvorefter Boliganvisningsudvalget, naar det staar over for Spørgsmaalet om Godkendelse af en Opsigelse, skal tage i Betragtning, om den paagældende Lejer maa antages at høre til den Gruppe af urolige Lejere, der omhandles i Lejelovens § 56, Stk. 1, Pkt. 8. Folketingsudvalget var i øvrigt enigt med Ministeren i, at Huslejelovgivningens Regler, bortset fra den i dette Lovforslag indeholdte Undtagelse, jfr. § 5, Stk. 3, er gældende i Forholdet mellem Ejer og Lejer i de af Lovforslaget omhandlede Forhold. Ved Boliganvisningslovens Bortfald vil den almindelige Huslejelovgivnings Regler gælde i deres fulde Omfang.

Ogsaa en Række andre af Lovforslagets Enkeltheder omtaltes nærmere under Debatten i Tingene, og paa flere Punkter var der delte Meninger om de foreslaaede Bestemmelser. Samtlige Ordførere kunde dog stemme for Lovforslaget i den Skikkelse, det havde faaet i Folketinget, og Vedtagelsen var enstemmig i begge Ting.

39. Lov om særlige Foranstaltninger i Anledning af Krigsskaderne i Rønne og Neksø. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 871. — C. Sp. 219 og 245].

Fremsat i *Folketinget* $11/7$ (F. Sp. 770). 1. Beh. $12/7$ (F. Sp. 795). Partiernes Ordførere: Hans Rasmussen, Finnemann Bruun, Hans Conrad Koefoed, Rager og Hoff. 2. Beh. $13/7$ (F. Sp. 806). 3. Beh. $18/7$ (F. Sp. 835). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $19/7$ (L. Sp. 549). Partiernes Ordførere: Johs. E. Larsen, Bjerg, Markersen og Lannung. 2. Beh. $19/7$ (L. Sp. 559). 3. Beh. $19/7$ (L. Sp. 561). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 350). Traadt i Kraft straks.

Kort efter at de tyske Besættelsestropper i den øvrige Del af Landet havde kapituleret, blev russiske Flyvemaskiner beskudt af Tyskerne fra Bornholm, og dette gav Anledning til, at Øen gennem et russisk Bombardement blev ramt af meget alvorlige Tab. Et stort Antal Ejendomme i Rønne og Neksø blev fuldstændig jævnet med Jorden, og mange Ejendomme fik svære Skader, foruden at der ogsaa gik Menneskeliv tabt. Efter at have dannet sig et foreløbigt Skøn over Ødelæggelserne besluttede Regeringen, at der skulde nedsættes et *Udvalg* med den Opgave at træffe de Dispositioner fra Statens Side, som Forholdene øjeblikkelig krævede, og at fremkomme med en Indstilling til Regeringen om de Foranstaltninger, der maatte anses for nødvendige paa længere Sigt. Dette Udvalg, der blev sammensat af Embedsmænd fra Indenrigsministeriet, Arbejds- og Socialministeriet samt Handelsministeriet, gik straks i Gang med at overveje Mulighederne for paa bedst mulig Maade at komme de to nødstedte Byer til Hjælp, samtidig med at det søgte at bistaa de kommunale Myndigheder i Rønne og Neksø med Planlægningen af de fore-

staaende Reparations- og Genopbygningsarbejder og med Fremskaffelse af de nødvendige Materialer.

Som et foreløbigt Resultat af sine Overvejelser stillede Udvalget Forslag om, at Gennemførelsen af paakrævede Foranstaltninger skulde henlægges til *et særligt Organ*, der skulde have Sæde paa Bornholm og repræsentere saavel Statens som de to nævnte Købstæders Interesser. I Overensstemmelse hermed udarbejdede Indenrigsministeriet Forslag til den heromhandlede Lov, hvis Indhold er følgende:

A f s n i t I.

§ 1. Til Gennemførelse af de Foranstaltninger, der maa anses for paakrævede som Følge af de i Maj Maaned 1945 indtrufne Krigsskader i Rønne og Neksø Købstæder, nedsætter Indenrigsministeren *en Kommission paa 4 Medlemmer*, af hvilke det ene efter Ministerens nærmere Bestemmelse varetager Hvervet som Kommissionens Formand. Af de øvrige Medlemmer udpeges 1 Medlem efter Indstilling af Rønne Byraad og 1 Medlem efter Indstilling af Neksø Byraad.

Det efter Indstilling af Byraadet i den ene af de to Købstæder udpegede Medlem af Kommissionen deltager ikke i Behandlingen af Sager, der alene vedrører den anden Købstad. I Behandlingen af Sager, der vedrører begge Købstæder, deltager alle 4 Medlemmer. I Tilfælde af Stemmelighed gør i saa Fald Formandens Stemme Udslaget.

§ 2. Kommissionen, der skal have Sæde paa Bornholm, skal være bemyndiget til at antage den nødvendige sagkyndige Medhjælp. Til Dækning af de hermed forbundne Udgifter samt af Kommissionens Udgifter til Kontorhold, Leje af Lokaler m. v. stilles de fornødne Beløb til Raadighed af Indenrigsministeren.

§ 3. I det Omfang, det for at fremme Gennemførelsen af de Kommissionen i Medfør af § 1 paahvilende Opgaver er ønskeligt, at *Beføjelser, der ved Lovgivningen er tillagt et Statsorgan eller kommunale Myndigheder, henlægges til Kommissionen*, skal Bestemmelse herom kunne træffes af vedkommende Minister.

A f s n i t I I.

§ 4. Bestemmelserne i *Byggelov for Staden København* Nr. 148 af 29. Marts 1939 §§ 31—43 og 67 (Aarvog 1938—39, Side 242) finder med de af de stedlige Forhold flydende *Ændringer tilsvarende Anvendelse paa de krigsramte Omraader* og de til disse grænsende Omraader i Rønne og Neksø Købstæder.

§ 5. De Magistraten eller Kommunalbestyrelsen til-lagte Beføjelser tilkommer vedkommende Byraad, jfr. dog nærværende Lovs § 3.

Reguleringskommissionen for hver af de to Byer bestaar af de i Medfør af § 40, Stk. 1, a, b og e, i fornævnte Lov af 29. Marts 1939 for København valgte Medlemmer eller de for dem valgte Suppleanter samt af to henholdsvis af Rønne Byraad og Neksø Byraad valgte Medlemmer, af hvilke det ene skal være bygningskyndigt, medens det andet skal repræsentere Grundejerinteresser; de paagældende maa ikke have Sæde i Byraadet eller staa i Tjenesteforhold til Kom-munen. For hvert af disse Medlemmer udpeges en Sup-pleant.

Taksationskommissionen bestaar af 2 af Indenrigsmini-steren og 2 af henholdsvis Dommeren i Rønne og Dommeren i Neksø udnævnte Medlemmer, der er i Besiddelse af for-nøden Sagkundskab, samt en af Reguleringskommissionen af dens egen Midte valgt Formand. Samtidig udpeges en Suppleant for hvert Medlem.

§ 6. Alle Reguleringsplaner og Udredningsplaner fore-lægges, saa snart de er vedtaget af Byraadet, for Regulerings-kommissionen, der fører de *Forligsforhandlinger* med Grund-ejere og andre i Ejendommene berettigede, der i Loven er henlagt til Magistraten.

§ 7. Ved Reguleringens Gennemførelse skal der træffes de fornødne Bestemmelser for at sikre, at *Genopbygningen* foregaar paa en Maade, der saa nær som muligt er i *Overens-stemmelse med den hævdvundne Byggeskik*.

§ 8. Reguleringskommissionen træffer dels for de i § 4 nævnte Omraader dels for de nye Bydele, der anlægges med *de af den svenske Stat skænkede Træhuse*, efter Indstilling af vedkommende Byraad de fornødne Bestemmelser om

de Forhold, der omhandles i § 2 i Lov om Byplaner Nr. 181 af 29. April 1938.

§ 9. De med Reguleringskommissionens heromhandlede Virksomhed forbundne Udgifter afholdes af Statskassen.

Afsnit III.

§ 10. Denne Lov træder straks i Kraft.

Lovforslaget, som begge de to interesserede Byraad havde givet deres uforbeholdne Tilslutning, vedtoges paa Rigsdagen uændret og enstemmigt i begge Ting.

I *Folketinget* paa pegede *Hans Rasmussen* (S.), at de to Byraad næppe under normale Forhold vilde have sanktioneret den paatænkte Kommissions store Bemyndigelse; men under normale Forhold vilde et Forslag herom heller ikke være fremkommet. Det var klart, at vilde man i en overskuelig Tid naa et Resultat med Genopbygningen i de to ødelagte Byer, maatte man samle Opgaverne paa een Haand og give Kommissionen vidtgaaende Beføjelser baade i den ene og den anden Retning. *Hans Conrad Koefoed* (V.) omtalte, hvordan Katastrofen den 7.—8. Maj indtraf paa et Tidspunkt, hvor man over hele Landet, ogsaa paa Bornholm, levede i den Feststemning, som Udløsningen fra 5 Aars Aag og Tryk umiddelbart skabte. Derfor var Virkningen overalt paa Øen aldeles lammende. Det Forhold, at man i det øvrige Land ikke straks var bekendt med Ulykkens Omfang og saaledes ikke i første Omgang reagerede væsentligt, gjorde det ikke lettere for Bornholmerne. Senere havde man imidlertid mødt en Samfølelse, som næsten gik ud over alle Grænser. I *Lands-tinget* udtalte *Johs. E. Larsen* (S.) sig i samme Retning. Da man i det øvrige Land var blevet klar over Ulykkens Omfang, havde Bornholmerne mødt en enestaaende Samfølelse i Ulykken fra det øvrige Land, bl. a. gennem den storstiledede Indsamling, ligesom Statsmagten har stillet sig meget imødekommende over for de to bomberamte Byer, og det siger vi vore Landsmænd Tak for. Ogsaa Sverige og den svenske Regering har ydet os Hjælp i denne vanskelige Tid. Sverige har saaledes stillet indtil 1 000 Træhuse til en Værdi af ca. 15 Mill. Kr. til Raadighed for Rønne og Neksø. 250 saadanne Træhuse vil nu blive anbragt, nemlig 200 i Rønne og 50 i Neksø, og jeg vil gerne her fra dette Sted takke Sverige for den brodersindede Hjælpsomhed, der er vist os«.

40. Lov om midlertidig Ændring af Reglerne om Udarbejdelse af Folketingsvalglisten. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 209. — C. Sp. 139 og 155].

Fremsat i *Folketinget* $22\frac{1}{6}$ (F. Sp. 489). 1. Beh. $27\frac{1}{6}$ (F. Sp. 508). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Finne-
mann Bruun, Elgaard, Bertel Dahlgaard, Svend Nielsen og
Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer
(Holger Eriksen, Anders Andersen, Carlsson, Johs. Hansen,
Rasmus Hansen, A. C. Mortensen, Gustav Pedersen, Bertel
Dahlgaard, P. D. Jensen, Finnemann Bruun [Sekretær],
Falk-Jensen, Poul Thomsen, Elgaard [Formand], Heilesen
og Edvard Sørensen). Betænkning (B. Sp. 75) afgivet $28\frac{1}{6}$.
(Ordfører: Elgaard). 2. Beh. $28\frac{1}{6}$ (F. Sp. 574). 3. Beh. $28\frac{1}{6}$
(F. Sp. 578). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28\frac{1}{6}$ (L. Sp.
300). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, Elmquist,
Bonnichsen og Gudiksen. 2. Beh. $28\frac{1}{6}$ (L. Sp. 306). 3. Beh.
 $28\frac{1}{6}$ (L. Sp. 307). *Loven stadfæstet 29. Juni 1945*. (Lov-Tid.
Nr. 306).

Efter Reglerne i §§ 4 ff. i Lov om Valg til Rigsdagen, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 94 af 10. Marts 1943, skal der hvert Aar — i Aarets første Maaneder — udarbejdes Folke-
tingsvalglisten over hele Landet. Efter Loven har Valg-
listerne Gyldighed fra den 1. April i det Aar, i hvilket
Udarbejdelsen har fundet Sted, til den 31. Marts i det føl-
gende Aar.

Paa det Tidspunkt, da Valglisten for indeværende Aar skulde udarbejdes, var *de kommunale Folkeregistre* mange Steder i Landet ved Sabotagehandlingar blevet mere eller mindre *ødelagt* og i visse Tilfælde bortfjernet, og Udarbejdelse af blot nogenlunde rigtige Valglisten var derfor ikke mulig i de paagældende Kommuner. Da der derhos mange Steder i Landet som Følge af de særlige Forhold havde fundet en Del *uanmeldte Flytninger* Sted, saa at Folkeregistrene, hvor disse var i Behold, ikke kunde benyttes som paalideligt Hjælpemiddel ved Valglisternes Udarbejdelse, *undlod en Række Kommuner med Indenrigsministeriets Billigelse at udarbejde Valglisten*.

Til Brug ved et Valg til Folketinget inden 31. Marts 1946 var det derfor nødvendigt, at der overalt i Landet — uanset om Valglisten maatte være tilvejebragt — ud-

arbejdedes nye Valglisters. Da Valglovens Forskrifter angaaende Valglisters Tilvejebringelse m. v. ikke kunde anvendes direkte, udarbejdede Indenrigsministeriet et Lovforslag om forskellige midlertidige Ændringer af Reglerne om Udarbejdelse af Folketingsvalglisters, hvilket Lovforslag med et Par Ændringer vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Hvad den saaledes vedtagne Lov gaar ud paa, er følgende:

§ 1. Det paahviler Kommunalbestyrelsen i enhver Kommune at drage Omsorg for, at der snarest muligt efter denne Lovs Ikrafttræden *udarbejdes Valglisters* til Brug ved Valg til Folketinget.

§ 2. De i denne Lov omhandlede Valglisters har *Gyldighed fra den 9. September 1945 til den 31. Marts 1946.*

§ 3. Valglisterne udarbejdes paa Grundlag af de ved *Folketællingen den 15. Juni 1945* anvendte Folketællingskemaer, idet det med Benyttelse af Kommunens *Folke-register*, de senest udarbejdede Valglisters og andre til Raadighed værende Oplysningskilder paases, at der paa Listerne kun opføres Personer, der opfylder Betingelserne for Valgret til Folketinget.

§ 4. Fra den 15. August til den 22. August 1945, begge Dage indbefattede, skal Valglisterne *ligge fremme til almindeligt Eftersyn* paa et for Kommunens Beboere bekvemt Sted i 8 Timer hver Dag.

Senest den 25. August 1945 kan enhver, som tror sig uden Føje at være udeladt af Valglisterne, eller som mener, at en uberettiget er optaget paa disse, skriftligt *frem sætte Paastand om sin Optagelse eller om en andens Udslettelse*, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

De mod Valglisterne fremkomne *Anker* paakendes af Kommunalbestyrelsen i et Møde senest den 8. September 1945.

Det var oprindeligt foreslaaet, at Valglisterne skulde fremlægges til almindeligt Eftersyn i Ugen 8.—15. September, men dette blev i Folketinget ændret til 15.—22. September, for at der kunde blive bedre Tid til Valglisternes Udarbej-

delse. Til Gengæld forkortedes Fristen for Klagernes Paa-kendelse fra 3 til 2 Uger. Begge disse Frister har herefter samme Længde som efter Rigsdagsvalglovens §§ 8 og 9.

§ 5. Kommunalbestyrelsen drager Omsorg for, at der snarest muligt efter Valglisternes endelige Berigtigelse til-vejbringes bekræftede *Afskrifter* af samtlige udarbejdede Valglistor (Hovedliste, Tillægslister og Tilflytterlister), og *Indberetning* om, at dette er sket, skal senest den 11. Sep-tember 1945 indsendes til vedkommende Amtmand. Und-lader Kommunalbestyrelsen at indsende saadan Indberet-ning, undersøger Amtmanden Sagen og træffer — i for-nødent Fald ved Anvendelse af passende Tvangsbøder — de nødvendige Foranstaltninger til, at manglende Afskrifter uopholdeligt skaffes til Veje.

Disse Bestemmelser træder i Stedet for Rigsdagsvalg-lovens §§ 11 og 12, idet Bestemmelserne i disse Paragraffer vilde være vanskelige at anvende, hvis Valg skulde afholdes umiddelbart efter Valglisternes Udarbejdelse. Tilsvarende Lovbestemmelser var givet i Anledning af Rigsdagsvalgene i 1939 og i 1943, jfr. Lov Nr. 66 af 11. Marts 1939 og Lov Nr. 73 af 8. Marts 1943.

§ 6. For Valglisternes Udarbejdelse m. v. gælder i øvrigt de i §§ 4—8, 10—10 b og 13—16 i Lov om Valg til Rigsdagen, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 94 af 10. Marts 1943, indeholdte Bestemmelser.

§ 7. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft.

Under Lovforslagets Behandling i *Folketinget* drøftede man bl. a. Spørgsmaalet om Afholdelse af *Landstingsvalg* samtidig med det forestaaende Folketingsvalg. *Finnemann Bruun* (K. F.) udtalte herom, at det var en udbredt Opfat-telse, at ogsaa Landstinget burde fornyes. Ganske vist var der Vanskeligheder forbundet hermed, men de var dog til syvende og sidst kun af teknisk Art. Paa sin Gruppes Vegne opfordrede han Regeringen til at tage et Initiativ i saa Hen-seende.

Bertel Dahlgaard (R. V.) mente, at der gjorde sig lidt forhastede Anskuelser gældende angaaende dette Spørgsmaal. Han pegede paa, at Grundloven maatte ændres, før man kunde faa gennemført den Nedsættelse af Valgretsalderen, som ogsaa hans Parti var en Tilhænger af. Men skulde man have en Grundlovsændring, vilde utvivlsomt næsten alle

erkende, at saa kunde man ikke nøjes med blot at nedsætte Valgretsaldere. Der var formentlig ikke mange, der ønskede en Forfatning, hvor man havde et Folketing og et Landsting med ganske samme — 21 Aars — Valgret og uden Særpræg for noget af Tingene. Med andre Ord: for at gaa til den Grundlovsændring, som Valgretsaldere's Nedsættelse forudsatte, maatte man foretage en videregaaende Grundlovsændring, hvorved det blev afgjort, hvordan Organisationen af Folketing og Landsting fremtidig skulde være. Kunde Regeringen inden Efteraarets Valg fremlægge Forslag hertil, vilde Det radikale Venstre gerne medvirke til Gennemførelse af en Grundlovsændring. Spørgsmaalet om Landstingets Fornylse et Aar før eller senere havde imidlertid kun en underordnet Betydning over for Spørgsmaalet om Folketingets Fornylse. Thi »naar Folketingsvalget er afholdt til Efteraaret, da er Linien angivet for den kommende Tids Politik, en Linie, som det Landsting, der sidder, paa ingen Maade kan ændre principielt set«.

Svend Nielsen (D. K.) gjorde gældende, at der snarest muligt burde afholdes Valg ikke blot til Folketinget, men ogsaa til Landstinget og de kommunale Raad. For Kommunevalgenes Vedkommende var der tilmed en Mulighed for straks at nedsætte Valgretsaldere til 21 Aar, idet der ikke hertil udkrævedes nogen Grundlovsændring. Samtidig burde Valgretsbestemmelserne lempes, fordi det var utaaeligt, at Folk, der var økonomisk daarligt stillede, men gode Dan-skere, med Hensyn til Stemmeretten skulde sidestilles med Forrædere mod Landet og Befolkningen.

Efter hvad *Indenrigsministeren* oplyste, havde Regeringen ikke taget endelig Stilling til de Spørgsmaal, der var rejst angaaende Afholdelse af Landstingsvalg og Kommunevalg m. v.

Kristen Amby (K. F.) var af den Opfattelse, at enhver, der havde et folkestyret Mandat, saa snart som muligt maatte have dette bekræftet eller afkræftet ude hos Befolkningen. Han fandt det imidlertid uheldigt med Henblik paa en Landstingsopløsning først at vedtage en Nedsættelse af Valgretsaldere ved Rigsdagsvalgene for derefter senere at gennemføre andre tiltrængte Ændringer i Grundloven. Men der var en anden Vej at gaa. Man kunde »lave en Grundlovsændring, en ren Kommaflytning, nemlig den Grundlovsændring, der gik ud paa, at Landstinget kan opløses, og ikke noget andet end dette alene. Derved fik man Landstinget opløst og fik Valg udskrevet til hele Landstinget. Saa er Formaålet naaet. Naar det blev sagt i Forvejen til Befolkningen, var der intet at sige til, at den Regering, som fremgik af Valget, undlod at lade denne Ændring konfirmere ved en

Folkeafstemning«. Efter Valget maatte man saa tage fat paa Arbejdet med at skabe en ny Grundlov.

Fra en Opløsning af Landstinget ad den Vej tog *Bertel Dahlgaard* bestemt Afstand, idet den nævnte Metode efter hans Opfattelse vilde være i Strid med Grundlovens Aand.

I det af Folketinget nedsatte Udvalg drøftede man — ligesom det var sket under 1. Behandling — Spørgsmaalet om, hvorvidt der samtidig med Folketingsvalglisternes Udbejardelse burde udarbejdes *Valglister til Brug ved Valgmandsvalg til Landstinget*. Det blev herunder fremført, at der i Valglovens § 59 findes en Bestemmelse om, at der udarbejdes Valglister til Brug for Valgmandsvalgene, saa snart der er udskrevet Landstingsvalg. Indenrigsministeren gav over for Udvalget Tilsagn om, at han i Tilfælde af, at der skulde blive Tale om Afholdelse af Landstingsvalg, vilde paase, at der blev den fornødne Tid til Valgmandsvalglisternes Udarbejdelse og Berigtigelse, og at han vilde søge den fornødne Bemyndigelse til de Ændringer i de gældende Bestemmelser, der i saa Henseende eventuelt maatte blive nødvendige.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

41. Lov om Ændringer i Lov om Valg til Rigsdagen m. v. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 1425. — C. Sp. 1017 og 1049].

Fremsat i *Folketinget* $19/9$ (F. Sp. 1363). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1595). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Finnemann-Bruun, Elgaard, Svend Nielsen, Stærmosé og Oluf Pedersen. 2. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1684). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1730). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 901). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, Bækgaard, P. A. Poulsen (Stenderup) og Oluf Johansen. 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 909). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 913). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 471).

Lovens væsentligste Bestemmelser gaar ud paa følgende: 1. Henlæggelse af Opgørelsen af, *hvilke Kandidater der har opnaaet Valg til Folketinget*, fra Valgbestyrrelserne for Amts- og Storkredse til *Indenrigsministeriet* og andre i Forbindelse dermed staaende Ændringer i Valgloven, 2. *Ophævelse af de nævnte Valgbestyrrelser for Amts- og Storkredse* og 3. Ophævelse af den særlige Regel om, at et Parti, der ikke opstiller Kandidater uden for *Sønderjylland*, ikke

behøver at være anmeldt med 10 000 Underskrifter for at kunne komme i Betragtning ved Tillægsmandaternes Fordeling.

Efter den gældende Valglov har Fremgangsmaaden ved Opgørelse af et Folketingsvalg hidtil været følgende: 1) Valgbestyrelserne i Opstillingskredsene optæller Partiernes Stemmetal, 2) Indenrigsministeriet foretager paa Grundlag af disse Optællinger en Fordeling af Kredsmandater og Tillægsmandater paa Partier og paa Amts- og Storkredse, 3) Valgbestyrelserne for Amts- og Storkredsene udpeger efter en fornyet Stemmeoptælling de valgte Kandidater.

Da Erfaringerne havde vist, at den gældende Ordning ofte kunde give Anledning til Vanskeligheder, blev det i det i Efteraaret 1938 i Tilslutning til det da foreliggende Grundlovsforslag frømsatte Forslag til en ny Valglov foreslaaet, at den endelige Opgørelse af Valgresultatet (de enkelte Kandidaters Valg) blev henlagt fra Valgbestyrelserne i Amts- og Storkredsene til Indenrigsministeriet. Ordningen blev tiltraadt af Rigsdagen, jfr. Lov Nr. 80 af 15. Marts 1939 om Valg til Rigsdagen m. v., men kom som Følge af Grundlovsforslagets Skæbne aldrig til at træde i Kraft.

Med Henblik paa det forestaaende Folketingsvalg rettede Landets Amtmænd som Formænd for Amtsvalgbestyrelserne en indtrængende Henstilling til Indenrigsministeriet om at søge udvirket, at den omhandlede Ordning nu blev gennemført. Fra Amtmændenes Side blev der navnlig henvist til, at Kandidatudvælgelsen efter de gældende Regler — som Følge af det store Materiale og Stemmesedlernes Størrelse — faktisk var umulig at praktisere paa tilfredsstillende Maade inden for den Tid, der var til Raadighed, og at det derfor vanskeligt vilde kunne undgaas, at der knyttede sig en vis Usikkerhed til Opgørelserne.

Indenrigsministeriet kunde fuldt ud tiltræde den fremførte Kritik af de gældende Regler og var enigt i, at en Ordning som den i Loven af 15. Marts 1939 indeholdte vilde frembyde betydelige praktiske Fordele samtidig med, at den medførte væsentlige Besparelser. Amtmændenes Hen-

stilling resulterede derfor i Gennemførelsen af den heromhandlede Lov, der vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Gennemførelsen af Ordningen krævede — foruden Indførelsen af de nye Regler om selve Kandidatudvælgelsen — i og for sig kun 2 mindre Ændringer i det gældende System, nemlig 1) at der i alle Opstillingskredse, altsaa ogsaa i dem, der kun har een Afstemningsafdeling, Dagen efter Valget finder en fornyet Stemmeoptælling Sted, og 2) at Opstillingskredsens Valgbestyrer foretager en Optælling af Stemmerne paa hver Kandidat i Kredsen (dette fandt for øvrigt i Forvejen Sted adskillige Steder efter Anmodning fra Valgbestyrererne i Amts- og Storkredsene). Naar Loven desuagtet erstatter samtlige den gældende Valglovs §§ 39—52 med nye Paragraffer, skyldes dette alene Hensynet til at lette Overskueligheden, idet den nye Ordning har nødvendiggjort Ændringer — i de fleste Tilfælde af formel Art — i de fleste af disse Paragraffer.

Ogsaa i flere andre af Valglovens Paragraffer har der som en Konsekvens af Nyordningen maattet foretages Ændringer. Yderligere enedes man i Folketinget om den nævnte Ophævelse af Amts- og Storkredsens Valgbestyrer, hvilket har nødvendiggjort en Række andre Ændringer. Forslaget herom stilledes ved Sagens 3. Behandling af Indenrigsministeren paa Foranledning af *Holger Eriksen* (S.), der ved 1. Behandling havde paavist, at disse Valgbestyrer næsten helt vilde blive overflødige efter Gennemførelsen af det fremsatte Lovforslag. Nogle Beføjelser, som endnu tilkom dem, har man overført paa Amtmændene samt Københavns Magistrat og Frederiksberg Kommunalbestyrer.

Som Begrundelse for den tredje større Ændring, som Loven medfører, anføres i Bemærkningerne til Lovforslaget følgende: Efter Bestemmelsen i § 2, Stk. 2, i Lov Nr. 467 af 30. August 1920 om *de sønderjyske Landsdeles Repræsentation paa Rigsdagen* m. v. gælder der for Kandidater, der ved Valg til Folketinget lader sig opstille i de sønderjyske Landsdele, den særlige Regel, at Stemmer, der tilfalder saadanne Kandidater, skal betragtes som afgivet for det Parti eller det Valgforbund, som vedkommende Kandidat har anmeldt at slutte sig til, uanset om det paagældende Parti (Valgforbund) er kundgjort i Overensstemmelse med

Rigsdagsvalglovens § 24. Da der ikke længere findes Grund til at opretholde denne Særregel, der betyder, at Kravet om, at et i Folketinget ikke repræsenteret Parti kun kan deltage i Tillægsmandaternes Fordeling, naar det forud for Valget er anmeldt af mindst 10 000 Vælgere, ikke gælder for Sønderjylland, har man ment at burde foreslaa Regelen ophævet.

Der blev i *Folketinget* fra flere Sider rejst Krav om forskellige mere vidtgaaende Ændringer i Valgloven, men uden at Forhandlingerne herom førte til noget Resultat, hvilket ogsaa vanskeliggjordes af den korte Tid, der var til Sagens Behandling.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

42. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 159 af 11. Maj 1935 om Oprettelse af et Husholdningsraad. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 255. — C. Sp. 211 og 247].

Fremsat i *Folketinget* $29/6$ (F. Sp. 622). 1. Beh. $11/7$ (F. Sp. 776). 2. Beh. $12/7$ (F. Sp. 780). 3. Beh. $12/7$ (F. Sp. 790). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $18/7$ (L. Sp. 526). 2. Beh. $19/7$ (L. Sp. 559). 3. Beh. $19/7$ (L. Sp. 562). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 348).

Den i Lov Nr. 54 af 10. Marts 1938 indeholdte Bestemmelse om, at Lov Nr. 159 af 11. Maj 1935 om Oprettelse af et Husholdningsraad skulde *optages til Revision* i Rigsdags-samlingen 1941—42, ændredes ved Lov Nr. 134 af 30. Marts 1942 derhen, at Revisionen skulde foretages senest i Rigsdags-samlingen 1944—45, idet en Udskydelse af Lovens Revision fandtes ønskelig under Hensyn til de herskende ekstraordinære Forhold.

Ved den heromhandlede Lov udskydes Revisionen yderligere, saa at den senest vil være at foretage i *Rigsdags-samlingen 1947—48*, hvilket begrundedes med, at Rammerne for Husholdningsraadets normale Virksomhed endnu ikke kunde endeligt fastlægges.

43. Lov om Udskydelse af Genforelæggelse af Lov Nr. 87 af 21. April 1914 om Embedslægevæsenets Ordning, jfr. Lov Nr. 132 af 30. Marts 1942. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 1059. — C. Sp. 945 og 957].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1021). 1. Beh. $\frac{23}{8}$ (F. Sp. 1089). 2. Beh. $\frac{24}{8}$ (F. Sp. 1093). 3. Beh. $\frac{5}{9}$ (F. Sp. 1148). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{9}$ (L. Sp. 737). 2. Beh. $\frac{7}{9}$ (L. Sp. 753). 3. Beh. $\frac{13}{9}$ (L. Sp. 780). *Loven stadfæstet 19. September 1945.* (Lov-Tid. Nr. 433).

Ved Lov Nr. 132 af 30. Marts 1942 udskødes Revisionen af Loven om Embedslægevæsenets Ordning til Foretagelse senest i Rigsdagssamlingen 1944—45. Begrundelsen herfor var, at man paa det daværende Tidspunkt maatte anse det for uheldigt at gaa til en Realitetsbehandling af Embedslægeloven under Hensyn til, at en ny Ordning af Skolelægevæsenet var under Overvejelse i Undervisningsministeriet. Da der imidlertid vedblivende ikke var truffet Beslutning om en Nyordning af Skolelægevæsenet, foreslog Indenrigsministeren i August 1945 paa ny Genforelæggelsen af Embedslægeloven udskudt, saa at den senest vil være at foretage i *Rigsdagssamlingen 1949—50*, hvilket vedtoges med enstemmig Tilslutning i begge Ting.

44. Lov om Svangerskabshygiejne. (Forslag til Lov om Tillæg til Lov Nr. 81 af 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte [Blodprøvetagning paa svangre Kvinder]). (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 1061. — C. Sp. 1051 og 1069].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1022). 1. Beh. $\frac{16}{8}$ (F. Sp. 1073). Partiernes Ordførere: Villumsen, Gerda Mundt, Edvard Sørensen, Jensen (Gørding) og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Villumsen [Formand], Alfred Andreassen, Dons, Johannes Hansen, Hauberg, M. F. Mortensen, Odgaard, Jensen [Gørding], Kristian Nygaard, Gerda Mundt, Poul Claussen [Sekretær], Poul Thomsen, Edvard Sørensen, Arnth Jensen og Hans Conrad

Koefoed). Betænkning (B. Sp. 173) afgivet $2\frac{8}{9}$. (Ordfører: Jensen [Gørding]). 2. Beh. $2\frac{9}{9}$ (F. Sp. 1777). 3. Beh. $2\frac{9}{9}$ (F. Sp. 1816). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{9}{9}$ (L. Sp. 924). Partiernes Ordførere: Anna Rasmussen, Nikoline Winther, Johanne Dahlerup-Petersen og Anna Westergaard. 2. Beh. $2\frac{9}{9}$ (L. Sp. 943). 3. Beh. $2\frac{9}{9}$ (L. Sp. 945). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 472).

Forslaget til den heromhandlede Lov blev fremsat paa Foranledning af en Henvendelse fra Københavns Magistrat om at der til *Forebyggelse af medfødt Syfilis* blev iværksat *vederlagsfri Blodprøvetagning* paa svangre Kvinder for at konstatere, hvorvidt de led af Syfilis.

Efter hvad der oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget har Sundhedsstyrelsen udtalt, at den *betydelige Stigning i Antallet af erkendte Tilfælde af Syfilis* — Antallet af nye Tilfælde af erhvervet Syfilis er steget fra 1,4 pr. 10 000 Indbyggere i 1939 til 10,1 i 1944 — maa paaregnes at være ledsaget af *et stigende Antal ikke erkendte Tilfælde*, og at Antallet af Tilfælde af medfødt Syfilis, der før Krigen laa paa omkring 100 om Aaret, som Følge heraf maa befrygtes ligeledes at ville stige stærkt i de kommende Aar. Naar Sygdommen konstateres paa et tidligt Tidspunkt af Svangerskabet, vil en rettidig Behandling af Moderen imidlertid i Almindelighed kunne forhindre, at det ventede Barn smittes, ligesom Risikoen for Dødfødsel, der ikke er sjælden hos syfilitiske Mødre, formindskes betydeligt. Sundhedsstyrelsen mener derfor, at det vil være af stor Betydning at aabne Adgang for gravide Kvinder til vederlagsfrit at blive undersøgt med Henblik paa, om de lider af Syfilis.

Ved en saadan Ordning maa der endvidere paaregnes en *Besparelse for det offentlige*, idet medfødt Syfilis ofte bevirker, at Barnet maa underkastes Pleje og Lægebehandling igennem en Aarrække, ligesom adskillige Børn senere maa forses af det offentlige. Endelig medfører Behandlingen af de senere i Livet optrædende Udbrud af medfødt Syfilis og dennes Følgesygdomme betydelige Udgifter.

Sundhedsstyrelsen har allerede i et Cirkulære af 14. Marts 1944 henledt Landets Lægers Opmærksomhed paa det ønskelige i, at der foretages *Wassermann-Reaktion* i første Svangerskab hos samtlige Kvinder og tillige i senere Svangerskaber hos alle ugifte Kvinder samt hos saadanne gifte, hvis ægteskabelige Forhold skønnes at gøre det paakrævet. Da de statsanerkendte Sygekasser imidlertid ikke har nogen Pligt til at honorere Foretagelsen af den fornødne Blodprøve paa deres Medlemmer, og de kun undtagelsesvis frivilligt har gjort

dette, anser man det for nødvendigt at skabe Hjemmel for, at det offentlige kan afholde Udgifterne ved Undersøgelse af gravide Kvinder.

Udgifterne pr. Undersøgelse vil indtil videre andrage i alt 7 Kr. 50 Øre, nemlig 6 Kr. i Honorar til den Læge, der tager Blodprøven, samt 1 Kr. 50 Øre, der udgør Statens Serum-instituts Udgift ved Foretagelsen af den serodiagnostiske Undersøgelse (Wassermann-Reaktion). Under Forudsætning af, at Halvdelen af de ca. 90 000 Kvinder, der aarligt er gravide her i Landet, bliver undersøgt, bliver den samlede aarlige Udgift derfor ca. 335 000 Kr.

Hvad det af Indenrigsministeren fremsatte »Forslag til Lov om Tillæg til Lov Nr. 81 af 30. Marts 1906 om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte (Blodprøvetagning paa svangre Kvinder)« gik ud paa, var i Overensstemmelse hermed, at svangre Kvinder vederlagsfrit skulde kunne faa taget Blodprøver til Undersøgelse af, om de lider af Syfilis, og at Seruminstittet skulde undersøge saadanne Blodprøver uden Vederlag. Nærmere Regler om, hvilke Læger der skulde kunne foretage Blodprøverne, samt hvor meget de skulde have i Honorar m. v., overlodes det Indenrigsministeren at fastsætte.

I *Folketinget* gjordes Lovforslaget til Genstand for en indgaaende Udvalgsbehandling, i hvilken navnlig *Jensen (Gørding)* (R. V.) tog virksom Del, og man fandt det her ønskeligt, at der blev aabnet Adgang for *alle svangre Kvinder* til vederlagsfrit at komme under Lægetilsyn i et nærmere fastsat Omfang. Ved en saadan Ordning maatte Udgiften forudses at komme op paa et Beløb af 3 Mill. Kr. eller deromkring, men til Gengæld opnaaede man, at enhver svanger Kvinde uden Tøven kunde benytte sig af Loven og faa den bedst mulige Lægehjælp til Gavn for hendes eget og det ventede Barns Helbred.

Resultatet af Udvalgsbehandlingen blev *en helt omarbejdet Lov*, der med Henblik paa dens mere omfattende Formaal yderligere fik en ny Titel. Hvad Loven i den ændrede Form gaar ud paa, er følgende:

§ 1. Efter nærmere af Indenrigsministeren fastsatte Retningslinier kan Kvinder i Anledning af Svangerskab vederlagsfrit faa foretaget indtil 3 forebyggende *Helbredsundersøgelser hos en Læge* og indtil 7 forebyggende *Helbredsundersøgelser hos en Jordemoder*. Hvor Forholdene taler derfor, kan ogsaa sidstnævnte Undersøgelser efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse foretages af en Læge. I Forbindelse med Helbredsundersøgelserne skal der af

vedkommende Læge eller Jordemoder gives fornøden *Vejledning i Svangerskabshygiejne*.

Hvor Lægen eller Jordemoderen hos de i Stk. 1 omhandlede Kvinder møder personlige, sociale eller økonomiske Vanskeligheder, bør der ske *Henvisning til vedkommende Mødrehjælpsinstitution*, og saadan Henvisning skal finde Sted, hvor disse Vanskeligheder ifølge de for Lægen eller Jordemoderen foreliggende Oplysninger er Aarsag til et Ønske om Svangerskabsafbrydelse.

§ 2. Statens Seruminstitut er forpligtet til efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse vederlagsfrit at foretage de *Blodprøveundersøgelser*, som er nødvendige i Anledning af de i § 1 omhandlede Helbredsundersøgelser.

§ 3. Indenrigsministeren fastsætter Størrelsen af de *Honorarer*, der tilkommer Læger og Jordemødre for de i § 1 omhandlede Helbredsundersøgelser m. m., og bestemmer, i hvilke Tilfælde de paagældende som Følge af Ansættelse ved Sygehuse, Mødrehjælpsinstitutioner o. lign. ikke er berettigede til at oppebære særligt Honorar i Henhold til denne Lov.

Honorarerne udredes forskudsvis i København af Stadsens Kasse, i Købstæderne og Frederiksberg af Kommunekassen, paa Bornholm af den for Købstæder og Landdistrikter fælles Amtsfond og paa Landet af Amtsfonden. Kommunernes Udgifter hertil refunderes fuldt ud af Statskassen.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft den 1. December 1945.

Indenrigsministeren fastsætter de nærmere Regler vedrørende Lovens Gennemførelse.

I den ændrede Skikkelse vedtoges Lovforslaget enstemmigt i begge Ting.

45. Lov om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse (Forbud mod Badning). (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 251. — C. Sp. 177 og 183].

Fremsat i *Folketinget* ²⁹/₆ (F. Sp. 622). 1. Beh. ⁴/₇ (F. Sp. 682). Partiernes Ordførere: Houggaard, Poul Claussen, Marius Jensen, Jensen (Gørding) og Hoff. Henvist

til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hougaard, Alfred Andersen, Kai Jensen, Odgaard, Lars M. Olsen, Th. Poulsen, Sørensen [Sejlfloed], Jensen [Gørding], P. D. Jensen, Poul Claussen [Sekretær], Fabricius, Kastrup Olsen, Marius Jensen [Formand], From og Østergaard). Betænkning (B. Sp. 95) afgivet $\frac{5}{7}$. (Ordfører: Marius Jensen). 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 694). 3. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 696). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 389). Partiernes Ordførere: Bender, Esther Malling Pedersen, Lisbet Hindsgaul og Anna Westergaard. 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 400). 3. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 401). *Loven stadfæstet 7. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 321). Traadt i Kraft straks.

Lovens Indhold er følgende:

§ 1. Epidemikommissionerne bemyndiges til, hvis *Fare for Udbredelse af epidemiske Sygdomme* maatte nødvendig-gøre det, at *forbyde Badning og Sopning* under enhver Form ved Kyster, Søer og Vandløb.

§ 2. Indenrigsministeren kan bemyndige Overepidemi-kommissionerne til, hvor *ganske særlige Omstændigheder* taler derfor, at fastsætte passende *Erstatning for Næringstab* forvoldt ved saadant Forbud.

Erstatningerne udredes forskudsvis i København af Stadens Kasse, paa Bornholm af den for Købstæder og Landdistrikter fælles Amtsfond, i Købstæderne og Frederiksberg af Kommunekassen og paa Landet af Amtsfonden. Halvdelen af disse Udgifter refunderes Kommunerne af Statskassen.

§ 3. Overtrædelse af et i Medfør af § 1 udstedt Forbud straffes med Bøder eller med Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

Som Begrundelse for disse Bestemmelser anførtes det i Bemærkningerne til det af Indenrigsministeren fremsatte Lovforslag, at der i de Lejre m. v., hvori *tyske Flygtninge* i Danmark opholdt sig, var forekommet adskillige Tilfælde af *Tyfus og Paratyfus*, og at Sundhedsstyrelsen derfor havde henledt Indenrigsministeriets Opmærksomhed paa, at det for at forhindre Udbredelse af Smitte blandt Befolkningen efter Styrelsens Skøn vilde være nødvendigt, at der blev tilvejebragt Lovhjemmel for Nedlæggelse af Forbud mod Badning paa saadanne Steder, hvor der paa Grund af nær-

liggende Kloakudløb eller af andre Grunde bestod særlig Fare for Udbredelse af epidemiske Sygdomme ved Badning.

Sundhedsstyrelsen havde ved et Cirkulære af 25. April 1945 henledt Embedslægernes Opmærksomhed paa, at Kloakudløb kan medføre Risiko for sundhedsfarlig Forurening af Vandet, og anmodet Embedslægerne om at overveje, hvorvidt det maatte anses for betimeligt at fraraade Badning ved visse Badesteder, eventuelt ved visse Vind- og Strømretninger. Navnlig efter at der var forekommet Tilfælde af Tyfus i forskellige Flygtningelejre, havde saadanne Advarsler været udstedt forskellige Steder i Landet.

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra alle Sider og vedtoges enstemmigt i begge Ting, idet der dog herskede nogen Tvivl om, i hvilket Omfang *Erstatning for Næringsstab* burde ydes. Vedrørende dette Spørgsmaal udtalte *Indenrigsministeren*, at man i Almindelighed ikke paatænkte at yde nogen saadan Erstatning. Det skyldtes ikke, at man ikke var fuldt klar over, at der kunde blive Tale om et betydeligt Offer for de næringsdrivende; men det maatte tages i Betragtning, at mange andre direkte eller indirekte var blevet ramt ogsaa økonomisk ved Foranstaltninger, som den tyske Besættelse havde medført, uden at det var muligt at yde dem Erstatning derfor. I øvrigt pegede *Ministeren* paa, at der vilde være opstaaet Tab for de næringsdrivende, hvor man fik Klarhed over, at Vandet var sundhedsfarligt, uanset om Badning blev forbudt eller ej. Naar man alligevel mente, at Erstatning undtagelsesvis burde kunne ydes, skyldtes det nærmest, at der kunde forekomme Tilfælde, hvor det maatte anses for tvivlsomt, om et Badeforbud var nødvendigt eller ej. Bestemte man sig saa til at udstede Forbudet, kunde der eventuelt blive Tale om at yde en vis Erstatning. Der kunde ogsaa være Tilfælde, hvor Badeforbudet betød en saadan Katastrofe for en Virksomhed, at Spørgsmaalet om at komme den til Hjælp maatte overvejes.

46. Lov om Bevarelse af visse Apotekerbevillinger.

(Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 235. — C. Sp. 195 og 235].

Fremsat i *Landstinget* ²⁸/₆ (L. Sp. 296). 1. Beh. ⁴/₇ (L. Sp. 319). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Nikoline Winther, Bonnichsen og Anna Westergaard. 2. Beh. ⁶/₇ (L. Sp. 403). 3. Beh. ⁶/₇ (L. Sp. 408). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ¹²/₇ (F. Sp. 794). Partiernes Ordførere: M. F. Mortensen, Poul Claussen og Hans Conrad Koefoed.

2. Beh. $18/7$ (F. Sp. 835). 3. Beh. $19/7$ (F. Sp. 839). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945.* (Lov-Tid. Nr. 349).

Som Følge af de under *den tyske Besættelse* herskende Forhold blev tre Apotekere paa Grund af *Ophold i Udlandet* afskaaret fra selv at lede Driften af deres Apoteker i over et Aar. Deres Bevillinger bortfaldt derfor, idet § 8, Stk. 3, og § 36 i Apotekerloven af 31. Marts 1932 fastsætter, at Driften af et Apotek ikke kan forestaa af en Bestyrer ud over et Tidsrum af et Aar undtagen ved Sygdom, og at Bevillingen bortfalder, naar den en Apoteker meddelte Tilladelse til at lade sit Apotek forestaa af en Bestyrer udløber, uden at Apotekeren er i Stand til paa ny vedvarende at lede Driften af sit Apotek.

Efter Bevillingernes Bortfald blev Apotekerne i Hensigt til Apotekerlovens § 13 drevet ved ansvarlige Bestyrere for de paagældende Apotekeres Regning, men efter Besættelsens Ophør gennemførtes den heromhandlede Lov, hvorefter de paagældende Apotekere bevarer deres Bevillinger. Loven, der vedtoges enstemmigt i begge Ting, har følgende Ordlyd:

»De Indehavere af Apotekerbevillinger, der paa Grund af Bortrejse til Udlandet som Følge af den tyske Besættelse har været forhindret i at varetage Driften af deres Apoteker i over et Aar, har bevaret deres Bevillinger uanset Bestemmelsen i § 8, Stk. 3, jfr. § 36, i Lov Nr. 107 af 31. Marts 1932 om Apotekervæsenet.«

47. Midlertidig Lov om Ændringer i og Tillæg til Lov Nr. 123 af 8. Juni 1912 om Værnepligt med senere Ændringer. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 169. — C. Sp. 109 og 113].

Fremsat i *Folketinget* $12/6$ (F. Sp. 304). 1. Beh. $14/6$ (F. Sp. 389). Partiernes Ordførere: Schytz, Carsten Raft, Nørskov, Rager og Oluf Pedersen. 2. Beh. $14/6$ (F. Sp. 395). 3. Beh. $14/6$ (F. Sp. 396). *Oversendt til Landstinget.* 1. Beh. $14/6$ (L. Sp. 248). 2. Beh. $14/6$ (L. Sp. 251). 3. Beh. $14/6$ (L. Sp. 253). *Loven stadfæstet 16. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 284). Traadt i Kraft straks.

Da der under den tyske Besættelse ikke blev afholdt Session her i Landet i Tiden efter 29. August 1943, fandt man det efter Befrielsen nødvendigt, at den gældende Værnepligtslovgivning blev tilpasset efter de ændrede Forhold. Med Henblik herpaa fremsatte Indenrigsministeren i Folketinget et Lovforslag, der gennemførtes uændret paa Rigsdagen, og hvis væsentligste Bestemmelser gaar ud paa følgende:

I § 1 bestemmes, at værnepligtige, der efter Værnepligtslovgivningens almindelige Regler vilde have været *forpligtet til at fremstille sig for Session i 1944 eller 1945*, skal møde paa Sessionen i 1945 eller 1946 efter Regler, der fastsættes af Indenrigsministeren efter Forhandling med Forsvarsministeren. Indenrigsministeren bestemmer ligeledes, hvilket Udskrivningsaar der skal tillægges i saadanne Tilfælde.

§ 2 ophæver den Ret, der ved § 14, 1. Stykke, i Lov Nr. 123 af 8. Juni 1912 om Værnepligt er givet de værnepligtige til paa Begæring over for Sessionen at faa *Udsættelse med at udskrives*. Indenrigsministeren skal dog, hvor Forholdene maatte tale derfor, kunne tilstaa værnepligtige Udsættelse med at udskrives indtil Sessionen for det Aar, i hvilket den paagældende opnaar 25 Aars Lægdsrullealder. Værnepligtige, der er optaget i Lægdsrullen eller retsstridigt har undladt at anmelde sig hertil, kan — saafremt de er pligtige at møde paa nærmest forestaaende Session — ikke uden Indenrigsministeriets Tilladelse *rejse ud af Landet*. Overtrædelse af denne Bestemmelse straffes med Bøder. Værnepligtige, der uden lovligt Forfald udebliver fra Sessionen, kan, naar de træffes og af Udskrivningschefen skønnes tjenstdygtige, straks eller senere efter deres Tjenstdygtighed afgives til Tjeneste ved Hæren eller Søværnet.

§ 3 ændrer Lov Nr. 323 af 20. December 1924, § 1, om *Indkaldelse af værnepligtige til Søværnet*, hvorefter befarne værnepligtige, der ikke inden deres 26. Lægdsrulleaar har fremstillet sig for en Session, ved deres Tilstedeværelse her i Landet paa en Tid, hvor Session ikke afholdes, skal underkaste sig *Bedømmelse ved Søværnet* eller for en Udskrivningschef. Dette skal nu ske, hvis den paagældende

ikke inden sit 20. Lægdsrulleaar har fremstillet sig for en Session. Samtidig udvides Bestemmelsen til ogsaa at gælde søvante værnepligtige, for saa vidt de er eksaminerede *Maschinenister* eller har Certifikat som *Radiotelegrafister*.

Foruden værnepligtige, der er udskrevet i tidligere Aar, men som ikke har været indkaldt ved Hær eller Søværn eller civilt Arbejde i Henhold til Lov Nr. 187 af 20. Maj 1933, kan Indenrigsministeren ifølge § 4 efter Forhandling med Forsvarsministeren indkalde *Mandskab blandt de paa Sessionen i det paagældende Aar udskrevne værnepligtige*.

§ 5 bemyndiger Indenrigsministeren til at bestemme, at *Optagelse i Lægdsrullen sker i en senere Alder end foreskrevet i Værnepligtslovens § 7*, samt til at bestemme, at Personer, der endnu ikke er optaget i Lægdsrullen, kun med Udskrivningschefens Tilladelse kan fremstille sig for Sessionen. Denne Bestemmelse er indføjet med Henblik paa, at Udskrivningsvæsenet efter Lovens Ikrafttræden vil faa en travl Tid.

I Tilslutning hertil bestemmes det i § 6, at Personer, der efter de almindelige Regler vilde have haft Ret, men ikke Pligt til at give Møde for Sessionen i 1945, kun kan gøre dette, saafremt Udskrivningschefen meddeler Tilladelse dertil.

I § 7 bestemmes, at Ejere og Brugere af faste Ejendomme paa Begæring af Udskrivningschefen ved Politimesterens, i Købstæderne Borgmesterens Mellemkomst mod Erstatning skal *stille egnede Lokaler til Raadighed for Sessionen*. Lokalerne, der om fornødent skal være opvarmede, skal være forsynet med det for Sessionen nødvendige Bohave samt med Belysningsmidler. Paa samme Maade skal Ejere eller Brugere af Hoteller og Gæstgivergaarde eller om fornødent Ejere eller Brugere af anden fast Ejendom stille egnede Værelser til Raadighed for Indkvartering af Sessionens tilrejsende Medlemmer og Personale.

Saafremt mindelig Overenskomst om Erstatningen ikke kan træffes, fastsættes Erstatningen efter de Regler, der gælder henholdsvis for Rekvisition af Lokaler m. m. til militært Brug og for ekstraordinær Indkvartering.

Loven træder ifølge § 8 i Kraft straks og gælder *indtil Udgangen af December 1946*, medmindre den forinden ophæves ved kgl. Anordning.

Flere af Lovens Bestemmelser er, til Dels dog i ændret Form, overført fra den midlertidige Lov af 2. September 1939 om Ændringer i Værnepligtslovgivningen (Aarvog 1939, Side 92), hvilken Lov bortfaldt med Udgangen af Marts 1944.

Det af Indenrigsministeren fremsatte Lovforslag vedtoges i *Folketinget* med 90 Stemmer mod 1. *Oluf Pedersen* (D. R.) stemte imod, bl. a. fordi han ikke kunde gaa med til Bestemmelserne i § 7 angaaende Tilvejebringelse af Lokaler til Sessionen. I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig.

48. Midlertidig Lov om Tillæg til Indkvarteringslovgivningen. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 165. — C. Sp. 105 og 113].

Fremsat i *Folketinget* $12/6$ (F. Sp. 302). 1. Beh. $13/6$ (F. Sp. 317). Partiernes Ordførere: Alfred Andersen, Falk-Jensen, Hans Pinstrup og Valdemar Sørensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Alfred Andersen, M. Larsen, Villumsen, Smørum, Dahl, Holger Larsen [Odense A.], Chr. Hougaard, Valdemar Sørensen, Jørgen Jørgensen, Falk-Jensen [Sekretær], Poul Claussen, Victor Larsen, Hans Pinstrup, Edvard Sørensen [Formand] og Nørskov). Betænkning (B. Sp. 29) afgivet $14/6$. (Ordfører: Hans Pinstrup). 2. Beh. $14/6$ (F. Sp. 387). 3. Beh. $14/6$ (F. Sp. 395). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $14/6$ (L. Sp. 239). Partiernes Ordførere: Stumph, Bækgaard, Korsgaard og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $14/6$ (L. Sp. 251). 3. Beh. $14/6$ (L. Sp. 252). *Loven stadfæstet 29. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 307). Traadt i Kraft straks.

Mellem den øverstbefalende over de udsendte allierede Styrker og den danske Militærmission hos Overkommandoen over disse Styrker blev der *forinden Landets Befrielse indgaaet en Overenskomst* angaaende Tilvejebringelse af bl. a. Indkvarteringsydelse samt Brug af Jord og Bygninger i det Omfang, saadanne Ydelser maatte blive krævet til at dække de allierede Styrkers Behov.

Overenskomsten godkendtes den 18. Maj 1945 af Regeringen, og der blev ved Gennemførelsen af den heromhandlede Lov tilvejebragt Hjemmel for *Indkvartering af herværende allierede Tropper m. v.* efter de samme Regler, der gælder for ekstraordinær Indkvartering af danske Militærstyrker. Samtidig tilvejebragtes der Hjemmel til at *rekvirere fast Ejendom* i Tilfælde, hvor den fornødne Raadighedsadgang ikke kan faas ved Anvendelse af den gældende Indkvarteringslovgivning.

Lovens Indhold er følgende:

§ 1. Bestemmelserne om *ekstraordinær Indkvartering* i Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering med senere Ændringer finder med de fornødne Lempelser Anvendelse paa Indkvartering af de Allieredes Troppestykker m. v. her i Landet.

Anvendelsen af den danske Indkvarteringslovgivning paa allierede Tropper medfører, at Indkvarteringen sker ved de danske Indkvarteringsmyndigheders Foranstaltning, og at Betalingen, i hvert Fald indtil anden Ordning træffes, afholdes af den danske Stat.

§ 2. Indenrigsministeren bemyndiges til, naar Hensynet til de bestaaende særlige Forhold gør det nødvendigt, at kræve *Jord og Bygninger* afgivet til Brug eller til offentligt Eje mod fuldstændig Erstatning eller at paalægge Ejere eller Brugere af fast Ejendom m. v. saadanne Indskrænkninger i deres Raaden, som det angivne Hensyn nødvendiggør.

Indenrigsministeren kan lade den ham i Stk. 1 givne Bemyndigelse udøve gennem de i Indkvarteringslovens §§ 30 og 31 nævnte civile Indkvarteringsmyndigheder (i København Magistraten). Indenrigsministeren kan endvidere nedsætte et raadgivende Udvalg til at afgive Indstilling med Hensyn til Udnyttelsen af de i Henhold til Stk. 1 overtagne Ejendomme.

Ejere af de i Medfør af foranstaaende Bestemmelse til Eje afgivne Ejendomme kan, naar de Forhold, der har nødvendiggjort Beslaglæggelsen, ikke længere bestaar, *forlange Ejendommene tilbagegivet* mod Betaling af et Beløb, der efter Forhandling fastsættes af det i § 3 omhandlede Udvalg under Rekurs til Vurderingsnævnet, jfr. § 4.

Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere Regler om de i Stk. 1 omhandlede Forhold.

§ 3. *Erstatninger* i Henhold til § 2, Stk. 1, fastsættes af et af Indenrigsministeren nedsat *Udvalg*. Dette Udvalg træffer ligeledes Beslutning om Godkendelse af Overenskomster vedrørende Godtgørelse for Afstaaelse eller for Overdragelse til Brug af fast Ejendom m. v. i Tilfælde, hvor Beslaglæggelse i Henhold til § 2, Stk. 1, ikke har fundet Sted. Udvalget kan dog henskyde Afgørelsen til det i § 4 omhandlede Vurderingsnævn.

§ 4. Udvalgets Afgørelse kan inden 4 Uger indankes for det nedenfor omhandlede *Vurderingsnævn*.

Vurderingsnævnet bestaar af en af Kongen udnævnt Formand, der skal opfylde de i Retsplejeloven foreskrevne Betingelser for at beskikkes til Landsdommer, og 4 af Indenrigsministeren udpegede Medlemmer med særlig Indsigt i Bygnings- og Ejendomsforhold. Der tillægges Formanden og Medlemmerne Vederlag, hvis Størrelse fastsættes af Indenrigsministeren. Formanden antager den fornødne Medhjælp.

Nævnets Afgørelser er endelige. Nævnets Forretningsorden fastsættes af Indenrigsministeren.

§ 5. Enhver Stats- og kommunal Myndighed er pligtig at tilvejebringe og at meddele saadanne Oplysninger, som det i § 3 omhandlede Udvalg eller det i § 4 omhandlede Vurderingsnævn maatte ønske til Brug ved Sagernes Behandling.

§ 6. De nærmere Regler vedrørende Gennemførelsen af Bestemmelserne i §§ 3—5 fastsættes af Indenrigsministeren.

De i §§ 2—6 indeholdte Bestemmelser svarer i det væsentlige til Reglerne i Afsnit II i midlertidig Lov Nr. 362 af 19. Juli 1943 om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering (Aarvog 1942—43, Side 411). Rekvisition i Henhold til Loven vil kunne ske til Dækning af *saavel allieret som dansk Behov*, herunder ogsaa saadant Behov af særlig Art, der maatte være en Følge af de for Tiden bestaaende Forhold; det drejer sig bl. a. om Anbringelse af *tyske Flygtninge*. Rekvisitionerne udgaar i alle Tilfælde fra de danske Indkvarteringsmyndig.

heder. Den i § 2 omhandlede Erstatning udredes, indtil anden Ordning træffes, af den danske Stat.

§ 7. Denne Lov træder straks i Kraft og gælder indtil Udgangen af December 1946, medmindre den forinden ophæves ved kgl. Anordning.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget fremhævede *Indenrigsministeren*, at der kun i Undtagelsestilfælde vilde blive Tale om Rekvisition af fast Ejendom til Eje, og at Rekvisitionerne — baade til allierede og danske Formaal — altid vilde blive foretaget under den størst mulige Hensyntagen til Befolkningens Interesser. »Men det maa dog her fremhæves, at selv om Kampen er afsluttet, er Krigen og de dermed sammenhængende særlige Forhold ikke endt. Vi maa belave os paa, at det vil tage sin Tid at faa Orden paa Tingene, og dette gælder ogsaa for Indkvarteringsomraadet, hvor der endnu maa stilles store Krav af ekstraordinær Karakter til Befolkningen. Vi ved f. Eks. endnu ikke, hvornaar vi vil faa Mulighed for at faa de tyske Flygtninge ud af Landet.« *Indenrigsministeren* gjorde i øvrigt opmærksom paa, at det i den Tid, der var forløbet efter Befrielsen den 5. Maj 1945, havde været nødvendigt i et vist Omfang at handle, som om de foreslaaede Bestemmelser allerede var gældende.

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra alle Sider og blev enstemmigt vedtaget, men der blev under Rigsdagsforhandlingerne peget paa de store Ulemper, som *Anbringelsen af tyske Flygtninge og Invalider* i Skoler, Forsamlingshuse, Hoteller og lignende Bygninger havde medført, ligesom ogsaa forskellige andre Spørgsmaal Sagen vedrørende drøftedes. I Folketinget henvistes Lovforslaget til et Udvalg, i hvis Betænkning det udtales, at der mellem *Indenrigsministeren* og Udvalget var Enighed om, at *de lokale Vurderingskommissioner*, der havde virket under Krigen, ogsaa i Fremtiden skal fortsætte, dog at *Ministeren* ikke er bundet til ikke at ændre Sammensætningen. Endvidere drøftedes Spørgsmaalet om *Erstatninger for Beslaglæggelser før 5. Maj 1945*. Udvalget henstillede til *Ministeren*, at Sagerne blev afgjort hurtigst muligt, og at Erstatninger ogsaa udbetales i de Tilfælde, hvor *Vurderingerne* ikke er fastsat før Tysklands Sammenbrud. For Erstatninger, der ikke falder ind under denne Lovs Rammer, henstillede Udvalget til de paagældende *Ministre*, at disse Sager blev taget op til hurtig Afgørelse.

Udvalget drøftede Spørgsmaalet om *Anbringelsen af Flygtningene* og anerkendte det Arbejde, der var udført af de paagældende *Ministerier*, derunder *Administrationens*

Bestræbelser for at sikre de hygiejniske Tilstande i Flygtningelejrene. Man anbefalede indtrængende en fortsat virksom Kontrol med disse Forhold. Endelig henstillede Udvalget, at Flygtningene af sundhedsmæssige og bevogtningsmæssige Grunde i størst muligt Omfang blev anbragt i større samlede Enheder, idet man henlede Opmærksomheden paa de forhaandenværende Lejre, saa snart som disse kunde blive frigivet.

49. Lov om Ændring i Lov Nr. 336 af 25. Juni 1940 om Civilbeskyttelsestjeneste m. v. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 1085. — C. Sp. 951 og 953].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{9}$ (F. Sp. 1141). 1. Beh. $\frac{5}{9}$ (F. Sp. 1149). Partiernes Ordførere: Villumsen, Carsten Raft, Edvard Sørensen, Rager og Alvilda Larsen. 2. Beh. $\frac{6}{9}$ (F. Sp. 1168). 3. Beh. $\frac{6}{9}$ (F. Sp. 1171). *Oversendt til Landsstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{9}$ (L. Sp. 738). 2. Beh. $\frac{7}{9}$ (L. Sp. 754). 3. Beh. $\frac{7}{9}$ (L. Sp. 755). *Loven stadfæstet 11. September 1945.* (Lov-Tid. Nr. 421).

I § 6 i Lov Nr. 336 af 25. Juni 1940 har det hidtil været bestemt, at Socialministeren efter Forhandling med Indenrigsministeren og Finansministeren kan fastsætte nærmere Bestemmelser med Virkning fra 10. April 1940 om Ydelse af *Særhjælp i Trangstilfælde* til indkaldte, som har Forsørgerpligter, efter Regler svarende til de i Lov om offentlig Forsorg § 281, Stk. 1 og 3 indeholdte.

I Medfør af denne Bestemmelse blev der ved Arbejds- og Socialministeriets Bekendtgørelse Nr. 392 af 9. Juli 1940 givet nærmere Regler om Ydelse af Særhjælp i Trangstilfælde til Personer, der er indkaldt til Civilbeskyttelsestjeneste. Bekendtgørelsens Regler svarer til de dagældende Regler i Forsorgslovens § 281, Stk. 1 og 3, om Ydelse af Særhjælp i Anledning af ekstraordinær Militærindkaldelse m. v., dog at Bekendtgørelsen i Overensstemmelse med § 6 i Lov Nr. 336 af 25. Juni 1940 kun omfatter C.B.-pligtige, som har *Forsørgerpligter*. Bekendtgørelsen af 9. Juli 1940 omfatter ikke Personer, der som *frivillige* deltager i Civilbeskyttelsestjenesten, og svarer paa dette Punkt til de dagældende Regler i Forsorgslovens § 281.

Ved Lov Nr. 342 af 16. Juli 1945 er Forsorgslovens § 281, Stk. 1, 1. Pkt., imidlertid blevet ændret bl. a. saaledes, at nu ogsaa værnepligtige, der forretter frivillig Tjeneste under Hæren og Søværnet, henføres under den nævnte Lovbestemmelse. Der foreligger hermed ogsaa den fornødne Lovhjemmel for at give Personer, der frivilligt forretter Civilbeskyttelsestjeneste, en tilsvarende gunstig Stilling.

For at der ogsaa med Hensyn til Forsørgerbetingsen kunde blive tilvejebragt Overensstemmelse mellem de for det militære Mandskab og Civilbeskyttelsesmandskabet gældende Regler, fremsatte Indenrigsministeren Forslag til den heromhandlede Lov, hvorefter der gives § 6 i Civilbeskyttelsesloven følgende Affattelse:

»Arbejds- og Socialministeren kan efter Forhandling med Indenrigsministeren og Finansministeren fastsætte nærmere Bestemmelser med Virkning fra 18. Juli 1945 om Ydelse af Særhjælp i Trangstifælde til Civilbeskyttelsesmandskab efter Regler svarende til de i Lov om offentlig Forsorg § 281, Stk. 1 og 3, indeholdte.«

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

50. Lov om Lovanordninger under Arbejds- og Socialministeriet. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 121. — C. Sp. 95 og 131].

Fremsat i *Folketinget* $26/5$ (F. Sp. 142). 1. Beh. $12/6$ (F. Sp. 308). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Kristen Amby, Harald Nielsen, Rager og Jens Johs. Hansen. 2. Beh. $13/6$ (F. Sp. 317). 3. Beh. $13/6$ (F. Sp. 379). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $14/6$ (L. Sp. 230). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Nielsen-Man, Bouet og Gudiksen. 2. Beh. $14/6$ (L. Sp. 239). 3. Beh. $14/6$ (L. Sp. 250). *Loven stadfæstet 18. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 285).

Loven gaar ud paa, at følgende henholdsvis gennem Arbejdsministeriet og Socialministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* for den i vedkommende Lovanordning fastsatte Tid (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

For det tidligere Arbejdsministeriums Vedkommende:

Lovanordning Nr. 336 af 31. Oktober 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 93 af 9. Marts 1943 om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning (jfr. Tillægget Nr. 121),

Lovanordning Nr. 337 af 31. Oktober 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold med senere Ændringer (jfr. Tillægget Nr. 112),

Lovanordning Nr. 103 af 14. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 426 af 27. Oktober 1942 om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v. (jfr. Tillægget Nr. 119),

Lovanordning Nr. 105 af 15. Marts 1945 om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede (jfr. Tillægget Nr. 108),

Lovanordning Nr. 106 af 15. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 145 af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde med senere Ændringer (jfr. Tillægget Nr. 114),

Lovanordning Nr. 107 af 15. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde (jfr. Tillægget Nr. 117),

Lovanordning Nr. 115 af 17. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 152 af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder (jfr. Tillægget Nr. 123),

Lovanordning Nr. 125 af 20. Marts 1945 om midlertidig ekstraordinær Hjælp til Personer, der er omfattet af Arbejdsfordeling, samt til arbejdsløse (jfr. Tillægget Nr. 115), dog at der som nyt Pkt. i § 7, Stk. 2, tilføjes følgende Bestemmelse, der træder i Kraft straks:

»Ved Ydelse af denne Hjælp kan efter Bestyrelsens Beslutning komme i Betragtning ogsaa saadanne Medlemmer af Kassen, hvis Ret til Understøttelse er bortfaldet, enten fordi de har opbrugt det i Kassens Vedtægt fastsatte 3, 4 eller 5-aarige Maksimum for Understøttelse, eller fordi de ikke har haft Arbejde i det i Arbejdsløshedslovens § 15, Stk. 5—6, foreskrevne Omfang.«

For det tidligere Socialministeriums Vedkommende:

Lovanordning Nr. 465 af 25. Oktober 1943 om Tilføjelse til Forsorgsloven angaaende Hjælp i Anledning af krigsmæssige Begivenheder (jfr. Tillægget Nr. 136),

Lovanordning Nr. 22 af 24. Januar 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940 om midlertidige Ændringer i og Tillæg til Funktionærloven (jfr. Tillægget Nr. 125),

Lovanordning Nr. 74 af 7. Marts 1945 om Størrelsen af det Beløb, som i Finansaaret 1945—46 kan anvendes som Huslejetilskud til Aldersrentenydere (jfr. Tillægget Nr. 133),

Lovanordning Nr. 121 af 20. Marts 1945 om Forlængelse af den midlertidige Ændring af 30. Maj 1940 i Ulykkesforsikringsloven (jfr. Tillægget Nr. 127),

Lovanordning Nr. 122 af 20. Marts 1945 om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning (jfr. Tillægget Nr. 143),

Lovanordning Nr. 124 af 20. Marts 1945 om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler (jfr. Tillægget Nr. 139),

Lovanordning Nr. 126 af 20. Marts 1945 vedrørende midlertidig ekstraordinær Hjælp til arbejdsløse, som ikke er berettiget til Understøttelse gennem Arbejdsløshedsforsikringen (jfr. Tillægget Nr. 135),

Lovanordning Nr. 158 af 27. Marts 1945 om midlertidige Ændringer i Ulykkesforsikringsloven (jfr. Tillægget Nr. 129),

Lovanordning Nr. 160 af 27. Marts 1945 om Fastsættelse af de i Forsorgslovens §§ 193, 215 og 236 omhandlede Normalbidrag for Tiden fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946 (jfr. Tillægget Nr. 134).

Som Begrundelse for den ovenfor anførte Tilføjelse til Bestemmelserne i Lovanordning Nr. 125 af 20. Marts 1945 om midlertidig ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp m. v. anførte *Arbejds- og Socialministeren* i sin Fremsættelsestale i Folketinget, at Arbejdsmulighederne for Medlemmerne af en Række Arbejdsløshedskasser »gennem flere Aar har været saa ringe, at mange dygtige og arbejdsvillige Medlemmer har mistet eller maa forudses snart at ville miste deres Ret til Understøttelse, fordi de har opbrugt det fleraarige Maksimum for Understøttelse eller ikke opfylder den foreskrevne Ar-

bejdsbetingelse. Saafremt der ikke gives disse to Grupper af Personer Adgang til at oppebære den ekstraordinære Fortsættelseshjælp, vil de være henvist til at søge Hjælp fra Kommunen. Dette anser Regeringen i den givne Situation ikke for rigtigt, og man har derfor stillet Forslag om, at Kasserne kan beslutte at give ogsaa disse Grupper af Personer Adgang til den udvidede Fortsættelseshjælp.

Om Baggrunden for selve den Lovanordning, hvortil Tilføjelsen er gjort, og den dertil sig sluttende Lovanordning af samme Dato vedrørende midlertidig ekstraordinær Hjælp til ikke arbejdsløshedsforsikrede ledige Arbejdere oplyste Ministeren, at »da vi i Begyndelsen af dette Aar fik de skærpede *Restriktioner for Anvendelse af Brændsel og elektrisk Kraft*, gav dette sig Udslag i en betydelig *Forojelse af Arbejdsløsheden*, saaledes at mange Arbejdere enten helt mistede deres Arbejde eller maatte arbejde paa nedsat Arbejdstid ved Etablering af Arbejdsfordeling i Henhold til Arbejdsfordelingsloven. Efter Forhandling med de politiske Partier blev der opnaaet Tilslutning til, at der i Lighed med de Foranstaltninger, der blev truffet ved Slutningen af forrige Verdenskrig, midlertidigt kunde ydes forskellige Tillæg til den forsikringsmæssige Arbejdsløshedsunderstøttelse og til Hjælpen i Henhold til Forsorgslovens § 297, Stk. 2. Reglerne om disse Foranstaltninger har Gyldighed for Tiden 1. April—30. September 1945. Statskassens samlede Udgifter ved Lovanordningen om Hjælp til arbejdsløshedsforsikrede og arbejdsfordelte er anslaaet til ca. 53 Mill. Kr.«.

Den Merudgift, som Tilføjelsen vil medføre, er for Statskassens Vedkommende anslaaet til 2,4 Mill. Kr.

Under Sagens Behandling i Folketinget pegede *Rager* (R. V.) paa, at Bestemmelserne om midlertidig ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp m. v. forudsatte en effektiv Arbejdsanvisning, ligesom han gjorde opmærksom paa det uheldige i, om disse Bestemmelser gav Anledning til Misbrug. Det var næppe sket i mange Tilfælde, men man havde en Gang imellem hørt om Udtalelser, der tydede paa, at enkelte Arbejdsløhedskassemedlemmer saa noget forkert paa disse Bestemmelser. *Jens Johs. Hansen* (D. K.) mente ikke, at man kunde tage Hensyn til Udtalelser af mere tilfældig og letsindig Art, selv om man naturligvis ikke var glad for den Slags Udtalelser. Hvis der var Folk, der ikke vilde arbejde, naar de i Arbejdsløshedsperioder oppebar op imod fuld Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste, havde de ikke Krav paa fortsat Understøttelse. *Arbejds- og Socialministeren* fremhævede, at det vilde være Synd og Skam, om der forekom nogen Art af Misbrug. Om saadanne forelaa der da heller ikke Antydning af Beviser, blot nogle letsindige Udtalelser. Hele det danske

Såmfund og ikke mindst de danske Arbejderes ansvarlige Organisationer vilde være interesserede i, at Misbrug blev undgaaet, saa at den udstrakte Hjælpsomhed, hvorom det drejede sig, kunde opretholdes.

I *Landstinget* udtalte *Josef Andersson* (S.) Haabet om, at de Synspunkter, som laa til Grund for Fastsættelsen af Hjælpens Størrelse ved Udarbejdelsen af Lovanordningen af 20. Marts 1945, ogsaa maatte være bestemmende ved fremtidige Behandlinger af Spørgsmaalet om Hjælp til de Medborgere, som paa Grund af manglende Beskæftigelsesmuligheder tvinges til at gaa ledige. Heroverfor gjorde *Nielsen-Man* (V.) gældende, at hans Parti var gaaet ud fra, at de forhøjede Understøttelsesbeløb var af midlertidig Beskaffenhed foranlediget af de ekstraordinære Forhold, og at man ved Tid og Lejlighed vilde tage hele Spørgsmaalet op til Overvejelse paa ny. Videre pegede han paa, at der paa visse Omraader, særlig inden for Landbruget, var en udtalt Mangel paa Arbejdskraft, jævnsides med at en Række Fag havde stor Arbejdsløshed. Dette var ikke holdbart i Længden. Var et Fag overfyldt, kunde det blive nødvendigt, at en Del af dets Arbejdere overgik til andre Fag. *Bouet* (K. F.) henstillede, at der ogsaa blev ydet Støtte til private Arbejdsløshedskasser for Funktionærer. *Gudiksen* (R. V.) kunde som de øvrige Ordførere stemme for Lovforslaget, om end han var noget betænkelig ved de i Lovanordning Nr. 125 af 20. Marts 1945 nedlagte Principper. Havde man den 20. Marts 1945 vidst, at Befrielsen kom den 5. Maj, var det ikke helt sikkert, at Lovanordningen var blevet udstedt.

»Vi maa«, udtalte han, »ikke glemme, at vi let ved en saadan Lov kommer til at støtte Arbejdsløshedstendensen i vort Folk i en Tid, da alle er indstillet paa, at vi skal have Arbejde i Stedet for Understøttelse. Jeg har ikke noget imod, at vi i en vanskelig Tid søger at bøde paa Forholdene, som det er sket, men jeg har noget imod, at vi kommer ind paa en varig Lovgivning med Bestemmelser, som kan bidrage til, at Arbejdsløsheden ikke alene fortsættes, men endog forværres. Det er givet, at i samme Grad, vi hæver Arbejdsløshedsunderstøttelsen — som her i visse Tilfælde op til fire Femtedele af normal Arbejds løn —, vil der være Fare for, at de paagældende snarere tager Arbejdsløshedsunderstøttelsen, end at de gaar i Arbejde.«

Taleren mente ogsaa, at Kontrollen med Udbetalingen af Arbejdsløshedsunderstøttelse burde gøres mere effektiv

Lovforslaget vedtoges enstemmig i begge Ting.

51. Lov om Fastsættelse af visse Regler ved Bortfald af Lov om Arbejdsforhold. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 1585. — C. Sp. 1011 og 1047].

Fremsat i *Folketinget* $27/9$ (F. Sp. 1581). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1678). 2. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1687). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1722). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 898). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Nielsen-Man, Lisbet Hindsgaul og Axel Christensen. 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 908). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 912). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 445).

Loven har følgende Indhold:

De Sager, der er indbragt for Fællesudvalget eller Arbejds- og Forligsnævnet, naar Gyldigheden af Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold med senere Ændringer, jfr. Lov Nr. 285 af 18. Juni 1945, udløber den 31. Oktober 1945, vil være at færdigbehandle.

Sager vedrørende Brud paa forlængede Overenskomster og fastsatte Løn- og Arbejdsvilkaar behandles efter Reglerne i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 om Den faste Voldgiftsret.

Efter Besættelsen den 9. April 1940 var der mellem Regeringen og de 2 Hovedorganisationer — Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund — Enighed om, at Arbejdskampe af større Omfang under Hensyn til de ved Besættelsen opstaaede Forhold burde undgaas. Fra de to Hovedorganisationer fremkom der herefter ved en fælles Henvendelse af 24. August 1940 et Forslag til Lov om Arbejdsforhold, der gav Muligheder for Løsning af de Interesseskonflikter, der maatte opstaa mellem Parterne, paa anden Maade end ved Arbejdsstandsninger. Dette Forslag blev gjort til Genstand for en udførlig Behandling i Regeringen, og for at opnaa Tilslutning fra alle Sider blev det nødvendigt at foretage ret væsentlige Ændringer i Forslaget, saaledes som det forelaa fra Hovedorganisationernes Side. Forslaget blev derefter gennemført som Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold, der skulde gælde til 1. November 1941, men som Aar efter Aar er blevet forlænget med enkelte Ændringer, senest indtil 1. November 1945.

Det blev ved Loven om Arbejdsforhold fastsat, at *Arbejdsstandsninger ikke maatte iværksættes* inden for de af Loven omhandlede Arbejdsomraader, medmindre det drejede sig om visse særlige Undtagelsestilfælde, og Spørgsmaalet om For-

længelse af bestaaende Overenskomster eller om Ændring i saadanne blev henlagt til Afgørelse hos et *Fællesudvalg*, bestaaende af 3 Arbejdsgiverrepræsentanter og 3 Arbejderrepræsentanter. Som Ankeinstans for Fællesudvalget nedsattes et *Arbejds- og Forligsnævn* med Arbejdsgiver- og Arbejderrepræsentanter samt et Formandskab, i hvilket ingen af de to Parter maatte være repræsenteret.

Efter Ophøret af den tyske Besættelse rejste der sig inden for Arbejderkredse et saa stærkt Ønske om Lovens Ophævelse, at Regeringen besluttede sig til ikke at foreslaa den forlænget ud over 1. November 1945, da dens Gyldighedstid udløb. Med Henblik herpaa nedsattes i Juni 1945 et Udvalg med det Formaal at drøfte de praktiske Spørgsmaal, som vilde opstaa i Forbindelse med Lovens Bortfald, samt at overveje, hvorvidt der samtidig burde foretages Ændringer i Lov Nr. 5 af 18. Januar 1934 om Mægling i Arbejdsstridigheder som ændret ved Lov Nr. 96 af 20. Marts 1940, der automatisk vilde træde i Kraft ved Ophævelsen af Lov om Arbejdsforhold. Udvalget afgav 14. Juli 1945 en foreløbig Betænkning, i hvilken kun den første Del af Opgaven var taget op til Løsning, idet man fandt det ønskeligt at underkaste Spørgsmaalet om Ændringer i Loven om Arbejdsstridigheder en mere indgaaende Under-søgelse.

Regeringen tog derefter Sagen op til Overvejelse, og Resultatet blev Gennemførelsen af den heromhandlede Lov.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* beklagede *Rager* (R. V.), at man ikke var naaet frem til en Lov, som kunde træde i Stedet for Loven om Arbejdsforhold ved dennes Bortfald. Naar Lovgivningsmagten efterhaanden greb regulerende ind paa alle Omraader, var det ikke muligt helt at lade Arbejdsmarkedet passe sig selv. Han gik imidlertid ud fra, at Rigsdagen efter Valget vilde komme til at beskæftige sig med Sagen, saa at Hullet inden for længe kunde blive udfyldt. *Svend Nielsen* (D. K.) havde ønsket, at Loven om Arbejdsforhold var bortfaldet paa et tidligere Tidspunkt efter Befrielsen, da den havde virket alt andet end tilfredsstillende for Arbejderne. Han havde svært ved at forstaa den Varme, hvormed visse Kredse talte om tvungen Voldgift. Der burde nu sikres Medlemmerne i Organisationerne en Medbestemmelsesret med Hensyn til de Løn- og Arbejdsforhold, hvorunder de skal virke. Thi et Demokrati uden Medbestemmelsesret for Fagorganisationernes Medlemmer var ikke noget virkeligt Demokrati.

I *Landstinget* gjorde *Josef Andersson* (S.) sig til Talsmand for den Opfattelse, at Loven om Arbejdsforhold næppe vilde efterlade noget stort Savn, naar den faldt bort. *Nielsen-Man* (V.) var derimod noget ængstelig for, hvad der kunde ske i

den kommende Tid, og *Axel Christensen* (R. V.) vilde beklage, om der skulde blive Arbejdsstandsning, inden det senere paa Efteraaret kunde lykkes at skabe en ny Lov paa dette Omraade.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

52. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lovanordning Nr. 125 af 20. Marts 1945 om midlertidig ekstraordinær Hjælp til Personer, der er omfattet af Arbejdsfordeling, samt til arbejdsløse. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 1601. — C. Sp. 1003 og 1043].

Fremsat i *Folketinget* 27/9 (F. Sp. 1583). 1. Beh. 27/9 (F. Sp. 1647). Partiernes Ordførere: Dahl, Boeck-Hansen, Sønderup, Rager, Svend Nielsen, Norlev og Stærmose. 2. Beh. 28/9 (F. Sp. 1685). 3. Beh. 28/9 (F. Sp. 1719). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 28/9. (L. Sp. 877). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Nielsen-Man, Lisbet Hindsgaul og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. 28/9 (L. Sp. 907). 3. Beh. 28/9 (L. Sp. 911). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 443).

Efter Henvendelse fra de to Hovedorganisationer, Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, og med Tilslutning fra Rigsdagens Samarbejdsudvalg udstedte Arbejdsministeriet den 29. Marts 1945 ovennævnte Lovanordning (jfr. Tillægget til nærværende Aarbog Nr. 115). Ved dennes § 1 forhøjedes *Arbejdsfordelingsgodtgørelsen*, der i Henhold til Arbejdsfordelingslovens Bestemmelser hidtil var ydet med Beløb svarende til den daglige Understøttelse i Henhold til Arbejdsløshedsloven, til et Beløb, der svarer til $\frac{4}{5}$ af den gennemsnitlige daglige Arbejdsindtægt inden for vedkommende Fag eller Faggruppe. Ved § 3 forhøjedes de gældende *Dagpengesatser* i de anerkendte Arbejdsløshedskasser med 20 pCt. og Børnetillæggene med 20 Øre pr. Barn, ligesom der blev skabt Hjemmel for at yde en nærmere angiven *Huslejhjælp*, dog saaledes at den samlede daglige Understøttelse ikke maa overstige $\frac{4}{5}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste pr. Dag inden for vedkommende Fag eller Faggruppe. De i § 3 omhandlede Tillæg m. v. refunderes Kasserne fuldt ud af Statskassen, der endelig afholder disse

Udgifter. I §§ 2 og 4 er der fastsat Bestemmelser om Godtgørelsens eller Understøttelsens Nedsættelse, hvor det drejer sig om Hjælp til samlevende Ægtefæller eller til den ene af to samlevende Ægtefæller, naar den anden Ægtefælle har Arbejde. Endelig er der ved § 7 givet Kasserne Adgang til at *aabne Fortsættelseskasserne for Udbetaling*, uanset om de sædvanlige Betingelser herfor er til Stede, og til at yde *Fortsettelseshjælp* i indtil 70 Dage ud over det i Vedtægten fastsatte aarlige Dageantal.

Ved Lov Nr. 285 af 18. Juni 1945 blev Lovanordningen opretholdt som Lov for sin Gyldighedsperiode, det vil sige til den 1. Oktober 1945. Samtidig ændredes Bestemmelsen i § 7 om Fortsættelseshjælp, saa at saadan Hjælp ogsaa kan ydes til Medlemmer, hvis Ret til Understøttelse er bortfaldet, enten fordi de har opbrugt det i Kassens Vedtægt fastsatte 3-, 4- eller 5-aarige Maksimum for Understøttelse, eller fordi de ikke har haft Arbejde i det i Arbejdslovslovens § 15, Stk. 5—6, foreskrevne Omfang.

Denne Ordning opretholdes ved den heromhandlede Lov til 15. December 1945.

Det var oprindeligt foreslaaet, at Forlængelsen skulde gælde indtil videre, dog saaledes at et Forslag til Revision af Ordningen blev at forelægge Rigsdagen inden 15. December 1945, men Loven fik i Folketinget den nævnte Tidsbegrænsning, idet Arbejds- og Socialministeren allerede ved Begyndelsen af Sagens første Behandling bebudede, at han vilde stille et hertil sigtende Ændringsforslag.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting, men ikke uden at en Del Kritik kom til Orde, idet flere Ordførere ligesom ved en tidligere Lejlighed (jfr. ovenfor Side 213) gjorde gældende, at de forhøjede Arbejdsloshedsunderstøttelser og Arbejdsfordelingsgodtgørelser kunde have uheldige Virkninger. Snarest muligt efter Folketingsvalget maatte Ordningen derfor tages op til Revision. Fra anden Side blev denne Kritik dog imødegaaet. *Arbejds- og Socialministeren* pegede tillige paa, at Arbejdsfordelingsordningen i Besættelsestiden havde været et virksomt Bolværk mod Tyskernes Krav om at faa Arbejds-kraft stillet til Raadighed enten til Værnemagtsarbejde her i Landet eller direkte til Virksomheder i Tyskland.

53. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lovanordning Nr. 126 af 20. Marts 1945 vedrørende midlertidig ekstraordinær Hjælp til arbejdsløse, som ikke er berettigede til Understøttelse gennem Arbejdsløshedsforsikringen. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 1597. — C. Sp. 1005 og 1045].

Fremsat i *Folketinget* 27/9 (F. Sp. 1584). 1. Beh. 27/9 (F. Sp. 1647). Partiernes Ordførere: Dahl, Boeck-Hansen, Sønderup, Rager, Svend Nielsen, Norlev og Stærmose. 2. Beh. 28/9 (F. Sp. 1686). 3. Beh. 28/9 (F. Sp. 1721). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 28/9 (L. Sp. 893, jfr. Sp. 877). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Nielsen-Man, Lisbet Hindsgaul og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. 28/9 (L. Sp. 907). 3. Beh. 28/9 (L. Sp. 911). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 444).

Loven gaar ud paa, at ovennævnte Lovanordning (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 135), hvis Gyldighed udløb den 1. Oktober 1945, skal forblive i Kraft indtil 15. December 1945.

Ligesom Tilfældet var ved Forlængelsen af den tilsvarende Lovanordning angaaende ekstraordinær Hjælp til Personer, der er omfattet af Arbejdsfordeling, samt til arbejdsløshedsforsikrede Personer uden Beskæftigelse, var det oprindelig foreslaaet, at Ordningen skulde gælde indtil videre, men med Pligt for Regeringen til at fremsætte et Revisionsforslag inden 15. December 1945. Ogsaa her blev Forlængelsen imidlertid i Folketinget gjort tidsbegrænset.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

54. Lov om Udskydelse af Funktionærlovens Revision. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 1583. — C. Sp. 1009 og 1047].

Fremsat i *Folketinget* 27/9 (F. Sp. 1586). 1. Beh. 27/9 (F. Sp. 1674). Partiernes Ordførere: Carsten Raft, Chr. Christiansen og Valdemar Sørensen. 2. Beh. 28/9 (F. Sp. 1687). 3. Beh. 28/9 (F. Sp. 1722). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 28/9 (L. Sp. 897). 2. Beh. 28/9 (L. Sp. 908). 3. Beh. 28/9 (L. Sp. 912). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 446).

Ved § 2 i Lov Nr. 56 af 20. Februar 1942 blev den i Funktionærlovens § 16 omhandlede Revision af denne Lov, der skulde være foretaget i Rigsdagssamlingen 1941—42, udskudt til Rigsdagssamlingen 1942—43. Begrundelsen herfor var, at de raadende Forhold bevirkede, at det vanskeligt kunde bedømmes, om og i hvilket Omfang der vilde være Grund til at foretage Ændringer i Loven, og at der næppe kunde regnes med, at disse Forhold vilde ændre sig i den nærmeste Fremtid. Endvidere henvistes til, at Funktionærlovens Virkninger var blevet væsentlig modificerede ved Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940, der har Gyldighed indtil 1. April 1946. Ved § 2 i Lov Nr. 527 af 19. December 1942 blev Revisionen af Loven udskudt yderligere til Rigsdagssamlingen 1943—44 og endelig paa Grund af de særlige Forhold ved § 2 i Lovanordning Nr. 528 af 20. December 1943 udskudt til Rigsdagssamlingen 1944—45. Ved den heromhandlede Lov forlænges Fristen endnu engang, saa at Revisionen først skal finde Sted i *Rigsdagssamlingen 1945—46*.

洛夫orslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

55. Lov om midlertidigt Tillæg m. v. til Alders- og Invalidere. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 177. — C. Sp. 121 og 151].

Fremsat i *Folketinget* $13/6$ (F. Sp. 314). 1. Beh. $13/6$ (F. Sp. 397). Partiernes Ordførere: Kjærbøl, Hans Thyge Jacobsen, Søren P. Larsen, Jensen (Gørding), Alvilda Larsen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Kjærbøl, Einer-Jensen [Formand], Rosenholm, Strøm, M. K. Sørensen, Sørensen [Sejlfod], Villumsen, Jensen [Gørding], Kristian Nygaard [Sekretær], Hans Thyge Jacobsen, Falk-Jensen, Victor Larsen, Søren P. Larsen, Arnth Jensen og Edvard Sørensen). Betænkning (B. Sp. 31) afgivet $15/6$. (Ordfører: Kjærbøl). 2. Beh. $20/6$ (F. Sp. 439). 3. Beh. $20/6$ (F. Sp. 443). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $20/6$ (L. Sp. 263). Partiernes Ordførere: Anna Rasmussen, Bækgaard, Bouet og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $20/6$ (L. Sp. 275). 3. Beh. $20/6$ (L. Sp. 275). *Loven stadfæstet 22. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 294). Traadt i Kraft straks.

Alders- og Invaliderenten er efter Folkeforsikringslovens § 85 *prisreguleret*, og Renten har derfor fulgt Prisstigningen under Krigen, for saa vidt Stigningen har givet sig Udtryk i Pristallet. Den meget betydelige Stigning i Brændselsudgifterne, som navnlig skyldtes Overgangen fra udenlandsk til indenlandsk Brændsel, maatte imidlertid godtgøres Rentenyderne paa særlig Maade, og det samme gjaldt for de senere Aars Vedkommende de forøgede Udgifter til Beklædning. Man valgte at yde Rentenyderne Hjælp ved at forhøje det Beløb, der efter Folkeforsikringslovens § 40, Stk. 5, er til Raadighed til *personlige Tillæg*, og Forhøjelserne fandt Sted ved en Række midlertidige Love og Lovanordninger, senest Lovanordning Nr. 300 af 28. September 1944. Raadighedsbeløbet, der i Folkeforsikringsloven er fastsat til $7\frac{1}{2}$ pCt. af de i det foregaaende Aar i Kommunen udbetalte Grundbeløb af Alders- og Invalidere, har for Finansaarene 1939—40 til 1944—45 inkl. udgjort henholdsvis 10, 12, 12, 10, 10 og 15 pCt. Ved den nævnte Lovgivning er der ydet trængende Rentenydere Dækning for en stor Del af de forøgede Udgifter, der ikke dækkes ved den almindelige Pristalsregulering. Det fra forskellige Sider rejste Spørgsmaal om *mere varige Forhøjelser af Renterne og Ændringer af Reglerne for Beregning af Renterne (Fradragsreglerne)* har derimod foreløbig maattet udskydes.

Den heromhandlede Lov gaar ud paa, at *Raadighedsbeløbet for 1945—46* ligesom for det foregaaende Finansaar skal udgøre 15 pCt. af Grundbeløbene, samt at der yderligere skal ydes Rentenyderne *et Tillæg een Gang for alle* til Afholdelse af de mest nødvendige Udgifter. Lovens Indhold er følgende:

§ 1. For Finansaaret 1945—46 forhøjes Grænsen for det Beløb, Kommunalbestyrelserne i Henhold til Folkeforsikringslovens § 40, Stk. 5, er berettigede til at anvende til *personlige Tillæg til Alders- og Invalidere*, til 15 pCt. af Grundbeløbene af de Alders- og Invalidere, som i Finansaaret 1944—45 er udredet i vedkommende Kommune.

§ 2. Til Personer, der oppebærer Alders- eller Invalidere, ydes der sammen med Renten for Juli Maaned

1945 et Tillæg een Gang for alle paa 100 Kr. for enlige Rentenydere samt Ægtepar, hvoraf kun den ene Ægtefælle oppebærer Rente, og paa 170 Kr. for Ægtepar, naar begge Ægtefæller oppebærer Rente.

Aldersrentenydere paa Alderdomshjem, jfr. Folkeforsikringslovens § 54, Stk. 2, er ikke berettigede til det her omhandlede Tillæg. Det samme gælder Rentenydere, der ikke har Forsørgelsespligt over for andre, og som paa Tidspunktet for Hjælpens Ydelse er indlagt i en af de i Forsørgslovens § 66 omhandlede Anstalter eller for offentlig Regning eller for en anerkendt Sygekasses eller Invalideforsikringsfondens Regning henligger i offentlige eller private Sygehuse, paa Helbredelsesanstalter, Rekreatiohjem el. lign. For saa vidt en Rentenyder, der har Forsørgelsespligt over for andre, er indlagt som angivet i forrige Punktum, ydes Tillægget til den, til Fordel for hvem Renten anvendes helt eller delvis i Henhold til Folkeforsikringslovens § 53, Stk. 2, 2. Pkt., eller til den, hvem Renten i øvrigt efter det sociale Udvalgs Bestemmelse kommer til gode, jfr. Folkeforsikringslovens § 52, Stk. 3.

§ 3. De i Folkeforsikringslovens § 54, Stk. 3, omhandlede Beløb (til Smaafor nødenheder) forhøjes for Finansaaet 1945—46 med 20 Kr.

Til Aldersrentenydere paa Alderdomshjem, der ikke har Indtægt eller Formue, udbetales der i Juli Maaned 1945 som *Tillæg til de sædvanlige Ugepenge et Beløb een Gang for alle* paa 20 Kr. til enlige Aldersrentenydere og 30 Kr. til Ægtepar.

§ 4. *Klager* over, at der er nægtet Hjælp i Henhold til §§ 2 og 3, forelægges vedkommende Amtmand, hvis Afgørelse er endelig. For Københavns og Frederiksberg Kommuners Vedkommende forelægges Klager for Arbejds- og Socialministeren, hvis Afgørelse er endelig.

§ 5. De i § 2 omhandlede Tillæg *refunderes Kommunerne* efter de Regler, som gælder for den Rente, til hvilken Tillægget er ydet. I Tilfælde, hvor den ene Ægtefælle oppebærer Aldersrente og den anden Invaliderente, betragtes Tillægget som ydet med Halvdelen til hver af Ægtefællerne.

Om Opførelse i Kommunernes Regnskaber af de omhandlede Udgifter og om Indsendelse og Revision af Regnskaber gælder de i Folkeforsikringslovens § 66 fastsatte Regler.

§ 6. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks.

Naar Tillægget i Henhold til § 2 skal ydes med *samme Beløb for hele Landet og ens for Kvinder og Mænd*, skyldes det ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget Ønsket om i nogen Grad at bøde paa, at det i Folkeforsikringslovens § 39, Stk. 1, fastsatte Forhold mellem Størrelsen af Renterne for de 3 Kommunegrupper bl. a. paa Grund af de under Krigen indførte Maksimalpriser maa antages at forfordele navnlig Landkommunernes Rentenydere, samt at Renten for enlige Kvinder ligger ret lavt.

Det var oprindeligt foreslaaet, at Tillægget til det Beløb, enlige Rentenydere paa Alderdomshjem m. v. har til Smaafornødenheder, skulde udgøre enten 20, 15 eller 10 Kr. efter Hjemmets Beliggenhed, men dette ændredes i Folketinget til 20 Kr. i alle Tilfælde (for et Ægtepar 30 Kr.).

Lovforslaget mødte paa *Rigsdagen* Tilslutning fra alle Sider og vedtoges enstemmigt i begge Ting. I Folketinget blev der fra flere Sider fremsat Ønske om, at de i § 2, Stk. 1, omhandlede Ydelser fritoges for *Skattepligt*. Sagen drøftedes ogsaa i det af Folketinget nedsatte Udvalg, og Arbejds- og Socialministeren oplyste her, at Finansministeren havde givet Tilsagn om at søge Hjemmel til en saadan Skattefritagelse.

Loven paaregnes at ville medføre en samlet Udgift for Staten og Kommunerne paa 37 Mill. Kr., hvoraf Statens Andel anslaas til 23 Mill. Kr.

56. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lovanordning Nr. 124 af 20. Marts 1945 om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 1605. — C. Sp. 1007 og 1045].

Fremsat i *Folketinget* $27/9$ (F. Sp. 1584). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1668). Partiernes Ordførere: Strøm, Falk-Jensen, Søren P. Larsen, Jensen (Gørding), Svend Nielsen og Størmosen. 2. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1686). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1721). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 894). Partiernes Ordførere: Bender, Stegger Nielsen, Lisbet Hindsgaul og P.

N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $2\frac{8}{9}$, (L. Sp. 907). 3. Beh. $2\frac{8}{9}$, (L. Sp. 911). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945.* (Lov-Tid. Nr. 442).

Ved en Række tidligere Love er der truffet Foranstaltninger til at yde Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler. Disse Ordninger, der som Regel havde Gyldighed for et Aar ad Gangen, er i Tiden efter, at Rigsdagen var ophørt at fungere den 29. August 1943, blevet opretholdt ved Lovanordninger, senest ved Lovanordning Nr. 124 af 20. Marts 1945 om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 139), hvilken Lovanordning dog kun fik Gyldighed for et halvt Aar til den 30. September 1945. Den ved denne Lovanordning trufne Ordning svarede i øvrigt ganske til de tidligere Ordninger, dog med den Undtagelse, at det Beløb, der i alt blev stillet til Raadighed, var forholdsvis større end ved de tidligere Ordninger, og at det Beløb, der forlods stilledes til Raadighed for Kommunerne, udgjorde 85 pCt. af det samlede Raadighedsbeløb, mod tidligere 95 pCt..

I det af Socialministeriet nedsatte socialpolitiske Udvalg har man beskæftiget sig med en *Rationalisering af Rabatordningen*. Man har navnlig drøftet Indførelse af en Ordning, hvorefter Rabatkort udleveres de trængende efter faste Regler og med bestemte Beløb i Stedet for som hidtil efter Skøn. At faa tilvejebragt en saadan Ordning vilde imidlertid tage nogen Tid, og Arbejds- og Socialministeren foreslog derfor i Slutningen af September den gældende Ordning forlænget for Oktober Kvartal 1945, dog med noget forhøjede Beløb pr. Maaned, idet man regnede med, at der vilde være større Behov for Hjælp i Vinterhalvaaret end i Sommerhalvaaret.

Medens der for Halvaaret 1. April—30. September 1945 var bevilget 19 Mill. Kr., er Beløbet for Oktober Kvartal fastsat til 14 Mill. Kr. fordelt med 6 Mill. Kr. til Kød og Fisk m. v., 3,83 Mill. Kr. til Sødmælk og 4,17 Mill. Kr. til Smør. I øvrigt opretholdes de i Lovanordningen af 20. Marts 1945 fastsatte Regler uændret.

Med Hensyn til Størrelsen af det Beløb, der stilles til Raadighed, fremgaar det af Bemærkningerne, at der skønnes at ville blive Brug for 31 Mill. Kr. i Vinterhalvaaret 1945—46.

Heraf vil der i Forhold til den forventede Arbejdsløshed i de to Kvartaler være at anvende 14 Mill. Kr. i Oktober Kvartal 1945. »Efter Regeringens Opfattelse bør der imidlertid snarest gennemføres en *Rabatordning for Tekstilvarer*, saaledes at der kan ydes de mindrebemidlede Hjælp til Køb af disse Varer. De Beløb, der efter Regeringens Opfattelse yderligere bør anvendes til Rabat for mindrebemidlede, vil blive søgt stillet til Raadighed ved Handelsministeriets Foranstaltning til Tekstilrabat i Forbindelse med en Tøjrationering.«

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

57. Lov om Ændringer i Forsorsloven angaaende Forhøjelse af Statstilskuddet til Institutioner for forebyggende Børneværn. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 243. — C. Sp. 249 og 255].

Fremsat i *Folketinget* 29/6 (F. Sp. 640). 1. Beh. 5/7 (F. Sp. 697). Partiernes Ordførere: Kjærbøl, Gerda Mundt, Sønderup, Jensen (Gørding), Alvilda Larsen, Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Kjærbøl, Ludvig Christensen [Formand], Harbo Andersen, Hauberg, Horn, Rosenholm, Villumsen, Jensen [Gørding] [Sekretær], P. D. Jensen, Gerda Mundt, Hvidberg, Hans Thyge Jacobsen, Sønderup, Laurits Pedersen og Edvard Sørensen). Betænkning (B. Sp. 121) afgivet 18/7. (Ordfører: Kjærbøl). 2. Beh. 19/7 (F. Sp. 839). 3. Beh. 20/7 (F. Sp. 860). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 20/7 (L. Sp. 565). Partiernes Ordførere: Steincke, Esther Malling Pedersen, Johanne Dahlerup-Petersen og Anna Westergaard. 2. Beh. 21/7 (L. Sp. 580). 3. Beh. 21/7 (L. Sp. 582). *Loven stadfæstet 27. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 368). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov Nr. 420 af 30. Juni 1919 om Tilskud til Fremme af forebyggende Børneforsorg blev der første Gang tilvejebragt Hjemmel for Ydelse af *Statstilskud til Institutioner for forebyggende Børneværn*: Vuggestuer, Børnehaver, Fritidshjem m. v. Ved denne Lov stilledes 250 000 Kr. aarlig til Raadighed til Fremme af Bestræbelserne for en videre Udvikling af den forebyggende Børneforsorg. Beløbet anvendtes til Statstilskud til de forebyggende Institutioner, saaledes at Statstilskuddet *ikke maatte overstige Halvdelen af Driftsudgifterne*, bortset fra Udgifter til Lokale og mur- og nagelfast Inventar.

En lignende Regel er optaget i Forsorgsloven, idet Begrænsningen af det årlige Statstilskud til 250 000 Kr. dog er bortfaldet, saaledes at Statens Tilskud nu fastsættes paa de årlige Finanslove, jfr. Forsorgslovens § 129, Stk. 1, sammenholdt med § 127, Stk. 1. Ved Forsorgslovens § 129, Stk. 3, blev tillige som noget nyt indført, at der til Oprettelse af en forebyggende Institution kan ydes Tilskud med *indtil Halvdelen af de med Lokalets Indretning og Anskaffelse af fornødent Inventar forbundne Udgifter*. Tilsvarende Tilskud kan under særlige Omstændigheder ydes til *Forbedring af Lokaler*, der allerede er i Brug. Endelig udvidedes Ordningen ved Forsorgsloven til ogsaa at omfatte *Institutioner for Børn over Skolealderen*, Fritidsklubber o. lign., jfr. Forsorgslovens § 127, Stk. 2.

Der er saaledes ifølge Forsorgsloven Adgang til at yde Statstilskud med indtil 50 pCt. af de tilskudsberettigede Driftsudgifter. Da det imidlertid er Forsorgslovens almindelige Princip, at Forsorg for Børn under 15 Aar er en kommunal Opgave, og da *Kommunerne* — bortset fra ganske enkelte — ikke i særlig Grad har opfyldt den Forventning, Lovgivningen indeholder om, at forebyggende Institutioner oprettes af Kommunerne, har Bevillingsmyndighederne ifølge Bemærkningerne til Forslaget til den heromhandlede Lov været noget tilbageholdende med at yde Tilskud til de forebyggende Institutioner.

Driftstilskuddene har som Følge heraf i en Aarrække *kun udgjort ca. 28 pCt. af Institutionernes tilskudsberettigede Udgifter*, hvortil dog under Krigen er kommet et *Krisetilskud*, hvorved Statens samlede Tilskud er bragt op paa gennemsnitlig 30—33 pCt. af de tilskudsberettigede Udgifter.

Der maa nødvendigvis udvises Varsomhed med at forhøje *Forældrenes Betaling for Børnene* i de forbyggende Institutioner for stærkt, idet en saadan Forhøjelse indebærer Fare for, at de Børn, der mest trænger til at søge en forebyggende Institution, falder fra. Resultatet af det forholdsvis beskedne Statstilskud er derfor blevet, at de forebyggende Institutioner har maattet kæmpe med *store økonomiske Vanskeligheder*. Foruden den lave Tilskudsprocent har den Omstændighed, at Tilskud *ikke* ydes i Forhold til Huslejudgifter, været væsentlig medvirkende hertil. Endelig har nyoprettede Institutioner været stærkt hemmet af, at Statens Tilskud beregnes i Forhold til Driftsudgifterne i det sidst forløbne Regnskabsaar, hvilket har bevirket, at nye Institutioner har maattet gennemføre første Aars Drift uden Tilskud fra Staten.

De forebyggende Institutioners daarlige Økonomi har bevirket, at mange Institutioner — uden at der kan bebrejdes Ledelserne noget — er af *en meget ringe Standard*,

der staar i Misforhold til den danske Sociallovgivnings øvrige Stade. Manglerne viser sig navnlig ved *utilfredsstillende Lokaler* og daarlig Vedligeholdelse af disse samt for *ringe Forsyning med Inventar og Beskæftigelsesmateriale*. Endvidere har kun et begrænset Antal Institutioner haft fast *Lægetilsyn* med Børnene. Institutionernes daarlige Økonomi har i øvrigt givet sig Udslag i, at der har været alt for *lidt kvalificeret Personale* til Beskæftigelse af Børnene, og det uddannede Personale, der har været knyttet til de forebyggende Institutioner, har i Almindelighed haft en saa *ringe Løn*, at Tilgangen til Faget har været for lille. Endelig har Udsigten til, at en forebyggende Institution maa drives med Underskud, bevirket, at Tilgangen af nye Institutioner ikke nær har kunnet følge med Stigningen af Behovet for Pladser i de forebyggende Institutioner, saaledes at der i Øjeblikket hersker en betydelig *Mangel paa Pladser i disse Institutioner*.

For at disse Mangler i størst muligt Omfang kunde blive afhjulpet, fremsatte Arbejds- og Socialministeren kort Tid efter Befrielsen det nævnte Lovforslag, der vedtoges enstemmig i begge Ting med et Par Ændringer, hvoraf dog kun den ene var en Realitetsændring; den gik ud paa, at der ikke blot skulde kunne indføres fast Lægetilsyn med Børn, der søger Institutioner for forebyggende Børneværn, men ogsaa Tandpleje.

Den saaledes vedtagne Lov indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. I Lov om offentlig Forsorg, jfr. Bekendtgørelse Nr. 337 af 29. Juli 1942, foretages følgende Ændringer:

§ 129 affattes saaledes:

»Statstilskuddet ydes med 30 pCt. af de aarlige med Institutionens Drift forbundne, af Arbejds- og Socialministeren godkendte Udgifter, herunder Udgifter til Lokale og Inventar. For saa vidt den Kommune, hvori Institutionen er beliggende, driver Institutionen eller yder et Tilskud paa mindst 30 pCt. af ovennævnte Driftsudgifter, *forhøjes Statstilskuddet til 40 pCt.* af disse. Statstilskuddet beregnes paa Grundlag af Driftsudgifterne i det sidst forløbne Regnskabsaar. For Institutioner, oprettet i Finansaaret 1944—45 eller senere, ydes derhos Tilskud til første Aars Drift paa Grundlag af dette Aars Udgifter, saaledes at der i Aarets Løb kan ydes Forskud paa Tilskuddet, medens endelig Afregning finder Sted efter Regnskabsaarets Udløb. Statstilskuddet

nedsættes efter Skøn med indtil 25 pCt. af det normale Tilskud for Institutioner, der i det foregaaende Regnskabsaar har haft *særlig stort Overskud* i Forhold til den samlede Driftsbalance, uden at dette anvendes til Nedsættelse af Betalingen for privat anbragte Børn, til nødvendige Forbedringer ved Institutionen eller til Oprettelse af nye Institutioner. Foreligger der trods den nævnte Reduktion et Overskud som foran omtalt, kan Statens og Kommunens Tilskud nedsættes yderligere med lige store Beløb.

Ud over det i Stk. 1 omhandlede Tilskud kan Arbejds- og Socialministeren af et særligt Raadighedsbeløb, der fastsættes paa de aarlige Finanslove, i paatrængende Tilfælde yde *et ekstraordinært Tilskud* til Driften af en Institution for forebyggende Børneværn.

Arbejds- og Socialministeren kan i det Omfang, hvori det skønnes nødvendigt, indføre *fast Lægetilsyn med og Tandpleje* for Børn, der søger Institutioner for forebyggende Børneværn. De nærmere Regler fastsættes af Arbejds- og Socialministeren. Udgifterne hertil godtgøres af Statskassen.

Tilskud kan ikke ydes for nogen Tid, der ligger forud for Institutionens Godkendelse i Henhold til § 128, ligesom Tilskud til Institutioner, der oprettes efter denne Lovs Ikrafttræden, kun kan gives, for saa vidt *Planerne for Institutionens Oprettelse*, forinden disse bringes til Udførelse, er *godkendt* af Arbejds- og Socialministeren.

Til Oprettelse af en forebyggende Institution, der søger Godkendelse og forpligter sig til at følge Reglerne i § 128, kan der af Staten ydes *Tilskud* med indtil Halvdelen af *de med Lokalernes Indretning og Anskaffelse af fornødent Inventar forbundne Udgifter*. Under særlige Omstændigheder kan tilsvarende Tilskud ydes til *Forbedring af Lokaler*, der allerede er i Brug. Statens Tilskud kan dog gøres betinget af, at den Kommune, hvori Institutionen er beliggende, yder et Tilskud af indtil samme Størrelse som Statens Tilskud. Til Institutioner for forebyggende Børneværn, der ikke oprettes af en Kommune, kan de samlede Tilskud fra Stat og Kommune dog ikke udgøre mere end 70 pCt. af Udgifterne.«

§ 2. Denne Lov træder i Kraft straks og gælder *indtil 31. Marts 1947*. Statstilskud til Institutioner for forebyg-

gende Børneværn beregnes for hele Finansaaret 1945—46 paa Grundlag af de i nærværende Lov fastsatte Regler. Forslag til Fastsættelse af Statens Tilskud til Institutioner for forebyggende Børneværn fra 1. April 1947 at regne bliver at forelægge Rigsdagen i den ordentlige Rigsdags-samling 1946—47.

Udgifterne til Driftstilskud til de forebyggende Institutioner er paa Finanslovanordningen for 1945—46 anslaaet til 2 240 000 Kr. beregnet som 28 pCt. af tilskudsberettigede Udgifter paa i alt 8 Mill. Kr. Regner man med et Statstilskud paa 40 pCt. og medregnes Huslejeudgifterne, ca. 2 Mill. Kr., til de tilskudsberettigede Udgifter, bliver det samlede Statstilskud ca. 4 Mill. Kr. eller en Stigning paa ca. 1¼ Mill. Kr. Hertil kommer det i § 129, Stk. 2, foreslaaede Raadighedsbeløb, hvis Størrelse det ikke er muligt paa Forhaand at fastsætte, samt Udgifterne ved det faste Lægetilsyn og Tandplejen. Institutionernes forbedrede Økonomi maa dog antages straks at give sig Udslag i forøgede Udgifter, bl. a. til højere Lønninger til det uddannede Personale, saa at Statens Tilskud derved automatisk forhøjes noget mere. Da der yderligere maa regnes med en Forhøjelse af *Statens Etableringsstilskud*, kan den *Merudgift*, som Loven vil medføre, anslaaes til henimod 2½ Mill. Kr. for Finansaaret 1945—46.

I sin Fremsættelsestale i Folketinget pegede *Arbejds- og Socialministeren* bl. a., paa, at Støtten til de forebyggende Institutioner maatte ses som et Led i det offentliges almindelige Bestræbelser for af sociale og befolkningspolitiske Grunde at *lette Byrderne for Familier med Børn*. Vuggestuer, Børnehaver, Fritidshjem og de andre forebyggende Institutioner spiller navnlig en Rolle for enlige arbejdende Mødre og for Familier, hvor begge Ægtefæller gaar paa Arbejde, og man maa — hvad enten man glæder sig over denne Udvikling eller beklager den — fra det offentliges Side regne med den Kendsgerning, at *ogsaa gifte Kvinder i stigende Grad søger Erhverv uden for Hjemmet*. Vi kan ikke skrue Udviklingen tilbage, og vi bør ikke gøre det. I et demokratisk Samfund maa ogsaa en gift Kvinde have Ret til selv at bestemme, om hun ønsker at søge Erhverv uden for Hjemmet eller udelukkende at hellige sig Arbejdet for Hjem og Børn. Mange Mødre har imidlertid intet Valg, idet de er nødt til at søge Erhverv uden for Hjemmet for at kunne sørge forsvarligt for sig selv og for deres Børn. Af Hensyn til disse Kvinder og af Hensyn til deres Børn er det nødvendigt at skaffe den forebyggende Forsorg bedre økonomiske Forhold for at højne Institutionernes Standard og for at muliggøre Oprettelse af

flere Institutioner. Men ogsaa Husmødre, der selv passer Hjem og Børn, kan, navnlig hvor der er mange Børn, i høj Grad trænge til en Del af Dagen at lettes for Opsynet og Arbejdet med Børnene under den skolepligtige Alder. I stigende Grad vaagner ogsaa Forstaaelsen af, at det kan være gavnligt for de smaa Børn en Del af Dagen at være sammen med andre Børn under ordnede Forhold og uddannede Pædagogers Vejledning. Dette sidste er dog, udtalte Ministeren, endnu kun Fremtidsmusik, da Børnehaverne i vore Dage paa Grund af Pladsmangel er nødt til fortrinsvis at optage Børn, hvis Forældre er paa Arbejde.

Under Lovforslagets 1. Behandling i *Folketinget* rejstes bl. a. Spørgsmaalet om, hvorvidt der bør ydes et højere Beløb til *Vuggestuer* end til de øvrige forebyggende Institutioner paa Grund af *Vuggestuernes* større Udgifter. Dette drøftedes ogsaa i Folketingets Udvalg om Sagen, og Arbejds- og Socialministeren udtalte her, at han principielt intet havde imod at forhøje Tilskuddet til *Vuggestuerne*, men dette Spørgsmaal burde efter hans Opfattelse undersøges nærmere i det Embedsmandsudvalg, der er nedsat med Repræsentanter for Finansministeriet og Arbejds- og Socialministeriet angaaende de forebyggende Institutioners Økonomi, saa at man i de 2 Forsøgsaar, Loven omfatter, yder *Vuggestuerne* samme Procenttilskud som de øvrige forebyggende Institutioner. Hertil kunde Udvalget slutte sig, idet man gik ud fra, at de enkelte *Vuggestuer*, der ikke kunde klare sig med offentlige Tilskud paa i alt 70 pCt., maatte kunne hjælpes gennem Raadighedsbeløbet.

I Udvalget drøftedes ogsaa et andet under 1. Behandling fremdraget Spørgsmaal: hvorvidt Tilskuddet til *Børnehaveseminarierne* burde forhøjes. Dette har hidtil henhørt under Undervisningsministeren, men Arbejds- og Socialministeren oplyste, at der var Planer om at oprette *et socialt Institut til Uddannelse af Socialhjælpere og Medarbejdere ved Opdragelseshjemmene og de forebyggende Institutioner*; ogsaa Uddannelsen af Medarbejderne ved Særforsorgsanstalterne tænktes henlagt hertil. Ogsaa heri var Udvalget enig.

I sin Betænkning oplyser Folketingets Udvalg yderligere, at man har drøftet en Henvendelse fra Redaktør af »Børnesagens Tidende« *Andreas Boje* om, hvorvidt de forebyggende Institutioner i privat Eje — i alt 94 af 433 Institutioner — bør overgaa til selvejende Institutioner, samt om særlig Støtte til før 1. April 1944 oprettede Institutioner, der endnu lider under Følgerne af det manglende Tilskud til første Aars Drift.

58. Lov om Ændring i Forsorgsloven angaaende Hjælp til værnepligtige, der forretter Militærtjeneste. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 849. — C. Sp. 205 og 217].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 649). 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 720). Partiernes Ordførere: Villumsen, Carsten Raft, Hans Conrad Koefoed, P. D. Jensen, Svend Nielsen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Villumsen, Einer-Jensen, Ludvig Christensen [Formand], Kjærbøl, Smørum, Alfred Andersen, Bundvad, P. D. Jensen [Sekretær], Jensen [Gårding], Carsten Raft, Hans Thyge Jacobsen, Falk-Jensen, Hans Conrad Koefoed, Arnth Jensen og Edvard Sørensen). Betynkning (B. Sp. 103) afgivet $\frac{6}{7}$. (Ordfører: Villumsen). 2. Beh. $\frac{11}{7}$ (F. Sp. 774). 3. Beh. $\frac{12}{7}$ (F. Sp. 779). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{12}{7}$ (L. Sp. 493). Partiernes Ordførere: Steincke, Jens Jensen, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{12}{7}$ (L. Sp. 501). 3. Beh. $\frac{12}{7}$ (L. Sp. 520). *Loven stalfæstet 16. Juli 1945.* (Lov-Tid. Nr. 342).

Ved § 281 i Forsorgsloven af 1933 blev det bestemt, at Personer, der indkaldes til *Manøvrer eller ekstraordinær Militærtjeneste*, i Trangstiftælde som *Særhjælp* kunde faa en Understøttelse svarende til den Pengehjælp, som de i Sygdomstiftælde kunde sikre sig fra deres Sygekasse. De genindkaldte var ofte Forsørgere, som under Indkaldelsen mistede deres Indtægt helt eller delvis, og man fandt det rettest at give dem en Hjælp uden Retsvirkninger. Det viste sig imidlertid, at de paagældende ikke kunde klare sig med Særhjælpen, saa at der i stort Omfang maatte ydes supplerende Kommunehjælp.

Da man i 1939 stod over for de betydelige ekstraordinære Indkaldelser, fandt man det derfor nødvendigt at ændre § 281, saaledes at der kunde ydes en fyldestgørende Hjælp efter denne Bestemmelse. Ved Lov Nr. 197 af 15. Maj 1939 bestemmes det, at den Hjælp, der ydes til indkaldte og disses Familier under Indkaldelse til *Manøvrer, Øvelser el. lign. eller til ekstraordinær Militærtjeneste*, skulde afholdes som Særhjælp, uden at Hjælpens Størrelse, som fastsat i den tidligere gældende Bestemmelse, var begrænset til bestemte Beløb. Hjælpen kunde ydes under al Indkaldelse, bortset fra Rekruttiden og den i umiddelbar Fortsættelse heraf følgende Deltagelse i fortsat Øvelse, fortsat Tjeneste som Befalingsmandselev og pligtig Tjeneste som værnepligtig Befalingsmand o. l. Hovedsynspunktet for denne Ændring var, at man ved Gen-

indkaldelse fra det offentlige Side maatte drage Omsorg for, at Indgrebet i den indkaldtes sædvanlige Tilværelse blev saa lidt føleligt som muligt. Der indførtes derfor en mildere Trangsbedommelse og i det hele paa en Række Punkter en Forskel i Behandlingen af disse Trangstilfælde og dem, der normalt afhjælpes ved Ydelse af almindelig Kommunehjælp i Henhold til Forsorgslovens Bestemmelser. Man ønskede, at den indkaldtes Familie inden for rimelige Grænser skulde kunne *opretholde den vante Levestandard*. Det blev derfor udtrykkelig fastsat, at der kunde ydes Hjælp til Fortsættelse af Lejemaal af Lejlighed eller Butik, til Afdrag paa Gæld, stiftet til Erhvervelse af Genstande anskaffet til paagældendes Husførelse eller til erhvervsmæssig Brug samt til Betaling af Underholdsbidrag, der ikke kan udbetales forskudsvis af det offentlige; alt i det Omfang, i hvilket det sociale Udvalg skønnede, at paagældende vilde have afholdt disse Udgifter, hvis han ikke var blevet indkaldt. Al saadan Hjælp skulde ydes som Særhjælp, og det sociale Udvalg var berettiget til at bestemme, at de i Forsorgslovens §§ 205—07 omhandlede Retsvirkninger af forskudsvis udbetalte Underholdsbidrag for hele Bidraget eller en Del deraf bortfaldt.

For værnepligtige Forsørgere, der indkaldes til *Civilbeskyttelsestjeneste*, blev der med Hjemmel i § 6 i Lov Nr. 336 af 25. Juni 1940 ved Bekendtgørelse af 9. Juli 1940 givet Regler ganske svarende til de i Forsorgslovens § 281 fastsatte, dog at Hjælpen ikke begrænsedes til Personer, der tidligere havde aftjent deres Værnepligt. De Personer, der blev indkaldt til *Civilbeskyttelsestjeneste*, var i stort Omfang ældre Aargange, som man fandt havde Krav paa en forsvarlig Hjælp, herunder til deres Familie, under Indkaldelsen.

Efter de hidtil gældende Regler kunde der ikke ydes den særlige Hjælp til *værnepligtige under den første Uddannelse og den i umiddelbar Fortsættelse heraf følgende Deltagelse i fortsat Øvelse, fortsat Tjeneste som Befalingsmandselev eller pligtig Tjeneste som værnepligtig Befalingsmand o. l.*

Dette ændres ved den heromhandlede Lov, hvis Indhold er følgende:

§ 281, Stk. 1, 1. Punktum, i Lov om offentlig Forsorg, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 337 af 29. Juli 1942, affattes saaledes:

»Naar en værnepligtig forretter Militærtjeneste, er det sociale Udvalg i vedkommende Tidsrum forpligtet til at afhjælpe paagældendes egen eller hans Families Trang.«

Da der til den første Uddannelse normalt kun indkaldes helt unge Aargange, vil de økonomiske Konsekvenser af Loven, efter hvad *Arbejds- og Socialministeren* udtalte ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget, næppe blive store.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen blev der fra flere Sider fremsat Ønske om, at den Form for Hjælp, hvorom Talen her er, ikke blev administreret af Socialkontorerne, men af *særlige Kontorer*, ligesom det sker i Sverige. *Arbejds- og Socialministeren* udtalte herom, at han vilde finde det rimeligt, at man ved Opbygningen af den nye Forsvarsordning overvejede Indførelsen af en lignende Ordning som den, der havde virket saa godt i Sverige; men endnu mente han ikke, Tiden var inde til en Ændring. Af principielle Grunde havde han i øvrigt sine Betæneligheder ved efterhaanden at skille det ene Klientel efter det andet ud fra Socialkontorerne. Dersom man gik ind paa den Tankegang, at der for nogen Medborger var noget nedværdigende ved at gaa til Socialkontorerne, vilde man dermed ødelægge noget af det mest værdifulde, der gennemførtes ved Socialreformen i 1933. Paa Sagens nuværende Stadium burde man efter Ministerens Opfattelse ikke gaa til Oprettelse af Særkontorer for Soldater. Men de indkaldte og deres Hustruer havde Krav paa al mulig Hensyntagen. Derfor vilde det være rimeligt at lempe paa Socialkontorerne Administrationsformer paa dette Omraade. Man overvejede med Henblik herpaa at indføre en Ordning, hvorefter den indkaldte, allerede før han gav Møde, skulde udfylde et detailleret Ansøgningsskema paa Tro og Love og faa det attesteret af to Personer, som vidste Besked om hans Forhold.

Angaaende det samme Spørgsmaal udtalte *Steincke* (S.) i Landstinget: »Der skal meget til at overbevise mig om, at man i noget Tilfælde, hvor det drejer sig om Udbetaling af offentlig Hjælp, skal søge at decentralisere. Dertil har jeg kendt alt for meget til Plattenslageri, til Renden fra Herodes til Pilatus o. s. v. Hele min Opgave paa dette Omraade har været at centralisere, men samtidig at undgaa ydmygende Virkninger af Hjælpen.«

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

59. Lov om Eftergivelse af Kommunehjælp. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 1389. — C. Sp. 949 og 953].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{9}$ (F. Sp. 1142). 1. Beh. $\frac{5}{9}$ (F. Sp. 1152). Partiernes Ordførere: Villumsen, Falk-

Jensen, Edvard Sørensen, Jørgen Jørgensen, Alvilda Larsen, Hoff og Oluf Pedersen. 2. Beh. $\frac{6}{9}$ (F. Sp. 1169). 3. Beh. $\frac{6}{9}$ (F. Sp. 1171). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{9}$ (L. Sp. 739). Partiernes Ordførere: Steincke, Jens Jensen, Malchau og Anna Westergaard. 2. Beh. $\frac{6}{9}$ (L. Sp. 751). 3. Beh. $\frac{6}{9}$ (L. Sp. 752). *Loven stáfæstet 7. September 1945*. (Lov-Tid. Nr. 410).

Ved forskellige Lejligheder, der har været skelsættende for Landet, har man ved Lov bemyndiget Kommunerne til ekstraordinært at eftergive Fattighjælp, ydet inden en bestemt Dato. Det var saaledes Tilfældet ved *Tronskifterne i 1906 og 1912*, ved *Grundlovens 75-Aars Dag i 1924* og ved *10-Aars Dagen for Genforeningen med Sønderjylland i 1930*. Ved Genforeningen i 1920 blev al Fattighjælp, ydet i Sønderjylland inden Lovens Ikrafttræden, eftergivet.

Efter Landets Befrielse i Maj 1945 overvejedes en ny Eftergivelse af offentlig Hjælp, og Resultatet heraf blev en Lov, der gennemførtes paa Rigsdagen med enstemmig Tilslutning.

Forinden denne Lov omtales, skal der i Korthed gøres Rede for nogle Hovedprincipper vedrørende Ydelse af offentlig Hjælp efter Forsorgsloven.

Ved *Lov af 20. Maj 1933* om offentlig Forsorg blev Reglerne om Retsvirkninger af ydet Hjælp væsentlig ændret i Forhold til den tidligere gældende Fattiglov, idet Forholdene herefter laa saaledes, at Hjælp til Underhold, *Kommunehjælp*, i Almindelighed ydedes uden andre Retsvirkninger end Tilbagebetalingspligt, medens *Fattighjælp* med særlige Retsvirkninger, herunder Tab af Valgret og Valgbarhed, kun blev ydet til forsømmelige Forsørgere, arbejdsmodvillige, Omstrejferere m. fl. *Kommunehjælp med Tab af Valgret og Valgbarhed* blev ydet til Personer, der havde tilsneget sig eller misbrugt Kommunehjælpen eller havde maattet søge Hjælp paa Grund af uordentlig Livsførelse, uforsvarlig Økonomi o. lign. Personer, der blev forsørget paa Arbejdsanstalt, Afvænningshjem o. lign. eller som til Stadhed fik Hjælp af en saadan Størrelse, at den havde Karakter af egentlig Forsorg, fik ligeledes Kommunehjælp med Fattighjælps Virkning. Det var saaledes kun i særligt graverende Tilfælde, at der blev ydet Fattighjælp og Kommunehjælp med Retsvirkninger.

Ved *Lov Nr. 337 af 29. Juli 1942* blev de heromhandlede Bestemmelser i Forsorgsloven af 1933 ændret saaledes, at Hjælp, ydet til andre Kategorier af trængende end dem, for hvem Forholdene laa særligt graverende, kunde medføre Tab af Valgret og Valgbarhed. Efter Lovens § 306, Stk. 2—4,

skal saaledes *Sygehjælp*, der maa ydes til Personer, som — uanset at de er ubemidlede i den i Folkeforsikringsloven angivne Betydning — *ikke er berettiget til Hjælp af en anerkendt Sygekasse* af de i Lovbestemmelsen nævnte Grunde, ydes med Fattighjælps Virkning. Efter § 307, Stk. 2, Nr. 1 og 5, skal derhos Kommunehjælp nu ydes med Fattighjælps Virkning, naar en Person inden for et Tidsrum af 18 Maaneder i 12 Maaneder har modtaget *løbende Kommunehjælp af en vis Størrelse*, eller naar han har modtaget Kommunehjælp til Stadighed, saaledes at Hjælpen indgaar som en fast og ikke uvæsentlig Del af hans nødvendige Forbrug. Mange langvarigt arbejdsløse har paa Grund af disse Bestemmelser maattet modtage Kommunehjælp med Fattighjælps Virkning.

Hvad Loven gaar ud paa er følgende:

Ifølge § 1 eftergives *Kommunehjælp*, som inden nærværende Lovs Ikrafttræden er ydet *uden Tab af Valgret og Valgbarhed* til offentlige Forsamlinger eller Raad, og som ikke er ydet i Medfør af Forsorgslovens §§ 15, Stk. 5, og 205 (vedrørende Alimentationsbidrag m. v.), samt Kommunehjælp, som i Medfør af Bestemmelserne i Forsorgslovens §§ 306, Stk. 2—4, jfr. Stk. 6 (vedrørende Sygehjælp til Personer, som ikke har Ret til Hjælp fra en anerkendt Sygekasse, men kunde have sikret sig saadan Ret), og 307, Stk. 2, Nr. 1 og 5, jfr. Stk. 7 (vedrørende Personer, der i længere Tid har oppebaaret Kommunehjælp af en vis Størrelse), er ydet *med Tab af Valgret og Valgbarhed*.

§ 2. Skyldig *Fattighjælp*, som er *ydet før 1. Oktober 1933* i Medfør af Lov Nr. 67 af 9. April 1891 om det offentlige Fattigvæsen, eftergives.

§ 3. Personer, der ikke er optaget paa de i Lov Nr. 306 af 29. Juni 1945 omhandlede *Folketingsvalglisten*, fordi der er ydet dem offentlig Hjælp, men for hvis Vedkommende der ved Bestemmelserne i nærværende Lovs §§ 1 og 2 sker Eftergivelse af den ydede Hjælp, vil være at optage paa *særlige Tillægslister til Valglisten*, saafremt de over for Kommunalbestyrelsen paa en af Indenrigsministeren foreskrevet Maade *skriftligt fremsætter Begæring* derom. Begæringen maa for at kunne tages i Betragtning være Kommunalbestyrelsen i Hænde senest den 20. September 1945.

Fra den 10. Oktober til den 12. Oktober 1945, begge Dage indbefattede, skal de særlige Tillægslister *ligge fremme*

til almindeligt Eftersyn paa et for Kommunens Beboere bekvemt Sted i 8 Timer hver Dag. Anker over Listerne skal være Kommunalbestyrelsen i Hænde senest den 15. Oktober 1945. De fremkomne Anker skal paakendes af Kommunalbestyrelsen i et Møde senest den 22. Oktober 1945. Om Listernes Udarbejdelse m. v. gælder i øvrigt de i Lov Nr. 306 af 29. Juni 1945 indeholdte Regler.

§ 4. Denne Lov træder straks i Kraft.

Der finder altsaa Eftergivelse Sted med Hensyn til Hjælp til Underhold, Husleje o. lign., der er ydet som almindelig *Kommunehjælp*, saa at Tilbagebetalingspligten bortfalder, medens det samme ikke gælder egentlig *Fattighjælp* til arbejdsmodvillige, forsømmelige Forsørgere, Alkoholister m. v. eller *Kommunehjælp ydet med Fattighjælps Virkning* under særlig graverende Omstændigheder som f. Eks. ved Svig, Misbrug og Ødselhed. Skulde der i det enkelte Tilfælde have foreligget særlig undskyldende Omstændigheder, som f. Eks. langvarig Sygdom og store Forsørgerbyrder, har der allerede i de gældende Regler været fornøden Hjemmel for Kommunerne til at yde de paagældende Hjælp uden Retsvirkning.

Da det er muligt nu, i Modsætning til tidligere under Fattigloven, at fremdrage de Tilfælde, hvor Hjælp er ydet under mindre graverende Omstændigheder, sker Eftergivelsen efter *generelle Regler*, saa at det ikke som i tidligere tilsvarende Tilfælde er Kommunerne, der skal træffe Afgørelsen. Man opnaar herved en over hele Landet ensartet Behandling af disse Understøttelsessager, ligesom Administrationen forenkles meget betydeligt.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* gav *Villumsen* (S.) Udtryk for Tilfredshed med Forslaget. Han mente, at det ogsaa i Fremtiden burde være saaledes, at Modtagelse af offentlig Hjælp kun i ganske særlige Tilfælde medførte Tab af Valgret. *Edvard Sørensen* (V.) gjorde gældende, at det var noget betænkeligt at eftergive Fattighjælp, der er ydet paa Grund af, at vedkommende ikke har villet opfylde sine Forpligtelser ved at holde sit Medlemsskab i Sygekassen i Orden. Det samme gjaldt med Hensyn til Personer, der har vist meget lidt Vilje til at opfylde deres Forsørgerpligter. Desuden burde Afgørelsen i hvert enkelt Tilfælde være overladt Kommunerne. Han kritiserede i øvrigt Lovforslagets

sene Fremkomst ud fra den Betragtning, at Valget derved kunde blive sinket, og at Udarbejdelsen af Tillægs-Valg-listerne vilde foraarsage megen Ulejlighed for Kommunerne. Da Regeringen var gaaet ind for Forslaget, vilde Venstre dog ikke modsætte sig dets Gennemførelse. Ogsaa flere andre Talere kritiserede, at Lovforslaget ikke var blevet fremsat før. *Alvilda Larsen* (D. K.) gav Lovforslaget sin Tilslutning, idet hun udtrykte Ønsket om, at man ogsaa med Hensyn til den offentlige Hjælp, som udbetales i Fremtiden, maatte komme bort fra de nuværende Regler om Tab af Valgret. Et saa vigtigt Spørgsmaal burde ikke være afhængigt af de paa-gældendes økonomiske Stilling. *Hoff* (D. S.) og *Oluf Pedersen* (D. R.) ønskede ligeledes, at Reglerne om Fortabelse af Valgret som Følge af Modtagelse af offentlig Hjælp blev lempet, medens *Edvard Sørensen* (V.) fremhævede Betydningen af, at den sociale Lovgivning ikke blot giver Rettigheder, men ogsaa paalægger den enkelte Forpligtelser. *Arbejds- og Socialministeren* fandt ikke Tiden inde til at drøfte Social-lovgivningens Principper i Almindelighed. Han erkendte, at Lovforslagets Gennemførelse vilde medføre nogen Ulejlighed for Kommunerne, men haabede at disse vilde paatage sig Arbejdet med godt Humør for derigennem at række en Kategori af fattige Medborgere en hjælpende Haand. Efter Ministerens Opfattelse havde man alligevel ikke faaet Valget før i Slutningen af Oktober, selv om der ikke skulde have været udarbejdet Tillægsvalglistes.

I *Landstinget* gjorde *Steincke* (S.) opmærksom paa den Særstilling, man i Lovforslagets § 1 havde givet Alimenter ved helt at afskære dem fra at faa Hjælp eftergivet i Henhold til den foreslaaede Lov. *Arbejds- og Socialministeren* fandt, at der kunde være noget berettiget i denne Indvending, men det havde ikke været muligt for ham at faa Tilslutning fra den samlede Regering til en Bestemmelse, hvorefter Loven ogsaa kom til at gælde Alimenter. Ogsaa flere af de i Folketinget rejste Spørgsmaal drøftedes under Debatten i Landstinget.

60. Lov om Opfyldning af Tankgrave m. v. (Arbejds- og Socialminister *Hedtoft-Hansen*). [A. Sp. 129. — C. Sp. 159 og 183].

Fremsat i *Folketinget* $30/5$ (F. Sp. 277). 1. Beh. $13/6$ (F. Sp. 327). Partiernes Ordførere: Smørum, Boeck-Hansen, Øllgaard, Peder Clausager, Norlev og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Smørum, Christen Andersen, Einer-Jensen, Qvist Hansen, Horn, Kjærboel [Formand],

M. Larsen, Peder Clausager [Sekretær], Rasmussen [Gylling], Boeck-Hansen, Chr. R. Christensen, Petersen [Røj], Øllgaard, Marius Jensen og Hans Pinstrup). Betænkning (B. Sp. 69) afgivet $\frac{27}{6}$. (Ordfører: Smørum). 2. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 581). 3. Beh. $\frac{29}{6}$ (F. Sp. 646). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{4}{7}$ (L. Sp. 320). Partiernes Ordførere: Henry Hansen, Nielsen-Man, Jørgen Jørgensen og Gudiksen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Henry Hansen [Formand], Josef Andersson, C. E. Christiansen, Hvid, Jørgen Møller, N. P. Nielsen, Offersen, Gudiksen, Fr. Kristiansen [Sekretær], Bjerg, Bækgaard, Nielsen-Man, Foss, Jørgen Jørgensen og Korsgaard). Betænkning (B. Sp. 97) afgivet $\frac{5}{7}$. (Ordfører: Henry Hansen). 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 347). 3. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 399). *Loven stadfæstet 7. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 324). Traadt i Kraft straks.

Allerede lang Tid før Tysklands Sammenbrud begyndte man inden for den danske Statsadministration at beskæftige sig med Spørgsmaalet om *Fjernelse af tyske Befæstningsanlæg m. v.* paa dansk Omraade efter Besættelsens Ophør. For Beskæftigelsescentralen, som i hele Besættelsestiden bestræbte sig for at fremskaffe egnede Arbejdsmuligheder til Modvirken af den Arbejdsløshed, man maatte regne med efter Krigsafslutningen, var det en nærliggende Opgave at tage de Arbejdsmuligheder, som her frembød sig, op til nærmere Overvejelse. Imidlertid henhører de mange forskellige Spørgsmaal, som i den Forbindelse melder sig, under flere Ministeriers Forretningsomraade, og man fandt det derfor mest praktisk at nedsætte *et Udvalg* til Overvejelse af Sagen, hvilket skete 30. November 1944. Dette Udvalg, der havde Arbejdsministeriets Departementschef til Formand og i øvrigt bestod af Repræsentanter for Finansministeriet, Ministeriet for offentlige Arbejder, Landbrugsministeriet, Indenrigsministeriet, Udenrigsministeriet og Beskæftigelsescentralen, maatte som Følge af Besættelsen udføre sit Arbejde i dybeste Fortrolighed. Alligevel lykkedes det Udvalget — navnlig takket være Bistand fra Amtmændenes Side — at fremskaffe et omfattende Materiale til Bedømmelse af de Opgaver, der paa dette Omraade vilde melde sig til Løsning efter Landets Befrielse.

Udvalget holdt sit første Møde 18. December 1944 og afgav Betænkning 14. Maj 1945. I denne regnes der med, at Retableringsopgaven tages op til Løsning i to Tempi. Først bør man efter Udvalgets Opfattelse gaa i Gang med en saakaldt *Straksopgave* omfattende Fjernelse af Tankgrave,

Skyttegrave, Pigtraadsspærringer, Telefon- og Telegrafledninger og -master, Optagelse af Landminer, samt en Registrering m. v. af Barakker og Bygninger opført af Værnemagten og Etablering af en vis Bevogtningstjeneste, særlig for saa vidt angaar Bevogtning og Drift af eventuelle Landbrugsejendomme paa Flyvepladser eller andetsteds. Denne Straksopgave foreslaas løst hurtigst muligt, dels fordi Landbruget allerede af driftsmæssige Grunde maa ønske disse Anlæg fjernet omgaaende, dels fordi Retableringen af Anlæggene som nævnt vil betyde en væsentlig Beskæftigelse og derigennem bidrage til Bekæmpelse af den i den første Fredstid ventede meget betydelige Arbejdsløshed.

Med Hensyn til de *øvrige Retableringsopgaver* — Flyvepladser, egentlige Befæstningsanlæg saasom militære Betonbunkers, Kanonstillinger, militære Jernbane- og Havneanlæg o. s. v. — har Udvalget ment, at man først nogen Tid efter Krigens Afslutning kan tage endelig Stilling til disse Opgavers Gennemførelse, idet der her maa tages fornødent Hensyn til mange Interesser, som først kan afklares efterhaanden.

Den heromhandlede Lov tager i Hovedsagen Sigte paa Løsningen af den i Betænkningen nævnte Straksopgave, bortset fra Bevogtningstjenesten, som i Forvejen var iværksat ad administrativ Vej. Lovens Indhold er følgende:

§ 1. De af tyske Myndigheder her i Landet anlagte *Tankgrave, Skyttegrave, Pigtraadsspærringer og lignende Anlæg* vil være at nedlægge ved Statens Foranstaltning, saaledes at den oprindelige Tilstand saa vidt muligt gendannes.

De i Stk. 1 omhandlede Arbejder gennemføres ved Foranstaltning af Arbejds- og Socialministeriets *Beskæftigelsescentral*. Arbejds- og Socialministeren kan dog, hvor det maatte findes hensigtsmæssigt, bestemme, at nærmere angivne Arbejder gennemføres ved *Kommunernes* Foranstaltning eller ved vedkommende *Lodsejers* egen Foranstaltning. I disse Tilfælde vil der i Henhold til denne Lov kunne ydes Statstilskud til Arbejdernes Udførelse. Arbejds- og Socialministeren fastsætter de herpaa sigtende fornødne Bestemmelser, herunder Vilkaarene for og Størelsen af et eventuelt Statstilskud.

Arbejds- og Socialministeren kan endvidere, om fornødent i Samraad med vedkommende Fagminister, træffe Bestemmelse om, at *Nedlæggelse af de nævnte Anlæg und-*

tagelsesvis ikke skal finde Sted, f. Eks. i Tilfælde hvor Anlægene vil kunne anvendes til andet Formaal, eller hvor en Nedlæggelse af Anlæggene maa anses for økonomisk uforvarlig.

Saafernt der ved de foretagne tyske militære Anlæg er paaført vedkommende Lodsejere en *videregaaende Skade* end den ved Anlæggene direkte foraarsagede, f. Eks. ved Afbrydelse eller Ødelæggelse af Drænledninger eller andre Afvandingssystemer, kan Arbejds- og Socialministeren i Samraad med vedkommende Fagminister træffe nærmere Bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket Omfang denne Skade skal søges genoprettet.

§ 2. De af tyske Myndigheder her i Landet foretagne Anlæg af *Telefon- og Telegrafledninger* samt af *Ledninger for elektrisk Strøm* vil, i det Omfang de nævnte Ledningsanlæg ikke vil kunne indgaa i de allerede eksisterende Ledningsnet, være at nedtage ved Statens Foranstaltning.

De i Stk. 1 omhandlede Arbejder gennemføres ved Trafikministeriets Foranstaltning i Forbindelse med Ministeriet for offentlige Arbejder, og vedkommende Minister fastsætter de herpaa sigtende fornødne Bestemmelser.

§ 3. Det paahviler Arbejds- og Socialministeren at foretage en *Registrering* af de af tyske Myndigheder her i Landet opførte *Barakker* samt foretage det videre fornødne for en fremtidig Anvendelse af disse. Regeringen træffer — eventuelt gennem et dertil bemyndiget Udvalg — nærmere Bestemmelse om disse Barakkers Anvendelse.

§ 4. De i nærværende Lov omhandlede Arbejder vil i det Omfang, Forholdene paa Arbejdsmarkedet muliggør dette, være at udføre snarest muligt. Staten afholder de med Arbejdernes Udførelse forbundne Udgifter.

De Erstatninger, der i Henhold til de særlige Love om Krigsforsikring ellers vilde være at udrede til vedkommende Lodsejer, vil, medmindre Arbejderne udføres af Lodsejeren selv uden Tilskud i Henhold til denne Lov, af de paagældende Krigsforsikringsforbund være at indbetale til Staten i Henhold til derom af Arbejds- og Socialministeren efter Forhandling med Finansministeren og vedkommende Krigsforsikringsforbund fastsatte Regler.

De ved Nedlæggelsen af de omhandlede militære Anlæg *indvundne Materialer* vil ved vedkommende Ministers Foranstaltning efter Samraad med Ministeriet for Handel, Industri og Søfart være at *vurdere og bortsælge* bedst muligt. Overtages nogle af Anlæggene helt eller delvis af Statsmyndigheder, statskoncessionerede, kommunale eller private Selskaber, sker Overtagelsen efter stedfunden Vurdering og mod Betaling. *De herved indvundne Beløb indsættes paa en særlig Konto i Nationalbanken*, over hvilken der kun kan disponeres med Finansudvalgets Samtykke.

§ 5. *Uretmæssig Tilegnelse eller Bortfjernelse af Genstande* fra de af tyske Myndigheder her i Landet foretagne Anlæg betragtes som Tyveri og straffes som saadant.

Enhver Lodsejer maa give *Adgang til Færdsel* eller andre Foranstaltninger, som Gennemførelsen af Nedlæggelsesarbejderne maatte nødvendiggøre; Arbejderne vil være at gennemføre under størst mulig Hensyntagen til saavel Samfundets som Enkeltmands Interesse.

§ 6. Nedlæggelsesarbejderne udføres i Henhold til de for saadanne Arbejder gældende Overenskomster, dog at Arbejdet skal *udføres i Akkord*, medmindre økonomiske eller tekniske Grunde undtagelsesvis maatte være til Hinder derfor. Ved Fastsættelse af Akkorder finder Bestemmelserne i § 4 i Lov Nr. 284 af 30. Juni 1941 om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse tilsvarende Anvendelse. Arbejderne antages saa vidt muligt over den offentlige Arbejdsanvisning, og de længst ledige, egnede Arbejdere skal først henvises. De nærmere Regler herom fastsættes af Arbejds- og Socialministeren.

§ 7. Alle de i Anledning af nærværende Lov oprettede Dokumenter er stempelfrie.

Spørgsmaal vedrørende Omfanget af Stempelafgiftsfritagelserne afgøres endeligt af Finansministeren efter Forhandling med Arbejds- og Socialministeren.

§ 8. Denne Lov træder straks i Kraft.

Bestemmelsen i § 1, Stk. 2, om, at det kan overdrages vedkommende *Kommune* eller *Lodsejer* at udføre Arbejder i Henhold til Loven, blev indføjet i Folketinget, hvor man ligeledes ændrede Bestemmelsen i § 4, Stk. 2, af hvilken det ikke oprindelig udtrykkeligt fremgik, at Erstatninger fra Krigs-

forsikringen skal tilfalde Lodsejeren, naar denne selv udfører et Retableringsarbejde uden Statens Medvirken og uden Statstilskud. Endelig indføjedes i Folketinget Bestemmelserne om, at Beløb, der indvindes ved Salg af Materialer i Henhold til § 4, Stk. 3, skal indsættes i Nationalbanken, og om den i § 7 omhandlede Stempelfrihed for Dokumenter.

I Bemærkningerne til det i Folketinget fremsatte Lovforslag oplyses det, at man kan regne med, at der her i Landet i hvert Fald findes ca. 1 000 km *Pansergrave*. Beskæftigelsen herved vil andrage 60 000 Arbejdsmaaneder, svarende til f. Eks. 6 000 Mand i 10 Maaneder. Hertil kan formentlig lægges ca. 10 000 Arbejdsmaaneder ved Fjernelse af *Skyttegrave* og lignende Anlæg. Beskæftigelsen ved disse Arbejder vil svare til en samlet Arbejds løn paa ca. 35 Mill. Kr. Man kan endvidere regne med, at *Pigtraadsspærringerne* repræsenterer en Jernmængde paa i alt ca. 12 500 t Jern. Traaden, der af Hensyn til Demonteringen maa opsamles i Ruller, vil, saafremt anden Anvendelse ikke kan findes, kunne nyttiggøres i Staalværker. Den samlede Beskæftigelse ved *Pigtraadsspærringerne*s Nedbrydelse kan anslaaes til ca. 16 000 Arbejdsmaaneder, og lægges hertil ca. 5 000 Arbejdsmaaneder ved Fjernelse af andre Arter af Spærringer, f. Eks. *spanske Ryttere*, vil den samlede Beskæftigelse ved disse Arbejder andrage ca. 21 000 Arbejdsmaaneder, svarende til f. Eks. 2 100 Mand i 10 Maaneder og til en samlet Arbejds løn paa ca. 10,5 Mill. Kr.

Videre oplyses det, at der af Tyskerne er opsat mellem 100 000 og 200 000 *Master for Telefon- og Telegrafledninger* samt for Ledninger for elektrisk Strøm. Værdien af Masterne er vanskelig at anslaa, men regner man med 150 000 Master, vil disse formentlig repræsentere en Værdi af ca. 1½ Mill. Kr., hvortil kommer, at de, hvad enten de anvendes paa ny efter deres Formaal eller opskæres til Bygningstømmer, vil betyde en Formindskelse af Importen. De allerfleste Master skal være imprægnerede og af godt udenlandsk Træ, og de vil formentlig straks eller senere kunne finde Anvendelse hos de bestaaende Telefonselskaber og Elektricitetsværker.

Bestemmelsen i § 3 er ifølge Bemærkningerne foranlediget af, at der over hele Landet findes et meget betydeligt Antal tyske *Træbarakker*, der kan adskilles i forskellige Elementer og flyttes fra Sted til Sted. Disse Barakker egner sig næppe til mere varig Brug, men er lette at nedtage og transportere og derfor udmærket egnede til Indkvarteringsformaal. Barakkerne bør derfor registreres, desinficeres, repareres og eventuelt nedtages som et Led i de Opgaver, der først skal løses. Spørgsmaalet om, hvorledes der skal forholdes med de af Tyskerne opførte eller ombyggede *egentlige Bygninger* maa

overvejes nærmere, ogsaa med Henblik paa disse Bygningers Anvendelse inden for Børneforsorg, Særforsorg, Feriekolonier, Husvildeboliger el. lign.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget begrundede *Arbejds- og Socialministeren* nærmere, hvorfor man havde anset det for paakrævet, at Retableringsopgaverne blev iværksat ved Statens Foranstaltning. Aarsagen hertil var »den nærliggende, at det her drejer sig om meget betydelige Arbejder, som af Hensyn til Samfundets Tarv maa iværksettes efter en samlet Plan, og at man heller ikke bør kunne risikere, at maaske enkelte Ejendomsbesiddere foretrækker at modtage Erstatningen uden at anvende denne til Fjernelse af tyske Anlæg; thi det kan ikke være den enkeltes Sag, om det danske Land fortsat skal ligge hen med Mærker efter Tyskernes Hærgen under Krigen. Det er en Samfundsopgave i det Omfang, hvori det overhovedet er muligt, at sørge for, at det danske Land genopstaar, som vi kender det fra Tiden før den tyske Besættelse«.

Statens Udgifter i Henhold til Loven kunde anslaaes til 50—60 Mill. Kr., hvilket Beløb dog vilde blive stærkt reduceret, maaske med 70—80 pCt., ved de Erstatningssummer, som paaregnedes indbetalt i Statskassen af Krigsforsikringen, samt ved Salgssummerne for de indvundne Materialer.

Det var, efter hvad Ministeren udtalte, Hensigten i fornødent Omfang at overdrage Retableringsarbejderne til *Entreprenører*. Der vilde imidlertid blive sørget for, at de Folk, der under Krigen havde været mere end villige til at paatage sig Udførelsen af tyske Anlæg, ikke nu fik med disse Oprydningsarbejder at gøre. Man vilde bestræbe sig for, at Arbejdet blev overdraget saadanne Folk, der ikke frivilligt havde paataget sig tysk Arbejde.

Lovforslaget blev i *Folketinget* gjort til Genstand for en indgaaende Debat, under hvilken dets enkelte Bestemmelser nærmere drøftedes. Særlig skal nævnes, at *Hans Pinstrup* (V.) henledte Opmærksomheden paa, at Spørgsmaalet om, hvorvidt det paahvilede *Krigsforsikringen af Landbrugsjord* at udrede Erstatning for de Skader, der var forvoldt ved Anlæg af Tankgrave, Skyttegrave, Pigtraadsspærringer o. lign., ikke havde været forelagt Forvaltningsnævnet for Krigsforsikring af Landbrugsjord. Selv var han af den Opfattelse, at det ikke kunde siges at være en speciel Landbrugsopgave at sløjfe Befæstningsanlæggene. Spørgsmaalet blev ogsaa fremdraget under Udvalgsbehandlingen, og Ministeren udtalte her, at Bestemmelsen i Lovforslagets § 4, Stk. 2, om, at de omhandlede Erstatninger skal indbetales til Staten i Henhold til derom af *Arbejds- og Socialministeren* efter

Forhandling med Finansministeren og vedkommende Krigsforsikringsforbund fastsatte Regler, *intet ændrer i den Erstatningspligt, som maatte paahvile Krigsforsikringen i Medfør af Loven af 30. Juni 1941*, og at Bestemmelsen i § 4, Stk. 2, i Lovforslaget kun giver Udtryk for, at Erstatningen efter Loven af 30. Juni 1941 skal indgaa i Statskassen i det Omfang, Staten har retableret den indtrufne Skade. Alt under Forudsætning af, at saadan Erstatning skal udredes efter Loven om Krigsforsikring af Landbrugsjord.

Efter Ministerens Opfattelse paahvilede det Krigsforsikringen at udrede disse Erstatninger, og heri var en Del af Udvalgets Medlemmer enige, medens andre fandt det tvivlsomt, hvorvidt og i hvilket Omfang det kunde paalægges Krigsforsikringen at udrede disse Erstatninger. Udvalget fandt imidlertid, at Afgørelsen af dette Spørgsmaal laa uden for Udvalgets Opgave, og tog derfor ikke Stilling til det.

Ogsaa i *Landstinget* gjordes Lovforslaget til Genstand for Udvalgsbehandling, men den resulterede ikke i Ændringsforslag.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

61. Lov om Lovanordninger under Ministeriet for Handel, Industri og Søfart. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 83. — C. Sp. 39 og 73].

Fremsat i *Landstinget* ²⁴/₅ (L. Sp. 44). 1. Beh. ²⁵/₅ (L. Sp. 61). 2. Beh. ²⁵/₅ (L. Sp. 64). 3. Beh. ²⁵/₅ (L. Sp. 71). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ³¹/₅ (F. Sp. 289). 2. Beh. ³¹/₅ (F. Sp. 292). 3. Beh. ³¹/₅ (F. Sp. 296). *Loven stadfæstet 22. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 297).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Ministeriet for Handel, Industri og Søfart udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* for den i vedkommende Lovanordning fastsatte Tid (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 50 af 4. Marts 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 117 af 30. Marts 1940 om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser (jfr. Tillægget Nr. 149),

Lovanordning Nr. 72 af 14. Marts 1944 om Ændring af Lov om Priser m. v. (jfr. Tillægget Nr. 145),

Lovanordning Nr. 182 af 19. Maj 1944 om Ændring af Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v. (jfr. Tillægget Nr. 158),

Lovanordning Nr. 271 af 25. August 1944 om Ændring af Lov om Krigsulykkesforsikring (jfr. Tillægget Nr. 159),

Lovanordning Nr. 352 af 21. November 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 472 af 28. November 1942 om Priser m. v., jfr. Lovanordning Nr. 490 af 23. November 1943 (jfr. Tillægget Nr. 146),

Lovanordning Nr. 371 af 16. December 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 184 af 4. Maj 1939 om Forsikring af Varer og Fragt mod Krigsfare til Søs, jfr. Lovanordning Nr. 523 af 17. December 1943 (jfr. Tillægget Nr. 164),

Lovanordning Nr. 372 af 16. December 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939 om danske Skibes Forsikring mod Krigsfare, jfr. Lovanordning Nr. 522 af 17. December 1943 (jfr. Tillægget Nr. 162),

Lovanordning Nr. 51 af 21. Februar 1945 om Tillæg til Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo, jfr. Lov Nr. 261 af 24. Juni 1942 og Lov Nr. 346 af 8. Juli 1943 (jfr. Tillægget Nr. 160),

Lovanordning Nr. 91 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lovanordning Nr. 49 af 4. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 148),

Lovanordning Nr. 92 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 121 af 13. Marts 1943 om Ændringer i Lov om Patenter, Lov om Mønstre, Lov om Varemærker og Lov om Fællesmærker, jfr. Lovanordning Nr. 48 af 4. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 168),

Lovanordning Nr. 93 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 342 af 19. December 1935 om Statens Materialprøveraad (jfr. Tillægget Nr. 169),

Lovanordning Nr. 94 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Midlertidig Lov Nr. 344 af 8. Juli 1943 om Tillæg til Lov om Sparekasser (jfr. Tillægget Nr. 157),

Lovanordning Nr. 95 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 122 af 13. Marts 1943 om Udbetaling af Indlaan i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter, jfr. Lovanordning Nr. 47 af 4. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 155),

Lovanordning Nr. 96 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Midlertidig Lov Nr. 343 af 8. Juli 1943 om Tillæg til Lov om Banker (jfr. Tillægget Nr. 156),

Lovanordning Nr. 97 af 9. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 120 af 13. Marts 1943 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten, jfr. Lovanordning Nr. 70 af 14. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 166),

Lovanordning Nr. 161 af 27. Marts 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 118 af 13. Marts 1943 om en midlertidig Sukkerordning, jfr. Lovanordning Nr. 45 af 3. Marts 1944 (jfr. Tillægget Nr. 151) og

Lovanordning Nr. 190 af 18. April 1945 om Forlængelse af Lov Nr. 144 af 31. Marts 1941 om Indskrænkning i Adgangen til at anvende Pap og andre Erstatningsmaterialer i Skotøj, jfr. Lovanordning Nr. 155 af 20. April 1944 (jfr. Tillægget Nr. 153).

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

62. Lov om Ændring af Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 163. — C. Sp. 69 og 103].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 75). 1. Beh. $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 140). 2. Beh. $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 141). 3. Beh. $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 142). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{12}{6}$ (F. Sp. 307). 2. Beh. $\frac{13}{6}$ (F. Sp. 316). 3. Beh. $\frac{13}{6}$ (F. Sp. 378). *Loven stadfæstet 22. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 296).

Bestemmelserne om Udbyttebegrænsning og Udbetaling af Vederlag i Aktieselskaber m. v. i Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v. (Aarbog 1940—41, Side 356) havde i Henhold til Lovens § 1, Stk. 1., alene Gyldighed for Regnskabsaar, der udløb inden 1. Juli 1942, men fik ved Love af 18. Juni 1942 og 16. Juni 1943 samt Lovanordning af 19. Maj 1944 (jfr. Tillægget til nærværende Aarbog Nr. 158) deres Gyldighedstid forlænget for tre Aar. Ved den her omhandlede Lov udstrækkes Bestemmelserne om Udbytte- og Vederlagsbegrænsning yderligere til at omfatte Regnskabsaar, der udløber inden *1. Juli 1946*.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

63. Lov om Fremskaffelse af visse Motorkøretøjer samt Udførelse af visse Transporter (Forslag til Lov om Udførelse af visse Transporter). (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 237. — C. Sp. 213 og 233].

Fremsat i *Folketinget* $29/8$ (F. Sp. 617). 1. Beh. $4/7$ (F. Sp. 666). Partiernes Ordførere: Qvist Hansen, Falk-Jensen, Edvard Sørensen, Rasmussen (Gylling), Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Qvist Hansen, Dahl, Dons, H. P. Hansen [Præstø A.], Kai Jensen, M. F. Mortensen, Marinus Sørensen, Rasmussen [Gylling], Steen, Falk-Jensen, Boeck-Hansen [Formand], Victor Larsen, Edvard Sørensen [Sekretær], Elgaard og Heilesen). Betænkning (B. Sp. 111) afgivet $12/7$. (Ordfører: Falk-Jensen). 2. Beh. $12/7$ (F. Sp. 791). 3. Beh. $12/7$ (F. Sp. 793). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12/7$ (L. Sp. 502). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Thisted Knudsen, Krarup og Axel Christensen. 2. Beh. $12/7$ (L. Sp. 521). 3. Beh. $12/7$ (L. Sp. 522). *Loven stadfæstet 14. Juli 1945.* (Lov-Tid. Nr. 336). Traadt i Kraft straks.

Den igennem Krigsaarene stedfundne stærke Udnyttelse af Landets Transportmidler i Forbindelse med den tyske Værnemagts Opkøb og Beslaglæggelse af danske Transportmidler og endvidere, særlig for Motorkøretøjers Vedkommende, de igennem længere Tid svigtende Tilførsler af Automobilgummi medførte i Sommeren 1945 store Vanskeligheder med Hensyn til Udførelsen af *Transport af Tørv og Brunkul samt en Række andre livsvigtige Varer*.

Handelsministeren fremsatte med Hensblik herpaa i Folketinget et »Forslag til Lov om Udførelse af visse Transporter«, hvorefter *særlige inden for hver Politikreds nedsatte Udvalg* skulde være bemyndigede til at træffe Bestemmelse om Udnyttelse af de forhaandenværende Transportmidler. Det skulde saaledes være Udvalgenes Opgave at søge Oplysning om Transportbehovet og de foreliggende Transportmuligheder inden for Udvalgets Omraade. Saafremt Udvalget maatte skønne, at der inden for Omraadet var Transportkapacitet til Stede, som ikke fuldt udnyttedes eller udnyttedes til Transport af Varer, der i den nærværende Situation maa anses for mindre vigtig, kunde Udvalget, hvad enten der var Tale om Vogne og Lastautomobiler, tilhørende Vognmænd eller andre, give disse Paalæg om i et nærmere angivet Omfang at udføre nødvendig Kørsel, idet der dog saa vidt muligt

skulde tages Hensyn til den Kørsel, det paagældende Køretøj allerede udførte. Det forudsattes, at Udvalgene i videst muligt Omfang, inden Paalæg i Henhold til Loven blev givet, forhandlede med den eller de interesserede Erhvervsorganisationer.

For saa vidt det maatte blive nødvendigt at udnytte Motorkøretøjer tilhørende Personer, der paa Grund af deres Forhold under den tyske Besættelsesmagts Besættelse af Danmark ikke fortsat bør nyde godt af en Køretilladelse, foresloges det, at Handelsministeren skulde kunne bemyndige Udvalget til at *ekspropriere* de omhandlede Motorkøretøjer.

For *København* og *Frederiksberg* samt *Københavns Amts* nordre og søndre Birk skulde Handelsministeren være bemyndiget til efter Forhandling med de stedlige Politimyndigheder og Benzinnævnet at nedsætte et *særligt Udvalg*. Endvidere skulde det kunne bestemmes, at flere af de nedsatte Transportudvalg, hvor Forholdene gjorde det ønskeligt, skulde samarbejde eller sammenlægges.

Det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag blev ved Sagens 1. Behandling i *Folketinget* kritiseret stærkt af *Edvard Sørensen* (V.), efter hvis Opfattelse det gjorde et saa stort Indgreb i den frie Næring, at man alene af den Grund maatte nære Betænkelighed ved Gennemførelse af Lovforslaget. Desuden var det vanskeligt at paavise, at de Fragtbiler, der endnu kunde køre, ikke for alles Vedkommende udførte livsvigtige Kørsler. Bestemmelserne om Ekspropriation af Lastbiler, der stod ubenyttede hen, kunde han derimod tiltræde. Ogsaa *Rasmussen* (*Gylling*) (R. V.) og *Oluf Pedersen* (D. R.) udtalte sig til Fordel for, at man begrænsede Lovforslaget og lagde Hovedvægten paa de omtalte Ekspropriationsbestemmelser.

Paa Baggrund af disse Udtalelser overvejedes Lovforslaget nærmere i et af Folketinget nedsat Udvalg, og det konstateredes her, at man fra alle Sider ansaa Ekspropriationsbestemmelserne for Tyngdepunktet i Lovforslaget. Der opnaaedes i Udvalget Enighed om *en ny Affattelse af Lovforslaget*, hvorefter Transportudvalgene skulde bortfalde og Hovedvægten lægges paa Ekspropriation af Biler, som Ejeren ikke selv kan benytte. Samtidig indføjedes bl. a. en Bestemmelse om, at det ved Overdragelse af eksproprierede Lastmotorkøretøjer skal være en Betingelse, at de bruges til livsvigtige Transporter. Ogsaa Titelen ændredes. I den ændrede Skikkelse fik Lovforslaget og dermed Loven følgende Indhold:

§ 1. Ministeren for Handel, Industri og Søfart kan bemyndige *Politimestrene* — i *København* *Politidirektøren* —

til paa Ministerens Vegne at foretage *Ekspropriation af Lastautomobiler* i Henhold til Forskrifterne i § 5 i Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., jfr. Lov Nr. 297 af 22. Juni 1945.

Saadan Ekspropriation bør foretages i Tilfælde, hvor det ikke skønnes forsvarligt at give vedkommende Lastmotorkøretøjs Ejer Køretilladelse og Tildeling af rationeret Brændstof, eller hvor Ejeren eller en Repræsentant for denne er udelukket fra at benytte Lastmotorkøretøjet. Samtidig med at Ekspropriation foretages i Overensstemmelse med Forskrifterne i fornævnte Lov, bør det sikres, at der findes en Person eller Virksomhed, der er villig og egnet til at overtage Lastmotorkøretøjet til Eje eller Brug. Ved Overdragelsen af Lastmotorkøretøjet til den paagældende skal det stilles som en Betingelse, at Lastmotorkøretøjet bruges til livsvigtige Transporter.

Foretages Ekspropriation af et Lastmotorkøretøj fra en Ejer, hvis Konti m. v. hos Banker og Sparekasser m. m. er spærret eller kan spærres i Henhold til Bestemmelserne i Lov Nr. 275 af 13. Juni 1945 om Spærring af visse Bankkonti m. v., kan Politimesteren — Politidirektøren — træffe Bestemmelse om, at den fastsatte Erstatningssum skal ind sættes paa en paa den paagældendes Navn lydende spærret Konto i en Bank eller Sparekasse, over hvilken Konto der kun vil kunne disponeres med Samtykke af Danmarks Nationalbank.

§ 2. Til Gennemførelse af Transport af Tørv og Brunkul, der er nødvendig for Befolkningens Forsyning for den kommende Vinter, kan Politimestrene efter Indstilling fra de kommunale Brændselsudvalg i fornødent Omfang paa lægge Vognmænd, hvis Køretøjer er hjemmehørende i Politikredsen, og som ikke er beskæftiget med Kørsel, der maa anses for livsvigtig, med deres Køretøjer at udføre Transporter af Tørv og Brunkul. Tilsvarende Paalæg kan gives til Personer, der tidligere mod Betaling har udført Transporter.

De paagældende Transporter skal finde Sted til tarifmæssig Betaling.

Til Udførelse af den paagældende Kørsel udkræves ikke Næringsadkomst.

§ 3. For Københavns, Frederiksberg, Københavns Amts nordre og søndre Birks Politikredses Vedkommende kan Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Forhandling med Politidirektøren i København og de paagældende Politimestre samt Benzinnævnet træffe Bestemmelse om, hvorledes de i § 2 nævnte Opgaver varetages.

§ 4. De i Henhold til §§ 2 og 3 trufne Afgørelser kan inden 8 Dage efter Afgørelsens Meddelelse af det paagældende Brændselsudvalg eller vedkommende Vognejer *indankes for Ministeren for Handel, Industri og Søfart*. Indankningen har ikke opsættende Virkning.

§ 5. Politimestrene — i København Politidirektøren — er bemyndiget til af offentlige Myndigheder og private at *kræve afgivet alle fornødne Oplysninger* vedrørende de inden for Politikredsen værende Transportmidler. De paagældende Oplysninger kan kræves afgivet paa Tro og Love.

§ 6. Ministeren for Handel, Industri og Søfart er bemyndiget til at fastsætte de nærmere Forskrifter, der er fornødne til Gennemførelse af denne Lov.

§ 7. Personer, der maatte sidde de i Henhold til denne Lov givne Paalæg *overhørig*, ifalder en *Dagsmulkt*, stor 50 Kr. I særlige Tilfælde kan Dagsmulkten med Tilslutning fra Ministeren for Handel, Industri og Søfart fastsættes højere. Dagsmulfter vil kunne inddrives ved Udpantning. Overtrædelse af Bestemmelserne i denne Lov straffes i øvrigt med *Bøde eller Hæfte*. Endvidere kan det ved Dom bestemmes, at det eller de paagældende Køretøjer vil være at inddrage til Fordel for Statskassen. Sagerne behandles som Politisager.

§ 8. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks og har Gyldighed til Udgangen af Marts Maaned 1946.

Udvalget modtog en Deputation af Repræsentanter for Lastbilvognmænd. Disse udtalte, at Grunden til, at det var vanskeligt at køre Tørv over længere Strækninger, var den store *Gummimangel*. Endvidere hævdede de, at *Priserne* var for smaa, i Særdeleshed naar Læsningen af Tørvene skulde foregaa langsamt ved direkte i Mosen at læsse fra Røjlerne. Dette Spørgsmaal mente Udvalget maatte afgøres af de prisansættende Myndigheder.

I *Landstinget* gav *Fløtkjær* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning, idet han dog ikke mente, at dets Bestemmelser paa afgørende Maade kunde lette den vanskelige Brændsels-situation, hvori Landet befandt sig. *Thisted Knudsen* (V.) kritiserede flere Enkeltheder i Forslaget og mente bl. a., at de eksproprierede Motorkøretøjer i alle Tilfælde burde sælges og ikke udlejes. *Krarrup* (K. F.) anbefalede Forslaget uanset de Tvangsbestemmelser, det indeholdt. *Axel Christensen* (R. V.) udtalte Tilfredshed med, at Lovforslaget var blevet omarbejdet saaledes, at det blev Kommunernes Brændsels-nævn, der i givet Tilfælde kunde gribe ind og sørge for, at den nødvendige Kørsel blev udført.

I den ændrede Form vedtoges Lovforslaget enstemmigt i begge Ting.

64. Lov om Spærring af visse Bankkonti m. v. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 183. — C. Sp. 99 og 103].

Fremsat i *Folketinget* $13/6$ (F. Sp. 346). 1. Beh. $13/6$ (F. Sp. 348). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Aksel Møller, Søren P. Larsen, Bertel Dahlgaard, Alvilda Larsen, Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen, Harbo Andersen, Carlsson, Fr. Dalgaard, Kai Jensen, Kjærboel, Axel Sørensen, Bertel Dahlgaard, Rasmussen [Gylling], Aksel Møller, Henning Hasle [Formand], Halfdan Hendriksen, Søren P. Larsen [Sekretær], Himmelstrup og Jensen-Broby). Betænkning (B. Sp. 27) afgivet $13/6$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $13/6$ (F. Sp. 377). 3. Beh. $13/6$ (F. Sp. 379). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13/6$ (L. Sp. 224). 2. Beh. $13/6$ (L. Sp. 227). 3. Beh. $13/6$ (L. Sp. 228). *Loven stadfæstet 13. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 275). Traadt i Kraft straks.

Ved en Bekendtgørelse af 5. Maj 1945 traf Handelsministeriet Foranstaltning til at spærre alle de Bankkonti m. v., som er oprettet af eller til Fordel for den tyske Værnemagt, tyske Myndigheder og Institutioner samt tyske Statsborgere. Der blev samtidig truffet Foranstaltninger til at spærre tyske *Tilgodehavender*, ligesom der blev fastsat Regler om Overdragelse af danske Aktier og Obligationer og andre Værdipapirer, der tilhørte den tyske Værnemagt m. v., samt om Indløsning af unoterede Checks eller Anvis-

ninger. I en Bekendtgørelse af 14. Maj blev der endvidere givet Regler om Udlevering af Depoter samt Udtagninger af Boks af Værdipapirer m. v., som tilhørte tyske Myndigheder eller tyske Statsborgere.

Efter at Loven om Tillæg til Borgerlig Straffelov af 1. Juni 1945 angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed var vedtaget, ansaa Handelsministeriet det yderligere for nødvendigt at aabne Adgang til at spærre Konti eller Tilgodehavender tilhørende Personer, der sigtes for Overtrædelse af den nævnte Lov, eller mod hvilke der kan blive Tale om at rejse saadan Sigtelse, idet man fandt det nødvendigt at faa Mulighed for at hindre, at de Værdier, det drejer sig om, fjernes i Løbet af den Tid, der maatte hengaa, indtil endelig Beslaglæggelse kan ske.

Nærmere Regler herom samt om andre tilsvarende Forholdsregler fastsattes i et Lovforslag, der blev fremsat for Rigsdagen en Eftermiddag efter Bankernes Lukketid og færdigbehandlet i Løbet af faa Timer.

Lovens Indhold er følgende:

§ 1. Danmarks Nationalbank kan paalægge Banker, Sparekasser, Forsikringsselskaber, Andelskasser, Vekselerere, Bankiers, Sagførere eller andre at *spærre Konti eller Tilgodehavender*, der tilhører Personer, som er *sigtet for Overtrædelse af Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945* om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed.

Danmarks Nationalbank kan tillige give Paalæg om Spærring af Konti eller Tilgodehavender tilhørende Personer, mod hvilke der efter Danmarks Nationalbanks Skøn *kan blive Tale om at rejse Sigtelse* for Overtrædelse af den nævnte Lov, ligesom Paalæg om Spærring i øvrigt, naar Danmarks Nationalbank finder det paakrævet, kan gives, for saa vidt angaar Konti eller Tilgodehavender, som tilhører Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der efter de for Danmarks Nationalbank foreliggende Oplysninger efter den 9. April 1940 har *haft økonomiske Mellemværender med eller modtaget Tilskud fra eller staaet i Tjenesteforhold til den tyske Værnemagt*, denne tilsluttede Organisationer, andre tyske Myndigheder eller tyske Virksomheder her i Landet.

Paa saaledes spærrede Konti og Tilgodehavender kan kun hæves med Samtykke af Danmarks Nationalbank.

Tilsvarende Spærring kan foretages over for Værdier, der henligger i Depot — aabent eller lukket — eller i Boks.

§ 2. Den i § 1 omhandlede Spærring kan iværksættes saavel ved *direkte Henvendelse* fra Danmarks Nationalbank til vedkommende Bank m. v. som ved *Bekendtgørelse i Statstidende*.

Om Spærringen af Konti, der foretages af Banker m. v. i Henhold til Bekendtgørelse i Statstidende fra Nationalbanken, skal vedkommende Bank m. v. underrette Nationalbanken med Oplysning om det spærrede Beløbs Størrelse.

§ 3. Udbetaling fra spærrede Konti m. v. uden forødent Samtykke fra Danmarks Nationalbank straffes med Bøder, hvorhos et til det udbetalte Beløb svarende Beløb ved Dommen kan inddrages i Statskassen.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

Sagen blev i *Folketinget* underkastet en kort Udvalgsbehandling. Under denne gaves der Udtryk for nogen Betænkelighed ved at anvende *Statstidende som Offentliggørelsesmiddel* i de Tilfælde, hvor man kun kunde tale om, at der havde været et økonomisk Mellemværende, uden at der forelaa Sigtelse eller kunde rejst Sigtelse. Vedrørende dette Spørgsmaal var der Enighed inden for Udvalget og mellem dette og *Finansministeren* (der deltog i Sagens Behandling paa Handelsministerens Vegne) om, at man i saadanne Tilfælde burde anvende den direkte Henvendelses Vej, naar det overhovedet var muligt, uden at Lovens Hensigt blev tilsidesat. Ogsaa Bestemmelsen om, at Nationalbanken kan give *Tilladelse til, at der hæves Penge paa en spærret Konto*, beskæftigede man sig med, og det blev i Udvalget oplyst, at Hensigten hermed i første Række var at sikre Arbejdernes og Funktionærernes Lønninger samt Virksomhedens daglige Gang.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

65. Lov om Revision af visse tyske Betalinger.

(Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 855. — C. Sp. 185 og 201].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 660). 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 733). Partiernes Ordførere: Axel Sørensen, Henning

Hasle, Juul, Bertel Dahlgaard og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Axel Sørensen, Alfred Andreassen, Hauberg, Kjærbøl, Holger Larsen [Odense A.], Frede Nielsen, Ch. Olsen, Bertel Dahlgaard, Rasmussen [Gylling], Henning Hasle [Formand], Boeck-Hansen, C. J. F. Sven, Juul [Sekretær], Elgaard og Jensen-Broby). Betænkning (B. Sp. 87) afgivet $\frac{5}{7}$. (Ordfører: Henning Hasle). 2. Beh. $\frac{6}{7}$ (F. Sp. 755). 3. Beh. $\frac{6}{7}$ (F. Sp. 765). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{7}$ (L. Sp. 409). Partiernes Ordførere: Fornæs, Stensballe, Jørgen Jørgensen og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fornæs, Josef Andersson, Bender, Henry Hansen, Erik Jacobsen, Kr. Johansen, Wittrup, Lannung, Oluf Johansen, Elmquist [Sekretær], Jens Jensen, Stensballe, Jørgen Jørgensen [Formand], Korsgaard og P. A. Poulsen [Stenderup]). Betænkning (B. Sp. 107) afgivet $\frac{11}{7}$. (Ordfører: Jørgen Jørgensen). 2. Beh. $\frac{11}{7}$ (L. Sp. 423). 3. Beh. $\frac{11}{7}$ (L. Sp. 476). *Loven stadfæstet 12. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 330). Traadt i Kraft straks.

Loven har til Hensigt at gennemføre en Revision af den Fortjeneste, som Personer, Firmaer og juridiske Personer har opnaaet ved *Leverancer, der under den tyske Besættelse er ydet her i Landet for tysk Regning*. Dens Indhold er følgende:

§ 1. Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til at træffe de nødvendige Foranstaltninger til Gennemførelse af en Revision af den Fortjeneste, som er oppebaaret af Personer, Firmaer eller juridiske Personer, der som Hovedleverandører eller Underleverandører efter den 9. April 1940 her i Landet for tysk Regning

- 1) har udført *Entreprenør- eller Byggearbejder* eller
- 2) har udført *Transporter* af Personer eller Gods eller
- 3) har paataget sig *Levering af Varer eller Industri- eller Haandværksleverancer* vedrørende Fremstilling af Varer eller Bearbejdning af Materialer, der er udført til Udlandet eller her i Landet leveret til den tyske Værnemagt eller til denne tilsluttede Organisationer eller til andre Organer for det tyske Rige, eller
- 4) har udført *Reparationsarbejder* paa Køretøjer, Skibe, Luftfartøjer, Maskiner, Elektromateriel eller Vaaben eller

- 5) har virket direkte eller indirekte som *Agent*, Formidler, Financier, Hverver af Arbejdskraft eller Tilsynsførende for en tysk Ordregiver.

Revision kan ligeledes foranstaltes over for Personer, Firmaer eller juridiske Personer, som paa anden Maade har haft *økonomiske Mellemværender* med den tyske Værnemagt, denne tilsluttede Organisationer eller andre Organer for det tyske Rige eller med tyske Firmaer her i Landet, eller som paa andet Grundlag end foran nævnt direkte eller indirekte har modtaget Betalinger fra Tyskland.

§ 2. Den i § 1 omhandlede Revision foretages af *et Udvalg*, der nedsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Samraad med Finansministeren, Justitsministeren og Danmarks Nationalbank. Revisionsudvalget har til Opgave at konstatere Fortjenesten paa alle Arbejder, Leverancer og Ydelser af den af Loven omfattede Art. *Revision foretages ikke af Arbejder, som inden Lovens Ikrafttræden er endeligt behandlet* af de danske Myndigheder, medmindre særlige Omstændigheder foreligger.

Revisionen foretages i øvrigt efter Regler, der fastsættes af Handelsministeren.

Revisionsudvalget kan antage fornøden Medhjælp.

§ 3. Ministeren for Handel, Industri og Søfart kan bestemme, at de af denne Lov omfattede Personer, Firmaer og juridiske Personer selv paa dertil af Ministeren foreskrevne Skemaer skal indsende *en paa Tro og Love afgiven regnskabsmæssig Opgørelse* vedrørende deres endnu ikke kontrolerede og godkendte Arbejder og Leverancer, der omfattes af Loven. I Tilfælde, hvor det kan befrygtes, at Mulighederne for en senere Regulering af Fortjenesten ellers kan foregribes, kan Revisionsudvalget bestemme, at der med Henblik paa en Regulering af Fortjenesten *deponeres i Danmarks Nationalbank eller stilles Sikkerhed for et passende Beløb*. Sker Deponering eller Sikkerhedsstillelse ikke inden for den fastsatte Frist, kan Beslaglæggelse finde Sted i Overensstemmelse med Retsplejelovens Kap. 68.

§ 4. Enhver er pligtig at give Revisionsudvalget alle Oplysninger, som anses for nødvendige. Hvis et forelagt Regnskabsmateriale er mangelfuldt, kan Revisionsudvalget

for den paagældendes Regning lade en *statsautoriseret Revisor* foretage en Undersøgelse af Regnskaberne. Til Gennemførelse heraf kan Revisionsudvalget lade Regnskaberne beslaglægge.

§ 5. *Alle igangværende Arbejder, Leverancer m. v., der omfattes af Bestemmelserne i § 1, skal straks standses, og Indberetning herom og om Arbejdets Standpunkt samt om de fra tysk Side stedfundne Betalinger for disse uafsluttede Arbejder indsendes til Revisionsudvalget.*

§ 6. Revisionsudvalget vil efter Forhandling med de vedkommende Myndigheder træffe Bestemmelse om, *hvorvidt for tysk Regning paabegyndte Arbejder eller Leverancer m. v. skal fortsættes* for den danske Stats Regning. Fortsættes Arbejdet ikke for den danske Stats Regning, og opnaar det paagældende Firma ikke Tilladelse til at fortsætte Arbejdet for egen Regning, skal alle Kontrakter med Underleverandører annulleres. Hovedentreprenøren (Hovedleverandøren) hæfter over for Underentreprenøren (Underleverandøren) for det ham ved Annullationen forvoldte Tab, herunder ikke Fortjeneste paa den Del af Arbejdet, der ikke kommer til Udførelse.

§§ 7—9 indeholder Bestemmelser om Straf for Overtrædelse af Lovens Forskrifter, om Udgifterne ved dens Gennemførelse samt om Lovens Ikrafttræden.

Efter hvad *Handelsministeren* oplyste ved Lovforslagets Fremsættelse, er der i Besættelsestiden til Finansiering af Entreprenør- og Byggearbejder udbetalt et anslaaet Beløb paa 1 500 Mill. Kr. Hertil kommer, at der uden for den Betalingsordning, som blev fastlagt, har fundet Betalinger Sted i Kontanter. Det Beløb, der er udbetalt for Transporter, navnlig Vognmandskørsel, anslaaes til ca. 400—500 Mill. Kr. De foretagne Industriarbejder beløb sig ifølge en Opgørelse pr. 1. April 1945 til ca. 1 085 000 000 Kr. Til Opkøb af Varer samt til Foretagelse af en Række Reparationer m. v. af her stationerede Skibe og Automobiler er udbetalt et anslaaet Beløb paa 500—600 Mill. Kr., hvortil kommer, at de Beløb, der er udbetalt en Række Personer og Firmaer, der har virket som Agenter, Financiers o. lign., ikke er kendt.

Der har fra første Færd været gjort, hvad det var muligt at gøre for at begrænse disse Leverancer og for at faa et saadant Kontrolapparat i Stand, at de Priser, der blev betalt, kunde betegnes som rimelige. Man mødte stærk Modstand fra

tysk Side, men det lykkedes dog, navnlig med Hensyn til Industrierbejderne, at gennemføre en Priskontrol. Der blev saaledes nedsat et Udvalg med Navnet *Udvalget for ekstraordinære Industrierbejder m. v.*, og ved Handelsministeriets Bekendtgørelse af 23. December 1941 blev der givet nærmere Regler om Priskontrollen. Det var betydelig vanskeligere at gennemføre en Priskontrol med Entreprenør- og Byggearbejder samt med Vognmandskørselen. Ogsaa med Hensyn til Gennemførelsen af Kontrol med de øvrige Leverancer og Ydelser stødte man paa store Vanskeligheder.

Hvad der tilsigtedes med Lovforslaget var alene at faa den oppebaarne Fortjeneste konstateret, ikke derimod at tage Stilling til Spørgsmaalet om Konfiskation af uretmæssige Fortjenester eller om Strafansvar for de ansvarlige. Den Side af Sagen havde Justitsministeriet taget op til Overvejelse, og et Lovforslag herom kunde senere ventes fremsat.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* pegede *Henning Hasle* (K. F.) paa, at det var et meget omfattende Arbejde, Revisionsudvalget vilde blive stillet over for. »Jeg tror, at det vil komme til at strække sig over adskillige Aar, saa man maa haabe, at Udvalget vil forstaa at *skelne det væsentlige fra det uvæsentlige*, og at man ikke vil give sig i Lag med Opgaver, ved hvilke Anstrengelserne ikke vil staa i Forhold til Resultaterne, i hvert Fald ikke i første Omgang, men koncentrere sig om det væsentlige; for ellers tror jeg, at det hele let vil komme til at bryde sammen.« *Bertel Dahlgaard* (R. V.) henledte Opmærksomheden paa, at de i § 3 omtalte regnskabsmæssige Opgørelser maatte kunne afkræves alle, hvis Fortjeneste man fandt Anledning til at revidere, uanset om den tidligere havde været underkastet Revision. Dette Spørgsmaal drøftedes ogsaa i det af Folketinget nedsatte Udvalg, og der herskede i Udvalget Enighed om, at en regnskabsmæssig Opgørelse maa kunne kræves indsendt, ogsaa hvor det drejer sig om Arbejder, som i Forvejen er kontrolleret af danske Myndigheder.

Ogsaa i *Landstinget* underkastedes Lovforslaget Udvalgsbehandling, og Ministeren udtalte under denne, at saavel Revisionsudvalget som alle med Revisionen beskæftigede vilde faa ubetinget *Tavshedspligt* med Hensyn til, hvad de maatte erfare under deres Arbejde med Sagen. Endvidere oplyste Ministeren, at det var hans Hensigt at foranledige, at der hurtigst muligt blev truffet Afgørelse om, hvilke af Tyskerne paabegyndte Arbejder der skal standses.

66. Lov om tvungen Likvidation eller Administration af visse Aktieselskaber m. v. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 865. — C. Sp. 189 og 201].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 662). 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 743). Partiernes Ordførere: Kjærbøl, Hjermind, Heilesen, Valdemar Sørensen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Kjærbøl, Harbo Andersen, Ludvig Christensen, Fr. Dalgaard, Leonhard Hansen, Horn, Axel Sørensen, Valdemar Sørensen, Rager, Hjermind, Finnemann Bruun, Henning Hasle [Formand], Heilesen, Jørgen Gram og Himmelstrup [Sekretær]). Betænkning (B. Sp. 101) afgivet $\frac{6}{7}$. (Ordfører: Hjermind). 2. Beh. $\frac{6}{7}$ (F. Sp. 766). 3. Beh. $\frac{6}{7}$ (F. Sp. 768). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{7}$ (L. Sp. 415). Partiernes Ordførere: Fornæs, Villemoes, Korsgaard og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fornæs, Hans Hansen, Jørgen Møller, N. P. Nielsen, Thomsen, Wiinblad, Willumsen, Lannung, Oluf Johansen, Bækgaard, Elmquist, Villemoes [Sekretær], Jørgen Jørgensen, Korsgaard [Formand] og P. A. Poulsen [Stenderup]). Betænkning (B. Sp. 109) afgivet $\frac{11}{7}$. (Ordfører: Korsgaard). 2. Beh. $\frac{11}{7}$ (L. Sp. 424). 3. Beh. $\frac{11}{7}$ (L. Sp. 477). *Loven stadfæstet 12. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 331). Traadt i Kraft straks.

Loven tilsigter Tilvejebringelse af en *Oversigt over de tyske og japanske Kapitalinvesteringer* inden for dansk Erhvervsliv og at skabe Mulighed for *Afvikling af disse Kapitalinteressers Indflydelse* inden for det danske Erhvervsliv.

Ifølge § 1 paahviler det Bestyrelsen for *ethvert dansk Aktieselskab og ethvert andet erhvervsdrivende Selskab med begrænset Ansvar* inden for 1 Maaned efter Lovens Ikrafttræden at indsende en *Redegørelse til Overregistrator* ved Aktieselskabs-Registeret for, om nogen Del af Selskabets Aktiekapital eller anden Selskabskapital efter den 9. April 1940 direkte eller indirekte har været eller maa antages at have været ejet af eller nu direkte eller indirekte ejes af eller maa antages at tilhøre tyske eller japanske Personer, Firmaer eller juridiske Personer, hvorhos Redegørelsen i bekræftende Fald skal indeholde Oplysninger om, hvor stor en Del af Kapitalen der tidligere har været og nu er eller

maa antages at være paa tysk eller japansk Haand. Endvidere skal det oplyses, hvilke Beløb der i øvrigt fra tysk eller japansk Side direkte eller indirekte maatte være indskudt i Virksomheden i Form af ansvarlig Indskudskapital, faste Laan o. lign.

I § 2 bestemmes, at for saa vidt de tyske eller japanske Interesser i et Selskab findes at være af et saadant Omfang, at Selskabet *ikke bør kunne fortsætte sin Virksomhed paa det hidtidige Grundlag*, kan Overregistrator ved Aktieselskabs-Registeret bestemme, at Selskabet skal *træde i Likvidation* eller *sættes under Administration*. Besværing over de af Overregistrator i Henhold til denne Lov trufne Afgørelser indgives til Overregistrator, men kan forlanges videresendt senest i Løbet af 8 Dage til et af Ministeren for Handel, Industri og Søfart i dette Øjemed nedsat *Nævn*, bestaaende af en Formand, der skal opfylde Betingelserne i Retsplejelovens § 43, Stk. 1, for at kunne beskikkes som Højesteretsdommer, og 4 andre Medlemmer. De nærmere Regler for Nævnets Virksomhed fastsættes af Ministeren.

Efter at Overregistrator har udtalt sig om vedkommende Klage, afgiver Nævnet Indstilling til Ministeren for Handel, Industri og Søfart angaaende Klagens Afgørelse. De af Ministeren trufne Afgørelser er endelige. Indgivelse af Besværing over Overregistrator's Afgørelser har opsættende Virkning.

Føres Selskabet i *Likvidation*, udnævnes Likvidatorerne ifølge § 3 af Ministeren for Handel, Industri og Søfart. Ministeren er bemyndiget til at suspendere Selskabets Vedtægter under Likvidationen og til at fastsætte de nærmere Regler for dens Foretagelse, herunder Valg af Revisorer. Likvidationen foretages i øvrigt i Overensstemmelse med den almindelige Lovgivnings Regler. Den Del af Provenuet af Likvidationen, som skulde tilfalde de tyske eller japanske Aktionærer eller Interessenter, indbetales til en spærret Konto i Danmarks Nationalbank.

Sættes Selskabet under *Administration*, udnævnes Administratorerne ifølge § 4 af Ministeren for Handel, Industri og Søfart. Ministeren er bemyndiget til at suspendere Selskabets Vedtægter under Administrationen og til at fastsætte de nærmere Regler for dens Foretagelse, her-

under Valg af Revisorer. Beløb, som under Administrationen fremkommer til Kredit for de tyske eller japanske Aktionærer eller Interessenter, indbetales paa en spærret Konto i Danmarks Nationalbank.

I § 5 bestemmes, at *Vederlag til Likvidatorer, Administratorer og Revisorer*, der er udnævnt i Henhold til Loven, fastsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart og afholdes af vedkommende Selskab.

§§ 6 og 7 indeholder Bestemmelser om Straf for Overtrædelse af Loven m. v. samt om Lovens Ikrafttræden.

I den Affattelse, hvori Lovforslaget blev fremsat i Folketinget, havde § 1 et mere begrænset Indhold, idet der navnlig ikke krævedes Oplysning om tyske eller japanske Kapitalinteresser, som havde bestaaet efter 9. April 1940, men senere var afviklet. Dette ændredes i Folketinget, hvor man samtidig ved Tilføjelser til den oprindelige Tekst understregede, at Kapital, der formelt fremtræder som hidrørende fra andre Lande, men som i Realiteten er tysk eller japansk, omfattes af Anmeldelsespligten. Endvidere forhøjedes Antallet af Medlemmer af det i § 2 omhandlede Nævn fra 3 til 5, for at Nævnet kunde faa en mere alsidig S sammensætning.

I *Folketinget* blev der fra flere Sider udtalt Tvivl om, hvorvidt det var hensigtsmæssigt i saa væsentlig Grad at henlægge Lovens Administration til Overregistrator som foreslaaet. *Valdemar Sørensen* (R. V.) pegede paa, at Japans danske Kapitalinteresser næppe var saa store som Danmarks i Japan, og at det var et Forhold, som der maatte tages Hensyn til ved Lovens Anvendelse i Praksis. Det samme Spørgsmaal berørtes i *Landstinget af Lannung* (R. V.), der fremhævede, at man ikke burde udsætte danske Kapitalinvesteringer i Udlandet for større Risiko end nødvendigt. I det af Landstinget nedsatte Udvalg oplyste *Handelsministeren*, at det var Meningen, at der i det i § 2 omtalte Nævn skulde være forretningskyndige Medlemmer, samt at der til de i § 3 nævnte Likvidatorer vilde blive udnævnt Personer med Kendskab til Forretningsvirksomhed.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

67. Lov om Tillæg til Lov om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 917. — C. Sp. 225 og 241].

Fremsat i *Folketinget* 12/7 (F. Sp. 788). 1. Beh. 13/7 (F. Sp. 807). Partiernes Ordførere: Kjærboel, Boeck-Hansen, Elgaard, Valdemar Sørensen og Stærmose. 2. Beh. 18/7 (F. Sp. 836). 3. Beh. 19/7 (F. Sp. 837). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. 19/7 (L. Sp. 536, jfr. Sp. 529). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Henry Hansen, Foss og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. 19/7 (L. Sp. 558). 3. Beh. 19/7 (L. Sp. 560). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 356).

Danmarks Tiltrædelse af den i London den 5. August 1944 undertegnede *internationale Aftale angaaende Principperne for en Forsættelse af samordnet Kontrol med Handelsskibsfarten* (jfr. herom den Side 387 omtalte Rigsdagsbeslutning) nødvendiggjorde dels, at *Fragtnævnet* kan optræde som Landets Repræsentant over for den ifølge Aftalen tilvejebragte internationale Organisation og kan udøve en Myndighed, der gaar ud over de *Fragtnævnet* ved Lov Nr. 120 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 389) tillagte Beføjelser, dels visse Ændringer i *Fragtnævnets* Organisation. I Overensstemmelse hermed tager den heromhandlede Lov Sigte paa at give *Fragtnævnet* Bemyndigelse til at træffe de fornødne Foranstaltninger, der er en Forudsætning for Danmarks Tiltrædelse af Skibsfartsaftalen, samt at bemyndige Ministeren for Handel, Industri og Søfart til at foretage de nødvendige Ændringer i *Fragtnævnets* Organisation, Ændringer, der bl. a. omfatter Oprettelse af Kontorer i London og Washington.

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting. Dens Indhold er følgende:

§ 1. Til § 3 i Lov Nr. 120 af 13. Marts 1943 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten, jfr. Lov Nr. 297 af 22. Juni 1945, føjes som nyt 3. Stykke:

»Fragtnævnet skal i øvrigt være bemyndiget til at iværksætte de Foranstaltninger, som Danmarks Tiltrædelse af den i London den 5. August 1944 undertegnede internationale Aftale angaaende Principperne for en Forsættelse af en samordnet Kontrol med Handelsskibsfarten forudsætter.«

§ 2. Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til at foretage de ved Tiltrædelsen af den fornævnte

Aftale nødvendiggjorte Ændringer i Fragtnævnets Organisation.

§ 3. Denne Lov træder i Kraft straks og har Gyldighed for samme Tidsrum som Loven om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten.

Efter hvad *Handelsministeren* udtalte i sin Fremsættelsestale, bliver Fragtnævnet herved bemyndiget til at træffe Bestemmelse om *ethvert dansk Skibs Anvendelse* i Overensstemmelse med de Grundregler, der er nedlagt i den internationale Skibsfartsaftale; og dette kan eventuelt medføre, at Skibe maa *rekvireres*. Endvidere vil Fragtnævnet ved denne Lovs Gennemførelse være bemyndiget til at udøve Kontrol med alt Skibsfarten vedrørende her i Landet og til at træffe sådanne hensigtssvarende Foranstaltninger, som maatte være nødvendige for at sikre, at *Skibe under alle Flag benyttes til De Forenede Nationers Formaal*. Dette kan f. Eks. faa Betydning med Hensyn til Skibes Forsyning med Bunkers og Skibsfornødenheder, Skibes Klarering o. s. v. og vil forudsætte et nøje Samarbejde med de i disse Forhold interesserede Myndigheder.

Fra de engelske Myndigheders Side er det under Forhandlingerne i London meget stærkt fremhævet, at det er af Vigtighed, at den internationale Skibsfartsorganisation *U. M. A.* over for hver enkelt Land *kun har een Myndighed at holde sig til*, og at denne Myndighed er et enkelt Regeringsorgan. Man har saaledes navnlig ønsket at sikre sig, at der ikke over for *U. M. A.* kan fremkomme Henstillinger eller Besværinger fra enkelte Redere, som maatte ønske at fremsætte Bemærkninger vedrørende deres Skibes Anvendelse. Saadanne Henvendelser bør kun kunne ske gennem det af vedkommende Regering hertil udpegede Organ, altsaa for Danmarks Vedkommende Fragtnævnet.

68. Lov om Hjemrejse og Ferie m. m. for søfarende. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 879. — C. Sp. 227 og 243].

Fremsat i *Folketinget* ¹²/₇ (F. Sp. 781). 1. Beh. ¹³/₇ (F. Sp. 812). Partiernes Ordførere: Horn, Kastrup Olsen, Elgaard, Valdemar Sørensen, Svend Nielsen og Stærmose. 2. Beh. ¹⁸/₇ (F. Sp. 836). 3. Beh. ¹⁸/₇ (F. Sp. 838). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ¹⁹/₇ (L. Sp. 536). Partiernes Ordførere: Erik Jacobsen, Jens Jensen, Bouet og Anna Wester-

gaard. 2. Beh. ¹⁹/₇ (L. Sp. 558). 3. Beh. ¹⁹/₇ (L. Sp. 561). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945.* (Lov-Tid. Nr. 355). Traadt i Kraft straks.

Ved Besættelsen af Danmark den 9. April 1940 blev en betydelig Del af den danske Sømandsstand *afskåret fra Forbindelse med Hjemlandet* og har derefter i over 5 Aar fortsat deres Tjeneste i de af de allierede Magter rekvirerede danske Skibe eller — for nogles Vedkommende — i Skibe af anden Nationalitet, der har *sejlet i De Forenede Nationers Interesse*, uden at de søfarende har haft nogen Mulighed for Samvær med deres Paarørende i Danmark. Det er derfor baade af rent menneskelige Grunde og for at skaffe de søfarende en i mange Tilfælde stærkt paakrævet Rekreation efter den opslidende og nerveanspændende Tjeneste under Krigsforhold blevet anset for ønskeligt, at der hurtigst muligt efter Danmarks Befrielse blev givet de paagældende Sømænd Mulighed for Hjemrejse og Ferie i Hjemlandet.

Idet man tillige fra Regeringens Side ønskede at give Udtryk for Statens Paaskønnelse af den fremragende Indsats, der er ydet af danske Søfolk i de forløbne Krigsaar for De Forenede Nationers Sag og dermed for Danmarks Befrielse, udarbejdede Handelsministeriet Forslag til den heromhandlede Lov, der vedtoges enstemmigt og uændret i begge Rigsdagens Ting. Tilsvarende Lovregler var allerede gennemført eller bragt i Forslag i andre befriede Søfartslande, jfr. saaledes den *norske* provisoriske Anordning af 21. Juli 1944 angaaende Hjemsendelse af Søfolk og *belgisk* Lovanordning af 27. Juli 1944 vedrørende Ferie med Løn og Arbejdsledighedsgodtgørelse for visse søfarende i den belgiske Handelsmarine.

Loven indeholder tillige Regler om et eventuelt *Tillæg til Erstatningsydelse fra Udlandet* til danske søfarende, der er ramt af Ulykkestilfælde. Dens væsentligste Bestemmelser er følgende:

§ 1. Enhver dansk søfarende, der efter den 9. April 1940 i mindst 6 Maaneder har gjort Tjeneste i dansk eller udenlandsk Skib eller paa anden Maade har været *til Disposition for Krigsformaal i De Forenede Nationers Interesse*, har Krav paa fri Rejse med Underhold til sit Hjem her i Riget for Statskassens Regning.

Under Hjemrejsen tilkommer der den paagældende *Hyre, herunder Krigstillæg*, beregnet i Overensstemmelse med Reglerne i § 5.

Under Hjemrejsen er den søfarende for Statskassens Regning *forsikret mod Følger af Ulykkestilfælde* i Overensstemmelse med den for søfarende gældende Ulykkesforsikringslovgivning, jfr. Ulykkesforsikringsloven af 20. Maj 1933, Kap. VII, og Lov Nr. 262 af 19. December 1936 om Krigs-Ulykkesforsikring for søfarende.

Tab af den søfarendes Ejendele ved Skibsforlis under Hjemrejsen erstattes af Statskassen efter de ifølge Aftale mellem Dansk Dampskibsrederiforening og de søfarendes Organisationer gældende Takster.

De i nærværende Paragrafs 2., 3. og 4. Stykke indeholdte Bestemmelser kommer ikke til Anvendelse i Tilfælde af, at Hjemrejse finder Sted i Medfør af Reglerne i § 3.

Fri Hjemrejse i Henhold til denne Lov tilkommer ikke den, der i Medfør af dansk Lovgivning i øvrigt har Krav paa fri Hjemrejse, og ej heller den, der har et saadant kontraktmæssigt Krav.

Uberettiget til fri Hjemrejse er endvidere den, der *frivilligt har virket for fjendtlige Interesser*, samt den, der uden skellig Grund har *vægtet sig ved at tage Hyre* paa dansk eller udenlandsk Skib, der har sejlet i De Forenede Nationers Interesse.

§ 2. Begæring om Hjemrejse i Henhold til § 1, 1. Stykke, fremsættes over for dansk Konsul inden den 1. Maj 1947.

§ 3. Kan der *skaffes en søfarende, der er berettiget til fri Hjemrejse, Hyre* paa et Skib, der er bestemt til Danmark eller til en Havn, hvorfra videre Hjemrejse er bekvem, og hans Helbredstilstand ikke er til Hinder derfor, er han *pligtig at overtage Stillingen*, hvis den ikke er af lavere Grad end den, han sidst havde.

§ 4. Enhver, der i Henhold til § 1 har Krav paa fri Hjemrejse med Underhold, har ved Hjemkomsten Krav paa *2 Dages Ferie med Løn for hver fulde Maaned*, han har gjort Tjeneste om Bord i dansk eller udenlandsk Skib eller paa anden Maade har været til Disposition for Krigsformaal i De Forenede Nationers Interesse, dog ikke ud over 3 Maaneder.

§ 5 indeholder nærmere Regler om Ferielønnens Beregning m. v., ligesom den fastsætter, at Ferielønnen udredes af Staten.

§ 6. Er en dansk søfarende efter den 9. April 1940 blevet ramt af Ulykkestilfælde under Tjeneste om Bord i udenlandsk Skib, der har sejlet i De Forenede Nationers Interesse, og er der i denne Anledning fra Udlandet tillagt den paagældende — eller i Dødstilfælde hans efterladte — en Erstatningsydelse, der er mindre end den, der efter gældende dansk Lovgivning vilde have tilkommet den eller de erstatningsberettigede, hvis Ulykkestilfældet var indtruffet under Tjeneste i dansk Skib, *udreder Statskassen Forskellen mellem den fra Udlandet tillagte Erstatning og Erstatning efter dansk Lovgivning.*

Krav paa Erstatning i Henhold til denne Bestemmelse skal være fremsat inden 1. Maj 1947.

I særlige Tilfælde, hvor Betingelserne for fri Hjemrejse og Ferie efter denne Lov ikke foreligger, kan Ministeren for Handel, Industri og Søfart ifølge § 7, naar Omstændighederne taler derfor, tilstaa fri Hjemrejse og Ferie, ligesom Ministeren i Tilfælde, hvor ganske særlige Omstændigheder foreligger, kan fravige Reglerne i § 5 om Ferielønnens Beregning.

Ifølge § 8 traadte Loven straks i Kraft.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget indledede *Handelsministeren* sin Redegørelse med følgende Udtalelse, som paahørtes staaende af Medlemmerne: »Dette er det første Lovforslag vedrørende de søfarendes Forhold, der efter Danmarks Befrielse forelægges Rigsdagen, og det falder mig derfor naturligt som Søfartens Minister ved denne Lejlighed at give Udtryk for Regeringens, Rigsdagens og hele Folkets Paaskønnelse af og Taknemmelighed for den Indsats, de danske søfarende under Krigen har ydet. Fra Krigen's første Dage arbejdede de danske Søfolk med Livet som Indsats, og i en lang Periode var de danske Søfolk den eneste Stand inden for Befolkningen, der led Tab af Menneskeliv som Følge af Krigsbegivenhederne. Trods de haarde Vilkaar, der blev budt fra September 1939, var vore Søfolk ikke i Tvivl om, hvor deres Plads var, og hvad deres Pligt var. De fortsatte deres Sejlads til Gavn for deres Land, til Trods for at det ene Skib efter det andet gik til Bunds som Følge af Miner, Torpedoer eller andre Krigsvaaben, og da Danmark den 9. April

1940 blev besat, gik alle de danske Skibe, som kunde det, i allieret Krigstjeneste og fortsatte Sejladsen, og Besætningerne i disse Skibe kom saa at sige til at virke som Danmarks første Frihedskæmpere. Ogsaa Søfolkene inden for Afspærringen fortsatte Sejladsen trods den Fare, der var forbundet hermed som Følge af den allierede Krigsindsats mod Tyskland og de tyskbesatte Lande. Danmark er sine Søfolk stor Tak skyldig for deres Indsats, og Takken skal ikke mindst rettes til dem, som under Udøvelsen af deres Pligt satte Livet til. Deres Minde vil vi ære, og deres Paarørende vil vi hjælpe. De danske Søfolks Indsats under Krigen skal ikke blive glemt!»

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra alle Sider. I *Folketinget* kritiserede *Horn* (S.) og *Svend Nielsen* (D. K.) dog § 3, hvorefter det kan paalægges Sømændene at tage Hyre under Hjemrejsen. Skulde Søfolkene udføre Arbejde om Bord under Hjemrejsen, burde der udbetales dem dobbelt Hyre. *Valdemar Sørensen* (R. V.) spurgte, med hvilken Begrundelse man ikke som i Norge havde delt Udgifterne mellem Staten og Rederne. *Handelsministeren* svarede hertil, at for Norges Vedkommende vidste man paa det Tidspunkt, da den provisoriske Regering i London udformede den norske Lov, hvor meget de norske Redere havde indsejlet. Herhjemme herskede der derimod endnu ingen Klarhed over, hvordan Skibsfarten var stillet. Man havde derfor fundet det naturligt at lade Staten udrede Bekostningen ved Sømændenes Ferie og Hjemrejse.

I *Landstinget* sluttede *Erik Jacobsen* (S.) sig til Kritikken af § 3, men *Handelsministeren* henviste her ligesom i *Folketinget* til, at alle Sømandsorganisationerne havde tiltraadt Forslaget, og at der ikke var blevet gjort Indsigelse mod den omtalte Bestemmelse. *Jens Jensen* (V.) spurgte, om Fiskerne omfattedes af Loven. Ministeren sagde herom, at de fleste af de Fiskere, der havde været i England, paa den ene eller anden Maade havde udført Arbejde i allieret Tjeneste og derfor opfyldte de Betingelser, som Loven stiller.

69. Lov om visse Hædersgaver til danske søfarende og Fiskere og deres efterladte. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 933. — C. Sp. 899 og 909].

Fremsat i *Folketinget* 20/7 (F. Sp. 862). 1. Beh. 1/8 (F. Sp. 962). Partiernes Ordførere: Chr. Christiansen, Kastrop Olsen, Hans Conrad Koefoed, Kristian Nygaard

og Stærmosé. 2. Beh. $\frac{2}{8}$ (F. Sp. 972). 3. Beh. $\frac{3}{8}$ (F. Sp. 994). *Oversendt til Landstinget.* 1. Beh. $\frac{3}{8}$ (L. Sp. 628). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Nikoline Winther, P. A. Poulsen (Stenderup) og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{3}{8}$ (L. Sp. 640). 3. Beh. $\frac{3}{8}$ (L. Sp. 641). *Loven stadfæstet 9. August 1945.* (Lov-Tid. Nr. 383). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 om Udbetaling af Hædersgaver til danske Sømænd og Fiskere og deres efterladte (Aarvog 1939—40, Side 531) blev det bestemt, at der til Enker efter danske Sømænd eller Fiskere, der under Tjeneste i danske Skibe omkom som Følge af Krigsbegivenheder, af Staten skulde ydes en livsvarig Hædersgave paa 800 Kr. aarlig samt til de Børn, den paagældende Sømand maatte have Forsørgerpligt over for, et Beløb af 200 Kr. aarlig indtil deres fyldte 18. Aar. Tilsvarende Beløb skulde ydes til Sømanden selv og hans Børn, dersom han ved Krigsbegivenheder blev ramt af en Invaliditet, som forringede hans Erhvervsevne med Halvdelen eller derover. Med den ved Landets Besættelse den 9. April s. A. indtraadte Situation, der for Skibsfartens Vedkommende betød, at Handelsflaaden blev adskilt i to Grupper, en uden for Spærringen og en, der fortsat var under Rederiernes Kontrol, blev Grundlaget og Forudsætningerne for Loven i væsentlig Grad forrykket. Medens Loven fortsat kunde bringes til Anvendelse paa Krigsforlis, der var foregaaet i saadan Fart, der havde *Hjemmemarkedets Forsyning* og Opfyldelsen af de af Danmark indgaaede Handelsoverenskomster med Tyskland for Øje, medførte den af Besættelsessituationen følgende *Ufrihed i Statsmagtens Stillingtagen til Krigen*, at Hædersgaver ikke kunde ydes i de Tilfælde, hvor Sømanden var omkommet eller blevet Invalid under Sejlads uden for Spærringen i de allierede Magters Tjeneste. Dette fik sit ydre Udtryk derved, at det i Henhold til Lovens § 2 fastsatte Fartsomraade, inden for hvilket Loven kommer til Anvendelse, med Folketingets Finansudvalgs i Skrivelse af 29. August 1940 givne Tilslutning ændredes til *kun at omfatte Fart Øst for Linien Lindesnæs—Borkum*.

Efter Landets Befrielse blev der imidlertid Mulighed for at slette dette Skel, og det skete ved Gennemførelse af en særlig Lov, omhandlende den Gruppe af danske Søfolk og deres efterladte, der hidtil har været afskaaret fra at komme i Betragtning. Hædersgaverne skal efter denne Lov udbetales med de samme Beløb som efter 1940-Loven, ligesom Tildelingen sker efter i Hovedsagen ensartede Regler, efter at 1940-Loven er blevet ændret ved en samtidig gennemført Lov (jfr. den følgende Sag).

Lovens Indhold er følgende:

§ 1. Til de *efterladte* efter saadanne danske Statsborgere, der i Tidsrummet efter den 9. April 1940 og indtil Verdenskrigens Ophør er omkommet som Følge af Krigsbegivenheder under Tjenesteforhold til dansk eller fremmed Handelsskib eller Fiskerfartøj, der sejlede i *aktiv Indsats for den allierede Krigsførelse*, yder den danske Stat fra Tidspunktet for Dødsfaldet at regne Hædersgaver efter følgende Regler:

Til *Enken*: 800 Kr. aarlig livsvarigt, under Forudsætning af, at det ægteskabelige Samliv bestod den 9. April 1940 og der ikke i Tiden derefter, og indtil den fraværende Ægtefælles Død kom til hendes Kundskab, fra den hjemmæværende Ægtefælles Side enten er taget endeligt Skridt til Ægteskabets Ophævelse eller er udvist et saadant Forhold, der i Henhold til §§ 58, 59 og 62 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning berettiger den anden Ægtefælle til at opnaa Dom til Skilsmisse.

Til *Børn*: 200 Kr. aarlig til hvert Barn indtil dets fyldte 18. Aar. Ved Børn forstaas — foruden Ægtebørn — Adoptivbørn og saadanne Stedbørn, over for hvilke der paaahviledede afdøde Forsørgelsespligt, samt saadanne uden for Ægteskab fødte Børn, hvor Faderskabet er anerkendt eller retsligt fastslaaet.

§ 2. Kan *Tidspunktet for Dødsfaldet*, jfr. § 1, ikke oplyses, regnes der ved Anvendelsen af nærværende Lov med det i Henhold til Bestemmelserne i midlertidig Lov Nr. 264 af 21. Maj 1940 om borteblevne Personer fra krigsforliste Skibe fastsatte Tidspunkt.

§ 3. For saa vidt en til Hædersgave efter § 1, jfr. § 5, berettiget Person maatte være *afgaaet ved Døden* paa det Tidspunkt, hvor Gaven første Gang kan komme til Udbetaling, vil Beløbet være at anvise *en i Sømandsstandens almene Interesse virkende velgørende Institution* efter Kongens nærmere Bestemmelse.

§ 4. Til Personer, hvis *Erhvervsevne* som Følge af Krigsbegivenheder af den i § 1 omhandlede Art er blevet *forringet med Halvdelen eller mere*, ydes der fra Tidspunktet for den invaliderende Beskadigelse at regne en livsvarig

Hædersgave paa 800 Kr. aarlig. Retten til at oppebære de heromhandlede Hædersgaver paavirkes ikke af, at Invaliditetens Indvirkning paa den paagældendes Erhvervsevne senere saaledes formindskes, at Erhvervsevnen ikke længere er forringet med mindst Halvdelen.

Efter den berettigedes Død overgaar Hædersgaven til hans Enke, for saa vidt han var gift med den paagældende før Krigsulykkens Indtræden.

Til hvert saadant Barn, jfr. herved § 1, sidste Stykke, som en til Hædersgave efter nærværende Paragrafs 1. Stykke berettiget Person har ved Krigsulykkens Indtræden, ydes der derhos et Beløb af 200 Kr. aarlig indtil Barnets fyldte 18. Aar.

§ 5. Uanset Bestemmelserne i §§ 1 og 4 vil *Hædersgave ikke kunne opnaas af den, der ved sin Optræden har lagt et med den allierede Sag og Danmarks Frihedskamp uforeneligt Sindelag for Dagen.*

Retten til at oppebære en Gang tillagt Hædersgave forbrydes, saafremt den paagældende foretager Handlinger, som efter Folkeforsikringslovens § 38, 2. Stykke, Nr. 2 og 3, jfr. samme Lovs § 55, vilde udelukke den paagældende fra at oppebære Invalide- eller Aldersrente.

§ 6. Ministeren for Handel, Industri og Søfart, der i øvrigt træffer de til nærværende Lovs Gennemførelse fornødne Foranstaltninger, kan med Folketingets Finansudvalgs Samtykke bestemme, at ogsaa andre under eller i Tilslutning til Krigen indtrufne Krigsbegivenheder end de i § 1 omhandlede vil kunne danne Grundlag for Tildeling af Hædersgaver efter denne Lov.

§§ 7—10 svarer ganske til §§ 4—7 i Loven af 20. Marts 1940. Ifølge § 11 traadte Loven straks i Kraft.

Efter hvad *Handelsministeren* oplyste ved Lovforslagets Fremsættelse, maa det antages, at Hædersgaverne efter den nye Lov, der forudsætter *Efterbetaling* fra Tidspunktet for den enkelte Sømands Død, vil beløbe sig til ca. 1 000 000 Kr., idet der her er regnet med Udbetaling til og med Juli Kvartal 1945. Derefter maa der paaregnes en aarlig Udgift paa imellem 200 000 og 300 000 Kr.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

70. Lov om Ændringer i Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 om Udbetaling af Hædersgaver til danske Sømand og Fiskere og deres efterladte. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 943. — C. Sp. 903 og 911].

Fremsat i *Folketinget* $20/7$ (F. Sp. 862). 1. Beh. $1/8$ (F. Sp. 962). Partiernes Ordførere: Chr. Christiansen, Kastrup Olsen, Hans Conrad Koefoed, Kristian Nygaard og Stærmose. 2. Beh. $2/8$ (F. Sp. 972). 3. Beh. $3/8$ (F. Sp. 995). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $3/8$ (L. Sp. 639 [jfr. 628]). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Nikoline Winther, P. A. Poulsen (Stenderup) og Oluf Johansen. 2. Beh. $3/8$ (L. Sp. 640). 3. Beh. $3/8$ (L. Sp. 642). *Loven stadfæstet 9. August 1945.* (Lov-Tid. Nr. 384). Traadt i Kraft straks.

Ved Loven foretages den Ændring i Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 (Aarbog 1939—40, Sp. 531), at en Hædersgave, som er bevilget en Sømand eller Fisker, hvis Erhvervs-evne er forringet med Halvdelen eller derover, fremtidig *ikke skal bortfalde, selv om Invaliditeten senere formindskes* saa meget, at den kommer ned under 50 pCt. Dette stemmer med de tilsvarende Bestemmelser i den samtidig gennemførte Lov om Hædersgaver til Sømand og Fiskere, der i Besættelsestiden har sejlet uden for Spærrezonen.

Ved en Tilføjelse til § 4 er det tillige bestemt, at Lovens Bestemmelser om Hædersgavernes Størrelse og Vilkaarene for deres Tildeling skal finde tilsvarende Anvendelse paa de ved de aarlige Finanslove bevilgede *Understøttelser* i Anledning af Ulykkestilfælde paa Søen som Følge af Krigs-givenhederne under *Verdenskrigen 1914—18*.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

71. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 262 af 19. December 1936 om Krigs-Ulykkesforsikring for søfarende. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 1031. — C. Sp. 1055 og 1071].

Fremsat i *Folketinget* $9/8$ (F. Sp. 1017). 1. Beh. $16/8$ (F. Sp. 1066). Partiernes Ordførere: Holger Larsen (Odense

A.), Kastrup Olsen, Jensen-Broby og Jensen (Gørding). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Holger Larsen [Odense A.], Einer-Jensen, Poul Hansen, J. Chr. Jensen, Schytz, Sehested-Grove, Villumsen, Jensen [Gørding], Kristian Nygaard, Kastrup Olsen, Finnemann Bruun [Formand], Westermann, Jensen-Broby [Sekretær], Nørskov og J. E. Nørgaard). Betænkning (B. Sp. 177) afgivet $\frac{28}{9}$. (Ordfører: Finnemann Bruun). 2. Beh. $\frac{29}{9}$ (F. Sp. 1781). 3. Beh. $\frac{29}{9}$ (F. Sp. 1816). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{29}{9}$ (L. Sp. 928). Partiernes Ordførere: Erik Jacobsen, Villemoes, Markersen og Martin Sørensen (Peterslund). 2. Beh. $\frac{29}{9}$ (L. Sp. 943). 3. Beh. $\frac{29}{9}$ (L. Sp. 945). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 473).

Ved Loven af 19. December 1936 om Krigs-Ulykkesforsikring for søfarende tilvejebragtes en Ordning, hvorved der i Tilfælde af Krig automatisk var sikret de søfarende eller deres efterladte *en særlig Erstatning* ud over de efter den almindelige Ulykkesforsikringslov af 1933 gældende Erstatningsregler. Denne særlige Ordning for de søfarende blev under Krigen holdt i Kraft, ogsaa for saa vidt angaar de danske søfarende, der efter den 9. April 1940 var beskæftiget i danske Skibe under fremmed Flag, idet der fra Statens Side blev ydet betydelige Tilskud til Opretholdelsen af de søfarendes Krigsulykkesforsikring.

Fra samtlige Organisationer for søfarende samt Dansk Dampskibsrederiforening modtog Handelsministeriet i Begyndelsen af 1943 en Henvendelse om at faa gennemført forskellige Forbedringer dels med Hensyn til Størrelsen af og Reglerne for Ydelse af Dagpenge, dels med Hensyn til Størrelsen af de Invaliditets- og Dødsrerstatninger, der ydes i Tilfælde af Krigsulykker. Denne Henvendelse gav Anledning til, at Handelsministeriet i Samarbejde med Direktoratet for Ulykkesforsikringen udarbejdede et Lovforslag, som det var Tanken at forelægge Rigsdagen i Efteraaret 1943. Paa Grund af Begivenhederne den 29. August 1943 blev Lovforslaget ikke gennemført. Under Hensyn til, at de Søfolk, der blev Invalidere som Følge af Krigsbegivenheder, var ret ugunstigt stillet i økonomisk Henseende efter de gældende Dagpengeregler, hvorefter *Dagpengene* ikke kunde overstige 7 Kr. 40 Øre pr. Dag, havde

man imidlertid allerede forinden fundet det naturligt at søge at raade Bod herpaa, og der blev med Rigsdagens Finansudvalgs Tilslutning fra den 8. August 1943 gennemført en Ordning, hvorefter Dagpengene kunde udgøre $\frac{4}{5}$ af den tilskadekomnes Dagløn, beregnet paa Grundlag af en Aarsløn paa indtil 6 000 Kr., dog højst 16 Kr. daglig.

Efter Landets Befrielse blev Sagen taget op paa ny, og dette resulterede i Fremsættelsen af et Lovforslag, hvorefter Grundlaget for Beregning af *Invaliditets- og Døds-erstatninger* ændredes saaledes, at Erstatningerne skulde beregnes paa Grundlag af en Aarsløn paa indtil 6 000 Kr. mod hidtil 2 100 Kr. (ifølge Lovanordning Nr. 158 af 27. Marts 1945 midlertidigt forhøjet til 3 260 Kr.). Endvidere skulde Reduktionsfaktoren ved Beregningen af Invaliditetserstatning ændres fra $\frac{3}{5}$ til $\frac{4}{5}$, alt med tilbagevirkende Kraft, saa at de forbedrede Regler kom til Anvendelse paa alle Krigsulykker, der er indtruffet under Krigen. Til Gengæld bortfaldt det hidtidige Tillæg til Erstatninger paa indtil 10 000 Kr. Samtidig skulde den i 1943 gennemførte Ordning vedrørende Ydelsen af *Dagpenge* opretholdes. Dette Lovforslag vedtoges med enstemmig Tilslutning i begge Ting, efter at det i Folketinget var undergaaet visse Ændringer, idet man navnlig ansaa det for ønskeligt, at *Erstatningerne kom til at svare til, hvad der udredes efter Loven om Erstatning til Besættelsestidens Ofre*. For at opnaa dette blev det i den heromhandlede Lov fastsat, at der kan tillægges de søfarende eller deres efterladte en *Tillægserstatning* i Form af en aarlig Rente, der svarer til Forskellen mellem den for de søfarende gældende Erstatningsordning og den Erstatning, der under tilsvarende Forhold vil kunne opnaas efter Loven om Erstatning til Besættelsestidens Ofre. Ud fra tilsvarende Betragtninger er Maksimum for Dagpengene fastsat til 128 Kr. ugentlig.

For at imødekomme Ønsker, der er fremsat af Fiskeriets Hovedorganisationer og Fiskeridirektoratet om Gennemførelse med tilbagevirkende Kraft af ændrede Krigsulykkesforsikringsregler for Fiskerne, der hidtil ikke har været omfattet af Loven af 19. December 1936, indsatte man ligeledes i Folketinget en Tilføjelse om, at Bestemmelserne i Lovens § 1, Stk. 1, gøres anvendelige paa alle Personer,

der er beskæftiget i *Fiskeskibe og -fartøjer*, idet der dog med Tilslutning af Fiskeriets Organisationer er fastsat særlige Regler med Hensyn til Maksimum for den Aarsløn, paa Grundlag af hvilken Erstatningen beregnes, saa at Erstatningsydelseerne til Fiskerne og Fiskernes efterladte stadig vil ligge noget under Erstatningerne til de søfarende. I Tilslutning hertil tilvejebragtes der ved Loven Hjemmel til ved kgl. Anordning at gøre Loven anvendelig, for saa vidt angaar alle Personer, der er beskæftiget i *Fragtskibe og -fartøjer under 20 Tons*, medens der hidtil kun har været Hjemmel til at anvende Loven paa de efter Ulykkesforsikringslovens § 57 forsikrede Medhjælpere i saadanne mindre Skibe og Fartøjer.

Angaaende Enkeltheder henvises i øvrigt til selve Lovteksten. Her skal kun tilføjes, at *Merudgiften* ved Ydelsen af de forøgede Erstatninger vedrørende Ulykkestilfælde, der er indtruffet under Krigen, skal *afholdes af Staten*, baade for saa vidt angaar søfarende og Fiskere.

72. Lov om Oprettelse af »Danske Søfarendes Mindefond af 1945«. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 1649. — C. Sp. 1059 og 1069].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{2}{3}$ /₉ (F. Sp. 1716). 1. Beh. $2\frac{2}{3}$ /₉ (F. Sp. 1785). Partiernes Ordførere: Poul Hansen, Kastrup Olsen, Elgaard, Jørgen Jørgensen, Svend Nielsen, Stærmose og Oluf Pedersen. 2. Beh. $2\frac{2}{3}$ /₉ (F. Sp. 1817). 3. Beh. $2\frac{2}{3}$ /₉ (F. Sp. 1818). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{2}{3}$ /₉ (L. Sp. 934). Partiernes Ordførere: Erik Jacobsen, Jens Jensen, P. A. Poulsen (Stenderup) og Martin Sørensen (Peterslund). 2. Beh. $2\frac{2}{3}$ /₉ (L. Sp. 944). 3. Beh. $2\frac{2}{3}$ /₉ (L. Sp. 946). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 480). Traadt i Kraft straks.

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Som *Anerkendelse af den danske Sømandsstands Indsats under Krigen 1939—45* og til Minde om de danske søfarende, der satte Livet til under Udøvelsen af deres Ger-ning for Danmark, oprettes en Fond, der benævnes »Danske Søfarendes Mindefond af 1945«.

§ 2. Fondens Formaal skal være at yde økonomisk Støtte til

- 1) saadanne værdige *Enker* efter og *Børn* af danske søfarende samt saadanne værdige danske *søfarende*, der direkte eller indirekte som Følge af Krigen er blevet økonomisk vanskeligt stillet, og som ikke omfattes af Lovgivningen om Hædersgaver eller om Krigs-Ulykkesforsikring,
- 2) andre værdige og trængende Personer, der tilhører Sømandsstanden.

De under Pkt. 1 nævnte Personer er ordentligvis fortrinsberettigede til Støtte af Fonden.

§ 3. Statskassen henlægger en Grundkapital af 1 Mill. Kr. til Fonden.

Endvidere indbetaler Statskassen til Fonden *en Fjerdedel af de Beløb, der er afdraget og afdrages paa de rentefrie Laan*, Staten i Aarene 1940—45 har ydet de søfarendes Familier som Følge af, at Forsørgeren var afskaaret fra at hjemsende Hyremidler.

§ 4. Fonden ledes af en *Bestyrelse* bestaaende af en af Kongen udnævnt Formand samt af indtil 10 Medlemmer udnævnt af Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Indstilling af Organisationer af søfarende og af Institutioner eller Foreninger, der virker i Sømandsstandens almene Interesse.

§ 5. Beløb, der af Fonden udbetales i Overensstemmelse med § 2, *medregnes ikke ved Fastsættelse af Renter* i Henhold til Folkeforsikringsloven eller Bidrag i Henhold til Forsorgslovens Kap. XV og XVI.

§ 6. Ministeren for Handel, Industri og Søfart opretter *Fundats* for Fonden.

Ændringer i eller Tillæg til Fundatsen kan kun foretages af Ministeren for Handel, Industri og Søfart.

Paa Fundatsen vil der være at søge kongelig Stadfæstelse.

§ 7. Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til at *fritage Enker eller andre efterladte* efter saadanne danske søfarende, der efter den 9. April 1940 er afgaaet ved Døden, for *Tilbagebetaling af de i § 3, Stk. 2, nævnte rentefrie*

Laan. I Tilfælde, hvor hel eller delvis Tilbagebetaling maatte have fundet Sted efter Sømandens Død, vil Ministeren, hvor Omstændighederne taler derfor, kunne tillade, at det paa-gældende Beløb tilbageføres.

§ 8. Denne Lov træder i Kraft straks.

I Bemærkningerne til det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag begrundes Fremsættelsen med den Indsats, Sømandsstanden har ydet til Gavn for Landets Befrielse og Befolkningens Forsyning med Fornødenheder, i Forbindelse med Sømandsstandens Behov for økonomisk Støtte. Medens efterladte efter de under Krigen 1939—45 som Følge af Krigsbegivenheder omkomne danske Søfolk har Adgang til at opnaa *Krigsulykkesforsikringserstatning* i Henhold til den derom gældende særlige Lovgivning samt *Hædersgaver* i Henhold til Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 og Lov Nr. 383 af 9. August 1945, staar Adgang til Opnaaelse af saadanne særlige Ydelser ikke aaben for efterladte efter danske Søfolk, der er omkommet som Følge af Forlis, som paa Grund af manglende eller usikre Oplysninger ikke har kunnet anerkendes som Krigsforlis, eller ved almindelige Søforlis, samt for efterladte efter danske Søfolk, der er døde som Følge af Sygdom eller Ulykkestilfælde i Land. Adskillige saadanne efterladte sidder i særdeles trange økonomiske Kaar, og det samme gælder ogsaa andre Sømandsfamilier, f. Eks. i saadanne Tilfælde, hvor Ægte-skabet som Følge af Ægtefællernes langvarige og fuldstændige Adskillelse under Krigsaarene er blevet opløst. Der vil derfor være god Anvendelse for de Midler, som Mindefonden faar at raade over.

Vedrørende § 3 oplyses det i Bemærkningerne, at de *rentefrie Laan*, som Staten under Krigen har ydet de søfarendes Familier for at bøde paa, at Forsørgeren var afskaaret fra at hjemsende Hyremidler, har beløbet sig til 15,4 Mill. Kr. En Del af dette Beløb kan takket være den i Stk. 2 indeholdte Bestemmelse ventes at ville indgaa i Mindefonden. Desuden er det Hensigten til Mindefonden at indbetale de i § 3 i Lov Nr. 383 af 9. August 1945 omhandlede *Hædersgaver*, der ikke kommer til Udbetaling som Følge af, at vedkommende Person, som Hædersgaven skulde tilfalde, er afgaaet ved Døden.

Ved Lovforslagets Fremsættelse oplyste *Handelsministeren*, at man ved Siden af Oprettelsen af den foreslaaede Mindefond havde været inde paa Tanken om at give de søfarende, der havde sejlet i de af de allierede Magter beslaglagte danske Skibe, et Tillæg til den Hyre, de havde oppebaaret dør, saaledes at deres samlede Hyre kom paa Højde med, hvad de vilde have faaet efter de gældende danske Overenskomster.

Et hertil sigtende Lovforslag udarbejdedes ogsaa, men det vandt ikke den samlede Regerings Tilslutning og kunde derfor ikke gennemføres. Det var dog Ministerens Haab, at en ny Regering vilde indse Berettigelsen af, at der ydes de danske Søfolk en saadan Kompensation, og fremsætte Lovforslag herom efter Valget.

Ved Sagens Behandling i Folketinget gav *Poul Hansen* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning. Han fremhævede samtidig den Betydning, Ydelsen af de rentefrie Laan havde haft for Sømandshjemmene, men tilføjede, at det ikke vilde blive let at løse *Tilbagebetalingsspørgsmaalet* paa fuldt retfærdig Maade. »Jeg kunde,« udtalte han bl. a., »egentlig tænke mig, at man simpelthen eftergav disse Beløb, men det kan ikke nægtes, at der jo er stor Forskel paa, hvor meget man har laant. For Mandskab drejer det sig gennemgaaende om Beløb fra 2000 til 10 000 Kr., for Officererne har der været nævnt Beløb paa helt op til 30 000 Kr., men skal Beløbene tilbagebetales, betyder det, at nogle vil komme af med hele deres Opsparing, medens andre slipper, fordi de simpelt hen intet har, og hvor intet er, har selv Kejseren tabt sin Ret. Men det vil i hvert Fald hvile fremover som en Mare for mange at have denne Gæld hængende truende over sig. Det var maaske en Udvej, at Staten efterbetalte Søfolkene den Hyre, de har tjent mindre ved at sejle under fremmed Flag og i fremmed Fart, for derved at skabe Basis for, at Sømændene nu ved Hjemkomsten kunde ordne en Del af deres Forhold med Hensyn til Laan, Kontingent til Arbejdsløshedskassen o. lign. Jeg peger i denne Forbindelse paa, at ogsaa Spørgsmaalet om Skat maa ordnes betryggende og snart, saadan at vore Søfolk, der vender hjem, ved, hvad de har at rette sig efter.«

Kastrup Olsen (K. F.) hilste ogsaa Lovforslaget med Glæde, men mente, at de Midler, der stilledes til Raadighed, var alt for faa. Angaaende det ovenfor nævnte Tilbagebetalingsspørgsmaal gjorde han bl. a. opmærksom paa, at da Søfolkene i London havde Forhandling med det danske Frihedsraad i England, stilledes det dem i Udsigt, at naar de kom hjem til Danmark, vilde de faa saadanne økonomiske Forhold, at de blev i Stand til at tilbagebetale deres Laan. Det har Søfolkene indrettet sig efter, og derfor har de maaske ikke været saa sparsomme, som de kunde have været. Men kommer de nu hjem og ser deres Forventninger blive skuffet, kan det ikke undgaa at give Anledning til Bitterhed. Det var paakrævet, at der blev truffet en Ordning, som Søfolkene kunde føle sig tilfredsstillet ved. Ellers maatte man vente, at talrige danske Søfolk vilde emigrere og søge at skabe sig en Fremtid i Udlandet.

Elgaard (V.) gav Udtryk for, at Venstre gerne vilde være med til at gennemføre Lovforslaget. Hans Parti vilde tillige

se med Forstaaelse paa, at der fra Handelsministeriets Side vistest Skaansomhed ved Afviklingen af den Gæld, som er opstaaet ved Ydelsen af de rentefrie Laan. Ogsaa *Jørgen Jørgensen* (R. V.) gav Forslaget sin Tilslutning. *Svend Nielsen* (D. K.) anerkendte den smukke Tanke, der laa bag ved Lovforslaget, men mente ikke, at de Midler, der stillede til Raadighed, vilde forslaa meget. I øvrigt var der mange andre Spørgsmaal, som maatte løses paa en for Sømændene mere tilfredsstillende Maade, end det hidtil var sket; det drejede sig bl. a. om Lønnen, Arbejdstiden, Boligforholdene om Bord i Skibene, Kontingentspørgsmaalet, Tilbagebetalingen af de rentefrie Laan og Skattespørgsmaalet m. v. Det foreliggende Lovforslag kunde han imidlertid anbefale til Gennemførelse, hvilket *Størmosen* (D. S.) og *Oluf Pedersen* (D. R.) ligeledes gjorde. Foranlediget af et Spørgsmaal af *Svend Nielsen* oplyste *Handelsministeren*, at der vil blive draget Omsorg for, at alle de syv Sømandsorganisationer, man har, faar Sæde i det Udvalg, der skal administrere Loven, saa at Pengene kan blive fordelt paa bedst mulig Maade.

Som Svar paa en Forespørgsel udtalte *Handelsministeren* ved anden Behandling, at han gik ud fra, at Fiskeres paa samme Maade som søfarendes Enker kunde komme i Betragtning ved Uddeling fra Mindefonden.

I *Landstinget* gav samtlige Ordførere Lovforslaget deres Tilslutning. Det vedtoges enstemmigt i begge Ting.

73. Lov om Legalisering af Lovanordning om Afgift af ikke-benzindrevne Biler. (Minister for offentlige Arbejder *Carl Petersen*). [A. Sp. 79. — C. Sp. 45 og 73].

Fremsat i *Landstinget* $23\frac{3}{5}$ (L. Sp. 30). 1. Beh. $25\frac{5}{5}$ (L. Sp. 62). 2. Beh. $25\frac{5}{5}$ (L. Sp. 65). 3. Beh. $25\frac{5}{5}$ (L. Sp. 71). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 286). 2. Beh. $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 292). 3. Beh. $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 295). *Loven stadfæstet 13. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 283).

Loven gaar ud paa, at den af Ministeriet for offentlige Arbejder udfærdigede Lovanordning Nr. 176 af 28. Marts 1945 om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motor-køretøjer m. v. (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 172) *opretholdes som gældende Lov* for den i Lovanordningen fastsatte Tid, det vil sige indtil Udgangen af September 1945.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

74. Lov om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. (Minister for offentlige Arbejder *Carl Petersen*). [A. Sp. 1557. — C. Sp. 987 og 1037].

Fremsat i *Folketinget* $25/9$ (F. Sp. 1474). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1552). Partiernes Ordførere: M. K. Sørensen, Korsgaard, Marius Jensen og Rasmussen (Gylling). 2. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1587). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1681). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 849). 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 871). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 875). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 474).

Efter at Motorkørselen i 1940 som Følge af Mangel paa Benzin for en stor Del maatte omlægges til Gasdrift, indførtes der ved midlertidig Lov Nr. 366 af 6. Juli 1940 den afgiftsmæssige Lettelse for ikke-benzindrevne Motorkøretøjer, at der kun skulde erlægges samme Vægtafgift som af benzindrevne Køretøjer, medens der ifølge Lovbekendtgørelse Nr. 123 af 23. Marts 1932 § 6, Stk. 2, som Hovedregel skulde erlægges den dobbelte Vægtafgift. Ved senere Love og Lovanordninger er denne Lettelse forlænget indtil 30. September 1945, og den forlænges herved yderligere indtil *Udgangen af Marts 1946*.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

75. Lov om Ændring af Lov Nr. 169 af 11. Maj 1935 om elektriske Stærkstrømsanlæg. (Minister for offentlige Arbejder *Carl Petersen*). [A. Sp. 233. — C. Sp. 203 og 217].

Fremsat i *Folketinget* $27/6$ (F. Sp. 507). 1. Beh. $29/6$ (F. Sp. 647). Partiernes Ordførere: M. Larsen og Falk-Jensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (M. Larsen [Formand], H. P. Hansen [Præstø A.], Alfred Andersen, Lars M. Olsen, M. F. Mortensen, Kai Jensen, Leonhard Hansen, Rager [Sekretær], Steen, Falk-Jensen, Boeck-Hansen, Victor Larsen, Laurits Pedersen, Jørgen Gram og Østergaard). Betænkning (B. Sp. 85) afgivet $5/7$. (Ordfører: H. P. Hansen [Præstø A.]). 2. Beh. $11/7$ (F. Sp. 773). 3. Beh. $12/7$ (F. Sp. 778). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12/7$ (L. Sp. 498). 2. Beh. $12/7$ (L. Sp.

501). 3. Beh. ¹²/₇ (L. Sp. 520). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945.* (Lov-Tid. Nr. 361).

Loven gaar ud paa, at Forslag til *Revision af ovennævnte Lov* først skal fremsættes i *Rigsdagssamlingen 1945—46* i Stedet for i 1944—45.

Indtil Stærkstrømsloven af 11. Maj 1935 tog Stærkstrømslovgivningen i alt væsentligt kun Sigte paa at sikre, at Stærkstrømsanlæg *ikke medførte Brand- eller Livsfare*. Ved den nævnte Lov udvidedes Stærkstrømslovgivningens Rammer saaledes, at vedkommende offentlige Myndigheder tillige fik et vist *Indseende med Elektricitetsforsyningsanlæggenes økonomiske Forhold*. Som Følge af denne Nydannelse paa Stærkstrømslovgivningens Omraade skulde Loven optages til Revision i Rigsdagssamlingen 1939—40. Ved Udløbet af den 5-aarige Periode, for hvilken Loven saaledes var gældende, mente man dog ikke at have indhøstet tilstrækkelige Erfaringer med Hensyn til, hvorledes de i Stærkstrømslovens § 2 indeholdte Hovedretningslinier for Elektricitetsraadets Virksomhed ved Varetagelsen af de nye Opgaver af økonomisk Karakter vilde virke med et længere Tidsrum for Øje, og ved Lov Nr. 105 af 20. Marts 1940 blev Lovens Gyldighed derfor forlænget for en 5-aarig Periode, saa at den skulde forelægges Rigsdagen til Revision i Samlingen 1944—45. Paa Foranledning af den af Produktions- og Raastofkommissionen i November 1940 afgivne Betænkning om rationel Kraft- og Varmeforsyning m. v. nedsatte Ministeren for offentlige Arbejder imidlertid i 1941 en Kommission, kaldet *Elektricitetskommissionen af 1941*, med den Opgave dels at gøre de af Produktions- og Raastofkommissionen rejste Spørgsmaal vedrørende den indenlandske Kraft- og Varmeproduktion til Genstand for en Undersøgelse af teknisk sagkyndige, dels at fremkomme med Forslag til en Revision af Stærkstrømsloven. Da Arbejdet i Elektricitetskommissionen af 1941 blev sinket paa Grund af Krigen, fandt man det rigtigst, at Revisionsfristen paa ny blev udskudt, og hertil sluttede Rigsdagen sig ved enstemmigt at vedtage Forslaget til den heromhandlede Lov.

I det Udvalg, som *Folketinget* nedsatte om Sagen, rejstes der Spørgsmaal om, hvorvidt *Elektricitetskommissionens Sammensætning* var en saadan, at den repræsenterede de Interesser, som burde repræsenteres, og hvorvidt der blandt dens Medlemmer var Personer, som efter den senere Tids Begivenheder ikke fortsat burde have Sæde i den. Under Henviisning til den saaledes opstaaede Tvivl udtalte *Ministeren for offentlige Arbejder* ved Sagens anden Behandling, at det var hans Agt at *ophæve Kommissionen med Undtagelse af det snævre Tek-*

nikerudvalg, som var i Arbejde og allerede var i Besiddelse af en Del Materiale. Naar den Tid saa kom, hvor dette Teknikerudvalg kunde afgive Betænkning, var det Tanken at *nedsætte en ny Kommission* til at tage Stilling til hele Problemet om den kommende Elektricitets- og Varmeforsyning, saa at alle Interesser, der burde repræsenteres i denne Kommission, blev repræsenteret.

76. Lov om Tillæg til Lov af 19. Februar 1932 om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund med Tillæg af 31. Januar 1936, 13. April 1938 og 29. Juni 1940. (Minister for offentlige Arbejder *Carl Petersen*). [A. Sp. 195. — C. Sp. 135 og 153].

Fremsat i *Folketinget* $15/6$ (F. Sp. 418). 1. Beh. $20/6$ (F. Sp. 444). Partiernes Ordførere: Bømholt, Boeck-Hansen, Einar Simonsen og Peder Clausager. 2. Beh. $21/6$ (F. Sp. 446). 3. Beh. $22/6$ (F. Sp. 486). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $27/6$ (L. Sp. 294). 2. Beh. $28/6$ (L. Sp. 298). 3. Beh. $28/6$ (L. Sp. 305). *Loven stadfæstet 29. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 317).

Loven om Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund gjaldt oprindelig til 1. Juli 1940, men Gyldighedstiden blev ved Lov af 29. Juni 1940 forlænget indtil 1. Juli 1945, og den forlænges nu yderligere for et Aar indtil *1. Juli 1946*. Ministeriet for offentlige Arbejder har fundet en grundig Revision af Loven paakrævet, men en saadan Revision har det som Følge af de i Besættelsestiden herskende Forhold ikke været muligt at faa gennemført inden 1. Juli 1945.

77. Lov om Lovanordninger under Trafikministeriet. (Trafikminister *Alfred Jensen*). [A. Sp. 81. — C. Sp. 83 og 133].

Fremsat i *Folketinget* $24/5$ (F. Sp. 103). 1. Beh. $31/5$ (F. Sp. 294). 2. Beh. $31/5$ (F. Sp. 297). 3. Beh. $31/5$ (F. Sp. 298). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13/6$ (L. Sp. 221). 2. Beh. $13/6$ (L. Sp. 223). 3. Beh. $20/6$ (L. Sp. 262). *Loven stadfæstet 5. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 319).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Trafikministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 506 af 9. December 1943 om midlertidige Ændringer i Lov Nr. 111 af 13. Maj 1911 om Statsbanernes Takster m. m. (jfr. Tillægget Nr. 173),

Lovanordning Nr. 192 af 31. Maj 1944 om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. (jfr. Tillægget Nr. 174) og

Lovanordning Nr. 195 af 23. April 1945 om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. (jfr. Tillægget Nr. 175).

Det af Trafikministeren herom fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

78. Lov om Lovanordninger under Justitsministeriet. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 77. — C. Sp. 85 og 199].

Fremsat i *Folketinget* $23/5$ (F. Sp. 80). 1. Beh. $31/5$ (F. Sp. 293). 2. Beh. $31/5$ (F. Sp. 297). 3. Beh. $31/5$ (F. Sp. 299). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13/6$ (L. Sp. 205). 2. Beh. $13/6$ (L. Sp. 223). 3. Beh. $11/7$ (L. Sp. 425). *Loven stadfæstet 9. August 1945*. (Lov-Tid. Nr. 385).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Justitsministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* for den i vedkommende Lovanordning fastsatte Tid (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 80 af 20. Marts 1944 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 om midlertidig Ændring af og Tillæg til Lov af 15. Maj 1875 om Tilsyn med fremmede og rejsende m. m. (jfr. Tillægget Nr. 180),

Lovanordning Nr. 240 af 17. Juli 1944 om Forlængelse af visse Forældelsesfrister (jfr. Tillægget Nr. 182),

Lovanordning Nr. 113 af 16. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 140 af 30. Marts 1940 om Forbud mod at bære Uniform m. v. (jfr. Tillægget Nr. 179) og

Lovanordning Nr. 114 af 16. Marts 1945 om Forlængelse af Gyldigheden af midlertidig Lov Nr. 362 af 19. Juli 1943 om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering (jfr. Tillægget Nr. 177).

Medens Lovforslaget ikke gav Anledning til nogen Debat i *Folketinget*, førtes der i *Landstinget* saavel ved 1. som — og ganske særlig — ved 3. Behandling en meget indgaaende Forhandling angaaende de *Interneringer*, som foretoges i den første Tid efter Landets Befrielse, og en Række dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal, bl. a. angaaende Behandlingen af de internerede. I denne Forhandling deltog *Rytter* (V.), *Ingeborg Hansen* (S.) og *Lannung* (R. V.) samt fra Regeringens Side *Justitsministeren* og Minister *Frode Jakobsen*. Sidstnævnte fremsatte som Svar paa den Kritik, Modstandsbevægelsens Fremgangsmaade med Hensyn til de stedfundne *Interneringer* havde været Genstand for, en udførlig Redegørelse vedrørende disse Forhold.

79. Lov om Ophævelse af de ved Lov Nr. 240 af 30. Maj 1941 skete Ændringer i og Tilføjelser til §§ 687, 688, 692 og 730 i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 33. — C. Sp. 27 og 89].

Fremsat i *Folketinget* $16/5$ (F. Sp. 27). 1. Beh. $24/5$ (F. Sp. 106). 2. Beh. $25/5$ (F. Sp. 123). 3. Beh. $25/5$ (F. Sp. 129). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31/5$ (L. Sp. 177). 2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 183). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 187). *Loven stadfæstet 1. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 258). Traadt i Kraft straks.

Ovennævnte Lov af 30. Maj 1941 (Aarvog 1940—41, Side 422) indeholdt dels en Række Bestemmelser, som *vedtoges paa tysk Foranledning*, dels andre Bestemmelser, som man fra Justitsministeriets Side fandt ønskelige og fik gennemført ved samme Lejlighed. De sidstnævnte Bestemmelser gælder stadig, hvorimod de førstnævnte ophævedes ved en straks efter Landets Befrielse udstedt *foreløbig Lov*, der senere bekræftedes af Rigsdagen gennem

dennes enstemmige Vedtagelse af den her omhandlede Lov i saavel Folketinget som Landstinget.

De Bestemmelser, der ophæves ved Loven, indeholdt navnlig de i 1941 indførte Regler, hvorefter Højesteret efter Anklagemyndighedens Anmodning kunde bestemme, at Straffesager af særlig Karakter (f. Eks. angaaende Spioneri, Sabotage og Attentater m. v.), der ellers skulde behandles som Nævningesager, i Stedet skulde behandles ved Underretten uden Domsmænds Medvirken, samt at Domsmænd heller ikke i øvrigt skulde medvirke i saadanne Sager ved Underretterne eller Landsretterne. En anden af de ophævede Bestemmelser indeholdt Hjemmel til at afskære den tiltalte fra Muligheden af at benytte valgt Forsvarer i saadanne Sager.

80. Lov om Ophævelse af Lov Nr. 489 af 4. December 1942 om Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 35. — C. Sp. 29 og 89].

Fremsat i *Folketinget* $16/5$ (F. Sp. 28). 1. Beh. $24/5$ (F. Sp. 106). 2. Beh. $25/5$ (F. Sp. 123). 3. Beh. $25/5$ (F. Sp. 129). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31/5$ (L. Sp. 178). 2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 184). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 187). *Loven stadfæstet 1. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 257). Traadt i Kraft straks.

Da Forudsætningerne for Loven om Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m. (Aar-bog 1942—43, Side 403), hvilken Lov indeholdt Bestemmelser om Oprettelse af *Sabotagevagter*, bortfaldt ved den tyske Besættelses Ophør, udstedtes i Medfør af Grundlovens § 25 en *foreløbig Lov* om Ophævelse af nævnte Lov. Efter Rigsdagens Sammentræden i Maj 1945 gav Rigsdagen denne foreløbige Lov sin Bekræftelse ved enstemmigt i begge Ting at vedtage et hertil sigtende Lovforslag.

81. Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 89. — C. Sp. 49 og 93].

Fremsat i *Folketinget* $25/5$ (F. Sp. 113). 1. Beh. $26/5$ (F. Sp. 145). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Henning Hasle, Vagn Bro, Bertel Dahlgaard, Jens Johs. Hansen, Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fr. Dalgaard [Sekretær], Bundvad, Chr. Christiansen, Victor Gram, Bollerup Madsen, Frede Nielsen, Schytz, Bertel Dahlgaard, P. D. Jensen, Henning Hasle [Formand], Kristen Amby, Hjerminde, Vagn Bro, Elgaard og Jørgen Gram). Betænkning (B. Sp. 5) afgivet $28/5$. (Ordfører: Fr. Dalgaard). 2. Beh. $29/5$ (F. Sp. 222). 3. Beh. $30/5$ (F. Sp. 262). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30/5$ (L. Sp. 78 og 143). Partiernes Ordførere: Steincke, Rytter, Malchau og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Steincke, A. P. Hansen, Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, Hans Hansen, Jørgen Møller, Stumph, Lannung, Martin Sørensen [Peterslund], Jørgen Christensen, Elmquist, Rytter [Formand], Bouet, Jørgen Jørgensen og Malchau [Sekretær]). Betænkning (B. Sp. 17) afgivet $31/5$. (Ordfører: Rytter). 2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 190). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 197). *Loven stadfæstet 1. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 259).

Denne Lov, den saakaldte Landsforræderilov, tilsigter sammen med det samtidig vedtagne Tillæg til Retsplejeloven [Nr. 82] at foretage den efter Besættelsestiden fornødne *Udrensning* og at gennemføre et til Bunds gaaende Opgør med dem, der under den tyske Besættelse har gjort sig skyldige i Landsforræderi og andre landsskadelige Handlinger, paa en for det danske Folk værdig Maade.

Ved Løsningen af denne Opgave saa Justitsministeriet sig stillet over for den Vanskelighed, at selv om en Del af de Forbrydelser, der burde straffes, vilde være direkte strafbare efter den gældende borgerlige Straffelov*), vilde andre kun ad analogisk Vej kunne bringes ind under Lovens Bestemmelser — hvad der kunde volde Usikkerhed i Retsplejen —, og de i Borgerlig Straffelov fastsatte Strafferammer maatte i Almindelighed synes for milde. For at udfylde det Svælg, som i Besættelsesaarene var opstaaet imellem, hvad Folkets Retsfølelse tilsagde, og hvad Straffeloven foreskrev, og som Lovgivningsmagten i disse Aar

*) Se Lovbekendtgørelse Nr. 215 af 24. Juni 1939.

havde været afskaaret fra at udfylde, maatte der da gives nye og strengere Straffebestemmelser *tilbagevirkende Kraft* i Strid med dansk Rets almindelige Princip, udtrykt i Straffelovens § 3. Justitsministeriet mente imidlertid under de foreliggende ganske særlige Forhold at kunne fravige dette Princip, idet man dog i Motiverne fremhævede, at de strenge Straffe kun blev foreskrevet for Handlinger, som i Forvejen var strafbare, eller som var af en saadan Karakter, at det maatte staa alle klart, at den overvejende Del af den danske Befolkning ansaa dem for at være i høj Grad strafværdige, saaledes at Lovgivningsmagten, om den havde haft fuld Handlefrihed, utvivlsomt paa et tidligere Tidspunkt vilde have belagt dem med Straf.

Det betonedes tillige i de indledende Motiver, at Fastsettelsen af de strenge Straffe i § 3 medførte, at der kun burde rejses Tiltale efter Loven i de *grove Tilfælde* af Forræderi og landsskadelig Virksomhed.

Regeringens Lovforslag blev fremsat i Folketinget den 25. Maj og var færdigbehandlet af Rigsdagen den 31. Maj efter at have været underkastet Udvalgsbehandling i begge Ting. De i Folketinget foretagne Ændringer og forkastede Ændringsforslag og de af begge Udvalg fremsatte Kommentarer er i den følgende Gengivelse af Lovens Indhold omtalt i Forbindelse med de paagældende Paragraffer. Efter Redegørelsen for Lovens Bestemmelser er givet en kort Oversigt over de Spørgsmaal, der prægede Rigsdagsforhandlingerne, og for de forskellige Anskuelser, der her kom til Orde. Til sidst er omtalt et Par Spørgsmaal, som uden at have direkte Tilknytning til Lovforslaget blev rejst under Forhandlingerne i Folketinget.

Loven er delt i tre Kapitler. Kapitel I indeholder almindelige Bestemmelser om det *Tidsrum*, Loven omfatter, hvilke *Personer* der kan straffes, om *Straffearterne*, *Konfiskation af Formue*, *Frakendelse af Tillid* og *Udelukkelse af Forældelse*. I Kapitel II opregnes og afgrænses de enkelte *strafbare Handlinger* og fastsættes *Strafferammen* for de forskellige Forbrydelser. Kapitel III har et Par Bestemmelser om *Udlevering* af danske Statsborgere, der har begaaet strafbare Handlinger i et af Tyskland besat Land, og om Lovens Ikrafttræden.

Kapitel I, §§ 1—7.

§ 1. I Overensstemmelse med Lovens Formaal: at ramme Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed i Forbindelse med den tyske Besættelse af Danmark begrænses Loven i Stk. 1 til at finde Anvendelse paa Handlinger, der er foretaget i Tiden *fra og med den 9. April 1940* indtil 1 Aar efter Lovens Ikrafttræden. Borgerlig Straffelovs almindelige Bestemmelser om Forholdet mellem ny og ældre Lov skal, som foran omtalt, ikke være til Hinder for, at Paakendelse sker i Henhold til de ved denne Lov fastsatte Regler.

Stk. 2 tilsiger *Straffrihed* for Handlinger, der er foretaget *inden den 29. August 1943*, saafremt Gerningsmanden handlede i Henhold til Lov eller Ordre eller Anvisning givet af lovlig dansk Myndighed inden for dennes Myndighedsomraade. Hvis Handlingen er foretaget paa eller efter nævnte Dato, skal der derimod ikke uden videre indtræde Straffrihed, men under den nævnte Forudsætning kan enten *Tiltale undlades eller Straffen nedsættes* eller under særligt formildende Omstændigheder bortfalde.

Ifølge Stk. 3 skal Regelen i Borgerlig Straffelovs § 84, Stk. 1, Nr. 3, der giver Adgang til Strafnedsættelse, eventuelt Strafbortfald, paa Grund af Ukendskab til Forbudsnormerne, ikke finde Anvendelse paa de Handlinger, der omfattes af Loven. Dette følger af Lovens tilbagevirkende Kraft.

Ved en af Folketingsudvalget foreslaaet Nyaffattelse af Stk. 2 indføjedes Ordene »eller Anvisning« i Stykkets 1. Punktum. Og i 2. Punktum hjemledes foruden den foreslaaede Adgang til Strafnedsættelse eller Strafbortfald ogsaa Adgang til at undlade Tiltale.

§ 2 afgør *Omraadet for dansk Straffemyndighed*. Medens de saakaldte Krigsforbrydere (det vil sige Folk, der har forbrudt sig mod de internationale Regler for Krigsførelse og Optræden i besatte Lande) efter de allierede Nationers Beslutning vil blive dømt ved særlige Domstole, skal Loven finde Anvendelse paa Handlinger foretaget af Personer, der ved Handlingens Foretagelse havde *dansk Indfødsret* eller var *bosat* i den danske Stat, uden Hensyn til, om Handlingen

er foretaget inden for eller uden for denne, og i sidste Fald uden Hensyn til, om den er strafbar efter Gerningsstedets Lovgivning. Endvidere finder Loven tilsvarende Anvendelse paa danske Statsborgere, som efter den 9. April 1940 har erhvervet tysk Statsborgerret.

Med Henblik paa de nu givne strengere Straffebestemmelser tilføjer Paragraffens Stk. 2, at Sag for Overtrædelse af Loven kan rejses, selv om Gerningsmanden tidligere her eller i Udlandet er dømt eller frifundet for den paagældende Handling. Tidligere udstaaet Straf afkortes i den Straf, der idømmes efter denne Lov. Er der tidligere for samme Handling idømt en Straf, som ikke er udstaaet, fastsættes der en Fællesstraf.

§ 3. De her givne Regler om de *Straffe*, der skal komme til Anvendelse, er udformet med det dobbelte Formaal: at kunne virke afskrækkende og at være en passende Reaktion over for de stedfundne grove Forbrydelser. Derimod har man ment, at det opdragende Hensyn i Almindelighed maatte træde tilbage. Der anvendes kun to Straffe: Livsstraf og Fængsel, og Fængselsstraffen er normalt mindst 4 Aar. Naar Justitsministeren foreslog *Livsstraffen* genindført, var Grunden hertil den, at Krigen og Besættelsen hos et lille Mindretal havde givet de forbryderiske Instinkter frit Spil og ladet dem udfolde sig i en hidtil ukendt Raahed og Hensynsløshed; over for disse grove Forbrydelser vilde den almindelige Retsbevidsthed utvivlsomt ikke finde anden Reaktion end Livsstraffen tilfredsstillende. — Paragraffen gives nedenfor som Helhed:

For Handlinger omfattet af denne Lov anvendes følgende Straffe: *Livsstraf og Fængsel*. Arbejdshus, Sikkerhedsforvaring eller Psykopatfængsel kan ikke idømmes efter denne Lov. Betingede Straffedomme finder ikke Anvendelse.

Livsstraf fuldbyrdes ved *Skydning* efter nærmere ved kgl. Anordning fastsatte Regler. Livsstraf kan ikke idømmes Personer, som ved den straffbare Handlings Foretagelse ikke var fyldt 18 Aar.

Fængsel idømmes *fra 4 Aar indtil paa Livstid*. Straffen kan dog ikke sættes lavere end det dobbelte af den i Borgerlig Straffelov for vedkommende Handling foreskrevne mind-

ste Straf. Under *formildende Omstændigheder* kan Straffen nedsættes indtil *Fængsel i 1 Aar*. Hvor *Strafnedsættelse* er hjemlet, kan Straffen gaa ned til *Fængsel i 30 Dage*.

Prøveløsladelse i Henhold til Straffelovens § 38 kan ikke finde Sted. Fangerne anbringes snarest muligt i *særlige Strafanstalter*. De nærmere Regler for Strafudstaaelsen fastsættes ved kgl. Anordning.

Ungdomsfængsel kan kun bringes til Anvendelse, for saa vidt Gerningsmanden ved den strafbare Handling's Foretagelse ikke var fyldt 18 Aar. Borgerlig Straffelov § 84, Stk. 1, Nr. 2, sidste Punktum [hvorefter Straffen, hvis Personer under 18 Aar idømmes almindeligt Fængsel, ikke maa overstige Fængsel i 8 Aar], finder ikke Anvendelse paa Handlinger, der omfattes af denne Lov.

Vedrørende Paragraffens sidste Stykke oplyste Bemærkningerne til Lovforslaget, at naar Ungdomsfængsel bringes til Anvendelse, gælder de i Borgerlig Straffelov indeholdte Regler herom, hvilket bl. a. medfører, at Minimumsstraffen paa 4 Aar ikke gælder for Ungdomsfængsel.

Folketingsudvalget udtalte i sin Betænkning med Hensyn til Stk. 1, 2. Punktum, at da Arbejdshus og Sikkerhedsforvaring ikke kan idømmes, maa det anses for en Selvfølge, at heller ikke den i Borgerlig Straffelovs § 37 omhandlede *Overflytning* til Arbejdshus eller Forvaringsanstalt kan finde Sted.

Landstingsudvalget gjorde angaaende *Livsstraffens Fuldbyrkelse* den Bemærkning, at man gik ud fra, at det ikke kunde paalægges nogen imod hans Vilje at eksekvere eventuelle Dødsdomme. Justitsministeren, som allerede under Folketingsforhandlingen havde givet sin Tilslutning til denne Forudsætning, erklærede sig enig heri.

Oluf Pedersen (D. R.) havde helst set, at Bestemmelsen om *Livsstraf* var udgaaet af Lovforslaget, men ud fra det Synspunkt, at Folkets Vilje skal være Landets Lov, stillede han ved 2. Behandling i Folketinget et Ændringsforslag, hvorefter Fuldbyrkelse først skulde ske efter en *Folkeafstemning*. Det hed i Ændringsforslaget: »Forinden nogen Dødsdom kan fuldbyrdes, skal et Flertal af Folketingsvælgere, ved en paa Indenrigsministeriets Foranstaltning gennemført Afstemning, eventuelt i Forbindelse med førstkommende Folketingsvalg, have stemt for Dødsstrafs Fuldbyrkelse. Stemmer et Flertal herimod, omsættes Livsstraf til Fængsel paa Livstid.» — Ændringsforslaget forkastedes med 99 Stemmer mod 7.

Selve § 3 blev ogsaa Genstand for Afstemning. I Folketinget, hvor *Jensen (Gørding)* (R. V.) begrundede sin og nogle Meningsfællers Modstand mod Livsstraf, vedtoges Paragrafen med 99 Stemmer mod 4, i Landstinget, hvor *Ingeborg Hansen* (S.) vendte sig mod Livsstraffens Genindførelse, vedtoges den med 61 Stemmer mod 3.

§ 4. For at forebygge den Mulighed, at en efter denne Lov dømt Forbryder efter Løsladelsen skulde kunne vende tilbage til sikrede økonomiske Forhold, er det bestemt, at naar nogen findes skyldig i et efter denne Lov strafbart Forhold, kan det ved Dømmen bestemmes, at hans *Formue* og ham tilhørende Rente- eller Indtægtsnydelser helt eller delvis skal *inddrages til Fordel for Statskassen*.

Dispositioner, som nogen med en truende Konfiskation for Øje har foretaget i den for Medkontrahenten kendelige Hensigt derved at sikre sine Midler mod Konfiskation, er ugyldige.

Et Ændringsforslag af *Oluf Pedersen* om, at der ved Dømmen skulde træffes Bestemmelse om Formuekonfiskation, forkastedes med 107 Stemmer mod 2.

§ 5. *Formue*, der tilhører *Hipo-, Sommer- eller Schalburgkorpset*, Dansk Folkeværn eller lignende S sammenslutninger, der har været tilsluttet eller i øvrigt virket for den tyske Værnemagt, skal *inddrages til Fordel for Statskassen*.

Sag herom indbringes for de i § 2, 1. Pkt., i Lov om Tillæg til Lov om Rettens Pleje vedrørende Behandling af Sager angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed m. v. omhandlede Domstole, der ved Kendelse afgør, om Betingelserne for Inddragelse foreligger.

§ 6. Da de Personer, der omfattes af Loven, ved deres Handlinger i særlig Grad har sat sig uden for det danske Samfund, fastslaar denne saakaldte Infamiparagrafs Stk. 1, at den, der findes skyldig i noget efter denne Lov strafbart Forhold, ved Dømmen kendes *uværdig til almen Tillid*, og at Tab af almen Tillid *medfører Fortabelse af*:

- 1) *Stemmeret og Valgbarhed* i offentlige Anliggender.
- 2) *Offentlig Tjeneste* og Adgang til at opnaa offentlig Tjeneste og Hverv. Fortabelsen fritager ikke den paa-

- gældende for at udøve borgerlige Ombud, der ikke hviler paa noget Tillidsforhold.
- 3) Ret til at gøre *Militærtjeneste*. Ved kongelig Anordning kan fastsættes Bestemmelser om Arbejdspligt til Afløsning af forbrudt Militærtjeneste.
 - 4) Ret til at virke som *Læge*, som *Sagfører* eller i anden Virksomhed, der kræver en *offentlig Autorisation*.
 - 5) Ret til at virke som *Præst* for noget Trossamfund eller til at udøve *Undervisningsvirksomhed* af nogen Art.
 - 6) Ret til at deltage i Ledelsen af eller være økonomisk interesseret i *Teatervirksomhed*, *Filmsproduktion* eller *Drift af Biografteater*.
 - 7) Ret til at virke som *Direktør*, *Formand*, *Bestyrelsesmedlem* eller i anden ledende *Stilling* eller *Tillidshverv* i *erhvervsdrivende Selskab* eller *Sammenslutning*.
 - 8) Ret til at drive *selvstændig Næring*, hvis Udøvelse er betinget af *Næringsbrev* eller anden lignende Adkomst.
 - 9) Ret til *Pension*, *Understøttelse* eller anden Ydelse af det offentlige, hvis Opnaaelse eller Nydelse i Lovgivningen er betinget af, at vedkommende ikke er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling el. lign.

Fradømmelsen sker *for bestandig*, under særlig formildende Omstændigheder dog for et ved Dommen *bestemt Tidsrum*, ikke under 5 Aar. Rettighederne fortabes fra den Dag, da Dommen bliver endelig.

Sker Fradømmelsen paa Tid, regnes denne fra den Dag, da Straffen er udstaaet eller eftergivet.

For saa vidt særlige Omstændigheder i det enkelte Tilfælde taler derfor, kan *Æresoprejsning* gives *ved Lov*.

Bestemmelsen i Borgerlig Straffelov § 79 finder ikke Anvendelse paa Handlinger, der er paadømt efter denne Lov.

Paragraffen blev kun paa eet Punkt ændret i Folketinget, idet man ved Udeladelse af Ordene »i hvilken som helst anden« foran Ordet »Sammenslutning« i Slutningen af Punkt 7 indsnævrede Bestemmelsens Omraade. En af *Hjermind* (K. F.) fremsat Tanke om til Virkningerne af Tillidsfortabelse at føje: Fortabelse af Retten til at *eje* og erhverve *fast Ejendom* fandt vel betydelig Tilslutning i Folketingets Udvalg, men Udvalget afstod dog fra at stille Ændringsforslag herom.

under Hensyn til de praktiske Vanskeligheder ved Bestemmelsens Gennemførelse. Tilsvarende Hensyn var afgørende for, at en Henstilling af *Bøgholm* (K. F.) om at lade § 6 omfatte Retten til at indtage *ledende Stilling inden for Pressen*, ikke blev realiseret. (L. Sp. 158).

Landstingsudvalget drøftede med Justitsministeren Spørgsmaalet om at gøre Paragraffen i sin Helhed eller i hvert Fald delvis *fakultativ*, naar formildende Omstændigheder eller Strafnedsættelsesgrunde foreligger, men Drøftelsen førte ikke til positivt Resultat.

§ 7 *udelukker Forældelse af Strafansvar eller andre Retsfølger* i Henhold til Loven samt af Adgang til at fuldbyrde de i Medfør af samme afsagte Domme. Man afskærer herved Forbrydere fra efter nogle Aars Ophold i Udlandet at vende tilbage til Danmark og genoptage deres normale Tilværelse her.

Kapitel II, §§ 8—16.

Ifølge § 8 skal de i Borgerlig Straffelov beskrevne Forbrydelser straffes med Fængsel efter nærværende Lov, for saa vidt de er foretaget *for at fremme tyske Interesser* eller med lignende landsskadeligt Formaal for Øje. Straffen og de øvrige Retsvirkninger fastsættes altsaa efter de væsentlig strengere Regler i foranstaaende Kapitel I, og Minimumsstraffen bliver i Almindelighed Fængsel i 4 Aar.

Nogle i Stk. 2 særlig nævnte Forbrydelser er dog saa grove, at der her er givet Adgang til at idømme *Livsstraf*. Dette gælder,

- 1) naar de i Borgerlig Straffelov §§ 98, 99 og 111, Stk. 1, nævnte Forbrydelser*) er udført under skærpene Omstændigheder,

*) I § 98 er Tale om Handlinger, der sigter til ved Magtanvendelse eller Trusel om saadan at *bringe den danske Stat* eller nogen Del af denne *under fremmed Herredømme* eller at *løsrive* nogen Del af Staten. § 99 angaar det Forhold, at nogen træder i Forbindelse med en fremmed Stats Regering for at paaføre den danske Stat Krig eller for at formaa den til paa anden Maade at *krænke den danske Stats Bestemmelsesfrihed*, og § 111, Stk. 1, rammer den, som *for at forandre Statsforfatningen fremkalder* eller leder *Oprør*.

- 2) naar den i Borgerlig Straffelov § 180 eller § 183, Stk. 2, beskrevne Handling*) har medført, at nogen har mistet Livet eller er blevet udsat for overhængende Livsfare,
- 3) naar Gerningsmanden har begaaet den i Borgerlig Straffelov § 237 nævnte Forbrydelse [det vil sige Manddrab],
- 4) naar de i Borgerlig Straffelov §§ 245—246 og 250 nævnte Handlinger**) er begaaet for at fremtvinge Forklaringer eller Tilstaaelser.

Efter Forslag af Folketingsudvalget blev i Slutningen af Punkt 2 Ordet »overhængende« indsat i Stedet for »umiddelbar«.

§ 9 fastsætter Fængselsstraf for den, der har begaaet en af de i Straffelovens Kap. 14—29 nævnte Forbrydelser, hvis Gerningsmanden ved Handlingens Foretagelse var *iført tysk Uniform* eller paa anden Maade legitimeret som tilhørende Besættelsesmagten eller dermed samarbejdende Organisationer eller i øvrigt *paa groft anstødelig Vis har udnyttet de af Besættelsen fremkaldte særlige Forhold*. (Det kræves ikke, at Handlingen skal være udført i tysk Tjeneste eller i øvrigt for at gavne tysk Interesse).

Eksempelvis kan i Medfør af § 9 straffes Voldtægt, der er begaaet af en Dansker i tysk Tjeneste, eller Røveri, naar Gerningsmanden ved Handlingens Foretagelse med Rette eller Urette har været iført tysk Uniform, og dette maa antages at have fremmet Forbrydelsens Gennemførelse.

*) Her er navnlig Tale om, at nogen sætter Ild paa Ejendom eller forvolder Sprængning, Skibbrud, Jernbane- eller anden Transportulykke under saadanne Omstændigheder, at han indser, at andres Liv derved udsættes for overhængende Fare, eller det sker for at volde omfattende Odelæggelse af fremmed Ejendom eller for at befordre Oprør, Plyndring eller anden saadan Forstyrrelse af Samfundsordenen.

**) §§ 245—246 omhandler *Legemsbeskadigelse* af forskelligt Omfang, eventuelt forbundet med Mishandling, og § 250 fastsætter Straf for den, der *hensætter en anden i hjælpeløs Tilstand* eller *forlader en under hans Varetægt staaende Person i saadan Tilstand*.

§ 10. Den, der har *hvervet* eller *ladet sig hverve til tysk Krigstjeneste*, straffes med Fængsel. Hvor særlige Hensyn gør sig gældende, kan der finde *Strafnedsættelse* Sted, og under ganske særlige Omstændigheder kan *Tiltale undlades*.

Med Fængsel straffes endvidere den, der har gjort *Tjeneste i et Korps*, som virkede i Tilknytning til Besættelsesmagten *mod den danske Stats lovlige Organer* eller dens Borgere, eller som i øvrigt her i Landet i tysk Tjeneste har udøvet *Virksomhed af politimæssig Karakter*.

For den, som *efter den 19. September 1944* har udøvet politimæssig Virksomhed ved *Tjeneste i Hipo-Korpset, Scmmer-Korpset* eller anden lignende Organisation, er Straffen Livsstraf eller Fængsel ikke under 10 Aar.

Efter Indstilling af *Folketingets Udvalg* ændredes Stk. 1 og Stk. 2, hvor Regeringsforslaget alene aabnede Adgang til Strafnedsættelse for danske Statsborgere, tilhørende *det tyske Mindretal i Sønderjylland*. Ved 1. Behandling henstillede *Erik Appel* (V.), at der blev foretaget en Ændring og i hvert Fald givet en Mulighed for Straffrihed, da det forekom ham uforsvarligt og ogsaa uretfærdigt at straffe kollektivt alle, som havde ladet sig hverve — det gjaldt baade Danske og Medlemmer af det tyske Mindretal. Sagen gav Anledning til omfattende Drøftelser i Udvalget, hvor man enedes om foranstaaende Affattelse, der, naar særlige Hensyn gør sig gældende, hjemler en *almindelig* Adgang til Strafnedsættelse og under ganske særlige Omstændigheder giver Adgang til at *undlade Tiltale*. Udvalget tilføjede i Betænkningen, at Strafnedsættelse ikke bør komme *Militærpersoner* til gode, der er afskediget i Henhold til Loven om Bemyndigelse til øjeblikkelig Afskedigelse af visse Tjenestemænd ved Hæren og Søværnet [Nr. 89], og gav tillige det Direktiv for Anklagemyndigheden, at »Tiltale kun bør undlades, naar det drejer sig om Personer, som var under 18 Aar, da de indtraadte i tysk Krigstjeneste, og som paa Grund af Umodenhed ikke kan antages at have haft Forstaaelse af Handlingens Strafværdighed, eller Personer, for hvis Handling undskyldende Momenter kan findes i deres særlige Tilknytning til det tyske Folk«. Dette Direktiv fremkaldte imidlertid Kritik, hvad Aldersgrænsen angaar, baade fra *Brorsen* (V.), som fandt Grænsen alt for kategorisk, og fra *Korsgaard* (K.F.), og i Anledning af Brorsens Udtalelser erklærede *Justitsministeren*, at Paragraffens Ord vilde være afgørende ved Lovens Anvendelse, og at den tilknyttede Fortolkning ikke vilde være til Hinder for, hvor lige saa tungt vejende Hensyn som det i

Betænkningen anførte maatte foreligge, da at følge samme Linie. Denne Erklæring blev tiltraadt af Udvalgets Ordfører. — *Landstingets Udvalg* gav sin Tilslutning til, at den nævnte Aldersgrænse ikke bør være afgørende, »saa meget mere som man er af den Formening, at Bestemmelsen i Stk. 1, sidste Pkt., ikke bør underkastes nogen indskrænkende Fortolkning«. Udvalget meddelte endvidere, at Justitsministeren i Udvalget havde udtalt, at han vilde paalægge Anklagemyndigheden at undlade Tiltale i visse Tilfælde, hvor det vilde virke ubilligt at drage vedkommende til Ansvar.

Som det fremgaar af Paragraffens sidste Stykke, er der aabnet Mulighed for Anvendelse af Livsstraf for det blotte Medlemsskab af *Hipokorpset* og tilsvarende Organisationer.

§ 11 bestemmer, at den *Tjenestemand*, som ud over, hvad der fulgte af ufravigelig Instruks for paagældende Embede, har ydet Besættelsesmagten en *upaakrævet og ikke uvæsentlig Hjælp*, straffes med Fængsel.

Ved Indføjelsen af Ordene »upaakrævet og« ønskede Folketingsudvalget — i Overensstemmelse med Bemærkningerne til Lovforslaget — at trække Betingelserne for Strafbarhed skarpere op.

I § 12 findes Straffebestemmelserne om den egentlige *Stikkervirksomhed*:

Den, som ved Angiveri eller paa anden Maade har medvirket til, at nogen er blevet anholdt eller udsat for Anholdelse af tysk Myndighed eller nogen dermed samarbejdende Organisation eller Enkeltperson eller er blevet fængslet eller straffet i Henhold til de midlertidige danske Undtagelsesbestemmelser, der er givet i tysk Interesse, straffes med Fængsel.

Har Handlingen medført, at nogen har mistet Livet, har lidt alvorlig Skade paa Legeme eller Helbred eller er blevet ført ud af Landet eller berøvet Friheden i længere Tid, eller har saadan Følge været tilsigtet, kan Livsstraf anvendes.

Folketinget indsatte Ordene i Stk. 1 »eller udsat for Anholdelse« for at fastslaa, at Angiveri er strafbart, selv om det ikke har medført Anholdelse.

Landstingets Udvalg fandt, at Straffen for Angiveri burde sættes saa højt, at Handlingens mere tilfældige Følger ikke fik en saadan Indflydelse paa Strafudmaalingen som

sidste Stykke anført. Der kunde dog ikke opnaas Enighed om en ændret Affattelse.

Under Besættelsen traadte i en Række Tilfælde Personer i Forbindelse med Besættelsesmagten for — normalt i vedkommendes egen Interesse — at *opnaa Indgriben i danske Forhold*. Nogle grove Tilfælde af saadan landskadelig Optræden omhandles i §§ 13 og 14.

§ 13. Den, der er traadt i Forbindelse med Besættelsesmagten eller nogen dermed samarbejdende Organisation eller Person for at formaa de tyske Myndigheder til *Indskriden over for den danske Regering eller andre danske Myndigheder*, eller som er traadt i Forhandling med Besættelsesmagten om Interesser, hvis Varetagelse henhørte under de danske Myndigheder, straffes med Fængsel.

§ 14. Med Fængsel straffes den, der ved Henvendelse til tysk Myndighed eller dermed samarbejdende Organisationer eller Personer har søgt at *opnaa økonomisk eller anden Fordel af særlige Forhold opstaaet gennem tysk Indgriben* over for danske Statsborgere, her i Landet bosatte Personer eller Personer eller Organisationer, der paa De Forenede Nationers Vegne drev Virksomhed i Danmark.

§ 15 tilsigter at ramme de groveste Tilfælde af »*Værnemageri*« gennem følgende Bestemmelser:

Den, der ved Paaberaabelse af Medlemsskab af tyskvenlig Organisation eller af egen nationale eller politiske Indstilling, ved særlig anstødeligt Initiativ eller paa lignende utilbørlig Maade har samarbejdet med Besættelsesmagten som Indkøber, Leverandør eller Entreprenør eller medvirket som Mellemand ved Antagelse af danske Arbejdere til Arbejde i Tyskland eller af Tyskland besatte Lande uden at have det paagældende Arbejde i Entreprise, straffes med Fængsel.

I de Tilfælde, hvor en Værnemager kan straffes efter § 15, vil der ogsaa kunne blive Tale om *Konfiskation*, jfr. § 4. Derimod var det Tanken ved *særlig Lovgivning* (se Nr. 84) at ramme saadanne Former for økonomisk Berigelse, som Samfundet fordømmer, men som ikke har den Karakter af Landsforræderi, der bringer dem ind under Straffelovstillægget.

§ 16 fastsætter Fængselsstraf for den, der i øvrigt for at fremme tyske Interesser eller for at skaffe sig økonomisk

Vinding eller anden Fordel paa anden Maade end ved almindeligt civilt Lønarbejde, normal Forretningsvirksomhed eller anden normal Erhvervsvirksomhed har ydet Besættelsesmagten eller de med denne samarbejdende Organisationer eller Personer *Bistand ved Raad eller Daad*, saavel som den, der for at fremme tyske Interesser har *modarbejdet De Forenede Nationers Krigsanstrengelser* eller paa utilbørlig Vis *modarbejdet den danske Modstandsbevægelse* eller dens Organer.

Med Fængsel straffes endvidere den, der har ydet væsentlig *økonomisk Støtte til Presseorganer* eller Organisationer, der paa utilbørlig Maade har samarbejdet med eller støttet Besættelsesmagten.

I Folketinget foretoges en Tydeliggørelse af Teksten i Slutningen af Stk. 1. Desuden tilføjedes Stk. 2, hvorved man vilde ramme de paagældende »Bagnmænd«.

Landstingsudvalget mente, at den sidste Bestemmelse i Stk. 1, om utilbørlig Modarbejdelse af den danske Modstandsbevægelse, burde udgaa, »da den efter sin Ordlyd kunde synes at drage et misvisende Skel inden for den danske Befolkning«. Justitsministeren udtalte imidlertid, at Ordene »den danske Modstandsbevægelse eller dens Organer« særlig tog Sigte paa de Organer, som ifølge derom trufne Aftale har samarbejdet med De Forenede Nationers militære Myndigheder. Herefter frafaldt Udvalget sit Ønske om Ændring.

Kapitel III, §§ 17 og 18.

Foruden de saakaldte Krigsforbrydere og de af denne Lov omfattede Forbrydere findes en tredje Kategori af Personer, til hvis Afstraffelse danske Myndigheder efter Omstændighederne bør yde deres Medvirken: *Danskere*, som uden at tilhøre Besættelsesmagten *i et af Tyskland besat Land* har bistaaet denne med Handlinger, som ikke kan rammes efter nærværende Lov, men som er straffbare efter en i vedkommende Land gældende Lov. § 17 bestemmer derfor, at det ved Overenskomst med fremmed Stat under Forudsætning af Gensidighed kan vedtages, at danske Statsborgere, som i et af Tyskland besat Land har begaaet Handlinger, der er straffbare i vedkommende Land, paa Begæring af dettes Regering kan udleveres til denne.

Ifølge § 18 traadte Loven, der ikke gælder for Færøerne, i Kraft straks.

De *principielle Spørgsmaal*, der ganske særlig prægede Rigsdagens Forhandlinger om Lovforslaget, var: 1. Lovens tilbagevirkende Kraft, 2. det skelsættende Tidspunkt for Lovens Tilbagevirken, 3. Livsstraffens (eller Dødsstraffens) Genindførelse og 4. den foreskrevne Minimumsstraf.

1. *Lovens tilbagevirkende Kraft*. Alle Ordførere i begge Ting udtalte sig om dette afgørende Problem, og under Hensyn til de i Motiverne til Lovforslaget anførte Grunde (se Indledningen) fandt alle det tvingende nødvendigt og berettiget i den foreliggende Situation at give de strengere Straffebestemmelser tilbagevirkende Kraft. *Steincke* (S.) erklærede sig enig med *Justitsministeren* i det Synspunkt, som Ministeren gjorde gældende ved Sagens Forelæggelse i begge Ting: »Enhver Lovgivning har sin sidste Begrundelse i Retsfølelsen, og det vilde være mere krænkende for Retsfølelsen, om saadanne alment fordømte Forbrydelser, som vi har været Vidne til, ikke skulde medføre de alvorligste Følger, end det vilde krænke Retsfølelsen, at ny Lovhjemmel nu gives med tilbagevirkende Kraft.« *Rytter* (V.) ytrede dog nogen Betænkelighed ved at lade tidligere straffri Handlinger omfattes af Tilbagevirkningen og pegede i denne Forbindelse paa § 10 og § 16, og *Oluf Pedersen* (D. R.) tog et Forbehold med Hensyn til Livsstraffen. Af Talerne uden for Ordførernes Kreds henledte *Elmqvist* (V.) Opmærksomheden paa, at flere af Norges betydeligste Retslærde (Francis Hagerup og Getz) har hævdet, at der i Realiteten intet vil være til Hinder for i en given Situation at give skærpede Straffelove tilbagevirkende Kraft, og at særlig Hensynet til Forbryderen ikke kan danne en saadan Hindring.

2. *Det afgørende Tidsskel for Lovens Tilbagevirken* er, som nævnt i § 1, den 9. April 1940, men ogsaa 29. August 1943 er en skelsættende Dato (Paragraffens Stk. 2). Fra socialdemokratisk Side i begge Ting pegede man paa, at det maaske vilde være rigtigst — i Betragtning af de paa mange Maader vidt forskellige Forhold før og efter Regerings og Rigsdags faktiske Brud med Besættelsesmagten — at sætte det afgørende Skæringspunkt ved 29. August 1943 og kun under særlige Omstændigheder ligestille Handlinger begaaede mellem 9. April 1940 og 29. August 1943 med de senere begaaede. *Lannung* (R. V.) mente, at man kun med Hensyn til Straffen for bestemte Forbrydelser — f. Eks. Stikkervirksomhed — burde gaa længere tilbage end til 29. August 1943; for at Retfærdigheden kunde ske Fyldest, maatte enhver Handling

bedømmes paa dens Baggrund og i dens Sammenhæng, og Handlinger, der ikke i Gerningens Situation af den almindelige Retsbevidsthed ansaas for forkastelige, burde ikke gøres strafbare. Paa den anden Side udtalte *Hoff* (D. S.), at Fler-tallet inden for Modstandsbevægelsen rimeligvis vilde ønske Bestemmelsen i § 1, Stk. 2, slettet; han ansaa det for beret-tiget at opretholde denne Bestemmelse, men det maatte samtidig indrømmes, at den indeholdt en Erkendelse af, at det danske Folk som Helhed og dets Rigsdag og Administra-tion først vaagnede op til Erkendelse af Nødvendigheden af at tage Kampen op ved de Begivenheder, der fandt Sted omkring den 29. August 1943. *Vagn Bro* (V.) havde den Opfattelse, at Bestemmelsen i § 1, Stk. 2, i al Almindelighed burde have været taget i Betragtning i hele Lovforslaget i højere Grad, end sket var.

3. *Livsstraffens* (eller *Dødsstraffens*) *Genindførelse i Borgerlig Straffelov*. Straffeloven af 1866 indeholdt Bestemmelser, der foreskrev Dødsstraf som eneste Straf for visse grove Forbrydelser, og i Henhold til Loven blev der afsagt mellem 60 og 70 Dødsdomme, men kun 4 kom til Udførelse, den sidste 1892*). Borgerlig Straffelov af 1930 kender ikke Dødsstraf, men denne har stadig Hjemmel i den *militære* Straffelov. Naar Justitsministeren nu foreslog Dødsstraf genindført i Straffelovstillægget, var Grunden, som foran omtalt, at den almindelige Retsbevidsthed utvivlsomt ikke vilde finde anden Reaktion passende over for nogle af de i Besættelsestiden skete Forbrydelser. Dødsstraffen er dog i intet Tilfælde foreskrevet som eneste Straf, men der er givet Valg mellem denne Straf og Fængselsstraf (se § 8, Stk. 2, § 10 og § 12). — *Ord-førerne* for Rigsdagspartierne gav alle med Undtagelse af Oluf Pedersen Tilslutning til Dødsstraffens Genindførelse i den foreliggende Situation og som midlertidig Foranstaltning. Men medens Ordførerne for Socialdemokratiet, Det radikale Venstre og Danmarks kommunistiske Parti tog Afstand fra Tan-ken om Dødsstraf som *normalt* Led i Straffelovgivning, mente Ordføreren for de Konservative i Folketinget (*Henning Hasle*), at Straffen for grove Arter af Forræderi ogsaa i den normale borgerlige Straffelov burde være Dødsstraf — Staten burde ikke helt give Afkald paa denne Straf som en *ultima ratio* —, og Venstres Ordførere (*Vagn Bro* og *Rytter*) erkendte, at det havde været heldigt, om man i 1930 havde ladet denne Straf blive staaende. — *Oluf Pedersen* begrundede sin Mod-stand mod Dødsstraffen (se herom nærmere under § 3) med, at han ikke fandt denne Straf berettiget uden for Nødværge-

*) Opgivelser af Justitsministeren efter Hukommelsen F. Sp. 2 12.

tilfælde, og han var enig med Biskop Berggrav i, at hver fuldbyrdet Dødsdom vilde betyde en Ulykke for Folkets Sag.*) Ogsaa *Jensen (Gørding)* (R. V.), som paa egne og nogle Meningsfællers Vegne motiverede, at de vilde stemme imod Anvendelsen af Dødsstraf, henviste til Biskop Berggravs Erklæring, medens *Ingeborg Hansen* (S.) fremhævede, at vi een Gang herhjemme med Tilslutning hos langt den største Del af Befolkningen havde arbejdet os bort fra de gamle raa Straffemetoder, at Straffelovens Principper burde kunne holde selv for en Rystelse som den, de nu var udsat for, og at de Voldsmetoder, Danmark havde lidt under, havde afsat en Smitte, der fandt Udslag i et primitivt Ønske om Hævn for en Ugerning. — Om Udfaldet af Afstemningen saavel over et Ændringsforslag af Oluf Pedersen om, at Dødsstrafs Fuldbyrdelse først skulde kunne ske efter en Folkeafstemning, som over Lovforslagets § 3, se Side 288.

4. *Minimumsstraffen*. Under Omtalen i Motiverne af Lovforslagets Strafferamme (den normale Straf mindst 4 Aars Fængsel) anførte Justitsministeriet, at der kun bør rejses Tiltale efter Loven i de *grove Tilfælde* af Landsforræderi og landsskadelig Virksomhed. Det høje Minimum vakte adskillig Betænkelighed i Rigsdagen, idet man nærede Frygt for, dels at en Række mindre Forbrydelser ikke vilde kunne straffes, skønt man kunde mene, at de hørte ind under Loven, dels at Anklagemyndigheden vilde undlade at rejse Tiltale i Tilfælde, hvor den ikke var sikker paa at kunne gennemføre Sagerne. Folketingets Udvalg forhandlede med Justitsministeren om Muligheden for en *Graduering* af de foreslaaede stive Strafferammer, men da Ministeren under Samraadet fastholdt, at Lovens Formaal er at straffe de allergroveste Tilfælde, medens man for de øvrige Tilfældes Vedkommende mente at have tilstrækkeligt Værn i den gældende Straffelov, afstod Udvalget fra at stille Ændringsforslag i denne Henseende.

I et Samraad med Justitsministeren rejste Folketingets Udvalg Spørgsmaalet om *Oprejsning for dem, der* under de efter Kapitulationen foretagne Arrestationer *uden Grund var blevet interneret*. Ministeren lovede at overveje Formerne for en saadan nødvendig Oprejsning. I Landstinget gav Arrestationerne Anledning til en indgaaende Forhandling, hvorunder Ministeren gjorde Rede for den Situation, der forelaa ved

*) *Norlev* (D. R.) kunde derimod stemme for Dødsstraffen; han havde »lige saa megen Samvittighedskval af at begrave en Mand levende i et Tugthus som af at dømme ham fra Livet«.

Kapitulationen, for de Opgaver, der da var stillet Politiet og Modstandsbevægelsens Arrestationsudvalg, og for de Retningslinier, man havde fulgt og fremtidig agtede at følge. (Se endvidere Till. B. Sp. 22).

Folketingets Udvalg drøftede ogsaa, paa hvilken Maade man kunde finde tilstrækkeligt *Værn mod falske Angivelser for at have virket for tyske Interesser*, og Udvalget udtalte som sin Opfattelse, at Forholdet er strafbart efter Forgerlig Straffelovs § 164.

Ved Slutningen af Forhandlingen i begge Ting udtalte Justitsministeren sin Tak for den *Hurtighed*, hvormed Sagen var blevet behandlet. I Landstinget tilføjede Ministeren: »Den Tale, at der fra Rigsdagens eller nogen af dens Grupper eller Partiers Side skulde være handlet paa en saadan Maade, at man kunde sige, at Lovforslagenes Behandling er forhalet, end sige saboteret, den Tale, den er fuldkommen ansvarsløs.«

Afstemningen over Lovforslaget skete i begge Ting ved *Navneopraab*. Det vedtoges i Folketinget med 127 Stemmer uden Modstemmer (5 Medlemmer svarede — paa Grund af Dødsstraffens Genindførelse — Stemmer ikke, nemlig Peder Clausager, Jensen (Gørding), Kristian Nygaard og Steen [alle R. V.] samt Oluf Pedersen [D. R.], og 19 var fraværende. I Landstinget stemte 67 for Forslaget, 1 Medlem (P. N. Petersen [Røjle] [R. V.]) svarede: Stemmer ikke, og 8 var fraværende.

Ved Sagens 1. Behandling i Folketinget rettede *Oluf Pedersen* (D. R.) Kritik med Udtalelser, som Minister uden Portefeuille *Juul Christensen* ifølge Referater i Randersbladene skulde have fremsat paa et Møde, bl. a. om, at man gjorde klogt i at huske paa, at det er Modstandsbevægelsens Folk, der har Vaabnene, og om, at det saa ud til, at visse Værnemagere nød en vis Form for politisk Beskyttelse. Ministeren svarede, at Referatet, hvad det første Punkt angaar, sagde lige det modsatte af, hvad han havde udtalt. Derimod vedkendte Ministeren sig Referatet paa det andet Punkt, og han havde med sin Udtalelse ment, at det vilde være en stor Uretfærdighed, om de Mennesker, der, medens Landet var i Nød, kun havde Tanker for egen Fordel, fik Lov at beholde deres Judaspeng. Paa et Spørgsmaal om, hvem Ministeren tænkte paa, svarede han: »Jeg tænker paa, at Arbejdsgiverforeningens Formand ikke vilde frasige sig sit Hverv, fordi det var paalagt ham at udføre visse Arbejder«, og paa et nyt Spørgsmaal, af *Westermann* [K. F.], om, hvem der havde givet ham den politiske Beskyttelse, svarede Ministeren:

»Jeg sagde: *hvis* det var Tilfældet, at han nød politisk Beskyttelse.« Dette Ordskitte gav Anledning til, at *Kristen Amby* (K. F.) ved Forhandlingens Slutning erklærede, at Ministerens Udtalelse uanset dens betingede Form efter dansk Sprogbrug rummede en Insinuation, nemlig at der blev ydet politisk Beskyttelse, en Insinuation, som maatte medføre Konsekvenser under den ene eller den anden Form. Taleren føjede til, at Ministerens Mødetale virkede som en direkte Opfordring til Befolkningen om at vedligeholde Uroen, »og denne Tale stempler ham i hvert Fald som en Mand, der aldrig burde have siddet i en Regering, hvis første og fornemste Opgave i disse svære Tider er at fremme Ro og Orden«.

I Tilslutning til denne Forhandling fremsatte *Oluf Pedersen* under 2. Behandling følgende *Paastand paa Overgang til Dagsordenen*: »Idet Folketinget udtaler, at det ikke nærer Tillid til Minister uden Portefeuille *Kristen Juul Christensen*, gaar Tinget over til Sagens videre Behandling.« — Dette Forslag til motiveret Dagsorden blev afvist af *Statsministeren*, som udtalte: »Det har for Landets Skyld været en bydende Nødvendighed at danne en national Fællesregering for at kunne undgaa Strid og Splittelse under Overgangstiden til frie Forhold. Det er nødvendigt fortsat at opretholde den indrepolitiske Situation, som derved er skabt, og Regeringen maa derfor advare alle ansvarlige imod, at denne Tilstand bringes i Fare. Af Hensyn hertil maa jeg paa Regeringens Vegne afvise det stillede Forslag til Dagsorden.« Efter *Statsministerens* Erklæring fremsatte *Fr. Dalgaard* (S.) paa *Henning Hasles* (K. F.), *Vagn Bros* (V.) og *Bertel Dahlgaards* (R. V.) samt egne Vegne følgende *Paastand paa Overgang til Dagsordenen*: »Idet Folketinget tager den af *Statsministeren* fremsatte Udtalelse til Efterretning, gaar Tinget over til Lovforslagets videre Behandling.« — Dette Forslag til motiveret Dagsorden vedtoges enstemmigt med 112 Stemmer, og dermed var *Oluf Pedersens* Dagsorden bortfaldet.

Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af et Forum for *Klarlægelse af Begivenhederne omkring den 9. April 1940* og de ledendes Ansvar i den Anledning blev rejst af *Bertel Dahlgaard* (R. V.), som herom udtalte (F. Sp. 175):

Under den offentlige Diskussion om Besættelsesaaarene drøftes ganske naturligt ogsaa Begivenhederne omkring den 9. April 1940 og det Ansvar af den ene eller anden Karakter, som Personer i fremtrædende Stillinger maatte have i denne Forbindelse. Det forekommer mig, at alle maa være interesserede i, at der i størst muligt Omfang over for Befolkningen finder en Klarlægelse Sted af alt, hvad der knytter sig til

disse Begivenheder. I denne Forbindelse maa det ogsaa erindres, at der snart maa finde almindeligt Valg Sted til Rigsdagen, og jeg for min Del haaber, at Regeringen sigter mod et saadant Valg snarest muligt. Men forinden har Befolkningen Krav paa, at alt, hvad der endnu maatte være dunkelt fra disse Aar, hvor den offentlige Diskussion har været umuliggjort, kommer til at ligge i fuldt Dagslys. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede Statsminister, om Regeringen ikke agter at foranledige, at der skabes et Forum for en saadan Klarlæggelse.

Statsministeren afgav i den Anledning følgende Erklæring (F. Sp. 197):

Regeringen har endnu ikke taget endelig Stilling til Spørgsmaalet om, hvilken Fremgangsmaade der bør følges til Klarlæggelse af, hvorvidt Ministre eller andre direkte ansvarlige i disse Aar har handlet paa en saadan Maade, at der er Grundlag for at drage dem til Ansvar for deres Handlinger. Det drejer sig her om to forskellige Ting, dels om Situationen omkring 9. April 1940, dels om Forholdene til Tyskerne i den efterfølgende Tid, herunder ogsaa fhv. Justitsminister Thune Jacobsens Embedshandlinger, som det ærede Medlem Hr. Jens Johs. Hansen gjorde Bemærkninger om. Den rigtigste Vej at gaa i denne Sag vil formentlig være, at der gøres Brug af Grundlovens § 45, hvorefter hvert af Rigsdagens Ting kan nedsætte en Kommission til at undersøge almen vigtige Sager, og Regeringen vil tage Spørgsmaalet om *Nedsættelsen af en saadan parlamentarisk Kommission* op til Forhandling med Partierne. Naar den fornødne Klarlæggelse i saa Henseende foreligger, maa der derefter tages Stilling til Spørgsmaalet om Rejsning af *Tiltale for Rigsret* i Henhold til Grundlovens § 67. For Ministres Vedkommende kan saadan Tiltale rejses af Kongen eller af Folketinget. Kongen kan endvidere lade andre tiltale for Rigsretten for Forbrydelser, som han finder særlig farlige for Staten, naar Folketinget giver sit Samtykke dertil. At en uforbeholden og udtømmende Undersøgelse af de omhandlede Forhold maa foretages, er en given Ting; det kræver saavel Hensynet til Statens Interesser som Hensynet til de Personer, hvis Handlinger det drejer sig om.

82. Lov om Tillæg til Lov om Rettens Pleje vedrørende Behandling af Sager angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed m. v. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 107. — C. Sp. 59 og 93].

Fremsat i *Folketinget* $25/5$ (F. Sp. 113). 1. Beh. $28/5$ (F. Sp. 145). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Henning Hasle, Vagn Bro, Bertel Dahlgaard, Jens Johs. Hansen, Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed (se Side 284). Betænkning (B. Sp. 11) afgivet $28/5$. (Ordfører: Fr. Dalgaard). 2. Beh. $29/5$ (F. Sp. 222). 3. Beh. $30/5$ (F. Sp. 263). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30/5$ (L. Sp. 174, jfr. Sp. 78 og Sp. 143). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Rytter, Malchau og Lannung. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed (se Side 284). Betænkning (B. Sp. 21) afgivet $31/5$. (Ordfører: Rytter). 2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 196, jfr. Sp. 190). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 200). *Loven stadfæstet 1. Juni 1945*. (Lov-Tid. Nr. 260).

Formaalet med denne Lov er — i det Omfang det er foreneligt med betryggende Varetagelse af sigtedes Interesser — at skabe Mulighed for en *hurtig* Behandling af de paa Grundlag af »Landsforræderiloven« af 1. Juni 1945 rejste Straffesager gennem Simplificering af Retsplejelovens Regler og Tilvejebringelse af Hjemmel til den fornødne Forøgelse af Antallet af Dommere, Anklagere og Forsvarere. I sin Fremsættelsestale betonedes *Justitsministeren*, at man ved Lovforslagets Udarbejdelse havde haft for Øje, at Retsplejelovens Regler skulde følges saa nær som overhovedet muligt, naar Hensyn tages til det store Antal Sager, som Straffelovstillægget maatte ventes at give Anledning til, og til disse Sagers særlige Art. »Det er fastholdt ved Forslaget, at der skal gives enhver, som tiltales efter Loven, den Behandling, som enhver tiltalt har Krav paa for Retten, derunder ogsaa den Adgang til Forsvar, som dansk Ret altid har givet den, som sigtes for en Forbrydelse. Sagerne behandles og paadømmes under Medvirken af Domsmænd paa samme Maade og efter samme Regler som alle andre Straffesager. De fleste af de Personer, som de to Lovforslag kommer til at angaa, har paa den skammeligste Maade sat sig uden for det danske Samfund ved grove Forbrydelser, medens Landet var i Nød. De har herved paadraget sig strenge,

men retfærdige Straffe, men de bliver ikke dømt ved en summarisk Proces. Det danske Folk har altid sat Retten og Rettens Pleje højt. Sagerne vil efter Forslaget faa en Behandling, som er et gammelt Kulturfolk værdig.«

Det af Justitsministeren fremsatte Lovforslag gennemførtes med en enkelt, i Folketinget foretaget Ændring. I den følgende Redegørelse for Lovens Indhold er denne Ændring tillige med nogle Bemærkninger, som de to Tings Udvalg knyttede til forskellige af Lovens Bestemmelser, omtalt ved Gengivelsen af de paagældende Paragraffer.

§ 1. Ifølge Retsplejelovens almindelige Regler vilde Sagerne efter Straffelovstillægget af 1. Juni 1945 blive behandlet som Nævningesager. Dette vilde føre til et meget betydeligt Antal Nævningesager med deraf følgende Forsinkelse af Sagerne og Bebyrdelse af de paagældende Nævninger, og man er derfor i Stedet gaaet den Vej at lade Sagerne behandles som *Domsmandssager* og paakendes ved *Underret* i 1. Instans. Herom bestemmer Paragraffens Stk. 1:

Sager, i hvilke der — alene eller i Forbindelse med andre Forhold — rejses Tiltale efter Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed, behandles og paakendes i 1. Instans ved *Underret*, jfr. § 2, efter Reglerne i *Retsplejelovens Kap. 80*.*)

Stk. 2 henfører endvidere under Lovens Regler de Sager, hvori nogen sigtes for forud for Besættelsen af Danmark den 9. April 1940 at have *begunstiget dennes Iværksættelse* eller for den nævnte Dato at have *medvirket til Besættelsens Gennemførelse*, inden der af kompetent dansk Myndighed blev givet Ordre til Modstandens Ophør.

De Handlinger, der nævnes i Stk. 2, havde det været paatænkt at optage i Straffelovstillægget; men da de i Forvejen var strafbare efter Borgerlig Straffelov, og da man fandt det betænkeligt at give Straffebestemmelser tilbagevirkende Kraft *ud over* 9. April 1940, nøjedes man med at lade de processuelle Bestemmelser i denne Lov finde Anvendelse paa de nævnte Sager.

Til § 1 knyttede begge Tings Udvalg Bemærkninger. Folketingsudvalget var enig om, at de i Loven omhandlede

*) Om Tiltale og Domsforhandling for Underret m. m.

Domstole, naar der er rejst Tiltale efter Landsforræderiloven, er kompetente til at paadømme Sagen, selv om Retten maatte finde, at der kun bør idømmes *Straf efter den almindelige Straffelovgivning*. Og Landstingsudvalget forklarede Stk. 1 saaledes, at Behandling og Paakøndelse af *Sager, der allerede maatte være rejst ifølge Borgerlig Straffelov* mod en Person, der nu tiltales efter Forræderiloven, skal ske efter nærværende Lovs Bestemmelser, og at den Behandlingsmaade, der omhandles i *Retsplejelovens § 925* [de saakaldte Tilstaaelses-Sager], ogsaa kan finde Anvendelse paa Sager efter denne Lov.

§ 2. Med Sagernes Fremskyndelse og bedst mulige Behandling for Øje bestemmer Stk. 1, at *Justitsministeren beskikker et Antal Underrettsdommere* til i 1. Instans at behandle og paadømme de i § 1 nævnte Sager. Beskikkelsen kan omfatte en eller flere Retskredse. Justitsministeren beskikker endvidere det fornødne Antal *Landsdommere* til som *Ankeinstans* at behandle og paadømme de nævnte Sager.

For at de almindelige Sager ogsaa kan blive fremmet, bemyndiger dernæst Stk. 2 Justitsministeren til i Anledning af disse Sagers Behandling at *konstituere det fornødne yderligere Antal Dommere* ved Underretterne og Landsretterne.

Under Samraad med Folketingets Udvalg gav Justitsministeren Tilsagn om, at Beskikkelsen af Landsdommere og Byrettsdommere til at behandle og paadømme de i Loven omhandlede Sager vilde ske *efter Forhandling med Præsidenterne for de paagældende Retter*. Justitsministeren udtalte derhos, at det var hans Hensigt i størst muligt Omfang at *beskikke ordinære Dommere* til Behandling af Sagerne.

Landstingsudvalget gik ud fra, at de i § 2 omhandlede Beskikkelser kun var *tilbagekaldelige* i Forbindelse med de paagældende Retters Afvikling, og heri erklærede Justitsministeren sig enig.

§ 3, Stk. 1, giver Justitsministeren Bemyndigelse til efter Forhandling med Indenrigsministeren at fastsætte, at Underretternes *Domsmandslist*er og Landsretternes *Domsmandslist*er og *Nævningelister* for Nævningekredsene *suppleres* med et nærmere fastsat Antal Personer under Hensyn til, at det i Medfør af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 forbudte politiske Parti var udelukket fra Deltagelse i de senest

afholdte kommunale Valg.*) Denne Bemyndigelse gælder, indtil der foreligger Domsmandslistor og Nævningelister, der er udtaget af Grundlister, hvis Medlemmer efter Afholdelse af Valg til Kommunalbestyrelserne og derefter følgende Nyvalg til de i Retsplejelovens § 73 nævnte Udvalg er udvalgt af disse.

De saaledes supplerede Domsmands- og Nævningelister skal efter Stk. 2 benyttes til Udtagelse af Domsmand og Nævninger saavel til Behandling af de i denne Lov omhandlede Sager som til Behandling af *andre Sager*, i hvilke Domsmand eller Nævninger skal medvirke.

Stk. 3 foreskriver, at Domsmand til Behandling af de i § 1 nævnte Sager kun udtages for den enkelte Sag, og at Udtagelsen foregaar i et Retsmøde, hvor Anklageren og Forsvareren er til Stede. Anklageren og Forsvareren kan uden Angivelse af Grund *udskyde* hver indtil 4 af de udtagne Domsmand, hvorefter de næste paa Domsmandslisten opførte Personer udtages.

Denne Udskydelsesret skal sikre, at kun nationalt paaidelige Domsmand kommer til at medvirke i de heromhandlede Sager.

§ 4 aabner Adgang til, at *enkeltstaaende Retshandlinger* — hvorved navnlig er tænkt paa Grundlovsforhør — foretages af en *anden Dommer*, naar den af Justitsministeren til Behandling af disse Sager beskikkede Dommer er forhindret. Det tilføjes, at Sagerne skal fremmes med *størst mulig Hurtighed*.

§ 5. Under Hensyn til Beskaffenheden af de paagældende Forbrydelser er det her bestemt, at naar der foreligger skellig Grund til at antage, at en Person har gjort sig skyldig i en af de i Lov om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed omhandlede Forbrydelser, vil han være at *fængsle*, indtil

*) Danmarks kommunistiske Parti vilde som Følge heraf ogsaa være udelukket fra Repræsentation i de Udvalg, der udpeger Medlemmer af Grundlisterne, og det maatte antages, at Partiets Folketingsvælgere derfor heller ikke var repræsenteret blandt Nævningerne og Domsmandene.

Sagen er endelig afgjort, og hvis han idømmes Straf, indtil Strafafsoningens Paabegyndelse.

§ 6 tillægger Justitsministeren Beføjelse til at konstituere det fornødne Antal overtallige *Statsadvokater*. Til at udføre Anklagen for Underret (det vil sige under Domsforhandlingen) antager Justitsministeren efter Overenskomst et passende Antal dertil egnede *Sagførere*.

En saadan Ordning med Udtagelse af *Sagførere* har tidligere med fortrinligt Resultat været praktiseret ved Behandlingen af Straffesager. Den paagældende Kreds af *Sagførere* behøver ikke at falde sammen med de *Sagførere*, der for Tiden udfører offentlige og beneficerede Sager.

§ 7. Som *Forsvarer* i de i § 1 nævnte Sager kan enhver *Sagfører*, der findes egnet, beskikkes, men kun de af Justitsministeren i Medfør af Retsplejelovens § 733 beskikkede offentlige *Forsvarere* er *forpligtede* til at modtage Beskikkelsen.

Saaframt *Sigtede* ønsker en bestemt *Sagfører* som *Forsvarer*, bør denne beskikkes, for saa vidt det efter Stk. 1 er muligt.

§§ 8 og 9. Hvis der blev givet Tiltalte fri Adgang til Anke, maatte det efter Justitsministeriets Mening forventes, at ikke blot de Sager, hvor der er virkelig Tvivl, men saa godt som alle Sager vilde blive indanket for højere Ret paa Grund af de fastsatte strenge Straffe. Herved vilde Sagerne uden Grund blive trukket i Langdrag. Der var derfor i Regeringsforslaget draget snævre Grænser for Tiltaltes Ankeadgang, idet Anke kun skulde kunne ske, naar der var idømt Livsstraf eller Fængsel paa Livstid, eller naar et særligt Ankenævn gav Tilladelse til Anke.

Reglerne om dette *Ankenævn* findes i § 8, der bestemmer:

Til Behandling af Andragender om Anke, jfr. § 9, og Genoptagelse, jfr. § 11, nedsættes et *Ankenævn* bestaaende af en Formand og 6 andre Medlemmer, der skal opfylde Betingelserne for at udnævnes til Dommer, og som beskikkes af Kongen for et Tidsrum af 5 Aar. Inden for dette Tidsrum kan de kun afsættes ved Dom. — I hver Sags Behandling deltager mindst 3 Medlemmer.

Derefter følger saa i § 9 Bestemmelserne om *Tiltaltes Ankeadgang**), der blev noget udvidet i Folketinget:

Anke fra Tiltaltes Side kan kun ske, naar *Livsstraf eller Fængsel i 10 Aar eller derover* er idømt, eller naar Ankenævnet finder, at særlige Omstændigheder taler derfor, og *meddeler Tilladelse* hertil. Andragende herom maa fremsættes for Ankenævnet inden de i Retsplejeloven fastsatte Frister for Anke. Et senere indgivet Andragende kan dog tages til Følge, naar efter Ankenævnets Skøn de i Retsplejelovens Kap. 86 fastsatte Betingelser for Genoptagelse er opfyldt (jfr. § 11).

Anke kan foruden paa de i Retsplejelovens § 943 anførte Formalitets-Ankegrunde støttes paa, at Retten ved Afgørelsen af, om Tiltalte skal domfældes, har anvendt Straffeloven urigtigt, at Straffens Størrelse ikke staar i passende Forhold til Brøden, samt at Spørgsmaalet om Tiltaltes Domfældelse er urigtigt afgjort som Følge af en fejlagtig Bedømmelse af Bevisernes Vægt, jfr. Retsplejelovens § 963, Stk. 1.

Om *Anke af de af Landsretten afsagte Domme* gælder de almindelige Regler i Retsplejelovens § 966. (Af disse følger, at ny Bedømmelse af Beviset ikke kan ske ved Højesteret).

Folketingets Udvalg var enigt med Justitsministeren i, at *Ankenævnets Sammensætning* burde søges gennemført efter lignende Principper som dem, der gælder for Sammensætningen af *den særlige Klageret*.

Som ovenfor berørt blev *Tiltaltes Ankeadgang* noget udvidet i Folketinget, idet Grænsen: Fængsel paa Livstid blev ændret til: Fængsel i mindst 10 Aar. — Udvalget forudsatte, at *Anketilladelse* vil blive givet i alle Tilfælde, hvor Sagen frembyder virkelig Tvivl enten med Hensyn til Beviset eller med Hensyn til Strafudmaalingen.

I Landstingets Udvalg nærrede man fra flere Sider stærke Ønsker om, at de af Landsforræderiloven omfattede Personer, naar disse blev straffet saa strengt som fastsat i Loven, da ogsaa fik behandlet deres Sager efter de samme Retsregler, som gælder for andre Forbrydere, der vil sige ved *Dommere udpegede af Retternes Præsidenter*, og med *almindelig Adgang*

*) Da Anklagemyndigheden kun kan antages at ville paaanke Sager, i hvilke der foreligger virkelig Tvivl, er der ikke gjort Begrænsning i Anklagemyndighedens Ankeadgang.

til Anke til højere Instans. Da der imidlertid ikke kunde opnaas Enighed derom, og da Udvalget ligesom den øvrige Rigsdag ansaa det for ønskeligt, at Loven gennemførtes hurtigt, frafaldt man Ønsket om, at der blev stillet Ændringsforslag i saa Henseende.

§ 10 fastslaar, at de af Underretterne afsagte Kendelser om Anholdelse eller Fængsling kan *paakæres* — Adgangen til at paakære en Fængslingskendelse er grundlovmæssig sikret (§ 78, Stk. 2) —, men afskærer i øvrigt Adgangen til Kæremaal over for Kendelser og Beslutninger vedrørende de i § 1 nævnte Sager. En saadan Adgang vilde erfaringsmæssigt være egnet til at sinke Sagernes Behandling.

§ 11. *Genoptagelse* af en Sag, der er paadømt ved Højesteret eller Landsret, kan ske efter Bestemmelse af Ankenævnet. Ved Ankenævnets Behandling af Sager om Genoptagelse finder Reglerne i Retsplejelovens Kap. 86 Anvendelse med de fornødne Lempelser.

§ 12 bestemmer, at de i Retsplejeloven indeholdte Regler i øvrigt finder Anvendelse med de Lempelser, som følger af Forholdets Forskellighed. Her gives ogsaa Justitsministeren Bemyndigelse til at træffe nærmere Bestemmelser om Gennemførelsen af Lovens Regler.

§ 13 indeholder et Par Bestemmelser om Fastsættelse (paa Finansloven) af Honoraret til Formanden og de øvrige Medlemmer af Ankenævnet og om Antagelse og Lønning af fornøden Medhjælp for Ankenævnet.

Loven, der ikke gælder for Færøerne, traadte i Kraft straks.

Hovedemnerne under Rigsdagens Forhandlinger om Lovforslaget var *Reglerne for Dommernes Beskikkelse, Retningslinjerne for Ankenævnets Sammensætning og Begrænsningen af Tiltaltes Adgang til Anke*. Det var et almindeligt Ønske, at Lovens Bestemmelser kom til at ligge nær op ad de almindelige Regler for Retsplejen, og at et Præg af *Særdomstole* saa vidt muligt blev undgaaet.*) Under Diskussionen i

*) Fra kommunistisk Side vilde man dog have fundet det rimeligt, at det ikke blev Fagdommere, som blev dømmende i disse Sager, i hvert Fald ikke Fagdommere, som havde dømt i Sager vedrørende Tyskere og faktisk havde dømt i tysk Interesse. »Der burde udpeges kvalificerede Jurister, Folk, som ikke under Krigen har gjort Dommertjeneste, som ikke har beklædt noget Dommerembede.« (F. Sp. 182—83).

Landstinget hævdede *Rytter* (V.), at de foreslaaede Regler vilde give de i Lovforslaget omhandlede Domstole en *Lighed* med de almindelige Domstole, der kunde befrygtes at undergrave disses Stilling; man burde derfor enten gøre Brug af de almindelige Domstole eller ogsaa nedsætte virkelige Særretter, som ikke kunde give Anledning til Forveksling. Heroverfor gjorde *Justitsministeren* gældende, at man efter hans Mening ikke med Føje kunde kalde de Domstole, der nu blev etableret, for Særdomstole. Det Lovudkast, der forelaa fra Begyndelsen, havde derimod haft et saadant Præg, og Ministeren vilde have beklaget det, hvis der ikke var blevet levnet Tid til at gennemføre de Forhandlinger, som fandt Sted forud for Lovforslagets Fremsættelse for Rigsdagen. »Det Skær af Særdomstole, som bliver tilbage, *maa* blive tilbage, det følger af Sagerne store Masse og særlige Karakter.« . . . »Jeg synes, at jeg ved de Regler, som Lovforslaget nu indeholder, og ved de Tilsagn, som jeg i Tilslutning dertil har givet, har fjernet alt, som maatte kunne krænke nogen.« (L. Sp. 160 og 149).

Om det af Folketingsudvalget stillede Ændringsforslag og de Bemærkninger, Rigsdagens Udvalg knyttede til forskellige af Lovforslagets Paragraffer, henvises til, hvad der er anført ved §§ 1, 2 og 8—9.

Lovforslaget vedtoges i begge Ting uden Modstemmer, i Folketinget med 127 Stemmer (1 Medlem stemte hverken for eller imod), i Landstinget med 63 Stemmer.

83. Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 931. — C. Sp. 253 og 895].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁸/₇ (F. Sp. 834). 1. Beh. ¹⁹/₇ (F. Sp. 841). 2. Beh. ²⁰/₇ (F. Sp. 861). 3. Beh. ²⁰/₇ (F. Sp. 866). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²¹/₇ (L. Sp. 580). 2. Beh. ²¹/₇ (L. Sp. 582). 3. Beh. ²¹/₇ (L. Sp. 619). *Loven stadfæstet 9. August 1945.* (Lov-Tid. Nr. 397). Traadt i Kraft straks.

Ved Loven *ophæves* den i Retsplejelovens § 1000, 1. Stykke, indeholdte Bestemmelse om *Forelæggelse for Kongen af alle Dødsdomme* forinden disses Fuldbyrdelse til Afgørelse af, om Benaadning skal ske. Denne Bestemmelse, som stammer fra Forordningen af 16. December 1840 og tidligere lignende Bestemmelser, har gennem en meget lang

Aarrække været uden praktisk Betydning og blev efter Livsstraffens Ophævelse ved Borgerlig Straffelov af 15. April 1930 ogsaa formelt uden Indhold. Efter at Livsstraf midlertidig er genindført for visse Overtrædelser af Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed, har man ikke anset det for ønskeligt at opretholde denne Særbestemmelse angaaende Fuldbyrkelse af Livsstraf.

Ændringen har ingen Forbindelse med Bestemmelsen i Grundlovens § 26 om *Kongens Ret til at benaade*. Denne Grundlovsbestemmelse forbliver i Kraft. Men fremtidig skal en Dødsdom kun forelægges Kongen, naar der ansøges om Benaadning for den idømte Straf, medens det hidtil har været saaledes, at enhver Dødsdom skulde forelægges.

84. Lov om Tillæg til Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 1041. — C. Sp. 935 og 943].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{8}$ (F. Sp. 1023). 1. Beh. $\frac{14}{8}$ (F. Sp. 1029). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Henning Hasle, Vagn Bro, Bertel Dahlgaard, Alvilda Larsen, Hoff og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fr. Dalgaard [Sekretær], Bundvad, Chr. Christiansen, Holger Eriksen, Victor Gram, Bollerup Madsen, Schytz, Bertel Dahlgaard, P. D. Jensen, Henning Hasle [Formand], Hjerminde, Aksel Møller, Vagn Bro, Elgaard og Harald Nielsen). Betænkning (B. Sp. 935) afgivet $\frac{23}{8}$. (Ordfører: Fr. Dalgaard). 2. Beh. $\frac{24}{8}$ (F. Sp. 1100). 3. Beh. $\frac{24}{8}$ (F. Sp. 1131). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{24}{8}$ (L. Sp. 705). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Bjerre, Malchau og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Steincke, A. P. Hansen, Hans Hansen, Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, Jørgen Møller, Stumph, Lannung, P. N. Petersen [Røjle], Bjerre [Sekretær], Rytter, Villemoes, Foss, Malchau [Formand] og P. A. Poulsen [Stenderup]). Betænkning (B. Sp. 943) afgivet $\frac{24}{8}$. (Ordfører: Malchau). 2. Beh. $\frac{24}{8}$ (L. Sp. 732). 3. Beh. $\frac{24}{8}$ (L. Sp. 733). *Loven stadfæstet 28. August 1945.* (Lov-Tid. Nr. 406).

Under den tyske Besættelse af Danmark fandt der i meget stort Omfang *erhvervsmæssigt Samarbejde* Sted mellem Besættelsesmagten og her i Landet hjemmehørende Enkeltpersoner eller Virksomheder inden for alle de Omraader, hvor Mulighed for et saadant Samarbejde var til Stede. Den Bistand, der herigennem blev ydet Besættelsesmagten, var under de foreliggende Forhold i en Del Tilfælde *wundgaelig* som Følge af, at der fra tysk Side blev anvendt Tvang eller alvorlige Trusler for at faa Samarbejdet i Stand. I andre Tilfælde foregik Samarbejdet i Overensstemmelse med *danske Myndigheders Ordre eller Anvisning* eller efter Anvisning eller Godkendelse af med Regeringen samarbejdende Erhvervsorganisationer eller i øvrigt til Varetagelse af danske Interesser, f. Eks. for at opnaa Tilførsel af Raastoffer eller andre samfundsgavnige Forsyninger. I meget betydeligt Omfang var noget saadant imidlertid ikke Tilfældet, men Samarbejdet var alene eller dog overvejende bestemt af Ønsket om at *opnaa økonomisk Gevinst* eller om af andre Grunde at yde Besættelsesmagten Bistand.

Ved Straffelovstillægget af 1. Juni 1945 (Nr. 81) blev der i §§ 15 og 16, jfr. § 4, givet Bestemmelser om Straf og Konfiskation for *de groveste Tilfælde* af saadant landsskadeligt erhvervsmæssigt Samarbejde med egen Gevinst for Øje, det saakaldte *Værnemageri*. Den heromhandlede Lov danner et nødvendigt Supplement til Straffelovstillægget, idet den dels fastsætter Straffen for *de øvrige strafbare Værnemagerforhold*, dels uddyber Betingelserne for det strafbare Samarbejde med Besættelsesmagten og giver strenge Regler til Sikring af Gennemførelsen af Bøde- og Konfiskationskrav. Derimod falder de Former for Samarbejde med Besættelsesmagten, der ikke belægges med Straf, men kun medfører økonomiske Følger, uden for Lovens Omraade (se herom Side 365 og 369).

Det var oprindeligt Justitsministerens Tanke at forelægge Rigsdagen hele Komplekset af Regler om Værnemageri under eet. Da der imidlertid i det ministerielle Udvalg, som behandlede Sagen, var opnaaet Enighed om Straffebestemmelserne paa et Tidspunkt, da det endnu ikke kunde siges, hvornaar Overvejelserne af det teknisk vanskelige Spørgsmaal om de økonomiske Følger kunde afsluttes, be-

sluttede Ministeren at forelægge Straffebestemmelserne særskilt.

Regeringens Forslag blev i Folketinget ændret paa enkelte Punkter. De væsentligste af disse Ændringer tilligemed nogle kommenterende Udtalelser af de to Tings Udvalg samt nogle Ændringsforslag, der blev forkastet, er i den følgende Gengivelse af Lovens Indhold omtalt ved de paagældende Paragraffer. Derefter er givet en kort Fremstilling af de almindelige Synspunkter, der fandt Udtryk under Rigsdagsbehandlingen.

§ 1. Da Loven fremtræder som et Tillæg til Straffelovstillægget af 1. Juni 1945, vil Bestemmelserne i nævnte Lovs Kapitel I finde Anvendelse, medmindre særlig Undtagelse er gjort eller de nye Bestemmelser afviger fra de tidligere. Det følger heraf, at Loven faar tilbagevirkende Kraft paa Handlinger foretaget under Besættelsen. Naar dette er udtrykkelig udtalt i § 1 — »Denne Lovs Bestemmelser kommer til Anvendelse paa Handlinger, der er foretaget efter den 9. April 1940« —, skyldes dette alene, at § 5, Stk. 2, og § 14, i Modsætning til Straffelovstillægget, ogsaa skal kunne anvendes paa Handlinger begaaet efter 1. Juni 1946.

§ 2, Stk. 1, nævner kort *det afgørende Kriterium* for, om Samarbejdet kan anses for strafbart — en nærmere Bestemmelse findes i § 4 — og fastsætter Strafferammen. Stk. 2 giver en særlige Regel om Bødestraf for *juridiske* Personer, Stk. 3 rammer betingelsesvis Samarbejde gennem *Mellemlid*, og Stk. 4 inddrager Virksomheder, som ved utilbørligt Samarbejde med fremmede Statsborgere eller udenlandske Virksomheder har opnaaet forøget Import og derved skaffet sig en Særfordel, under Lovens Omraade.

Stk. 1. Den, som *paa utilbørlig Maade* har samarbejdet med Besættelsesmagten i erhvervsmæssig Henseende, uden at Forholdet dog findes at burde henføres under Straffebestemmelserne i Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed, straffes med *Fængsel indtil 4 Aar*.

Stk. 2. *Aktieselskaber og andre juridiske Personer*, der har gjort sig skyldige i et efter Stk. 1 strafbart Forhold, kan paalægges Straf af *Bøde*. Bestemmelserne i §§ 6 og 8 finder

i saadanne Tilfælde tilsvarende Anvendelse. Nærmere Regler angaaende saadant Bødeansvar kan i øvrigt fastsættes ved kongelig Anordning.

Stk. 3. Bestemmelserne i Stk. 1 og 2 finder tilsvarende Anvendelse, naar Samarbejdet ikke har fundet Sted direkte med Besættelsesmagten, men gennem en eller flere Enkeltpersoner eller Virksomheder som *Mellemed*, *saafremt* den paagældende indsaar eller burde have indset, at tyske Interesser blev fremmet ved den af ham drevne Virksomhed.

Stk. 4. Med Besættelsesmagten *sidestilles* her og i det følgende fremmede Statsborgere eller udenlandske Virksomheder, som i Besættelsesmagtens Interesse har drevet Forretningsvirksomhed i Udlandet eller her i Landet.

Naar Straffen er fastsat til *Fængsel indtil 4 Aar*, følger det af Borgerlig Straffelovs almindelige Regler, at den kan gaa ned til *Fængsel i 30 Dage*. Anvendelse af betinget Straf er udelukket (jfr. Straffelovstillægget § 3, Stk. 1). Naar der ikke er givet Mulighed for Idømmelse af Bøde- og Hæftestraf, staaer dette ifølge Motiverne i Forbindelse med, at »kun de mere alvorlige Overtrædelser af Lovens Bestemmelser bør forfølges til Tiltale og Domfældelse«. *Folketingets Udvalg* var enigt med Justitsministeren i, at Ordet »utilbørlig« og den foreliggende Strafferamme udtrykker, at »kun Forbrydelse af grovere Karakter omfattes af Loven, idet Værnemageri af mindre grov Karakter vil være at henhøre til det under Forberedelse værende Lovforslag om økonomiske Sanktioner«. *Landstingets Udvalg* fik af Justitsministeren Tilsagn om, at han vilde henvende Anklagemyndighedens Opmærksomhed paa, at Tiltale efter denne Lov kun bør rejses for Forbrydelser af grovere Karakter, og foranledige, at de fra Industriraadet og lignende Organisationer udsendte Cirkulærer m. v. om Arbejde for Værnemagten o. lign. blev bragt til Anklagemyndighedens Kundskab.

Oluf Pedersen (D. R.) ønskede Kriteriet »paa utilbørlig Maade« erstattet med »til Skade for Landet«; man burde kun straffe Handlinger, der havde *skadet danske Interesser* — Samhandel var i og for sig altid til Gavn for begge Parter —, og mindst af alt burde den utilbørlige Handling gøres strafbar *med tilbagevirkende Kraft*. Ud fra disse Synspunkter stillede *Oluf Pedersen* nogle Ændringsforslag til §§ 2, 3 og 4; de forkastedes med 85 Stemmer mod 1.

I Stk. 4 foretoges efter Forslag af Justitsministeren og Folketingsudvalget den Ændring, at det videre Udtryk »frem-

mede Statsborgere eller udenlandske Virksomheder« sattes i Stedet for »tysk Person eller Virksomhed«.

§ 3. Strafansvar efter § 2, Stk. 1, kan paalægges enhver, der har haft en *ledende Stilling* eller en *væsentlig økonomisk Interesse* i vedkommende Virksomhed. Strafansvar efter samme Bestemmelse kan ligeledes paalægges *andre i Virksomheden beskæftigede* Personer, naar der foreligger særlig graverende Omstændigheder, i Kraft af hvilke det af dem udviste Forhold maa anses for et af Loven omfattet utilbørligt Samarbejde.

Denne Bestemmelse, der stemmer med Praksis i Sager angaaende Overtrædelse af Krise- og Næringslovgivningen, undergik i Folketinget den Ændring, at Ordet »ansatte« ombyttedes med »beskæftigede«. Hermed tilsigtedes blot en Klargørelse af Udtrykket.

Folketingets Udvalg udtalte i Betænkningen enstemmigt den Opfattelse af Udtrykket »en væsentlig økonomisk Interesse i vedkommende Virksomhed«, at Ansvar kun kan paalægges, saafremt den paagældende gennem sine økonomiske Interesser har kunnet gøre *Indflydelse gældende* paa Virksomhedens Ledelse. Man ansaa det for en Selvfølge, at de subjektive Betingelser for Strafansvar (jfr. § 2, Stk. 1) maa foreligge.

§ 4 opregner ikke udtømmende, men nævner med Forbillede i den norske Landssvikanordning en Række *Eksempler* paa, hvad der særlig skal lægges Vægt paa ved Afgørelsen af, om og i hvilken Grad et Forhold maa anses for *utilbørligt*. Det skal navnlig tages i Betragtning, hvorvidt vedkommende

1. selv har været *aktiv for* at faa *Forretningsforbindelse* indledet, fortsat eller udvidet, *medmindre* det derved har været muligt i dansk Interesse at opnaa væsentlige Fordele med Hensyn til Landets Forsyninger eller at undgaa, at der af Besættelsesmagten blev indført Foranstaltninger, som var egnede til at tilføje Landets Interesser væsentlig Skade,
2. i tysk Interesse har foretaget en *Omlægning af Virksomheden* eller ydet eller søgt at yde *større eller hurtigere Produktion* end efter Omstændighederne paakrævet,
3. har paakaldt Besættelsesmagtens Bistand til *Virksomhedens Betryggelse* eller — uden at Forholdet falder ind under Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 §§ 13 og 14 — til

Opnaaelse af *højere Priser eller større Leverancer*, end danske Myndigheder ønskede godkendt, eller i øvrigt for at værne sine Interesser,

4. har hindret eller søgt at hindre, at danske Myndigheder har faaet fuld Adgang til at blive bekendt med Virksomhedens Forhold,
5. har opnaaet eller søgt at opnaa *urimelig Fortjeneste* eller andre Fordele, der ikke var forretningsmæssig rimeligt begrundede, bortset fra Tilfælde, hvor det godtgøres, at de urimelige Krav alene har haft til Formaal at *undgaa*, at Leverancen m. v. blev overdraget til den paagældende.

Paragraffen blev i *Folketinget* ændret paa tre Punkter. I Punkt 1 foretoges en Klargørelse ved Tilføjelse af Slutningsbestemmelsen om Undgaaelse af skadevoldende Foranstaltninger. I Punkt 3 indsattes — efter Henstilling fra *Bertel Dahlgaard* — Bestemmelsen om Ansvar for Paakaldelse af tysk Bistand til Opnaaelse af højere Priser eller større Leverancer end godkendt af danske Myndigheder. Hele Punkt 5 blev tilføjet.

Ifølge § 5, Stk. 1, kan der idømmes *Bøde som Tillægsstraf* for Overtrædelse af Lovens Bestemmelser, og saadan Tillægsstraf skal i Almindelighed idømmes, naar det strafbare Forhold er af grov Karakter.

Tillægsbøder kan inddrives ved Udpantning og afsones i Overensstemmelse med Reglerne i Borgerlig Straffelov. For at gøre Inddrivelsen mere effektiv er der i Paragraffens Stk. 2 aabnet Adgang til at idømme Straf af Fængsel indtil 2 Aar, hvis domfældte *modvilligt har undladt at opfylde en saadan Bødedom*.

Naar Regelen om Bøders Idømmelse som Tillægsstraf ikke er gjort ubetinget, heller ikke naar det strafbare Forhold er af grov Karakter, er Grunden den, at saadan Straf ikke er egnet over for Personer, som er uden Midler til Bødens Betaling.

Oluf Pedersen stillede i Folketinget et Ændringsforslag, der navnlig gik ud paa, at Bøde ogsaa skulde kunne idømmes alene, og at Fortjeneste ved Arbejde og Virke i Forbindelse med Besættelsen kunde inddrages til Fordel for Statskassen, ikke blot naar Samarbejdet havde været landsskadeligt, men ogsaa naar det kun kunde betegnes som utilbørligt. Ændringsforslaget forkastedes med 87 Stemmer mod 1.

Inden for *Landstingets Udvalg* næredes Betænkelighed ved Affattelsen af § 5, Stk. 2 (jfr. § 11, Stk. 5), men efter en Redegørelse af Justitsministeren for Bestemmelsernes Rækkevidde trafaldt man at stille Ændringsforslag.

§ 6, Stk. 1, udvider den i Retsplejeloven hjemlede Adgang til *Beslaglæggelse af* en mistænchts eller domfældts *Formueværdier* til at omfatte *Sikring af Bøder*.

Det bestemmes dernæst i Stk. 2, at hvis det for at sikre den mistænctes eller domfældtes Bødeansvar maa anses for paakrævet, at hans *Formue eller Forretningsvirksomhed* midlertidig sættes under *Forvaltning*, kan Retten paa Begæring af Anklagemyndigheden træffe Bestemmelse herom og beskikke en Administrator. Nærmere Regler for denne Forvaltning kan fastsættes af Justitsministeren.

Bestemmelserne i §§ 7 og 8 om Omstødelse m. v. tager Sigte paa det Forhold, at Værnemagere har forsøgt at bringe deres Formuer i Ly for en kommende strafferetlig Forfølgning.

§ 7. Dersom sigtede maa antages at være ude af Stand til at udrede en forskyldt Bøde, kan det bestemmes, at *Bøden kan dækkes i Rettighederne i Henhold til en af ham tegnet Livsforsikring eller Livrente*.

§ 8. Dersom sigtede maa antages at være ude af Stand til at udrede en forskyldt Bøde, kan de af ham ydede *Gaver*, herunder saadanne, der har Form af uigenkaldelig Indsættelse af en begunstiget ved Tegning af en Livsforsikring eller Livrente, *omstødes*, saafremt Gaven er ydet, efter at det strafbare Forhold er indledet.

Under samme Betingelse kan *andre Dispositioner omstødes*, naar disse kendeligt for Medkontrahenten har tilsigtet at bringe Værdier i Ly for Retsfølgning i Anledning af det strafbare Forhold.

Er de overførte Værdier blevet overdraget videre, kan *Omstødelse* gøres gældende *over for Erhververen*, dersom denne har været vidende om den ovennævnte Hensigt med Overdragelsen.

I § 9 fastslaaes den *processuelle Fremgangsmaade*, som skal iagttages ved de i §§ 7 og 8 omhandlede Tilfælde af Omstødelse m. v.:

De paagældende Bestemmelser skal saa vidt muligt træffes i Forbindelse med Straffesagens Afgørelse, men kan dog efter Omstændighederne træffes ved senere Kendelse af den Ret, der har paakendt Sagen i første Instans, dog uden Medvirken af Doms mænd. Til Varetagelse af domfældtes Interesser skal der ogsaa i sidstnævnte Tilfælde beskikkes ham en Forsvarer, medmindre han selv sørger for sit Forsvar.

Den Trediemand, mod hvem Krav gøres gældende i Medfør af § 8, skal tilstævnes og have Lejlighed til at varetage sine Interesser, før Dom eller Kendelse afsiges, og har Adgang til at indbringe Afgørelsen for højere Instans ved Anke i Strafferetsplejens Former.

Efter Regeringsforslaget skulde den i Stk. 2 omtalte Afgørelse indbringes for højere Instans ved »Kære«, men dette blev i Folketinget forandret til Anke.

§ 10 giver Hjemmel til at gøre Bødekravet gældende i bodefældtes *Dødsbo*. I saa Fald indtager Kravet samme Stilling som andre Kreditor krav, saa at Boet og Arvingerne hæfter for Opfyldelsen.

§ 11 indeholder følgende Regler om *Konfiskation, Fastsættelsen af Konfiskationsbeløbets Størrelse og Konfiskationskravs Inddrivelse og Sikring*:

Saa fremt der foreligger Overtrædelse af Lovens § 2, skal den ved det strafbare Forhold indvundne *Nettofortjeneste inddrages* til Fordel for Statskassen.

Hvor ganske særlige Omstændigheder foreligger, kan det Beløb, der skal inddrages i Statskassen, *ned sættes* eller eventuelt helt bortfalde.

Til Vejledning ved Fastsættelsen af Konfiskationskravets Størrelse kan der ved Anklagemyndighedens eller Rettens Foranstaltning indhentes en Udtalelse fra det i § 2 i Lov Nr. 330 af 12. Juli 1945 om Revision af visse tyske Betalinger omhandlede Udvalg.

Saa fremt Omfanget af Fortjenesten ikke kan oplyses med tilstrækkelig Sikkerhed, f. Eks. i Tilfælde, hvor den paagældende samtidig har drevet Virksomhed for anden end tysk Interesse, eller i Tilfælde af manglende eller ufuldstændig Regnskabsførelse, kan et *skønmæssigt anslaaet* Beløb inddrages til Fordel for Statskassen.

De i § 5, Stk. 2, og §§ 6—9 givne Regler vedrørende *Inddrivelse og Sikring* af Bødekrav finder tilsvarende Anvendelse paa Konfiskationskrav. Konfiskationskrav kan indrives ved Udpantning efter samme Regler som Bøder.

Fremkommer der efter Dommens Afsigelse nye Oplysninger af Betydning for Afgørelsen af Konfiskationsspørgsmaalet, kan *ny Sag* om Konfiskation rejses.

Naar det i Stk. 1 er fastslaaet, at det er den indvundne *Nettofortjeneste*, som skal inddrages i Statskassen, staaer dette i Forbindelse med, at *Nettofortjenesten*, for saa vidt angaar Industri- og Haandværksvirksomhed, er det mest hensigtsmæssige Grundlag for Beregningen af Udbyttet. Ved *Handelsvirksomhed* frembyder derimod *Bruttofortjenesten* et naturligare Udgangspunkt, og det forudsættes i Motiverne, at hvis Benyttelsen af *Nettofortjenesten* for *Handelsvirksomheds* Vedkommende vil medføre, at Konfiskationsbeløbet sættes til et væsentligt lavere Beløb end den reelle *Fortjeneste*, maa der raades Bod herpaa ved *Tillægsbødens* Fastsættelse.

Grunden til, at Henvisningen i Paragraffens næstsidste Stykke ikke, hvad Konfiskationskrav angaar, omfatter § 10, er den, at saadan Henvisning under Hensyn til gældende Praksis er ufornøden.

Bestemmelsen i sidste Stykke begrundes med, at det bl. a. som Følge af det store Antal Straffesager af denne Art og Nødvendigheden af Sagernes hurtige Behandling maa forudses, at der senere kan fremkomme yderligere Oplysninger, navnlig om *Fortjenestens* Størrelse.

§ 12. Den, der findes skyldig i noget efter denne Lov strafbart Forhold, kan ved Dommen *kendes uværdig til almen Tillid* i Henhold til de i Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 § 6 indeholdte Regler eller til Fortabelse af *enkelte* af de i nævnte Lovbestemmelse omhandlede Rettigheder.

Naar Bestemmelsen om *Frakendelse af almen Tillid* her — i Modsætning til *Straffelovstillæggets* § 6 — er *fakultativ*, og naar der er givet Adgang til at begrænse *Frakendelsen* til *enkelte* Rettigheder, er Aarsagen i begge Tilfælde, at Straf efter denne Lov ogsaa vil kunne idømmes for Forhold af mindre grov Beskaffenhed.

§§ 13 og 14 tilsigter at lette Gennemførelsen af Statskassens økonomiske Krav dels ved *Ophævelse af den Tavshedspligt*, der paahviler f. Eks. Skattemyndigheder og Revi-

sorer, dels ved *Paalæg af Oplysningspligt* om Værdier, der er skjult for strafferetlig Forfølgning.

§ 13. Offentlige Institutioner og private Personer eller Virksomheder er uanset en dem i Henhold til Lov eller anden Forskrift paahvilende *Tavshedspligt* med Hensyn til, hvad de erfarer under deres Virksomhed, berettiget til at meddele Politiet og Anklagemyndigheden enhver Oplysning, som skønnes at være af Betydning for Gennemførelsen af Straffesag efter denne Lov. Dette gælder dog ikke Tilfælde, der omfattes af Bestemmelserne i Retsplejelovens § 169, Stk. 1.*)

§ 14. Offentlige Institutioner og private Personer eller Virksomheder, der er i Besiddelse af eller paa anden Maade har faaet Raadighed over Værdier tilhørende Personer, om hvem de ved, at de er sigtet eller dømt for Overtrædelse af denne Lov, er pligtige at *give Oplysning* om saadanne Værdier til Politi eller Anklagemyndighed. Undladelse heraf eller Afgivelse af urigtige Oplysninger straffes med Fængsel indtil 2 Aar, under formildende Omstændigheder med Bøder eller Hæfte.

Der var i Landstingsudvalget Enighed om, at Udtrykket »Personer« i § 14 om dem, hvem de paagældende Værdier tilhører, ikke alene sigter til fysiske Personer.

§ 15. Strafansvar og anden Retsfølge i Henhold til denne Lov *forældes* efter de i Borgerlig Straffelov indeholdte Regler, dog saaledes, at Forældelsesfristen først begynder at løbe fra Ikrafttrædelsen af denne Lov.

Om *Behandlingen* af de heromhandlede Sager foreskriver Lovens § 16:

Sager, i hvilke der — alene eller i Forbindelse med andre Forhold — rejses Tiltale for Overtrædelse af denne Lov, vil være at behandle ved de i Lov Nr. 260 af 1. Juni 1945 om *Tillæg til Lov om Rettens Pleje* vedrørende Behandling af Sager angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed m. v. *omhandlede Retter*. Bestemmelserne i nævnte Lovs

*) Disse Bestemmelser handler om, hvad Folkekirkens og de anerkendte Trossamfunds Præster har erfaret som Sjælesørgere, og hvad sigtede har betroet sin Forsvarer i denne hans Egenskab.

§ 3, Stk. 3, § 4, § 6, Stk. 2, og § 7*) finder herved Anvendelse. I øvrigt finder de i Retsplejeloven indeholdte Regler Anvendelse ved Behandlingen af disse Sager.

§ 17, om eventuel *Genoptagelse* af en Sag, har et lignende Indhold som § 2, Stk. 2, i Straffelovstillægget af 1. Juni 1945. Det bestemmes her, at Sag angaaende Overtrædelse af denne Lov kan rejses, selv om Gerningsmanden allerede forinden Lovens Ikrafttræden for samme Forhold er dømt for Overtrædelse af Kriselovgivningens Bestemmelser, *for saa vidt* den idømte Straf eller Konfiskation staar i Misforhold til, hvad der maa antages at være forskyldt efter denne Lov. Den ved den nye Dom fastsatte Straf eller Konfiskation træder i Stedet for den tidligere idømte Straf eller Konfiskation. — Tidligere undstaaet Straf eller erlagt Konfiskationsbeløb afkortes i den Straf og Konfiskation, der idømmes efter denne Lov.

§ 18 fastslaar for det første, at nogle af Lovens Bestemmelser, nemlig Bestemmelserne om *Bøde- og Konfiskationskrav*, om *Vidnepligt* (§ 13) og *Oplysningspligt* (§ 14) skal finde tilsvarende Anvendelse i Straffesager, der rejses for *Overtrædelse af §§ 15 og 16 i Straffelovstillægget* af 1. Juni 1945. Dernæst er det i 2det Stykke bestemt, at Straffelovstillæggets § 3, Stk. 4, hvorefter Prøveløsladelse ikke kan finde Sted, og hvorefter Fangerne anbringes i særlige Strafanstalter, *ikke* finder Anvendelse i Sager, der rejses efter denne Lov. *Straf-udstauelsen* vil altsaa i disse Tilfælde ske efter Lovgivningens almindelige Regler.

Loven traadte i Kraft straks.

Under Lovforslagets Behandling i Rigsdagen ytrede fra næsten alle Sider Beklagelse over eller Betænkelighed ved den *stykkevisse Gennemførelse* af Lovgivningen om Værnemageri. Man beklagede, at det ikke havde været muligt at faa samtlige Straffebestemmelser paa dette Omraade gennemført i første Omgang, og udtalte Formodning om, at Afgrænsningen mellem § 15 i Straffelovstillægget af 1. Juni (med Minimumsstraffen

*) De anførte Bestemmelser handler om: Udtagelsen af Domsmand, Foretagelse af enkeltstaaende Retshandlinger ved den anden Dommer end den beskikkede, Antagelse af Sagførere til at udføre Anklagen for Underret og Beskikkelse af Forvarere.

4 Aars Fængsel) og den nye Lov (med Maksimumsstraffen 4 Aars Fængsel) vilde kunne volde tekniske Vanskeligheder. De fleste Ordførere efterlyste dernæst det bebudede Lovforslag om rent økonomiske Forholdsregler i Anledning af Værnemageri. Særlig ytrede *Bertel Dahlgaard* (R. V.) Frygt for, at den herskende Usikkerhed i saa Henseende indirekte kunde komme til at øve Indflydelse paa Domsbehandlingen af Sager, der rejstes i Henhold til den heromhandlede Lov, idet adskillige maaske vilde blive frifundet, skønt de snarest burde rammes gennem strenge Konfiskationsregler o. lign., medens omvendt Domstolene, hvis de skulde undgaa at frifinde, vilde være tvunget til at idømme Fængselsstraf, selv om de mente, at den paagældende kun burde rammes paa Pengepungen. I Betænkningen rettede *Folketingsudvalget* da ogsaa Opfordring til Regeringen om saa hurtigt som muligt at forelægge det under Forberedelse værende Lovforslag om økonomiske Sanktioner. *Justitsministeren* gjorde over for de nævnte Betragtninger gældende, at det havde været bydende nødvendigt snarest muligt efter Danmarks Befrielse at faa tilvejebragt et Tillæg til Straffeloven, og det havde ikke været muligt i den korte Tid, der dengang stod til Raadighed, at gennemarbejde Kapitlet om Værnemageri. Man havde derfor været nødt til at foretage en Deling. Naar man nu — meget imod Ministerens eget Ønske — stod over for en ny Deling af Sagens Behandling, var Grunden den, at der i Retsanvendelsen havde vist sig stærk Trang til at faa fuldført i hvert Fald Straffelovgivningen om Værnemageri, medens Overvejelserne om de rent økonomiske Følger heraf ikke havde kunnet tilendebringes (L. T. Sp. 727—28). Ministeren understregede paa given Foranledning gentagende, at Aarsagen hertil ikke kunde søges i vrangvillig Indstilling fra nogen Side over for de Tanker, en saadan Lovgivning skulde udtrykke, men alene laa i de tekniske Vanskeligheder ved Lovforslagets Udformning (F. T. Sp. 1054—55, 1121—22 og 1123).

Der blev i Folketinget — af *Henning Hasle* (K. F.) og *Vagn Bro* (V.) — rettet Kritik mod *Ankereglernerne*, som de vilde forme sig efter Lovforslagets Gennemførelse: fri Adgang til Anke for dem, der var idømt Fængselsstraf for Værnemageri fra 30 Dage til 4 Aar, og tillige for dem, der var idømt mindst 10 Aars Fængsel, medens de, der var dømt til Fængsel fra 4 til 10 Aar, ikke kunde anke uden Ankenævnets Tilladelse. Spørgsmaalet blev taget op i *Landstinget*, hvis Udvalg enstemmigt henstillede til Justitsministeren at overveje en Lovændring, hvorved Anke blev givet fri for Domme for Værnemageri i Henhold til Straffelovstillægget af 1. Juni 1945 §§ 15 og 16, eller om muligt finde andre Udveje til at undgaa den nævnte Anomali. *Justitsministeren* forklarede Reglernes Forskellighed med, at der under

det første Straffelovstillæg hovedsagelig faldt ganske klare Forbrydelser, medens den nye Lov omfattede en Række Tilfælde, hvor der tillige blev Spørgsmaal om store økonomiske Værdier; derfor havde Ministeren fundet det rettest her at give Anken fri, ogsaa fordi han havde syntes, det var godt paa dette Omraade at tage et Skridt tilbage i Retning af vor Retsplejes normale Regler. (L. T. Sp. 729).

Foruden de i det foregaaende gengivne Kommentarer til enkelte Paragraffer indeholdt Folketingsudvalgets Betænkning — med Tilknytning til Lovforslagets Motiver — et Par Udtalelser om Lovens Omraade og *det strafbares Afgrænsning*. Udvalget betragtede det som en Selvfølge, at ogsaa Udøvere af *liberale Erhverv* omfattes af Loven, og det udtalte i Forstaaelse med Justitsministeren, at en *Godkendelse*, som af Regeringsmyndigheder eller lignende (f. Eks. Odel-Udvalget) maatte være givet *med Hensyn til Priser* o. lign., *ikke* kommer i Betragtning som en Omstændighed, der kan paaberaabes til Støtte for Straffrihed, og altsaa ikke kan sidestilles med »danske Myndigheders Ordre eller Anvisning«.

Om Antallet af de efter Danmarks Befrielse *internerede* og fængslede Personer indhentede Folketingets Udvalg en Del Oplysninger (pr. 20. August 1945), der tryktes som Bilag til Betænkningen. Af begge Ting blev der rettet Henstilling til Justitsministeren om snarlig at søge Lovhjemmel til at yde *Oprejsning* til Personer, som med Urette maatte have været interneret eller fængslet i Perioden efter Besættelsens Ophør, og Ministeren gav Tilsagn herom.

Med Hensyn til de under Rigsdagsbehandlingen foretagne *Ændringer* i Lovforslaget henvises til det foran ved §§ 2, 3, 4 og 9 bemærkede. Lovforslagets *Vedtagelse* skete i Folketinget med 85 Stemmer mod 1. Retsforbundet stemte imod som Følge af det efter Partiets Mening urigtige Kriterium, der var lagt til Grund for Strafforfølgning, i Forbindelse med Lovens tilbagevirkende Kraft (se nærmere det ved § 2 anførte). I Landstinget vedtoges Lovforslaget enstemmigt med 44 Stemmer.

85. Lov angaaende Forlængelse af visse Forældelsesfrister. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 1401. — C. Sp. 959 og 967].

Fremsat i *Folketinget* $12/9$ (F. Sp. 1258). 1. Beh. $13/9$ (F. Sp. 1281). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Hjeremind, Harald Petersen og Rager. 2. Beh. $13/9$ (F. Sp. 1282). 3. Beh. $13/9$ (F. Sp. 1284). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $13/9$ (L. Sp. 781). 2. Beh. $13/9$ (L. Sp. 784). 3. Beh. $13/9$

(L. Sp. 785). *Loven stadfæstet 14. September 1945.* (Lov-Tid. Nr. 424).

I Løbet af Krigen er der paa enkelte Omraader fastsat Regler om Forlængelse af visse Forældelsesfrister, saaledes i midlertidig Lov Nr. 326 af 30. Juni 1943 om Ændring i Lov om Gældsbreve Nr. 146 af 13. April 1938, hvorefter Fristerne i Gældsbrevslovens § 25 for Forevisning til Betaling af *Rente- og Udbyttekuponer* og for Anmeldelse af bortkomne Kuponer forlænges indtil Udgangen af Aaret 1945 under visse nærmere angivne Betingelser, og i Justitsministeriets Lovanordning Nr. 240 af 17. Juli 1944 om Forlængelse af visse Forældelsesfrister, jfr. Lov Nr. 358 af 9. August 1945 om Lovanordninger under Justitsministeriet, hvorefter de i Lovgivningen foreskrevne Frister for Forældelse af *Fordringer* forlænges indtil Udgangen af Aaret 1945, dels hvor Fordringshaveren ved Fristens Udløb har Bopæl eller fast Ophold paa *Færøerne* eller *Grønland* eller i *Island*, saafremt Forældelsens Afbrydelse skal ske i Danmark uden for Færøerne og Grønland, og dels, hvor Fordringshaveren ved Fristens Udløb har Bopæl eller fast Ophold i Danmark uden for Færøerne og Grønland, saafremt Forældelsens Afbrydelse skal finde Sted paa Færøerne eller Grønland.

Under Udarbejdelsen af denne Lovanordning paa-tænkte det at give en almindelig Regel om Spørgsmaalet, men under Hensyn til den dengang herskende Uklarhed over Forholdene indskrænkede man sig til at lade Lovanordningen omfatte Grønland og Færøerne samt Island, der ved en Lov af 16. December 1943 havde forlænget Fristerne for Forældelse af Fordringer, naar Fordringshaveren havde Bopæl eller Ophold i Danmark.

Under Drøftelserne mellem Repræsentanter for Handelsministeriet og de engelske Myndigheder om Frigivelse af de engelske Tilgodehavender i Danmark og de danske Tilgodehavender i England, der under Krigen har været spærret, viste det sig nødvendigt for at faa frigjort de i England beslaglagte danske Tilgodehavender at gennemføre en Lov om Forlængelse af de almindelige Forældelsesfrister. England har allerede ved en Lov af 28. Marts 1945 gennemført Bestemmelser, hvorefter de almindelige Forældelsesfrister under Krigen er blevet sat ud af Kraft, for saa vidt

angaar Gæld til Lande, med hvilke det ikke har været muligt at komme i Forbindelse.

Med Henblik herpaa gennemførtes den heromhandlede Lov, som har følgende Indhold:

§ 1. De i Lovgivningen foreskrevne Frister for Forældelse af Fordringer forlænges til *Udgangen af Aaret 1946* i de Tilfælde, hvor der paa Grund af de i Forbindelse med Verdenskrigen staaende Forhold i Forældelsestiden eller en Del af den *ikke har været normal Postforbindelse* med den Stat, i hvilken Fordringshaveren havde Bopæl eller fast Ophold. Samme Regel gælder Forældelse, der har Hjemmel i Aftale.

§ 2. Bestemmelsen i § 1 finder tilsvarende Anvendelse paa den *Ret til Arv*, som efter Forordningen af 11. September 1839 angaaende Behandlingen af en bortebleven Persons Formue tilkommer en forbigaaet Arving.

§ 3. Bestemmelserne i denne Lov kommer til Anvendelse, *for saa vidt Forældelsen ikke er indtraadt* inden Lovens Ikrafttræden.

Justitsministeren kan ved Bekendtgørelse bestemme, at Reglerne i § 1 skal gælde for Fordringer, der er forældet i Tiden mellem 9. April 1940 og denne Lovs Ikrafttræden, medmindre det antageliggøres, at Skyldneren ved paa ny at blive forpligtet vil lide et Tab, som han vilde have undgaaet, hvis Fordringen var blevet holdt i Kraft; antageliggøres dette, skal Forældelsen staa ved Magt i tilsvarende Omfang. Saadan Bestemmelse kan dog kun træffes, for saa vidt Ministeren skønner, at den Stat, i hvilken Fordringshaveren havde Bopæl eller fast Ophold, yder Fordringshavere i Danmark tilsvarende Beskyttelse.

§ 4. Forældelsesbestemmelserne i *Veksellov* Nr. 68 af 23. Marts 1932 og i *Checklov* Nr. 69 af samme Dato berøres ikke af denne Lov.

§ 5. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

86. Lov om Ændring i Lov Nr. 246 af 10. Maj 1940 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v., jfr. Lov Nr. 137 af 13. Marts 1943 om Ændring i samme Lov. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 1535. — C. Sp. 1013 og 1049].

Fremsat i *Folketinget* $19/9$ (F. Sp. 1363). 1. Beh. $27/9$ (F. Sp. 1547). Partiernes Ordførere: Vagn Bro, Carsten Raft, Rager og Stærmose. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Rasmus Hansen, Nina Andersen, Dons, Holger Eriksen [Formand], Leonhard Hansen, Lars M. Olsen, Th. Poulsen, Rager, Steen, Carsten Raft, Hjermand, Westermann, Vagn Bro [Sekretær], Arnth Jensen og Nørskov). Betænkning (B. Sp. 171) afgivet $28/9$. (Ordfører: Rasmus Hansen). 2. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1726). 3. Beh. $28/9$ (F. Sp. 1729). *Oversendt til Landstinget* 1. Beh. $28/9$ (L. Sp. 904). 2. Beh. $28/9$ (L. Sp. 909). 3. Beh. $28/9$ (L. Sp. 913). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945.* (Lov-Tid. Nr. 477).

I § 11, Stk. 3, i Lov Nr. 246 af 10. Maj 1940 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v. blev det bestemt, at Loven skulde forelægges Rigsdagen til Revision i dennes ordentlige Samling 1940—41. Denne Frist er senest ved Lov Nr. 137 af 13. Marts 1943 forlænget til Rigsdagens ordentlige Samling 1943—44 og forlænges herved yderligere til Samlingen 1945—46, dog saaledes at Revisionsforslaget senest skal fremsættes 1. April 1946.

Den sidstnævnte Frist — 1. April 1946 — blev tilføjet i *Folketinget*, hvor der ved første Behandling fra flere Sider blev peget paa de ekstraordinære Forhold, som under Besættelsen er opstaaet paa dette Omraade derved, at en stor Mængde Vaaben trods Forbudsloven er i Befolkningens Besiddelse med Myndighedernes Viden og Billigelse. *Justitsministeren* erkendte ogsaa, at der havde været god Mening i at søge Forholdet ordnet allerede i 1945-Samlingen, men det havde »af gode Grunde ikke kunnet lade sig gøre, bl. a. fordi den Situation, som har foreligget med alle de Vaaben, der er i Befolkningens Haand, ikke har kunnet afklares. Det hænger bl. a. sammen med de Overvejelser, som har staaet paa, og som endnu ikke er helt afsluttet, om, hvorledes de saakaldte Hjemmeværn skal ordnes og indrettes ogsaa i Henseende til Vaaben«.

I det af Folketinget nedsatte Udvalg drogtede man Revisionsspørgsmaalet, og der herskede Enighed om, at en Revision af Loven var paakrævet, endda i høj Grad paakrævet. Mini-

steren agtede derfor ogsaa, saa snart det var muligt, at fremsætte et hertil sigtende Lovforslag, og han tiltraadte det af Udvalget stillede Ændringsforslag, hvorefter Revisionsfristen skulde udløbe 1. April 1946.

I den ændrede Affattelse vedtoges Lovforslaget enstemmigt i begge Ting.

87. Lov om Lovanordninger under Undervisningsministeriet. (Undervisningsminister *A. M. Hansen*). [A. Sp. 67. — C. Sp. 67 og 87].

Fremsat i *Folketinget* $23/5$ (F. Sp. 79). 1. Beh. $25/5$ (F. Sp. 125). 2. Beh. $29/5$ (F. Sp. 221). 3. Beh. $30/5$ (F. Sp. 262). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31/5$ (L. Sp. 176). 2. Beh. $31/5$ (L. Sp. 183). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 186). *Loven stadfæstet 13. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 280).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Undervisningsministeriet udfærdigede Lovanordninger (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog) *opretholdes som gældende Lov* for den i vedkommende Lovanordning fastsatte Tid, dog at den i Lovanordning af 21. Oktober 1944 §§ 1 og 2 angivne Tidsfrist af 1. November 1945 ændres til 1. Juni 1945:

Lovanordning Nr. 321 af 21. Oktober 1944 om *Udskydelse af Valg til Forældreraad* i Henhold til Lov Nr. 211 af 20. Maj 1933 § 10 (jfr. Tillægget Nr. 186),

Lovanordning Nr. 52 af 21. Februar 1945 om *Udskydelse af Tidsfristen i § 63, Stk. 3, 4 og 5, i Lov om Folkeskolen* Nr. 160 af 18. Maj 1937 (jfr. Tillægget Nr. 184) og

Lovanordning Nr. 173 af 6. April 1945 om *Ændring i Lov Nr. 167 af 28. April 1931 om Lønninger m. m. for Folkeskolens Lærere* (jfr. Tillægget Nr. 188).

Ifølge den første af de nævnte Lovanordninger kunde *Valg til Forældreraad* tidligst finde Sted den 1. November 1945, men denne Frist er nu ændret til 1. Juni 1945, idet Aarsagen til Valgenes Udskydelse bortfaldt, da den tyske Besættelse ophørte.

Vedrørende den anden af Lovanordningerne oplyste *Undervisningsministeren* i sin Fremsættelsestale i Folketinget, at hele Spørgsmaalet om *Tilskuddet til Skolebygninger*, der opføres til Gennemførelse af Folkeskoleloven af 18. Maj 1937,

kan ventes taget op til Drøftelse, naar der bliver Mulighed for paa ny at faa Byggeriet i Gang.

Lovanordning Nr. 173 af 6. April 1945 afløste Lovanordning Nr. 177 af 3. Maj 1944. Medens de Regler med Hensyn til *Aspiranternes Aflønning*, som for Statstjenestemændenes Vedkommende var fastsat ved den af Finansministeriet udstedte Lovanordning Nr. 61 af 15. Marts 1944 § 4, i Henhold til samme Lovanordnings § 5 er gældende for Aspiranter i Folkeskolens Tjeneste, har Undervisningsministeriet ved Lovanordning af 3. Maj 1944 overført disse Regler til ogsaa at gælde *Timelærere og faste Vikarer i Folkeskolen*, der lønningsmæssigt har samme Stilling som Aspiranter. De ved Finansministeriets Normeringslovanordning for Finansaaret 1944—45 af 29. Marts 1944 § 3 Nr. 451 og 453 givne Regler om *forhøjet Konstitutionsvederlag* til Tjenestemænd, der ud over 1 Aar gør Tjeneste i højere Stilling, og om Aflønning af konstituerede Tjenestemænd, der under den særlige Styrelsesform var konstitueret i Stillinger, der ifølge Lovgivningen forudsætter kongelig Udnævnelse, blev samtidig gjort anvendelige ogsaa paa Tjenestemænd under Folkeskolen. Nævnte Lovanordning gjaldt alene for Finansaaret 1944—45, men fik ved Lovanordning Nr. 173 af 6. April 1945 sin Gyldighedstid forlænget for Finansaaret 1945—46.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

88. Lov om Lovanordninger under Kirkeministeriet. (Kirkeminister *Arne Sørensen*). [A. Sp. 199. — C. Sp. 137 og 197].

Fremsat i *Folketinget* $20/6$ (F. Sp. 445). 1. Beh. $21/6$ (F. Sp. 447). 2. Beh. $22/6$ (F. Sp. 487). 3. Beh. $27/6$ (F. Sp. 508). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $4/7$ (L. Sp. 320). 2. Beh. $6/7$ (L. Sp. 403). 3. Beh. $6/7$ (L. Sp. 408). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 360).

Loven gaar ud paa, at følgende gennem Kirkeministeriet udfærdigede Lovanordninger *opretholdes som gældende Lov* (angaaende Lovanordningernes Indhold henvises til Tillægget til nærværende Aarbog):

Lovanordning Nr. 266 af 19. August 1944 om Udskydelse af Valg til Menighedsraad (jfr. Tillægget Nr. 192) og

Lovanordning Nr. 142 af 22. Marts 1945 angaaende Udredelse af de i Lovanordning Nr. 282 af 6. September

1944 omhandlede midlertidige Ydelser til Folkekirkens Præster ogsaa for Finansaaret 1945—46 (jfr. Tillægget Nr. 190).

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

89. Lov om Bemyndigelse for Regeringen til øjeblikkelig Afskedigelse af Tjenestemænd ved Hæren og Søværnet, der har hvervet eller ladet sig hverve til tysk Krigstjeneste m. v. (Forsvarsminister *Ole Bjørn Kraft*). [A. Sp. 119. — C. Sp. 37 og 47].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{25}{5}$ (F. Sp. 110). 1. Beh. $\frac{25}{5}$ (F. Sp. 131). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Westermann, Søren P. Larsen, Rager, Svend Nielsen og Hoff. 2. Beh. $\frac{25}{5}$ (F. Sp. 140). 3. Beh. $\frac{25}{5}$ (F. Sp. 141). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 66). 2. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 72). 3. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 73). *Loven stadfæstet 25. Maj 1945*. (Lov-Tid. Nr. 251). Traadt i Kraft straks.

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Tjenestemænd under Hæren og Søværnet, der i Tiden fra og med den 9. April 1940 og indtil denne Lovs Ikrafttræden har hvervet eller ladet sig hverve til tysk Krigstjeneste eller til Tjeneste i et hvervet Korps, der stod under tysk Overledelse, eller virkede i Tilknytning til Besættelsesmagten mod den danske Stats lovlige Organer eller dens Borgere, eller som i øvrigt her i Landet i tysk Tjeneste har udøvet Virksomhed af politimæssig Karakter, kan straks afskediges uden Varsel, og uden at der tillægges dem Pension efter Tjenestemandsløven.

§ 2. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks.

Som Begrundelse for disse Bestemmelser udtalte *Forsvarsministeren* i Folketinget, at man stod foran Indkaldelse af værnepligtigt Mandskab, og at der maatte skabes Sikkerhed for, at dette kom til at tjene under Befalingsmænd, mod hvilke der ingen Anklage kunde rejses. Det var derfor nødvendigt, at de Tjenestemænd ved Hæren og Søværnet, der under Besættelsen havde *tjent Fjendens Interesser*, fjernedes fra Værnene, idet Disciplinen krævede, at saadanne Tjeneste-

mænd afskedigedes uden Varsel og uden Pension. Det drejede sig her kun om de Tjenestemænd, der havde gjort sig skyldige i et fuldstændigt Forræderi over for Land og Folk. Ved Siden af dem fandtes der inden for Hæren og Søværnet Personer, hvis *nationale Holdning* havde været en saadan, at Mandskabet ikke kunde møde dem med den fornødne Tillid. De vilde, naar en foreløbig Undersøgelse var foretaget, indtil videre blive fritaget for Tjeneste, og derefter vilde deres Sag efter Finansministerens Bestemmelse komme for den almindelige Tjenestemandsdømstol, som det var Hensigten at oprette. Yderligere maatte det undersøges, om der skulde være Befalingsmænd, som i militær Henseende *ikke havde svaret til de Forventninger, man havde Ret til at stille til enhver militær Tjenestemand*, med andre Ord om nogen i afgørende Situationer, først og fremmest den 9. April 1940 og den 29. August 1943, havde handlet saaledes, at de ikke havde svaret til de Krav, der med Rette kunde stilles til dem. Ogsaa for deres Vedkommende var det Hensigten at foretage en Undersøgelse; den skulde være af rent militær Karakter og ikke vedrøre deres nationale Indstilling eller deres almindelige Indstilling under Besættelsen. Naar Resultatet af disse Undersøgelser forelaa, vilde endelig Beslutning blive truffet om, hvorvidt de paagældende Befalingsmænd kunde forblive i deres Tjeneste eller ikke. Der maatte saaledes en Udrensning til inden for Befalingsmandskorpset, men alt i alt vilde den kun komme til at dreje sig om et Mindretal af Befalingsmænd af alle Grader inden for Hæren og Søværnet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

90. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning, om frivillige bevæbnede danske Styrkers Forhold til Hæren samt om Ikrafttræden af de i Lov Nr. 114 af 7. Maj 1937 om Militær Straffelov og i Lov Nr. 542 af 4. Oktober 1919 (med senere Ændringer) om Retsplejen ved Hæren og Søværnet for Krigstid fastsatte Bestemmelser. (Forsvarsminister *Ole Bjørn Kraft*). [A. Sp. 29. — C. Sp. 7 og 15].

Fremsat i *Folketinget* $16/5$ (F. Sp. 25). 1. Beh. $17/5$ (F. Sp. 52). Partiernes Ordførere: Alsing Andersen, Westermann, Nørskov, Rager, Svend Nielsen, Hoff og Oluf Pedersen. 2. Beh. $17/5$ (F. Sp. 69). 3. Beh. $17/5$ (F. Sp. 71). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $23/5$ (L. Sp. 31). Partiernes

Ordførere: Stumph, Stegger Nielsen, Malchau og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. ²³/₅ (L. Sp. 40). 3. Beh. ²³/₅ (L. Sp. 42). *Loven stadfæstet 25. Maj 1945.* (Lov-Tid. Nr. 250). Traadt i Kraft straks.

Loven sattes under 7. Maj i Kraft som *foreløbig Lov* og blev efter Rigsdagens Sammentræden enstemmigt vedtaget af denne. Lovens Indhold er følgende:

§ 1. Forsvarsministeren bemyndiges til:

- midlertidig at lade *Chefen for Generalkommandoen* tillige overtage Posten som *Direktør for Krigsministeriet*,
- i det Omfang, det anses for paakrævet, at fravige den i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning fastsatte nærmere *Fordeling og Anvendelse af Befalingsmænd o. l. ved de enkelte Vaaben, Stabe og Korps, Institutioner m. v.* samt i de Tilfælde, hvor det efter Forholdene maa anses for særlig paakrævet, indtil videre at fravige de, for saa vidt angaar Antallet af vedkommende Befalingsmænd o. l., ved Lov fastsatte Bestemmelser,
- at lade *frivillige bevæbnede danske Organisationer* indgaa som frivillige under Hæren. De paagældende lønnes, forplejes og underbringes ved Hærens Foranstaltning, saa længe Tilhørsforholdet vedvarer,
- midlertidig at lade de i *Militær Straffelov og Militær Retsplejelov for Krigstid* fastsatte Bestemmelser træde i Kraft.

§ 2. Forsvarsministeren træffer til sin Tid Bestemmelse om, hvorledes Overgangen til de i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning givne Regler skal ske paa de Omraader, hvor der i Henhold til nærværende Lov har fundet Afgivelser Sted. Han træffer ligeledes Bestemmelse om, hvornaar de i *Militær Straffelov m. v. for Krigstid* fastsatte Bestemmelser atter skal træde ud af Kraft.

§ 3. Denne Lov træder straks i Kraft.

Det af Forsvarsministeren fremsatte Lovforslag mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra alle Sider.

91. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning og til at foretage Genindkaldelser til Søværnet samt om Ikrafttræden af de i Lov Nr. 114 af 7. Maj 1937 om Militær Straffelov og i Lov Nr. 542 af 4. Oktober 1919 (med senere Ændringer) om Retsplejen ved Hæren og Søværnet for Krigstid fastsatte Bestemmelser. (Forsvarsminister *Ole Bjørn Kraft*). [A. Sp. 187. — C. Sp. 129 og 153].

Fremsat i *Folketinget* $14/6$ (F. Sp. 386). 1. Beh. $15/6$ (F. Sp. 419). Partiernes Ordførere: Alsing Andersen, Westermann, Nørskov, Rager, Svend Nielsen og Hoff. 2. Beh. $20/6$ (F. Sp. 442). 3. Beh. $20/6$ (F. Sp. 444). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21/6$ (L. Sp. 289). 2. Beh. $27/6$ (L. Sp. 293). 3. Beh. $28/6$ (L. Sp. 298). *Loven stadfæstet 7. Juli 1945*. (Lov-Tid. Nr. 325). Traadt i Kraft straks.

Loven, der i Hovedsagen svarer til en tidligere for Hærens Vedkommende vedtagen Lov (jfr. ovenfor), bemyndiger Forsvarsministeren til:

- i det Omfang, det anses for paakrævet, at fravige den i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning fastsatte *Fordeling og Anvendelse af Befalingsmænd ved Søværnets enkelte Dele og Institutioner m. v.* samt i de Tilfælde, hvor det efter Forholdene maa anses for særlig paakrævet, indtil videre at fravige de, for saa vidt angaar Antallet af vedkommende Befalingsmænd, ved Lov fastsatte Bestemmelser,
- i fornøden Udstrækning at foretage *Genindkaldelser til Søværnet*,
- midlertidigt at lade de i *Militær Straffelov* og *Militær Retsplejelov* for Krigstid fastsatte Bestemmelser træde i Kraft.

Videre bestemmes det, at Forsvarsministeren til sin Tid træffer Bestemmelse om, hvorledes Overgangen til de i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning givne Regler skal ske paa de Omraader, hvor der i Henhold til nærværende Lov har fundet Afgivelser Sted. Han træffer ligeledes Bestemmelse om, hvornaar de i *Militær Straffelov*

m. v. for Krigstid fastsatte Bestemmelser atter skal træde ud af Kraft.

Det af Forsvarsministeren fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

92. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning samt i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning. (Forsvarsminister *Ole Bjørn Kraft*). [A. Sp. 191. — C. Sp. 125 og 151].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁴/₆ (F. Sp. 382). 1. Beh. ¹⁵/₆ (F. Sp. 419). Partiernes Ordførere: Alsing Andersen, Westermann, Nørskov, Rager, Svend Nielsen og Hoff. 2. Beh. ²⁰/₆ (F. Sp. 441). 3. Beh. ²⁰/₆ (F. Sp. 443). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²¹/₆ (L. Sp. 277). Partiernes Ordførere: Stumph, Stegger Nielsen, Bonnichsen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. ²⁷/₆ (L. Sp. 293). 3. Beh. ²⁸/₆ (L. Sp. 297). *Loven stadfæstet 29. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 311). Traadt i Kraft straks.

Loven bemyndiger i § 1 Forsvarsministeren til i Finans-aaret 1945—46:

at *fravige* de i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning og i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning givne Bestemmelser vedrørende det Antal Mand, der aarligt skal uddannes, vedrørende *Uddannelse, Tjenestetid, Tjenesteplicht, Genindkaldelse, Indkommandering* m. v. for Mandskab, Befalingsmænd o. l. samt vedrørende Antal, Udtagelse af og Tidspunkt for Udnævnelse af værnepligtige Befalingsmænd o. l. og Befalingsmænd af Reserven (Forstærkningen) o. l.,

at antage hjemsendt (hjemkommanderet eller afskediget)

Personel til *frivillig Tjeneste* i fornøden Udstrækning,

at antage *civilt Personel til Udførelse af Kontor-, Depot- og Arbejdstjeneste* m. v. i fornødent Omfang samt

at tillægge Befalingsmænd o. l. samt civilt Personel, hvis Udnævnelse (Forfremmelse) paa Grund af Besættelsen og de dermed forbundne Forhold ikke har kunnet

finde Sted til normalt Tidspunkt, *Tjenestealder samt Lønnings- og Pensionsanciennitet* fra den Dato, paa hvilken Udnævnelsen normalt vilde have fundet Sted. Efter Ministerens nærmere Bestemmelse kan der gives Ancienniteten tilbagevirkende Kraft fra sidstnævnte Dato.

I § 2 bestemmes, at de *Udgifter til Hæren og Søværnet*, der i Finansaaret 1945—46 opføres paa Krigsministeriets og Marineministeriets militære Driftsbudgetter, kan holdes paa et Tal, der afviger fra det i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning § 95 og i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning § 43 omhandlede aarlige Driftsbeløb af henholdsvis 26,38 Mill. Kr. og 14,5 Mill. Kr.

Ifølge § 3 træffer Forsvarsministeren til sin Tid Bestemmelse om, hvorledes Overgangen til de i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning og i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning givne Regler skal ske paa de Omraader, hvor der i Henhold til nærværende Lov har fundet Afvigelser Sted.

Loven traadte ifølge § 4 i Kraft straks.

Efter hvad *Forsvarsministeren* oplyste ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget, var de foreslaaede Bestemmelser fremkaldt af den særlige Situation, hvori Danmark befandt sig efter Befrielsen. Da man ikke havde uddannet Mandskab til Tjeneste, havde det været nødvendigt at foretage Genindkaldelse af hjemsendt Mandskab og at indkalde Befalingsmænd for at faa en passende Styrke til Raadighed. For det genindkaldte Mandskab var det en ikke ubetydelig Byrde at paatage sig denne Tjeneste, og det vilde derfor være uheldigt, hvis man fortsat skulde have genindkaldt Mandskab til Løsning af de Opgaver, som maatte tages op, ja maaske endda maatte gaa til flere Gange at genindkalde det samme Mandskab. Det var med Henblik herpaa planlagt at skride til Indkaldelse af et stort Antal Rekrutter, for at man gennem deres Uddannelse kunde faa det fornødne Afløsningsmandskab til Raadighed. Senere var det saa Tanken at hjemsende de genindkaldte Styrker, hvis Forholdene til den Tid overhovedet aabnede Mulighed derfor, hvad man havde Lov til at regne med vilde være Tilfældet. Disse Foranstaltninger kunde imidlertid kun træffes, hvis der blev givet Krigsministeriet Adgang til at forøge den normale Rekruttilgang og til Indkaldelse af værnepligtige Befalingsmænd. Desuden var det nødvendigt at indkalde Befalingsmænd af Reserven og

at antage Befalingsmænd og menige til frivillig Tjeneste. I alt havde man til Hensigt i Aarets Løb at uddanne to Hold Rekrutter paa 10 000 Mand hvert. Forsvarsministeren benyttede i øvrigt Lejligheden til at fremsætte nogle Udtalelser om, hvad der blev gjort for at skaffe det indkaldte Mandskab de bedst mulige Vilkaar i Tjenestetiden, og han oplyste i den Forbindelse, at der vilde blive udstedt en Instruks angaaende Mandskabets Fritidsbeskæftigelse. Hvad den økonomiske Side af Sagen angik, omtalte Ministeren nærmere et Cirkulære, som nogle Dage i Forvejen var udsendt af Arbejds- og Socialministeriet angaaende Retningslinierne for den Hjælp, de indkaldte havde Krav paa ud over deres Lønninger, som det netop var besluttet at sætte op.

Angaaende *Militærudgifternes* Størrelse i Finansaaret 1945—46 oplyste Forsvarsministeren under Sagens Behandling, at man skønmæssigt mente at kunne anslaa Beløbet til 90 Mill. Kr. for Hærens Vedkommende og til 35 Mill. Kr. for Flaadens Vedkommende. Heri var imidlertid ikke medregnet, hvad der vilde medgaa til Anskaffelse af nyt Materiel til Erstatning for det, vi havde mistet i Besættelsestiden. Om den fremtidige Forsvarsordning var det endnu for tidligt at tale. Den kunde først fastlægges efter Valget.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

93. Lov om Adgang for Modstandsbevægelsens Befalingsmænd o. a. til umiddelbart at indtræde som Befalingsmænd o. l. i Hæren eller Søværnet. (Forsvarsminister *Ole Bjørn Kraft*). [A. Sp. 227. — C. Sp. 179 og 237].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{2}{6}$ (F. Sp. 490). 1. Beh. $2\frac{8}{6}$ (F. Sp. 584). Partiernes Ordførere: Schytz, Carsten Raft, Nørskov, Kristian Nygaard, Svend Nielsen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Schytz, Bundvad, Victor Gram, Poul Hansen, Rasmus Hansen, A. C. Mortensen, Axel Ivan Pedersen, Rager, Kristian Nygaard, Carsten Raft, Halfdan Hendriksen, Westermann [Formand], Nørskov [Sekretær], Arnth Jensen og Hans Conrad Koefoed). Kristian Nygaard udtraadte $2\frac{9}{6}$ af Udvalget; i hans Sted indtraadte Steen. Betænkning (B. Sp. 81) afgivet $2\frac{9}{6}$. (Ordfører: Carsten Raft). 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 694). 3. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 696). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{2}{7}$ (L. Sp. 478). Partiernes Ordførere: Stumph, Stegger Nielsen, Malchau og P. N. Petersen

(Røjle). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Stumph, Fløtkjær, Th. Jensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Jørgen Møller, Wiinblad, Oluf Johansen, P. N. Petersen [Røjle], Bjerg, Hauch, Stegger Nielsen [Sekretær], Bonnichsen, Malchau [Formand] og Jørgen Otsen). Betænkning (B. Sp. 119) afgivet $1^{8}/_{7}$. (Ordfører: Malchau). 2. Beh. $1^{8}/_{7}$ (L. Sp. 525). 3. Beh. $1^{9}/_{7}$ (L. Sp. 557). *Loven stadfæstet 20. Juli 1945.* (Lov-Tid. Nr. 354).

Loven indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. Personer med dansk Indfødsret, som har *beklædt Delingsførerpladser eller højere ledende Stillinger inden for Modstandsbevægelsen*, kan umiddelbart udnævnes (forfremmes) til *overtallige værnepligtige Befalingsmænd* eller til *overtallige faste Befalingsmænd af Reserven* (Forstærkningen) af indtil Oberstløjtnants (Kommandørkaptajns) Grad eller dermed ligestillede Grader, uanset at de ikke opfylder de i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning og Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning m. v. fastsatte Betingelser for Udnævnelse eller Forfremmelse til vedkommende Grad — alt under Forudsætning af, at de paagældende opfylder de Krav om *Tjenstdygtighed*, der normalt stilles til Befalingsmænd o. l., samt at deres *Levealder* ligger under den for vedkommende Grad ved Lov fastsatte Aldersgrænse. De paagældende er *forpligtede til snarest at gennemgaa de nødvendige Uddannelseskursus m. v.* ved Hæren eller Søværnet.

Blandt de saaledes udnævnte (forfremmede) Befalingsmænd o. l. gives der herefter dem, der maatte ønske det, *Adgang til efter at have gennemgaaet en passende Uddannelse af ikke over 2 Aars Varighed at indtræde som faste Befalingsmænd o. l. af Linien.*

De her omhandlede Befalingsmænd o. l. holdes indtil videre ud over det ved Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning og Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning m. v. fastsatte Antal, men er i øvrigt i alle Forhold undergivet det ved Love og Bestemmelser for Befalingsmænd o. l. af de paagældende Grader fastsatte.

Ved Udnævnelse til værnepligtig Befalingsmand o. l. eller Befalingsmand o. l. af Reserven (Forstærkningen)

kan der tillægges den paagældende *et personligt Tillæg*, der fastsættes under Hensyn til den Aflønning, vedkommende vilde have haft ved Placering i normal Alder som fast Befalingsmand o. l. af tilsvarende eller nærmest tilsvarende Grad.

Ved senere Overgang til Stilling som Befalingsmand o. l. af Linien bortfalder Tillægget ved Opnaaelse af Alderstillæg eller Forfremmelse.

Endvidere kan der i særlige Tilfælde, hvor den paagældendes økonomiske Forhold er til Hinder for hans umiddelbare Indtræden som værnepligtig Befalingsmand o. l. eller Befalingsmand o. l. af Reserven (Forstærkningen), efter Forsvarsministerens nærmere Bestemmelse overgangsmæssigt tillægges ham et personligt Tillæg, der bortfalder ved Hjemkommandering eller Overgang til Tjenestemandstilling.

§ 2. Personer med dansk Indfødsret, der inden 5. Maj 1945 har *opnaaet Udnævnelse til Befalingsmænd eller dermed ligestillet Grad i en af de allierede Magters Hære, Flaader eller Luftvaaben*, kan umiddelbart udnævnes til en tilsvarende Grad som overtallige værnepligtige Befalingsmænd o. l. eller som overtallige Befalingsmænd o. l. af Linie eller Reserve (Forstærkning) i den danske Hær eller det danske Søværn, uanset at de ikke opfylder de i ovennævnte Love om Hærens og Søværnets Ordning fastsatte Betingelser for Udnævnelse eller Forfremmelse til vedkommende Grad — alt under Forudsætning af, at de paagældende opfylder de Krav om Tjenstdygtighed, der normalt stilles til Befalingsmænd o. l., samt at deres Levealder ligger under den for vedkommende Grad ved Lov fastsatte Aldersgrænse.

De holdes indtil videre ud over det ved Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning og Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning m. v. fastsatte Antal.

§ 3. Personer med dansk Indfødsret, der i Tidsrummet 9. April 1940—5. Maj 1945 har faaet tillagt Grad som *midlertidige Befalingsmænd* o. l. i den danske Hær eller det danske Søværn, kan *indtræde i Hæren som midlertidige værnepligtige Befalingsmænd o. l. eller som midlertidige faste Befalingsmænd o. l. af Reserven* (Forstærkningen)

eller indtræde i *Søværnet* som midlertidige værnepligtige Befalingsmænd eller midlertidige Befalingsmænd i Reserven. Saafremt de ønsker at forblive i Hæren eller Søværnet, vil de være at behandle i Analogi med de i § 1 omhandlede overtallige Befalingsmænd o. l.

De holdes indtil videre ud over det ved Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning og Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning m. v. fastsatte Antal.

§ 4. Nærmere Bestemmelser vedrørende de ovenfor omhandlede Personers Forhold saavel ved deres Indtræden i Hæren eller Søværnet som senere fastsættes ved kgl. Anordning.

I sin Fremsættelsestale i Folketinget udtalte *Forsvarsministeren*, at det var ham en virkelig Glæde at kunne fremsætte Lovforslaget, fordi han følte sig overbevist om, at man ogsaa derigennem kunde »bidrage til den Forbrødning mellem Folk og Forsvar, som vi alle stræber efter. Alene den Kendsgerning, at der har vist sig en saa levende Trang til et Forslag som nærværende, er for mig et uhyre opmuntrende Tidens Tegn. Det vidner om en Interesse omkring Forsvaret, som vi maa være glade ved at møde, og som Forsvaret igennem mange, mange Aar har savnet. Der var just ikke Trængsel ved Officersskolernes Døre, og det skyldtes ikke blot de for mange ofte svære Adgangsprøver, det skyldtes heller ikke alene de daarlige økonomiske Vilkaar, som vi maa indrømme vi har givet vore Befalingsmænd, men det skyldtes ofte en næsten fjendtlig Agitation imod Forsvaret og en uforstaaende Indstilling i vide Kredse af vort Folk over for Forsvarets Nødvendighed. Dette er nu fuldstændig ændret, og at denne Forandring har fundet Sted, er en Forudsætning for, at vi kan naa de Resultater, som vi stræber frem imod. Jeg er derfor ogsaa overbevist om, at Forsvarets nuværende Befalingsmænd vil forstaa dette Tidens Tegn og tage godt imod det nye Islæt, som herved kommer, et nyt Islæt, som i høj Grad vil kunne bidrage til, hvis et virkeligt Samarbejde kommer i Stand, at slaa Bro mellem Folk og Forsvar«.

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra alle Sider og vedtoges enstemmigt i begge Ting. Under Sagens Behandling i *Folketinget* paa pegede *Carsten Raft* (K. F.), at det ikke kunde nægtes, at Loven vilde gribe stærkt ind i Officerernes Forhold. »En Kaptajn med lang Uddannelse og mange Tjenestear bag sig, med Eksaminer og Specialkursus og med Tjeneste i Modstandsbevægelsen, kan godt opleve at se sig sprunget forbi af en Mand, der for blot faa

Aar siden ikke havde noget som helst med Hæren at gøre og maaske ikke engang har gennemgaaet Hærens Rekruttskole. Det vilde vist vække lidt Røre, hvis man i en anden Karriere foretog den Slags Foranstaltninger. Nu er det selvfølgelig ingenlunde afgørende for dette Lovforslags Vedtagelse, hvordan Officerskorpset ser paa det; men jeg synes, at det er værd at gøre opmærksom paa, at det er det bestemte Indtryk, at Officererne forstaar og anerkender, hvad der sker her, fordi de ser, at det har Værdi for Hæren og dens Fremtid.« Taleren betragtede Lovforslaget som en skyldig Honnør for Modstandsbevægelsens Arbejde og som en Demonstration af Viljen til en Popularisering af Værnene og til en Demokratisering af Officerskorpset. I Overensstemmelse hermed udtalte *Svend Nielsen* (D. K.), at hvis Forsvarsministeren, naar Forsvarsordningen af 1937 skulde tages op til Revision, vilde tage lige saa fordomsfrit paa Problemerne som ved Udarbejdelsen af det foreliggende Lovforslag, vilde antagelig de sidste Skranker kunne falde mellem Befolkningen og Værnene. Han tog i den Forbindelse til Orde for Indførelse af Tillidsmænd inden for Afdelingerne, ligesom han — i Tilslutning til Udtalelser af andre Ordførere — fremhævede Ønskeligheden af, at Lønningerne inden for Hær og Flaade blev forbedret. *Forsvarsministeren* svarede hertil, at Mandskabet allerede havde en vis Adgang til at vælge Tillidsmænd; man var imidlertid i Færd med at indhente Oplysning om, hvordan det Spørgsmaal var ordnet i England, Sverige og Sovjetunionen. Med Hensyn til Lønspørgsmaalet var det tidligere blevet gjort gældende, at Hærens og Flaadens Befalingsmænd maatte vente med at faa den Sag ordnet, indtil Tjenestemandslønningerne i det hele taget blev taget op til Revision. Men var der en Mulighed for hurtigere at faa truffet en Ordning for de militære Tjenestemænds Vedkommende, vilde det ikke støde paa Modstand fra Ministerens Side.

94. Lov om Opretholdelse af Lovanordning om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet. (Forsvarsminister *Ole Bjørn Kraft*). [A. Sp. 87. — C. Sp. 43 og 71].

Fremsat i *Landstinget* $24/5$ (L. Sp. 44). 1. Beh. $25/5$ (L. Sp. 62). 2. Beh. $25/5$ (L. Sp. 65). 3. Beh. $25/5$ (L. Sp. 71). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $31/5$ (F. Sp. 286). 2. Beh. $31/5$ (F. Sp. 292). 3. Beh. $31/5$ (F. Sp. 295). *Loven stadfæstet 13. Juni 1945.* (Lov-Tid. Nr. 279). Traadt i Kraft straks.

Loven gaar ud paa, at den gennem Marineministeriet udfærdigede Lovanordning Nr. 333 af 27. Oktober 1944 om Forlængelse af Lov Nr. 360 af 9. Oktober 1939 om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet (jfr. Tillægget til nærværende Aarvog Nr. 194) *opretholdes som gældende Lov* for den i Lovanordningen fastsatte Tid, det vil sige indtil 31. Oktober 1945.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

95. Lov om Erstatning til Besættelsestidens Ofre.

(Minister for særlige Anliggender *Mogens Fog*). [A. Sp. 1441. — C. Sp. 1073 og 1117].

Fremsat i *Folketinget* $19/9$ (F. Sp. 1368). 1. Beh. $25/9$ (F. Sp. 1475). Partiernes Ordførere: Holger Larsen (Odense A.), Aksel Møller, Øllgaard, Rager, Svend Nielsen, Stærmosé og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 21 Medlemmer (Holger Larsen [Odense A.], Fr. Dalgaard, Chr. Christiansen, J. Chr. Jensen, Jensen [Lillering], Schytz, Sehested-Grove [Sekretær], Villumsen, Rager, Jørgen Jørgensen, Aksel Møller [Formand], Hjerminde, Hans Thyge Jacobsen, Kastrup Olsen, Øllgaard, Elgaard, Jensen-Broby, Marius Jensen, Svend Nielsen, Oluf Pedersen og Stærmosé). Betænkning (B. Sp. 185) afgivet $29/9$, Tillægsbetænkning (B. Sp. 205) afgivet $1/10$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $1/10$ (F. Sp. 1835 og 1874). 3. Beh. $1/10$ (F. Sp. 1880). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $1/10$ (L. Sp. 947). Partiernes Ordførere: H. P. Johansen, Elmquist, Bonnichsen og P. N. Petersen (Røjle). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. P. Johansen, Josef Andersson [Sekretær], Severin Hansen, Ingeborg Hansen, Hvid, Erik Jacobsen, Steincke, Lannung, P. N. Petersen [Røjle] [Formand], Elmquist, Stensballe, Nikoline Winther, Bonnichsen, Foss og Markersen). Betænkning (B. Sp. 209) afgivet $1/10$. (Ordfører: P. N. Petersen [Røjle]). 2. Beh. $1/10$ (L. Sp. 985). 3. Beh. $1/10$ (L. Sp. 987). *Loven stadfæstet 1. Oktober 1945*. (Lov-Tid. Nr. 475).

Loven tilsigter at gennemføre en værdig Sikring af Frihedskampens Ofre og Ofrene for Besættelsesmagtens Over-

greb, ligesom den søger gennemført en rimelig økonomisk Hjælp til dem, der paa Grund af disse Forhold har lidt Tab.

Selve *Frihedskampen* har, som det anføres i Bemærkningerne til det af Ministeren for særlige Anliggender fremsatte Lovforslag, kostet mange Landsmænd Livet, og mange har mistet Førligheden ved deres Deltagelse i Kampen. Ogsaa *den tyske Besættelsesmagts Overgreb* med *Frihedsberøvelse* her i Landet og *Deportation* til Koncentrations- og Arbejdslejre i Tyskland har kostet mange Livet, medens andre har paadraget sig alvorlige *Sygdomme* derved. Besættelsesmagts Fremfærd her i Landet medførte, at mange maatte *holde sig skjult* — »gaa under Jorden« — eller *flygte til Udlandet*. Adskillige er derved slaaet ud af deres Erhverv og har mistet det hidtidige Grundlag for deres Eksistens.

Allerede under Besættelsen søgte man at komme de paagældende til Hjælp, dels fra det offentliges Side gennem *Socialministeriet*, dels gennem *Frihedsbevægelsens egne Organisationer*. Disse Bestræbelser kunde imidlertid kun sigte paa at afhjælpe den Trang, der maatte foreligge i det givne Øjeblik, ikke paa en varig, endelig Ordning. Den midlertidige Hjælpevirksomhed, der blev udført under Besættelsen, er efter Befrielsen gaaet over til *Kontorerne for særlige Anliggender* i København og Købstæderne, og disse Kontorer har kunnet yde en rimelig Hjælp bl. a. til de mange, der er vendt tilbage fra *Deportation* i Tyskland eller som *Flygtninge* fra Sverige.

I den heromhandlede Lov er Erstatningssspørgsmaalet taget op til samlet Løsning.

Som Forslaget til Loven oprindeligt var affattet, omfattede det dels *Frihedskæmperne*, dels de *Personer*, der var fængslet eller deporteret paa Grund af deres Tilknytning til det kommunistiske Parti, paa Grund af deres Tjenesteforhold til den danske Stat eller paa Grund af deres Afstamning; endvidere *Folketrestjens Ofre* og de *Ofre* for tyske Gengældelsesaktioner, der var motiveret ved de paagældendes nationale eller politiske Indstilling. Ministeren for særlige Anliggender havde, efter hvad han oplyste ved Lovforslagets Fremsettelse, gerne set, at alle Ofrene for Besættelsesmagts Overgreb var blevet medtaget, men dette var blevet opgivet, idet de Drøftelser, der havde fundet Sted inden for Regeringen herom, var resulteret i, at en Ændring af Krigs-Ulykkesforsikringsloven skulde optages til Overvejelse. Under Sagens Behandling i Folketinget enedes man imidlertid om, at Loven skulde udvides til ogsaa at omfatte *Personer*, som uden at have været direkte engageret i *Frihedskampen* dog maa siges at høre til Besættelsestidens Ofre, bortset fra saadanne, som blev ramt, fordi de var i Tjeneste eller Arbejde hos Besættelsesmagten. Til Gengæld

foretoges en vis Begrænsning i Adgangen til Invaliditetserstatninger og Erstatninger til efterladte under Hensyn til den paa-gældendes *Indtægtsforhold*. Begrænsningen gælder derimod ikke for saa vidt angaar Dagpengeerstatning, Sygehjælp eller Hædersgaver. Ogsaa paa flere andre Punkter blev Lovforslaget ændret i Folketinget. De væsentligste af disse Ændringer er omtalt i det følgende.

Der kan i Henhold til Lovens Bestemmelser *ikke ydes Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste* for dem, der har deltaget i Frihedskampen, og som ikke paa anden Maade har opnaaet Kompensation for det derved lidte Indtægtstab. Dette er, efter hvad der oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget, i Overensstemmelse med et udtrykkeligt Ønske fra Frihedsbevægelsens Side, idet det er blevet bestemt fremhævet, at Deltagerne i Frihedsbevægelsen er gaaet ind i Arbejdet af egen Drift og selv har maattet bære den deraf følgende almindelige økonomiske Risiko.

Ved Udarbejdelsen af Loven har man taget sit Udgangspunkt i Lov Nr. 94 af 27. Marts 1934 om Invalidiserente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige (Militærinvalideloven), der atter hviler paa Principperne i Ulykkesforsikringsloven af 20. Maj 1933.

Hvad Loven gaar ud paa, er i Hovedsagen følgende:

AFSNIT 1.

Erstatning i Anledning af Invaliditet og Død.

Kapitel I.

O m r a a d e (§§ 1—3).

§ 1. Berettiget til Invaliditetserstatning m. v. efter Reglerne i nærværende Afsnit er danske Statsborgere, der i Tiden fra 9. April 1940 indtil Krigstilstandens Ophør, jfr. herved § 14 i Lovbekendtgørelse Nr. 508 af 14. December 1942 om Krigsulykkesforsikring, har paadraget sig *Skade eller Sygdom*, hvorved deres Erhvervsevne er midlertidigt eller vedvarende forringet som Følge af *Krigshandlinger* eller krigslignende Handlinger her i Landet, herunder som Følge af de af Besættelsesmagten foretagne *Eftersøgninger, Fængslinger, Interneringer og Deportationer*.

Berettiget til at oppebære *Dødserstatning* efter Reglerne i nærværende Afsnit er efterladte efter danske Statsborgere,

der har mistet Livet under de i Stk. 1 nævnte Omstændigheder.

Erstatning i Henhold til nærværende Afsnit kan ikke ydes, for saa vidt Skades- eller Sygdomstilfældet eller Dødsfaldet er indtraadt som Følge af *Tjeneste eller Arbejde for den tyske Besættelsesmagt*.

De under Kampene den 9. April 1940 og 29. August 1943 saarede eller faldne Militærpersoner, jfr. Lov Nr. 378 af 10. Juli 1940 om Udbetaling af Hædersgaver til efterladte efter faldne og til saarede den 9. April 1940, samt de af Lov Nr. 262 af 19. December 1936 om Krigs-Ulykkesforsikring for søfarende, jfr. Lov Nr. 473 af 1. Oktober 1945, omfattede Personer, omfattes ikke af Bestemmelserne i nærværende Afsnit.

§ 2. Har paagældende ved *Forsæt, grov Uagtsomhed eller Beruselse* selv hidført eller dog væsentlig bidraget til Skadens eller Sygdommens Indtræden, kan Erstatningen nedsættes eller bortfalde. I saa Fald skal Direktoratet for Ulykkesforsikringen, jfr. § 4, udtrykkelig udtale dette i sin Kendelse.

§ 3 indeholder nærmere Regler om, hvordan der skal forholdes, naar den tilskadekomne eller dennes efterladte har *Retskrav i Henhold til andre Regler om Erstatning* ved Skadetilføjelse.

Kapitel II.

Administrationen (§§ 4—6).

§ 4 henlægger Behandlingen af Sager vedrørende Ydelser i Henhold til nærværende Afsnit til *Direktoratet for Ulykkesforsikringen*.

§§ 5 og 6 afgrænser Direktoratets Beføjelser og fastsætter Regler angaaende Forelæggelse af visse Spørgsmaal samt Indankning af trufne Afgørelser for det i Afsnit 7 omhandlede *Erstatningsraad, Ulykkesforsikrings-Raadet* eller *Ministeren for særlige Anliggender*.

Det var oprindeligt foreslaaet, at Ulykkesforsikrings-Raadet ved Behandlingen af de i denne Lov omhandlede Sager skulde tiltrædes af 2 Medlemmer beskikkede af Ministeren for særlige Anliggender efter Indstilling af Frihedsbevægelsens Samraad. Denne Bestemmelse blev imidlertid strøget i Folketinget, samtidig med at det besluttedes at udvide Lovens Afsnit 1 til at gælde en videre Kreds af Personer end oprindeligt foreslaaet.

Kapitel III.

A n m e l d e l s e m. v. (§§ 7—11).

Bestemmelserne i dette Kapitel svarer i det væsentlige til §§ 7—11 i Militærinvalideloven.

Kapitel IV.

E r s t a t n i n g s y d e l s e r n e (§§ 12—36).

Ydelserne bestaar efter dette Afsnit i: a) Sygebehandling, b) Dagpenge, c) Invaliditetserstatning, d) Erstatning til efterladte og e) Begravelseshjælp.

Der ydes de tilskadedekomne *Bandager, kunstige Lemmer, Brillor, Sygevoogne og andre Hjælpemidler*, som af Direktoratet skønnes fornødne for at sikre Sygebehandlingens Resultater og formindske Skadens eller Sygdommens Følger eller nøjere bestemme Invaliditetens Grad. Endvidere ydes af Direktoratet saadan *Sygebehandling*, som dette skønner fornøden for at opnaa den bedst mulige Helbredelse, for saa vidt denne Sygebehandling ikke ydes af en anerkendt Sygekasse eller statskontrolleret Sygeforening. Saafremt paagældende er Medlem af en statsanerkendt Sygekasse (statskontrolleret Sygeforening), overtager denne efter Direktoratets nærmere Anvisning Sygebehandling mod Refusion af den Del af de hermed forbundne Udgifter, som det ikke paa-hviler Sygekassen (Sygeforeningen) at yde i Henhold til dens Vedtægter.

Retten til *Dagpenge* er betinget af Erhvervsevnsens Forringelse. Saadan Forringelse anses at være til Stede, saa længe paagældende paa Grund af den paadragne Invaliditet ikke er i Stand til at genoptage sit Arbejde i væsentlig samme Omfang som tidligere.

I § 15 bestemmes, at Dagpengene udgør $\frac{1}{5}$ af *paagældendes Dagløn*, beregnet efter nærværende Lovs § 31. For hver Uge betaales Dagpenge for 6 Dage. Direktoratet kan dog, hvor Forholdene taler derfor, nedsætte Dagpengene med indtil Halvdelen.

For saa vidt angaar saadanne Skades- eller Sygdoms-tilfælde, der er indtraadt forinden nærværende Lovs Ikraft-træden, træffer Direktoratet snarest muligt efter Modtagelse

af Anmeldelsen og saa vidt muligt senest 1 Aar efter Skades- eller Sygdomstilfældets Indtræden Afgørelse af, om der tilkommer paagældende *Invaliditetserstatning*. I andre Tilfælde træffer Direktoratet Afgørelsen saa vidt muligt 1 Aar efter Tilfældets Indtræden.

Naar Omstændighederne taler derfor, kan Direktoratet *udsætte Afgørelsen*, for saa vidt angaar saadanne Skades- eller Sygdomstilfælde, der er indtraadt inden nærværende Lovs Ikrafttræden, *dog ikke ud over 3 Aar* fra Lovens Ikrafttræden, i andre Tilfælde ikke ud over 3 Aar efter Skades- eller Sygdomstilfældets Indtræden.

Invaliditetserstatning ydes ifølge § 20 i Form af *en aarlig Rente*, der, for saa vidt den ikke kapitaliseres, løber saa længe paagældendes Erhvervsevne er forringet med 5 pCt. eller derover som Følge af Skaden eller Sygdommen.

Renten udgør ved fuldstændigt Tab af Erhvervsevnen $\frac{4}{5}$ af *Aarslønnen*, jfr. § 31, og ved Nedsættelse af Erhvervsevnen en til Nedsættelsen svarende Del af den Rente, der vilde være at yde ved fuldstændigt Tab af Erhvervsevnen.

§ 22 indeholder følgende Regler for Ydelse af *Erstatning til efterladte*:

- 1) Der tilkommer en *Enke*, hvis Ægteskab er indgaaet før Tidspunktet for Skadens eller Sygdommens Indtræden, en aarlig Rente af 50 pCt. af afdødes Aarsløn, beregnet efter § 31. Denne Erstatning tilkommer Enken, selvom Ægtefællerne paa Tidspunktet for Skadens eller Sygdommens Indtræden var separeret eller levede adskilt, naar Hustruen dog havde Retskrav paa Underholdsbidrag fra Manden. Har hun ikke gjort sit Retskrav gældende over for Manden de sidste 3 Aar før Tidspunktet for Skadens eller Sygdommens Indtræden, eventuelt før Tidspunktet for stedfunden Anholdelse, Flugt el. lign., kan Direktoratet bestemme, hvorvidt og i hvilket Omfang der skal udbetales Enken Rente.
- 2) For en *Enkemand* gælder tilsvarende Regel som under Nr. 1, hvis hans afdøde Hustru regelmæssigt og i væsentligt Omfang deltog i Familiens Erhvervsarbejde.
- 3) Efterlades der *Børn*, over for hvilke der i Henhold til Lov om offentlig Forsorg paahviler afdøde Forsørgelses-

eller Bidragspligt, tilkommer der Børnene en aarlig Rente, der for det første Barn udgør 15 pCt. og for hvert af de efterfølgende Børn 10 pCt. af afdødes Aarsløn *indtil Børnenes fyldte 18. Aar*. Efterlades der ingen Ægtefælle, kan den aarlige Rente for hvert Barn forhøjes indtil 20 pCt. Hvor særlige Omstændigheder taler derfor, kan Renten udstrækkes *ud over Barnets fyldte 18. Aar*.

- 4) Efterlader den afdøde sig ingen efter ovenstaaende Bestemmelser erstatningsberettiget, eller kommer de samlede Erstatninger til Udbetaling med et mindre Beløb end nævnt under Nr. 5, kan Direktoratet under særlige Omstændigheder bestemme, hvorvidt og i hvilket Omfang Erstatning bør tillægges *andre nærstaaende*, hvem afdøde forsørgede, eller til hvis Forsørgelse han mere varigt ydede eller under normale Samfundsforhold vilde have ydet væsentligt Bidrag paa Tidspunktet for Skadens eller Sygdommens Indtræden, eventuelt paa Tidspunktet for stedfunden Anholdelse, Flugt el. lign.
- 5) Erstatningen efter nærværende Paragraf kan i *intet Tilfælde overstige 75 pCt. af den afdødes Aarsløn*, beregnet efter § 31.

Hvis Renterne, hvor der er flere erstatningsberettigede, tilsammen vilde overstige det i Stk. 1, Nr. 5, nævnte Maksimumsbeløb, vil alle Rentebeløbene eller enkelte af disse efter Direktoratets nærmere Bestemmelse være at nedsætte, saaledes at det samlede Rentebeløb ikke overstiger nævnte Grænse.

Saaframt der er udbetalt den afdøde en *Kapitalerstatning*, jfr. § 28, vil der i den Enken tilkommende Rente være at fradrage et Beløb, svarende til Halvdelen af den Rente, der er lagt til Grund ved Beregningen af Kapitalerstatningen. Ved Fradragets Fastsættelse bortses der fra den til en Invaliditetsgrad af indtil 25 pCt. svarende Invaliditetserstatning, og Direktoratet kan derhos, naar Omstændighederne taler derfor, fradrage et mindre Beløb i Enkens Rente end efter foranstaaende Regel.

I Tilfælde af Dødsfald tilkommer der de efterladte eller andre private Personer, som har bekostet afdødes *Begravelse* (Ligbrænding), en Hjælp af indtil 800 Kr. Hjælpen ydes dog

ikke, saafremt Begravelsesudgiften paa anden Maade er afholdt af offentlige Midler.

I § 24, hvis 1. Stk. blev indføjet i Folketinget, bestemmes det, at Rente alene kan tillægges med saa stort et Beløb, at *Renten i Forbindelse med paagældendes øvrige faktiske Indtægt* — bortset fra andre Ydelser i Henhold til nærværende Lov — paa Tidspunktet for Rentens Fastsættelse ikke overstiger det dobbelte af det højeste Rentebeløb, der vil kunne tillægges, saafremt Renten beregnes paa Grundlag af den højeste Aarsløn i Henhold til § 31, Stk. 2, og, for saa vidt angaar Invaliditetserstatning, beregnes som ved fuldstændigt Tab af Erhvervsevnen.

Tilkommer der tilskadekomne eller de efterladte *Pension eller anden aarlig Ydelse* fra Staten, Folkeskolen, Folkekirken, en Kommune, en offentlig Institution, en koncessioneret Virksomhed, en fremmed Stat eller en statsunderstøttet Pensionskasse eller Pensionsfond, gælder særlige Regler angaaende Nedsættelse af Erstatningen.

§ 25. Opnaar en tilskadekomnen, der oppebærer aarlig Rente i Henhold til nærværende Afsnit, en mere end rent midlertidig *Ansættelse hos Staten, Folkekirken, Folkeskolen, en Kommune* eller en af de i Tjenestemandslovens § 91, Stk. 7, omhandlede *offentlige Institutioner* eller et af de sammesteds omhandlede *koncessionerede Selskaber*, bortfalder af Renten saa meget, at den tilbageblivende Del, sammenlagt med hans Indtægt fra Arbejdsstedet, ikke udgør over halvanden Gange den aarlige Rente. Afskediges paagældende af Tjenesten uden Pension, tilstaas den tidligere Rente ham paa ny, for saa vidt Betingelserne derfor i øvrigt er til Stede. Tillægges der ham derimod ved Afskedigelsen Understøttelse, kommer denne Understøttelse til Fradrag i nysnævnte Rente.

Tilsvarende Regler som i Stk. 1 fastsat gælder, for saa vidt angaar de i § 22, Stk. 1, Nr. 1, 2 og 4, nævnte efterladte, der oppebærer Rente i Henhold til nærværende Afsnit.

Naar en *Enke*, der oppebærer Rente i Henhold til nærværende Afsnit, *indgaar nyt Ægteskab*, bortfalder den hende tillagte Rente. Direktoratet kan dog bestemme, at Renten helt eller delvis bevares eller paa ny tillægges hende, naar det godtgøres, at hendes økonomiske Forhold efter det nye Ægteskabs Indgaaelse eller eventuelt efter dettes Opløsning

er saaledes, at Hensynet til hendes forsvarlige Forsørgelse gør Udbetalingen af Renten eller en Del af denne paakrævet. Renterne efter nærværende Lov inddrages i øvrigt,

- a) naar Rentenyderen uden dertil af Direktoratet meddelt særlig Tilladelse *ansættes i fremmed Statstjeneste*,
- b) naar Rentenyderen uden Direktoratets Tilladelse *tager Ophold i Udlandet*,
- c) naar Rentenyderen *i 3 Aar ikke har hævet Renten* uden senere at kunne bevise lovlig Forhindring.

Har en Rentenyder *ikke hævet Renten i et helt Aar* eller længere, hjemfalder det uhævede Beløb til Statskassen, medmindre lovlig Forhindring senere bevises.

Det paahviler ifølge § 26 en Rentenyder at meddele Direktoratet Underretning om enhver Forandring i hans Forhold, som kan formodes at medføre Nedsættelse eller Bortfald af Renten, ligesom Direktoratet saa vidt muligt skal være opmærksom paa, om saadan Forandring indtræder.

Skønner Direktoratet, at de Omstændigheder, der har været bestemmende for Fastsættelsen af Renten, har forandret sig i væsentlig Grad, bliver Renten at forhøje, nedsætte eller inddrage under Hensyn til de indtrufne Forandringer. Saadanne Forandringer i Renten, *som skyldes Ændringer af paagældendes Erhvervsevne*, kan dog ikke finde Sted, naar der er forløbet 5 Aar efter Rentens første Fastsættelse. *Det paahviler Direktoratet hvert 3. Aar efter Rentens første Fastsættelse at undersøge, om der har fundet saadanne Forandringer Sted i paagældendes økonomiske Forhold, som kan begrunde en Ændring i Rentens Størrelse efter Bestemmelserne i §§ 24 og 25.* (Det kursiverede i dette Stk. blev indføjet i Folketinget).

I § 28 bemyndiges Direktoratet til, saafremt det skønnes formaalstjenligt og den renteberettigede samtykker deri, at *omsætte den årlige Rente til et Kapitalbeløb* efter nærmere angivne Regler. Saafremt Renten, der kommer til Udbetaling, er beregnet efter en Invaliditetsgrad af mindre end 25 pCt., kan Direktoratet uden Rentenyderens Samtykke træffe Bestemmelse om, at Renten skal omsættes til et Kapitalbeløb.

Godtgøres det, at tilskadekomnes Erhvervsevne er væsentlig ringere end forudsat paa det Tidspunkt, da Omsætningen af Rente til Kapitalbeløb har fundet Sted, kan Direktoratet, naar Omstændighederne i øvrigt taler derfor, tillægge paagældende en aarlig Rente, der udgør Forskellen mellem den Rente, efter hvilken Omsætningen til Kapitalbeløb er foretaget, og den til den senere konstaterede højere Invaliditet svarende Rente. Den saaledes tilkendte Rente kan under de i § 28 nævnte Betingelser omsættes til et Kapitalbeløb, hvorved tages Hensyn til den samlede Invaliditets Størrelse.

Aarslønnen, hvorefter Dagpengene og de aarlige Renter beregnes, fastsættes ifølge § 31 af *Direktoratet efter Skøn* under Hensyntagen til paagældendes Arbejdsfortjeneste i Tiden før Skaden eller Sygdommen, eventuelt før Anholdelsen, Flugten el. lign., og til den Fortjeneste, som han vilde have kunnet opnaa, saafremt han ikke havde faaet Men af Skaden eller Sygdommen. Ved Fastsættelsen af Aarslønnen skal der tages alle i det enkelte Tilfælde berettigede Hensyn, saaledes foruden til den eventuelt før opnaaede Fortjeneste tillige til den Fortjeneste, som paagældende — alle Forhold taget i Betragtning — vilde have haft Udsigt til at opnaa, eventuelt i selvstændigt Erhverv, hvis han havde været uden Men af Skaden eller Sygdommen.

Aarslønnen kan i intet Tilfælde sættes højere end 8000 Kr. og ved Beregning af Invaliditets- og Dødsersatning ikke lavere end 4500 Kr.

Daglønningen, der lægges til Grund ved Dagpengeberegningen, udfindes ved at dele den i Henhold til ovennævnte Regler fastsatte Aarsløn med 300.

Efter det oprindelige Forslag skulde Aarslønnen højst kunne sættes til 6000 Kr. for Ikke-Forsørgere, men dette ændredes i Folketinget, for at der kunde opnaas bedre Overensstemmelse med Lovgivningen om de søfarendes Krigsulykkesforsikring.

I § 33 bestemmes, at for hver Gang Lønningen for en Tjenestemand i Etaternes 14. Lønningsklasse med eet Alderstillæg, Reguleringstillæg m. v. beregnet som for gifte Mænd og det til Tjenestemænd med 3 Børn ydede Børnstillæg samt

Stedtillæg (Sats C) stiger eller falder i Forhold til den pr. 1. Oktober 1945 gældende Løn, vil de i §§ 15, 20 og 22 omhandlede løbende Erstatningsydelse og de i § 31 omhandlede Beløb for Aarslønnen være at *forhøje eller nedsætte* med et Beløb, der udgør samme Procent af Erstatningsydelse m. v., som Stigningen eller Faldet udgør af forannævnte Tjenestemandslønning. De herefter fremkomne Beløb afrundes til det nærmeste med 3 delelige Beløb i Kroner.

Af Kapitlets øvrige Bestemmelser skal nævnes § 35, hvorefter *Erstatningsydelse*erne udredes af Statskassen.

AFSNIT 2.

Hædersgaver.

§ 37. Til danske Statsborgere, der i Tidsrummet efter 9. April 1940 og indtil Krigstilstandens Ophør

- a) som Følge af *Virkosmhed her i Landet til Fordel for Frihedsbevægelsen* og ved Tjeneste for denne, for saa vidt paagældende har haft Tilknytning til Frihedsbevægelsen inden 5. Maj 1945, eller
- b) som Følge af *Eftersøgning, Fængsling, Internering eller Deportation* paa Grund af Deltagelse i Frihedsbevægelsen her i Landet eller Medlemsskab i eller Tilknytning til det kommunistiske Parti, jfr. Lov Nr. 349 af 22. August 1941, eller
- c) som Følge af *Tjenesteforhold til det danske Politi eller Grænsegendarmeri* under eller som Følge af *Kamphandlinger* mod den tyske Besættelsesmagt eller dermed samarbejdende Korps, Organisationer eller Enkeltpersoner eller paa Grund af *Eftersøgning, Fængsling, Internering eller Deportation* begrundet i nævnte Tjenesteforhold eller
- d) som Følge af *Gengældelsesaktioner* udført af den tyske Besættelsesmagt eller dermed samarbejdende Korps, Organisationer eller Enkeltpersoner her i Landet og rettet direkte mod de paagældende paa Grund af deres nationale eller politiske Indstilling eller paa Grund af deres Stilling som Repræsentanter for bestemte Befolkningsgrupper

har *paadraget sig Skade eller Sygdom*, hvorved Erhvervsevnen er blevet forringet med Halvdelen eller derover, yder den danske Stat fra Tidspunktet for den invaliderende Beskædigelse at regne Hædersgaver efter Reglerne i Stk. 3—4.

Naar Omstændighederne taler derfor, kan Hædersgave efter Reglerne i Stk. 1, 3 og 4 tillægges danske Statsborgere, der først har tilsluttet sig Frihedsbevægelsen 5. Maj 1945 eller senere.

Til den invaliderede ydes et Beløb af 800 Kr. *aarligt livsvarigt*. Retten til at oppebære en tillagt Hædersgave paa- virkes ikke af, at Invaliditetens Indvirkning paa den paa- gældendes Erhvervsevne senere formindskes saaledes, at Er- hvervsevnen ikke længere er forringet med mindst Halv- delen.

Til hvert *Barn* af en til Hædersgave efter nærværende Paragrafs Stk. 1 og 2 berettiget Person ydes et Beløb af 200 Kr. *aarlig indtil Barnets fyldte 18. Aar*, for saa vidt Barnet er avlet inden den invaliderende Begivenheds Indtræden. Ved Barn forstaas — foruden Ægtebarn — Adoptivbarn og saadant Stedbarn, over for hvilket der paahviler den inva- liderede Forsørgelsespligt, samt saadant uden for Ægteskab født Barn, for hvilket Faderskabet er anerkendt eller retsligt fastslaaet.

Afgaar en til Hædersgave efter Stk. 3 berettiget Person ved Døden, overgaar Retten til Hædersgaven til hans *Enke*, for saa vidt han var gift eller forlovet med den paagældende, før den invaliderende Begivenhed indtraadte. Naar særlige Omstændigheder taler derfor, kan der tillægges *andre efter- ladte*, som afdøde faktisk forsørgede helt eller delvis, Hæders- gaver. Størrelsen af saadanne Hædersgaver, der enten ydes som aarlige Beløb eller som Beløb een Gang for alle, fast- sættes efter et Skøn i det enkelte Tilfælde, men kan, hvis Hædersgaverne fastsættes som aarlige Beløb, ikke overstige 800 Kr. aarlig og, hvis de fastsættes som Beløb een Gang for alle, ikke overstige 1000 Kr.

I Stk. 1 blev Pkt. c og d tilføjet i Folketinget.

§ 38. Til de efterladte efter de i § 37 omhandlede Grup- per af Personer, der er *henrettet eller myrdet* af den tyske Besættelsesmagt eller dermed samarbejdende Korps, Orga-

nisationer eller Enkeltpersoner, eller som i øvrigt har *mistet Livet som Følge af Skade eller Sygdom* paadraget under de i § 37 under a—d nævnte Omstændigheder, yder den danske Stat fra Tidspunktet for Dødsfaldet at regne Hædersgaver efter Reglerne i Stk. 2—4.

Til *Enken* ydes et Beløb af 800 Kr. aarlig livsvarigt under Forudsætning af, at det ægteskabelige Samliv bestod, da den Begivenhed indtraadte, der medførte Ægtefællens Død, og at Enken i Tiden derefter, for saa vidt hun først senere er kommet til Kundskab om Ægtefællens Død, ikke forinden har taget endeligt Skridt til Ægteskabets Ophævelse eller har udvist et saadant Forhold, som i Henhold til §§ 58, 59 og 62 i Lov Nr. 276 af 30. Juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning berettiger den anden Ægtefælle til at opnaa Skilsmisse ved Dom.

Til hvert *Barn*, jfr. herved § 37, Stk. 4, ydes et Beløb af 200 Kr. aarlig indtil dets fyldte 18. Aar.

Til *andre efterladte*, som afdøde faktisk forsørgede helt eller delvis, kan der, naar særlige Omstændigheder taler derfor, ydes Hædersgaver. Størrelsen af saadanne Hædersgaver, der enten kan ydes som aarlige Beløb eller som Beløb een Gang for alle, fastsættes efter et Skøn i det enkelte Tilfælde, men kan, hvis Hædersgaverne fastsættes som aarlige Beløb, ikke overstige 800 Kr. aarlig og, hvis de fastsættes som Beløb een Gang for alle, ikke overstige 1000 Kr.

§ 39. For saa vidt en til en Hædersgave efter § 38 berettiget Person maatte være afgaaet ved Døden paa det Tidspunkt, hvor Gaven første Gang kan komme til Udbetaling, vil dette Beløb være at indbetale i »Frihedsfondene«.

I §§ 40—43 bestemmes bl. a., at Retten til at oppebære en een Gang tillagt Hædersgave forbrydes, saafremt den paagældende foretager Handlinger, som efter Folkeforsikringslovens § 38, Stk. 2, Nr. 2 og 3, jfr. samme Lovs § 55, vilde udelukke ham fra at oppebære Invalide- eller Aldersrente, samt at ingen kan oppebære mere end een Hædersgave i Henhold til denne Lov eller Lovene af 20. Marts 1940, 10. Juli 1940 og 9. August 1945 om Udbetaling af Hædersgaver. Behandlingen af Sager vedrørende Hædersgaver afgøres af Erstatningsraadet, men saaledes at Afgørelser om, hvorvidt Betingelserne for at opnaa Hædersgave er til Stede, kan ind-

ankes for Ministeren for særlige Anliggender. Hædersgaverne medregnes ikke ved Fastsættelse af Renter i Henhold til Folkeforsikringsloven eller ved Fastsættelse af Bidrag i Henhold til Forsorgslovens Kap. XV og XVI.

AFSNIT 3.

Godtgørelse for Lidelse og Tort i Anledning af Frihedsberøvelse m. v. (§§ 44—48).

§ 44. Til danske Statsborgere, som efter deres fyldte 18. Aar

- a) under den tyske Besættelse enten i Medfør af Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed eller som Følge af deres Virksomhed til Fordel for Frihedsbevægelsen har været *underkastet Frihedsberøvelse af danske Myndigheder af politiske Hensyn* til tyske eller dermed ligestillede Interesser eller
- b) paa Grund af Virksomhed her i Landet til Fordel for Frihedsbevægelsen, paa Grund af Medlemsskab i eller Tilknytning til det kommunistiske Parti, jfr. Lov Nr. 349 af 22. August 1941, eller i øvrigt af nationale eller politiske Grunde eller paa Grund af deres Afstamning eller paa Grund af Tjenesteforhold til det danske Politi eller Grænsegendarmeri af den tyske Besættelsesmagt har været *underkastet Frihedsberøvelse i Danmark* eller er blevet *deporteret* til Fængsel, Koncentrations- eller Arbejdslejr i Udlandet, for saa vidt paagældende, da Frihedsberøvelsen blev iværksat, opholdt sig her i Landet,

yder Statskassen en *Godtgørelse for den med Frihedsberøvelsen forbundne Lidelse og Tort* efter de i Stk. 2, 3 og 4 fastsatte Regler.

Har *Deportation* til Udlandet fundet Sted, fastsættes Godtgørelsen til 50 Kr. for hver paabegyndt Uge, Deportationen har varet. For *Frihedsberøvelse i Danmark* fastsættes Godtgørelsen til 25 Kr. for hver paabegyndt Uge, Frihedsberøvelsen har varet, dog at Godtgørelse ikke ydes for Frihedsberøvelse, der ikke har varet 2 Maaneder. Denne Grænse gælder dog ikke, saafremt der i Tilknytning til Frihedsbe-

røvelsen i Danmark er foretaget Deportation til Udlandet. I Tilfælde af gentagne Frihedsberøvelser i Danmark ydes Godtgørelse, saafremt Frihedsberøvelserne sammenlagt har været 2 Maaneder og derover.

Deportationen betragtes som afsluttet ved Tidspunktet for Hjemkomsten til Danmark eller for Overførelse til Sverige. For saa vidt Hjemkomsten er blevet forsinket paa Grund af Forhold, der alene maa tilregnes den paagældende selv, regnes der dog med det Tidspunkt, paa hvilket den paagældende tidligst kunde være vendt tilbage til Danmark.

Har de paagældende i Forbindelse med Frihedsberøvelse i Danmark været udsat for *Mishandling eller Tortur* af alvorligere Karakter, kan Godtgørelsen fastsættes efter de for Godtgørelse for Deportation gældende Regler.

Stk. 2 havde i det oprindelige Lovforslag en Affattelse, der blev ændret noget i Folketinget, for at mulige Fortolknings-tvivl derved kunde blive fjernet.

§ 45. Naar særlige Omstændigheder maatte tale derfor, vil der *uden for de i § 44 nævnte Tilfælde* kunne ydes Godtgørelse for den Lidelse og Tort, der har været forbundet med en af danske Myndigheder eller den tyske Besættelsesmagt eller af de med denne samarbejdende Korps, Organisationer eller Enkeltpersoner af Hensyn til tyske eller dermed lige-stillede Interesser iværksat Frihedsberøvelse. Godtgørelsen kan højst ydes efter de i § 44 fastsatte Satser.

§ 46. Behandlingen af Sager vedrørende Tort- og Lidelsegodtgørelser henlægges til *Erstatningsraadet*. Raadets Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt Betingelserne for at opnaa de nævnte Godtgørelser er til Stede, kan under Iagttagelse af Reglerne i § 6, Stk. 3, indankes for Ministeren for særlige Anliggender, hvis Afgørelse er endelig.

§ 47. De i nærværende Afsnit omhandlede Godtgørelser medregnes ikke ved Fastsættelse af Renter i Henhold til Folkeforsikringsloven eller ved Fastsættelse af Bidrag i Henhold til Forsorgslovens Kapitel XV og XVI.

§ 48. Begæring om Godtgørelse for Lidelse og Tort i Henhold til nærværende Afsnit kan kun fremsættes af den, hvem den paagældende Lidelse og Tort er overgaaet. For saa vidt en til Godtgørelse efter § 44, Stk. 2, jfr. Stk. 1,

berettiget Person maatte være afgaaet ved Døden efter at have fremsat Begæring om Godtgørelse i Henhold til den nævnte Bestemmelse, men inden Godtgørelsen er kommet til Udbetaling, vil den være at indbetale til Dødsboet. Det samme gælder i Tilfælde, hvor der er fremsat Begæring om Godtgørelse i Henhold til § 44, Stk. 4, jfr. Stk. 1, eller i Henhold til § 45, saafremt Godtgørelsen er endelig fastsat af Erstatningsraadet, inden paagældende er afgaaet ved Døden.

AFSNIT 4.

Erstatning for Tingsskade (§§ 49—55).

Dette Afsnit omhandler Erstatning for Tingsskade til de aktive Deltagere i Frihedskampen og til Kommunisterne, for saa vidt angaar den Tingsskade, der er sket som Følge af Eftersøgning, Internering eller Fængsling i Medfør af Kommunistloven.

Reglerne herom bygger paa den gældende Krigsforsikringslovgivning. Staten skal herefter dække det Tab, der hidrører fra, at den skadelidte har haft underforsikret eller ikke har haft forsikret, eller som skyldes Reglerne om Selvrisiko. For saa vidt angaar Tab af Gangtøj og personlige Effekter, der er mistet under Fængsling eller Deportation, har man af bevismæssige og administrative Grunde begrænset Erstatningens Størrelse til 1000 Kr. Af bevismæssige Grunde har man endvidere fastsat, at der ikke skal gives Erstatning for Tab af rede Penge, Værdipapirer m. v. og for Tab af militære Skydevaaben. Saafremt der tidligere af offentlige Midler, Legater el. lign. er ydet Hjælp til Dækning af Tabet, skal denne Hjælp fradrages i Erstatningen. Under Forslagets Behandling i Folketinget er dernæst sket den Ændring, at der i Erstatningen, naar Tabet hidrører fra Underforsikring eller manglende Forsikring, skal foretages Fradrag svarende til den for lidt erlagte Forsikringspræmie.

For Tab af personlige Effekter (Gangtøj, Ure, Fyldepenne m. v.), der er paaført danske Statsborgere efter 9. April 1940 og indtil Krigens Ophør under Fængsling her i Landet eller senere Deportation her fra Landet, som — uden at skyldes vedkommendes Deltagelse i Frihedsbevægelsen eller

Medlemsskab i eller Tilknytning til det kommunistiske Parti — har haft sin Aarsag i nationale eller politiske Hensyn eller i vedkommendes Afstamning, yder Staten Erstatning efter tilsvarende Regler.

Administrationen af de i dette Afsnit omhandlede Erstatningssager er henlagt til Forvaltningsorganerne for vedkommende Krigsforsikringsforbund eller -institutter, for enkelte Spørgsmaals Vedkommende dog til Erstatningsraadet.

AFSNIT 5.

Støtte til Paabegyndelse eller Fortsættelse af Virksomhed eller Uddannelse samt til Genoprettelse af særlige Tab (§§ 56 og 57).

Til danske Statsborgere, der siden 9. April 1940 paa Grund af deres Deltagelse i Frihedsbevægelsen her i Landet eller deres Medlemsskab i eller Tilknytning til det kommunistiske Parti, jfr. Lov Nr. 349 af 22. August 1941, eller i øvrigt som Følge af Overgreb eller Forfølgelser foretaget af den tyske Besættelsesmagt eller dermed samarbejdende Korps, Organisationer eller Enkeltpersoner her i Landet har mistet eller har maattet forlade deres Erhverv eller har maattet afbryde eller udsætte deres Uddannelse uden selv at være i Stand til at bære den herved forvoldte Skade og uden at have Adgang til at faa Skaden genoprettet i Henhold til de øvrige i nærværende Lov fastsatte Bestemmelser, kan der, naar Omstændighederne taler derfor, ydes Støtte til Paabegyndelse eller Fortsættelse af en Virksomhed eller Uddannelse.

Under tilsvarende Omstændigheder kan der ydes Støtte for at afhjælpe Følger af følelige økonomiske Tab, der er lidt ved de i Stk. 1 omhandlede Forhold.

Den i Stk. 1 og 2 omhandlede Støtte, der kan ydes i Form af *Tilskud* eller *rentefrit Laan*, kan ikke overstige 5000 Kr.

Behandlingen af saadanne Sager er henlagt til Erstatningsraadet. Raadets Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt en Person opfylder Betingelserne for at komme i Betragtning, kan indankes for Ministeren for særlige Anliggender, hvis Afgørelse er endelig.

AFSNIT 6.

Erstatningsraadet (§§ 58—62).

Erstatningsraadet bestaar ifølge § 58 af en Formand og 6 andre Medlemmer. Formanden, der skal opfylde Betingelserne for at kunne beskikkes til Landsdommer, udnævnes af Kongen efter Indstilling af Ministeren for særlige Anliggender. 4 Medlemmer beskikkes af Ministeren for særlige Anliggender efter Indstilling af henholdsvis Arbejds- og Socialministeren, Finansministeren, Handelsministeren og Justitsministeren; 2 Medlemmer beskikkes efter Indstilling af Frihedsbevægelsens Samraad. For hvert af de nævnte 6 Medlemmer beskikker Ministeren for særlige Anliggender en Suppleant efter de for Beskikkelsen af Medlemmer fastsatte Regler. Ministeren for særlige Anliggender kan træffe Bestemmelse om, at Formandsskabet i Tilfælde af Formandens Forfald skal kunne udøves af en Stedfortræder, der skal opfylde Betingelserne for at kunne beskikkes som Formand.

Saafernt Frihedsbevægelsens Samraad maatte ophøre at bestaa, træffer Ministeren for særlige Anliggender forinden Samraadets Ophævelse og efter Forhandling med dette Bestemmelse om, hvorledes der vil være at forholde med Hensyn til Valget af Frihedsbevægelsens Repræsentanter i Erstatningsraadet.

I de efterfølgende Paragraffer fastsættes der nærmere Regler for Erstatningsraadets Virksomhed, og endelig bestemmes det i § 62, at naar Erstatningsraadet har afsluttet Behandlingen af samtlige de under Raadet henhørende Sager, der er rejst af paagældende inden for den i § 66 fastsatte Frist, bestemmes det ved kongelig Anordning, hvilken Statsmyndighed der skal træde i Stedet for Erstatningsraadet ved Behandlingen af de Sager, der fremtidig maatte rejses angaaende Ydelser i Henhold til denne Lov, og som ellers maatte henhøre under Erstatningsraadet.

AFSNIT 7.

Almindelige Bestemmelser. Lovens Ikrafttræden. (§§ 63—71).

I § 63 bestemmes, at for saa vidt Erstatningsraadet maatte finde det ønskeligt og stemmende med Billighed, at

der undtagelsesvis gives Erstatning eller Godtgørelse for Skader eller Tab, for hvilke Erstatning eller Godtgørelse ikke vil kunne ydes efter de i nærværende Lov indeholdte Bestemmelser, eller at der undtagelsesvis i det enkelte Tilfælde gives en højere Erstatning eller Godtgørelse end hjemlet ved nærværende Lov, kan Raadet herom afgive Indstilling til Ministeren for særlige Anliggender, der efter indhentet Tilslutning fra Finansministeren og Rigsdagens Finansudvalg kan træffe Bestemmelse om, at Erstatning eller Godtgørelse skal ydes.

Finder Erstatningsraadet, at der undtagelsesvis bør tillægges en Person en Hædersgave uden for de i Afsnit 2 omhandlede Tilfælde, kan dette ske under Anvendelse af den i Stk. 1 foreskrevne Fremgangsmaade.

Stk. 2 blev indføjet i Folketinget.

§ 64 indeholder forskellige Dispensationsbeføjelser.

I § 65 bestemmes det, at Personer, der under den tyske Besættelse har *udvist en nationalt uværdig Optræden*, og efterladte efter saadanne Personer er *afskaaret fra at modtage Erstatninger* eller Ydelser i Henhold til nærværende Lov.

Denne Bestemmelse havde oprindelig en anden Affattelse, der ændredes i Folketinget.

§ 66. *Begæring eller Ansøgning om Ydelser* i Henhold til nærværende Lovs Afsnit 3, 4, 5 og 7 skal fremsættes snarest muligt og *inden 3 Maaneder efter Lovens Ikrafttræden*, for saa vidt paagældende ved Lovens Ikrafttræden havde Ophold i Udlandet dog *inden 6 Maaneder efter dette Tidspunkt*.

Under særlige Omstændigheder kan vedkommende Myndighed bortse fra de i Stk. 1 nævnte Frister, dog at ingen Begæring eller Ansøgning kan fremsættes senere end 2 Aar efter Lovens Ikrafttræden.

Ifølge § 71 traadte Loven i Kraft 1. November 1945.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen paapegede *Ministeren for særlige Anliggender*, at Lovens Erstatningsregler navnlig paa tre Omraader adskiller sig fra den beslægtede Ulykkesforsikringslovgivnings tilsvarende Bestemmelser.

For det første har Erstatningsloven et *højere Erstatningsniveau*; baade Dagpenge og Invaliditets- og Dødsrerstatninger

udredes i Forhold til en større Del af den Indtægt, vedkommende tidligere havde, nemlig for Dagpengenes og Invaliditets-erstatningernes Vedkommende paa Grundlag $\frac{4}{5}$ af Aarslønnen og for Døds'erstatningernes Vedkommende ligeledes efter højere Procentsatser end efter den øvrige Lovgivning.

For det andet er *den Del af de paagældendes Indtægter, der ved Erstatningsberegningen kan tages i Betragtning, sat højere end i anden Lovgivning*, idet den maksimale Indtægt, der maa regnes med, er fastsat til 8000 Kr. aarligt mod f. Eks. for Tiden 3260 Kr. aarlig i den almindelige Ulykkesforsikringslov.

Endvidere indeholder Erstatningsloven den Afvigelse fra den øvrige Lovgivning, at den fastsætter et *Minimum for den Indtægt, der lægges til Grund ved Erstatningsberegningen*; der kan saaledes ikke regnes med lavere Indtægter end 4500 Kr.

Endelig er der lagt mægen Vægt paa, at *Erstatningerne i det videst mulige Omfang udbetales som Renter*, hvorved man tilsiger at sikre de paagældendes Underhold i Fremtiden.

Hvad angaar Bestemmelserne om Erstatningsniveauet og den maksimale Indtægt, der kan tages i Betragtning, stemmer dette ganske med den Ordning, der vil komme til at gælde for de søfarende efter den omtrent samtidig gennemførte handelsministerielle Lov, der indeholder en Forbedring af Krigs-Ulykkesforsikringsloven for de søfarende (jfr. Nr. 71). Erstatningslovens Minimum findes derimod ikke i Lovgivningen vedrørende de søfarende, men gælder praktisk talt alligevel for disse, fordi de søfarende faar Erstatning baade efter den særlige Krigs-Ulykkesforsikringslov for søfarende og efter den almindelige Krigs-Ulykkesforsikringslov. Loven vedrørende de søfarende fører i øvrigt til, at de søfarendes efterladte faar den samme Stilling som de efterladte efter Personer, der omfattes af Erstatningsloven.

Erstatning til de efterladte er efter Erstatningsloven fastsat saaledes, at eksempelvis en Enke uden Børn ikke kan faa under 2250 Kr. aarlig og en Enke med 2 Børn ikke under 3375 Kr. aarlig.

Hertil kommer saa, hvor Betingelserne derfor er til Stede, som Tillæg til Invaliditets- og Døds'erstatningerne efter Afsnit I de aarlige *Hædersgaver*, der ydes efter tilsvarende Regler som Hædersgaverne efter Lovene af 20. Marts 1940, 10. Juli 1940 og 9. August 1940. Ogsaa for Hædersgavernes Vedkommende blev Kredsen af Personer, som de udbetales til, udvidet i Folketinget.

Efter hvad Ministeren oplyste, har man lagt den største Vægt paa at lægge *Administrationen af Erstatningssagerne* ud til de Myndigheder, som hver især besidder den største Sagskundskab paa det paagældende Omraade. Sagerne om Erstatning i Anledning af Invaliditet og Død i Henhold til Afsnit I

er henlagt til Direktoratet for Ulykkesforsikringen og Sagerne om Tingsskadeerstatningerne i Henhold til Afsnit 4 til Krigsforsikringernes Forvaltningsorganer. Der er imidlertid enkelte Spørgsmaal, der ikke kan klares af den Administration, der allerede eksisterer i Forvejen. Dette gælder Bestemmelserne i Afsnit 2 om Hædersgaver, Afsnit 3 om Godtgørelse for Lidelse og Tort i Anledning af Frihedsberøvelse og Afsnit 5 om særlig Støtte til Paabegyndelse eller Fortsættelse af Virksomhed eller Uddannelse samt om Støtte til Genoprettelse af særlige Tab. Disse Spørgsmaals Behandling har man henlagt til et særligt, men midlertidigt Organ, *Erstatningsraadet*, i hvilket man har koncentreret Sagkundskab fra forskellige Omraader, og hvor ogsaa Frihedsbevægelsen er repræsenteret. Erstatningsraadet har tillige Opgaver i Forbindelse med Administrationen af Bestemmelserne i Lovens øvrige Afsnit; bl. a. bliver det Erstatningsraadet, der i givet Fald maa træffe Afgørelse af, om en Person hører til den Kreds af Personer, der omfattes af Lovens forskellige Afsnit.

De med Lovens Gennemførelse forbundne *Udgifter* var i Bemærkningerne til Lovforslaget anslaaet til 4 750 000 Kr. aarligt og 52,8 Mill. Kr. en Gang for alle. Efter at Lovforslaget var blevet ændret i Folketinget, mente Ministeren at maatte anslaa det aarlige Beløb til mellem 6 og 7 Mill. Kr. og Engangsbeløbet til 54,8 Mill. Kr.

Ved Lovforslagets første Behandling i Folketinget anbefalede *Holger Larsen* (Odense Amt) Lovforslaget, som dog paa forskellige Punkter maatte overvejes nærmere i et Udvalg. *Aksel Møller* (K. F.) fremsatte tillige med flere andre af Ordførerne Ønske om, at Loven kom til at gælde en større Kreds af Personer end oprindeligt foreslaaet. *Rager* (R. V.) sluttede sig hertil og nævnte i den Forbindelse, at der efter Loven burde kunne gives Erstatning til de efterladte efter Personer, som paa Frihedsbevægelsens Foranledning var blevet dræbt ud fra en fejlagtig Formodning om, at de havde gjort sig skyldige i Angiveri. At der skulde gives Erstatning for Underforsikring var beklageligt, men maaske nødvendigt. Man burde imidlertid i saa Fald fradrage, hvad der var betalt for lidt i Forsikringspræmier. *Svend Nielsen* (D. K.) gjorde bl. a. gældende, at Hædersgaverne og Erstatningerne for Tort og Lidelse burde være skattefrie, og at Erstatningerne for Fængselsophold var meget lave. Desuden beklagede han, at der ikke skulde betales fuld Erstatning for mistede Effekter. *Stærmosé* (D. S.) mente ogsaa, at Forslagets Bestemmelser paa enkelte Punkter var for snævre. Som Helhed ansaa han dog Forslaget for godt. *Oluf Pedersen* (D. R.) fandt, at Lovforslaget var for ensidigt, idet det næsten udelukkende gjaldt Folk af en bestemt politisk

Indstilling. Erstatningsbestemmelserne burde udvides, saa at flere kom ind under dem. Paa den anden Side faldt det efter hans Opfattelse uden for Lovens Rammer, at der skulde ydes Hædersgaver til Kommuniste. Endvidere gjorde han Indsigelse mod, at Frihedsbevægelsen skulde være repræsenteret i Erstatningsraadet. Ogsaa en Række andre Spørgsmaal diskuteredes under Debatten, i hvilken flere Medlemmer uden for Ordførernes Kreds deltog.

Angaaende Spørgsmaalet om *Skattefrihed* for Hædersgaver og for Godtgørelser for Tort og Lidelse udtalte *Ministeren for særlige Anliggender*, at det ikke kunde afgøres inden for Erstatningslovens Rammer; men Ministeriet havde Opmærksomheden henledt paa Sagen og vilde, saa snart Lovforslaget var vedtaget, tage den op til Forhandling med Skattemyndighederne.

De af Udvalget eller Ministeren til anden Behandling stillede Ændringsforslag blev alle vedtaget enstemmigt, medens nogle af *Oluf Pedersen* stillede Ændringsforslag forkastedes med alle Stemmer mod 2.

I Folketingsudvalgets Betænkning udtales bl. a., at »med den korte Tid, der har været levnet til Gennemgangen af dette meget omfangsrige Lovforslag, har det ikke været muligt saa indgaaende, som det var ønskeligt, at beskæftige sig med de Paragraffer, som alene vedrører rent *lovtekniske eller administrative Bestemmelser*, og Ansvaret for disse Paragraffer hviler derfor paa Ministeren.

Under Udvalgets Arbejde med Lovforslaget har Drøftelsen især samlet sig om § 1 (Lovforslagets Omraade). I Overensstemmelse med de Synspunkter, som fra alle Sider blev gjort gældende under Lovforslagets første Behandling, har Udvalget bestræbt sig for at opnaa en *Udvidelse af Forslagets Omraade*. Formaalet har været at inddrage Personer, som uden at have været direkte engageret i Frihedskampen dog maa siges at høre til Besættelsestidens Ofre.

Under Samraad med Ministeren for særlige Anliggender forelagde denne i Overensstemmelse med denne Betragtning et Ændringsforslag, hvorved *Personer, der mere tilfældigt var blevet Ofre for Krigshandlinger eller krigslignende Handlinger her i Landet, inddroges* under Lovens Omraade. Som Betingelse for, at disse Personer efter det foreløbige Ændringsforslag skulde kunne modtage Invaliditets- eller Dødsersättning, foresloges imidlertid en Bestemmelse om, at *Erstatning skulde gøres betinget af den skadelidtes eller efterladtes økonomiske Kaar*. Udvalget tiltraadte Udvidelsen af Lovforslagets Omraade, men maatte fastholde, at *alle, der faldt ind under Loven, maatte behandles ens*, og at man derfor, saafremt Kravet om en Hensyntagen til skadelidtes økonomiske Kaar skulde opret-

holdes, maatte mene, at denne ogsaa burde gælde de i det oprindeligt forelagte Lovforslag omhandlede Personer.

Angaaende det til § 37 stillede Ændringsforslag, hvorved Adgangen til at faa tilkendt *Hædersgaver* efter Lovforslaget udvidedes til at omfatte *Personer, som har været Ofre for de saakaldte Clearing-Mord*, eller deres efterladte, udtaler Udvalget: »Ændringsforslaget, som er stillet af Ministeren for særlige Anliggender, tiltræder Udvalget ud fra den Betragtning, at Clearing-Mordene maa ligestilles med den Nedskydning af Gidsler, som fandt Sted i andre besatte Lande, og som i alt Fald i Norge er inddraget under tilsvarende Hædersgavebestemmelser. Paa samme Maade har Udvalget yderligere tiltraadt Ændringsforslag til § 37, ligeledes stillet af Ministeren for særlige Anliggender. Ved dette Ændringsforslag tildeles der det danske Politis og Grænsegendarmeris Ofre under Besættelsestiden Ret til Hædersgaver paa lige Fod med Frihedsbevægelsens aktive Deltagere og Medlemmer af det kommunistiske Parti.

Med Hensyn til Bestemmelsen i Afsnit 4 om *Erstatning for Tingsskade* har Udvalget overvejet Mulighederne for en Udvidelse af Forslagets Regler, saaledes at Erstatning kan ydes til Personer, der har været Ofre for Bombardementer, som Tillæg til Krigsforsikringserstatningerne.

Der har ikke kunnet opnaas Enighed om en saadan Udvidelse. Ministeren for særlige Anliggender har henledt Udvalgets Opmærksomhed paa, at hele Forholdet om Krigsforsikringserstatningerne er til Overvejelse i Regeringen.»

Der var i Udvalget nogen Bekymring for de Konsekvenser, § 63 kunde medføre. »Man har anset det for betænkeligt at opretholde denne Bestemmelse i Forslaget, hvorved der gives *en temmelig vid Adgang til at dispensere* fra næsten enhver Bestemmelse i Lovforslaget. Paa den anden Side har Udvalget ikke ment at ville stille noget Ændringsforslag til denne Paragraf. Udvalget er imidlertid beroliget ved, at § 63 kun kan komme til Anvendelse, hvor ganske særlige Forhold taler derfor, altsaa som en ren Undtagelse. Det er ligeledes en Betyngelse, at denne Dispensationsbeføjelse kun kan anvendes med Tilstutning i hvert enkelt Tilfælde af Finansministeren og Rigsdagens Finansudvalg. Der er Enighed i Udvalget om, at Rigsdagens Tilstutning til denne Paragraf ikke kan danne Præcedens for fremtidig Lovgivning.»

Oluf Pedersen (D. R.) kunde ifølge en Særudtalelse tiltræde Flertallets Betænkning som et stort Fremskridt, men han ønskede, at ogsaa Hædersgaven kom til at omfatte de tilfældige Ofre, at de 50 Kr. ugentlig for Ophold i tysk Koncentrationslejr blev forhøjet til 100 Kr., og at de to Medlemmer, der skal beskikkes af Ministeren efter Indstilling af Frihedsbevægelsens Samraad, i Stedet for blev valgt af Rigsdagen.

Efter at Udvalgets Betænkning forelaa, afgav det senere en *Tillægsbetænkning*, i hvilken Ministeren stillede Ændringsforslag om, at der undtagelsesvis skulde kunne tildeles en Person en Hædersgave uden for de i Afsnit 2 omhandlede Tilfælde. Ogsaa dette Ændringsforslag vedtoges. Det havde til Formaal at muliggøre en fuldstændig Oprensning for *Personer, som uskyldigt er blevet invaliderede eller dræbt paa Grund af Mistanke om landsforræderiske Handlinger*.

Ved Lovforslagets tredie Behandling i Folketinget vedtoges det enstemmig med 91 Stemmer.

I *Landstinget* gav *H. P. Johansen* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning. Angaaende Udgiften pegede han paa, at selv om den godt kunde tynde paa et i Forvejen overbelastet Budget, var Beløbet dog forholdsvis lille i Sammenligning med, hvad andre Lande i de kommende Aar kommer til at udrede til Invalid, Krigsenker og Børn, der har mistet deres Forsørger. *Elmquist* (V.) fandt i Hovedsagen den foreslaaede Ordning rimelig og retfærdig, men havde dog enkelte Indvendinger at gøre mod den. Det maatte saaledes beklages, at der var en lille Kreds af Personer, som slet ikke hørte fra Statsmagten, skønt de vilde have haft Krav paa Erstatning eller Pension, hvis deres Indtægt havde ligget lidt lavere, end Tilfældet var. Ogsaa dem burde der paa en eller anden Maade tænkes paa. Tillige kritiserede han bl. a. Bestemmelsen i § 26, hvorefter en af Direktoratet fastsat Rente ikke kan nedsættes, naar der er forløbet 5 Aar efter Rentens første Fastsættelse, ligesom han beklagede, at der ikke i Loven var Hjemmel for, at Hædersgaver skulde være skattefri. *Bonnichsen* (K. F.) mente, at Ministeren havde haft en meget heldig Haand ved Udformningen af Lovforslaget, der dog paa flere Punkter var blevet forbedret under Behandlingen i Folketinget. Han udtalte bl. a. Haab om, at man vilde tage large paa Bestemmelsen om, at der under særlige Omstændigheder kan ydes Hjælp til efterladte Børn, ogsaa efter at de er fyldt 18 Aar. *P. N. Petersen (Røjle)* (R. V.) mente ikke, at Forslaget paa alle Punkter var fuldt tilfredsstillende, idet han eksempelvis kritiserede, at Frihedsbevægelsens Samraad skulde være repræsenteret i Erstatningsraadet. Ogsaa han kunde dog tiltræde Forslaget, idet han fremhævede, at her var et Omraade, hvor man ikke maatte være karrig.

Lovforslaget underkastedes i Landstinget en kortvarig Udvalgsbehandling. I Udvalget drøftede man, efter hvad der oplyses i Betænkningen, forskellige Bestemmelser i Lovforslaget, derunder Spørgsmaalet om en Mulighed for at tildele dem, der paa Grund af for stor Indkomst ikke kan faa Adgang til de i Loven omhandlede almindelige Ydelser, den i Forslaget

§ 37 omhandlede Hædersgave samt Spørgsmaalet om en Udvidelse af det i § 26, Stk. 4, fastsatte Aaremaal og en Ændring af Reglerne i § 58.

»Ministeren har heroverfor udtalt, at han, saafremt de paa-gældende eller deres efterladte, som paa Grund af for høj Indkomst ikke kan faa almindelig Erstatning, ikke kan falde ind under Dispensationsbestemmelsen i § 63, Stk. 2, vil finde Udvej for at give Udtryk over for dem for Grunden hertil og for det offentliges Deltagelse over for dem.

Hvad § 26, Stk. 4, angaar, har Ministeren henvist til det ønskelige i, at Regelen her bliver den samme som i Ulykkesforsikringsloven og dermed paa Linie liggende Love, ligesom Ministeren ikke har set sig i Stand til at imødekomme Ønsket om Ændringer i Forslagets § 58.«

Lovforslaget vedtoges i Landstinget enstemmigt med 47 Stemmer.

B.

Ikke endeligt vedtagne Forslag.

1. Forslag til Lov om Tilbagebetaling af Fortjeneste ved Erhvervsvirksomhed m. v. i tysk Interesse. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 1609].

Fremsat i *Folketinget* 27/9, (F. Sp. 1577). 1. Beh. 28/9, (F. Sp. 1709 og 1735). Partiernes Ordførere: Ludvig Christensen, Kristen Amby, Vagn Bro, Bertel Dahlgaard, Svend Nielsen og Hoff. Henvist til Udvalg paa 21 Medlemmer (Ludvig Christensen, Alfred Andersen, Fr. Dalgaard, Holger Eriksen, Johs. Hansen, Qvist Hansen, Gustav Pedersen, Smørum, Bertel Dahlgaard, Rager, Kristen Amby [Formand], Finnemann Bruun, Korsgaard, Victor Larsen, Vagn Bro [Sekretær], Elgaard, Heilesen, Sønderup, Svend Nielsen, Hoff og Oluf Pedersen).

Ved Lov Nr. 259 af 1. Juni 1945 om Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed samt ved Lov Nr. 406 af 28. August 1945 om Tillæg til nævnte Lov er der fastsat Bestemmelser om, hvorledes der vil være at forholde med de groveste og grove Tilfælde af »Værnemageri«. Herudover foreligger der imidlertid en Række Tilfælde, hvor Samarbejdet med Besættelsesmagten, de tyske Organer eller tyske Firmaer ikke har været af en saadan Karakter, at Bestemmelserne i Straffelovstillæggene kan anvendes, men hvor dog den almindelige Retsbevidsthed tilsiger, at de paagældende ikke bør have Tilladelse til at bevare den paa den danske Stats Bekostning ved Samarbejdet opnaaede Profit. Ved Lov Nr. 330 af 12. Juli 1945 om Revision af visse tyske Betalinger er der tilvejebragt Hjemmel for ved Hjælp af et særligt Udvalg at gennemføre en Revision af hele det økonomiske Samkvem med Besættelsesmagten og Tyskland

i det hele under Besættelsestiden. Revisionsloven tager imidlertid alene Sigte paa at faa fastslaaet Størrelsen af den indvundne Fortjeneste, hvorimod den ikke tager Stilling til, hvorledes der vil være at forholde med de konstaterede Fortjenester. For at faa fastsat nærmere Regler herom fremsatte Handelsministeren i Slutningen af September 1945 dels det heromhandlede Lovforslag, dels det Side 369 (jfr. den følgende Sag) omtalte Forslag til Lov om Avancebegrænsning. Der var ikke i disse Tilfælde Tale om at paalægge nogen Art af Straf, og Handelsministeren fremhævede udtrykkeligt i sin Fremsettelsestale, at den Omstændighed, at et Firma omfattedes af de foreslaaede Lovbestemmelser, ikke var ensbetydende med, at de paagældende Firmaer havde gjort sig skyldige i Værnemageri.

Grænsen mellem de to Lovforslag var, efter hvad Handelsministeren udtalte, »den, at i *Forslaget om Tilbagebetaling* af Fortjeneste ved Erhvervsvirksomhed behandles de Virksomheder, der er oprettet efter den 9. April 1940 eller efter dette Tidspunkt, er blevet væsentligt omdannet eller udvidet, medens *Forslaget om Avancebegrænsning* omfatter de ældre og uforandrede Firmaers Forhold. Det er formentlig berettiget paa Forhaand at gaa ud fra, at de Firmaer, hvis Forhold behandles i Lovforslaget om Tilbagebetaling af Fortjeneste, ligger nærmere ved Grænsen for Værnemageriet end de Firmaer, der omhandles i Lovforslaget om Avancebegrænsning, og det vil derfor ogsaa ses, at de i det førstnævnte Lovforslag omhandlede Firmaer foreslaas behandlet noget strengere end de Firmaer, der omhandles i Lovforslaget om Avancebegrænsning. I Lovforslaget om Tilbagebetaling af Fortjeneste har man endvidere optaget en Opamlingsparagraf, § 8, der omfatter alle, som har haft økonomiske Mellemværender med Tyskerne, og som ikke omfattes af nogen af de særligt behandlede Kategorier i de to Love«.

De to Lovforslag var udarbejdet efter Forhandling med Partierne og med Tilslutning af de 4 største Partier, men da ikke alle Partier kunde tiltræde de foreliggende Forslag paa Forhaand, fremsattes Forslagene til fri Forhandling.

Ingen af dem naaede imidlertid at blive færdigbehandlet inden Rigsdagssamlingens Slutning. De gennemførtes først efter at være genfremsat i Begyndelsen af Rigsdagssamlingen 1945—46.

Hvad Tilbagebetalings-Lovforslaget gik ud paa, var i Hovedsagen følgende:

Ifølge § 1 skulde den foreslaaede Lovs Bestemmelser kun komme til Anvendelse paa Personer, Firmaer og juridiske

Personer, hvis Forhold ikke omfattes af Lovene om Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed, eller hvis Fortjeneste dog ikke fuldt ud er inddraget i Statskassen i Henhold til de nævnte Love, eller hvis Forhold ikke omfattes af Loven om Avancebegrænsning vedrørende visse Leverancer og Arbejder m. v. Undtaget fra Lovens Omraade skulde tillige være Forretningsmellemværender, i hvilke hele Betalingen har fundet Sted i frie Deviser.

§§ 2 og 3 handlede om *Industri- og Haandværksvirksomheder*, og det foresloges, at den opnaaede Fortjeneste ved Arbejde for Tyskerne skulde tilbagebetales efter en Skala for tilladt Fortjeneste, der varierede fra 0 pCt. til 4 pCt. af Kostprisen efter nærmere i Paragrafferne angivne Kriterier. Man havde dog af Hensigtsmæssighedshensyn fra Kravet om Tilbagebetaling undtaget alle Virksomheder, hvis samlede tyske Omsætning ikke har oversteget 10 000 Kr., ligesom man undtog alle Leverandører, der maatte antages ikke at have været klar over Leverancens Formaal.

I Forslagets § 4 omhandlede de Firmaer, der har solgt *egentlige Handelsvarer* til Tyskerne, og den Fortjeneste, man tillod disse Virksomheder at beholde, varierede efter tilsvarende Kriterier som for Industrivirksomhedernes Vedkommende fra 0 til $\frac{1}{4}$ af den inden for den paagældende Branche sædvanlige Nettofortjeneste. Ogsaa her undtog man Virksomheder, hvis samlede tyske Omsætning ikke har oversteget 10 000 Kr., samt Underleverandører, der ikke har været klar over Leverancens Formaal. Bestemmelserne om Handelsfirmaer anvendtes ligeledes ifølge § 5 paa Virksomheder, som har udført *Transport af Personer eller Gods*, eller som har paataget sig *Speditions-, Lastnings- eller Losningsarbejde* for Tyskerne. Fra Bestemmelserne undtoges dog Transporter, for hvilke Fragtraterne har været fastsat eller godkendt af Fragtnævnet.

I § 6 omhandlede de Virksomheder, der har *udlejet Maskiner, Entreprenørmateriel, Køretøjer, Heste o. s. v.* til Tyskerne. Da Forholdene i disse Tilfælde er saa uensartede, foreslog man ikke nogen obligatorisk Tilbagebetalingspligt, men der skulde tillægges Revisionsudvalget Bemyndigelse til i de Tilfælde, hvor det findes rimeligt, at kræve Tilbagebetaling af den ved Arbejdet for Tyskerne oppebaarne Ind-

tægt, som overstiger, hvad der i det enkelte Tilfælde maa anses for passende.

§ 7 omhandlede dem, der har virket som *Agent, Formidler, Financier, Hverver* af Arbejdskraft el. lign. for tyske Ordregivere, og det foresloges, at disse Personer som Hovedregel skulde tilbagebetale den Del af deres Fortjeneste paa Tyskerne, der overstiger 8000 Kr. aarlig.

§ 8 var som nævnt en Opsamlingsparagraf, omfattende alle, som i øvrigt har haft *økonomiske Mellemværender med Tyskerne*. Heller ikke her foreslog man nogen absolut Tilbagebetalingspligt, men Adgangen til at kræve Tilbagebetaling var gjort fakultativ, og Revisionsudvalget kunde kræve tilbagebetalt den Del af Indtægten paa Tyskerne, der ligger ud over, hvad der i det enkelte Tilfælde maa anses for passende.

§ 9 omhandlede endelig Personer, der som *Medlem af Bestyrelser, Aktionærer, Direktører el. lign.* har haft ekstraordinært store Indtægter fra Virksomheder, der har arbejdet for Tyskerne, og det foresloges, at disse skal tilbagebetale den Del af deres Indtægt, der overstiger deres gennemsnitlige skattepligtige Indtægt i Aarene 1937—39.

§ 10 omhandlede de Firmaer, hvis Regnskaber ikke er i en saadan Orden, at de i de foregaaende Paragraffer givne Regler kan bringes til Anvendelse, og det foresloges, at Revisionsudvalget i disse Tilfælde skulde kunne forlange tilbagebetalt et skønsmæssigt anslaaet Beløb.

I § 11 foresloges det, at den tilbagebetalingspligtige skulde have en vis Ret til at faa tidligere betalt eller paa-lignet *Indkomstskat nedsat*.

De efterfølgende Paragraffer indeholdt en Række Bestemmelser af mere speciel Karakter samt om Adgang for den tilbagebetalingspligtige til at faa trufne Afgørelser forelagt et *Ankenævn* m. v.

Lovforslaget underkastedes i *Folketinget* en meget indgaaende Førstebehandling, under hvilken der fra forskellig Side blev fremsat Ønsker om Ændringer paa en Række Punkter. Sagen henvistes derefter til Behandling i et Udvalg, der imidlertid ikke naaede at afgive Betænkning inden Rigsdagssamlingens Slutning.

2. Forslag til Lov om Avancebegrænsning vedrørende visse Leverancer og Arbejder m. v., omfattet af Lov Nr. 330 af 12. Juli 1945 om Revision af visse tyske Betalinger. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 1627].

Fremsat i *Folketinget* 27/9 (F. Sp. 1577). 1. Beh. 2³/₉ (F. Sp. 1710 og 1735). Partiernes Ordførere: Ludvig Christensen, Kristen Amby, Vagn Bro, Bertel Dahlgaard, Svend Nielsen og Hoff. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Tilbagebetaling af Fortjeneste m. v. i tysk Interesse (jfr. Side 365).

Lovforslaget fremsattes og behandledes sammen med Forslag til Lov om Tilbagebetaling af Fortjeneste ved Erhvervsvirksomhed m. v. i tysk Interesse (jfr. nærmest foregaaende Sag), til hvilket det havde nær Tilknytning. Angaaende Formaalet med Lovforslaget kan henvises til, hvad der herom er anført Side 365. Yderligere skal til Begrundelse af Lovforslaget gengives følgende Uddrag af Bemærkningerne til det:

»Under den tyske Besættelse af Landet har der i meget stort Omfang fundet et erhvervsmæssigt Samarbejde Sted mellem her i Landet hjemmehørende Enkeltpersoner eller Virksomheder og Besættelsesmagten. Der foreligger imidlertid en Række Tilfælde, hvor Samarbejde dels har været uundgaaeligt som Følge af Tvang eller alvorlige Trusler fra tysk Side, dels har fundet Sted efter Henstilling fra danske Myndigheder, dels efter Anvisning af med Regeringen samarbejdende Erhvervsorganisationer og dels i øvrigt til Varetagelse af danske Interesser, saaledes f. Eks. for at opnaa tilført Landet Raastoffer eller andre Forsyninger til Gavn for det danske Samfund. Endelig er der en lang Række Tilfælde, hvor de paagældende Virksomheder har ment sig nødsaget til at samarbejde med Besættelsesmagten, de tyske Organer eller tyske Firmaer, men har søgt saavidt muligt at begrænse dette Samarbejde. Under Hensyn til, at dette Arbejde i tysk Interesse er finansieret af den danske Stat, som i saa Henseende har befundet sig i en Tvangssituation, findes der at burde ske en vis Regulering af den opnaaede Fortjeneste.«

Lovforslaget var opbygget efter i Hovedsagen samme Princip som Lovforslaget om Tilbagebetaling af Fortjeneste, men saaledes at Reglerne var væsentlig lempeligere.

Ifølge Lovforslagets § 1 skulde Avancebegrænsningsloven kun komme til Anvendelse paa Personer, Firmaer og juridiske Personer, hvis Forhold ikke omfattedes af Lovene

om Landsforræderi og anden landsskadelig Virksomhed, eller hvis Fortjeneste dog ikke fuldt ud er inddraget i Statskassen i Henhold til de nævnte Love, eller hvis Forhold ikke omfattes af Tilbagebetalingsloven. Fra Lovens Omraade skulde være undtaget Forretningsmellemværender, i hvilke hele Betalingen har fundet Sted i frie Deviser.

§ 2 indeholdt følgende Bestemmelser:

Personer, Firmaer eller juridiske Personer, som efter den 9. April 1940 her i Landet for tysk Regning direkte eller indirekte har udført *Leverancer eller Arbejder* af den i Lov Nr. 330 af 12. Juli 1945 om Revision af visse tyske Betalinger § 1, Stk. 1, Pkt. 1, 3 og 4, omhandlede Art, dog ikke Levering af Handelsvarer, jfr. herom nærværende Lovs § 3, og som herved har opnaaet en *Nettofortjeneste, der er højere end 4 pCt. af Kostprisen*, skal til Statskassen *tilbagebetale den overskydende Fortjeneste*.

Saafernt Branchens sædvanlige Fortjeneste paa tilsvarende Arbejder før den 9. April 1940 har været mindre end 4 pCt., kan det i ovennævnte Lov Nr. 330 af 12. Juli 1945 nævnte Revisionsudvalg for tyske Betalinger nedsætte den efter nærværende Paragrafs 1. Stykke tilladte Fortjeneste tilsvarende.

Prisdirektoratet fastsætter efter Forhandling med den paagældende Branche og under Rekurs til Pris-Ankenævnet, hvad der i denne Henseende er at anse som sædvanlig Nettofortjeneste.

Tilbagebetaling kan dog *ikke kræves af Virksomheder, hvis samlede tyske Omsætning ikke har oversteget 50 000 Kr., eller af Underleverandører, der maa antages ikke at have været klar over Leverancens Formaal*.

§ 3 angik *Handelsvirksomhederne*, der i Almindelighed skulde tilbagebetale den Del af deres Fortjeneste paa Omsætningen med Tyskerne, der har oversteget 60 pCt. af den inden for vedkommende Branche sædvanlige Nettofortjeneste. Ogsaa her undtog man Omsætninger under 50 000 Kr. og godtroende Underleverandører. Endvidere foresloges det, at Bestemmelserne ikke skulde komme til Anvendelse paa Leverancer af Landbrugsprodukter, Fisk og Frugt, der har fundet Sted gennem Landbrugsministeriet eller Landbrugsministeriets Eksportudvalg, medmindre den derved oppe-

baarne Indtægt overstiger, hvad der i de enkelte Tilfælde maa anses for passende. Allerede praktiske Hensyn nødvendiggør, efter hvad Handelsministeren udtalte i sin Fremsettelsestale, denne Undtagelse.

§ 4 vedrørte Virksomheder, der har udført Transport af Personer eller Gods, eller som har paataget sig Speditions-, Lastnings- eller Losningsarbejde for Tyskerne.

§ 5 omhandlede Afhændelse, Udleje eller Bortforpagtning af fast Ejendom med eller uden Løsøre til Tyskerne. Behandlingen af disse Spørgsmaal foresloges henlagt til det særlige Vurderingsnævn, der omhandles i Lov Nr. 307 af 29. Juli 1945 om Tillæg til Indkvarteringslovgivningen.

§ 6 indeholdt den samme Bestemmelse som § 10 i Lovforslaget om Tilbagebetaling, om Adgang til skønsmæssigt at kræve Tilbagebetaling af Firmaer, hvis Regnskaber ikke er i tilstrækkelig god Orden.

De følgende Paragraffer havde nogenlunde samme Indhold som de tilsvarende Bestemmelser i Tilbagebetalingsloven.

Ved Lovforslagets første Behandling blev det fra flere Sider gjort til Genstand for en ret indgaaende Kritik. Sammen med Tilbagebetalingslovforslaget behandlede det i et Udvalg, der ikke naaede til Ende med sit Arbejde inden Rigsdagssamlingens Slutning. Lovforslaget færdigbehandlede derfor først i Begyndelsen af den nye Rigsdagssamling.

3. Forslag til Lov om Oprejsning til uforskyldt internerede Personer. (Justitsminister *Busch-Jensen*). [A. Sp. 1573].

FremSAT i *Folketinget* ²⁷/₉ (F. Sp. 1544). 1. Beh. ²⁸/₉ (F. Sp. 1689). Partiernes Ordførere: Bundvad, Hjermind, Vagn Bro, Bertel Dahlgaard, Svend Nielsen, Stærmose og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bundvad [Sekretær], Anders Andersen, Chr. Christiansen, Fr. Dalggaard, Victor Gram, Holger Larsen [Odense A.], Villumsen, Bertel Dahlgaard, P. D. Jensen, Hjermind, Fabricius, Kastrup Olsen, Vagn Bro [Formand], Elgaard og Sønderup). Betænkning (B. Sp. 207) afgivet ¹/₁₀. (Ordfører: Vagn Bro). 2. Beh. ¹/₁₀ (F. Sp. 1884).

I Dagene umiddelbart efter Tysklands Kapitulation blev ved *Frihedsbevægelsens* Foranstaltning et stort Antal Personer taget i Forvaring og undergivet *Internering*. Interneringerne fandt, efter hvad der anføres i Bemærkningerne til det heromhandlede Lovforslag, Sted efter Ordre fra Frihedsraadet paa Grundlag af Instrukser og Navnelister udfærdiget af Frihedsraadets Arrestationsudvalg. Disse Instrukser og Navnelister var blevet til under Besættelsen og med Henblik paa den Situation, at der her i Landet vilde finde Kamphandlinger Sted, i hvilke Modstandsbevægelsens Styrker var inddraget, og uden at der var Politi til Raadighed til at opretholde Ro og Orden. Interneringerne skulde derfor tjene to Formaal: 1) at sikre *Modstandsbevægelsen* eller de allierede Hære mod at blive faldet i Ryggen af nationalt upaalidelige Personer, 2) at *undgaa Lynchjustits* fra Befolkningens Side.

Disse Synspunkter maatte føre til at arrestere ikke blot alle, der direkte var gaaet i tysk Tjeneste eller havde optraadt som Stikkere, men ogsaa Personer, der var Medlemmer af nazistiske eller andre tyskorienterede Partier, ligesom det ansaas for nødvendigt foreløbig at sikre Personer, der havde henledt Opmærksomheden paa sig ved at have utilbørligt Samkvem med tyske Soldater eller andre herværende Tyskere.

Disse Retningslinier laa til Grund for de i Dagene efter den 4. Maj 1945 stedfundne Interneringer. Man var — oplyses det videre i Bemærkningerne — fra Frihedsbevægelsens Side ganske klar over, at Interneringerne herefter vilde komme til at omfatte et betydeligt Antal Personer, mod hvem der ikke senere vilde blive rejst strafferetlig Forfølgning, men det var ikke muligt i sidste Øjeblik at foretage en Ændring af Retningslinierne.

Interneringerne var altsaa og blev af Regeringen betragtet som en ganske ekstraordinær af Krigsforholdene nødvendig-gjort Sikringsforanstaltning, paa hvilken det var umuligt at lade Grundlovens og Retsplejelovens Regler om Anholdelse og Fængsling finde Anvendelse.

Derfor blev alle Arrestationer i Tiden indtil den 13. Maj 1945, da Politiet traadte i Funktion, foretaget af Frihedsbevægelsens Styrker og paa Frihedsbevægelsens Ansvar. Det drejede sig for hele Landet om i alt ca. 27 800 Personer. Arrestationer efter den 13. Maj er derimod foretaget af Politiet, og der er for disse Arrestationers Vedkommende gaaet frem i Overensstemmelse med Grundloven og Retsplejeloven.

De Personer, der var arresteret af Frihedsbevægelsen i Tiden fra den 4. til den 13. Maj og ikke atter løsladt, forblev internerede under Frihedsbevægelsens Ansvar, idet Politiet var ude af Stand til paa een Gang at overtage den fortsatte Undersøgelse af de interneredes Sager under Iagttagelse af

Reglerne for Fremstilling i Grundlovsforhør m. v. Disse Personer overgik først til Politiet, efterhaanden som deres Sager var saaledes oplyst, at Politiet blev i Stand til at overtage den videre Forfølgning.

Af de ca. 21 800 Personer, der blev interneret af Modstandsbevægelsen, var allerede inden den 13. Maj 1945 løsladt ca. 7000, og inden den 10. September 1945 var alle internerede overgaaet til Politiet eller løsladt. De løsladte var for den alt overvejende Del Personer, der ved deres Optræden under Besættelsen selv havde givet Anledning til Interneringen og derfor ikke havde noget rimeligt Krav paa Oprejsning eller Erstatning. Der fremkom imidlertid trods al anvendt Omhu *Fejltagelser*, hvorved aldeles sagesløse Personer blev underkastet Internering. Disse Fejltagelser hidrørte navnlig fra Navne- eller Bopælsforvekslinger, men det kan ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget »heller ikke udelukkes, at der er foretaget Interneringer paa Grundlag af Anmeldelser, som senere har vist sig ganske grundløse. De Mennesker, der saaledes er blevet interneret ved en Fejltagelse, har et utvivlsomt berettiget *Krav paa Oprejsning og Erstatning* for den Krænkelser, der er forvoldt dem. Efter de af Frihedsbevægelsen foreløbig tilvejebragte Oplysninger omfatter denne Gruppe ikke over ca. 300 Tilfælde i hele Landet.

Fra Frihedsbevægelsens Side har man som en foreløbig Foranstaltning udfærdiget *Erklæringer af forskellig Farve og Indhold* til de løsladte, saaledes at de Personer, hvis Internering efter de foreliggende Oplysninger skyldes en Fejltagelse, har faaet udleveret en hvid Erklæring, i hvilken det attesteres, at Interneringen har beroet paa en Fejltagelse, og at der intet foreligger for Arrestationsudvalget om, at den paagældende har begaaet nogen udansk Handling. Da disse Erklæringer udfærdiges uden nogen indgaaende Undersøgelse, kan de ikke danne Grundlag for en endelig Løsning af Spørgsmaalet om Oprejsning til de uforskyldt internerede.

De fra Internering løsladte Personer kan imidlertid ikke gaa frem efter Reglerne i Retsplejelovens Kap. 93 a om Oprejsning i Anledning af strafferetlig Forfølgning, der kun hjemler Mulighed for Erstatning for uforskyldt Anholdelse, Varetagtsfængsel og Straf, og der er derfor efter Justitsministeriets Opfattelse Trang til en Ordning, der aabner Mulighed for Oprejsning og Erstatning for Formueskade, Lidelse og Tort efter en betryggende Prøvelse af, hvorvidt den stedfundne Internering har været uforskyldt.

Da Interneringen som foran anført har været en ganske ekstraordinær af Krigsforholdene begrundet Foranstaltning, bør de i Retsplejeloven fastsatte Betingelser for Tilkendelse af Erstatning ikke uden videre overføres paa de heromhandlede

Tilfælde, ligesom det af samme Grund ikke findes hensigtsmæssigt at henlægge Behandlingen af disse Sager til de ordinære Domstole. Dertil kommer, at der, uanset at Antallet af Fejltagelser formentlig er meget ringe i Forhold til det store Antal Interneringer, dog maa paaregnes at fremkomme et saa betydeligt Antal Erstatningsbegæringer, at det med en ordinær Domstolsbehandling vilde medføre en Belastning af Domstolene, som disse under de nuværende Forhold ikke kunde bære. Justitsministeriet har derfor anset det for rettest, at disse Sager undergives en mere enkel og hurtig Behandling ved *særlige Nævn*, hvis Sammensætning yder en betryggende Garanti for en forsvarlig Behandling og Afgørelse.

Ud fra disse Synspunkter udarbejdede Justitsministeriet et Lovforslag, der blev gjort til Genstand for en indgaaende Behandling i Folketinget, men ikke naaede at komme til tredie Behandling inden Rigsdagssamlingens Slutning.

I nedenstaaende Gengivelse af Lovforslagets væsentligste Bestemmelser er der gjort Rede for en Række Ændringer, som indføjedes i Lovforslaget ved dettes anden Behandling i Folketinget, efter at Sagen havde været overvejet i et Udvalg.

§ 1. Personer, der uforskyldt har været undergivet Internering ved Frihedsbevægelsens Foranstaltning, har Ret til Erstatning for den ved Interneringen tilføjede Formueskade, Lidelse og Tort.

Interneringen kan ikke anses for uforskyldt, saafremt den paagældende under den tyske Besættelse har tilhørt Partier eller Organisationer, der har samarbejdet med eller er blevet støttet af Besættelsesmagten, eller som har givet Udtryk for en tyskorienteret eller nazistisk Indstilling, eller saafremt han har samarbejdet med *eller udført Arbejde for Besættelsesmagten eller i dennes Interesse*, under Besættelsestiden har haft utilbørligt Samkvem med herværende Tyskere eller paa anden Maade har udvist nationalt uværdig Optræden, saaledes at det maatte anses for rimeligt ved Landets Befrielse at iværksætte en foreløbig Sikring af den paagældendes Person.

I Folketinget udgik de kursiverede Ord, og i Stedet for indføjedes: »Besættelsesmagten eller med denne samarbejdende Personer eller Institutioner el. lign.,«.

§ 2. Den i § 1 hjemlede Erstatning for Lidelse og Tort vil være at fastsætte saaledes, at der ydes et Grundbeløb paa 100 Kr. samt et Beløb af 25 Kr. for hver paabegyndt Uge, Interneringen har varet. Grundbeløbet skal dog kunne forhøjes, saafremt den ved Interneringen forvoldte Krænkelser paa Grund af den paagældendes Stilling og Forhold eller de Omstændigheder, hvorunder Interneringen er blevet iværksat, har været af særlig alvorlig Karakter.

§ 3. Til at træffe Afgørelse af Spørgsmaal om Erstatning i Henhold til § 1 nedsættes et af Justitsministeren fastsat Antal Oprejningsnævn, hvis stedlige Omraade ligeledes fastsættes af Justitsministeren.

Oprejningsnævnene, hvis Medlemmer udnævnes af Justitsministeren, bestaar af en Dommer som Formand, en *Repræsentant for Frihedsbevægelsen* samt en blandt de beskikkede Forsvarere inden for Nævnets Omraade efter Indstilling af Sagførerraadet udpeget Sagfører.

I Folketinget ændredes »en Repræsentant for Frihedsbevægelsen« til: »et Medlem, der opfylder Betingelserne for at kunne beskikkes som Dommer«.

§ 4. Krav om Erstatning i Henhold til § 1 skal fremsættes skriftligt over for vedkommende Oprejningsnævn inden den 1. Januar 1946.

Efter Tallet 1946 indføjedes i Folketinget: », dog at Justitsministeren under ganske særlige Omstændigheder kan tillade, at Sagen indbringes for Oprejningsnævnet efter denne Dato.«

§ 5. Nævnet drager Omsorg for Sagens Oplysning.

Den erstatningssøgende skal have Lejlighed til at afgive Forklaring over for Nævnet efter at være blevet gjort bekendt med det foreliggende Materiale, medmindre Nævnet anser Afgivelsen af en saadan Forklaring for at være uden enhver Betydning for Sagens Afgørelse. Andre Personer kan, for saa vidt det skønnes nødvendigt, af Nævnet indkaldes til at afgive Forklaring for dette.

Nævnet kan lade optage retligt Forhør i Medfør af Retsplejelovens § 1018, om nødvendigt efter forudgaaende politimæssig Undersøgelse.

I Folketinget blev der givet 1. Punktum i § 5, Stk. 2, følgende Affattelse: »Den erstatningssøgende skal, saafremt han

begærer det, have Lejlighed til at afgive Forklaring over for Nævnet efter at være blevet gjort bekendt med det foreliggende Materiale.»

§ 6. Nævnets Afgørelse træffes ved en af Grunde ledsaget Kendelse, af hvilken Udskrift straks skal tilsendes den erstatningssøgende ved anbefalet Brev.

§ 7 indeholdt Bestemmelser om Nedsættelse af et *Ankenavn*, hvis Medlemmer skulde udnævnes af Justitsministeren efter nærmere fastsatte Regler, samt om Adgangen til Sagers Indbringelse for dette.

§ 8. Personer, der opfylder de i § 1 fastsatte Betingelser for at opnaa Erstatning, skal, saafremt de ønsker det, være berettiget til alene at fremsætte Krav over for Oprejsningsnævnet om Oprejsning gennem en af Grunde ledsaget Kendelse om, at den stedfundne Internering har været uforskyldt.

Reglerne i §§ 4—7 finder tilsvarende Anvendelse paa Sager, i hvilke der alene fremsættes Begæring om en saadan Oprejsningskendelse.

I de efterfølgende §§ 9—12 bestemtes det bl. a., at Erstatningerne i Henhold til Loven skulde udredes af Statskassen, og at Loven skulde træde i Kraft den 1. November 1945.

Ved Sagens første Behandling gav *Bundvad* (S.) Lovforslaget sin Tilslutning. Han mente, at Gennemførelsen af det vilde styrke Befolkningens Retsfølelse. Man burde imidlertid overveje, om der ikke kunde gøres noget for, at Oprejsningskendelserne kom til de flest mulige Menneskers Kendskab. *Hjermind* (K. F.) fandt de foreslaaede Erstatninger meget smaa. Han vilde tillige principielt have anset det for rigtigt at anvende de almindelige Regler i Retsplejelovens Kapitel 93 a, hvorefter man giver Erstatning til enhver sigtet, som har været underkastet Anholdelse eller Varetægtsfængsel i Tilfælde, hvor saadant ikke burde have været anvendt, nemlig en Erstatning for Formueskade, Lidelse og Tort. Ved den Domstolsbehandling, som Retsplejelovens almindelige Regler forudsætter, vilde der have været Mulighed for at give disse Sager en mere individuel Behandling end den, Lovforslaget forudsatte. *Vagn Bro* (V.) mente ogsaa, at Erstatningsspørgsmaalene burde være underlagt de almindelige Domstole, men saaledes at de blev afgjort efter Lovforslagets Erstatningsregler og ikke efter de almindelige Erstatningsregler. *Bertel Dahlgaard* (R. V.) fandt de foreslaaede Erstatningsbeløb meget smaa og tvivlede om, at der overhovedet efter § 2 kunde gives nogenlunde rimelig

Erstatning for de Tab, der er paaført næringsdrivende ved Interneringerne. *Svend Nielsen* (D. K.) og *Stærmose* (D. S.) anbefalede Lovforslaget, hvorimod *Oluf Pedersen* (D. R.) fandt det utilfredsstillende paa flere Punkter, idet han bl. a. mente, at de foreslaaede Bestemmelser vilde begrænse de Forpligtelser, der er opstaaet som Følge af Interneringerne. Under den efterfølgende Udvalgsbehandling enedes man da ogsaa om Gennemførelse af en Række Ændringsforslag, hvorved Lovforslaget fik en noget ændret Affattelse, som det ovenfor er omtalt. Af Udvalgsbetænkningen skal anføres følgende:

»Med Henblik paa § 1 udtaler Udvalget, at der med Hensyn til Ordene »nationalt uværdig Optræden« i Tvivlstilfælde maa anlægges en lempelig Fortolkning for den paagældende.

Derhos udtaler Justitsministeren, at Begyndelsestidspunktet for Interneringen maa regnes fra det Øjeblik, da den paagældende sikres af de internerende.

Udvalget udtaler med Tilslutning af Ministeren, at ved denne Lov berøves ingen af de internerede den Ret til Erstatning, de maatte have efter den almindelige Lovgivning.

Med Hensyn til Bestemmelsen i Lovforslagets § 11 udtaler Justitsministeren, at han i den almindelige Instruks til Oprejsningsnævnene vil paalægge disse at offentliggøre de Afgørelser, der meddeler Erstatning eller Oprejsning, i de stedlige Dagblade, saafremt det begæres af den paagældende.»

Paa Grund af den knappe Tid, der var til Lovforslagets Behandling, blev det først færdigbehandlet og gennemført i Begyndelsen af den følgende Rigsdagssamling.

4. Forslag til Lov om Orden i den offentlige Økonomi. (Af *Oluf Pedersen*). [A. Sp. 1077].

Forelagt i *Folketinget* 24/8 (F. Sp. 1132).

Lovforslaget tog ifølge § 1 Sigte paa at »skaffe Orden i den offentlige Økonomi ved Inddragning af de samfundskabte Grundværdier til offentlig Eje, sikre alle danske Borgere Ligeret over for Danmarks Grundværdier, afvikle den offentlige Gæld, bevare et stabilt Pengevæsen samt afvikle Skatter paa Livsfornødenheder og Arbejdsindsats, billiggøre Varer for Forbrugerne, saa Købeevnen øges og Produktionen stiger, hvorved alle finder vellønnet Beskæftigelse«.

Med Henblik derpaa skulde der 1. gennemføres *fuld Grundskyld* under Hensyntagen til Gæld, 2. opkræves en *For-*

mueafgift til Afvikling af offentlig Gæld og 3. gennemføres en *Afvikling af Skatter* paa Bygningsværdier, Livsfor nødenheder og Arbejdsindkomster.

Af Lovforslagets Enkeltheder skal følgende anføres:

For Halvaaret 1. Oktober 1945 til 31. Marts 1946 opkræves ud over den allerede paalignede *Grundskyld*, bortset fra Grundstigningsskylden, et Beløb paa $2\frac{1}{4}$ pCt. af den for hver enkelt Ejendom pr. 1. Oktober 1945 ansatte Grundværdi. Af dette Beløb tilfalder $\frac{2}{3}$ Statskassen og $\frac{1}{3}$ Kommunerne. Inden 1. April 1946, og hvert følgende Aar inden 1. April, ansætter de i Lov Nr. 352 af 7. August 1922, jfr. Lov Nr. 108 af 31. Marts 1938, nævnte Vurderingsmyndigheder det aarlige Beløb, der skal betales som Grundskyld i det følgende Finansaar, men efter væsentlig ændrede Regler. Den efter 1. April 1946 paalignede Grundskyld betales med Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Kommunerne. For Sognekommunerne afgives indtil en Trediedel af det dem tilkommende Beløb til Amtskommunen.

Skødehaverne skal, hvor Grundværdien er mindre end en Trediedel af den samlede Ejendomsskyld, svare en aarlig *Udligningsafgift* til Statskassen. Afgiften udgør $\frac{3}{4}$ pCt. halv-aarligt af det Beløb, hvormed Ejendomsskyldværdien 1. Oktober 1945 overstiger det tredobbelte af Grundværdien. Hvor Ejendomsskyldværdien er mindre end en Trediedel af Grundværdien, ydes der Skødehaveren en halv-aarlig Godtgørelse paa $2\frac{1}{4}$ pCt. af det Beløb, hvormed Grundværdien 1. Oktober 1945 overstiger en Trediedel af Ejendomsskyldværdien. *Pantekreditorer* i fast Ejendom deltager i Grundskylden derved, at Skødehaveren har Ret til at fradrage en Trediedel af Beløb, der skal svares i Rente og Afdrag af Laan indestaaende i Ejendommen pr. 1. Oktober 1945. Kredit- og Hypotekforøninger fradrager ved deres Renteudbetalinger saavel som ved Betaling af Obligationer eller Udtræk en Trediedel af Beløbet. I nye Obligationer sker intet Fradrag. For Obligationer, der er pantsat, deltager Pantehaveren i Forhold til det ydede Laans Restbeløb i Forhold til Obligationens Paa-lydende.

Af alle *Formuebeløb* bestaaende 1. Oktober 1945, der ikke har deltaget i Grundskylden, svares der en *aarlig Afgift*

paa en Trediedel af Renteafkastningen eller, hvor denne ikke kan opgøres, med $1\frac{1}{2}$ pCt. Den kan betales med en Trediedel af Formuens Beløb een Gang for alle. Det indkomne Beløb anvendes til Renter og Afdrag paa Statens og Kommunernes Gæld efter nærmere Bestemmelse paa Finansloven.

Banker og Sparekasser m. v. svarer Formueafgiften af saavel Aktiekapital som Reserver samt af det den 1. Oktober 1945 indestaaende Indskudsbeløb med en Trediedel af Aktieudbyttet og af Renten af Indskud. Ved Indbetalinger til Statskassen fradrager Banker og Sparekasser det Beløb, der er betalt ved Deltagelse i Grundskylden. Banker og Sparekasser fradrager til Gengæld i Indskydernes Renter og ved Udbetaling af Indskud en Trediedel af skyldigt Beløb. Nye Indskud paalægges ikke Afgift. *Livsforsikringsselskaber* m. v. svarer Formueafgiften af deres Formue og Præmiereserver pr. 1. Oktober 1945, idet der ved Betalingen fradrages Beløb, hvormed der er deltaget i Grundskyld samt i Afgift paa Banker og Sparekasser. Ved Udbetaling til de forsikrede fradrages indtil en Trediedel af Beløbet efter nærmere Bestemmelse af Forsikringsraadet, idet der dog ikke fradrages for Præmiebeløb indbetalt efter 1. Oktober 1945. *Andre Selskaber* betaler aarligt en Trediedel af Aarsudbyttet eller $1\frac{1}{2}$ pCt. aarligt af Selskabets Formue pr. 1. Oktober 1945. I Beløbet fradrages, hvad der er betalt som Deltager i Grundskyld og Afgift paa Banker, Sparekasser og Forsikringsselskaber. Alle Personer betaler i Formueafgift en Trediedel af Formueudbyttet eller $1\frac{1}{2}$ pCt. aarlig af Formuens Beløb pr. 1. Oktober 1945. Ved Betalingen fradrages Beløb, hvormed der er deltaget i Grundskyld, Afgift paa Banker, Sparekasser, Livsforsikringsselskaber og andre Selskaber.

Fra 1. Oktober 1945 *ophæves* Grundstigningsskylden, den kommunale Grundskyld og den fælleskommunale Grundskyld. Desuden skal Ejendomsskylden nedsættes med $\frac{1}{25}$ aarligt og straks bortfalde helt for Nybygninger. Yderligere ophæves en Række Told- og Forbrugsafgifter helt, derunder dog ikke Afgifterne paa Øl og Spiritus. Forlystelsesskatten ophæves ligeledes. Det Beløb, som Kommunerne faar ind i forøget Grundskyld, anvendes til Nedsættelse af Skatter paa de lavere Indkomster. Indkomster for Ikke-Forsørgere under 3000 Kr. og for Forsørgere under 5000 Kr., tillagt 1000 Kr.

for hvert Barn under 18 Aar, fritages for Statsindkomstskat efter 1. April 1946. Nærmere Regler om Nedsættelse og Op-hævelse af Skat kan gives paa de aarlige Finanslove.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

5. Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Valg til Rigsdagen. (Af *Oluf Pedersen* og *Norlev*). [A. Sp. 1423].

Forelagt i *Folketinget* 12/9 (F. Sp. 1278). 1. Beh. 27/9 (F. Sp. 1596). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Finne-mann Bruun, Elgaard, Bertel Dahlgaard, Svend Nielsen og Stærmose. 2. Beh. 28/9 (F. Sp. 1684).

Lovforslaget indeholdt følgende to Paragraffer:

§ 1. Ved Folketingsvalget indrettes Stemmesedlen saa-ledes, at der er Plads til at stemme paa en Kandidat op-stillet uden for Amtet (Storkredsen) ved at anføre Kandi-datens Navn, Parti og det Amt (Storkreds), hvori denne er opstillet.

§ 2. Kredsvalgbestyrelsen afsender Stemmen til Valg-bestyrelsen for det anførte Amt (Storkreds), og den med-regnes ved Opgørelsen inden for Amtet (Storkredsen) som en i Amtet (Storkredsen) afgiven Stemme.

Formaalet hermed var, efter hvad *Ordføreren for Forslags-stillerne* (Oluf Pedersen) udtalte i sin Forelæggelsestale, at give Vælgerne en *udvidet Adgang til at stemme personligt*. Ved det forestaaende Valg vilde den personlige Udvalgelse komme til at spille en større Rolle end sædvanlig, og jo friere Vælgerne var stillet, des stærkere vilde Rigsdagen komme til at staa over for de overordentlig svære Opgaver, som forestod.

Ved Lovforslagets første Behandling udtalte *Indenrigsmini-steren*, at Lovforslaget rejste et Principspørgsmaal, hvis Be-handling det efter hans Opfattelse vilde være vanskeligt at bringe til Afslutning inden Rigsdagssamlingens Slutning. Han fraraadede derfor, at man i den foreliggende Situation vedtog Forslaget. Herved havde han ikke taget Stilling til selve Sagens Realitet, men han mente, at det var et Spørgs-maal, som kunde give Anledning til megen Forhandling.

Holger Eriksen (S.) tog Afstand fra Lovforslaget, idet han mente, at dets Gennemførelse kunde føre til uheldige Konse-kvenser, hvis der inden for et Parti fandtes en særlig populær Personlighed. Det kunde i saa Fald gaa saaledes, at Partiet

blev uforholdsviis stærkt repræsenteret i en enkelt Kreds og slet ikke blev repræsenteret i andre. Desuden kunde det friste til Forsøg paa Erobring af nye Kredsmandater gennem Overflytning af Stemmer fra det ene Amt til det andet. Endelig vilde Ordningen medføre meget Ekstraarbejde ved Stemmeoptællingen og forsinke Kandidatudvælgelsen. *Finnemann Bruun* (K. F.) havde lignende Indvendinger at gøre mod Forslaget og mente i øvrigt, at der som Regel inden for en Amtskreds var rige Muligheder for at komme til at afgive Stemme ud fra en særlig Interesse. Den foreslaaede Ordning kunde let føre til, at der spillede Stjernekomedie til Skade for den lokale Repræsentation. *Elgaard* (V.) fraraadede ligeledes at stemme for Forslaget. *Bertel Dahlgaard* (R. V.) sympatiserede med det Formaal, Lovforslaget tog Sigte paa, men dette Formaal kunde ikke naas paa den foreslaaede Maade. Dersom Forslaget blev gennemført, vilde det efter hans Opfattelse skabe den vildeste Forvirring i Valgforholdene, ogsaa som Følge af det begrænsede Antal Tillægsmandater. Der var ikke noget i Vejen for at bygge en Valglov op paa den frie Valgrets Grund, men det var ikke muligt at indbygge dette System i den gældende Valglov. Ogsaa *Svend Nielsen* (D. K.) og *Stærmosen* (D. S.) tog Afstand fra Lovforslaget.

Lovforslaget kom kun til første og anden Behandling, idet *Overgangen til tredje Behandling nægtedes* med 94 Stemmer mod 4. 7 Medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

C.

Andre Sager.

I. Beslutninger.

1. Beslutning af Rigsdagen angaaende Statsregnskabet for Finansaaret 1941—42. [C. Sp. 165 og 897].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $16/5$ (F. Sp. 14). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Holger Eriksen [Formand], Bollerup Madsen, Johannes Hansen, Poul Hansen, Rasmussen [Gylling] [Sekretær], Petersen [Røj], Poul Thomsen, Arnth Jensen og Øllgaard, der afgav Betænkning $21/6$ (B. Sp. 35). (Ordfører: Poul Hansen). 1. Beh. $28/6$ (F. Sp. 580). 2. (sidste) Beh. $4/7$ (F. Sp. 653).

Anmeldt i *Landstinget* $16/5$ (L. Sp. 12). Behandlingsmaaden $5/7$ (L. Sp. 346). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Steincke [Formand], Hans Hansen, Ingeborg Hansen, Offersen, Lannung [Sekretær], Martin Sørensen [Peterslund], Bækgaard, Stegger Nielsen og Korsgaard), der afgav Betænkning $12/7$ (B. Sp. 115). (Ordfører: Steincke). 1. Beh. $20/7$ (L. Sp. 564). 2. (sidste) Beh. $2/8$ (L. Sp. 626).

Begge Ting vedtog — efter Indstilling af de paagældende Udvalg — følgende Beslutning: »Statsregnskabet for Finansaaret 1941—42 godkendes.«

2. Beslutning af Rigsdagen angaaende Statsregnskabet for Finansaaret 1942—43. [C. Sp. 167 og 909].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $19/5$ (F. Sp. 14). Henvist til samme Udvalg som Statsregnskabet for 1941—42 (jfr. nærmest foregaaende Sag). Betænkning afgivet $21/6$

(B. Sp. 39). (Ordfører: Poul Hansen). 1. Beh. $2\frac{3}{8}$ (F. Sp. 580). 2. (sidste) Beh. $\frac{4}{7}$ (F. Sp. 653).

Anmeldt i *Landstinget* $1\frac{6}{5}$ (L. Sp. 12). Behandlingsmaaden $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 346). Henvist til samme Udvalg som Statsregnskabet for 1941—42 (jfr. nærmest foregaaende Sag). Betænkning afgivet $1\frac{2}{7}$ (B. Sp. 117). (Ordfører: Steincke). 1. Beh. $2\frac{0}{7}$ (L. Sp. 564). 2. (sidste) Beh. $\frac{2}{8}$ (L. Sp. 627).

Begge Ting vedtog — efter Indstilling fra de paagældende Udvalg — følgende Beslutning: »Statsregnskabet for Finansaaret 1942—43 godkendes.«

3. Forslag til Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om »Kongeriget Danmarks Hypotekbank« § 13 (Regnskabet 1941—42). [C. Sp. 207 og 947].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $2\frac{3}{8}$ (F. Sp. 578). Behandlingsmaaden $2\frac{9}{8}$ (F. Sp. 646). Henvist til samme Udvalg som Regnskaberne for 1942—43 og 1943—44 (jfr. nærmest følgende Sag). Betænkning afgivet $\frac{5}{7}$ (Till. B. Sp. 89). (Ordfører: Alfred Andersen). 1. Beh. $1\frac{11}{7}$ (F. Sp. 775). 2. (sidste) Beh. $1\frac{2}{7}$ (F. Sp. 779).

Anmeldt i *Landstinget* $1\frac{2}{7}$ (L. Sp. 522). Behandlingsmaaden $1\frac{3}{7}$ (L. Sp. 525). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (C. E. Christiansen [Formand], Chr. J. Hansen, Thomsen, Willumsen, Lannung [Sekretær], Martin Sørensen [Peterslund], Stegger Nielsen, K. Pedersen og Malchau), der afgav Betænkning $1\frac{4}{8}$ (B. Sp. 145). (Ordfører: Lannung som Stedfortræder for C. E. Christiansen). 1. Beh. $2\frac{3}{8}$ (L. Sp. 697). 2. (sidste) Beh. $\frac{5}{9}$ (L. Sp. 735).

Ved Beslutningen godkendtes Hypotekbankens Regnskab for Aaret 1. April 1941—31. Marts 1942.

4. Forslag til Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om »Kongeriget Danmarks Hypotekbank« § 13 (Regnskaberne 1942—43 og 1943—44). [C. Sp. 209 og 947].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $16/5$ (F. Sp. 14). Behandlingsmaaden $25/5$ (F. Sp. 122). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Alfred Andersen [Formand], J. Chr. Jensen, Marinus Sørensen, Axel Ivan Pedersen [Sekretær], Rasmussen [Gylling], Aksel Møller, Henning Hasle, Elgaard og Harald Petersen), der afgav Betænkning $21/6$ (B. Sp. 43). (Ordfører: Alfred Andersen). 1. Beh. $11/7$ (F. Sp. 776). 2. (sidste) Beh. $12/7$ (F. Sp. 780).

Anmeldt i *Landstinget* $16/5$ (L. Sp. 12). Behandlingsmaaden $18/7$ (L. Sp. 525). Henvist til samme Udvalg som Regnskabet for 1941—42 (jfr. nærmest foregaaende Sag). Betænkning afgivet $14/8$ (B. Sp. 147). (Ordfører: Lannung som Stedfortræder for C. E. Christiansen). 1. Beh. $23/8$ (L. Sp. 698). 2. (sidste) Beh. $5/9$ (L. Sp. 735).

Ved Beslutningen godkændtes Hypotekbankens Regnskaber for Aarene 1. April 1942—31. Marts 1943 og 1. April 1943—31. Marts 1944.

5. Rigsdagsbeslutning i Anledning af den i Washington den 9. April 1941 undertegnede Overenskomst mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater om Grønlands Forsvar. (Udenrigsminister *Christmas Møller*). [A. Sp. 1, C. Sp. 1 og 5].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $16/5$ (F. Sp. 13). Behandlingsmaaden $16/5$ (F. Sp. 29). 1. Beh. $16/5$ (F. Sp. 30). Partiernes Ordførere: Alsing Andersen, Kristen Amby, Søren P. Larsen, Jørgen Jørgensen og Hoff. Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer (Alsing Andersen [Formand], Bomholt, Bording, Hartvig Frisch, H. P. Hansen [Sorø A.], Rasmus Hansen, Hauberg, Jørgen Jørgensen, Steen, Kristen Amby [Sekretær], Halfdan Hendriksen, Westermann, Himmelstrup, Jensen-Broby og Søren P. Larsen). Betænkning (B. Sp. 1) afgivet $16/5$. (Ordfører: Alsing Andersen). 2. (sidste) Beh. $16/5$ (F. Sp. 44).

Anmeldt i *Landstinget* $16/5$ (L. Sp. 11). Behandlingsmaaden $16/5$ (L. Sp. 16). 1. Beh. $16/5$ (L. Sp. 17). Partiernes Ordførere: Stumph, Stegger Nielsen, Jørgen Jørgensen og Lannung. Henvist til et Udvalg paa 15 Medlemmer

(Stumph [Formand], Hans Hansen, Henry Hansen, Ingeborg Hansen, Severin Hansen, Steincke, Oluf Johansen, Lannung [Sekretær], Niclasen, Stegger Nielsen, S. C. Nørgaard, Rytter, Jørgen Jørgensen, Foss og Lisbet Hindsgaul). Betænkning (B. Sp. 3) afgivet $16/5$ (Ordfører: Stumph). 2. (sidste) Beh. $16/5$ (L. Sp. 26).

Allerede i Sommeren og Efteraaret 1940 blev der gjort *Forsøg paa at landsætte tysk-kontrolerede meteorologiske Ekspeditioner i Østgrønland.*

I Løbet af Marts Maaned 1941 blev *den tyske Krigszone udvidet til grønlandske Farvande*, og hele Krigssituationen i det nordlige Atlanterhav undergik en kritisk Udvikling, hvilket understregedes ved, at *tyske Flyvemaskiner foretog Rekognosceringsflyvninger i lav Højde over Østgrønland.* Herved blev Grønlands Stilling saa udsat, at en militær Besættelse kunde befrygtes.

For at undgaa dette og for at sikre dels Grønland og det amerikanske Kontinent, dels Grønlands Bevarelse under dansk Suverænitet, *tilbød Amerikas Forenede Stater* under Henviisning til sine principielle Forpligtelser efter Havanna-Akten af 30. Juli 1940 *at overtage Ansvaret for Grønlands Forsvar* og at indgaa en Overenskomst herom. Der blev herefter ført Forhandlinger mellem den kgl. Gesandt i Washington, Minister *Henrik Kauffmann*, og det amerikanske Udenrigsministerium om Afslutningen af en saadan Overenskomst. Som Resultat af disse Forhandlinger fandt en *Noteveksling* Sted og i Tilslutning hertil *Undertegnelsen den 9. April 1941 af den foreliggende Overenskomst*, der fra dansk Side med de grønlandske Landsfogders Indforstaaelse er underskrevet af Minister *Henrik Kauffmann* og fra amerikansk Side af Statssekretær *Cordell Hull*.

Overenskomsten bestaar af 10 Artikler.

I Artikel I bekræfter Amerikas Forenede Staters Regering paa ny, at den *anerkender og respekterer Danmarks Suverænitet over Grønland.* Samtidig paatager nævnte Regering sig Ansvaret for at *yde Grønland Bistand* til Opretholdelse af dets nuværende Status.

I Henhold til Artikel II skal Amerikas Forenede Staters Regering have Ret til at anlægge, opretholde og betjene saadanne *Landingspladser, Anlæg for Hydroplaner, Radio-*

stationer og meteorologiske Installationer, som maatte være nødvendige til at afværge, at Grønland forvandles til Udgangspunkt for Angreb mod det amerikanske Kontinent.

Ifølge Artikel III skal de i Artikel II omhandlede Retigheder ogsaa omfatte Ret til at træffe nødvendige Foranstaltninger til Sikring af en effektiv Drift, Opretholdelse og *Beskyttelse af de omhandlede Forsvarsanlæg*, som ifølge Artikel IV vil blive stillet til Disposition for alle amerikanske Nationers Flyvemaskiner og Skibe for Formaal, der staar i Forbindelse med det fælles Forsvar af den vestlige Jordhalvkugle.

I Henhold til Artikel V har Amerikas Forenede Staters Regering Ret til, saa længe Overenskomsten forbliver i Kraft, at *leje saadanne Land- og Søomraader, som er nødvendige til Forsvarsanlæggene*, og der fastsættes nærmere Regler for den Fremgangsmaade, der i saa Henseende vil være at følge.

I Artikel VI er det bestemt, at Danmark bevarer Suveræniteten over de omhandlede Forsvarsomraader, men at *Amerikas Forenede Staters Regering, saa længe Overenskomsten forbliver i Kraft, skal have udelukkende Jurisdiktion over Omraaderne* og alt Personel inden for disse, bortset fra danske Statsborgere og indfødte Grønlændere.

Ifølge Artikel VII har Amerikas Forenede Staters Regering Ret til at opretholde *Postbesørgelse og Intendantur-Udsalgssteder* til udelukkende Anvendelse for det militære og civile Personel og deres Familier, som opholder sig i Grønland i Forbindelse med Forsvarsanlæggene.

Artikel VIII hjemler *Fritagelse for Told*, Akcise eller andre Afgifter ved Indførsel til Grønland af Materiel, Forraad og Udstyr til Forsvarsanlæggene, til det militære og civile Personel eller til dets Familiers personlige Behov, ligesom baade Personellet og dets Familier skal være *fritaget for enhver Form for Beskatning*, Paaligninger og andre Udskrivninger fra de danske Myndigheder i Grønland.

I Artikel IX giver Amerikas Forenede Staters Regering Tilsagn om at ville *respekttere alle legitime Interesser i Grønland*, saavel som alle Love, Regulativer og Sædvaner med Hensyn til den indfødte Befolkning og Administrationen.

Artikel X bestemmer, at Overenskomsten skal forblive i Kraft, indtil der er Enighed om, at de bestaaende Farer for det amerikanske Kontinents Fred og Sikkerhed er ophørt. *Overenskomstens Ændring eller Ophør skal da gøres til Genstand for Forhandlinger* mellem de to Regeringer, hvorefter hver af disse skal have Ret til at tilkendegive den anden Part, at Overenskomsten ønskes bragt til Ophør, i hvilket Fald Overenskomsten ophører 12 Maaneder efter, at den paagældende Tilkendegivelse er blevet modtaget af vedkommende Part.

Beslutningen gaar ud paa, at Rigsdagen meddeler sit Samtykke til den i Washington den 9. April 1941 under tegnede Overenskomst mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater om Grønlands Forsvar.

Ved Forelæggelsen af Forslaget i *Folketinget* udtalte *Udenrigsministeren* nogle Mindeord om afdøde Præsident *Franklin D. Roosevelt* og hans Indsats for de Allieredes Sejr. Det turde uden Overdrivelse siges, at Franklin D. Roosevelts Eftermæle vil blive, at han var en af Verdens største Statsmænd, og hans Navn vil lyse i Amerikas Historie ved Siden af George Washington og Abraham Lincoln.

Udenrigsministeren omtalte derefter, hvordan Overenskomsten var kommet i Stand, og gav i den Forbindelse Udtryk for, at Danmarks Repræsentant i Washington, Minister *Henrik Kauffmann*, havde handlet fuldkommen rigtigt og varetaget Danmarks Interesser paa allerbedste Vis ved at afslutte Overenskomsten. »Jeg for mit Vedkommende«, udtalte Udenrigsministeren, »nærer ikke den fjerneste Tvivl om, at vi kan se frem mod den Dag, hvor Bestemmelsen i Traktatens § 10 bliver opfyldt, hvor vi vender tilbage til den gamle Stilling, og jeg ved, at jeg giver Udtryk for alle Danskes Ønske, naar jeg udtaler Haabet om, at det gamle, nære, stærke Forhold mellem Grønlands Befolkning og den øvrige danske Befolkning, mellem Administrationen paa Øen og Administrationen hernede snarest muligt maa genoptages.«

Forslaget til Beslutning blev paa Rigsdagen modtaget med Tilslutning fra alle Sider og vedtaget enstemmigt i begge Ting.

6. Rigsdagsbeslutning vedrørende den i London den 5. August 1944 undertegnede internationale Aftale angaaende Principperne for en Fortsættelse af sam-

ordnet Kontrol med Handelsskibsfarten. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Fibiger*). [A. Sp. 897. — C. Sp. 223 og 239].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $12/7$ (F. Sp. 778). Behandlingsmaaden $12/7$ (F. Sp. 793). 1. Beh. $13/7$ (F. Sp. 807, jfr. 785). Partiernes Ordførere: Kjærboel, Boeck-Hansen, Elgaard, Valdemar Sørensen og Stærmose. 2. (sidste) Beh. $18/7$ (F. Sp. 835).

Anmeldt i *Landstinget* $12/7$ (L. Sp. 478). Behandlingsmaaden $18/7$ (L. Sp. 527). 1. Beh. $19/7$ (L. Sp. 529). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Henry Hansen, Foss og P. N. Petersen [Røjle]. 2. (sidste) Beh. $19/7$ (L. Sp. 558).

Beslutningen gaar ud paa, at Rigsdagen udtaler sin Tilslutning til, at den i London den 5. August 1944 undertegnede internationale Aftale angaaende Principperne for Fortsættelse af samordnet Kontrol med Handelsskibsfarten tiltrædes.

Efter en *Konference i London* i Sommeren 1944 mellem Repræsentanter for Belgien, Canada, Grækenland, Holland, Norge, Polen, Storbritannien og Amerikas Forenede Stater blev der den 5. August s. A. truffet en international Aftale mellem de nævnte Lande angaaende Principperne for Fortsættelse af en samordnet Kontrol med Handelsskibsfarten. Som Følge af Besættelsen kunde *Danmark* ikke være officielt repræsenteret ved den paagældende Konference, men man fik dog fra dansk Side Lejlighed til at følge Forhandlingerne ved en Observatør. Aftalen er senere tiltraadt af Frankrig, Australien, Britisk Indien og Sverige.

Til Aftalen slutter sig et Tillæg, indeholdende nærmere Regler for, hvorledes den samordnede Kontrol skal gennemføres.

Aftalens Hovedformaal er at stille den Tonnage, hvorover de i Aftalen deltagende Lande disponerer, til Raadighed for militære og andre Formaal, der maatte være nødvendige for Gennemførelse og Afslutning af Krigen i Europa og det fjerne Østen og til Forsyning baade af de befriede Lande og de forenede Nationer i det hele samt de under deres Myndighed værende Omraader. Dette vil for Danmark betyde, at *den samlede danske Tonnage fra Tidspunktet for Tiltrædelsen af Aftalen helt ud bliver disponeret af United*

Maritime Authority (U. M. A.) til de af denne Organisation fastsatte Rater og Betingelser. Et nærmere Samarbejde med U. M. A. med Hensyn til Varetagelsen af danske Skibsfartsinteresser inden for den trufne internationale Ordning tilvejebringes igennem *Fragtnævnet*, der opretter *Kontorer i London og Washington*. Med Hensyn til den Del af Tonnagen, der skal anvendes i Kystfart og paa kortere Rejser imellem hinanden nærliggende Lande, er der ifølge Aftalens Pkt. 8, Stk. 1, aabnet Adgang til at træffe særlig Ordning efter Forholdene i hvert enkelt Omraade. Aftalen, der er traadt i Kraft, *ophører at gælde senest 6 Maaneder efter Fjendtlighedernes Ophør i det fjerne Østen*.

U. M. A. omfatter dels et *Raad*, hvori alle kontraherende Regeringer er repræsenteret, dels et *Forretningsudvalg*, hvori indtil videre kun Storbritannien, Amerikas Forenede Stater, Holland og Norge er repræsenteret, medens de øvrige Regeringer er repræsenteret ved Observatører. Raadet holder Møde, saa ofte det anses nødvendigt, og mindst to Gange om Aaret, og Møderne afholdes for at kunne give de kontraherende Regeringer nærmere Underretning om Skibsfartsforholdene i det hele taget og for at give disse Regeringer Lejlighed til Meningsudvekslinger angaaende de almindelige Spørgsmaal, der maatte opstaa under Forretningsudvalgets Arbejde. Forretningsudvalget er oprettet med Afdelinger i Washington og London og udøver gennem disse Afdelinger Centralmyndighedens Funktioner. Forretningsudvalgets Afdelinger skal forhandle sig til Rette om alle foreliggende Spørgsmaal, idet Afstemning ikke finder Sted, og det er fastsat, at Afgørelse vedrørende Skibe, der er under en af de kontraherende Regeringers Myndighed, kun kan træffes med Samtykke af den paagældende Regering gennem dennes Repræsentant i Forretningsudvalget eller gennem dens Observatør.

Under Hensyn til Danmarks Stilling som Medlem af De Forenede Nationer og for at muliggøre en hurtig Tilbageførelse af de i allieret Tjeneste sejlende danske Skibe til dansk Register har den danske Regering ønsket, at Danmark ufortøvet tilslutter sig Aftalen. Efter forudgaaende Forhandlinger mellem en til London udsendt dansk Rege-
ringsdelegation og vedkommende britiske Myndigheder er

Aftalen derfor — under Forbehold af Rigsdagens Godkendelse — blevet *tiltraadt fra dansk Side i Begyndelsen af Juni 1945 ved Noter* afgivet af Danmarks Gesandter i Storbritannien og Amerikas Forenede Stater til disse Landes Udenrigsministre.

For Danmarks Vedkommende var det Hensigten at lade Fragtnævnet varetage de Opgaver, der i Henhold til Aftalen paahviler den danske Regering. Et Lovforslag, der gav Fragtnævnet den fornødne Myndighed til at foretage de i saa Henseende nødvendige Foranstaltninger, fremsattes og gennemførtes samtidig med Forslaget til den heromhandlede Rigsdagsbeslutning (jfr. Side 260).

I sin Redegørelse for Sagen udtalte *Handelsministeren* i Folketinget, at Danmarks Tilslutning til denne internationale Aftale — eller til Shipping-poolen, som den populært kaldes — maatte anses for ikke alene naturlig, men ogsaa nødvendig. Naturlig, fordi Danmark, efter at Landet som Følge af De Forenede Nationers Krigsførelse er blevet befriet, deltager i Arbejdet paa at tilvejebringe fredelige og normale Forhold i Verden igen, og nødvendig, fordi dansk Skibsfart kun vilde have ringe Chance i den kommende Tid, hvis Danmark ikke var Medlem af Shipping-poolen, idet danske Skibe i saa Fald vilde møde Vanskeligheder med Hensyn til Forsyning med Bunkers og andre Skibsfornødheder, Klarering, Reparationer m. m. i Havnene i alle de Lande, der tilsluttes Poolen; og det er netop de Lande, som ud fra Skibsfartssynspunkter er af afgørende Betydning for os.

Forslaget til Rigsdagsbeslutning vedtoges enstemmigt i begge Ting.

7. Rigsdagsbeslutning i Anledning af den i København den 18. Juli 1945 undertegnede Protokol mellem Danmark og Norge om Ændring af Opsigelsesregelen i Østgrønlandsoverenskomsten mellem Danmark og Norge af 9. Juli 1924. (Udenrigsminister *Christmas Møller*). [A. Sp. 1069. — C. Sp. 925 og 931].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $14/8$ (L. Sp. 647). Behandlingsmaaden $14/8$ (L. Sp. 662). 1. Beh. $16/8$ (L. Sp. 684). Partiernes Ordførere: Stumph, Stegger Nielsen, Jørgen Jørgensen og Lannung. 2. (sidste) Beh. $16/8$ (L. Sp. 694).

Anmeldt i *Folketinget* $14/8$ (F. Sp. 1028). Behandlingsmaaden $16/8$ (F. Sp. 1082). 1. Beh. $23/8$ (F. Sp. 1084).

Partiernes Ordførere: Hartvig Frisch, Bøgholm, Jensen [Broby] og Steen. 2. (sidste) Beh. $2\frac{1}{8}$ (F. Sp. 1093).

Overenskomsten af 9. Juli 1924 mellem Danmark og Norge angaaende Østgrønland, der traadte i Kraft den 10. s. M., blev afsluttet for et Tidsrum af 20 Aar dog saaledes, at Overenskomstens Gyldighed automatisk forlængedes med en ny 20 Aars Periode, saafremt den ikke blev opsagt af en af Parterne mindst 2 Aar før Udløbet af 20 Aars Perioden. Opsigelsesfristen udløb herefter den 10. Juli 1942.

I 1942 var der imidlertid mellem de to Regeringer Enighed om, at Østgrønlandsoverenskomstens Opsigelsesbestemmelser ikke kunde virke, saa længe Danmark og Norge var militært besat, og at der derfor burde være Adgang for begge Parter til under Iagttagelse af den fastsatte 2 Aars Frist at opsigte Overenskomsten, dersom Opsigelse fandt Sted inden for et rimeligt Tidsrum, efter at begge Lande havde genvundet deres Frihed.

Ved den nævnte Protokol, der den 18. Juli d. A. er blevet undertegnet i København af de to Landes Udenrigsministre, er der under Forbehold af Godkendelse fra de respektive forfatningsmæssige Organer truffet Aftale om, at *Opsigelsesfristen først skal udløbe den 10. Juli 1946*, saaledes at Overenskomsten fortsat er gældende, medmindre den af en af Parterne før nævnte Dato opsiges med 2 Aars Varsel til Ophør den 10. Juli 1948.

Beslutningen gaar ud paa, at Rigsdagen meddeler sit Samtykke til Ratifikation af den i København den 18. Juli 1945 undertegnede Protokol mellem Danmark og Norge om Ændring af Opsigelsesregelen i Østgrønlandsoverenskomsten mellem Danmark og Norge af 9. Juli 1924.

Efter at have gjort Rede for, hvad Forslaget gik ud paa, udtalte *Udenrigsministeren* ved Forelæggelsen i Landstinget:

»Jeg kan ikke slutte min Forelæggelsestale uden at fremhæve, hvorledes det paa den allerletteste Maade, i Virkeligheden i Løbet af Minutter, lykkedes Norges Udenrigsminister og mig at komme til Enighed angaaende denne Sag. Jeg maa maaske have Lov til at tilføje, at det heller ikke var saa underligt, fordi jeg gennem tre lange og drøje Aar havde haft et meget nært Venskab og Samarbejde med Udenrigsminister Trygve Lie og Norges Regering i London, hvor specielt Norges daværende og nuværende Udenrigsminister

havde hjulpet den danske Sag som faa Udlændinge. Vi var derfor ganske klar over, at dette Spørgsmaal skulde løses i den Samarbejdets og Venskabets Aand, som altid har præget Forholdet mellem vore Nationer, og ganske særlig præget det i den haarde Tid, vi har haft sammen, og som ganske utvivlsomt vil sætte sine Spor i Fremtidens Samarbejde, ogsaa paa dette Omraade, mellem Norge og Danmark.«

I Folketinget omtalte *Bogholm* (K. F.), hvordan Danskere og Nordmænd under Krigen havde støttet hinanden i Østgrønland.

Forslaget til Rigsdagsbeslutning vedtoges enstemmigt i begge Ting.

8. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af De Forenede Nationers Pagt med tilhørende Statut for den mellemfolkelige Domstol, undertegnet i San Francisco den 26. Juni 1945. (Udenrigsminister *Christmas Møller*). [A. Sp. 1089. — C. Sp. 955 og 957].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{4}{9}$ (F. Sp. 1140). Behandlingsmaaden $\frac{5}{9}$ (F. Sp. 1148). 1. Beh. $\frac{6}{9}$ (F. Sp. 1171). 2. (sidste) Beh. $\frac{7}{9}$ (F. Sp. 1240).

Anmeldt i *Landstinget* $\frac{5}{9}$ (L. Sp. 734). Behandlingsmaaden $\frac{7}{9}$ (L. Sp. 755). 1. Beh. $\frac{7}{9}$ (L. Sp. 756). 2. (sidste) Beh. $\frac{7}{9}$ (L. Sp. 779).

Beslutningen gaar ud paa, at Rigsdagen meddeler sit Samtykke til Danmarks Ratifikation af De Forenede Nationers Pagt med tilhørende Statut for den mellemfolkelige Domstol, undertegnet i San Francisco den 26. Juni 1945.

Pagtens Forhistorie.

Allerede længe før Udbrudet af den anden Verdenskrig var det klart for alle, at Folkeforbundet ikke havde formaaet at løse de Opgaver, der blev stillet det ved dets Oprettelse efter Afslutningen af Krigen 1914—18. Tanken om at sikre Verdensfreden gennem Oprettelse af en international Organisation levede dog videre og fik forøget Aktualitet efter Krigsudbrudet i 1939. Saa tidligt som i August 1941 fandt dette Udtryk i den saakaldte *Atlantehavserklæring*, i hvilken Præsident *Roosevelt* og Premierminister *Churchill* fremhævede det som et Maal for De Forenede Staters og Storbritanniens Politik at skabe »en

Fred, som vil give alle Nationer Grundlaget for at leve i Sikkerhed inden for deres egne Grænser«. Med Henblik herpaa proklameredes det, at man vilde arbejde for »Oprettelsen af et mere omfattende og fast System for almindelig Sikkerhed«.

Den 1. Januar 1942 bekræftede alle de Nationer, der dengang var i Krig med Aksemagterne, ved Undertegnelse af *De Forenede Nationers Erklæring* deres Tilslutning til de i Atlanterhavserklæringen udtalte Formaal og Grundsætninger. Efter Indbydelse af Præsident Roosevelt og Premierminister Churchill undertegnede den danske Gesandt i Washington *Henrik Kauffmann* den 2. Januar 1942 denne Erklæring, idet han gjorde opmærksom paa, at han handlede paa egen Haand, idet den danske Regering befandt sig under tysk Tvang.

I Løbet af 1943 gik den offentlige Mening i alle de Forenede Nationer med stigende Styrke i Retning af Skabelse af en Efterkrigsordning til Opretholdelse af Freden, og i Oktober 1943 afholdtes i *Moskva* det første Møde mellem Udenrigsministrene for de Forenede Stater, Storbritannien og Sovjetunionen. Resultatet af dette Møde var Erklæringen af 30. Oktober 1943, der ligeledes undertegnedes af Kina. De fire Magter proklamerede heri deres Beslutning om efter Krigen at fortsætte det nøje Samarbejde, som havde fundet Sted under denne, deres Anerkendelse af den Kendsgerning, at Opretholdelse af international Fred og Sikkerhed efter Krigen vilde udkræve Skabelsen af en mellemfolkelig Organisation, der skulde staa aaben for alle fredselskende store og smaa Nationer, og deres Beslutning om at samarbejde paa Skabelsen af en saadan Organisation. Moskva-Erklæringen blev senere bekræftet og styrket — i Kairo og Teheran — ved Fællesudtalelser af de 4 Nationers Regeringschefer.

I Juli 1944 forelagde den amerikanske Regering derefter et Udkast, som var Resultatet af over to Aars Undersøgelser inden for en raadgivende Komite, for den britiske, den sovjetrussiske og den kinesiske Regering. Kort efter tilstillede disse Regeringer det amerikanske Udenrigsministerium lignende Udkast. De fire Regeringers Udkast dannede derefter Grundlaget for de Forhandlinger, der fandt

Sted i *Dumbarton Oaks* fra den 21. August til 7. Oktober 1944. De Forslag, om hvilke der opnaaedes Enighed ved disse Forhandlinger, dannede dog ikke nogen fuldstændig Pagt for den foreslaaede mellemfolkelige Organisation, men fastlagde kun Rammerne for denne og de almindelige Principper, der skulde ligge til Grund for Organisationen. Ved *Krimkonferencen* i Februar 1945 naaede man imidlertid et Skridt videre, og i Løbet af de sidste 6 Maaneder før San Francisco Konferencen føjedes endelig et meget vigtigt Led til Arbejdet paa Forberedelserne til denne, idet de behandlede Forslag paa Foranstaltning af de fire Magter, der havde været repræsenteret i *Dumbarton Oaks*, straks offentliggjordes, for at Sagen kunde blive drøftet offentligt inden Afholdelsen af de Forenede Nationers Konference. Denne traadte derefter sammen den 25. April 1945, og efter to Maaneders Forhandlinger undertegnedes den 26. Juni s. A. af Repræsentanterne for de 50 deltagende Stater: »De Forenede Nationers Pagt«, med »Statut for den mellemfolkelige Domstol«, hvilket Aktstykke ifølge Pagtens Artikel 92 udgør en integrerende Del af denne, samt »Midlertidige Aftaler afsluttede af Regeringerne repræsenterede paa de Forenede Nationers Konference vedrørende mellemfolkelig Organisation.«

Danmarks Repræsentation.

Umiddelbart efter Danmarks Befrielse tog Regeringen Spørgsmaalet om Danmarks Deltagelse i San Francisco Konferencen op til Behandling, og allerede den 8. Maj 1945 godkendte Hans Majestæt Kongen et *Budskab fra den danske Regering til Regeringerne i De forenede Stater, Storbritannien, Frankrig, Kina og Sovjetunionen* angaaende Danmarks Ønske om formel Anerkendelse som Medlem af de Forenede Nationer. Dette Budskab, der samme Dag gennem vedkommende Gesandtskaber tilstilledes de nævnte Regeringer, havde følgende Ordlyd:

»Den 1. Januar 1942, da de Forenede Nationers Erklæring blev undertegnet, fandtes der ikke nogen fri dansk Regering, der kunde underskrive Erklæringen paa Danmarks Vegne.

Det danske Folk billigede imidlertid fuldt ud den Erklæring, som den danske Minister i Washington afgav i Medfør af den fra De forenede Staters Præsident modtagne Indbydelse, dengang de Forenede Nationers Erklæring blev undertegnet.

Det danske Folk har i Handling klart givet Udtryk for, at det anser Danmark undergivet de samme Forpligtelser som de andre Forenede Nationer og forpligtet til at bringe de samme Ofre.

Det har stadig været Danmarks Ønske ogsaa formelt at blive en af de Forenede Nationer, saa snart der atter fandtes en dansk Regering, som kunde underskrive de Forenede Nationers Erklæring. Den danske Regering, der er dannet efter Danmarks Befrielse, bekræfter herved som sin første Regeringshandling dette Ønske.«

Da det efter de i de følgende Uger fra Gesandtskabet i Washington modtagne Beretninger maatte antages, at en formel Indbydelse til Deltagelse i Konferencen var umiddelbart forestaaende, bemyndigedes ved kgl. Resolution af 4. Juni 1945. Minister *Kauffmann* og Professorerne Dr. phil. *Hartvig Frisch* og Dr. med. *Erik Husfeldt* til at repræsentere Danmark paa Konferencen. Den 5. Juni, den første Grundlovsdag efter Danmarks Befrielse, blev *Danmark* ved enstemmig Vedtagelse af Formændene for de 49 deltagende Staters Delegationer herefter *indbudt til at tage Sæde ved Konferencen*, og de tre nævnte Delegerede deltog herefter i Konferencens Forhandlinger til dennes Afslutning den 26. Juni. Pagten saavel som de midlertidige Aftaler undertegnedes af samtlige tre Delegerede.

Pagtens Indhold.

Pagten bestaar af XIX Kapitler med 111 Artikler.

I Kapitel I fastslaas det, at Pagtens Formaal skal være at *opretholde mellemfolkelig Fred og Sikkerhed* og ved fredelige Midler og i Overensstemmelse med Retfærdighedens og Folkerettens Grundsætninger at ordne eller bilægge mellemfolkelige Tvistigheder eller Forhold, som kunde føre til Brud paa Freden (Art. 1, Pkt. 1), at fremme venskabelige Forhold mellem Nationerne og at tage andre

egnede Forholdsregler til at styrke Verdensfreden (Art. 1. Pkt. 2), at *tilvejebringe mellemfolkeligt Samarbejde* (Art. 1, Pkt. 3), samt at bringe Nationernes Indsats til Opnaaelse af disse fælles Maal i indbyrdes Overensstemmelse (Art. 1, Pkt. 4). I deres Stræben efter disse Formaal skal de iagttage en Række Grundsætninger (Art. 2), af hvilke kan fremhæves, at mellemfolkelige Tvister skal bilægges ved fredelige Midler paa en saadan Maade, at mellemfolkelig Fred og Sikkerhed saavel som Retfærdighed ikke bringes i Fare (Art. 2, Pkt. 3), at Medlemmerne skal *afholde sig fra Trusel om Magtanvendelse eller Brug af Magt*, det være sig mod nogen Stats territoriale Integritet eller politiske Uafhængighed eller paa nogen anden Maade, der er uforenelig med de Forenede Nationers Formaal (Art. 2, Pkt. 4), samt at *Organisationen ikke skal have Ret til at gribe ind i Forhold, der i det væsentlige hører ind under Medlemmernes egen Jurisdiktion*, eller til at kræve sig forelagt saadanne Forhold til Ordning i Henhold til Pagten (Art. 2, Pkt. 7).

Kapitel II handler om *Medlemsskab* i De Forenede Nationer og indeholder Bestemmelser om, hvilke Stater der er at betragte som *oprindelige Medlemmer* (Art. 3), om *Optagelse af andre Stater som Medlemmer* (Art. 4) samt om Suspension og Udelukkelse af Medlemmer (Art. 5 og 6). I Modsætning til Folkeforbundspagten findes derimod ingen positiv Bestemmelse om Adgang til eller Forbud mod Udtræden af Organisationen, men i en paa San Francisco Konferencen vedtaget Erklæring angaaende dette Spørgsmaal er bl. a. udtalt, at *et Medlem ikke er forpligtet til at forblive i Organisationen, hvis dets Rettigheder og Forpligtelser som saadant forandres ved Pagtændringer*, hvori det ikke har samtykket, eller hvis en behørigt vedtaget Pagtændring ikke opnaar den til sin Ikrafttræden nødvendige Ratifikation.

I Kapitel III vedrørende Organisationens *Organer* er det bestemt, at Hovedorganerne skal være: Plenarforsamlingen, Sikkerhedsraadet, det økonomiske og sociale Raad, Formynderskabsraadet, den mellemfolkelige Domstol og Sekretariatet (Art. 7).

Kapitel IV omhandler *Plenarforsamlingen* og indeholder Bestemmelser om dens Sammensætning (Art. 9), Funktioner og Beføjelser (Art. 10—17), Afstemning (Art. 18—19) og

Forretningsgang (Art. 20—22). Plenarforsamlingen, der skal bestaa af alle Medlemmer af De Forenede Nationer (Art. 9, Pkt. 1), svarer til Delegeretforsamlingen i det tidligere Folkeforbund, men adskiller sig dog fra denne paa flere Punkter. Saaledes er Plenarforsamlingens Beføjelser og Funktioner forskellige fra Sikkerhedsraadets og positivt opregnet (Art. 10—17), medens der ved Folkeforbundspagten var tillagt Delegeretforsamlingen og Raadet identiske Funktioner. Endvidere er ved Afstemning i Plenarforsamlingen Princippet om Enstemmighed, der gjaldt baade i Folkeforbundets Delegeretforsamling og Raad, opgivet, idet Beslutninger i vigtige Spørgsmaal kan vedtages med *to Trediedeles Flertal* (Art. 18, Pkt. 2), i andre Spørgsmaal med almindeligt Flertal (Art. 18, Pkt. 3).

Kapitel V indeholder tilsvarende Bestemmelser om *Sikkerhedsraadets* Sammensætning (Art. 23), Funktioner og Beføjelser (Art. 24—26), Afstemning (Art. 27) og Forretningsgang (Art. 28). Sikkerhedsraadet skal bestaa af *5 faste Medlemmer* (Kina, Frankrig, De socialistiske Sovjetrepublikkers Union, Storbritannien og Amerikas forenede Stater) og *6 ikke-faste Medlemmer*, der vælges blandt de øvrige Medlemmer af De forenede Nationer (Art. 23). Det skal have Hovedansvaret for Opretholdelse af mellemfolkelig Fred og Sikkerhed og under Udøvelsen af de Pligter, som dette medfører, handle paa Medlemmernes Vegne (Art. 24). Ved Afstemning skal *hvert Medlem have een Stemme* (Art. 27, Pkt. 1). Drejer det sig om Sager vedrørende Forretningsgangen, udkræves til Raadets Beslutninger hvilke som helst 7 Medlemmers *Ja-Stemmer* (Art. 27, Pkt. 2). I alle andre Sager skal Raadets Beslutninger ligeledes vedtages med *syv Medlemmers Ja-Stemmer*, men i saa Fald skal disse 7 Stemmer *indbefatte alle de faste Medlemmers Stemme*, dog skal ved Beslutninger vedrørende fredelig Bilæggelse af Tvistigheder (Kapitel VI) og Henvisning af en Konflikt til en regional Institutions Afgørelse (Art. 52, Pkt. 3) en Part i en Tvist afholde sig fra at stemme (Art. 27, Pkt. 3). Disse Bestemmelser er Resultatet af de oven for omtalte Forhandlinger paa Krim-Konferencen og betyder i Realiteten, at et eller flere faste Medlemmer af Sikkerhedsraadet, der maatte være Part eller Parter i en

Tvist, ikke kan forhindre, at Sagen gøres til Genstand for Behandling i Raadet i Overensstemmelse med de i Kapitel VI indeholdte Regler om fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Konflikter, men derimod kan nedlægge Veto imod og derved umuliggøre de i Kapitel VII indeholdte Tvangsforanstaltninger.

Kapitel VI handler om *fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Tvistigheder* og fastsætter i Art. 33—38 nærmere Regler herfor. Saaledes skal Parter i Tvister, hvis Fortsættelse kan antages at ville bringe Opretholdelsen af mellemfolkelig Fred og Sikkerhed i Fare, søge disse løst ved fredelige Midler efter deres eget Valg (Art. 33) og, hvis dette ikke lykkes, forelægge Sagen for Sikkerhedsraadet (Art. 37).

I Kapitel VII, der omhandler *Forholdsregler over for Trusler mod Freden, Fredsbrud og Angrebshandlinger*, findes i Art. 39—51 nærmere Regler om de Forholdsregler, der skal tages af Sikkerhedsraadet til Opretholdelse af mellemfolkelig Fred og Sikkerhed. Disse Forholdsregler kan enten bestaa i *Skrift af ikke-militær Karakter* (Art. 41), eller, hvis saadanne maatte vise sig utilstrækkelige, i saadan *Indsats af Luft-, Sø- eller Landstridskræfter*, som maatte være nødvendig for at opretholde eller genoprette mellemfolkelig Fred og Sikkerhed (Art. 42). For at lette Gennemførelsen af en saadan kollektiv Aktion *forpligter Medlemmerne sig til paa Opfordring af Sikkerhedsraadet og i Overensstemmelse med særlige Aftaler at stille til Raadighed de væbnede Styrker, den Bistand og de Lettelser, derunder Ret til Passage, som er nødvendige til Opretholdelse af mellemfolkelig Fred og Sikkerhed* (Art. 43, Pkt. 1). Endvidere skal Medlemmerne holde Kontingenter af deres nationale Luftvaaben rede til øjeblikkelig Anvendelse (Art. 45).

I de følgende Kapitler findes Bestemmelser om *regionale Aftaler* (Kapitel VIII), om *mellemfolkeligt økonomisk og socialt Samarbejde* og Oprettelsen af et *økonomisk og socialt Raad* (Kapitel IX og X), om Behandlingen af *ikke-selvstyrende Omraader* (Kapitel XI), samt om *det mellemfolkelige Formynderskabssystem* og Oprettelse af et *Formynderskabsraad* (Kapitel XII og XIII).

Kapitel XIV handler om *den mellemfolkelige Domstol*, som skal være De Forenede Nationers vigtigste dømmende Organ og fungere i Overensstemmelse med den Pagten vedføjede Statut, som hviler paa Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, og som udgør en integrerende Del af Pagten (Art. 92). Statutten for den ny Domstol adskiller sig kun paa ganske enkelte Punkter fra Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje i Haag, saaledes som denne er ændret ved Protokollen af 14. September 1929, der traadte i Kraft den 1. Februar 1936.

Af de følgende Kapitler handler Kapitel XV om *Sekretariatet*, medens Kapitel XVI indeholder *blandede Bestemmelser*. I Kapitel XVII findes særlige *Overgangsbestemmelser vedrørende Sikkerhed* og i Kapitel XVIII Regler om *Ændringer* af Pagten. Endelig handler Kapitel XIX om *Pagtens Ratifikation og Underskrift*. Den skal træde i Kraft paa det Tidspunkt, da Kinas, Frankrigs, De socialistiske Sovjetrepublikkers Unions, Storbritanniens og Amerikas Forenede Staters Ratifikationer tillige med et Flertal af de øvrige Medlemmers Ratifikationer deponeres i Washington (Art. 110, Pkt. 3).

De midlertidige Aftaler.

Ved de midlertidige Aftaler oprettes en Kommission under Navn af De Forenede Nationers Forberedelseskommision med det Formaal at træffe foreløbige Foranstaltninger til Plenarforsamlingens, Sikkerhedsraadets, det økonomiske og sociale Raads og Formynderskabsraadets første Samlinger, til Oprettelse af Sekretariatet og til Sammenkaldelse af den mellemfolkelige Domstol (Pkt. 1). Denne Kommission, der bestaar af en Repræsentant for hver af de Regeringer, der har undertegnet Pagten, nedsætter et Forretningsudvalg (Pkt. 2) og skal bistaas af en administrerende Sekretær (Pkt. 3). I Forretningsudvalget er følgende Lande repræsenteret: Amerikas Forenede Stater, Australien, Brasilien, Canada, Chile, Czekoslovakiet, Frankrig, Iran, Jugoslavien, Kina, Mexico, Nederlandene, De socialistiske Sovjetrepublikkers Union og Storbritannien.

Kommissionens Opgaver er opregnede under Pkt. 4. Den skal bl. a. udarbejde Forslag om mulig *Overførelse af visse af Folkeforbundets Funktioner, Virksomheder og Aktiver*, som det maatte anses for ønskeligt for den nye Organisation at overtage paa nærmere angivne Vilkaar (Pkt. 4 c). Udgifterne ved Kommissionens Virksomhed og ved Sammenkaldelsen til Plenarforsamlingens første Samling skal bæres af Kongeriget Storbritannien og Nord-Irland eller, hvis Kommissionen fremsætter Anmodning derom, med Deltagelse af andre Regeringer (Pkt. 5). Kommissionen skal have sit *Sæde i London* (Pkt. 6) og skal ophøre at eksistere, saa snart De Forenede Nationers Generalsekretær er valgt (Pkt. 7).

Ved Forelæggelsen af Forslaget i Folketinget paa pegede *Udenrigsministeren* den store Forskel, der var paa Situationen i 1918, da den første Verdenskrig sluttede, og i 1945, da den anden Verdenskrig sluttede. I 1918 var der vel foregaaet et Forarbejde før Undertegnelsen af Versaillestraktaten og Nationernes Forbunds Pagt, men dette Forarbejde havde i Virkeligheden først taget sin Begyndelse samme Aar, i Januar 1918, med Offentliggørelsen af Wilsons fjorten Punkter. Denne Gang var der derimod foregaaet et meget indgaaende og grundigt Forarbejde, som havde strakt sig over en lang Periode.

Danmark kom først med i Arbejdet en Maanedes Tid efter Befrielsen, men naaede dog at blive repræsenteret paa San Francisco Konferencen. Naar det overhovedet lykkedes Danmark at faa en Indbydelse, skyldtes det efter Udenrigsministerens Opfattelse i væsentlig Grad den *Modstandsbevægelse*, som groede frem i Danmark under Besættelsen. Men tillige skyldtes det, at Danmark med Liv og Sjæl tilhørte Demokratiet og derfor havde sin naturlige Plads blandt den demokratiske Sammenslutning af Stater, som De Forenede Nationer skulde være. En stor Indsats var gjort af Minister *Kauffmann*, og det burde tillige fremhæves, at Danmark fra den norske Udenrigsminister *Trygve Lies* Side havde mødt stor Hjælpsomhed og Støtte i Arbejdet for at blive optaget i Rækken af allierede Nationer. Danmark stod nu som Medundertegner af Pagten, og det var parat til inden for De Forenede Nationer at paatage sig de Forpligtelser og Byrder, som følger af at være Medlem af denne Organisation. »Og naar vi nu gaar ind til dette Arbejde«, udtalte Udenrigsministeren, »gør vi det med den Tanke, at denne Gang skal det lykkes. Verden har oplevet saa mange Ulykker; vi af den

lidt ældre Generation har set 10 Aars ulykkelig Verdenskrig, og vi vil ikke have, at de næste Generationer skal opleve noget lignende. Mod Slutningen af den anden Verdenskrig oplevede vi, at der blev stillet Midler til Raadighed, opdaget af Mennesker, til at ødelægge hverandre, Midler af en saa voldsom Virkning, at det at holde Fred mellem Nationerne simpelt hen er et Spørgsmaal om Liv eller Død for Kulturen og for hele vor Eksistens. Det gælder om denne Pagt, som det jo i Virkeligheden ogsaa ofte gælder om et Lands indre Love, at det ikke betyder saa forfærdelig meget, om den enkelte Bestemmelse er formet paa den ene eller den anden Maade, men det, der er afgørende er, om Bestemmelserne føres ud i Livet i den Aand, i hvilken de er givet, om hvert enkelt Medlem af De Forenede Nationer vil optræde over for andre Nationer, naar en Konflikt kommer, i den Aand, at den ikke skal løses ved Krig, men ved fredelige Midler.«

Hartvig Frisch (S.), der havde været en af Danmarks delegerede paa San Francisco Konferencen, anstillede ligesom Udenrigsministeren en Sammenligning mellem Folkeforbundet og det nye Statssamfund. Folkeforbundet var baseret paa fuldstændig Ligeberettigelse mellem Staterne og paa Opretholdelse af hver enkelt Stats absolutte Suverænitet, men havde lidt Skibbrud paa denne Dobbeltthed. Desuden var der store Stater, som holdt sig uden for det, derunder først og fremmest U. S. A. De Forenede Nationer byggede paa et mere realistisk og nøgternt Grundlag. Man havde saaledes ikke alene opgivet den absolutte Ligeberettigelse mellem Staterne, men var tillige gaaet bort fra det Princip, at der skulde være Enstemmighed ved alle Afgørelser. Taleren mente, at der var tre Hovedaarsager til, at Danmark havde faaet Adgang til San Francisco Konferencen: vor *demokratiske Indstilling*, den *militære Sabotage*, der blev udført i Besættelsestiden, og *Minister Henrik Kauffmanns Indsats*. »Det forekommer mig«, udtalte han angaaende sidstnævnte Aarsag, »at vort Land skylder denne Mand, der nu ogsaa er Minister i vort Kabinet, en overordentlig Tak og Anerkendelse, fordi han i Kraft af sin Naturs sjældne Forening af Ansvar, Mod og Klogskab formaaede fra den første Dag, da Danmark blev besat, i den første Henvendelse, han rettede til det amerikanske Folk i Radioen om Aftenen, at indtage en Holdning, der klart viste, han forstod, at efter den Ulykke, der var sket vort Folk, maatte det være Tanken i hele Danmark at ønske vort Land befriet, og han gav Udtryk for, at der havde været svære Tider før for Danmark, men at der ingen Tvivl var om, at det, der nu skete i Danmark, var en Voldsakt, og at han derfor maatte føle sig som Repræsentant for den frie Vilje, der nu var bundet af Voldsmændene, men som

i Hjerterne gjorde sig gældende, til Danmarks Befrielse. Og med Tanke herpaa dels førte han Forhandlingerne om Grønland og dels undertegnede han Deklarationen af De Forenede Nationer Dagen efter, at han i Januar 1942 havde faaet Opfordringen dertil. Dermed havde han placeret Danmark paa en Maade, som gjorde det muligt, at han, den Dag disse Vanskeligheder opstod, med Baggrund i sit personlige Virke kunde gaa til de Mænd, der var de afgørende, og fjerne de Vanskeligheder, som forelaa.« Taleren omtalte indgaaende Forhandlingerne paa Konferencen, derunder den Strid der havde været om *Stormagternes Vetoret*. Fra dansk Side havde man givet Bestemmelsen herom sin Tilslutning ud fra den Betragtning, at der overhovedet ikke var kommet nogen Pagt i Stand, om Stormagterne ikke havde faaet denne Særstilling, der var et Kardinalpunkt for dem. Det kunde ikke nægtes, at Stormagterne derigennem havde faaet en meget fremtrædende Stilling. Men de smaa Nationer havde i hvert Fald opnaaet at faa et Forum, hvor de frit kan fremsætte deres Ønsker og Krav paa fuldkommen lige Fod i selve Forhandlingen, idet Plenarforsamlingen, som ikke træffer Beslutninger, stiller Staterne lige med Hensyn til Debat, Forhandling, Kontrol, Diskussion og hvad dertil hører. Taleren betegnede det i nogle Slutningsbemærkninger som lykkeligt, at Pagten kom i Stand, »saa at vi samtidig med den frygtelige Udvikling, vi her ser Optræk til, har en Udvikling i Menneskelighed, i Samarbejde, i international Forstaaelse. Dertil kræves en Ramme, som her er skabt. Uden dette vil Verden ikke kunne gennemleve de Katastrofer, som vil kunne indtræde.«

Ogsaa de øvrige Ordførere, som havde Ordet i Folketing og Landsting, gav deres Tilslutning til Forslaget, der vedtoges enstemmigt i begge Ting.

9. Beslutning af Folketinget om Nedsættelse af en Kommission i Henhold til Grundlovens § 45. [A. Sp. 197. — C. Sp. 115].

Anmeldt ^{15/6} (F. Sp. 417). Behandlingsmaaden ^{15/6} (F. Sp. 435). 1. Beh. ^{15/6} (F. Sp. 436). 2. (sidste) Beh. ^{15/6} (F. Sp. 437). Til Medlemmer af Kommissionen valgtes ^{15/6} (F. Sp. 438): H. P. Hansen (Sorø A.) (Formand), Bomholt, Chr. Christiansen, Fr. Dalgaard, Einer-Jensen, Hartvig Frisch, Victor Gram, Rasmus Hansen, Frede Nielsen, Strøm, Steen, Rager, Kristen Amby (Næstformand), Westermann,

Hjermind, Aksel Møller, Søren P. Larsen, Arnth Jensen, Jensen-Broby, Harald Petersen, Jens Johs. Hansen (i hans Sted indtraadte senere Martin Nielsen), Hoff og Oluf Pedersen.

Af Folketingsmændene Alsing Andersen, Kristen Amby, Søren P. Larsen, Jørgen Jørgensen, Svend Nielsen, Hoff og Oluf Pedersen stilledes følgende Forslag til Beslutning af Folketinget om Nedsættelse af en Kommission i Henhold til Grundlovens § 45:

»Folketinget beslutter:

Der nedsættes en Kommission i Henhold til Grundlovens § 45 med det Hverv:

1. at undersøge samtlige politiske og militære Forhold, som kan tjene til Bedømmelse af, hvorvidt der er Grundlag for at gøre Ansvar gældende over for Ministre eller andre særlig ansvarlige i Forbindelse med Danmarks Besættelse af tyske Tropper den 9. April 1940,
2. at undersøge samtlige Forhold, hvis Klarlægelse af Kommissionen anses for nødvendig til Bedømmelse af, hvorvidt der er Grundlag for at drage Ministre til Ansvar i Anledning af deres Embedsvirksomhed under den tyske Besættelse,
3. at afgive Betænkning til Folketinget angaaende de foretagne Undersøgelser, ledsaget af Indstilling om, hvorvidt der efter Resultatet af Undersøgelserne af Tinget bør rejses Sag for Rigsretten i Henhold til Grundlovens § 67.
4. Medlemmernes Antal fastsættes til 23.
5. Over Møder, hvori mundtlige Oplysninger og Forklaringer afgives til Kommissionen, optages stenografisk Referat.
6. Tingets Formand bemyndiges til at iværksætte det fornødne til denne Beslutnings Udførelse.«

Ved Sagens 1. Behandling anbefalede *Alsing Andersen* (S.) efter Aftale mellem Forslagsstillerne Forslaget til Vedtagelse, idet der inden for de Partier, som Forslagsstillerne repræsenterer, herskede fuldstændig Enighed om, at der burde skabes Klarhed om de Forhold, som er omtalt i

Forslaget til Beslutning, og at det burde ske paa den i Forslaget angivne Maade.

Forslaget til Beslutning vedtoges enstemmigt med 90 Stemmer.

Den 16. Juni 1945 fastsatte *Folketingets Formand* følgende *Forskrifter* for Kommissionen (C. Sp. 117):

§ 1. Kommissionen vælger umiddelbart efter sin Sammentræden en *Formand* og en *Næstformand*.

§ 2. Kommissionen samles, udsættes og slttes af sin Formand. Denne bestemmer ved hver enkelt Sammenkaldelse *Samlingsstedet*; for saa vidt dette er København, holdes Kommissionens Møder i Rigsdagens Lokaler.

§ 3. Kommissionen er berettiget til at antage lønnet *Medhjælp* uden for sin Midte saavel som til at foretage de til dens Virksomhed fornødne Udgifter, herunder Rejsseudgifter efter Regning til Medlemmerne, for saa vidt Kommissionen afholder Møder uden for København.

§ 4. Den, der *ophører at være Medlem* af Folketinget, ophører tillige at være Medlem af Kommissionen.

Naar en enkelt ophører at være Medlem, afgør Kommissionen under Hensyn til sine Arbejders Standpunkt og Tarv, om den skal vedblive at virke med kun 22 Medlemmer, eller om den skal gøre Indstilling til Folketinget om nyt Valg af et Medlem.

Skulde det ske, at flere ophører at være Medlemmer, skal Kommissionen gøre saadan Indstilling.

§ 5. Kommissionen vedtager og afgiver *Betænkning* til Folketinget angaaende de foretagne Undersøgelser, ledsaget af *Indstilling* om, hvorvidt der efter Resultatet af Undersøgelserne af Tinget bør rejses Sag for Rigsretten i Henhold til Grundlovens § 67.

Over Møder, hvori mundtlige Oplysninger og Forklaringer afgives til Kommissionen, optages *stenografisk Referat*.

Betænkningen og Indstillingen er vedtaget, naar ved den endelige Afstemning mindst 12 af Kommissionens Medlemmer har stemt for den.

Vedtages Betænkning og Indstilling ikke med Enstemmighed, er de, der har stemt imod, berettigede til at faa en

Fremstilling af deres *afvigende Meninger* optaget i et Tillæg til Kommissionens Betænkning.

§ 6. De til Afholdelse af *Udgifter* efter § 3 fornødne Pengemidler hæves af Kommissionens Formand hos Rigsdagens Kasserer efter Anvisning af Folketingets Formand. For deres Anvendelse aflægges Kommissionen Regnskab til Folketingets Formand.

§ 7. De øvrige Regler for Kommissionens Virksomhed fastsættes af den selv.

Kommissionen afgav 4. Oktober 1945 en *Betænkning I* (Undersøgelse af samtlige politiske og militære Forhold, som kan tjene til Bedømmelse af, hvorvidt der er Grundlag for at gøre Ansvar gældende over for Ministre eller andre særlig ansvarlige i Forbindelse med Danmarks Besættelse af tyske Tropper den 9. April 1940).

10. Beslutning af Folketinget i Henhold til Grundlovens § 56.

Betænkning og Indstilling fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen afgivet $\frac{3}{5}$ (B. Sp. 15). (Ordfører: Fr. Dalgaard). Eneste Behandling af Indstillingen $\frac{31}{5}$ (F. Sp. 291).

Den 29. Maj 1945 modtog Folketingets Formand fra Rigsadvokat Fr. Pihl en Skrivelse af følgende Indhold:

»Ved Modstandsbevægelsens Foranstaltning er Folketingsmændene Fritz Clausen, Peter Nielsen Helge Bangsted og Einer Jørgensen i Dagene efter den 5. Maj 1945 blevet interneret.

Efter de foreliggende Oplysninger er der Grundlag for at sigte de paagældende Folketingsmænd bl. a. for Overtrædelse af Straffelovens §§ 99—101, ligesom der over for dem vil blive Spørgsmaal om Anvendelse af det Tillæg til Borgerlig Straffelov angaaende Forræderi og anden landskadelig Virksomhed, hvorom Forslag er fremsat for Rigsdagen.

Under Henvisning hertil skal jeg i Henhold til Grundlovens § 56 anmode om Folketingets Samtykke til, at de paagældende Folketingsmænd underkastes Fængsling.«

Denne Skrivelse blev af Formanden henvist til Udvalget for Forretningsordenen, der under 30. Maj afgav Betænkning med Indstilling om, at Samtykket blev givet.

Under Sagens Behandling i Tinget havde kun *Ordføreren* (Fr. Dalgaard) Ordet, og han indskrænkede sig til under Henvisning til Udvalgets Betænkning og Indstilling at anbefale, at man fulgte denne Indstilling.

Udvalgets Indstilling vedtoges enstemmigt med 91 Stemmer.

11. Forslag til Beslutning af Folketinget. (Af *Oluf Pedersen*). [A. Sp. 1023].

Anmeldt i *Folketinget* ²¹/₇ (F. Sp. 959). Behandlingsmaaden ¹/₈ (F. Sp. 961).

Forslaget havde følgende Ordlyd:

»Folketinget beslutter at opfordre Justitsministeren til at træffe alle fornødne Foranstaltninger til Oprettelse af Ro og Orden.«

Forslaget kom ikke til Behandling.

12. Fastsættelse i Henhold til § 3 i Lov Nr. 198 af 16. Juli 1927 om Vederlag og Pension m. v. for Ministre af det Tidsrum, i hvilket tre den 5. Maj 1945 afskedigede Ministre kan oppebære Ventepenge.

Efter at Statsministeren i Skrivelse af 24. Maj 1945 havde forelagt Spørgsmaalet om Varigheden af Udbetaling af Ventepenge til fhv. Handelsminister *Halfdan Hendriksen*, fhv. Trafikminister *N. Elgaard* og fhv. Socialminister *Laurits Hansen* for det af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45, sidste Stykke, nedsatte staaende Udvalg, meddelte Fællesudvalget den 21. Juni 1945 Statsministeren sin enstemmige Beslutning om, at der tillægges de tre nævnte forhenværende Ministre Ventepenge i tre Aar (F. Sp. 506, L. Sp. 292).

II. Forespørgsler.

Folketinget.

1. Den 13. Juni 1945 anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 313) følgende Forespørgsel til *Kirkeministeren af Oluf Pedersen*:

»Vil Kirkeministeren redegøre for sine Forhandlinger i Lübeck i Juni 1938?«

Fremme af Forespørgselen vedtoges $^{14}/_8$ (F. Sp. 387).

Forespørgselen foretoges $^{21}/_8$ (F. Sp. 447).

Forespørgeren gjorde indledningsvis gældende, at Danmarks kommunistiske Parti og Dansk Samling ved Dannelsen af Samlingsregeringen efter Landets Befrielse havde faaet en Repræsentation, der ikke bundede i disse Partiers Tilslutning ved Valg, og som heller ikke svarede til disse Partiers Andel i Modstandsbevægelsen. Dansk Samling havde allerede groft misbrugt den overdrevne Ære, det fik ved at faa to Mand ind i Ministeriet. *Forespørgeren* havde tidligere paa-talt nogle Udtalelser af Minister Juul Christensen og havde ved en anden Lejlighed talt om »Kirkeministerens Betydning for Nationalsocialismens Vækst og herunder omtalt hans Besøg i Lübeck 1938«. Han var under Høvisning hertil af Kirkeministeren blevet udfordret til en Debat paa et offentligt Møde og tog nu Handsken op i Folketingssalen ved at stille den ovenanførte Forespørgsel. Den drejede sig om et aktuelt Spørgsmaal, da Dansk Samlings Fortid ogsaa berørte Partiets Stilling i Nutiden; og *Forespørgeren* mente, at der maatte være højt interessante Ting at berette om Besøget i Lübeck, hvorom Bladet »Det tredje Standpunkt« i sin Tid paa saavel Dansk som Tysk havde bragt en Beretning.

I sit Svar gjorde *Kirkeministeren* opmærksom paa, at han ikke havde ført Forhandlinger i Lübeck. Der afholdtes i Juni 1938 et Sommerstævne i Lübeck, arrangeret af Nordische Gesellschaft. I dette Møde deltog Arne Sørensen, men kun som menig Deltager. Han havde naturligvis talt med baade Danskere, Nordmænd, Svenskere og Tyskere, men der var intet, som havde Karakter af Forhandlinger. Om det Nummer, som var udsendt af »Det tredje Standpunkt« paa Dansk og Tysk, oplyste *Kirkeministeren*, at Formaalet var at give ren Besked om, at den Fornøelse, der var paa Vej i Danmark, intet havde med Nationalsocialismen at gøre, og at Tyskerne kun kunde faa et godt Naboforhold til Danmark ved at anerkende, at vor Vej var en anden end deres. Der stod bl. a. i Heftet:

»Derfor kommer vor nye Politik ogsaa denne Gang ud af det danske Folks Væsen, og den maa finde sin egen Form, om fornødent i Polemik med den tyske Form, der allerede er blevet til. Der er to Parter, som vil blive skuffede derved. Det er de Tyskere, som naivt har regnet med at skulle »frelse det danske Folk — ja hele Norden — politisk«. De Tyskere, som har forlystet sig med at skrive Bøger om »de trætte Folk i Norden«, som skulde have »en germansk Indsprøjtning«, vil faa en lang Næse. Og en endnu længere Næse vil de Danske faa, som med Leksikon ved Haanden har oversat den tyske Nationalsocialismes Teorier, ganske fantasiløst, ganske uden eget Liv. Disse Smaasekter med Hagekors i Knap-hullet kan vi i Danmark kun betragte som uvedkommende Kuriosa.«

Efter at Heftet var sendt ud, fulgte i København enkelte Samtaler med forskellige Tyskere; men det viste sig ganske umuligt at faa dem til at forstaa andet end deres eget. »Derfor afbrød vi fra vor Side disse Samtaler, og der har ikke siden været nogen Kontakt fra vor Side med Tyskere ud over den, som et meget stort Antal af vore Medlemmer har haft i Shell-Huset og andre lignende Steder, naar de blev pint og forhørt af Gestapo.«

Forespørgeren havde ved en anden Lejlighed citeret en Pjece af Arne Sørensen, hvori der forekom nogle meget kritiske Bemærkninger om *Demokratiet*. Men hvis han havde fortsat med at læse op umiddelbart efter de citerede Linier i ganske samme Stykke, vilde der være kommet den modsatte Konklusion ud af det. Det siges nemlig dér, at Faren for Demokratiet er den tekniske Koncentration, som den moderne Tid fører med sig, hvor de store anonyme Apparater baade i det økonomiske og i den politiske Organisation og i Pressen meget let medfører, at det enkelte Menneske staaer temmelig magtesløst, naar det skal udøve sin politiske Frihed. »Der er kun een Vej til Fornyelse af Folkestyret, det er, at vi paa alle Omraader modarbejder den Kollektivisering, som Teknikken i sig selv uvilkaarlig stadig vil fremme, og at vi i Stedet for søger at give Mennesket Ansvar, saa direkte som muligt, saa individuelt som muligt.«

I sit Gensvar anførte *Forespørgeren* en Række Citater til Belysning af Dansk Samlings politiske Indstilling før Krigen. Bl. a. havde der i »Det tredje Standpunkt« i Aargang 1937—38 været peget paa »den Betydning, som Nationalsocialismen har haft alene ved Sejren over Kommunismen inden for sin Nation, saavel som for hele den vesteuropæiske Kultur. Vi anerkender ogsaa de fortsatte Bestræbelser, der saavel fra Tyskland og Italien som fra andre Lande gøres for at bekæmpe Kommunismen og dens skadelige Indflydelse. Ogsaa vi

unge i Danmark er at finde paa den Linie, der betyder uforsonlig Kamp mod Kommunismen«. Forespørgeren erkendte, at Dansk Samlings Program før Krigen ikke var tysk National-socialisme, men det drejede sig efter hans Opfattelse om en tilsvarende dansk Bevægelse; der var da ogsaa »Fællesmøder og intim Forbindelse mellem Dansk Samling og andre nazistiske Elementer — jeg skal blot nævne eet Eksempel: Pastor Malling, men kan ogsaa, om det ønskes, komme med andre Eksempler paa meget nært Samarbejde mellem Dansk Samling og andre aabenbart nazistiske Bevægelser her i Landet«. Under Besættelsen havde Arne Sørensen paa et Utal af Møder søgt at splitte det danske Folk ved overdreven Kritik af Folkestyret. I 1940 var han sammen med andre inde paa, at et *Forretningsministerium* bestaaende af Ikke-Politikere var nødvendigt her i Danmark. »Det kan vel ogsaa antages, at i Stormløbet mod det parlamentariske Ministerium Stau-ning af højstaaende Mænd her i Landet, der følte sig udvalgte, og ikke havde nogen Adkomst, var den nuværende Kirke-minister en af Bagmændene.« Yderligere gjorde Forespørgeren gældende, at Dansk Samling »paa det groveste har udnyttet den *Frihedskamp*, der er ført af det danske Folk, til parti-politisk Propaganda, misbrugt den Ære, Partiet har op-naaet, for Tilslutning til en Politik, som er det danske Folk fremmed«.

Under den fortsatte Debat gjorde *Kirkeministeren* opmærksom paa, at han ikke havde været Deltager i de Forhandlinger, som visse Kredse førte i 1940 med det Formaal at søge dannet et Forretningsministerium. Ogsaa paa andre Punkter imøde-gik han den fremsatte Kritik. Med Hensyn til to Spørgsmaal erkendte han imidlertid, at Dansk Samling havde ændret Standpunkt. Man var en kort Tid af den Opfattelse, at den højeste *Retsmyndighed* burde være hos Statsstyrelsen, men holdt nu paa Domstolenes Uafhængighed. Desuden havde man ændret sit Syn paa *Kommunisterne*. Den kommunistiske Internationale var nu opløst, og det danske Kommunistparti havde klart og tydeligt konstitueret sig som et dansk Parti, der ikke havde nogen organisatorisk Kontakt uden for Landets Grænser. Desuden havde det »under Besættelsen vist en større Vilje til den livsfarlige Kamp end de fleste andre, og vi har i dette Arbejde været glade for at møde de danske Kommuniste som Kammerater. Paa dette Omraade er jeg glad for at kunne sige, at jeg har skiftet Mening«.

Efter at *Svend Nielsen* (D. K.) havde vendt sig mod Forespørgerens Kritik af Kommunisternes Deltagelse i Rege-ringsdannelsen, fik *Forespørgeren* paa ny Ordet, og han sluttede sin Tale med at fremsætte følgende *Paastand paa Overgang til Dagsordenen*:

»Idet Folketinget fordømmer enhver partipolitisk Udnyttelse af Frihedskampen, som førtes af et enigt dansk Folk, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.«

Denne Paastand afvistes af *Statsministeren* ud fra de samme afgørende Hensyn, som bevirkede, at Statsministeren den 29. Maj 1945 maatte tage Afstand fra en anden af Oluf Pedersen fremsat Paastand paa Overgang til Dagsordenen (jfr. Side 301). I Overensstemmelse hermed fremsatte *Alsing Andersen* tillige med *Kristen Amby*, *Søren P. Larsen*, *Jørgen Jørgensen*, *Svend Nielsen* og *Hoff* følgende Paastand paa Overgang til Dagsordenen:

»Idet Folketinget henholder sig til Statsministerens Erklæring under Forhandlingerne i Folketinget den 29. Maj 1945,

gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.«

Inden man gik til Afstemning gik *Forespørgeren* paa ny til Angreb mod Kirkeministeren, hvis Fremstilling efter hans Opfattelse paa flere Punkter ikke havde været i Overensstemmelse med Sandheden. Dette blev bestridt af Kirkeministeren.

Sidstnævnte Paastand paa Overgang til Dagsordenen vedtoges derefter med 105 Stemmer mod 2. Den førstnævnte var dermed bortfaldet.

2. Den 21. Juli 1945 anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 957) følgende Forespørgsel til *Justitsministeren* af *Kristen Amby*, *Finnemann Bruun*, *Henning Hasle*, *O. Kier*, *Victor Larsen*, *Aksel Møller* og *Westermann*:

»Agter Justitsministeren her i Folketinget at give Redegørelse for Begivenhederne omkring Vestre Fængsel Fredag den 20. og Lørdag den 21. Juli d. A.?«

Fremme af Forespørgselen vedtaget $21/7$ (F. Sp. 957).
Forespørgselen toges tilbage $16/8$ (F. Sp. 1080).

3. Den 14. August 1945 anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1028) følgende Forespørgsel til *Udenrigsministeren* af *Norlev*:

»Kan Udenrigsministeren give nærmere Oplysninger om de Synspunkter, der har ført til Fastsættelsen af en Sterlingkurs paa 19 Kr. 34 Øre med deraf følgende Konsekvenser?«

Fremme af Forespørgselen vedtoges $1\frac{6}{8}$ (F. Sp. 1062).
Forespørgselen foretoges $\frac{7}{8}$ (F. Sp. 1242).

Forespørgeren begrundede sin Forespørgsel med det Røre, der var opstaaet, da det blev bekendt, at man i den dansk-engelske Betalingsoverenskomst havde fastsat Sterlingkursen til 19 Kr. 34 Øre. Han ønskede med Henblik herpaa at faa en nærmere Redegørelse for, hvorfor Kursen skulde ligge netop paa dette Niveau, der syntes ham noget tilfældigt valgt. Siden Januar 1942 havde Sterling ganske vist været noteret i 19,34, men denne Kurs blev fastsat ved en Regulering af Kursen paa tyske Mark og havde en rent nominel Karakter, saa længe der ikke kunde foregaa nogen Vareomsætning mellem Danmark og England. »Der er ogsaa Grund til at spørge, om der er taget tilstrækkeligt Hensyn til Balancen mellem danske Erhvervsinteresser. Det er givet, at de Erhverv, der væsentlig skal indføre her til Danmark, er interesseret i en lav Sterlingkurs, og at de Erhverv, der væsentlig laver Eksportartikler og udfører, er interesseret i en høj Sterlingkurs. Forretningen Danmark som saadan, det danske Samfund, er hverken interesseret i en høj eller en lav, men i en naturlig Sterlingkurs, der svarer til Samfundets samlede Produktion og Købeevne. Og vi er mange, der anser det for at være ikke alene uheldigt, men ødelæggende for et sundt Pengevæsen, sund Økonomi og sund Politik, hvis vi har en Sterlingkurs, der nødvendiggør enten Importreguleringer eller Eksportpræmier.«

I sin Svartale mindede *Udenrigsministeren* om, at den danske Krone ved Krigens Udbrud var blevet sænket over for Dollars, hvorved Kursen paa denne Valuta steg fra 4,79 til 5,18. Samtidig gik tyske Mark op fra 192,20 til 207. Ved Kronehævningen i 1942 blev Dollarkursen atter 4,79, og Sterlingkursen ansattes i Overensstemmelse hermed til 19,34. Det var altsaa ikke nogen tilfældig Kurs, man dengang satte paa Sterling, og naar der nu skulde afsluttes en Betalingsoverenskomst med England, fandt man det naturligt at blive staaende ved den hidtidige Kurs og at fastslaa, at denne Kurs ikke skulde ændres af nogen af de kontraherende Regeringer, »medmindre der gives den anden Regering saa lang Varsel, som det er praktisk gør ligt«. »Hvis det ærede Medlem saa vil sige til mig« — udtalte Udenrigsministeren videre —, »at der i hans Spørgsmaal ogsaa ligger: hvorledes

saa med Hensyn til Fremtiden? — vil jeg svare, at der er jo ikke nogen, som kan være i Tvivl om, at der raader forskellige Anskuelser her i Landet om dette Spørgsmaal. Der er jo heller ingen, som kan være i Tvivl om, at for Afgørelse skal træffes, maa meget nøje Kendskab og Viden om alle Faktorer haves, og jeg, som er en stor Tilhænger af Forespørgsler, har ikke noget som helst imod angaaende dette sidste at svare det ærede Medlem, at Regeringen er ikke parat til at sige yderligere om dette Spørgsmaal, end vi har sagt her i Dag.«

Forespørgeren takkede for Udenrigsministerens Redegørelse, idet han tilføjede, at det havde været ønskeligt, om der var blevet givet Rigsdagen en instruktiv Vejledning, da Meddelelsen om Afgørelsen forelaa. Det svage Punkt i Argumentationen var efter Talerens Opfattelse, at 19,34 Kursen i Besættelsestiden havde været nominel, saa at man ikke kunde vide, hvad Kronens Værdi over for Sterling egentlig var. Han vilde gerne vide, om der i saa Henseende var foretaget Undersøgelser, som havde vist, at vor Samhandel med England kunde ventes at blive af en saadan Art, at vi fremtidig vil kunne fastholde denne Kronekurs uden at skulle have enten Importreguleringer eller Eksportpræmier; for begge Dele maatte han anse for Uting.

Ogsaa andre Medlemmer havde Ordet under Debatten, og det blev fra flere Sider fremhævet, at det endnu var vanskeligt at tage endelig Stilling til vort Valutaspørgsmaal. *Harald Petersen* (V.) udtalte herom bl. a., at det næppe var muligt at fastslaa, hvor Balancepunktet for Øjeblikket befandt sig, »dels paa Grund af de almindelige bundne økonomiske Forhold, vi staar i, dels paa Grund af den faktiske Omstændighed, at baade Priser og Omkostninger er i Bevægelse, endda for Tiden i forskellig Retning, hvad der naturligvis ikke gør Tilpasningsproblemet lettere«. En Regulering kunde derfor senere blive nødvendig, naar man havde et mere samlet Overblik over de fremtidige Vilkaar for hele den danske Økonomi. Ogsaa *Bertel Dahlgaard* (R. V.) mente, at man foreløbig burde se Tiden an. Det drejer sig, efter hvad han sagde, om internationale Forhold, der ikke er afklaret endnu. Det drejer sig ogsaa om dette, at vi ikke endnu her i Landet er klar over selve det økonomiske Grundlag, som de forskellige Erhverv maa arbejde under, og endelig gælder det ogsaa, at vi endnu ikke helt kan være klar over, hvor vort danske Prisniveau egentlig befinder sig i Forhold til det internationale Prisniveau, med andre Ord hvor det danske Omkostningsniveau ligger. Taleren pegede i Tilslutning hertil paa den *Inflationsfare*, som gjorde sig gældende, og paa Betydningen af en Stabilisering af Landets Pengevæsen og Økonomi. *Valdemar*

Sørensen (R. V.) vilde ikke kritisere den valgte Kurs, men ønskede at gøre opmærksom paa, at vore Erhvervsforhold i en lang Aarrække forud for Krigsudbrudet havde været fastlagt efter en Sterlingkurs paa 22,40. Og i Krigsaarene var vor Økonomi ikke afpasset efter en Sterlingkurs paa 19,34, men efter en Markkurs paa 1,92.

4. Den 7. September anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1240) følgende Forespørgsel til *Forsvarsministeren* af *Oluf Pedersen*:

»Hvorledes forener Ministeren sin Opfordring til Hvervning med Straffelovens § 128?«

Fremme af Forespørgselen vedtoges ¹²/₉ (F. Sp. 1275).
Forespørgselen foretoges ²⁹/₉ (F. Sp. 1805 og 1823).

Forespørgeren motiverede bl. a. sin Forespørgsel ved at henvise til nogle Udtalelser, *Forsvarsministeren* havde fremsat paa et Pressemøde angaaende Oprettelsen af et Rekruteringskontor her i Landet for unge danske Mænd, der ønskede at gøre Tjeneste i den engelske Hær. Ved den Lejlighed havde *Forsvarsministeren* efter *Forespørgerens* Opfattelse optraadt som Hverveagent for et fremmed Land. »Det er«, udtalte han, »vist noget ganske uhørt i Verdenshistorien, selv naar det gælder allierede Lande, og efter at en Krig er afsluttet. Tilmed i en Tid, hvor Landet er besat af fremmede Tropper fra flere Lande. Jeg kan ikke se, at den Ret, Hærloven meddeler *Forsvarsministeren* til Afvigelse, giver Adgang til Tvangsudskrivning af Mandskab til 18 Maaneders Tjeneste ved Besættelsen af Tyskland. Her burde en Lovændring til. Men Hvervningen af frivillige til et fremmed, om end venligt sindet Land maa jeg anse for stridende mod den Borgerlige Straffelov, som ogsaa maa gælde for *Forsvarsministeren*, og derfor rejser jeg Spørgsmaalet: Hvorledes forener Ministeren sin Opfordring til Hvervning med Straffelovens § 128?«

Forsvarsministeren pegede i sit Svar paa de meget store Byrder, som Danmarks allierede havde paataget sig for at vinde den Sejr, som ogsaa maa gælde for Sejr. Han fandt det med Henblik derpaa naturligt, at Danmark ikke blot deltog i Besættelsen af Tyskland, men ogsaa paa anden Maade viste sig villigt til at deltage i Løsningen af de militære Opgaver, som frembød sig for de allierede Lande: saavel *Udenrigsministeriet* som *Krigsministeriet* havde efter Befrielsen modtaget talrige Anmodninger fra unge Danske, der ønskede at deltage i Kampen paa allieret Side. Efter Japans Kapitulation

var Kampen endt, men man havde efter Forespørgsel i England faaet Meddelelse om, at den britiske Hær var rede til at modtage danske frivillige, og Regeringen havde da tilladt Oprettelsen af dette Rekruteringskontor, idet man derved fik ordnede Forhold og sikrede sig, at de Vilkaar, hvorunder Rekruteringen foregik, var tilfredsstillende og betryggende ogsaa for den danske Ungdom. Angaaende selve den stillede Forespørgsel udtalte Forsvarsministeren: »Bestemmelsen om Hvervning findes i Straffelovens Kapitel 14, der har til Overskrift: Forbrydelser mod den offentlige Myndighed. Denne Overskrift angiver altsaa Hovedsynspunktet for de enkelte Bestemmelser, derunder Bestemmelsen i § 128. Derefter er det ganske klart, at den Hvervning, der nu finder Sted, falder uden for Omraadet for § 128. Det er nemlig den danske Regering, der har tilladt Indretningen af det Rekruteringskontor, jeg har omtalt, til at organisere Hvervningen, og man sil sikkert erkende, at Tanken om, at det Kontor, der var anerkendt af den offentlige Myndighed og virkede efter Regeringens Bestemmelse, skulde kunne begaa en Forbrydelse mod den offentlige Myndighed ved at udføre sin Virksomhed, er urimelig.

I det, jeg har sagt, ligger tilstrækkelig Begrundelse for, at Hvervningen falder uden for Straffeloven, men det samme fremgaar af selve Ordene i § 128, der bruger Udtrykket: Hvervning til fremmed Krigstjeneste. Formaalet er nemlig at hindre en Svækkelse af den danske Stats Krigsberedskab; derfor er det nødvendigt at forebygge den i Hvervningen liggende Fare for Landet. Dette Forhold gør sig ikke gældende i dette Tilfælde. Danmark er i Forvejen allieret med England, og Hvervningen tilsigter alene en Styrkelse af det allierede Krigsberedskab.«

Forespørgeren fandt ikke Forsvarsministerens Svar tilfredsstillende. Rekruteringen var efter hans Opfattelse ikke blot upaakrævet, men tillige landsskadelig og ulovlig. Han var klar over, at en egentlig Mistillidserklæring under de herskende Forhold ikke vilde kunne vedtages, men stillede i Stedet for følgende *Paastand paa Overgang til Dagsordenen*:

»Idet Folketinget udtaler Ønske om, at Forsvarsministeren ikke handler uden om Rigsdagen og gældende Lov, gaar

Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.«

Denne *Paastand* kunde Forsvarsministeren ikke modtage. Han havde aldrig haft noget Ønske om at handle uden om eller imod Rigsdagens Ønske, heller ikke i dette Tilfælde, hvor hele Regeringen stod bag ved det Rekruteringskontor, som var oprettet.

Bertel Dahlgaard (R. V.) mente, at det kunde være tvivlsomt, om Forsvarsministeren fortolkede Straffeloven rigtigt. Han turde ikke sige, at Ministeren havde Uret, men der havde været al mulig Grund til at gaa til Rigsdagen med Sagen. Det overraskede i øvrigt Taleren, at Initiativet til denne Hvervning var udgaaet fra dansk Side og ikke fra engelsk. Han mente ikke, den danske Befolkning saa det som en naturlig Opgave for dansk Ungdom at tage Tjeneste i Tusindtal i fremmede Hære, samtidig med at de danske Erhverv manglede ung Arbejdskraft. Heller ikke Besættelsen af Tyskland havde den danske Befolkning efter hans Opfattelse noget Ønske om at deltage i, men han gik ud fra, at det var ønsket af de Allierede. Som Forholdene stillede sig, vilde Taleren ikke anbefale, at man stemte for den foreslaaede Paastand paa Overgang til Dagsordenen, der indirekte gik ud paa at fastslaa, at Forsvarsministeren havde handlet ulovmedholdeligt.

Efter at saavel *Forsvarsministeren* som *Forespørgeren* yderligere havde udtalt sig om de rejste Spørgsmaal, fremsatte *Justitsministeren* nogle Bemærkninger angaaende den juridiske Side af Sagen. Hvad han gjorde gældende var, at Straffelovens § 128 handler om Forbrydelser, som Borgerne kan begaa mod Statsmyndighederne, og at der hverken i denne Paragraf eller i andre Straffelovsparagraffer findes nogen Bestemmelse, som hindrer Regeringen i at tage et Skridt som det, hvorom Forespørgselen drejede sig.

Paastanden paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen *forkastedes* med 78 Stemmer mod 2, idet 4 Medlemmer tilkendegav, at de hverken ønskede at stemme for eller imod.

5. Den 12. September anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1257) følgende Forespørgsel til *Ministeren for Handel, Industri og Søfart af Norlev*:

»Vil Ministeren give Folketinget Oplysning om, hvorfor Handelsrejsende ikke kan faa tildelt Benzin, naar der gives Benzintildeling til anden Erhvervskørsel?«

Forespørgselen toges tilbage ¹³/₉ (F. Sp. 1280).

6. Den 14. September anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1285) følgende Forespørgsel til *Udenrigsministeren af Søren P. Larsen, Jørgen Gram, Arnth Jensen, Jensen-Brobj,*

Nørskov, Harald Petersen, Hans Pinstrup og Inger Gautier Schmit:

- »1) Vil Udenrigsministeren redegøre for de Skridt, han har foretaget og agter at foretage til Betryggelse af det danske kulturelle Arbejde i Sydslesvig?
- 2) Vil Udenrigsministeren give Tinget Meddelelse om, hvilken Orientering han har givet de allierede Magter om Danmarks Interesser i Sydslesvig?»

Fremme af Forespørgselen vedtoges $1\frac{8}{9}$, (F. Sp. 1361).
Forespørgselen foretoges $1\frac{9}{9}$, (F. Sp. 1392 og 1454).

Ordføreren for Forespørgerne (Søren P. Larsen) begrundede Forespørgselen med de særlige Forhold, der gjorde sig gældende Syd for Grænsen efter Krigens Afslutning. Krigsforholdene havde lagt et haardt Tryk paa Befolkningen, og der strømmede store Mængder af *Flygtninge* til dette Landomraade, hvis Livsvilkaar derved yderligere forværredes. Dette maatte hos den danske Befolkning fremkalde den største Medfølelse med *det danske Mindretal* Syd for Grænsen, der var ude for saa tung en Skæbne, og der maatte fra Regeringens Side gøres, hvad gøres kunde, for at yde Hjælp i den tungeste Tid, det danske Mindretal i Sydslesvig nogen Sinde har gennemlevet. Den sidste Rest af nationalt dansk Folkeliv Syd for Grænsen skulde nødvendig forsvinde. »Derfor er det naturligt at paakalde Regeringens Opmærksomhed, og det er vor Tro og vort Haab, at der fra dansk Side vil kunne øves en Indsats til Værn for Danskheden paa den mest truede Post.«

I sin Svartale omtalte *Udenrigsministeren* først, hvad man *forud for Befrielsen* havde gjort fra dansk Side for at henlede de Allieredes Opmærksomhed paa det slesvigske Spørgsmaal og de særlige Forhold for det danske Mindretal Syd for Grænsen. Bl. a. havde Gesandtskabet i London interesseret sig stærkt for denne Sag, og Udenrigsministeren havde selv som Formand for det danske Raad i London arbejdet for den, ligesom Tilfældet var med Danish Military Mission. Allerede inden den 5. Maj lykkedes det ogsaa ved forenede Anstregelser at opnaa Tilsagn om en særlig Behandling af *Krigsfanger* tilhørende det danske Mindretal Syd for Grænsen.

Efter den 5. Maj, da en dansk Regering var dannet, havde man gennem talrige *Samtaler, Henvendelser og Noter* søgt at opnaa, at der fra allieret Side blev taget mest muligt hensyn til Mindretallet Syd for Grænsen. Herfor var der adskillige Gange blevet gjort Rede i Det udenrigspolitiske Nævn.

For at det kunde blive klarlagt, hvordan Mindretallet selv saa paa de foreliggende Spørgsmaal, afholdtes der, da

Forholdene var faldet en Smule til Ro, et Møde i København, paa hvilket Statsministeren og Udenrigsministeren forhandlede med Repræsentanter for Mindretallet. Man enedes her om, at Mindretallet skulde udarbejde en Redegørelse, i hvilket det fremsatte sine Ønsker angaaende Ordningen af Forholdene i Sydslesvig. Denne Redegørelse forelaa den 8. Juni, og Mindretallet anmodede heri bl. a. om, at der blev givet dets Medlemmer særlige Legitimationskort, at Trafikken over Grænsen maatte blive lettet for dem, og at der maatte blive stillet danske Lærere, Biblioteksfolk og Præster til Raadighed. Endvidere ønskede man, at den danske Ungdom i Sydslesvig maatte faa Mulighed for at søge til Efterskoler, Højskoler og Fagskoler i Danmark, at Mindretallets Ejendomme maatte blive undtaget fra Beslaglæggelse, at man kunde faa Mulighed for at udgive en Brochure paa Engelsk til Uddeling blandt de engelske Besættelsestropper og ikke mindst, at der blev draget Omsorg for, at Flygtningenes Hjemsendelse ikke maatte komme til at belaste Sydslesvig, som i Forvejen havde et meget stort Flygtningekontingent at skaffe Plads til. Allerede før Regeringen modtog denne Redegørelse, havde man ført Forhandlinger med de allierede Myndigheder angaaende Forholdene i Sydslesvig, og den 4. Juni blev der i en Skrivelse stillet i Udsigt, at Rekvisitioner af Ejendomme tilhørende Medlemmer af Mindretallet saa vidt muligt vilde blive undgaaet, at man vilde undlade at anvise dansk Arbejdskraft til mere ubehagelige Opgaver, søge at udnævne Danske til administrative Stillinger, hvor dette maatte være ønskeligt, og i øvrigt opmuntre til dansk national Virksomhed.

For Besættelsesmagten var det imidlertid vanskeligt at forstaa Forholdene i Sydslesvig. Det var til Dels med Henblik herpaa, Udenrigsministeren den 16.—17. August havde foretaget en Rejse til Flensborg, idet han dør bl. a. fik Lejlighed til at drøfte Forholdene med den britiske Kommandant, Brigader-General *Churcher*, hos hvem han mødte den største Venlighed og Imødekommenhed. Desuden havde Danmark nu efter Aftale med Englænderne sendt en Forbindelsesofficer til Flensborg, Oberstløjtnant *Toussieng*, som skulde have fast Station dør.

De Spørgsmaal, som man i særlig Grad havde Opmærksomheden henledt paa, var følgende: Hjemsendelse af Krigsfanger, der har tysk Statsborgerret, men tilhører det danske Mindretal, Bistand til, at dansksindede, der bærer tysk Uniform, kan komme ud af Uniformen, og Løsning af Flygtningespørgsmaalet. Endelig er der den Række af Spørgsmaal, som Sydslesvigs Danskhed ønsker løst til Fremme af det kulturelle Arbejde. Med alle disse Spørgsmaal arbejdedes

der, og adskillige Resultater var ogsaa naaet, hvilket dog endnu ikke gjaldt Flygtningespørgsmaalet, der frembød særlige Vanskeligheder.

Angaaende Spørgsmaalet vedrørende *Danmarks Interesser i Sydslesvig* fremhævede Udenrigsministeren, at det maatte tilstræbes, at Mindretallet fik Lov til at leve sit eget nationale Liv. Hvordan Forholdene i saa Henseende nærmere skulde ordnes, kunde der endnu ikke tages Stilling til, hvad Forespørgerne ogsaa havde været klare over. For det Tilfælde, at *Kielerkanalspørgsmaalet* skulde blive taget op, havde Udenrigsministeren givet Udtryk for, at han gik ud fra, at Danmark vilde blive taget med paa Raad.

Udenrigsministeren sluttede sin udførlige Redegørelse med at fremhæve, at det var hele det danske Folks varme Ønske at hjælpe dets Landsmænd Syd for Grænsen. Men det danske Folk ønskede at fortsætte sin Tilværelse som den *Nationalstat*, det var og vilde fortsætte med at være.

Under den efterfølgende Debat takkede *Ordføreren for Forespørgerne* Udenrigsministeren for hans aabne Udtalelser om de Spørgsmaal, som var stillet ham. Man havde nu faaet en Redegørelse for, hvad der var foretaget fra dansk Side for at komme Mindretallet til Hjælp, og *Ordføreren* fandt ikke Anledning til at rejse nogen Kritik i den Anledning. Der vilde fra Forespørgernes Side hverken blive stillet Forslag om en Tillids- eller Mistillidsdagsorden. Hvordan Forholdene i Sydslesvig fremtidig vilde udvikle sig, var det vanskeligt at sige noget om for Øjeblikket. Man maatte afvente at se, hvilket Omslag der kunde komme i Sydslesvig, om det var ægte, om det var varigt, om det var noget, der kunde bygges paa.

Blandt de øvrige Talere var *Frede Nielsen* (S.), der fandt det meget gavnligt, at Sagen blev drøftet offentligt, selv om han havde undret sig over den noget overraskende Fremgangsmaade, Venstre havde valgt for at fremkalde en saadan Debat. Det var beklageligt, at der var gaaet Partipolitik i det omfindtlige Spørgsmaal, som Forespørgselsens Punkt 2 drejede sig om, og som opfordrede til Nøgtternhed og Tilbageholdenhed. Mindretallet i Sydslesvig skulde fra dansk Side have al mulig Hjælp, men man maatte, saa uafklaret som den øjeblikkelige Situation var, være meget forsigtig med at handle saadan, at det kunde give Anledning til Haab, som maaske slet ikke kunde opfyldes. Det var haardere, men klogere og mere reelt at dæmpe Forventningerne ned til et rimeligt Niveau. Taleren fandt det heldigt, at der var sendt en Forbindelsesofficer til Flensborg, men man burde ogsaa se at faa etableret en saadan Kontakt med den engelske Overkommando i Plön; thi det var først og fremmest dér Spillet skulde spilles.

Bertel Dahlgaard (R. V.) understregede, at den nuværende Grænse ikke blot var Danmarks, men ogsaa Nordens Grænse, som baade Norge og Sverige stod bag. Den havde tillige gjort Danmark til en Nationalstat, en Stat, inden for hvis Grænser der ikke staaer betydende fremmede Mindretal rede til oprørske Handlinger den Dag, de maatte finde, at Tidernes Skiften igen gav dem en Chance. Det radikale Venstre saa saaledes paa det, at Regeringen stod over for disse to Opgaver: for det første at bevare Danmark som Bosted for en ensartet, dansk Befolkning, og for det andet i sin Virksomhed i Forholdet til de Allierede at sætte sin Evne ind paa at udvirke, at der sikres det danske Mindretal i Sydslesvig en Fremtid, hvor det kan leve sit frie, folkelige Liv, hvor dets frie Kulturliv er sikret, og hvor det tillige sikres dem, at de ikke mere skal gøre Krigstjeneste for et Land, de aldrig vil komme til at nære Kærlighed til.

Størmose (D. S.) omtalte udførligt Ulemperne ved den Strøm af Flygtninge, som Sydslesvig modtog fra andre Grænseomraader, ligesom han bl. a. var inde paa Spørgsmaalet om en Adskillelse af Sydslesvigs Administration fra Holstens og om den fremtidige Ordning vedrørende Kielerkanalen. Med Hensyn til Grænsespørgsmaalet mente han, at Udtalelserne i Trontalen om, at Spørgsmaalet om det danske Mindretal Syd for Grænsen skulde underkastes ny Overvejelse, maatte kunne forstaas saaledes, at der var Mulighed for en Mandatordning som Overgang til en Grænsflytning, naar Tiden dertil var inde. Denne Opfattelse blev imødegaaet af Minister *Aksel Larsen* og af *Bertel Dahlgaard*.

From (V.) og *Erik Appel* (V.) gav ligesom *Størmose* Udtryk for Ønsket om, at der blev truffet en Ordning, som kunde sikre Vilkaarene for Mindretallet i Sydslesvig. Saa maatte det siden vise sig, om der var sket et varigt Omslag dernede. From fremhævede imidlertid, at saafremt der blev Tale om en Mandatordning, burde det ikke være et dansk Mandat, da Danmark selv var Part i Sagen.

Udenrigsministeren fandt det ikke hensigtsmæssigt at fortsætte Diskussionen om Grænsen med Hensyn til hvilken han tydeligt havde givet Udtryk for sin Opfattelse. Derimod uddybede han paa flere Punkter de Oplysninger, han havde givet angaaende Regeringens Bestræbelser for at støtte det danske Mindretal i dets vanskelige Stilling.

III. Valgs Prøvelse.

A. Folketinget.

Efter at Borgmester Fr. Andersen, der repræsenterede Holbæk Amtskreds, var afgaaet ved Døden den 5. September 1944, indtraadte l. Stedfortræder for Socialdemokratiet i nævnte Amtskreds, Kommunelærer *Arne Rosenholm*, Slagelse, som Folketingsmand for Amtskredsen. (F. Sp. 7).

Indstilling om Godkendelse af Kommunelærer Arne Rosenholm som Medlem af Tinget vedtoges $16/5$ 1945 (F. Sp. 41).

Efter at Direktør Albinus Jensen, der repræsenterede Skanderborg Amtskreds, den 23. Februar 1944 var afgaaet ved Døden, indtraadte l. Stedfortræder for Socialdemokratiet i nævnte Amtskreds, Sadelmagermester *Charles Olsen*, Søvind, som Folketingsmand for Amtskredsen. (F. Sp. 7).

Indstilling om Godkendelse af Sadelmagermester Charles Olsen som Medlem af Tinget vedtoges $16/5$ 1945 (F. Sp. 41).

Efter at Husmand Anton Simonsen, der repræsenterede Skanderborg Amtskreds, den 10. Maj 1944 var afgaaet ved Døden, indtraadte — da der ikke fandtes flere Stedfortrædere for Socialdemokratiet i nævnte Amtskreds — l. Stedfortræder for Socialdemokratiet i Ribe Amtskreds, Overtelegraformand *Mads M. Dons*, Fredericia, som Folketingsmand for Ribe Amtskreds. (F. Sp. 7).

Indstilling om Godkendelse af Overtelegraformand Mads M. Dons som Medlem af Folketinget vedtoges $16/5$ 1945 (F. Sp. 41).

Efter at Grosserer W. Prieme, der repræsenterede København-Frederiksberg østre Storkreds, var afgaaet ved Døden den 24. Januar 1945, meddelte l. Stedfortræder for Det konservative Folkeparti i nævnte Storkreds, Landsingsmand, Skoleinspektør J. Chr. Elster Bonnichen, at han ikke ønskede at modtage Mandatet, hvorefter næste

Stedfortræder for Partiet, Apoteker *Poul Claussen*, København, indtraadte som Folketingsmand for Storkredsen. (F. Sp. 7).

Indstilling om Godkendelse af Apoteker Poul Claussen som Medlem af Folketinget vedtoges $1\frac{6}{5}$ 1945 (F. Sp. 41).

Efter at Værkmester O. Bouet, der repræsenterede København-Frederiksberg søndre Storkreds, den 12. Oktober 1944 havde meddelt, at han ønskede at nedlægge sit Folketingsmandat for at indtræde i Landstinget, indtraadte 1. Stedfortræder for Det konservative Folkeparti i nævnte Storkreds, Mønstringsbestyrer *Johs. Kastrup Olsen*, København, som Folketingsmand for Storkredsen. (F. Sp. 7).

Indstilling om Godkendelse af Mønstringsbestyrer Johs. Kastrup Olsen som Medlem af Tinget vedtoges $1\frac{6}{5}$ 1945 (F. Sp. 41).

Efter at Dr. phil. Hakon Stangerup, der repræsenterede Viborg Amtskreds, den 2. Maj havde nedlagt sit Folketingsmandat, indtraadte 1. Stedfortræder for Det konservative Folkeparti i nævnte Amt, Forstander *Poul Chr. Thomsen*, Jerup, som Folketingsmand for Amtet. (F. Sp. 8).

Indstilling om Godkendelse af Forstander Poul Chr. Thomsen som Medlem af Folketinget vedtoges $1\frac{6}{5}$ 1945 (F. Sp. 41).

Efter at det ved Foreløbig Lov Nr. 216 af 7. Maj 1945, jfr. Lov Nr. 239 af 18. Maj 1945, var vedtaget, at de Personer, som ved Valget til Folketinget den 3. April 1939 blev valgt til Medlemmer af Tinget som Kandidater for Danmarks kommunistiske Parti, skulde have Sæde i Folketinget, indtraadte Trafikminister *Alfred Jensen*, Minister uden Portefeuille *Aksel Larsen* og Redaktør *Martin Nielsen*, Husum, som Medlemmer af Folketinget. (F. Sp. 19).

Indstilling om Godkendelse af de tre nævnte Personer som Medlemmer af Folketinget vedtoges $1\frac{6}{5}$ 1945 (F. Sp. 42).

Efter at der paa Begæring af Folketingsmændene Alfred Jensen, Aksel Larsen og Martin Nielsen den 16. Maj 1945 var meddelt dem Orlov i Henhold til Forretningsordenens

§ 43, Stk. 2, Punkt 2, indtraadte 1., 2. og 3. Stedfortræder for Danmarks kommunistiske Parti, Kontorassistent, Fru *Alvilda Larsen*, Frederiksberg, Matros *Svend Marius Nielsen*, København, og Sekretær *Jens Johs. Hansen*, København, som midlertidige Medlemmer af Folketinget. (F. Sp. 43 og 46).

Indstilling om Godkendelse af de tre nævnte Personer som midlertidige Medlemmer af Folketinget vedtoges $17/5$ 1945 (F. Sp. 52).

Den 27. Juni 1945 genoptog Redaktør Martin Nielsen sin Plads i Folketinget. Dermed ophørte Sekretær Jens Johs. Hansens Hverv som midlertidigt Medlem af Folketinget (F. Sp. 507).

Af Indenrigsministeriet fremsendtes den 16. Juli 1945 til Folketingets Formand to Telegrammer vedrørende Udfaldet af Folketingsvalget paa Færøerne den 3. Maj 1943. Endvidere fremsendtes den 26. Juli en fra Formanden for Færøernes Folketingsvalgkreds modtagen Udskrift af, hvad der er tilført Valgbogen om dette Valg. Det fremgik heraf, at Bankdirektør *Th. Petersen*, Thorshavn, havde faaet det højeste Stemmetal, nemlig 3 451, medens der var faldet 2 310 Stemmer paa Lærer Johs. M. Fr. Poulsen og 1 386 paa Lærer P. M. Dam. (F. Sp. 831, 960 og 1062).

Indstilling om Godkendelse af Bankdirektør Th. Petersen som Medlem af Folketinget vedtoges $16/8$ 1945 (F. Sp. 1062).

Efter at fhv. Minister Laurits Hansen, der repræsenterede København-Frederiksberg søndre Storkreds, havde meddelt, at han nedlagde sit Mandat fra den 3. September 1945, indtraadte 1. Stedfortræder for Socialdemokratiet i nævnte Storkreds, Fru *Nina Andersen*, København, som Medlem af Folketinget for Storkredsen. (F. Sp. 1141 og 1240).

Indstilling om Godkendelse af Fru Nina Andersen som Medlem af Folketinget vedtoges $13/9$ 1945 (F. Sp. 1283).

B. Landstinget.

Efter at 16. landstingsvalgte Medlem, Redaktør H. Stein, var afgaaet ved Døden den 5. Oktober 1944, indtraadte Folketingsmand, Værkmester *O. Bouet*, Valby, der ved Valget af landstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den 11. Marts 1939 var valgt til 1. Stedfortræder for den afdøde, som tingvalgt Medlem af Tinget. (L. Sp. 9).

Indstilling om Godkendelse af Værkmester *O. Bouet* som tingvalgt Medlem af Tinget vedtoges $^{23}/_5$ 1945 (L. Sp. 29).

Efter at 4. landstingsvalgte Medlem, fhv. Borgmester *M. P. Sørensen*, var afgaaet ved Døden den 2. Juni 1945, indtraadte 5. Medlem for 2. Kreds, Fisker *Severin Hansen*, der ved Valget af landstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den 11. Marts 1939 var valgt til 1. Stedfortræder for den afdøde, som tingvalgt Medlem af Tinget. (L. Sp. 201).

Indstilling om Godkendelse af Fisker *Severin Hansen* som tingvalgt Medlem af Tinget vedtoges $^{4}/_7$ 1945 (L. Sp. 318).

Efter at Fisker *Severin Hansen* var blevet tingvalgt Medlem, indtraadte Overlærer *Alfred Date*, Nakskov, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder for den afdøde, som 5. Medlem for 2. Kreds. (L. Sp. 202 og 229).

Indstilling om Godkendelse af Overlærer *Alfred Date* som Medlem af Tinget vedtoges $^{20}/_7$ 1945 (L. Sp. 563).

Efter at 2. Medlem for 4. Kreds, Fisker *Martin Larsen*, havde nedlagt sit Mandat fra den 30. Juni 1945, indtraadte fhv. Borgmester *N. Fledelius*, Bogense, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder for den afdøde, som 2. Medlem for 4. Kreds. (L. Sp. 229 og 254).

Indstilling om Godkendelse af fhv. Borgmester *N. Fledelius* som Medlem af Tinget vedtoges $^{4}/_7$ 1945 (L. Sp. 318).

IV. Valg til Kommissioner og Hverv.

1. Valg af 16 Medlemmer med Stedfortrædere til det udenrigspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 137 af 13. April 1923).

Valget foretoges af det staaende Fællesudvalg, valgt i Henhold til Folketingets Forretningsordens § 7, 2. Stk., og Landstingets Forretningsorden § 9, 2. Stk. (se Side 33 og 34).

Valgt blev (¹⁷/₅ 1945): Folketingsmand Hartvig Frisch med Stedfortræder Folketingsmand Ludvig Christensen, Folketingsmand Rasmus Hansen med Stedfortræder Folketingsmand Bomholt, Folketingsmand Alsing Andersen med Stedfortræder Folketingsmand P. Mortensen, Folketingsmand H. P. Hansen (Sorø A.) med Stedfortræder Folketingsmand Gustav Pedersen, Folketingsmand Kr. Bording med Stedfortræder Folketingsmand Smørum, Landstingsmand Jørgen Møller med Stedfortræder Landstingsmand C. E. Christiansen, Landstingsmand Ch. Petersen med Stedfortræder Landstingsmand Josef Andersson, Landstingsmand Steincke med Stedfortræder Landstingsmand Fløtkjær, Folketingsmand P. Munch med Stedfortræder Landstingsmand Lannung, Folketingsmand Jørgen Jørgensen med Stedfortræder Folketingsmand N. P. Andreasen, Folketingsmand Henning Hasle med Stedfortræder Folketingsmand Bøgholm, Folketingsmand A. Svensson med Stedfortræder Landstingsmand Schaumann, Landstingsmand Jørgen Jørgensen med Stedfortræder Folketingsmand Kr. Amby, Folketingsmand Jørgen Gram med Stedfortræder Folketingsmand Himmelstrup, Landstingsmand Hauch med Stedfortræder Landstingsmand Rytter, Landstingsmand Jepsen Christensen med Stedfortræder Folketingsmand Vagn Bro. (F. Sp. 806, L. Sp. 524).

2. Valg af 1 Medlem til Rigsretten.

Af Landstinget valgtes (²³/₅ 1945): Malchau i Stedet for afdøde Landstingsmand, Redaktør H. Stein. (L. Sp. 30).

3. Valg af 8 Medlemmer til »Rask-Ørsted Fondet«s Komité (oprettet i Henhold til § 2 i Lov Nr. 555 af 4. Okto-

ber 1919) for Tidsrummet fra 1. November 1943 til 31. Oktober 1947.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($31/5$ 1945): Landstingsmand K. K. Steincke, Folketingsmændene Hartvig Frisch, P. Munch og Rager, Landstingsmand Rytter, Borgmester Jensen-Stevns, Professor J. Oskar Andersen og Professor Ellinger. (F. Sp. 300, L. Sp. 202).

4. Valg af 1 Medlem til den i Henhold til § 1 i Lovbekendtgørelse af 12. April 1935 om Brug af Huse paa Landet nævnte Kommission for Sjællands og Lolland-Falsters Vedkommende for Tiden indtil 31. Marts 1947.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($31/5$ 1945): Husmand Holger Sørensen, Kallerup pr. Kalundborg, i Stedet for Husmand Søren Hansen, Stolpehusene, der er udnævnt til Formand for Kommissionen. (F. Sp. 301, L. Sp. 203).

5. Valg af 1 Medlem til Overfredningsnævnet for Tiden indtil 30. Juni 1945.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($31/5$ 1945): Folketingsmand Pinstrup i Stedet for afdøde fhv. Folketingsmand M. P. Tange. (F. Sp. 301, L. Sp. 203).

6. Valg af 4 Medlemmer til Københavns Havnebestyrelse for Tidsrummet 1. Januar 1944—31. December 1949.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($31/5$ 1945): Folketingsmand Lars M. Olsen, Landstingsmand Stensballe og Folketingsmændene C. A. S. Westermann og Rager. (F. Sp. 301, L. Sp. 203)

7. Valg af 4 Medlemmer med Stedfortrædere til det i § 6 i Lov Nr. 74 af 15. Marts 1934 om Spiritus

**og Gær nævnte Udvalg for Tiden 1. April 1944—
31. Marts 1949.**

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{31/5}$ 1945): Folketingsmand Hans Rasmussen med Stedfortræder Folketingsmand Hartvig Frisch, Landstingsmand Nielsen-Man med Stedfortræder Folketingsmand Himmelstrup, Folketingsmand Finnemann Bruun med Stedfortræder Landstingsmand Bouet og fhv. Folketingsmand Niels Frederiksen med Stedfortræder Folketingsmand Rasmussen (Gylling). (F. Sp. 301, L. Sp. 203).

**8. Valg af 4 Medlemmer til Tilsynsraadet for Statens Sindssygehospitaller for Tiden 1. Januar 1945—
31. December 1948.**

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{31/5}$ 1945): Folketingsmændene A. C. Mortensen og Oluf Steen, Landstingsmand S. C. Nørgaard og Medlem af Landstinget Fru Lisbet Hindsgaul. (F. Sp. 301, L. Sp. 203).

9. Valg af 1 Medlem til Lønningskommissionen af 1943.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{31/5}$ 1945): Folketingsmand Clausager i Stedet for Undervisningsminister A. M. Hansen. (F. Sp. 301, L. Sp. 203).

10. Valg af 2 Medlemmer til Landsnævnet for Børneforsorg for Tiden fra 1. April 1945 til 31. Marts 1947.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{21/6}$ 1945): Folketingsmand Th. Hauberg og Medlem af Folketinget Fru Inger Gautier Schmit. (F. Sp. 485, L. Sp. 291).

11. Valg af 2 Medlemmer med Stedfortrædere til Aalegaardsovernævnet for Tiden 1. Januar 1944—31. December 1946.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($21/6$ 1945): Brovagt Algott Andersen, Humlum, med Stedfortræder Fiskerifoged Laurits Larsen, Lindelse pr. Harpelunde, og fhv. Landstingsmand M. C. Jensen med Stedfortræder Gaardejer Chr. Jensen, Klinteby pr. Hyllinge. (F. Sp. 485, L. Sp. 292).

12. Valg af 2 Medlemmer til Kongeriget Danmarks Hypotekbanks Revisionsraad for Tiden 1. April 1945—31. Marts 1948.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($21/6$ 1945): Landstingsmand Jørgen Møller og Folketingsmand Arnth Jensen. (F. Sp. 485, L. Sp. 292).

13. Valg af 1 Medlem af Toldraadet for Tiden indtil 31. Marts 1946.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($21/6$ 1945): Medlem af Landstinget Fru Ingeborg Hansen i Stedet for Borgmester P. Christensen, der havde ønsket at udtræde af Raadet. (F. Sp. 485, L. Sp. 292).

14. Valg af 4 Medlemmer til Arbejdsnævnets Afdeling vedrørende Arbejdsløshedsforsikringen for Tidsrummet indtil 6. Maj 1950.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($21/6$ 1945): Folketingsmand Einer-Jensen, Landstingsmand Nielsen-Man, Folketingsmand Rager og Landstingsmand Jørgen Jørgensen. (F. Sp. 485, L. Sp. 292).

15. Valg af 4 Medlemmer til Overfredningsnævnet for Tiden 1. Juli 1945 til 30. Juni 1949.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{21}/_6$ 1945): Folketingsmændene Jul. Bomholt, Kristian Nygaard, Hans Pinstrup og Carsten Raft. (F. Sp. 485, L. Sp. 292).

16. Valg af 1 Medlem til Repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank i Tidsrummet indtil 31. Marts 1946 i Stedet for Handelsminister V. Fibiger.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{21}/_6$ 1945): fhv. Handelsminister Halfdan Hendriksen. (F. Sp. 485, L. Sp. 292).

17. Valg af 1 Medlem med Stedfortræder til den i Henhold til § 14 i Lov Nr. 373 af 30. Juni 1919 om Fæstegodsets Overgang til Selveje og om Brug af Huse paa Landet nedsatte overordentlige Kommission, jfr. herved Lovbekendtgørelse Nr. 126 af 12. April 1935 § 15.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{27}/_6$ 1945): fhv. Folketingsmand Povl Fr. Jensen med Stedfortræder Folketingsmand P. D. Jensen. (F. Sp. 573, L. Sp. 296).

18. Valg af 2 Medlemmer til Jordlovsudvalget for Tiden indtil den 10. November 1946.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{27}/_6$ 1945): Folketingsmand Einar Simonsen i Stedet for afdøde fhv. Folketingsmand Chr. Ernst Christensen og Folketingsmand Chr. R. Christensen i Stedet for Handelsminister V. Fibiger. (F. Sp. 573, L. Sp. 296).

19. Valg af 1 Medlem til Repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank i Tidsrummet indtil den 31. Marts 1946.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{27}/_6$ 1945): Folketingsmand Johs. Kjærbøl i Stedet for Statsminister V. Buhl. (F. Sp. 573, L. Sp. 296).

20. Valg af 14 Medlemmer til Jernbaneraadet for Tiden fra 29. Juli 1945 til 28. Juli 1950.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²⁰/₇ 1945): Landstingsmand Chr. J. Hansen, fhv. Folketingsmand Hinrichsen, Folketingsmand M. F. Mortensen, Landstingsmand Ch. Petersen, Folketingsmand Axel Sørensen, Folketingsmand M. K. Sørensen, fhv. Folketingsmand Hans Hansen, fhv. Landstingsmand Jørgen Hald, Gaardejer Emil Hansen, fhv. Folketingsmand Julin, Landstingsmand Stensballe, Folketingsmand Edvard Sørensen, Folketingsmand P. Korsgaard og Folketingsmand Finnemann Bruun. (F. Sp. 951, L. Sp. 578).

21. Valg af 6 Medlemmer til Ligningsraadet for Tiden indtil Udgangen af Maj 1950.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²⁰/₇ 1945): Landstingsmand Kr. Johansen, Tømmerhandler Chr. Petersen, Kalundborg, fhv. Folketingsmand M. Nøhr, fhv. Folketingsmand Hans Clausager, Landstingsmand Jørgen Jørgensen og Folketingsmand Victor Larsen. (F. Sp. 951, L. Sp. 579).

22. Valg af 6 Medlemmer til Landsskatteretten for Tiden indtil Udgangen af Maj 1950.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²⁰/₇ 1945): Folketingsmand Kr. Bording, Folketingsmand P. Mortensen, fhv. Folketingsmand Emil Retoft, Folketingsmand Jensen-Broby, Folketingsmand Edvard Sørensen og Folketingsmand Kristen Amby. (F. Sp. 951, L. Sp. 579).

23. Valg af 4 Medlemmer til det i Henhold til § 21 i Lov Nr. 129 af 15. Marts 1939 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke nedsatte Overbevillingsnævn for Tiden indtil 31. December 1945.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹²/₉, 1945): Folketingsmand Johs. Hansen, Folketingsmand Valdemar Sørensen, fhv. Landstingsmand Rasmus Nielsen, Lillering, og Folketingsmand Henning Hasle. (F. Sp. 1363, L. Sp. 786).

24. Valg af 4 Medlemmer med Stedfortrædere til Lønningssrådet for Tiden fra 1. Oktober 1945 til 30. September 1947.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²⁵/₉, 1945): Folketingsmand M. K. Sørensen med Stedfortræder Folketingsmand Holger Eriksen, Landstingsmedlem Anna Westergaard med Stedfortræder Folketingsmand P. Clausager, Folketingsmand Søren P. Larsen med Stedfortræder Landstingsmand Stegger Nielsen og Folketingsmand C. Westermann med Stedfortræder Landstingsmand O. Malchau. (F. Sp. 1541, L. Sp. 834).

V. Andragender.

Til Folketingets Udvalg for Andragender henvistes en Del Andragender, men Udvalget gjorde i intet Tilfælde Indstilling.

Tillæg.

Lovanordninger

udstedt i Tiden mellem 29. August 1943 og 4. Maj 1945.

Lovanordninger under:	Side
Statsministeriet	431
Finansministeriet	433
Ministeriet for Landbrug og Fiskeri	472
Indenrigsministeriet	485
Arbejdsministeriet	495
Socialministeriet	505
Ministeriet for Handel, Industri og Søfart	516
Ministeriet for offentlige Arbejder	526
Trafikministeriet	527
Justitsministeriet	529
Undervisningsministeriet	533
Kirkeministeriet	536
Marineministeriet	539

1. Lovanordning om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1944. [C. Sp. 119]. Udstedt af Statsministeriet 13. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 68).

Lovanordningen, der ganske svarer til den for 1943 gældende Lov Nr. 530 af 19. December 1942 (Aarvog 1942—43, Side 105), har følgende Indhold:

»Ved Anordning udstedt af Statsministeriet træffes der Bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket Omfang der i Aaret 1944 skal anvendes en særlig Tidsregning for Døgnets Begyndelse og Afslutning, ligesom der gives de i saa Henseende fornødne Overgangsbestemmelser.

Denne Lovanordning gælder ikke for Færøerne.«

2. Lovanordning om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1945. [C. Sp. 1689]. Udstedt af Statsministeriet 9. Februar 1945 (Lov-Tid. Nr. 81).

Lovanordningen erstatter den ovenfor omtalte og svarer ganske til denne.

3. Lovanordning om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold. [C. Sp. 85]. Udstedt af Statsministeriet 1. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 41).

Lovanordningen indeholder tilsvarende Bestemmelser som Lov Nr. 95 af 13. Marts 1943 om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold (Aarbog 1942—43, Side 106), hvilken Lov havde Gyldighed indtil 28. Februar, resp. 31. Marts 1944.

I Lovanordningen fastsættes følgende:

§ 1. I alle Forhold, i hvilke Beregning af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i Henhold til Vedtægt, Regulativ eller overenskomstmæssig Aftale sker *paa Grundlag af et udregnet Pristal* efter 1) de Regler, der indeholdtes i den under 31. Oktober 1939 afsluttede *Overenskomst* mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund, eller hertil principielt svarende Regler, eller efter 2) Principper, der i Hovedsagen svarer til dem, hvorefter Statstjenestemændenes *Reguleringstillæg* omregnes, skal Reguleringen af Lønningen eller Lønningstillægget foregaa saaledes, at den derved fremkomne Stigning ikke i noget Tilfælde kommer til at overskride den Stigning, der vilde være fremkommet henholdsvis 1) ved Anvendelse af Principperne i den under 21. Februar 1944 af Formandskabet for Arbejdsgiver- og Forligsnævnet i Sag Nr. 270 De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening afsagte Kendelse og 2) ved Regulering som for Statens Tjenestemænd. Saafremt den anførte Kendelse af 21. Februar 1944 senere helt eller delvis ændres, træder den nye Kendelse i de her omhandlede Forhold i dens Sted.

Ved de i Stk. 1 givne Bestemmelser gøres der dog ingen Indskrænkning i den Kompetence, der ved Lov Nr. 478 af

14. September 1940 om Arbejdsforhold, jfr. Lov Nr. 449 af 31. Oktober 1941, Lov Nr. 488 af 1. December 1941, Lov Nr. 425 af 27. Oktober 1942 og Lovanordning Nr. 453 af 20. Oktober 1943, er tillagt det i Lovens § 4 omhandlede Fællesudvalg og det i § 1 omhandlede Arbejds- og Forligsnævn.

§ 2. Alle *Tvivilsspørgsmaal* saavel med Hensyn til, hvilke Forhold der falder ind under Bestemmelserne i denne Lovanordning, som med Hensyn til, hvilke Regler der i det enkelte Tilfælde skal være gældende, afgøres — efter Forhandling med Finansministeriet i de i § 1, Stk. 1, under 2) omhandlede Tilfælde — endeligt og med forbindende Virkning for Parterne af det i Henhold til Punkt I. B. i den i § 1 nævnte Overenskomst nedsatte Nævn (»Overenskomstnævnet af 1939«).

Udgifterne ved Behandlingen af saadanne Sager afholdes af Statskassen.

Denne Lovanordning, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft og finder Anvendelse paa alle de i § 1, Stk. 1, omhandlede Lønninger eller Lønningstillæg i Tiden fra Lovens Ikrafttræden og indtil 28. Februar, resp. 31. Marts 1945.

4. Lovanordning om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold. [C. Sp. 1683]. Udstedt af Statsministeriet 7. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 73).

Denne Lovanordning, der træder i Stedet for og indeholder tilsvarende Bestemmelser som den foran omtalte (jfr. nærmest foregaaende Sag), har Gyldighed fra 1. Marts 1945 og indtil 28. Februar resp. 31. Marts 1946.

5. Finanslovanordning for Finansaaret fra 1. April 1944 til 31. Marts 1945. [A. Sp. 1 — C. Sp. 209]. Udstedt af Finansministeriet 31. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 103).

Som Følge af Begivenhederne den 29. August 1943 kunde det paa sædvanlig Maade udarbejdede Finanslovsforslag for Finansaaret 1944—45 ikke blive forelagt eller komme til Behandling paa Rigsdagen inden det nye Finansaars Be-

gyndelse. Finansministeriet som saadant maatte derfor paatage sig Ansvaret for en Finanslovanordning for Finansaaret 1944—45 (se omstaaende Oversigt).

De samlede *Driftsudgifter* er i denne opført med 1 027 Mill. Kr. mod 1 008 Mill. Kr. efter Finansloven for 1943—44, medens *Driftsindtægterne* viser en Stigning fra 919 Mill. Kr. til 984 Mill. Kr., hvilket giver et anslaaet Driftsunderskud paa 43 Mill. Kr. mod 89 Mill. Kr. for 1943—44.

Af de for 1944—45 anslaaede *Indtægter* falder 445 Mill. Kr. paa Skatter af Indkomst og Formue mod 420 Mill. Kr. efter Finansloven for 1943—44. Forbrugsafgifterne er opført med 472,4 Mill. Kr. eller 41,7 Mill. Kr. mere end for 1943—44. De øvrige Skatter er opført med 56,2 Mill. Kr. mod 52,8 Mill. Kr. for 1943—44.

Det i Oktober 1943 offentliggjorte *Statsregnskab for Finansaaret 1942—43* (se Oversigten Side 71) udviser for Driftsregnskabets Vedkommende et Overskud paa 43,8 Mill. Kr., idet Indtægter og Udgifter har udgjort henholdsvis 1 125,3 Mill. Kr. og 1 081,5 Mill. Kr. I Forhold til Bevillingerne paa Finanslov og Tillægsbevillingslov har der været en Merindtægt paa 10,5 Mill. Kr. og en Mindreudgift paa 14,6 Mill. Kr., hvorved det budgetterede Overskud paa 18,7 Mill. Kr. er forøget med 25,1 Mill. Kr.

Driftsoverskuddet for 1942—43 er overført til den fra tidligere Finansaar henstaaende *Driftssaldo*, som derved forøges fra 135,2 Mill. Kr. til 179,0 Mill. Kr.

Oversigt over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1944—45.
Efter Finanslovanordningen.

		Indtægt	Udgift
		Kr.	Kr.
§	1. Domænerne	277 332	
§	2. Statsvirksomhederne		2 267 952
§	3. Rentekonto	2 356 927	
§	4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolors Fond samt af Bispetienderne	626 833	
§	5. Skatter og Afgifter	973 656 344	
§	6. Overskud af Klasselotteriet	2 726 345	
§	7. Adskillige Indtægter	4 387 653	
§	8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen		1 000 000
§	9. Det kongelige Hus's Aarpenge		131 200
§	10. Rigsdagen		2 820 000
§	11. Statsministeriet		1 218 685
§	12. Udenrigsministeriet		6 042 520
§	13. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri		50 995 508
§	14. Indenrigsministeriet		68 312 968
	At overføre	984 031 434	132 788 833

	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.
Overført . . .	984 031 434	132 788 833
§ 15 A. Socialministeriet		242 413 962
§ 15 B. Arbejdsministeriet		76 826 045
§ 16 A. Ministeriet for offentlige Arbejder		13 093 682
§ 16 B. Trafikministeriet		12 265 102
§ 17. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart		24 208 105
§ 18. Grønland		0
§ 19. Justitsministeriet		63 920 308
§ 20. Kirkeministeriet		6 688 524
§ 21. Undervisningsministeriet		115 404 393
§ 22. Krigsministeriet		1 062 943
§ 23. Marineministeriet		10 722 995
§ 24. Finansministeriet		287 852 024
§ 25. Pensionsvæsenet		39 787 000
	984 031 434	1 027 033 916
Merudgift at overføre til § 26 II. H.	43 002 482	
	1 027 033 916	1 027 033 916

Oversigt over Bevægelserne paa Statens Statuskonti i Finansaaret 1944—45.
Efter Finanslovanordningen.

1945

	Brutto		Netto	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
<i>§ 26 I. Aktiver.</i>	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
A. Faste Ejendomme og Anlæg vedrørende Statsvirksomhederne.....	12 466 604	47 710 304	»	35 243 700
B. Andre faste Ejendomme og Anlæg	6 330 313	14 692 007	»	8 361 694
C. Aktiver tilhørende forskellige Fonde	77 869 785	86 031 079	»	8 161 294
D. Aktiver under særlig Bestyrelse...	604 882	1 029 273	»	424 391
E. Udlaan o. lign., som dækkes gennem særlige Statsforskrivninger.....	168 869 000	75 561 750	93 307 250	»
F. Aktiver tilhørende de under Passivpost F. I. anførte Fonde.....	11 267 000	28 112 500	»	16 845 500
G. Tilgodehavender og Udlaan.....	16 714 801	41 907 298	»	25 192 497
H. Værdipapirer.....	»	»	»	»
J. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner..	»	»	»	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank, hensat til Afskrivning	»	»	»	»
At overføre...	294 122 385	295 044 211	93 307 250	94 229 076

Lovanordninger (Finansm.)

437

	Brutto		Netto	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Overført...	294 122 385	295 044 211	93 307 250	94 229 076
<i>§ 26 II. Passiver.</i>				
A. Statsgælden.....	14 803 896	59 315 176	»	44 511 280
B. Skatkammerbeviser og Bankgæld .	207 429 179	»	207 429 179	»
C. Skyld til forskellige Institutioner..	»	18 255	»	18 255
D. Kapitaler under særlig Bestyrelse..	1 801 800	1 378 587	423 213	»
E. Særlige Statsforskrivninger.....	230 750	134 540 800	»	134 310 050
F. Henlæggelser til særlige Formaal..	193 131 972	201 380 985	»	8 249 013
G. Finansministeriets Mellemlægning med Ministerier og Institutioner..	»	»	»	»
H. Overskud i Henh. til Driftsbudgettet	»	43 002 482	»	43 002 482
I. Henlagt til ekstraord. Afskrivninger	»	»	»	»
J. Statens Nettoformue:				
I. Overskud af Statens Fonde ..	19 151 202	10 990 688	8 160 514	»
II. Forskellige Kapitalindtægter..	15 000 000	»	15 000 000	»
III. Værdiforskydninger.....	»	»	»	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Na- tionalbank.....	»	»	»	»
	745 671 184	745 671 184	324 320 156	324 320 156

6. Finanslovanordning for Finansaaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946. [A. Sp. 1—C. Sp. 1905]. Udstedt af Finansministeriet 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 166).

Som det fremgaar af den Side 64 anførte Oversigt udviser Finanslovanordningen for 1945—46 et Driftsunderskud paa 143,5 Mill. Kr., idet Indtægterne er opført med 985,8 Mill. Kr. og Udgifterne med 1129,3 Mill. Kr.

I en gennem Ritzaus Bureau udsendt Redegørelse betonedede Departementschef *Dige*, at der i den senere Tid paa en Række Omraader var indtraadt betydelige Ændringer i Forholdene, navnlig som Følge af Brændselsmangelen og de deraf følgende Restriktioner, og Virkningerne heraf paa Statshusholdningen kunde paa en Række Punkter ikke bedømmes med Sikkerhed. Dette gælder bl. a. en Del af Skatteindtægterne og Statsbanernes Drift. Da det ikke var muligt at tilvejebringe fornødent Grundlag for et nærmere begrundet Skøn over disse Forhold, bl. a. ogsaa fordi Forudsætningerne stadig ændres, havde man ikke gjort noget Forsøg paa i Finanslovanordningen at indregne de Ændringer, der maa forventes som Følge af Udviklingen i den senere Tid, og der kan derfor ikke drages sikre Slutninger om Driftsresultat for det nye Finansaar.

Som Følge af Restriktionerne var der ogsaa gaaet længere Tid end normalt med Trykningen af Finanslovanordningen, og det havde derfor ikke været muligt at medregne visse Udgifter, der var blevet fastlagt i den sidste Tid, derunder den midlertidige Forhøjelse af Arbejdsfordelingsgodtgørelserne, Tjenestemændenes Reguleringstillæg m. v.; disse maa derfor afholdes paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1945—46.

Af Indtægterne for det nye Finansaar falder 480 Mill. Kr. paa Skatter paa Indkomst og Formue, medens den tilsvarende Indtægt i Fjor var 445 Mill. Kr. Forbrugsafgifterne er opført med 438,1 Mill. Kr. eller 34,4 Mill. Kr. mindre end i Fjor. De øvrige Skatter og Afgifter er opført med 58,8 Mill. Kr. mod 56,2 Mill. Kr.

Ifølge *Statsregnskabet for 1943—44* (se Oversigten Side 73) har der i Finansaaret været et Driftsoverskud paa 39,5 Mill. Kr. eller 29,5 Mill. Kr. mere end budgetteret paa Finans- og Tillægsbevillingslovanordningerne. Dette Resultat

tat er fremkommet ved, at Indtægterne har andraget 1160,7 Mill. Kr. mod de budgetterede 1156,7 Mill. Kr. og Udgifterne 1121,2 Mill. Kr. mod de budgetterede 1146,8 Mill. Kr. Overskuddet er blevet overført til den paa Statusopgørelsen opførte *Driftssaldo*, som derefter pr. 31. Marts 1944 beløb sig til 218,5 Mill. Kr.

7. Lovanordning om Tillægsbevilling for Finansåret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944. [A. Sp. 2609 — C. Sp. 977]. Udstedt af Finansministeriet 30. Juni 1944 (Lov-Tid. Nr. 210).

Lovanordningens Driftsbudget viser en større Stigning i Indtægterne end i Udgifterne, hvorved det paa Finansloven for 1943—44 budgetterede Driftsunderskud paa 88,7 Mill. Kr. ændres til et *Overskud* paa 9,9 Mill. Kr. Tillægsbevillingslovanordningens Indtægt er paa 234,9 Mill. Kr. og Udgiften 136,2 Mill. Kr. Indtægterne for 1943—44 paa Finanslov og Tillægsbevillingslovanordning tilsammen udgør herefter 1 153 756 848 Kr. og Udgifterne 1 143 777 476 Kr.

Indtægtsstigningen paa Driftsbudgettet hidrører i det væsentlige fra *Skatter og Afgifter*, som paa Tillægsbevillingen er opført med 226,8 Mill. Kr., hvoraf 156,3 Mill. Kr. falder paa Forbrugsafgifterne. Det maa dog i denne Forbindelse tages i Betragtning, at Loven om midlertidige Forbrugsafgifter udløb med Udgangen af Oktober 1943, hvorfor der paa Finansloven kun var budgetteret Udbytte for 7 Maaneder. Ved Lovanordning af 22. Oktober 1943 blev denne Beskatning forlænget for 1 Aar, og der er derfor paa Tillægsbevillingen opført det beregnede Udbytte for de resterende 5 Maaneder af Finansaaret.

Hvad Driftsbudgettets Udgiftsside angaar, skal fremhæves, at der paa Finansloven for 1943—44 under Finansministeriet var opført en samlet Bevilling paa 77 Mill. Kr. som anslaaet Udgift ved Forlængelse af gældende Love om ekstraordinære Udgifter. Det drejede sig om 10,5 Mill. Kr. til Nedbringelse af Rugbrødsprisen, 29,3 Mill. Kr. til Fordeling af Levnedsmiddeltkort til trængende og 37,2 Mill. Kr. til Dækning af Udgifter i Henhold til Arbejdsfordelingsloven.

Disse Beløb er paa Tillægsbevillingen udgaaet af Finansministeriets Budget, og de til disse Formaal anslaaede Udgifter er opført henholdsvis under Landbrugsministeriet, Socialministeriet og Arbejdsministeriet. Paa lignende Maade er Udgiften ved Forhøjelsen af Reguleringstillægget m. m. pr. 1. April 1943 paa Tillægsbevillingen fordelt paa de enkelte Ministeriers Lønningskonti m. v., medens den paa Finansloven var opført som samlet Bevilling med i alt 13,4 Mill. Kr. under Finansministeriets Budget.

Udgifterne ved *Efterbetalingen af Reguleringstillægget m. v.* for Tiden 1. November 1943—31. Marts 1944 er for de egentlige Statsvirksomheders Vedkommende opført paa de paa-gældende Institutioners Budgetter, medens der i øvrigt til Dækning af disse Udgifter for Ministeriernes og de øvrige Institutioners Vedkommende er opført samlede Bevillinger paa i alt 7,3 Mill. Kr.

Oversigt over Tillægsbevillinger og Statens samlede Driftsbudget for 1943—44.

	Tillægsbevilling 1943—44		Finanslov og Tillægsbevilling 1943—44 i alt	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
§ 1. Domænerne	146 959	»	407 846	»
§ 2. Statsvirksomhederne	»	÷ 26 025 451	»	÷ 2 978 579
§ 3. Rentekonto	4 571 941	»	11 434 934	»
§ 4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolers Fond samt af Bispetienderne ..	22 938	»	641 722	»
§ 5. Skatter og Afgifter	226 841 269	»	1 130 359 700	»
§ 6. Overskud af Klasselotteriet ...	÷ 41 550	»	2 785 378	»
§ 7. Adskillige Indtægter	3 434 815	»	8 127 268	»
§ 8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen	»	»	»	1 000 000
§ 9. Det kongelige Hus's Aarpenge.	»	»	»	131 200
§ 10. Rigsdagen	»	÷ 40 000	»	2 760 000
§ 11. Statsministeriet	»	1 120 849	»	2 283 548
§ 12. Udenrigsministeriet	»	3 366 167	»	8 970 670
§ 13. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri	»	39 806 455	»	104 096 207
§ 14. Indenrigsministeriet	»	32 042 892	»	82 810 902
At overføre...	234 976 372	50 270 912	1 153 756 848	199 073 948

	Tillægsbevilling 1943—44		Finanslov og Tillægsbevilling 1943—44 i alt	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
Overført . . .	Kr. 234 976 372	Kr. 50 270 912	Kr. 1 153 756 848	Kr. 199 073 948
§ 15 A. Socialministeriet	»	44 502 998	»	275 205 336
§ 15 B. Arbejdsministeriet	»	37 285 121	»	102 931 553
§ 16 A. Ministeriet f. offentlige Arbejder	»	÷ 3 163 865	»	9 924 860
§ 16 B. Trafikministeriet	»	575 221	»	13 090 805
§ 17. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart	»	26 699 668	»	88 779 063
§ 18. Grønland	»	0	»	0
§ 19. Justitsministeriet	»	35 094 781	»	81 312 892
§ 20. Kirkeministeriet	»	1 079 456	»	7 597 099
§ 21. Undervisningsministeriet	»	11 812 635	»	118 510 270
§ 22. Krigsministeriet	»	÷ 13 517 137	»	37 082 676
§ 23. Marineministeriet	»	÷ 9 185 279	»	46 913 583
§ 24. Finansministeriet	»	÷ 51 249 914	»	120 656 391
§ 25. Pensionsvæsenet	»	6 061 000	»	42 699 000
	234 976 372	136 265 597	1 153 756 848	1 143 777 476
At overføre til § 26 II. H.	»	98 710 775	»	9 979 372
	234 976 372	234 976 372	1 153 756 848	1 153 756 848

8. Normeringslovanordning for Finansaaret 1944—45. [A. Sp. 2417 — C. Sp. 855]. Udstedt af Finansministeriet 29. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 108).

I en af Finansministeriet udarbejdet Redegørelse for Normeringslovanordningen anføres det, at Finansministeriet, for at Statshusholdningen kan føres videre saa uforstyrret som muligt, har udarbejdet en Normeringslovanordning, som indeholder de dertil nødvendige Bestemmelser. Samtlige foreliggende Spørgsmaal har været behandlet af *Statens Lønningsraad* og er enstemmigt tiltraadt af Raadet.

Hvad angaar de Synspunkter, der har været lagt til Grund for Lovanordningens Udarbejdelse, har man fulgt de i de senere Aar af Regering og Rigsdag for Behandlingen af Normeringsloven angivne Retningslinier, saaledes at Oprettelse af nye Tjenestemandstillinger kun vil kunne finde Sted, hvor afgørende Ændringer inden for en Styrelse gør det paa krævet, ligesom Oprykning i Lønningsklasse forudsætter, at der er sket en afgørende Forandring i Arbejdets Beskaffenhed eller Omfang.

Man har dog ikke ment helt at kunne afvise Forslag om Oprettelse af *Avancementsstillinger*, idet Statsadministrationens Arbejde paa en Række forskellige Omraader atter er vokset i en saa betydelig Grad, at man har set sig nødsaget til at oprette en Del nye Tjenestemandstillinger. Det har saaledes for Centraladministrationens Vedkommende vist sig paa krævet at oprette en Del nye Stillinger.

Af nye Regler af principiel og generel Betydning kan nævnes, at man har truffet Bestemmelse om, at saafremt Tjenestemænd uden Afbrydelse har fungeret i mere end 1 Aar i højere Stilling, hvad enten Konstitution har foreligget eller ikke, tillægges der dem for den Del af Funktionstiden, der varer ud over 1 Aar, og som falder inden for Finansaarene 1942—43, 1943—44 og 1944—45, et *Konstitutionsvederlag*, der svarer til Forskellen mellem den fulde Lønning i den hidtidige Tjenestestilling og den Lønning, de paagældende vilde oppebære ved Udnævnelse i den højere Stilling. Hidtil har de kun faaet et Tillæg paa Halvdelen af Forskellen mellem de to Lønninger. Under Konstitution i Stillinger, som ifølge Tjenestemandslovens Regler forudsætter *kgl. Udnævnelse*, men som indtil videre i Tilfælde af Ledighed *besættes ved Kon-*

stitution efter den ved Embedsledighed sædvanlige Behandling (eventuelt Opslag), tillægges der den paagældende den fulde Lønning for vedkommende Stilling med Pensionsfradrag, som om han var udnævnt i Stillingen.

I Overensstemmelse med et Forslag fra Lønningskommissionen har man endvidere forlænget den i Tjenestemandsløven fastsatte Frist af 3 Maaneder, hvori en Tjenstemands Enke eller efterladte uforsørgede Børn under 18 Aar kan oppebære *Efterindtægt* af hans sidste Tjenesteindtægt, til 12 Maaneder, naar Dødsfaldet indtræffer som umiddelbar Følge af *Tilskadekomst i Tjenesten*.

Den samlede ved Normeringslovanordningen bevirkede *Merudgift* er beregnet til ca. 830 000 Kr. Heraf falder 170 000 Kr. paa Statsbanerne, 117 000 Kr. paa Undervisningsministeriet, 96 000 Kr. paa Post- og Telegrafvæsenet, 92 000 Kr. paa Justitsministeriet, 89 000 Kr. paa Handelsministeriet, 84 000 Kr. paa Landbrugsministeriet og 39 000 Kr. paa Post- og Telegrafvæsenet, medens det resterende Beløb falder paa de øvrige Styrelser tilsammen.

9. Normeringslovanordning for Finansaaret 1945
—46. [A. Sp. 2385 — C. Sp. 1817]. Udstedt af Finansministeriet 22. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 137).

Denne Normeringslovanordning er udarbejdet efter de samme Retningslinier som den foregaaende og medfører en samlet Merudgift paa omkring 750 000 Kr. De Forslag, som de forskellige Ministerier og Styrelser havde indsendt til Optagelse paa Normeringslovanordningen, blev paa sædvanlig Maade forelagt Lønningsraadet, der har tiltraadt alle de Forslag, som er taget til Følge.

10. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 342 af 8. Juli 1943 om Udstedelse af Statsobligationer. [C. Sp. 41]. Udstedt af Finansministeriet 29. November 1943 (Lov-Tid. Nr. 497).

Ved Lovanordningen forlænges Fristen for Udstedelse af Statsobligationer af den i ovennævnte Lov (Aarboeg 1942—43,

Side 114) omhandlede Art fra 30. November 1943 til *31. Maj 1944*. Samtidig er der i Lovens Bestemmelser foretaget nogle mindre Ændringer af praktisk Karakter.

11. Lovanordning om fortsat Udstedelse af 10- og 5-aarige Statsobligationer, 2-aarige Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spareobligationer. [C. Sp. 965]. Udstedt af Finansministeriet 31. Maj 1944 (Lov-Tid. Nr. 191).

Den 31. Maj 1944 udløb Bemyndigelsen til Udstedelse af de 3 pCt. 10-aarige og 2½ pCt. 5-aarige Statsobligationer, som Finansministeriet havde udstedt i Henhold til Lov Nr. 342 af 8. Juli 1943, jfr. Lovanordning af 29. November 1943 (se ovenfor). Tegningen af de 3 pCt. 10-aarige Obligationer standsedes dog allerede den 15. April, paa hvilket Tidspunkt det i Loven fastsatte Maksimum var naaet. Endvidere udløb Bemyndigelsen til at udstede de i Lov Nr. 283 af 3. Juli 1942 (Aarbog 1941—42, Side 83) omhandlede Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spareobligationer den 30. Juni 1944.

For at Udstedelsen af de nævnte Forskrivninger skulde kunne fortsættes, foretog Finansministeriet ved Lovanordning af 31. Maj d. A. en samlet Forlængelse af Adgangen til Udstedelse af de nævnte Forskrivninger indtil *30. November 1944*, for Stats-Spareobligationer dog til 30. Juni 1945. Lovanordningen fastsætter *intet Maksimumsbeløb* for de forskellige Arter af Forskrivninger, men Finansministeriet *kan til enhver Tid standse Tegningen*, hvis Forholdene taler derfor.

For Skatkammerbeviser og Spareobligationer er Tegningsbetingelserne uændrede. Af Skatkammerbeviser ydes der saaledes fremdeles en Diskonto af ½ pCt. aarlig, og Spareobligationerne faar tilskrevet Rentetillæg som hidtil, ligesom Bestemmelsen om Skattefrihed for Spareobligationerne forbliver uændret. Derimod er der foretaget visse Ændringer med Hensyn til Tegningsbetingelserne for de øvrige Forskrivninger.

Den paalydende Rente af de 10-aarige Obligationer er uændret 3 pCt., men Tegningskursen er forhøjet fra 99½ til 100, saa at den effektive Rente bliver 3 pCt. aarlig.

Den paalydende Rente af de 5-aarige Obligationer er ogsaa uændret $2\frac{1}{2}$ pCt., men da Tegningskursen nedsættes fra $99\frac{1}{2}$ til $99\frac{1}{4}$, forhøjes den effektive Rente til 2,73 pCt. aarlig.

For de 2-aarige Statsgældsbeviser er den paalydende Rente derimod nedsat fra $1\frac{3}{4}$ pCt. til $1\frac{1}{2}$ pCt. Samtidig er Tegningskursen nedsat fra 100 til $99\frac{3}{4}$, saa at den effektive Rente bliver 1,63 pCt. aarlig.

Ved de nævnte Ændringer har man bl. a. tilsigtet at begunstige Udstedelsen af de 5-aarige Obligationer i Forhold til de øvrige Forskrivninger.

For at de ændrede Tegningsbetingelser for de 3 sidstnævnte Arter af Forskrivninger kunde træde i Kraft samtidig og pr. 1. Juni, blev Tegningen af de $1\frac{3}{4}$ pCt. 2-aarige Statsgældsbeviser af 1942 standset den 31. Maj i Aar, idet Finansministeriet ikke mente at burde udnytte den hidtil gældende Bemyndigelse efter dette Tidspunkt.

Renteterminerne for de 3 Arter af Forskrivninger bliver 1. Marts og 1. September, første Termin pr. 1. Marts 1945. De 10-aarige Obligationer amortiseres med 9 lige store aarlige Afdrag og de 5-aarige Obligationer med 4 lige store aarlige Afdrag, første Gang pr. 1. September 1946. De 2-aarige Statsgældsbeviser forfalder til Betaling pr. 1. September 1946.

De tidligere Bestemmelser om, at Statsgældsbeviserne og de 5-aarige Statsobligationer ikke kan tegnes eller tilforhandles af Banker og Sparekasser, er fortsat gældende for disse Forskrivninger.

12. Lovanordning om fortsat Udstedelse af 10- og 5-aarige Statsobligationer, 2-aarige Statsgældsbeviser og Skatkammerbeviser. [C. Sp. 1631]. Udstedt af Finansministeriet 27. November 1944 (Lov-Tid. Nr. 353).

Den ved Lovanordning Nr. 191 af 31. Maj 1944 §§ 1—4 fastsatte Frist for Udstedelse af 10- og 5-aarige Statsobligationer, 2-aarige Statsgældsbeviser og 6 Maaneders Skatkammerbeviser forlænges herved fra 30. November 1944 til 31. Maj 1945. De i Henhold hertil udstedte 10- og 5-aarige Statsobligationer og de 2-aarige Statsgældsbeviser forsynes med Rentekupons lydende paa henholdsvis 3, $2\frac{1}{2}$

og $1\frac{1}{2}$ pCt. *aarlig Rente* (tidligere udbetaltes halvaarlig Rente), som forfalder til Betaling hver 1. Marts, første Gang den 1. Marts 1946. Ved Udstedelse før og efter den 1. Marts 1945 finder kontant Renteregulering Sted. Det 10-aarige og det 5-aarige Statslaan amortiseres ved Udtrækning til Pari med henholdsvis $\frac{1}{9}$ og $\frac{1}{4}$ aarlig, første Gang til Betaling den 1. Marts 1947. De 2-aarige Statsgældsbeviser forfalder den 1. Marts 1947.

13. Lovanordning om Optagelse af Statslaan.
[C. Sp. 1627]. Udstedt af Finansministeriet 10. November 1944 (Lov-Tid. Nr. 343).

Ved Lovanordningen bemyndiges Finansministeriet til at optage et indenlandsk Statslaan til Beløb 80 Mill. Kr. at forrente med 4 pCt. p. a. og løbende i 50 Aar. Laanet amortiseres ved Udtrækning med 50 lige store aarlige Afdrag. Det er uopsigeligt fra Kreditors Side, men kan af Staten opsiges helt eller delvis med 3 Maaneders Varsel til en Rentetermin, dog tidligst 10 Aar efter Optagelsen. Statsobligationernes Kapital og Rente udbetales uden Fradrag af Skat eller Afgift til Staten. Finansministeriet afholder de med denne Lovanordnings Gennemførelse forbundne Udgifter.

14. Lovanordning om Optagelse af Statslaan.
[C. Sp. 1639]. Udstedt af Finansministeriet 9. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 362).

Ved Lovanordningen bemyndiges Finansministeriet til at optage et indenlandsk Statslaan til Beløb 80 Mill. Kr. at forrente med $3\frac{1}{2}$ pCt. og løbende i 25 Aar. Laanet amortiseres ved Udtrækning med 25 lige store Afdrag. Det er uopsigeligt fra Kreditors Side, men kan af Staten opsiges helt eller delvis med 3 Maaneders Varsel til en Rentetermin, dog tidligst 10 Aar efter Optagelsen. Statsobligationernes Kapital og Rente udbetales uden Fradrag af Skat eller Afgift til Staten. Finansministeriet afholder de med Lovanordningens Gennemførelse forbundne Udgifter.

15. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, jfr. Lov Nr. 86 af 9. Marts 1943. [C. Sp. 81]. Udstedt af Finansministeriet 14. Februar 1944 (Lov-Tid. Nr. 28).

Ifølge § 1 i Loven om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger skulde visse Udgifter til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger afholdes af Beskæftigelsesfonden i det Omfang, hvori saadanne Udgifter i Tiden indtil Udgangen af Finansaaret 1941—42 ved Lov blev henført til Fonden. Ved Love af 28. Januar 1942 og 9. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 117) blev Fristen forlænget til 31. Marts 1944, og den er nu yderligere forlænget med et Aar til *31. Marts 1945*.

16. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, jfr. Lovanordning af 14. Februar 1944. [C. Sp. 1673]. Udstedt af Finansministeriet 19. Februar 1945 (Lov-Tid. Nr. 49).

Ved Lovanordningen forlænges den forannævnte Ordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) paa ny for et Aar, saa at den ogsaa har Gyldighed i *Finansaaret 1945—46*.

17. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 283 af 30. Maj 1940 om Oprettelse af en Kreditfond, jfr. Lov Nr. 157 af 30. Marts 1942. [C. Sp. 125]. Udstedt af Finansministeriet 14. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 71).

Lovanordningen forlænger den i Loven af 30. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 111) fastsatte Frist for Kreditfondens Ydelse af Garantier og Udlaan m. v. fra 31. Marts 1944 til *31. Marts 1945*.

18. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 283 af 30. Maj 1940 om Oprettelse af en Kreditfond, jfr. Lov Nr. 157 af 30. Marts 1942 og Lovanordning Nr. 71 af 14. Marts 1944. [C. Sp. 1679]. Udstedt af Finansministeriet 2. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 66).

Ved Lovanordningen forlænges Fristen for Kreditfondens Ydelse af Garantier og Udlaan m. v. yderligere med et Aar indtil *31. Marts 1946*.

19. Lovanordning om Lempelser for visse Laan til sønderjyske Landbrugere, Haandværkere, handlende og Fiskere m. fl. [C. Sp. 2575]. Udstedt af Finansministeriet 12. April 1945 (Lov-Tid. Nr. 182).

Ved Lovanordningen forlænges den paa dette Omraade gældende Ordning yderligere for et Aar, saa at den ogsaa har Gyldighed i 1945.

20. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Bestemmelserne i §§ 4—7 og §§ 9—11 i Lov Nr. 517 af 19. December 1942 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af Indkomst- og Formueskat til Staten. [C. Sp. 63]. Udstedt af Finansministeriet 18. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 526).

Medens de i Lov Nr. 517 af 19. December 1942, §§ 2, 3, 8, 12—14 samt § 16 (Aarvog 1942—43, Side 121) indeholdte Regler har Gyldighed indtil videre og derfor umiddelbart vilde komme til Anvendelse ved Skatteligningen for Skatteaaret 1944—45, var Gyldigheden af Bestemmelserne i samme Lovs §§ 4—7 og §§ 9—11 begrænset til Skatteligningen for Skatteaaret 1943—44, jfr. Lovens §§ 1 og 15. I en Lovanordning har Finansministeriet imidlertid bestemt, at disse Bestemmelser ogsaa skal have Gyldighed for Skatteaaret *1944—45*. Denne Lovanordning har følgende Indhold:

§ 1. Ved Skatteligningen for Skatteaaret 1944—45 vil Bestemmelserne i §§ 4—7 og §§ 9—11 i Lov Nr. 517 af 19. December 1942 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af Indkomst- og Formueskat til Staten være at bringe til Anvendelse.

§ 2. Bestemmelserne i fornævnte Lovs §§ 4—7 samt § 9, Stk. 2 og 3, skal for Skatteaaret 1944—45 ligeledes være gældende ved Ansættelsen til Indkomstskat til Københavns Kommune.

21. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Bestemmelserne i §§ 4—7 og §§ 9—11 i Lov Nr. 517 af 19. December 1942 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af Indkomst- og Formueskat til Staten. [C. Sp. 1657]. Udstedt af Finansministeriet 22. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 384).

Lovanordningen svarer ganske til Lovanordning af 18. December 1943 (jfr. nærmest foregaaende Sag), kun med den Forskel, at den gælder Skatteaaret 1945—46 i Stedet for 1944—45, og at Bestemmelserne i § 4 i Loven af 19. December 1942 skal gælde med de Ændringer, der blev foretaget ved Lovanordning Nr. 186 af 26. Maj 1944 (jfr. Nr. 24).

22. Lovanordning om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteaaret 1944—45. [C. Sp. 131]. Udstedt af Finansministeriet 20. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 77).

Ifølge Lovanordningen skal Regler svarende til dem, der var gældende i Henhold til Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteaaret 1943—44 (Aarbog 1942—43, Side 118), have Gyldighed for Skatteaaret 1944—45.

23. Lovanordning om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteaaret 1945—46. [C. Sp. 1789]. Udstedt af Finansministeriet 21. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 129).

Ved Lovanordningen gives der Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 (jfr. nærmest foregaaende Sag) Gyldighed ogsaa for *Skatteaaret 1945—46*, alene med de Ændringer vedrørende Tidsfrister og Datoangivelser, som Reglernes Anvendelse paa den nye Skatteperiode nødvendiggør.

24. Lovanordning vedr. Beskatning for Skatteaaret 1945—46 af Fortjeneste eller Tab ved Realisation af Aktier m. v. [C. Sp. 961]. Udstedt af Finansministeriet 26. Maj 1944 (Lov-Tid. Nr. 186).

Ifølge Statsskattelov Nr. 149 af 10. April 1922 § 5 a svares Indkomstskat af Avance ved Salg af Aktier, der er indkøbt i Spekulationsøjemed. Ifølge Lovanordning Nr. 526 af 18. December 1943, jfr. Lov Nr. 517 af 19. December 1942 § 4 (Aarbog 1942—43, Side 121), skal for Skatteaaret 1944—45 saadan Indkomstskat svares, selv om de paagældende Aktier ikke er anskaffet i Spekulationsøjemed. Salg af den til en Aktie knyttede *Tegningsret* nævnes ikke udtrykkelig i disse Bestemmelser, og det er i Praksis antaget, at Avancen ved særskilt Salg af Tegningsret som Følge heraf ikke kan gøres til Genstand for selvstændig Indkomstbeskatning, men at Avancen som medbestemmende for Resultatet af den samlede Aktietransaktion først medtages ved Beregningen af Indkomsten for det Aar, i hvilket Moderaktien realiseres.

Finansministeriet har imidlertid paa Grundlag af en Henvendelse fra Danmarks Nationalbank anset det for nødvendigt, at der tilvejebringes Hjemmel for, at de for Skatteaaret 1944—45 for Beskatning af Avance og Tab ved Salg af Aktier gældende Regler ogsaa skal finde Anvendelse for Skatteaaret 1945—46, samt at disse Regler suppleres med en Regel om, at *Avance ved særskilt Salg af Tegningsret skal medregnes til den skattepligtige Indkomst.*

Den herom udstedte Lovanordning har følgende Indhold:

§ 1. Ved Skatteligningen for Skatteaaret 1945—46 skal følgende Bestemmelser være gældende.

§ 2. Fortjeneste eller Tab ved Realisation af Aktier og lignende Værdipapirer, der er Bærere af Andels- og Udbytterettigheder i Selskaber med begrænset Ansvar, skal tages i Betragtning ved Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst, selv om de paagældende Papirer ikke er anskaffet i Spekulationsøjemed.

Den skattepligtige Fortjeneste eller det fradragsberettigede Tab kan, naar Papirerne ikke er anskaffet i Spekula-

tionsøjemed, ikke overstige henholdsvis den Værdistigning og den Værdinedgang, som de paagældende Værdipapirer er undergaaet i Tiden fra den 31. August 1939 og indtil Realisationen.

Avancen ved særskilt Salg af Tegningsret medregnes ogsaa i den skattepligtige Indkomst. Den skattepligtige Avance er Salgssummen for Tegningsretten, dog højst Forskellen mellem paa den ene Side Salgssummen for Tegningsretten med Tillæg af Tegningsbeløbet og paa den anden Side Gennemsnittet af Købesummen for Moderaktien — naar denne ikke er anskaffet i Spekulationsøjemed, dog mindst Kursværdien pr. 31. August 1939 — og Tegningsbeløbet for den nye Aktie. Ved senere Salg af Moderaktien beregnes Avancen eller Tabet efter en samlet Opgørelse for Salgene af Tegningsretten og Moderaktien og under Hensyn til den ved Salget af Tegningsretten skattepligtige Avance.

Finansministeriet bemyndiges til, naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, at tillade, at Fortjeneste af den i nærværende Paragraf omhandlede Art helt eller delvis lades ude af Betragtning ved Beregningen af Indkomstskatten til Staten og til den fælleskommunale Udligningsfond.

§ 3. Tab paa Omsætning af Værdipapirer i Spekulationsøjemed skal alene kunne fradrages inden for en til Indkomsten medregnet Spekulationsfortjeneste paa Værdipapirer, men ikke i anden Indkomst.

§ 4. Bestemmelserne i nærværende Lovanordning skal for Skatteaaret 1945—46 ogsaa være gældende ved Ansættelsen til Indkomstskat til Københavns Kommune.

I den omtalte Henvendelse til Finansministeriet anførte *Nationalbanken*, at det paa Grund af den Fare for Spekulation i Aktier, som Adgangen til skattefrit Salg af Tegningsret frembyder, under Hensyntagen til Pengeforholdene maatte anses for særlig uheldigt, at der ikke forelaa Hjemmel for særskilt Beskatning af den ved Salg af Tegningsret indvundne Avance. Banken henstillede derfor, at den fornødne Hjemmel hertil snarest muligt blev tilvejebragt, og denne Henvendelse tiltraadtes af saavel *Ligningsdirektoratet* som *Ligningsraadet*.

25. Lovanordning om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1944—45 samt om bunden Opsparing. [C. Sp. 155]. Udstedt af Finansministeriet 20. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 78).

Ifølge Lovanordningen skal de i Lov Nr. 335 af 3. Juli 1943 om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (Aarbog 1942—43, Side 127) indeholdte Bestemmelser ogsaa komme til Anvendelse ved Skatteligningen for Skatteaaret 1944—45, alene med de Ændringer vedrørende Tidsfrister og Datoangivelser, som Reglernes Anvendelse paa den nye Skatteperiode nødvendiggør.

Vedrørende *bunden Opsparing* gælder uforandret den Bestemmelse, at *Tilbagebetalingen* for Halvdelens Vedkommende skal ske senest inden Udgangen af 1947 og for Restens Vedkommende senest inden Udgangen af 1948. Derimod er der med Hensyn til *Forrentningen* sket den Ændring, at Opsparingsbeløb, der paa'lignes paa Grundlag af Indkomstansættelsen for Skatteaaret 1944—45, først faar tilskrevet Rente fra 1. Januar 1946 at regne, medens Opsparingsbeløb vedrørende det foregaaende Skatteaar ifølge Loven af 3. Juli 1943 faar tilskrevet Rente fra 1. Januar 1945 at regne.

26. Lovanordning om Udskrivning af Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1945—46 samt om bunden Opsparing. [C. Sp. 1759]. Udstedt af Finansministeriet 21. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 128).

Ved Lovanordningen bestemmes det, at ovennævnte Lovs Regler ligeledes skal bringes til Anvendelse for *Skatteaaret 1945—46*, alene med de Ændringer vedrørende Tidsfrister og Datoangivelser, som Reglernes Anvendelse paa den nye Skatteperiode har foranlediget.

Opsparingsbeløb, der er paalignet paa Grundlag af Indkomstansættelsen for Skatteaaret 1945—46, skal ifølge Lovanordningen for Halvdelens Vedkommende tilbagebetales senest inden Udgangen af 1948 og for Restens Vedkommende senest inden Udgangen af 1949. I Tilslutning hertil bestemmes det, at saadanne Opsparingsbeløb forrentes fra 1. Januar 1947.

27. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. og af Lov Nr. 274 af 2. Juni 1943 om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne. [C. Sp. 23]. Udstedt af Finansministeriet 22. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 460).

Begge de to anførte Love (Aarbog 1942—43, Side 150 og 154) fik ved Lovanordningen deres Gyldighedstid forlænget med et Aar til *31. Oktober 1944*. I Loven af 2. Juni 1943 om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne § 5 er der samtidig foretaget en Ændring. Det bestemtes heri oprindelig, at det Beløb, som Omsætningsafgiften af stærke Drikke og Tobaksafgifterne i alt indbragte i Tiden fra 1. Juni til 30. November 1943 ud over det Beløb, som de nævnte Afgifter i alt indbragte i samme Tidsrum i 1942, skulde ind sættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank. Ordene »1. Juni til 30. November 1943« er nu ændret til »1. Juni 1943 til 30. November 1944«, og samtidig har man i Stedet for Ordene »indbragte i samme Tidsrum i 1942« indføjet: »vilde have indbragt i det nævnte Tidsrum, saafremt disse Afgifter tilsammen var indgaaet med samme gennemsnitlige maanedlige Beløb som i Tidsrummet fra 1. Juni 1942 til 30. November 1942.«

28. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 430 af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. og af Lov Nr. 274 af 2. Juni 1943 om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne. [C. Sp. 1611]. Udstedt af Finansministeriet 25. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 323).

Ved Lovanordningen forlænges de ovenfor under Nr. 27 omtalte Afgiftsbestemmelser yderligere for Aaret fra 1. November 1944 til *31. Oktober 1945*.

29. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 462 af 20. November 1942 om midlertidige Toldafgifter. [C. Sp. 27]. Udstedt af Finansministeriet 22. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 461).

Ovennævnte Lov udløb 31. Oktober 1943, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget med 1 Aar til *31. Oktober 1944*.

30. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 462 af 20. November 1942 om midlertidige Toldafgifter. [C. Sp. 1613]. Udstedt af Finansministeriet 25. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 324).

Lovanordningen forlænger yderligere for Aaret fra 1. November 1944 til *31. Oktober 1945* de i Lov af 20. November 1942 fastsatte midlertidige Toldafgifter.

31. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 645 af 14. December 1940 om Ændringer i Toldloven af 29. Marts 1924. [C. Sp. 199]. Udstedt af Finansministeriet 20. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 87).

Ifølge Lovanordningen skal de i Lov Nr. 645 af 14. December 1940, jfr. Lov Nr. 269 af 27. Juni 1942 (Aarbog 1941—42, Side 104), omhandlede Bestemmelser, der udløb 31. Marts 1944, vedblive at have Gyldighed indtil *Udgangen af Marts Maaned 1945*, dog med de Ændringer, der følger af Lov Nr. 462 af 20. November 1942, jfr. Lovanordning Nr. 461 af 22. Oktober 1943 (se ovenfor).

32. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 645 af 14. December 1940 om Ændringer i Toldloven af 29. Marts 1924. [C. Sp. 1757]. Udstedt af Finansministeriet 21. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 127).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946* med de Ændringer, der følger af Lov Nr. 462 af 20. November 1942.

33. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer. [C. Sp. 29]. Udstedt af Finansministeriet 23. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 463).

Ovennævnte Lov er ved forskellige Love blevet forlænget, senest ved Lov Nr. 433 af 31. Oktober 1942 (Aarbog 1942—43, Side 161) til 31. Oktober 1943. Den forlænges herved yderligere for 1 Aar til *31. Oktober 1944*.

34. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer. [C. Sp. 1619]. Udstedt af Finansministeriet 25. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 327).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar til *31. Oktober 1945*.

35. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 333 af 3. Juli 1943 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer. [C. Sp. 1617]. Udstedt af Finansministeriet 25. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 326).

Ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 168) udløb 31. Oktober 1944, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget til *31. Oktober 1945*.

36. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 409 af 29. November 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzinafgiften. [C. Sp. 25]. Udstedt af Finansministeriet 22. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 462).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for den nævnte Lov med senere Love (Aarbog 1942—43, Side 163) med 1 Aar, saa at den først udløber *31. Oktober 1944*.

37. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 409 af 29. November 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzinafgiften. [C. Sp. 1615]. Udstedt af Finansministeriet 25. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 325).

Lovanordningen forlænger yderligere for Aaret fra 1. November 1944 til *31. Oktober 1945* den midlertidige Forhøjelse af Benzinafgiften.

38. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv. [C. Sp. 973]. Udstedt af Finansministeriet 16. Juni 1944 (Lov-Tid. Nr. 203).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for ovennævnte Lov med et Aar til *30. Juni 1945*. Loven blev senest forlænget ved Lov Nr. 322 af 28. Juni 1943 (Aarbog 1942—43, Side 167), ligeledes for et Aar.

39. Lovanordning om Forlængelse af Skattefritagelsen i Henhold til Lov Nr. 117 af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten af nyopførte Bygninger. [C. Sp. 61]. Udstedt af Finansministeriet 18. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 525).

Den ved Loven om Lempelse i Beskatningen til Staten af nyopførte Bygninger hjemlede *Fritagelse for Ejendomsskyld til Staten* blev ved Lov Nr. 268 af 28. Maj 1943 (Aarbog 1942—43, Side 176) forlænget til ogsaa at gælde Aaret 1943. Den forlænges nu yderligere til *1. Januar 1945*. Fritagelsen gælder som hidtil ogsaa med Hensyn til fælleskommunal Ejendomsskyld.

40. Lovanordning om Forlængelse af Skattefritagelsen i Henhold til Lov Nr. 117 af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten af nyopførte Bygninger. [C. Sp. 1663]. Udstedt af Finansministeriet 29. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 391).

Ved Lovanordningen forlægges Skattefritagelsen i Henhold til ovennævnte Lov yderligere, saa at den ogsaa faar Gyldighed i Aaret 1945.

41. Lovanordning om Udskydelse af den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld. [C. Sp. 103]. Udstedt af Finansministeriet 7. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 54).

Den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld, der skulde have været afholdt pr. 1. Oktober 1941, er ved forskellige Love blevet udskudt, hver Gang eet Aar, senest ved Lov Nr. 103 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 180) til Foretagelse pr. 1. Oktober 1944. Da de Hensyn, der motiverede de foregaaende Udskydelser af den almindelige Vurdering, ogsaa i 1944 gjorde sig gældende, og i mindst lige saa høj Grad som tidligere, bestemmes i Lovanordningen følgende:

§ 1. Den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld, der skulde foretages pr. 1. Oktober 1944, jfr. Lov Nr. 103 af 13. Marts 1943, udskydes eet Aar, saaledes at Vurderingen først foretages pr. 1. Oktober 1945.

§ 2. Pr. 1. Oktober 1944 foretages Aars-Omvurdering efter Reglerne i Lov Nr. 352 af 7. August 1922 §§ 2 og 4, jfr. Lov Nr. 47 af 6. Marts 1936.

42. Lovanordning om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Regulerings-tillæg) m. m. [C. Sp. 107]. Udstedt af Finansministeriet 15. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 61).

Den 9. Marts 1944 fandt der i Finansministeriet *Forhandlinger* Sted med Statstjenestemændenes forhandlingsberettigede Centralorganisationer og Danmarks Lærerforening angaaende Tjenestemændenes Reguleringstillæg m. v. for Finansaaret 1944—45. Under disse Forhandlinger henviste Tjenestemændenes Repræsentanter bl. a. til, at der efter det for Januar 1944 beregnede Udgiftstal (dette blev

4 277 Kr. mod 4 295 Kr. for Januar 1943) manglede $3\frac{1}{2}$ Portion Reguleringstillæg i Opfyldelse af Tjenestemandslovens Reguleringsregler. Heroverfor gjordes fra Finansministeriets Side gældende, at der siden Tjenestemandslovens Gennemførelse paa flere Punkter var blevet foretaget Ændringer i dens Bestemmelser til Fordel for Tjenestemændene. I 1938 gennemførtes det *midlertidige Løntillæg*, der for gifte Tjenestemænd i Almindelighed udgør 168 Kr. aarlig, og som siden er blevet opretholdt. Endvidere blev der i 1942 med Virkning fra 1. November gennemført en forbedret Aflønning af *ugifte Tjenestemænd under 40 Aar* og fra 1. April 1943 et særligt *Børnetillæg* for Tjenestemænd med mere end 1 Barn. Endelig har den for de laveste Lønninger fastsatte Reguleringstillægsportion paa 84 Kr. ved de aarlige Reguleringer siden 1. April 1941 været forhøjet til 96 Kr. Til Gengæld har man ved de aarlige Love om Reguleringstillægget m. v. fra Finansaaret 1941—42 ikke fuldt ud forhøjet Reguleringstillægget i Overensstemmelse med Stigningen i Udgiftstallet. Dette svarer til den Fremgangsmaade, som er fulgt ved Reguleringen af Arbejdernes Lønninger. Man har dog givet Tjenestemændene en noget *mindre Dyrtidskompensation end Arbejderne* ud fra den Betragtning, at Tjenestemændenes Beskæftigelse er af varig Karakter, og at deres Lønninger derfor bør reguleres paa en jævnere Maade end Arbejdernes. Ud fra et udgiftsmæssigt Synspunkt har de forskellige Ændringer i Reguleringen af Tjenestemændenes Lønninger, efter hvad der oplystes under Forhandlingerne, ført til det Resultat, at Staten i 1943—44 udredede et Beløb, svarende til ca. $19\frac{1}{2}$ Portion Reguleringstillæg, medens der efter Reglerne i Tjenestemandsloven af 1931 skulde ydes 20 Portioner.

Medens Finansministeriet af samfundsmæssige Grunde fremdeles maatte fastholde, at fuld Kompensation for Prisstigningen ikke kunde gives Tjenestemændene, idet man i saa Henseende maatte følge en tilsvarende Retningslinie som for Arbejdslønningernes Vedkommende, erkendte Finansministeriet, at de ekstraordinære Forhold nu havde været i saa lang Tid, at der burde gives Tjenestemændene en tilsvarende Dyrtidsregulering i Forhold til Tiden før Krigen, som Arbejderne havde opnaaet. Hertil vilde kræves ca. 2

Portioner Reguleringsstillæg, svarende til det Forspring, Arbejdernes Dyrtidsregulering hidtil havde haft. Dertil kom yderligere $1\frac{1}{4}$ Portion, svarende til den senest fastsatte Forhøjelse af Arbejdernes Dyrtidstillæg. Ud over Dyrtidsreguleringen er der i det sidste Aar sket en vis yderligere Stigning i Arbejdernes faktiske gennemsnitlige Timefortjeneste. Dette skyldes specielle Konjunkturf forhold, som der principielt ikke kan tages Hensyn til for Tjenestemændenes Vedkommende, men Finansministeriet fandt det dog forsvarligt at afrunde det nævnte Antal Portioner Reguleringsstillæg fra $3\frac{1}{4}$ til $3\frac{1}{2}$, saa at der for 1944—45 ydes i alt 20 Portioner foruden det midlertidige Løntillæg. Samtidig blev der under Forhandlingerne givet Tilsagn om Forlængelse af de midlertidigt gældende Bestemmelser om Børnetillæg, Forhøjelse af den laveste Portion Reguleringsstillæg samt Adgang til Dispensation fra Reglerne om Nedsættelse af Reguleringsstillægget som Følge af Ændring i Tjenestemænds og Pensionisters ægteskabelige Stilling eller Husstandsforhold.

Fra Tjenestemandsside blev der fremsat Ønske om, at Forhøjelsen af Reguleringsstillægget skulde have *tilbagevirkende Kraft* for hele Finansaaret 1943—44. Dette kunde Finansministeriet ikke gaa med til, da Reguleringsstillægget for 1943—44 var fastlagt ved Lov. Under Hensyn til, at denne Lov, der er af 13. Marts 1943 (Aar bog 1942—43, Side 185), ifølge § 9 skulde have været forelagt Rigsdagen til Revision inden 1. November 1943, kunde Finansministeriet dog gaa med til, at der blev givet tilbagevirkende Kraft for $3\frac{1}{2}$ Portion Reguleringsstillæg fra nævnte Tidspunkt, hvilket imidlertid maatte betragtes som *en absolut Undtagelse*, der kun var begrundet i de for Finansaaret 1943—44 gældende specielle Forudsætninger.

I Lighed med den fra 1. November 1942 gennemførte Ordning for ugifte under 40 Aar, der tog Sigte paa en gunstigere Beregning af Reguleringsstillægget under Hensyn til dettes stigende Betydning i Forhold til den faste Lønning, gav Finansministeriet endvidere Tilsagn om Gennemførelse af en midlertidig Lempelse af Reglerne for Beregning af *Aspirantlønninger*, hvorefter Reguleringsstillægget, det midlertidige Løntillæg og Børnetillægget reduceres med 10 pCt. mindre end hidtil. I Forbindelse hermed foretages en For-

højelse af de i Tjenestemandsløvens § 5 fastsatte Lønninger for *Elever og Medhjælpere*, der uddannes til Ansættelse i Assistentstillinger, ligesom der indføres ændrede Regler vedrørende Aspiranter, som har haft 2 Aars Aspiranttjeneste, saa at disse paa et tidligere Tidspunkt end hidtil opnaar fuld Løn ÷ 5 pCt. Ogsaa Bestemmelserne herom skulde have tilbagevirkende Kraft fra 1. November 1943. Tjenestemændene havde ønsket, at Stedtillægget skulde undtages fra Aspirantfradraget, men dette blev af principielle Grunde ikke imødekommet.

Ligesom i de nærmest foregaaende Aar bortfalder for 1944—45 den i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 § 92, Stk. 3, hjemlede Regulering af Tillægget til visse *Honorarer* m. v. (herunder Vederlaget til Rigsdagens Medlemmer), og i Stedet forhøjes fra 1. April 1944 det i Henhold til Lov Nr. 96 af 13. Marts 1943 for Finansaaret 1943—44 fastsatte Honorartillæg med 11 pCt. til 54 pCt. af Honorarernes Grundbeløb med Virkning fra 1. November 1943.

Med Hensyn til de paa Finansloven bevilgede Honorarer gav Finansministeriet Tilsagn om, at der vilde blive foretaget en Forhøjelse paa 5 pCt.

Fra Tjenestemændenes Side blev der rejst Spørgsmaal om en procentvis Forhøjelse af de i Tjenestemandsløven fastsatte *Bestillingstillæg* og af *Repræsentationstillæggene*. Finansministeriet kunde af principielle Grunde ikke gaa med hertil, men stillede i Udsigt, at man i konkrete Tilfælde, hvor særlige Grunde maatte tale derfor, vilde være villig til at optage saadanne Spørgsmaal til Overvejelse, idet man forbeholdt sig Lønningsraadets Tilslutning.

I øvrigt blev der under Forhandlingerne opnaaet Enighed om at gennemføre en midlertidig Ordning, hvorefter de Lønklasser, der har 14 Dages *Ferie*, faar 3 Ugers Ferie, for saa vidt de paagældende har haft mindst 18 Aars Ansættelse og er fyldt 42 Aar, samt om Forhøjelse af visse Takster for *Dagpenge og Godtgørelser*.

I en af Finansministeriet udsendt Redegørelse oplystes det, at Tjenestemændenes Centralorganisationer og Danmarks Lærereforening under de foreliggende Omstændigheder havde givet Tilslutning til det opnaaede Forhandlingsresultat.

Ifølge den af Finansministeriet udstedte Lovanordnings § 1 skal det i Henhold til Lov Nr. 96 af 13. Marts 1943 fastsatte Reguleringstillæg for Finansaaret 1944—45 forhøjes med nedennævnte Beløb:

Aarlig Lønning	Giftede Mænd og dermed ligestillede	Alle øvrige Tjeneste- mænd
	Aarligt Beløb	Aarligt Beløb
Under 1 500 Kr.	22 pCt.	14 $\frac{2}{3}$ pCt.
1 500—4 499 —	336 Kr.	224 Kr.
4 500—7 499 —	378 —	252 —
7 500 8 999 —	420 —	280 —
9 000—10 499 —	462 —	308 —
10 500 og derover.	504 —	336 —

§ 4, der handler om Lønninger for *Elever, Medhjælpere og Aspiranter*, har følgende Indhold:

De i Tjenestemandslovens § 5, Stk. 1, fastsatte Lønninger for Elever og Medhjælpere, der uddannes til Ansættelse i Assistentstilling (Grundløn 2 160 Kr. og Slutløn 3 810 Kr.), ændres saaledes:

Elever 1. Aar	840 Kr.
— 2. —	960 —
— 3. —	1 080 —
Medhjælpere 1. Aar	1 410 —
— 2. —	1 710 —
— 3. og følgende Aar	2 052 —

De i Tjenestemandslovens § 5, Stk. 2, fastsatte Maksimumsbeløb for Lønnen til Aspiranter (Tjenestemandslovens § 6, Stk. 6) til andre Stillinger end de i Stk. 1 nævnte fastsættes saaledes:

- a) for Aspiranter, der er fyldt 21 Aar: 90 pCt. af et Beløb, svarende til den for den paagældende Tjenestemandstilling normerede Grundløn og eventuelt Stedtillæg, hvorudover ydes det fulde for Stillingen fastsatte Regu-

leringstillæg samt midlertidigt Tillæg og eventuelt Børnetillæg.

- b) for Aspiranter, der ikke er fyldt 21 Aar: 80 pCt. af et Beløb, svarende til den for den paagældende Tjenestemandstilling normerede Grundløn og eventuelt Stedstillæg, hvorudover ydes et Beløb, svarende til 90 pCt. af det fulde for Stillingen fastsatte Reguleringstillæg samt midlertidigt Tillæg og eventuelt Børnetillæg.

I øvrigt svarer Lovanordningen ganske til Loven af 13. Marts 1943, bortset fra de Ændringer, der er en Følge af Resultatet af de omtalte Forhandlinger. Lovanordningen gælder for Finansaaret 1944—45, til Dels som nævnt med tilbagevirkende Kraft. Den kunde dog, saafremt særlige Forhold talte derfor, optages til Revision pr. 1. November 1944 (jfr. den følgende Sag).

I Tilslutning hertil skal nævnes, at der i Januar 1944 administrativt blev truffet en Ordning, hvorved Grupper af Tjenestemænd, som ikke har det normale Antal Fridage, fik Ret til Godtgørelse for *mistede Fridage*.

Herom udsendtes den 28. Januar 1944 af Finansministeriet følgende Meddelelse:

»Inden for store Dele af Statstjenesten, hvor Driften er af kontinuerlig Art, derunder særlig Statsbanerne, Post- og Telegrafvæsenet, Fængselsvæsenet, Politiet og enkelte andre Tjenestegrene, er den overvejende Del af Personalet kun normeret med 52 Fridage årlig, medens det årlige Antal Helligdage er ca. 60—61, nemlig dels Søndagene, dels de øvrige Helligdage (de særlige Paaske-, Pinse- og Julehelligdage etc.). De her omhandlede Tjenestemænd har altsaa et ringere Antal Fridage end de øvrige Tjenestemænd, og der ydes ikke i den Anledning Betaling for mistede Fridage.

Der har gennem længere Tid fra de paagældende Tjenestemandorganisationer været fremsat Krav om, at Antallet af årlige Fridage forhøjes fra 52 til ca. 60—61, og at der i det Omfang, hvor dette Antal Fridage ikke kan gives, ydes Betaling for mistede Fridage i Overensstemmelse med de derfor gældende Takster. Tjenestemændene har til Begrundelse for dette Krav bl. a. henvist til, at medens de Tjenestemænd, der nærmest kan sammenlignes med de overenskomstlønnede Arbejdere, før Ferielovens Gennemførelse havde et Forspring ved deres Ret til 14 Dages Ferie, er dette Forspring nu udlignet ved den for Arbejderne gennemførte Ferieordning, og de her omhandlede Tjenestemænd er nu tilmed

blevet ringere stillet end de overenskomstlønnede Arbejdere, idet de i Modsætning til Arbejderne hverken faar de overskydende 8—9 Fridage eller faar Betaling derfor.

Om dette Forhold har der gennem nogen Tid været ført Forhandlinger mellem Finansministeriet og Tjenestemandorganisationerne, og Finansministeriet er nu med Tilslutning fra Lønningsraadet indgaaet paa, at der fra 1. April 1944 gennemføres en Ændring af Statens Arbejdstidsregler saaledes, at Tjenestemændene faar Ret til enten at faa det fulde Antal Fridage svarende til Antallet af Søn- og Helligdage eller at faa den gældende Betaling for mistede Fridage i det Omfang, hvor det fulde Antal Fridage af driftsmæssige Grunde ikke kan gives. Regelen begrænses dog til de Tjenestemænd, der har 3 Ugers Ferie eller derunder.

Under Hensyn til, at det nævnte Krav har været rejst gennem længere Tid, og at Forholdet under de Vilkaar, der har været gældende i de senere Aar, har betydet en stærk Belastning af de paagældende Tjenestemænd, er Finansministeriet under Forhandlingerne med Tjenestemandorganisationerne og med Tilslutning fra Lønningsraadet indgaaet paa at lade Nyordningen faa Virkning ogsaa for indevarende og det foregaaende Finansaar saaledes, at der for de Tjenestemænds Vedkommende, hvor der ikke har været normeret Frihed paa de overskydende Helligdage, ydes Vederlag efter Taksterne for 9 og 8 mistede Fridage henholdsvis for Finansaarene 1942—43 og 1943—44. Det samlede Vederlag vil for det største Antal Tjenestemænd udgøre et Beløb af indtil 263 Kr. 70 Øre og for et mindre Antal Tjenestemænd indtil 303 Kr. 60 Øre, alt efter den Sats for særlige Ydelser, hvortil de er henført.

For Politistyrkens Vedkommende gælder der ingen Ret til Betaling for mistede Fridage, idet der bl. a. til Erstatning derfor ydes Ordenspolitiet et særligt Raadighedstillæg, medens Kriminalpolitiet oppebærer et særligt Opdagertillæg. Som Vederlag for de heromhandlede mistede Fridage og for det særlig omfattende Overarbejde, Forholdene har medført, ydes der samtidig for Finansaarene 1942—43 og 1943—44 en samlet ekstraordinær Forhøjelse af de nævnte Tillæg paa 480 Kr. til hver af de Polititjenestemænd, der oppebærer Raadighedstillæg eller Opdagertillæg. For saa vidt angaar de midlertidigt antagne Reservepolitibetjente, ydes et Tillæg paa 360 Kr.

Til den foran nævnte Ordning er der givet Tilslutning fra Statstjenestemændenes Centralorganisationer I og II.

Danske Statsemedsmænds Samraad har intet at erindre imod, at ovennævnte Ændring af Arbejdstidsreglerne gennemføres fra den 1. April 1944 at regne, men naar man hertil

knytter en Udbetaling beregnet for 2 Finansaar, gennemfører man en midlertidig Lønordning alene til Fordel for bestemte Tjenestemandsgrupper i Stedet for samtlige Tjenestemænd. Samraadet har derfor under Forhandlingerne stillet Forslag om, at der for indeværende Finansaar udbetales samtlige Tjenestemænd yderligere 2 Reguleringstillægsportioner.

Finansministeriet har af principielle Grunde ikke kunnet anse et saadant Forslag for gennemførligt, da der ved Lov er truffet Bestemmelse om Reguleringstillæggets Størrelse i Finansaaret 1943—44, og finder det i øvrigt uberettiget at inddrage det almindelige Spørgsmaal om Tjenestemandslønningerne under Forhandlingerne om Vederlag for et af de paagældende Tjenestemænd præsteret Merarbejde.«

43. Lovanordning om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringstillæg) m. m. [C. Sp. 1603]. Udstedt af Finansministeriet 12. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 311).

Den 11. Oktober 1944 blev der i Finansministeriet optaget Forhandling med Repræsentanter for Statstjenestemændenes forhandlingsberettigede Centralorganisationer og Danmarks Lærerforening med Henblik paa en eventuel Lønregulering pr. 1. November s. A. Der blev herunder ifølge en udsendt Meddelelse fra Tjenestemandsorganisationernes Side fremsat Krav om Udfyldelse af det saakaldte »store Interval« i Reguleringstillægsskalaen, inden for hvilket der ifølge Tjenestemandsloven kun ydes 1 Portion Reguleringstillæg, medens dette Interval ifølge de Principper, hvorefter Skalaen i øvrigt er opbygget, vilde svare til yderligere 3 Portioner. Til delvis Udfyldning af Intervallet har der siden 1. April 1938 været ydet et midlertidigt Tillæg paa 168 Kr. for alle gifte Tjenestemænd over en vis Minimumsløn og noget mindre for andre Tjenestemænd; disse 168 Kr. svarede til 2 Reguleringstillægsportioner paa mindste Sats efter Tjenestemandslovens Regler.

Fra Finansministeriets Side blev der under Forhandlingerne peget paa, at Tjenestemændene ved Lovanordningen af 15. Marts 1944 (jfr. den foregaaende Sag) fik tildelt det fulde Antal Reguleringstillægsportioner, som kan kræves efter Tjenestemandslovens Regler, og at den siden

stedfundne Bevægelse i Udgiftstallet ikke berettigede dem til nogen yderligere Lønforhøjelse. Samtidig erkendtes det dog, at der ved Gennemførelsen af det i August s. A. fastsatte Lavtlønstillæg til *Arbejderløningerne* var sket en Ændring i Forudsætningerne for den senest stedfundne Fastsættelse af Tjenestemændenes Reguleringstillæg, og at en derefter afpasset Ændring i Tjenestemandslønningerne derfor kunde være begrundet. Et egentlig Lavtlønstillæg specielt til de lavestlønnede Tjenestemænd vilde ikke være foreneligt med den Maade, hvorpaa Tjenestemandslønningerne er opbygget i Lønklasser, medens paa den anden Side Tildeling af Reguleringstillæg efter stigende Skala, svarende til Tjenestemandslovens Regler, vilde være uforeneligt med de Synspunkter, der har været grundlæggende for Arbejdernes Lavtlønstillæg.

Der blev under disse Omstændigheder opnaaet Enighed med Tjenestemandorganisationerne om *en ensartet Forhøjelse af det midlertidige Tillæg* paa 168 Kr. til 288 Kr. aarlig (for gifte Mænd), svarende til 3×96 Kr., saaledes at det herved fremkomne Beløb svarer til fuld Udfyldning af det saakaldte »store Interval« paa Reguleringstillægsskalaens nederste Trin, hvor Portionen ved de senere Reguleringer har været forhøjet fra 84 til 96 Kr. Denne Lønforbedring, der maa anses for omtrentlig svarende til den gennemsnitlige Lønforbedring, som Arbejderne fik ved Lavtlønstillægget, skulde have Gyldighed for Resten af Finansaaret fra 1. November 1944.

Til Gennemførelse af den nævnte Lønregulering udstedtes en Lovanordning af følgende Indhold:

§ 1. De i §§ 1—8 i Lovanordning Nr. 61 af 15. Marts 1944 indeholdte Bestemmelser har Gyldighed i Tidsrummet 1. November 1944—31. Marts 1945 med de i de følgende Paragraffer nærmere angivne Ændringer.

§ 2. Det i Lov Nr. 74 af 18. Marts 1938, jfr. § 2 i den i § 1 omhandlede Lovanordning, hjemlede midlertidige Løntillæg til Statens Tjenestemænd m. fl. forhøjes i Tidsrummet 1. November 1944—31. Marts 1945 for Personer, hvis Reguleringstillæg er fastsat efter Reglerne i Tjenestemandslovens § 91, Stk. 1, til i alt 288 Kr. aarlig, saafremt den samlede aarlige Lønning (Grundløn, Alderstillæg og

pensionsgivende personlige Tillæg), Pension eller Ventepenge andrager 1 500 Kr. eller derover. Hvis Lønningen (Pensionen, Ventepengene) ikke andrager 1 500 Kr., forhøjes det nuværende Tillæg til 20 pCt., dog ikke ud over 288 Kr., af fornævnte Lønning (Pension, Ventepenge).

For Personer, hvis Reguleringstillæg er fastsat efter Reglerne i fornævnte Lovs § 91, Stk. 3, udgør Tillægget $\frac{2}{3}$ af de i Stk. 1 fastsatte Beløb.

For Personer, hvis Reguleringstillæg er fastsat efter Reglerne i fornævnte Lovs § 91, Stk. 4, udgør det midlertidige Løntillæg $9\frac{1}{3}$ pCt., dog ikke ud over 136 Kr. 08 Øre.

§ 3. De i nærværende Lovanordnings § 2 fastsatte Forhøjelser af det midlertidige Løntillæg m. v. medregnes ved Opgørelsen af den i § 7 i den fornævnte Lovanordning omhandlede Dyrtidsforhøjelse og kan ikke medregnes til det Beløb, paa hvilket der i Henhold til Tjenestemandslovens § 34 kan gives Forskrivning.

44. Lovanordning om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Regulerings-tillæg) m. m. [C. Sp. 1713]. Udstedt af Finansministeriet 15. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 104).

Efter at der i Begyndelsen af Marts 1945 ved Kendelse af Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab var blevet truffet Beslutning om Forhøjelse af Dyrtidstillæggene for de Arbejdere, hvis Lønningsforhold er fastsat ved de saakaldte Martsoverenskomster, optoges det tilsvarende Spørgsmaal for Tjenestemændenes Vedkommende til Forhandling mellem Finansministeriet og Repræsentanter for de forhandlingsberettigede Tjenestemandsorganisationer. Om Resultatet af disse Forhandlinger udsendtes følgende Meddelelse:

»Der har Onsdag den 14. Marts været ført Forhandling i Finansministeriet med Repræsentanter for Statstjenestemændenes Centralorganisationer I og II, Danske Statsembedsmænds Samraad og Danmarks Lærerforening angaaende Tjenestemændenes Reguleringstillæg for Finans-aaret 1945—46 og dermed sammenhængende Spørgsmaal.

Der har under Forhandlingerne været Enighed om, at de i indeværende Finansaar gældende Bestemmelser om Aspirant- og Medhjælperlønninger, Børnetillæg og Beregning af Reguleringstillæg for ugifte under 40 Aar m. v. forlænges uforandret.

For saa vidt angaar Reguleringstillægget, foretages der en Forhøjelse med 1 Portion i Overensstemmelse med Tjenestemandslovens Regler paa Grundlag af det for Januar Maaned 1945 beregnede Udgiftstal. Under Hensyn til den ved Kendelsen af 3. Marts fastsatte Forhøjelse af Arbejdernes Dyrtidstillæg bliver desuden Tjenestemændenes midlertidige Løntillæg forhøjet med 96 Kr. aarlig. Samtidig med den herved fremkomne Forbedring af Tjenestemandslønningerne forhøjes Tillægget til Finanslovhonorarerne fra 25 til 30 pCt.

I Anledning af de forøgede Omkostninger, der under de nuværende Forhold paaføres Tjenestemændene under Tjenesterejser m. v., foretages der med Forbehold af Lønningssaadets Tilslutning en Forhøjelse af Taksterne for Time- og Dagpenge m. v. med 1 Portion, dog saaledes at Taksten for fulde Dagpenge forhøjes med i alt 1 Kr. 20 Ø. og Taksten for Natstillæg med 50 Øre.

Til foranstaaende Forhandlingsresultater har Centralorganisation I givet sin Tilslutning. Centralorganisation II og Danske Statsembedsmænds Samraad har taget Finansministeriets Forslag til Efterretning, idet man under Hensyn til de foreliggende Forhold ikke har ønsket at tage Stilling imod den foreslaaede Ordning, som man havde kunnet tiltræde, dersom hele Forhøjelsen var ydet som normale Reguleringstillægsportioner.

Danmarks Lærerforening har ikke kunnet tiltræde det fremsatte Forslag, da man har ønsket en Ordning, der giver større Kompensation for Dyrtiden, ligesom man har ønsket, at hele Forhøjelsen blev givet som Reguleringstillægsportioner.«

I Overensstemmelse hermed bestemmes det i Lovanordningens § 1, at det i Lov af 31. Marts 1931 § 91, Stk. 1—4, omhandlede *Reguleringstillæg* fra 1. April 1945 at regne skal udredes med følgende aarlige Beløb:

Grundløn, Alderstillæg og pensionsgivende personlige Tillæg tilsammen	Gifte Mænd og dermed ligestillede	Andre Tje- nestemænd over 40 Aar	Alle øvrige Tjeneste- mænd
Under 1 500 Kr. aarlig	aarlig 123 pCt.	aarlig 82 pCt.	aarlig 71 pCt.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 500— 1 799	1 920.00	1 280.04	1 104.00
1 800— 2 999	2 004.00	1 336.08	1 148.04
3 000— 4 499	2 040.00	1 360.08	1 160.04
4 500— 5 999	2 268.00	1 512.00	1 296.00
6 000— 7 499	2 316.00	1 544.04	1 312.08
7 500— 8 999	2 544.00	1 696.08	1 448.04
9 000—10 499	2 784.00	1 856.04	1 588.08
10 500 og derover . . .	3 036.00	2 024.04	1 732.08

Ifølge § 2 har Lov Nr. 74 af 8. Marts 1938 om midlertidige Løntillæg til Statens Tjenestemænd m. fl., jfr. Lovanordning Nr. 311 af 12. Oktober 1944 § 2, fortsat Gyldighed, idet dog Løntillægget fra 1. April 1945 at regne fastsættes til følgende Beløb:

a) For Personer, hvis Reguleringstillæg er fastsat efter Reglerne i Tjenestemandslovens § 91, Stk. 1, udgør Tillægget i alt 384 Kr., saafremt den samlede aarlige Lønning (Grundløn, Alderstillæg og pensionsgivende personlige Tillæg), Pension eller Ventepenge andrager 1 500 Kr. eller derover. Hvis Lønningen (Pension, Ventepenge) ikke andrager 1 500 Kr., udgør Tillægget 27 pCt., dog ikke ud over 384 Kr. aarlig, af nævnte Lønning (Pension, Ventepenge).

b) For Personer, hvis Reguleringstillæg er fastsat efter Reglerne i fornævnte Lovs § 91, Stk. 3, udgør Tillægget $\frac{2}{3}$ af det under a) omhandlede Beløb.

c) For Personer, hvis Reguleringstillæg er fastsat efter Reglerne i fornævnte Lovs § 91, Stk. 4, udgør det midlertidige Løntillæg 14 pCt., dog ikke ud over 200 Kr. 04 Ø. aarlig.

§§ 3—5 svarer ganske til de samme Paragraffer i Lovanordning Nr. 61 af 15. Marts 1944. Derimod er sidstnævnte

Lovanordnings § 6 vedrørende Forhøjelse af visse *Honorartillæg* med 11 pCt. i Stedet for efter Reglerne i Loven af 31. Marts 1931 § 92, Stk. 3, ikke opretholdt. Disse Lovregler skal derfor følges ved Fastsættelsen af Honorartillæggene for Finansaaret 1945—46.

I § 6 (svarende til 1944-Lovanordningens § 7) er Bestemmelserne angaaende Dyrtidstillæg til *kommunale Tjenestemænd m. v.* ændret noget. I sin nye Affattelse har Paragraffen følgende Indhold:

»Tjenestemænd, Funktionærer og Pensionister m. v. i en Kommune, en anden offentlig Institution eller et koncessioneret Selskab, i hvis Lønningsvilkaar indgaar Reguleringstillæg eller Dyrtidstillæg, der reguleres i Henhold til Statstjenestemandslovens Regler eller efter hertil principielt svarende Regler, kan i nærværende Lovanordnings Gyldighedsperiode, jfr. § 9, ikke opnaa større Dyrtidsforhøjelse end nedennævnte Beløb:

Aarlig Lønning	Gifte Mænd og dermed ligestillede	Alle øvrige Tjenestemænd
under 1 500 Kr.	13 pCt.	8 ² / ₃ pCt.
1 500— 4 499 Kr.	192 Kr.	128 Kr.
4 500— 7 499 —	204 —	136 —
7 500— 8 999 —	216 —	144 —
9 000—10 499 —	228 —	152 —
10 500 og derover	240 —	160 —«

§§ 7—9 svarer ganske til §§ 8—10 i Lovanordningen af 15. Marts 1944.

Den nye Ordning har Gyldighed for Finansaaret 1945—46, men kan, saafremt særlige Forhold taler derfor, optages til Revision pr. 1. November 1945.

45. Lovanordning om Ændring af Bekendtgørelse Nr. 335 af 24. Juni 1940 af Lov Nr. 299 af 26. November 1931 om Statsanstalten for Livsforsikring med de af Lov Nr. 12 af 24. Januar 1934, Lov Nr. 269 af 22. December 1936 og Lov Nr. 217 af 29. April 1940 følgende Ændringer og Tilføjelser. [C. Sp. 1601]. Udstedt af Finansministeriet 28. Sept. 1944 (Lov-Tid. Nr. 301).

I ovennævnte Lovbekendtgørelses Kapitel I, § 14, bestemmes det, at Statsanstaltens Bestyrelse, dersom der skulde indtræffe en større Epidemi eller andre uforudsete Begivenheder, som lader befrygte, at Tariffen for en Forsikringsart eller Forsikringsgruppe vil bringe Statsanstalten Tab, med Finansministerens Samtykke kan forlange en *Tillægspræmie* for Forsikringer, der tegnes i en saadan Periode. Strækker denne sig ud over 2 Aar, kan Opkrævning af Tillægspræmie dog ikke fortsættes uden særlig Lovhjemmel.

Denne Frist paa 2 Aar forlænges ved Lovanordningen til 3 Aar, idet Finansministeriet har fundet det paakrævet, at den stedfundne Forhøjelse af Statsanstaltens Tariffer for visse Forsikringer indtil videre kan opretholdes.

46. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 421 af 24. Oktober 1942 om en Smørordning. [C. Sp. 3]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 29. September 1943 (Lov-Tid. Nr. 431).

Lov Nr. 421 af 24. Oktober 1942 (Aarvog 1942—43, Side 191) udløb 30. September 1943. Dens Gyldighedstid forlænges herved til *30. September 1944*.

47. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 421 af 24. Oktober 1942 om en Smørordning. [C. Sp. 1597]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 23. September 1944 (Lov-Tid. Nr. 291).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for ovennævnte Lov med et Aar til *30. September 1945*.

48. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44. [C. Sp. 9]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 16. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 445).

Lovanordningen tog Sigte paa at afbøde Vanskelighederne ved *Oplagring og Tørring af Brødkorn* i Høstaaret 1943—44. Den indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. Uanset Bestemmelserne i § 8 i Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44 (Aarbog 1942—43, Side 194) kan Landmænd paa nærmere af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri foreskrevne Betingelser *afhænde Foderkorn i fri Handel*, selv om de ikke har opfyldt den i Lovens § 1, Stk. 1, b og c, omhandlede Afleveringspligt.

§ 2. Fra det i § 9 i fornævnte Lov indeholdte Forbud mod at anvende Rug samt Produkter heraf til andet end til Fremstilling af Mel til Menneskeføde undtages saadan Rug, som Ministeriet for Landbrug og Fiskeri maatte undtage fra Afleveringspligt.

§ 3. Denne Lovanordning træder straks i Kraft.

49. Lovanordning om Forlængelse for Høstaaret 1944—45 af Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44. [C. Sp. 121]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 13. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 69).

Ved Lovanordningen bestemmes det, at den i 1943—44 gældende Kornlov (Aarbog 1942—43, Side 194) ogsaa skal have Gyldighed i 1944—45, kun med den Ændring, at Datoen for Kreaturtællingen i Henhold til § 2 er ændret fra 27. Marts til 25. Marts.

Om Opretholdelse i 1944—45 af de ved Lovanordningen af 16. Oktober 1943 om Tillæg til Kornloven (se ovenfor) indførte Lempelser blev der først senere truffet Bestemmelse (jfr. nedenfor under Nr. 50), hvilket begrundedes med Usikkerheden med Hensyn til Høstens Udfald.

50. Lovanordning om Tillæg til den ved Lovanordning Nr. 69 af 13. Marts 1944 for Høstaaret 1944—45 forlængede Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44. [C. Sp. 1585]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 17. August 1944 (Lov-Tid. Nr. 263).

Lovanordningen indeholder for 1944—45 tilsvarende Bestemmelser som Lovanordning af 16. Oktober 1943 om Tillæg til Kornloven for 1943—44, men bemyndiger herudover Ministeriet for Landbrug og Fiskeri til uanset Bestemmelsen i § 6, Stk. 1, i den gældende Kornordning at fastsætte, at Brugere af Landejendomme med en Grundværdi af 8 000 Kr. og derunder ikke skal have Ret til, saafremt de afleverer Rug, at købe et tilsvarende Kvantum af det afleverede Foderkorn. Formaalet hermed var at begrænse Vanskelighederne ved Oplagring og Transport af Korn i Høstaaret 1944—45.

51. Lovanordning om Forlængelse for Høstaaret 1945—46 af Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44. [C. Sp. 1709]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 13. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 101).

Ved Lovanordningen forlænges den gældende Kornordning yderligere for Høstaaret 1945—46; Datoen for Kreaturtællingen er i Lovanordningen ændret til 7. April.

Samtidig bestemmes det, at Lovanordning Nr. 263 af 17. August 1944 om Tillæg til den ved Lovanordning Nr. 69 af 13. Marts 1944 for Høstaaret 1944—45 forlængede Lov Nr. 117 af 13. Marts 1943 om en Kornordning for Høstaaret 1943—44 bortfalder fra Udgangen af Høstaaret 1944—45.

52. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 351 af 8. Juli 1943 om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen. [C. Sp. 1591]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 31. August 1944 (Lov-Tid. Nr. 280).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for ovennævnte Lov (Aarvog 1942—43, Side 199) med et Aar til *31. August 1945*.

53. Lovanordning om Fortrinsret i Høsten for Aaret 1944 for Gæld, der stiftes af Ejere og Brugere af Landbrugsejendomme til Anskaffelse af Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler. [C. Sp. 67]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 17. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 529).

Lovanordningen indeholder tilsvarende Bestemmelser som den for Høstaaret 1942—43 gældende Lov om Høstpanteret af 19. December 1942 (Aarvog 1942—43, Side 198), saaledes at der gives Ejere og Brugere af Landbrugsejendomme Ret til som Sikkerhed for Betaling af Gæld, der er stiftet inden 1. Juni 1944 til Anskaffelse af *Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler*, at indrømme Kreditor Fortrinsret i Høsten for Aaret 1944 efter Regler, der er i Overensstemmelse med de hidtil gældende.

54. Lovanordning om Fortrinsret i Høsten for Aaret 1945 for Gæld, der stiftes af Ejere og Brugere af Landbrugsejendomme til Anskaffelse af Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler. [C. Sp. 1633]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 8. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 356).

Ved Lovanordningen forlænges den paa dette Omraade gældende Ordning yderligere for *Aaret 1945*.

55. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 121 af 9. April 1936 om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld. [C. Sp. 943]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 122).

Ifølge Lovanordningen udvides Lovgivningen om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld, der sidst blev forlænget ved Lov Nr. 112 af 13. Marts 1943 (Aarvog 1942—43, Side 201), til ogsaa at omfatte Finansaaret *1944—45*.

56. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 121 af 9. April 1936 om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld. [C. Sp. 2569]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 28. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 169).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af Lovgivningen om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld yderligere for Tidsrummet fra 1. April 1945 til *1. Oktober 1945*.

57. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 150 af 29. Marts 1943 om Oprettelse af mindre Landbrug m. m. [C. Sp. 99]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 6. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 51).

Ved ovennævnte Lov (Aarvog 1942—43, Side 205) § 9 stillede for hvert af Finansaarene 1943—44 og 1944—45 6 Mill. Kr. af Jordfondens Midler til Disposition til Erhvervelse af Jord til Udstykning, Ydelse af Byggelaan samt andre i Loven nævnte Formaal. Bestemmelserne herom udvides ved Lovanordningen til ogsaa at gælde 1945—46. Samtidig har man forhøjet Grænsen for Byggelaan til Husmandsbrug fra 21 000 Kr. til 22 000 Kr., for Byggelaan til større Brug fra 25 000 Kr. til 26 000 Kr. eller undtagelsesvis fra 30 000 Kr. til 31 000 Kr. samt for den rentefri Del af Byggelaan fra 12 500 Kr. til 13 000 Kr., jfr. Lovens § 16, ligesom Grænsen for Byggelaan til Gartnerier og Havebrug er forhøjet fra 16 000 Kr. til 17 000 Kr. Endelig udskydes Fristen for Lovens Revision fra Rigsdagssamlingen 1943—44 til 1944—45.

58. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 149 af 13. Marts 1943 om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet. [C. Sp. 101]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 6. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 52).

Ved Lovanordningen bevilges for Finansaaret 1945—46 tilsvarende Beløb som for 1944—45 i Henhold til ovennævnte Lovs § 1, Stk. 1 (Aarvog 1942—43, Side 210). Den paa-gældende Bestemmelse har i den ændrede Affattelse følgende Ordlyd:

»Ministeren for Landbrug og Fiskeri bemyndiges til af Statskassen for Finansaaret 1943—44 at anvende 7 Mill. Kr. og for hvert af Finansaarene 1944—45 og 1945—46 5 Mill. Kr. og af Jordfonden i nævnte 3 Finansaar 3 Mill. Kr. til Fremskaffelse af Jord og til Laan samt Tilskud efter denne Lov. Af det til Raadighed af Statskassen stillede Beløb reserveres 14 Mill. Kr. til Anvendelse efter Kapitel III og 3 Mill. Kr. til Anvendelse efter Kapitel V. Saafremt et af de sidstnævnte to reservede Beløb ikke bliver opbrugt, kan det andet reservede Beløb forhøjes med det saaledes besparede Beløb.«

Samtidig er Grænsen for Byggelaan i Henhold til Lovens § 10 forhøjet fra 9 000 Kr. til 9 500 Kr.

Endelig udskydes Fristen for Lovens Revision fra Rigsdagssamlingen 1943—44 til 1944—45.

59. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 13 af 25. Januar 1935 om Oprettelse af Frugtavlskolonier, Frugtplantager og Havelodskolonier, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 97 af 31. Marts 1938. [C. Sp. 949]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 5. April 1944 (Lov-Tid. Nr. 141).

Ifølge Lov Nr. 634 af 6. December 1940 (Aarbog 1940—41, Side 132) kunde der i Finansaarene 1941—42, 1942—43 og 1943—44 stilles i alt 200 000 Kr. til Raadighed til *Laan* til 1) Oprettelse af Frugtavlskolonier (1935-Lovens §§ 2 og 3) og 2) Anlæg og Drift af nye Frugtplantager samt Drift af Træfrugtplantninger (samme Lovs §§ 7 og 8). Ligeledes kunde der stilles 200 000 Kr. til Raadighed til Ydelse af *Tilskud* til Oprettelse af Havelodskolonier for arbejdsløse (1935-Lovens § 10).

I Fortsættelse heraf bestemmes det i Lovanordningen, at der i Finansaaret 1944—45 af Statskassen kan anvendes 20 000 Kr. til *Laan* efter §§ 2—3 og 7—8 samt 100 000 Kr. i *Tilskud* efter § 10 i Lov Nr. 13 af 25. Januar 1935 om Oprettelse af Frugtavlskolonier, Frugtplantager og Havelodskolonier.

60. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 13 af 25. Januar 1935 om Oprettelse af Frugtavlskolonier, Frugtplantager og Havelodskolonier, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 97 af 31. Marts 1938. [C. Sp. 1815]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 21. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 136).

I Lovanordningen bestemmes det, at der i Finansaaret 1945—46 af Statskassen kan anvendes 50 000 Kr. til *Laan* efter §§ 2—3 og 7—8 samt 100 000 Kr. i *Tilskud* efter § 10 i Lov Nr. 13 af 25. Januar 1935 om Oprettelse af Frugtavlskolonier, Frugtplantager og Havelodskolonier (jfr. nærmest foregaaende Sag).

61. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 105 af 15. Marts 1939 om Indkøbsforeninger for mindre Jordbrugere. [C. Sp. 853]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 27. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 106).

Ved Lovanordningen bestemmes det, at Bevillingen til Indkøbsforeninger for mindre Jordbrugere i Henhold til Loven af 15. Marts 1939 (Aarbog 1938—39, Side 172) ud over Femaaret 1939/40—1943/44 yderligere skal staa til Raadighed i *Finansaaret 1944—45*.

62. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 105 af 15. Marts 1939 om Indkøbsforeninger for mindre Jordbrugere. [C. Sp. 1813]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 21. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 135).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for ovennævnte Lov yderligere, saa at Loven ogsaa kommer til at omfatte *Finansaaret 1945—46*.

63. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 521 af 19. December 1942 om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. [C. Sp. 73]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 23. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 532).

Ovennævnte Lov (Aarvog 1942—43, Side 215) udløb 31. December 1943, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget for 1 Aar til 31. December 1944.

64. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 521 af 19. December 1942 om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. [C. Sp. 1653]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 21. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 378).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar til *Udgangen af 1945*.

65. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 43 af 11. Februar 1942 om Tilvirkning og Forhandling m. m. af Ost. [C. Sp. 933]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 113).

Lov Nr. 43 af 11. Februar 1942 om Tilvirkning og Forhandling m. m. af Ost (Aarvog 1941—42, Side 154), der havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1944, forlænges ved Lovanordningen til *Udgangen af Marts 1945*.

66. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 43 af 11. Februar 1942 om Tilvirkning og Forhandling m. m. af Ost. [C. Sp. 1887]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 27. Marts 1945 Lov-Tid. Nr. 152).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

67. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 41 af 11. Februar 1942 om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. [C. Sp. 931]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 111).

Ved Lovanordningen forlænges Lov Nr. 41 af 11. Februar 1942 om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. (Aarbog 1941—42, Side 151), der havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1944, for et Aar til *Udgangen af Marts 1945*.

68. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 41 af 11. Februar 1942 om Tillæg til Lov Nr. 129 af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. [C. Sp. 1883]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 150).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

69. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 40 af 11. Februar 1942 om Udførsel af Landbrugsprodukter. [C. Sp. 935]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 115).

Lov Nr. 40 af 11. Februar 1942 om Udførsel af Landbrugsprodukter, der havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1944 (Aarbog 1941—42, Side 150), forlænges herved til *Udgangen af Marts 1945*.

70. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 40 af 11. Februar 1942 om Udførsel af Landbrugsprodukter. [C. Sp. 1885]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 151).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

71. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 385 af 22. Februar 1939 om Forhandling, Udførsel og Indførsel af Æg og Ægprodukter samt af Lov Nr. 42 af 11. Februar 1942 om Tillæg til nævnte Lov. [C. Sp. 937]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 117).

Ovennævnte Love (Aarbog 1941—42, Side 156), der havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1944, forlænges herved til *Udgangen af Marts 1945*.

72. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 385 af 22. Februar 1939 om Forhandling, Udførsel og Indførsel af Æg og Ægprodukter samt af Lov Nr. 42 af 11. Februar 1942 om Tillæg til nævnte Lov. [C. Sp. 1889]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 154).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Love yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

73. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 386 af 22. Februar 1939 om Udførsel, Indførsel og Forhandling af Fjerkræ. [C. Sp. 939]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 119).

Lov Nr. 386 af 22. Februar 1939 om Udførsel, Indførsel og Forhandling af Fjerkræ (Aarbog 1938—39, Side 180), der havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1944, forlænges herved til *Udgangen af Marts 1945*.

74. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 386 af 22. Februar 1939 om Udførsel, Indførsel og Forhandling af Fjerkræ. [C. Sp. 1881]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 147).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

75. Lovanordning om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 60 af 26. Februar 1940 om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 235 af 6. Maj 1940, Lov Nr. 91 af 7. Marts 1941 og Lov Nr. 151 af 29. Marts 1943. [C. Sp. 1879]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 26. Marts 1945. (Lov-Tid. Nr. 145).

Lovanordningen indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. Lov Nr. 60 af 26. Februar 1940 om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 235 af 6. Maj 1940, Lov Nr. 91 af 7. Marts 1941 og Lov Nr. 151 af 29. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 220), forbliver i Kraft indtil 1. April 1946.

§ 2. § 7, trediesidste Stykke, udgaar og i Stedet indsættes: »Efter Udgangen af Oktober Maaned 1950, dog senest 5 Aar efter Tinglysningen, udsletter Dommeren de tinglyste Pantebreve, uden at Fremsættelse af Begæring i saa Henseende er fornøden«.

§ 3. Denne Lovanordning træder i Kraft den 1. April 1945.

76. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 460 af 31. Oktober 1941 om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove. [C. Sp. 49]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 515).

Ovennævnte Lov med Tillæg af 1. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 222) udløb 31. December 1943, men blev ved Lovanordningen forlænget til 31. December 1944.

77. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 460 af 31. Oktober 1941 om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove. [C. Sp. 1643]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 364).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil 31. December 1945.

78. Lovanordning om midlertidig Ændring af § 7, Stk. 12, i Lov Nr. 93 af 31. Marts 1931 om Saltvandsfiskeri. [C. Sp. 51]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 516).

I Lovanordningen bestemmes, at Valg af Medlemmer og Suppleanter til *Aalegaards-Overnævnet*, som i Henhold til § 7, Stk. 12, i Lov af 31. Marts 1931 om Saltvandsfiskeri skulde foretages inden Udgangen af Aaret 1943, udskydes til Foretagelse til et af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri fastsat senere Tidspunkt. Indtil da vedbliver de nuværende Medlemmer at fungere.

Medlemmerne af *Aalegaards-Overnævnet* vælges for 3 Aar, og det sidst foretagne Valg fandt Sted i 1940.

79. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 522 af 19. December 1942 om Tillæg til Lov Nr. 443 af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet. [C. Sp. 55]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 518).

Loven af 19. December 1942 (Aarbog 1942—43, Side 220) udløb 31. December 1943, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget til *31. December 1944*.

80. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 522 af 19. December 1942 om Tillæg til Lov Nr. 443 af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet. [C. Sp. 1645]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 365).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov (jfr. nærmest foregaaende Sag) yderligere for et Aar indtil *31. December 1945*.

81. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 461 af 31. Oktober 1941 om Ind- og Udførsel af Fisk, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 114 af 13. Marts 1943. [C. Sp. 53]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 517).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov, som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 114 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 225), for et Aar indtil *31. December 1944*.

82. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 461 af 31. Oktober 1941 om Ind- og Udførsel af Fisk, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 114 af 13. Marts 1943. [C. Sp. 1647]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 366).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *31. December 1945*.

83. Lovanordning om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v. [C. Sp. 189]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 15. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 82).

Ved Lovanordningen forlænges Lov Nr. 113 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 222) for et Aar til 31. Marts 1945. Dog har man i § 1 nedsat det Beløb, der kan anvendes til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygning af Fiskerfartøjer samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskerfartøjer fra 1,5 Mill. Kr. i Finansaaret 1943—44 til 1 Mill. Kr. i 1944—45. Endvidere har man i Lovanordningen for 1944—45 udeladt den for 1943—44 gældende Bestemmelse om, at der kan ydes Tilskud til Ombygning, Istandsættelse og Forbedring af Fiskerfartøjer samt til Hovedreparation af Fartøjers Motoranlæg (§ 8 i Loven af 13. Marts 1943).

84. Lovanordning om Ændring af Lovanordning Nr. 82 af 15. Marts 1944 om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v. [C. Sp. 1727]. Udstedt af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri 16. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 112).

Lovanordningen forlænger for et Aar den gældende Ordning angaaende Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer (jfr. nærmest foregaaende Sag), kun med den Forskel, at der i 1945—46 højst kan anvendes 750 000 Kr. til Ydelse af Tilskud og Udlaan mod 1 Mill. Kr. i 1944—45.

85. Lovanordning om Forlængelse af Lovgivingen om Støtte til Byggeri m. m. [C. Sp. 945]. Udstedt af Indenrigsministeriet 31. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 125).

Ved Lovanordningen udvides den Bemyndigelse, der ved Lov om Laan til Boligbyggeri m. m., jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 298 af 30. Juni 1941, og Midlertidig Lov Nr. 179 af 9. April 1941 om Støtte til Byggeri, saaledes som disse Love er ændret ved Lovene Nr. 128 af 30. Marts 1942 og Nr. 97 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 235), er givet Indenrigsministeriet til at yde Laan til Byggeri, til ogsaa at omfatte *Finansaaret 1944—45*.

I Reglerne om Statslaans Ydelse i Lov om Laan til Boligbyggeri m. m., jfr. Lovbekendtgørelse af 30. Juni 1941, foretoges samtidig følgende Ændringer:

1) Naar der i Medfør af § 3, Stk. 4, eller § 7, Stk. 3, ydes *Statslaan* med et Beløb, der *overstiger 40 pCt.* af vedkommende Ejendoms Anskaffelsessum eller Værdi, og Anvendelsen af de i de nævnte Lovparagraffer indeholdte almindelige Regler om kommunal Garanti for Statslaan gør det til en Betingelse for Laanets Ydelse, at der foreligger Kommunegaranti for den Del af Laanet, der overstiger 30 pCt. af Anskaffelsessummen (Værdien), skal saadan Garanti dog i intet Tilfælde kunne betinges for mere end en Trediedel af Statslaanet. Denne *Begrænsning i Kommunegarantien* gælder dog kun for Statslaan, bevilget efter Lovanordningens Ikrafttræden.

2) For saa vidt angaar *Parcel- og Rækkehuse*, til hvis Opførelse der efter nærværende Lovanordnings Ikrafttræden bevilges Statslaan efter Reglerne i Lovens Kapitel I, Afsnit B, gælder følgende ændrede Bestemmelser vedrørende Haandværkerudgifternes Størrelse:

Grænserne for Haandværkerudgifterne ved de i Lovens § 5, Stk. 1, Litra a, omhandlede Enfamilieshuse forhøjes med de til Isolering af Mur og Bjælkelag paaviseligt medgaaede Beløb, dog ikke ud over 1 000 Kr. pr. Hus. Maksimumsgrænsen for de i samme Lovbestemmelse omhandlede Tofamilieshuse forhøjes fra henholdsvis 20 000 Kr. og 22 000 Kr. til henholdsvis 22 000 Kr. og 24 000 Kr. og Maksimumsgrænsen for de i Lovens § 5, Stk. 1, Litra b, omhandlede Huse fra 11 000 Kr. til 12 000 Kr.

De hidtil gældende Bestemmelser i den forannævnte Lovgivning forbliver i øvrigt i Kraft ogsaa i Finansaaret 1944—45 med de Ændringer vedrørende Tidsfrister og Datoangivelser, som Reglernes Anvendelse i nævnte Finansaar nødvendiggor.

Angaaende *Byggesituationen* udsendte *Byggenævnet* 6. Marts 1944 en Redegørelse, hvoraf gengives følgende Uddrag:

Det Byggeri, der har været gennemført i Krigsaarene, er blevet muliggjort ved en kraftig Økonomisering med Materialer og ved i betydeligt Omfang at erstatte de Byggematerialer, der har været forholdsvis lidt af, med andre, af hvilke der har været mere rigelige Forsyninger.

Byggenævnet har ved sin Administration af Jern- og Cementrationeringen ikke alene taget Hensyn til disse to Materialer, men har i vidt Omfang været nødsaget til ved Tildeling af Jern og Cement at regne med Mulighederne for Fremskaffelse af andre nødvendige Byggematerialer.

Som Led i dette Arbejde er der truffet særlige Ordninger med Hensyn til Tømmer og Søm, ligesom der i Samarbejde med Vareforsyningsdirektoratet er gennemført Reguleringer med Hensyn til en Del andre Materialer.

Desuden har Handelsministeriet i et vist Omfang forbudt visse Arter af Byggeri og Anvendelse af enkelte knappe Materialer til visse Formaal.

Forsyningsituationen med Hensyn til Byggematerialer har efterhaanden tilspidset sig saaledes, at der er meget smaa Forraad af saa godt som alle disse Materialer, hvorfor den hidtidige Praksis med Henvisning til Erstatningsmaterialer ikke vil kunne fortsættes i samme Omfang som hidtil.

Under disse Omstændigheder vil det være nødvendigt, at Arkitekter og projekterende Ingeniører i endnu højere Grad end hidtil allerede ved Planudformningen tager Sigte paa at spare mest muligt paa Materialerne, selv om der herved undertiden maa vises nogen Resignation med Hensyn til den naturlige Bestræbelse for at udføre Byggeriet saa fuldkomment som muligt.

86. Lovanordning om Forlængelse af Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. [C. Sp. 1903]. Udstedt af Indenrigsministeriet 28. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 163).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af de i forannævnte Lovanordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) indeholdte Bestemmelser for et Aar indtil 31. Marts 1946.

87. Lovanordning om Forlængelse af Kap. III i Lov Nr. 97 af 13. Marts 1943 om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. [C. Sp. 47]. Udstedt af Indenrigsministeriet 11. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 511).

Ved § 8 i ovennævnte Lov (Aarvog 1942—43, Side 238) blev der givet Kommunalbestyrelserne Adgang til for Finansaaret 1943—44 at forlænge saadanne i Henhold til tidligere Lovgivning indrømmede *Lempelser med Hensyn til kommunale Ejendomsskatter*, som ellers vilde være bortfaldet pr. 1. April 1943. Skattelemplerne kan nu yderligere forlænges for *Finansaaret 1944—45*. Lovanordningen herom bestemmer følgende:

Skattelempler med Hensyn til kommunale Ejendomsskatter, der er meddelt Beboelsesejendomme i Henhold til § 15 i Lov Nr. 128 af 11. April 1933 om Støtte til Boligbyggeri m. m. eller § 1 i Lov Nr. 123 af 4. April 1928 vedrørende Boligbyggeri, eller som er forlænget, genbevilget eller meddelt i Henhold til sidstnævnte Lovs § 2, kan, saafremt de indrømmede Lempelser har været løbende indtil 1. April 1944, af Kommunalbestyrelsen forlænges for Tiden indtil 1. April 1945.

88. Lovanordning om Forlængelse af Kap. III i Lov Nr. 97 af 13. Marts 1943 om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. [C. Sp. 1641]. Udstedt af Indenrigsministeriet 13. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 363).

Ved Lovanordningen hjemles der Kommunalbestyrelserne Ret til paa ny for et Aar i Tiden indtil *1. April 1946* at forlænge de Skattelempelser med Hensyn til kommunale Bygningsskatter, der har været meddelt Beboelsesejendomme i Henhold til den herom hidtil gældende Lovgivning, senest Lovanordning Nr. 511 af 11. December 1943.

89. Lovanordning om Ændring i Lov Nr. 339 af 8. Juli 1943 angaaende Erhvervelse af fast Ejendom. [C. Sp. 973]. Udstedt af Indenrigsministeriet 21. Juni 1944 (Lov-Tid. Nr. 207).

I § 9 i Loven af 8. Juli 1943 angaaende Erhvervelse af fast Ejendom (Aarbog 1942—43, Side 268) er det bestemt, at der efter 30. Juni 1944 kun kræves Tilladelse til Tinglysning i Medfør af Lovens § 1, Stk. 1, Pkt. 1, saafremt Sælgerens Adkomst er tinglyst i Tiden mellem den 28. Maj 1943 og den 30. Juni 1944, ligesom Bestemmelserne i Lovens § 1, Stk. 1, Pkt. 2—4, og Stk. 3, samt § 4 ikke finder Anvendelse paa Aftaler, der indgaas — for saa vidt angaar § 4 tillige Fuldmagter, der gives — efter den sidstnævnte Dato.

Indenrigsministeriet har imidlertid fundet det paa-krævet, at den ved Loven gennemførte Kontrol med Om-sætningen af faste Ejendomme fortsættes uforandret efter 30. Juni 1944, og de af dens Bestemmelser, der udløb nævnte Dato, fik derfor ved Lovanordningen deres Gyldighedstid forlænget til *30. Juni 1945*.

90. Lovanordning om Forlængelse af Gældsbe-grænsningsloven. [C. Sp. 975]. Udstedt af Indenrigsmini-steriet 21. Juni 1944 (Lov-Tid. Nr. 208).

Lov Nr. 279 af 30. Juni 1941 om midlertidig Begræns-ning af Adgangen til at tinglyse Gæld paa fast Ejendom,

saaledes som denne Lov senere er forlænget og ændret senest ved Lov Nr. 330 af 1. Juli 1943 (Aarbog 1942—43, Side 278), jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 336 af 1. Juli 1943, udløb den 30. Juni 1944, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget med et Aar til *30. Juni 1945*.

91. Lovanordning om Ændring i Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan. [C. Sp. 195]. Udstedt af Indenrigsministeriet 16. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 84).

Ifølge Bestemmelsen i § 3, Stk. 1, i Lov Nr. 61 af 26. Februar 1940 om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan, saaledes som denne Bestemmelse er ændret senest ved Lov Nr. 331 af 1. Juli 1943 (Aarbog 1942—43, Side 281), er det en Betingelse for Opnaaelse af Laan hos Laanefonden af 1940, at vedkommende Byggearbejde fuldføres inden Udgangen af Marts Maaned 1944. Denne Frist forlænges ved Lovanordningen til *Udgangen af Marts Maaned 1945*.

92. Lovanordning om Forlængelse af Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan. [C. Sp. 1691]. Udstedt af Indenrigsministeriet 8. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 84).

Ved Lovanordningen forlænges den paa dette Omraade gældende Ordning yderligere for et Aar.

93. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 354 af 26. August 1941 om Overførelse af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod, jfr. Lov Nr. 110 af 13. Marts 1943. [C. Sp. 207]. Udstedt af Indenrigsministeriet 21. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 95).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 284) med et Aar til *31. Marts 1945*.

94. Lovanordning om Forlængelse af Lovgivningen om Overførsel af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod. [C. Sp. 1693]. Udstedt af Indenrigsministeriet 8. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 85).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar til *31. Marts 1946*.

95. Lovanordning om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne. [C. Sp. 75]. Udstedt af Indenrigsministeriet 19. Januar 1944 (Lov-Tid. Nr. 11).

Ifølge Lovanordningen skal der i Regnskabsaaret *1944—45*, i Lighed med hvad der skete i hvert af de tre nærmest foregaaende Aar, ydes Kommunerne et ekstraordinært Tilskud af Statskassen paa *5 Mill. Kr.* til Nedbringelse af Kommunernes *Udgifter til Drift af Sygehuse*. Fordelingsreglerne er ganske som efter Lov Nr. 227 af 3. Maj 1943 (Aarvog 1942—43, Side 287).

96. Lovanordning om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne. [C. Sp. 1665]. Udstedt af Indenrigsministeriet 20. Januar 1945 (Lov-Tid. Nr. 17).

Lovanordningen svarer ganske til den forannævnte kun med den Forskel, at den gælder *Finansaaret 1945—46* i Stedet for *1944—45*.

97. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 84 af 31. Marts 1937 om økonomisk Udligning m. v. mellem Københavns Kommune og Frederiksberg og Gentofte Kommuner. [C. Sp. 43]. Udstedt af Indenrigsministeriet 6. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 504).

I Loven om økonomisk Udligning mellem Hovedstadskommunerne (Aarvog 1936—37, Side 271) bestemtes det i § 17, at den i Lovens Afsnit IV omhandlede Voldgiftsret inden Udgangen af Aaret 1943 til Indenrigsministeren skulde afgive en Udtalelse om, hvorvidt og da i hvilke Henseender

Ændringer i Loven maatte være ønskelige under Hensyn til de tre Kommuners indbyrdes Stilling til den Tid. Fristen for Afgivelsen af denne Udtalelse forlængedes herved til *Udgangen af 1944*.

98. Lovanordning om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 84 af 31. Marts 1937 om økonomisk Udligning m. v. mellem Københavns Kommune og Frederiksberg og Gentofte Kommuner, jfr. Lovanordning Nr. 504 af 6. December 1943. [C. Sp. 1659]. Udstedt af Indenrigsministeriet 23. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 387).

Ved Lovanordningen forlænges Fristen for Afgivelsen af den i § 17 i Lov Nr. 84 af 31. Marts 1937 omhandlede Voldgiftsrets Udtalelse (jfr. den nærmest foregaaende Sag) yderligere med et Aar til Udgangen af 1945. Samtidig bestemmes det, at Forslag til Lovens Revision først skal fremsættes i den ordinære Rigsdagssamling 1946—47 i Stedet for som i § 16 oprindeligt fastsat 1944—45.

I Anledning af Forlængelsen af disse Frister blev der mellem Københavns Magistrat og Gentofte Kommunalbestyrelse opnaaet Enighed om, at Bestemmelsen i Lovens § 9 om Dekort i Gentofte Kommunes Udligningstilsvær skulde videreføres for den kommende 2 Aars Periode med en Dekort til Gentofte Kommune paa 5 pCt. af det beregnede Udligningstilsvær.

I Overensstemmelse hermed gives der i Lovanordningen Lovens § 9 følgende Affattelse:

»For Tiden indtil Udgangen af Skatteaaret 1946—47 nedsættes det for Gentofte Kommune beregnede Udligningstilsvær med et Beløb, svarende til følgende Procentdele af Udligningstilsværet:

For Skatteaarene	1937-38—1938-39	25 pCt.
—	1939-40—1940-41	20 —
—	1941-42—1942-43	15 —
—	1943-44—1944-45	10 —
—	1945-46—1946-47	5 —

For de 4 sidste Perioder kan Nedsættelsen ikke overstige henholdsvis 20, 15, 10 og 5 pCt. af Udligningstilsvaret for Skatteaaret 1938—39.

Ved de i § 10 omhandlede foreløbige Afregninger nedskrives det halvårlige Udligningsbeløb med to Femtedele af den for vedkommende Skatteaar beregnede Nedsættelse.»

99. Lovanordning om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 233 af 13. Maj 1941 om Folkebespisning, jfr. Lov Nr. 67 af 1. Marts 1943. [C. Sp. 197]. Udstedt af Indenrigsministeriet 18. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 85).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldighedstiden for ovennævnte Lov (Aarvog 1942—43, Side 306) med et Aar, saa at den ogsaa faar Gyldighed for *Finansaaret 1944—45*.

100. Lovanordning om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 233 af 13. Maj 1941 om Folkebespisning, jfr. Lovanordning Nr. 85 af 18. Marts 1944. [C. Sp. 1737]. Udstedt af Indenrigsministeriet 20. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 120).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

101. Lovanordning om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 88 af 13. Marts 1942 om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse. [C. Sp. 1735]. Udstedt af Indenrigsministeriet 20. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 119).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov, der udløb 31. Marts 1945, for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*.

102. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse (Forbud mod Anvendelse af Latrin som Gødning). [C. Sp. 2577]. Udstedt af Indenrigsministeriet 18. April 1945 (Lov-Tid. Nr. 189).

Med det Formaal at bekæmpe Udbredelsen af smitsomme Sygdomme har Indenrigsministeriet efter Forhandling med Ministeriet for Landbrug og Fiskeri fastsat følgende:

§ 1. Det er forbudt Personer og Virksomheder, der fremstiller *Grønsager* eller *Frugt* til Forhandling, at gøde med Latrin eller med Gødning blandet med Latrin. Det er endvidere forbudt de nævnte Personer og Virksomheder at oplagre Latrin eller Gødning blandet med Latrin.

Uanset Bestemmelserne i Stk. 1 er det tilladt at anvende *Slam* fra offentlige, af Vandløbsretterne godkendte Renseanlæg, naar Latrinen i Slammet har gennemgaaet en fuldstændig Udraadning i Raadnetank, og naar Anlægget i øvrigt ikke giver Anledning til Indvendinger fra Sundhedsmyndighedernes Side.

§ 2. Overtrædelse af Bestemmelserne i § 1 straffes efter § 36 i Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse med Bøder eller med Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder, for saa vidt højere Straf ikke er forskyldt efter den almindelige Lovgivning.

§ 3. Denne Lovanordning træder i Kraft straks.

103. Lovanordning om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 87 af 13. Marts 1942 om Ændring i Lov Nr. 107 af 31. Marts 1932 om Apotekervæsenet og i Lov Nr. 108 af s. D. om Apotekerafgift og Tilskud fra Apotekerfonden. [C. Sp. 1655]. Udstedt af Indenrigsministeriet 21. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 381).

Ved Lovanordningen forlænges midlertidig Lov Nr. 87 af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 259) vedrørende Tilskud fra Apotekerfonden og Udredning af Apotekerafgift m. v. for et Aar.

104. Lovanordning om Indfødsrets Meddelelse. [C. Sp. 1581]. Udstedt af Indenrigsministeriet 19. Juli 1944 (Lov-Tid. Nr. 243).

Ved Lovanordningen meddeles der Indfødsret til 13 Personer.

105. Lovanordning om Udskydelse af Valg til Skolekommissionerne i de sønderjyske Landsdele. [C. Sp. 1681]. Udstedt af Indenrigsministeriet 3. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 69).

Ved § 5 i Lov Nr. 201 af 13. April 1943 om Ændring af Lov Nr. 50 af 20. Februar 1943 om Udskydelse af de kommunale Valg m. v. (Aarvog 1942—43, Side 303) blev de i § 2, Stk. 2, i Lov om Folkeskolen i de sønderjyske Landsdele, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 192 af 15. Marts 1939, foreskrevne Valg til Skolekommissioner, der skulde have været afholdt i første Halvdel af Marts Maaned 1943, udskudt, indtil der ved kgl. Anordning blev truffet Bestemmelse om deres Afholdelse. Valgene skulde dog senest finde Sted i første Halvdel af Marts Maaned 1945.

Da man har anset det for paakrævet, at denne Tidsfrist forlænges, indeholder Lovanordningen følgende Bestemmelser:

Afholdelse af Valg til Skolekommissionerne i de sønderjyske Landsdele udskydes fremdeles, indtil der ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om deres Afholdelse, dog at Valgene senest skal finde Sted i første Halvdel af Marts Maaned 1946.

Overensstemmende hermed ændres i § 5, 2. Pkt., i Lov Nr. 201 af 13. April 1943 om Ændring af Lov Nr. 50 af 20. Februar 1943 om Udskydelse af kommunale Valg m. v. »1945« til: »1946«.

106. Lovanordning om Forlængelse af Luftværnslovgivningen. [C. Sp. 1895]. Udstedt af Indenrigsministeriet 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 159).

Den 31. Marts 1945 udløb Gyldigheden af Lov Nr. 324 af 21. September 1939 om Borgernes Pligt til at stille deres faste Ejendom, Løsøre m. v. til Raadighed for Myndig-

hederne ved Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb, og samtidig udløb Gyldigheden af en Række af Bestemmelserne i Lov Nr. 125 af 30. Marts 1940 om visse Foranstaltninger til Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb. De paagældende Lovbestemmelser havde oprindeligt Gyldighed indtil 31. Marts 1941, men er senere blevet forlænget (jfr. Aarvog 1942—43, Side 319) og bevarer ifølge Lovanordningen deres Gyldighed *indtil Udgangen af Marts 1946*.

107. Lovanordning om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede. [C. Sp. 923]. Udstedt af Arbejdsministeriet 29. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 109).

Lovanordningen gaar ud paa, at der ogsaa i Finansaaret 1944—45 skal foretages en *Regulering af Arbejdsløshedssunderstøttelsen* i Overensstemmelse med Principperne i Lov Nr. 125 af 13. Marts 1943 (Aarvog 1942—43, Side 325), hvilken Lov udløb 31. Marts 1944.

I den følgende Gengivelse af Lovanordningens Indhold er de i 1943—44 gældende Satser vedføjet til Sammenligning med de nye Satser.

§ 1. Bestemmelserne i § 15, Stk. 3, 2. og 4.—6. Pkt., i Bek. Nr. 339 af 29. Juli 1942 af Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. sættes ud af Kraft for Tiden indtil 31. Marts 1945.

§ 2. En statsanerkendt Arbejdsløshedskasse kan dog for Tidsrummet 1. April 1944—31. Marts 1945 forhøje de gældende *Maksimumsbeløb for Understøttelse* med 25 Øre (1943—44: henholdsvis 50 Øre, 30 Øre og 40 Øre) til 7 Kr. 75 Øre (1943—44: 7 Kr. 50 Øre) for Forsørgere, 5 Kr. 95 Øre (1943—44: 5 Kr. 70 Øre) for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og 6 Kr. 85 Øre (1943—44: 6 Kr. 60 Øre) for Ikke-Forsørgere med 8 Aars Medlemstid og derover.

En statsanerkendt Arbejdsløshedskasse kan derhos i Regnskabsaaret 1944—45 til saadanne Medlemmer af Kassen,

der oppebærer Understøttelse som Forsørgere, yde et dagligt Tillæg til den vedtægtsmæssige Understøttelse af 40 Øre (1943—44: 35 Øre) for hvert hjemmeværende Barn under 15 Aar. Dog kan dette *Børnetillæg* højst ydes med 1 Kr. 60 Øre (1943—44: 1 Kr. 40 Øre) pr. Dag, og den samlede Understøttelse maa i intet Tilfælde overstige $\frac{2}{3}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i vedkommende Fag.

§ 3. Til Arbejdsløsheds-kasser, hvor den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i Tidsrummet 1. April 1942—31. Marts 1943, beregnet efter Reglerne i Arbejdsløshedslovens § 13, har udgjort 3 800 Kr. (1943—44: 3 600 Kr.) eller derunder, og hvor den gennemsnitlige Ledighedsprocent i Tiden 1. Marts 1943—29. Februar 1944 har andraget mindst 18, yder Statskassen et *Tilskud*, der udgør 70 pCt. af de i Henhold til Lov Nr. 658 af 17. December 1940 og senere Love samt nærværende Lovanordnings § 2, Stk. 1, foretagne Reguleringer af Understøttelsessatserne. Tilskuddet vil herefter, for saa vidt de saaledes hjemlede Forhøjelser fuldt ud er udnyttet, være at beregne i Forhold til følgende Beløb pr. Understøttelsesdag:

Forsørgere, 1 Kr. 95 Øre (1943—44: 1 Kr. 20 Øre),
 Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid,
 1 Kr. 50 Øre (1943—44: 95 Øre),
 Ikke-Forsørgere med 8 Aars Medlemstid og derover,
 1 Kr. 70 Øre (1943—44: 1 Kr. 05 Øre).

Statskassen refunderer derhos de i Stk. 1 omhandlede Kasser 70 pCt. af de Merudgifter, som en Vedtagelse i Medfør af § 2, Stk. 2, maatte paaføre Kassen.

Der stilles et Beløb af indtil 5 *Mill. Kr.* (1943—44: 1 Mill. Kr.) til Raadighed for Arbejdsministeriet *til Fordeling blandt Arbejdsløsheds-kasser*, hvis økonomiske Forhold medfører betydelige Vanskeligheder ved i Tiden 1. April 1944—31. Marts 1945 at yde de i nærværende Lovanordning omhandlede forhøjede Dagpenge og Børnetillæg. Fordelingen foretages efter Indstilling af Arbejdsnævnets Afdeling angaaende Arbejdsløshedsforsikring og efter Samraad med Arbejdsdirektøren.

De i Stk. 1—3 nævnte ekstraordinære Tilskud anvises de paagældende Arbejdsløsheds-kasser samtidig med det ordi-

nære Statstilskud for Kassernes Regnskabsaar 1944—45. Der kan efter Finansministeriets Bestemmelse ydes Kasserne *Forskud* paa det ekstraordinære Tilskud.

Af de i Stk. 1—3 nævnte Tilskud refunderes $\frac{1}{3}$ til Staten af Landets Kommuner i Overensstemmelse med Reglerne i Arbejdsløshedslovens § 13, Stk. 6, 2. Pkt. Denne *Refusion* sker samtidig med Fordelingen af den Kommunerne i Henhold til nævnte Paragraf paahvilende Andel af de ordinære Statstilskud for Kassernes Regnskabsaar 1944—45.

§ 4. Til *Fortsættelseskasserne* for de i § 3, Stk. 1, omhandlede Arbejdsløshedskasser ydes Tilskud i Overensstemmelse med § 3, hvorhos Bestemmelsen i Arbejdsløshedslovens § 19, Stk. 10, finder Anvendelse paa den Del af Fortsættelseskassernes heromhandlede tilskudsberettigede Udgifter, som ikke dækkes af Statstilskuddet.

Statskassen yder *Arbejdsløshedsfonden* et Beløb af indtil 1 Mill. Kr. (samme Beløb som i 1943—44) til Dækning af Fondens Udgifter i Henhold til Stk. 1.

§ 5. Den Godtgørelse, der udbetales af de i § 12 i Lov om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde omhandlede Arbejdsfordelingskasser, omfatter tillige Børnetillæg efter Reglerne i nærværende Lovanordnings § 2.

§ 6. Nærværende Lovanordning træder i Kraft 1. April 1944.

108. Lovanordning om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede. [C. Sp. 1719]. Udstedt af Arbejdsministeriet 15. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 105).

Lovanordningen forlænger Gyldigheden af de paa dette Omraade for Finansaaret 1944—45 gældende Bestemmelser (jfr. nærmest foregaaende Sag) med et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*, idet der dog samtidig er foretaget en Regulering af Taksterne.

Ifølge § 2, Stk. 1, kan de gældende *Maksimumsbeløb* for Understøttelse saaledes forhøjes til 8 Kr. 35 Ø. for Forsørgere, til 6 Kr. 35 Ø. for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og til 7 Kr. 40 Ø. for Ikke-Forsørgere

med 8 Aars Medlemstid og derover mod tidligere henholdsvis 7 Kr. 75 Ø., 5 Kr. 95 Ø. og 6 Kr. 85 Ø.

Ogsaa i § 3, Stk. 1, er der foretaget nogle Ændringer. Bestemmelsens Ordlyd er i den nye Affattelse følgende:

»Til Arbejdsløshedskasser, hvor den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i Tidsrummet 1. April 1944—31. Marts 1945, beregnet efter Reglerne i Arbejdsløshedslovens § 13, har udgjort 4 300 Kr. eller derunder, og hvor den gennemsnitlige Ledighedsprocent i Tiden 1. April 1945—31. Marts 1946 har andraget mindst 18, yder Statskassen et Tilskud, der udgør 70 pCt. af de i Henhold til Lov Nr. 658 af 17. December 1940 og senere Love, Lovanordning Nr. 109 af 29. Marts 1944 samt nærværende Lovanordnings § 2, Stk. 1, foretagne Regulering af Understøttelsessatserne. Tilskuddet vil herefter, for saa vidt de saaledes hjemlede Forhøjelser fuldt ud er udnyttet, være at beregne i Forhold til følgende Beløb pr. Understøttelsesdag:

Forsørgere, 2 Kr. 55 Ø.,

Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid, 1 Kr. 90 Ø.,

Ikke-Forsørgere med 8 Aars Medlemstid og derover, 2 Kr. 25 Ø.«

Endelig er der i § 4 foretaget den Ændring, at Staten uanset Beløbets Størrelse yder Arbejdsløshedsfonden fuld Refusion af Fondens Udgifter i Henhold til Stk. 1.

109. Lovanordning om Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede m. v. [C. Sp. 77]. Udstedt af Arbejdsministeriet 26. Januar 1944 (Lov-Tid. Nr. 15).

Lovanordningen indeholder for *Vinteren 1943—44* tilsvarende Regler som Lov Nr. 57 af 1. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 328), der var gældende for *Vinteren 1942—43*.

110. Lovanordning om Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede m. v. [C. Sp. 1669]. Udstedt af Arbejdsministeriet 26. Januar 1945 (Lov-Tid. Nr. 26).

Ved Lovanordningen træffes for *Vinteren 1944—45* tilsvarende Bestemmelser som de i forannævnte Lovanordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) for 1943—44 fastsatte Bestemmelser.

111. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold med senere Ændringer. [C. Sp. 15]. Udstedt af Arbejdsministeriet 20. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 453).

Lovanordningen forlænger for et Aar, indtil *1. November 1944*, Gyldigheden af ovennævnte Lov, saaledes som denne er forlænget og ændret ved Lov Nr. 449 af 31. Oktober 1941 og med senere Tilføjelse ved Lov Nr. 488 af 1. December 1941, jfr. Lov Nr. 425 af 27. Oktober 1942 (Aarbog 1942—43, Side 329).

112. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold med senere Ændringer. [C. Sp. 1625]. Udstedt af Arbejdsministeriet 31. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 337).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere et Aar til *1. November 1945*, for saa vidt den ikke ved kongelig Anordning sættes ud af Kraft forinden.

113. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 145 af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde med senere Ændringer. [C. Sp. 203]. Udstedt af Arbejdsministeriet 21. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 92).

Lovanordningen gaar ud paa, at ovennævnte Lov, saaledes som den er forlænget og ændret ved Lov Nr. 129 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 331), vedbliver at have Gyldighed endnu et Aar, til *1. April 1945*.

114. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 145 af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde med senere Ændringer. [C. Sp. 1723]. Udstedt af Arbejdsministeriet 15. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 106).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *1. April 1946*.

115. Lovanordning om midlertidig ekstraordinær Hjælp til Personer, der er omfattet af Arbejdsfordeling, samt til arbejdsløse. [C. Sp. 1749]. Udstedt af Arbejdsministeriet 20. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 125).

Under Henvisning til, at det maa anses for nødvendigt, at der træffes Foranstaltninger til Ydelse af ekstraordinær Hjælp til Personer, der har mistet deres Arbejde eller maa arbejde paa nedsat Arbejdstid som Følge af de af Forholdene medførte Arbejdsindskrænkninger, har Arbejdsministeriet udstedt en Lovanordning, hvis væsentligste Bestemmelser er følgende:

Den i Lov om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde af 30. Marts 1942, jfr. Lovanordninger Nr. 105 og Nr. 106 af 15. Marts 1945, omhandlede Godtgørelse til Personer, der er omfattet af en af Arbejdsfordelingsnævnet godkendt Arbejdsfordeling, ydes ifølge § 1 med et Beløb, der svarer til $\frac{4}{5}$ af den gennemsnitlige Arbejdsindtægt pr. Dag inden for vedkommende Fag eller Faggruppe. (Arbejdsfordelingsgodtgørelsen har efter den hidtil gældende Lovgivning i Almindelighed svaret til Arbejdsløshedskassens Dagpengeunderstøttelse med Børnetillæg).

Arbejdsdirektøren træffer Bestemmelse om den Fremgangsmaade, der inden for den enkelte Arbejdsfordelingskasse vil være at anvende med Hensyn til Beregningen af $\frac{4}{5}$ -Grænsen, ligesom Beregningen af Gennemsnitslønnen inden for Fag eller Faggrupper foretages af Arbejdsdirektøren. Saafremt det enkelte Medlems Arbejdsindtægt maatte ligge væsentlig under den for Faget eller Faggruppen beregnede gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste, kan Arbejdsdirektøren derhos, hvor det maatte skønnes paakrævet,

bestemme, at $\frac{4}{5}$ -Grænsen beregnes af det enkelte Medlems Arbejdsindtægt. Beregningen af den gennemsnitlige Arbejdsindtægt kan efter Arbejdsdirektørens Bestemmelse ske særskilt for København, Købstæderne og det øvrige Land. Hvor særlige Lønforhold maatte begrunde dette, kan stedlige Omraader udskilles til særlig Beregning.

§ 2. Naar af 2 Ægtefæller den ene er omfattet af en godkendt Arbejdsfordeling, medens den anden arbejder paa fuld Arbejdstid, kan Arbejdsfordelingsgodtgørelsen efter § 1 nedsættes i Henhold til nærmere derom af Arbejdsministeriet efter Forhandling med Arbejdsnævnets Afdeling angaaende Arbejdsløshedsforsikringen fastsatte Regler. Arbejdsfordelingsgodtgørelsen kan dog aldrig blive mindre end den Godtgørelse, der vilde kunne være udbetalt i Henhold til Arbejdsfordelingslovens § 11.

Er begge Ægtefæller omfattet af en godkendt Arbejdsfordeling, kan der ligeledes foretages Nedsættelse af Arbejdsfordelingsgodtgørelsen til den ene Ægtefælle. De nærmere Regler herom fastsættes paa tilsvarende Maade som angivet i Stk. 1.

§ 3. De statsanerkendte Arbejdsløshedskasser yder et *Tillæg til de gældende Dagpenge* paa 20 pCt. De gældende *Børnetillæg* forhøjes derhos med 20 Øre til 60 Øre pr. Barn.

Som Tillæg til Understøttelsen ydes endvidere *Husleje-hjælp* til Forsørgere, naar de efter nærværende Lovanordnings Ikrafttræden har været arbejdsløse i 25 kontrolerede Dage.

Huslejhjælpen udgør den af vedkommende Medlem for 1 Maaned betalte Husleje, men kan dog ikke overstige 60 Kr. i den 1. og 2. af de i Folkeforsikringslovens § 39 omhandlede Grupper af Kommuner og 40 Kr. i det øvrige Land. Naar et Medlem har modtaget Huslejhjælp, kan der paa ny ydes saadan Hjælp til det samme Medlem, naar vedkommende efter Modtagelsen af den senest udbetalte Huslejhjælp atter har været arbejdsløs i 25 kontrolerede Dage.

Naar et Medlem, der har modtaget Huslejhjælp i Henhold til Stk. 2, har været arbejdsløs i 12 *sammenhængende* kontrolerede Dage, kan der udbetales delvis Huslejhjælp for dette Tidsrum. Den resterende Del af Huslejhjælpen ydes, naar vedkommende indbefattet de Dage, for hvilke

den delvise Hjælp er ydet, har været arbejdsløs i 25 kontrolerede Dage.

Til Ikke-Forsørgere ydes Huslejhjælp efter tilsvarende Regler som fastsat i Stk. 2—4, dog at Hjælpen for Ikke-Forsørgere med 8 Aars Anciennitet og derover ikke kan overstige 40 Kr. i den 1. og 2. af de i Folkeforsikringslovens § 39 omhandlede Grupper af Kommuner og 30 Kr. i det øvrige Land. For Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Anciennitet udgør Hjælpen 30 Kr. i den 1. og 2. af de i Folkeforsikringslovens § 39 omhandlede Grupper af Kommuner og 20 Kr. i det øvrige Land.

§ 4 indeholder særlige Bestemmelser vedrørende Tillæg og Huslejhjælp til *Ægtefæller*, hvoraf den ene er arbejdsløs, medens den anden enten har Arbejde, er omfattet af en godkendt Arbejdsfordeling eller er arbejdsløs.

§ 5. Saafremt de i nærværende Lovanordnings § 3 omhandlede Tillæg til Dagpenge og Børnetillæg samt Huslejhjælpen i Forbindelse med de vedtægtsmæssige Dagpenge og de i Henhold til Lovanordning Nr. 105 af 15. Marts 1945 hjemlede Børnetillæg vilde *overstige $\frac{4}{5}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste* pr. Dag inden for vedkommende Fag eller Faggruppe, skal Huslejhjælpen, eventuelt tillige Tillæggene, *nedsættes*, saaledes at den samlede Understøttelse ikke overstiger den nævnte Procentdel af Arbejdsfortjenesten.

§ 6. Tillæg i Henhold til § 3, Stk. 1, og Huslejhjælp i Henhold til § 3, Stk. 2—5, *refunderes Arbejdsløshedskasserne af Statskassen*, der endeligt afholder disse Udgifter. Tilskud anvises Kasserne samtidig med det ordinære Statstilskud for Regnskabsaaret 1945—46. Forskud paa Tilskuddet kan ydes af Arbejdsministeriet efter Forhandling med Finansministeriet.

§ 7. En *Fortsættelseskasse* kan aabne for Udbetaling efter Beslutning af Arbejdsløshedskassens Bestyrelse uanset de i Arbejdsløshedenslovens § 19, Stk. 5—7, fastsatte Betingelser. Meddelelse om Aabning af Fortsættelseskassen skal straks gives Arbejdsdirektøren.

Efter derom af Bestyrelsen truffen Beslutning kan Fortsættelseshjælp ydes i indtil 70 Dage ud over det i Vedtægten fastsatte aarlige Dageantal.

Statskassen yder Arbejdsløshedsfonden *fuld Refusion* af Fondens Udgifter i Henhold til Stk. 1 og 2.

§ 9. De af Arbejdsdirektøren i Henhold til nærværende Lovanordning truffne Afgørelser kan inden for en Maaned efter den om Afgørelsen givne Underretning *indankes* for Arbejdsnævnets Afdeling angaaende Arbejdsløshedsforsikringen. De af Nævnet truffne Afgørelser, ved hvilke der ikke er afgivet dissenterende Votum, er endelige, medens Nævnets Afgørelser i øvrigt inden for en Maaned efter den om Afgørelsen givne Underretning kan indankes for Arbejdsministeriet.

§ 10. Nærværende Lovanordning træder i Kraft 1. April 1945 og har Gyldighed indtil 1. Oktober 1945.

116. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde. [C. Sp. 205]. Udstedt af Arbejdsministeriet 21. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 93).

Ifølge Lovanordningen vedbliver ovennævnte Lov, der senest er forlænget ved Lov Nr. 128 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 331), at have Gyldighed til *1. April 1945*.

117. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde. [C. Sp. 1725]. Udstedt af Arbejdsministeriet 15. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 107).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *1. April 1946*.

118. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 426 af 27. Oktober 1942 om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v. [C. Sp. 83]. Udstedt af Arbejdsministeriet 15. Februar 1944 (Lov-Tid. Nr. 29).

Ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 332) udløb 31. Marts 1944, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget med et Aar til *31. Marts 1945*.

119. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 426 af 27. Oktober 1942 om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v. [C. Sp. 1711]. Udstedt af Arbejdsministeriet 14. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 103).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *31. Marts 1946*.

120. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 93 af 9. Marts 1943 om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning. [C. Sp. 13]. Udstedt af Arbejdsministeriet 20. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 452).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af Lov Nr. 93 af 9. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 335) med et Aar til *1. November 1944*.

121. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 93 af 9. Marts 1943 om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning. [C. Sp. 1623]. Udstedt af Arbejdsministeriet 31. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 336).

Lovanordningen forlænger yderligere Gyldigheden af ovennævnte Lov med et Aar til *1. November 1945*.

122. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 152 af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder. [C. Sp. 193]. Udstedt af Arbejdsministeriet 16. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 83).

Lovanordningen gaar ud paa, at Lov Nr. 152 af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder, der ved Lov Nr. 127 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 339) blev forlænget indtil *1. April*

1944, vedbliver at have Gyldighed i Aaret 1. April 1944—31. Marts 1945, dog saaledes, at det i Lovens § 1, Stk. 2, omhandlede Refusionsbeløb forhøjes fra 70 Øre til 75 Øre pr. Arbejdstime.

123. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 152 af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder. [C. Sp. 1733]. Udstedt af Arbejdsministeriet 17. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 115).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov (jfr. nærmest foregaaende Sag) yderligere for et Aar indtil *Udgangen af Marts 1946*, dog saaledes at det i Lovens § 1, Stk. 2, omhandlede Refusionsbeløb forhøjes fra 75 til 80 Øre pr. Arbejdstime.

124. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940 om midlertidige Ændringer i og Tillæg til Funktionærloven. [C. Sp. 65]. Udstedt af Socialministeriet 20. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 528).

I Lovanordningen bestemmes det, at Loven om midlertidige Ændringer i Funktionærloven, der senest er forlænget ved Lov Nr. 527 af 19. December 1942 (Aarbog 1942—43, Side 340), yderligere skal have sin Gyldighedstid forlænget med 1 Aar til *1. April 1945*, saaledes at *Opsigelse med 1 Maanedes Varsel* senest kan ske den 28. Februar 1945. Samtidig er *Revisionen af Funktionærloven*, der oprindeligt skulde have fundet Sted i Rigsdagssamlingen 1941—42, paa ny blevet udskudt 1 Aar. Den skal ifølge Lovanordningen foretages i Rigsdagssamlingen 1944—45.

125. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940 om midlertidige Ændringer i og Tillæg til Funktionærloven. [C. Sp. 1667]. Udstedt af Socialministeriet 24. Januar 1945 (Lov-Tid. Nr. 22).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af den midlertidige Lov af 29. Juni 1940 yderligere indtil *1. April 1946*, saa at Opsigelse med det i Funktionærlovens §§ 2 og 3 omhandlede 1 Maanedes Varsel senest kan ske den 28. Februar 1946.

126. Lovanordning om Forlængelse af den midlertidige Ændring af 30. Maj 1940 i Ulykkesforsikringsloven. [C. Sp. 129]. Udstedt af Socialministeriet 16. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 76).

Lovanordningen gaar ud paa, at midlertidig Lov Nr. 281 af 30. Maj 1940 om Ændring i Lov Nr. 183 af 20. Maj 1933 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde med senere Ændringer, der senest er forlænget ved Lov Nr. 131 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 341) til 31. Marts 1944, vedbliver at have Gyldighed indtil *31. Marts 1945*.

127. Lovanordning om Forlængelse af den midlertidige Ændring af 30. Maj 1940 i Ulykkesforsikringsloven. [C. Sp. 1739]. Udstedt af Socialministeriet 20. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 121).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *31. Marts 1946*.

128. Lovanordning om midlertidige Ændringer i Ulykkesforsikringsloven. [C. Sp. 927]. Udstedt af Socialministeriet 29. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 110).

Ved Lovanordningen forlænges de i Lov Nr. 130 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 342) indeholdte Bestemmelser, der udløb 31. Marts 1944, for et Aar, dog med enkelte Ændringer, idet man har forhøjet *Maksimumsbeløbet for Dagpenge* efter Lov Nr. 146 af 30. Marts 1942 § 1 til 6 Kr. 85 Øre (1943—44: 6 Kr. 65 Øre) og Maksimumsbeløbet for den *Aarsløn*, paa Grundlag af hvilken Invaliditetserstatning eller Tillæg til denne fastsættes, til 3 050 Kr. (1943—44:

2 940 Kr.). Grænserne for den Aarsindtægt, der berettiger til Statstilskud til Nedsættelse af Præmierne, forbliver derimod uforandrede.

129. Lovanordning om midlertidige Ændringer i Ulykkesforsikringsloven. [C. Sp. 1891]. Udstedt af Socialministeriet 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 158).

Lovanordningen, der har Gyldighed fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946, træder i Stedet for forannævnte Lovanordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) og svarer ganske til denne, bortset fra at der er foretaget en Regulering saavel af Dagpenge og Invaliditetserstatninger efter Ulykkesforsikringsloven som af Erstatninger til efterladte.

Ændringerne i Forhold til den i 1944—45 gældende Ordning er følgende:

- 1) Maksimumsbeløbet for Dagpenge i Henhold til Ulykkesforsikringsloven er forhøjet fra 6 Kr. 85 Øre til 7 Kr. 40 Øre.
- 2) Maksimumsbeløbet for den Aarsløn, paa Grundlag af hvilken Invaliditetserstatning eller Tillæg til denne fastsættes, er forhøjet fra 3 050 Kr. til 3 260 Kr.
- 3) Det midlertidige Tillæg til Invaliditetserstatninger, der er fastsat før 1. April 1942, og som udbetales som Rente i Henhold til Ulykkesforsikringsloven, er forhøjet fra 30 pCt. til 55 pCt.
- 4) Erstatninger i Henhold til Ulykkesforsikringsloven til Enker, Enkemænd og Børn reguleres i Tilfælde, hvor Erstatningen fastsættes den 1. April 1945 eller senere efter samme Principper som Invaliditetserstatninger, saaledes at der ydes et Tillæg, der for en efterladt Ægtefælle udgør indtil 290 Kr. og for Børn f. Eks. under 1 Aar højst 116 Kr., dog at der, hvis Barnet er forældreløst, udbetales højst 322 Kr.

Grænserne for den Aarsindtægt, der berettiger til Statstilskud til Nedsættelse af Præmierne, fastsættes uforandret til 2 400 Kr. aarligt paa Landet, 2 700 Kr. aarligt i Købstæderne og 3 000 Kr. aarligt i København og paa Frederiksberg.

130. Lovanordning om Forhøjelse af Grænsen for det Beløb, som i Finansaaret 1943—44 staar til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere. [C. Sp. 7]. Udstedt af Socialministeriet 28. September 1943 (Lov-Tid. Nr. 433).

Lovanordningen træffer for *Finansaaret 1943—44* tilsvarende Bestemmelser som de i Lov Nr. 440 af 31. Oktober 1942 om Forhøjelse af Grænsen for det Beløb, som i Finansaaret 1942—43 staar til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere (Aarbog 1942—43, Side 347) indeholdte Bestemmelser.

131. Lovanordning om Forhøjelse af Grænsen for det Beløb, som i Finansaaret 1944—45 staar til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere. [C. Sp. 1599]. Udstedt af Socialministeriet 28. September 1944 (Lov-Tid. Nr. 300).

Lovanordningen forhøjer for *Finansaaret 1944—45* Grænsen for det Beløb, Kommunalbestyrelserne i Henhold til Folkeforsikringslovens § 40, Stk. 5, er berettigede til at anvende til personligt Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere, til *15 pCt. af Grundbeløbene* af de Alders- og Invaliderrenter, som i Finansaaret 1943—44 er udredet i vedkommende Kommune.

For Finansaarene 1942—43 og 1943—44 var Grænsen 10 pCt. af Grundbeløbene.

132. Lovanordning om Størrelsen af det Beløb, som i Finansaaret 1944—45 kan anvendes som Huslejetilskud til Aldersrentenydere. [C. Sp. 953]. Udstedt af Socialministeriet 13. Maj 1944 (Lov-Tid. Nr. 176).

Lovanordningen fastsætter for *Finansaaret 1944—45* tilsvarende Bestemmelser om Størrelsen af det Beløb, der af Kommunalbestyrelserne kan anvendes som Huslejetilskud til Aldersrentenydere, som de i Lov Nr. 134 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 351) for 1943—44 indeholdte. Hus-

lejetilskuddene vil herefter for 1944—45 kunne ydes med 5 pCt. af Grundbeløbene af de Aldersrenter, som i Regnskabsaaret 1943—44 er udbetalt i Kommunen, dog med Fradrag af det Beløb, der i Henhold til § 15 i den fornævnte Lov af 7. Maj 1937 opføres som Aldersrenteudgift til Boligbyggeri.

133. Lovanordning om Størrelsen af det Beløb, som i Finansaaret 1945—46 kan anvendes som Huslejetilskud til Aldersrentenydere. [C. Sp. 1687]. Udstedt af Socialministeriet 7. Marts 1945. (Lov-Tid. Nr. 74).

Ved Lovanordningen forlænges den foran omtalte Ordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) for Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

134. Lovanordning om Fastsættelse af de i Forsorgslovens §§ 193, 215 og 236 omhandlede Normalbidrag for Tiden fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946. [C. Sp. 1897]. Udstedt af Socialministeriet 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 160).

Da Socialministeriet har anset det for nødvendigt, at de i Forsorgslovens §§ 193, 215 og 236 omhandlede Normalbidrag for *Finansaaret 1945—46* forhøjes, saa at Stigningen i Bidragene kommer til at svare til Stigningen i Pristallet for Fødemidler og Beklædning, indeholder Lovanordningen følgende Bestemmelser:

De i Henhold til Lov om offentlig Forsorg §§ 193, 215 og 236 ved Socialministeriets Bekendtgørelse Nr. 90 af 21. Marts 1944 for Tiden fra den 1. April 1944 til den 31. Marts 1946 fastsatte Normalbidrag ophører at have Gyldighed fra 1. April 1945.

I Stedet herfor fastsættes for Tiden fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946 følgende Normalbidrag (de i 1944—45 gældende Sats er anført i Parentes):

Normalbidragene til Børn uden for Ægteskab:

For Faderens Vedkommende: 396 (378) Kr., 336 (324) Kr. og 276 (270) Kr. aarlig,

For Moderens Vedkommende: 264 (252) Kr., 228 (216) Kr. og 180 (180) Kr. aarlig,

henholdsvis efter som Barnet opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de i Forsorgslovens § 194 angivne Grupper af Kommuner. I Barnets første 2 Leveaar forhøjes de anførte Beløb med $\frac{1}{4}$.

Normalbidragene til Børn i Ægteskab:

For Mandens Vedkommende: 444 (420) Kr., 372 (360) Kr. og 300 (300) Kr. aarlig,

— Hustruens Vedkommende: 216 (210) Kr., 192 (180) Kr. og 156 (150) Kr. aarlig,

henholdsvis efter som Barnet opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de i Forsorgslovens § 194 angivne Grupper af Kommuner. I Barnets første 2 Leveaar forhøjes de anførte Beløb med $\frac{1}{4}$.

Normalbidragene til den ugifte Moders Underhold før og efter Fødselen:

50 (48) Kr., 42 (42) Kr. og 35 (34) Kr. pr. Maaned, henholdsvis efter som Moderen opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de i Lovens § 194 angivne Grupper af Kommuner.

135. Lovanordning vedrørende midlertidig ekstraordinær Hjælp til arbejdsløse, som ikke er berettiget til Understøttelse gennem Arbejdsløshedsforsikringen. [C. Sp. 1755]. Udstedt af Socialministeriet 20. Marts 1945 (Lov.-Tid. Nr. 126).

Samtidig med at der ved en af Arbejdsministeriet udstedt Lovanordning (jfr. Nr. 115) blev truffet Bestemmelse om Ydelse af ekstraordinær Hjælp til Personer, som er omfattet af Arbejdsfordeling, samt til arbejdsløse Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløsheds-kasser, udstedte Socialministeriet ovennævnte Lovanordning, hvis Formaal er paa tilsvarende Maade at sikre ikke arbejdsløshedsforsikrede Personer en ekstraordinær Hjælp i Tilfælde af, at de mister deres Arbejde som Følge af de af Forholdene foraarsagede Arbejdsindskrænkninger.

Lovanordningen indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. Under Hensyn til de herskende særlige Forhold forhøjes det Beløb, der i Henhold til Forsorgslovens § 297, Stk. 2, er stillet til Kommunernes Raadighed til Ydelse af paakrævet *supplerende Hjælp* af en vis almindelig Karakter, for Tiden indtil den 30. September 1945, saaledes at der yderligere stilles et Beløb til Raadighed for Kommunerne til Ydelse af Hjælp inden for det nævnte Tidsrum til Personer, som er blevet arbejdsløse som Følge af Nedgangen i Tilførslerne af Brændsel og Raavarer m. v., og som ikke er berettiget til Understøttelse gennem Arbejdsløshedsforsikringen. Det Beløb, hvormed Raadighedsbeløbet efter Forsorgslovens § 297, Stk. 2, saaledes forhøjes, andrager for den enkelte Kommune 3 pCt. af et Beløb, der fremkommer ved at multiplicere det Antal Dage, i hvilke der inden for det anførte Tidsrum oppebæres Arbejdsløshedsunderstøttelse i vedkommende Kommune, med den gennemsnitlige Invaliderente pr. Dag; Oplysning om Antallet af Dage, hvori der oppebæres Arbejdsløshedsunderstøttelse, meddeles Kommunerne ved Arbejdsdirektørens Foranstaltning, medens Størrelsen af den gennemsnitlige Invaliderente pr. Dag fastsættes og meddeles af Socialministeriet, jfr. Forsorgslovens § 293, Stk. 1.

§ 2. De nærmere Regler med Hensyn til Gennemførelsen af nærværende Lovanordning fastsættes af Socialministeriet.

§ 3. Denne Lovanordning træder i Kraft den 1. April 1945.

Det har ved Udformningen af disse Regler været tilsigtet, at Kommunerne skulde have Mulighed for at yde de af Lovanordningen omfattede Personer, der oppebærer Kommunehjælp, den samme procentvise Forhøjelse af Hjælpen som den, der ved Arbejdsministeriets forannævnte Lovanordning er gennemført for Personer, der oppebærer Hjælp gennem Arbejdsløshedskasserne.

136. Lovanordning om Tilføjelse til Forsorgsloven angaaende Hjælp i Anledning af krigsmæssige Begivenheder. [C. Sp. 31]. Udstedt af Socialministeriet 25. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 465).

Lovanordningen indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. Efter § 281 i Lov om offentlig Forsorg, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 337 af 29. Juli 1942, indføres som ny § 281 A følgende:

»Det sociale Udvalg er forpligtet til at afhjælpe den Trang, der opstaar som Følge af *Ødelæggelse eller Rømning af Beboelsestjiligheder, Fabrik anlæg m. v.* paa Grund af krigsmæssige Begivenheder. Der vil herunder kunne ydes Hjælp til de i § 281, Stk. 1, 2. Pkt., omhandlede Formaal samt til Indgaaelse af saadanne Lejemaal og Erhvervelse af saadanne Genstande, som er omhandlet i den nævnte Bestemmelse. Der vil endvidere kunne ydes Rejsehjælp til anden Kommune til Beboere af ødelagte eller rømmede Lejligheder, naar det godtgøres, at de paagældende kan skaffe sig Ophold i vedkommende anden Kommune; det sociale Udvalg maa i hvert enkelt Tilfælde sikre sig, at Rejsehjælpen anvendes efter Formaalet.

Til Personer, der ved den paagældende Begivenheds Indtræden oppebærer Aldersrente eller Invaliderente eller Hjælp som kronisk syg eller anden løbende Hjælp efter nærværende Lov, kan der til ekstraordinære Formaal, som alene er begrundet i den indtraadte krigsmæssige Begivenhed, ydes supplerende Hjælp efter Reglerne i Stk. 1.

Den efter Stk. 1—2 ydede Hjælp betragtes som *Særhjælp*.

Hjælp til en Person i Henhold til nærværende Paragraf ydes, saa længe det sociale Udvalg skønner, at paagældendes Trang er en Følge af de i Stk. 1 omhandlede Forhold. Hjælp, der maa ydes en Person, alene fordi han er blevet arbejdsløs som Følge af en ved en krigsmæssig Begivenhed bevirket Ødelæggelse eller Rømning af Arbejdspladsen, kan ikke ydes ud over 3 Maaneder efter den paagældende Begivenheds Indtræden.

Udgifterne til Hjælp efter Stk. 1—2 refunderes Kommunerne af Statskassen med $\frac{9}{10}$, medens Opholdskommunen endeligt afholder $\frac{1}{10}$. I Tilfælde, hvor Omstændighederne medfører, at en Kommune maa yde Hjælp i et saadant Omfang, at Udredelsen af den Opholdskommunen paahvilende Andel af Hjælpen efter Socialministeriets Skøn bliver uforholdsmæssig byrdefuld for vedkommende Kommune, eller

hvor i øvrigt ganske særlige Forhold i en Kommune maatte tale herfor, kan Socialministeriet efter Forhandling med Finansministeriet træffe Bestemmelse om Nedsættelse eller eventuelt fuldstændigt Bortfald af den Kommunen paa-hvilende Andel af Udgiften, saaledes at Refusionen fra Statskassen forhøjes tilsvarende.

Socialministeriet drager Omsorg for, at der uden Hensyn til de i §§ 80 og 81 fastsatte Frister i fornødent Omfang anvises en Kommune *Forskud paa Statsrefusionen* efter Stk. 5.

Socialministeriet kan fastsætte nærmere Regler vedrørende Ydelsen af den heromhandlede Hjælp, herunder med Hensyn til, hvorledes der vil være at forholde i Tilfælde, hvor Indkvartering maatte finde Sted uden for Bopælskommunen.«

§ 2. Vedkommende Refusionsbestemmelser i Lov om offentlig Forsorg ændres i Overensstemmelse med Refusionsbestemmelserne i nærværende Lovanordnings § 1.

§ 3. Denne Lovanordning træder i Kraft straks.

137. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 136 af 13. Marts 1943 om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler. [C. Sp. 5]. Udstedt af Socialministeriet 27. September 1943 (Lov-Tid. Nr. 432).

Lov Nr. 136 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 353) udløb 30. September 1943. Dens Gyldighedstid forlængedes herved til 31. Marts 1944, saa at Socialministeriet ud over de Beløb, der i Medfør af Lovens § 1 stod til Raadighed til Hjælp til trængende til Indkøb af Levnedsmidler, af Statskassen kunde anvende i alt 14,64 Mill. Kr. i Halvaaret 1. Oktober 1943—31. Marts 1944, heraf 6,28 Mill. Kr. til Oksekød, Hestekød, Fjerkræ, Flæsk, Svinekød, Fisk og Klipfisk, 4 Mill. Kr. til Sødmælk og 4,36 Mill. Kr. til Uddeling af Smørrabatkort.

138. Lovanordning om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler. [C. Sp. 113]. Udstedt af Socialministeriet 13. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 67).

Denne Lovanordning, der gælder Aaret fra 1. April 1944 til *31. Marts 1945*, indeholder tilsvarende Bestemmelser som Lov Nr. 136 af 13. Marts 1943, jfr. Lovanordning af 27. September 1943 (se foregaaende Sag). Da Gyldighedstiden er et Aar, har man fordoblet de tidligere for et halvt Aar bevilgede Beløb.

139. Lovanordning om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler. [C. Sp. 1743]. Udstedt af Socialministeriet 20. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 124).

Ved Lovanordningen bemyndiges Socialministeriet til for Perioden fra 1. April 1945 til *30. September 1945* at anvende følgende Beløb til Hjælp til trængende til Indkøb af nedennævnte Levnedsmidler:

Til Køb af Oksekød, Hestekød, Fjerkræ, Flæsk, Svinekød, Fisk og Klipfisk	8 150 000 Kr.
Til Køb af Sødsmælk	5 190 000 —
Til Uddeling af Smørrabatkort	5 660 000 —

Lovanordningen forlænger for et halvt Aar den paa dette Omraade hidtil gældende Lovgivning (jfr. nærmest foregaaende Sag). Det samlede Beløb er dog (beregnet pr. Maaned) forhøjet i Forhold til de tidligere bevilgede Beløb under Hensyn til, at en *ekstraordinær Arbejdsløshed* maatte forventes at ville udvide Kredsen af de Personer, som er trængende til denne særlige Hjælp. Det har derimod ikke været Hensigten at forhøje Hjælpen til de enkelte, der kommer i Betragtning ved Uddelingen. Endvidere er der aabnet Adgang for Socialministeriet til ved Beløbenes Fordeling mellem Kommunerne i højere Grad end hidtil at tage Hensyn til den *ekstraordinære Arbejdsløshed* i de enkelte Kommuner, idet 15 pCt. — mod tidligere kun 5 pCt. — af de bevilgede Beløb iflg. § 1, Stk. 4, stilles til Raadighed til Fordeling blandt de Kommuner, for hvis Vedkommende den almindelige Fordelingsregel ikke kan antages at medføre den tilsigtede Refusion.

140. Lovanordning om Hjælp til mindrebemidlede til Indkøb af Levertranpræparat. [C. Sp. 19]. Udstedt af Socialministeriet 23. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 458).

Paa tilsvarende Maade, som det for Vinteren 1942—43 skete ved Lov Nr. 528 af 19. December 1942 (Aarbog 1942—43, Side 355), bemyndigede Lovanordningen Kommunerne til i Tiden fra 1. November 1943 indtil *Udgangen af April 1944* at yde Børn under 15 Aar, hvis Forsørgere er mindrebemidlede, samt mindrebemidlede gravide Kvinder Hjælp, eventuelt ved Uddeling af Rabatkort, til hel eller delvis Dækning af den Del af Udgiften ved Køb af et Kvantum Levertranpræparat paa $\frac{6}{8}$ l pr. Person, der ikke dækkes af den ved Indenrigsministeriets Foranstaltning til Fordel for Børn under 15 Aar og gravide Kvinder foretagne almindelige Nedsættelse af Udsalgsprisen. Af Kommunernes Udgifter hertil skal som hidtil $\frac{3}{4}$ refunderes af Statskassen, medens vedkommende Kommune selv endeligt afholder $\frac{1}{4}$.

Disse og de øvrige i Lovanordningen indeholdte Bestemmelser svarer ganske til, hvad der var gældende i 1942—43. Dog har man ændret det Tidsrum, hvori Hjælpen kan ydes, idet dette i Loven af 19. December 1942 var fastsat til Tiden fra Lovens Ikrafttræden og indtil Udgangen af Maj 1943. Tillige er Kvantumsbestemmelsen ændret fra 625 g til $\frac{6}{8}$ l pr. Person.

141. Lovanordning om Hjælp til mindrebemidlede til Indkøb af Levertranpræparat. [C. Sp. 1605]. Udstedt af Socialministeriet 14. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 317).

Lovanordningen er enslydende med den ovenfor under Nr. 70 omtalte Lovanordning, kun med den Ændring, at Bestemmelserne gælder *Vinteren 1944—45* i Stedet for *Vinteren 1943—44*.

142. Lovanordning om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning. [C. Sp. 201]. Udstedt af Socialministeriet 21. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 91).

Lovanordningen forlænger for Aaret fra 1. April 1944 til *31. Marts 1945* de i Lov Nr. 132 af 13. Marts 1943 (Aarbog 1942—43, Side 356) indeholdte Bestemmelser.

143. Lovanordning om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning. [C. Sp. 1741]. Udstedt af Socialministeriet 20. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 122).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar til *Udgangen af Marts 1946*.

144. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 472 af 28. November 1942 om Priser m. v. [C. Sp. 39]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 23. November 1943 (Lov-Tid. Nr. 490).

Ifølge Lovanordningen forbliver ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 357), der udløb 30. November 1943, i Kraft indtil 30. November 1944.

145. Lovanordning om Ændring af Lov om Priser m. v. [C. Sp. 127]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 14. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 72).

Med Henblik paa saa vidt muligt at undgaa, at *Stigninger i Erhvervsvirksomheders Lønomkostninger* medfører højere Priser, har Ministeriet for Handel, Industri og Søfart i en Lovanordning fastsat følgende:

§ 1. Til § 8 i Lov Nr. 472 af 28. November 1942 om Priser m. v., jfr. Lovanordning Nr. 490 af 23. November 1943, føjes som nye 6te, 7de og 8de Stykker:

»Saafremt det under Hensyn til Indtjeningsforholdene inden for en Branche skønnes rimeligt, kan Priskontrolraadet for Branchen som Helhed bestemme, at efter den 1. Januar 1943, men før den 1. August 1944 indtraadt eller indtrædende Stigning i Virksomhedernes Lønomkostninger fremtidig *helt eller delvis skal bæres af Virksomhederne selv*. Dette gælder dog ikke, for saa vidt Stigningen modsvares af Fald i andre Omkostninger. I Forbindelse hermed kan Priskontrolraadet træffe Bestemmelse til nærmere Afgrænsning af Branchen.

For saa vidt angaar Enkeltvirksomheder, der omfattes af Prislovens § 11, 1ste Stykke, kan Priskontrolraadet træffe Bestemmelser svarende til de i det foregaaende Stykke, 1ste Punktum, omhandlede.

Angaaende Fastsættelse af Bestemmelser i Henhold til de to foregaaende Stykker forhandles med den eller de paa-gældende Hovedorganisationer.«

§ 2. Denne Lovanordning træder i Kraft straks.

Lovanordningen udfærdigedes paa Grundlag af en enstemmig Indstilling fra Priskontrolraadet, efter at der var ført indgaaende Forhandlinger om Sagen med Erhvervenes Hovedorganisationer. Disse havde i Betragtning af den store samfundsmæssige Betydning, der knytter sig til at modvirke yderligere Stigninger i Prisniveauet, kunnet gaa med til de nævnte Begrænsninger i Adgangen til at indkalkulere Lønstigningerne. De nye Bestemmelser ligger i øvrigt paa Linie med den fra Arbejdsgiverforeningen samt Haandværkets og Industriens Organisationer straks efter Lønkendelsen i Februar 1944 fremsatte Henstilling til Haandværk og Industri om saa vidt muligt at holde Priserne.

De nye Bestemmelser aabner ikke alene Adgang til at hindre Prisforhøjelser som Følge af Lønstigninger, men i Tilfælde, hvor Priserne allerede maatte være forhøjet ved Indkalkulering af de Forøgelse i Lønomsstigningerne, som Lønreguleringer i 1944 og 1943 har ført med sig, muliggør Bestemmelserne ogsaa Krav om Prisnedsættelser.

146. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 472 af 28. November 1942 om Priser m. v. [C. Sp. 1629]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 21. November 1944 (Lov-Tid. Nr. 352).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov, saaledes som denne er ændret ved Lovanordning Nr. 72 af 14. Marts 1944 (jfr. nærmest foregaaende Sag), for et Aar indtil 30. November 1945.

147. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. [C. Sp. 95]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 4. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 49).

Ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 362) udløb 31. Marts 1944, men fik ved Lovanordningen sin Gyldighedstid forlænget med et Aar til 31. Marts 1945.

148. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 158 af 29. Marts 1943 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. [C. Sp. 1695]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 91).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyldighed i Aaret fra 1. April 1945 til 31. Marts 1946.

149. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 117 af 30. Marts 1940 om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser. [C. Sp. 97]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 4. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 50).

Loven af 1940 om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser gjaldt oprindeligt for Finansaarene 1940—41 og 1941—42, men forlængedes ved Lov af 20. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 359) for to Aar og har nu yderligere faaet sin Gyldighedstid forlænget for to Aar til 31. Marts 1946, saa at der i Overensstemmelse med Lovens Forskrifter inden for det angivne Tidsrum kan stilles til Raadighed:

- til Udlaan til Industri- og Haandværksvirksomheder (§§ 2 og 7, jfr. § 11) henholdsvis 2 Mill. Kr. og 4 Mill. Kr.,
- til Fremme af Bestræbelser for Indvinding af nye Omraader for dansk Produktion (§ 13) 150 000 Kr.,
- til Fremme af Eksportmulighederne for danske Produkter og til Støtte for Eksporten af disse (§ 16) 200 000 Kr. samt i Form af Garantier:
- til Fremhjælpning af forbedret Teknik m. v. inden for Industrien og til Støtte for Industrien ved Overtagelse af større Leverancer til Indlandet (§ 1) 4 Mill. Kr. (heri indbefattet allerede løbende Garantier),

til Fremme af Haandværkets Produktion (§ 6) 200 000 Kr.
(heri indbefattet allerede løbende Garantier) og
til Fremme af Eksporten af danske Produkter (§ 14) 70 Mill.
Kr. (heri indbefattet allerede løbende Eksportkredit).

150. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 118 af 13. Marts 1943 om en midlertidig Sukkerordning. [C. Sp. 89]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 3. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 45).

Ved Lovanordningen forlænges Sukkerordningen (Aarbo 1942—43, Side 365) for et Aar, saa at den har Gyldighed til 31. December 1945, § 3 i Loven dog kun til 30. April 1945.

Efter Lovanordningens Udstedelse viste det sig vanskeligt at faa tegnet det fornødne Sukkerroearreal, idet Dyrkerne ikke fandt Vilkaarene tilfredsstillende. Der optoges derfor Forhandlinger om Sagen, og disse resulterede i en Overenskomst, hvorom følgende Meddelelse blev udsendt 25. Marts 1944:

Sukkerroedyrkerforeningernes Overbestyrelse har i disse Dage været samlet til Møde i København for at drøfte Mulighederne for at opnaa en saadan Forøgelse af de tegnede Sukkerroearcaler, som man fra alle Sider lægger Vægt paa, for at det danske Samfunds Behov for Sukker til Husholdnings- og industrielt Forbrug kan dækkes og den betydningsfulde Eksport af Sukker til de andre nordiske Lande oprettholdes.

Ved de stedfundne Forhandlinger, i hvilke Handelsministeriet har deltaget, er de Vanskeligheder, der for Tiden gør sig gældende for Sukkerroedyrkingen, blevet indgaaende drøftet. Forhandlingerne, hvorunder alle Sider af Sagen er blevet belyst, har ført til den ønskede Klaring af de foreliggende Spørgsmaal.

Der foreligger fuld Overensstemmelse mellem Overbestyrelsen og Handelsministeriet om, at den i Sukkerloven siden 1933 indeholdte Bestemmelse om Adgang til *Udligning af et ekstraordinært lavt Arealudbytte* omfatter en Situation som den foreliggende. Der er i saa Henseende konstateret Enighed om, at Grundlaget for Anvendelse af Lovens fornævnte Bestemmelse vil være til Stede, hvis det gennemsnitlige Roedudbytte bliver lavere end 170 DC. pr. Td. Land.

Samtidig er endelig Fastsættelse sket af den *Efterbetaling*, som tilkommer Roedyrkerne for *Kampagnen 1943* som Erstatning for Mindreudbytte som Følge af den ringere Kvalitet

af det i den nævnte Kampagne til Raadighed stillede Frø. Efterbetalingen, der udgør 40 Øre pr. DC., vil finde Sted fra Sukkerfabrikkerne samtidig med Udbetalingen af Dyrkernes Tantième for Kampagnen 1943. Spørgsmaalet om *Sikring af den fornødne Arbejdskraft* er blevet stærkt fremdraget under Forhandlingerne. Fra Myndighedernes Side vil der i videst muligt Omfang blive ydet Bistand til Imødegaaelse af Vanskeligheder, der maatte opstaa.

Efter at fuld Enighed er konstateret, har Overbestyrelsen enstemmigt vedtaget *indtrængende at henstille til Sukkerroedyrkerne, at disse i størst muligt Omfang deltager i Tegning af Sukkerroearaler* for den kommende Kampagne, for at Samfundets Behov paa dette betydningsfulde Omraade kan blive dækket.

151. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 118 af 13. Marts 1943 om en midlertidig Sukkerordning. [C. Sp. 1901]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 27. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 161).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af den i 1943 fastsatte Sukkerordning yderligere for et Aar, saa at ovennævnte Lovs Bestemmelser forbliver i Kraft indtil *31. December 1946*, § 3 dog kun indtil 30. April 1946.

152. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 144 af 31. Marts 1941 om Indskrænkning i Adgangen til at anvende Pap og andre Erstatningsmaterialer i Skotøj. [C. Sp. 195]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 20. April 1944 (Lov-Tid. Nr. 155).

Ved Lovanordningen bestemmes det, at Lov Nr. 144 af 31. Marts 1941 om Indskrænkning i Adgangen til at anvende Pap og andre Erstatningsmaterialer i Skotøj (Aarbog 1940—41, Side 393), der udløb 30. April 1944, forbliver i Kraft indtil *Udgangen af April Maaned 1945*.

153. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 144 af 31. Marts 1941 om Indskrænkning i Adgangen til at anvende Pap og andre Erstatningsmaterialer i Skotøj. [C. Sp. 2579]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 18. April 1945 (Lov-Tid. Nr. 190).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *Udgangen af April 1946*.

154. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 122 af 13. Marts 1943 om Udbetaling af Indlaan i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter. [C. Sp. 91]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 4. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 47).

Ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 367) forlænges herved for et Aar til *31. Marts 1945*.

155. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 122 af 13. Marts 1943 om Udbetaling af Indlaan i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter. [C. Sp. 1703]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 95).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyldighed i Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

156. Lovanordning om Forlængelse af Midlertidig Lov Nr. 343 af 8. Juli 1943 om Tillæg til Lov om Banker. [C. Sp. 1705]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 96).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyldighed i Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

157. Lovanordning om Forlængelse af Midlertidig Lov Nr. 344 af 8. Juli 1943 om Tillæg til Lov om Sparekasser. [C. Sp. 1701]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 94).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyldighed i Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

158. Lovanordning om Ændring af Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v. [C. Sp. 959]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 19. Maj 1944 (Lov-Tid. Nr. 182).

Da Bestemmelserne om Begrænsning af Udbytte og Bestyrelsesvederlag i Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941, jfr. Lov Nr. 298 af 16. Juni 1943 (Aarbog 1942—43, Side 378), kun fandt Anvendelse for Regnskabsaar, der udløb inden 1. Juli 1944, bestemmes det i Fortsættelse heraf i ovennævnte Lovanordning, at § 1, 1ste Stykke, 1ste Pkt., i 1941-Loven skal affattes saaledes:

»I Aktieselskaber maa der for Regnskabsaar, der udløber inden *1. Juli 1945*, ikke under nogen Form fastsættes højere Aarsudbytte til Aktionærerne end svarende til Gennemsnittet af Udbytteprocenten for de 3 sidste, før 1. September 1939 afsluttede Regnskabsaar.«

159. Lovanordning om Ændring af Lov om Krigsulykkesforsikring. [C. Sp. 1589]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 25. August 1944 (Lov-Tid. Nr. 271).

I Loven om Krigsulykkesforsikring, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 508 af 14. December 1942 § 4, sidste Punktum, er det fastsat, at Invaliditetserstatning altid udredes med en efter Omsætningsreglerne i Bekendtgørelse Nr. 59 af 7. Marts 1935 bestemt Ydelse een Gang for alle. Handelsministeriet har imidlertid fundet det rigtigt, at Bestemmelsen ændres saaledes, at det bliver de af Socialministeriet i Henhold til § 36, Stk. 3, i Ulykkesforsikringsloven

fastsatte Regler, der til enhver Tid skal følges. Disse Regler findes nu i Bekendtgørelse Nr. 1 af 3. Januar 1944, der er traadt i Stedet for den nævnte Bekendtgørelse af 1935.

Lovanordningen har følgende Ordlyd:

»Bestemmelsen i § 4, sidste Pkt., i Lov om Krigsulykkesforsikring, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 508 af 14. December 1942, ændres saaledes:

»Invaliditetserstatning udredes altid med en Ydelse een Gang for alle, beregnet efter de af Socialministeriet i Henhold til § 36, Stk. 3, i Ulykkesforsikringsloven fastsatte Regler.«

160. Lovanordning om Tillæg til Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo, jfr. Lov Nr. 261 af 24. Juni 1942 og Lov Nr. 346 af 8. Juli 1943. [C. Sp. 1675]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 21. Februar 1945 (Lov-Tid. Nr. 51).

Lovanordningen tager Sigte paa at tilvejebringe Midler til fortsat Udredning af Erstatninger i Henhold til Lovgivningen om Krigsforsikring af privat Indbo, efterhaanden som Skaderne opgøres. Der har hidtil kun været Hjemmel til at paaligne Forsikringstagerne Forsikringsbidrag paa indtil 3 pCt. af Forsikringssummen og saaledes, at Bidragene først maatte opkræves efter Krigstilstandens Afslutning og højst med $\frac{1}{2}$ pCt. halvvaarlig. I Modsætning hertil bemyndiger Lovanordningen det paagældende Forvaltningsnævn til, *ud over* hvad der senere kan opkræves, allerede under Krigssituationen at paaligne Forsikringstagerne et Bidrag.

Bestemmelsen herom har følgende Ordlyd:

»Forvaltningsnævnet for det ved Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo, jfr. Lov Nr. 261 af 24. Juni 1942 og Lov Nr. 346 af 8. Juli 1943, oprettede Forsikringsforbund »Krigsforsikringen af privat Indbo« bemyndiges til — ud over det i Lovens § 7 omhandlede Forsikringsbidrag — hos enhver, der var Medlem af Forsikringsforbundet ved Udgangen af 1944 eller paa noget tidligere Tidspunkt har været Medlem deraf, at opkræve *indtil 1 p. m.* af de bidragspligtige Forsikringssummer som foreløbigt Forsikringsbidrag

til Dækning af Erstatninger med Renter for Skader, efterhaanden som disse opgøres, og til Afholdelse af andre Udgifter.

Foreløbigt Forsikringsbidrag paalignes efter Reglerne i § 7, 2. Stykke, i nævnte Lov af 30. April 1940, dog at Hensyn kun tages til Tidsrummet fra Lovens Ikrafttræden til Udgangen af 1944.«

Allerede straks efter at Krigsforsikringen af privat Indbo havde paabegyndt sin Virksomhed, blev der med Regeringens Billigelse truffet den Ordning, at Forsikringsforbundet ved Hjælp af *Laan*, som optoges hos Forsikringssekskaber, senere ogsaa hos Banker, udbetalte Erstatninger til skadelidte, for at disse kunde blive i Stand til at skaffe sig nyt Indbo i Stedet for det, de havde mistet. Efterhaanden naaede Skaderne imidlertid saa højt op, at Laaneordningen ikke vilde kunne fortsættes, medmindre Forvaltningsnævnet fik Adgang til at opkræve et foreløbigt Forsikringsbidrag ud over, hvad Loven af 1940 indeholder Hjemmel til. Forvaltningsnævnet indstillede derfor, at der blev givet det Bemyndigelse til at opkræve et saadant Bidrag paa 1 p. m. af Forsikringssummerne, hvilket skønnedes at svare til de indtil da indtrufne Skader, og denne Indstilling tog Handelsministeriet til Følge ved Udstedelse af den her omhandlede Lovanordning.

161. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939 om danske Skibes Forsikring mod Krigsfare. [C. Sp. 57]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 17. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 522).

Ved Lovanordningen bestemtes det, at ovennævnte Lov med Forlængelseslove, senest Lov Nr. 27 af 27. Januar 1943 (Aarvog 1942—43, Side 387), skulde forblive i Kraft indtil *31. December 1944*. Dens Gyldighedstid blev derved forlænget for 1 Aar.

162. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939 om danske Skibes Forsikring mod Krigsfare. [C. Sp. 1651]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 16. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 372).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar til *Udgangen af 1945*.

163. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 184 af 4. Maj 1939 om Forsikring af Varer og Fragt mod Krigsfare til Søs. [C. Sp. 59]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 17. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 523).

Loven om Forsikring af Varer og Fragt mod Krigsfare til Søs med senere Love (Aarbog 1941—42, Side 369) udløb 31. December 1943, men fik herved sin Gyldighedstid forlænget til *31. December 1944*.

164. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 184 af 4. Maj 1939 om Forsikring af Varer og Fragt mod Krigsfare til Søs. [C. Sp. 1649]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 16. December 1944 (Lov-Tid. Nr. 371).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov yderligere for et Aar til *Udgangen af 1945*.

165. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 120 af 13. Marts 1943 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten. [C. Sp. 123]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 14. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 70).

Ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 389), der udløb 31. Marts 1944, forlænges herved til *31. Marts 1945*.

166. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 120 af 13. Marts 1943 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten. [C. Sp. 1707]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 97).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyldighed i Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

167. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 121 af 13. Marts 1943 om Ændringer i Lov om Patenter, Lov om Mønstre, Lov om Varemærker og Lov om Fællesmærker. [C. Sp. 93]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 4. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 48).

Loven (Aarvog 1942—43, Side 394) forlænges herved for et Aar, saa at den forbliver i Kraft indtil *31. Marts 1945*.

168. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 121 af 13. Marts 1943 om Ændringer i Lov om Patenter, Lov om Mønstre, Lov om Varemærker og Lov om Fællesmærker. [C. Sp. 1697]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 92).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyl-
dighed i Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

169. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 342 af 19. December 1935 om Statens Materialprøveraad. [C. Sp. 1699]. Udstedt af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart 9. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 93).

Ifølge Lovanordningen bevarer ovennævnte Lov sin Gyl-
dighed i Aaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*.

170. Lovanordning om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. [C. Sp. 1]. Udstedt af Ministeriet for offentlige Arbejder 25. September 1943 (Lov-Tid. Nr. 426).

Lov Nr. 126 af 13. Marts 1943 om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. (Aarvog 1942—43, Side 396) udløb 30. September 1943. Ved Lovanordningen træffes tilsvarende Bestemmelser for Tiden indtil *31. Marts 1944*.

171. Lovanordning om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. [C. Sp. 105]. Udstedt af Ministeriet for offentlige Arbejder 9. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 58).

Den efter Lovanordning af 25. September 1943 gældende Ordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) forlænges herved yderligere for et Aar til *31. Marts 1945*.

172. Lovanordning om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. [C. Sp. 2573]. Udstedt af Ministeriet for offentlige Arbejder 28. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 176).

Lovanordningen fastsætter for Tiden fra 1. April 1945 til *30. September 1945* tilsvarende Bestemmelser som de i Finansaaret 1944—45 gældende (jfr. nærmest foregaaende Sag).

173. Lovanordning om midlertidige Ændringer i Lov Nr. 111 af 13. Maj 1911 om Statsbanernes Takster m. m. [C. Sp. 45]. Udstedt af Trafikministeriet 9. December 1943 (Lov-Tid. Nr. 506).

Lovanordningen gaar ud paa, at der i Loven om Statsbanernes Takster, senest optrykt som Bekendtgørelse Nr. 465 af 30. August 1940 (Aarvog 1939—40, Side 500), foretages følgende midlertidige Ændringer, der traadte i Kraft 15. December 1943:

1. I § 21 ændres Punkt 4 saaledes:

»4. *Godsets Bruttovægt*; i Fragtbreve paa Stykgodssendinger, der efter de derom givne Regler skal indleveres til Varehusene eller andre Ekspeditionslokaler, er Afsenderen dog berettiget til at lade Vægtrubrikken udfyldt, i hvilket Tilfælde Jernbanen selv paafører Vægten uden derfor at beregne noget Vederlag, og er da kun denne Vægt bindende for Jernbanen. Vægten skal angives i Kilogram.«

2. I § 23 ændres det første Punktum i 1ste Stykke saaledes:

»Ved Stykgodsforsendelser skal dog Jernbanen, forinden Fragtoverenskomsten sluttes (§ 29), forvisse sig om, at det i et Fragtbrev angivne Antal Stykker og, for saa vidt Godset skal indleveres til Varehusene eller andre Ekspeditionslokaler, ogsaa deres Vægt er rigtig, og den er derfor senere ansvarlig for disse Angivelser, medmindre den er i Stand til at føre Bevis i modsat Retning.«

Disse Ændringer begrundedes med, at det var nødvendigt, at Stykgods paa nogle Stationer indleveredes direkte til Jernbanevogne paa Læssesporene.

174. Lovanordning om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. [C. Sp. 969]. Udstedt af Trafikministeriet 31. Maj 1944 (Lov-Tid. Nr. 192).

Lovanordningen bemyndiger Trafikministeriet til at erhverve — om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Forordning af 5. Marts 1845, jfr. Lov Nr. 6 af 10. Januar 1928 — de Arealer m. v., der udkræves:

1. til saadanne Ændringer ved Statsbanernes Stationsanlæg m. v., som vil være at foretage i Forbindelse med de *Sporforstærkningsarbejder* og lignende, hvortil Bevilling er givet eller gives for Finansaaret 1944—45,
2. til saadanne *Forbedringer af Kurveforholdene* paa Landets Hovedbaner, som vil være at foretage i Forbindelse med en Forøgelse af de gældende Kørehastigheder,
3. til Gennemførelsen af 2. Spor paa Strækningen *Orehoved—Nykøbing F.*,
4. til en *Flytning af Frederikshavn Station*,
5. til en Udvidelse og Ombygning af *Hellerup Station*, herunder en Sporudfletning mellem visse Hovedspor, og
6. til en *Flytning af Skive Station*.

Herudover indeholder Lovanordningen tilsvarende Bestemmelser som Lov Nr. 156 af 26. Marts 1943 (Aarvog 1942—43, Side 398) og tidligere Love af samme Art.

175. Lovanordning om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. [C. Sp. 2581]. Udstedt af Trafikministeriet 23. April 1945 (Lov-Tid. Nr. 195).

Ved Lovanordningen bemyndiges Trafikministeriet paa samme Maade som foran anført (jfr. nærmest foregaaende Sag) til at erhverve — om fornødent ved Ekspropriation — de Arealer m. v., der udkræves:

1. til saadanne Ændringer ved Statsbanernes Stationsanlæg m. v., som vil være at foretage i Forbindelse med de *Sporforstærkningsarbejder* og lignende, hvortil Bevilling er givet eller gives for Finansaaret 1945—46,
2. til en *Flytning af Brønderslev Station* og
3. til *Udvidelse af Haderslev H. Station.*

176. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af midlertidig Lov Nr. 362 af 19. Juli 1943 om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering. [C. Sp. 941]. Udstedt af Justitsministeriet 30. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 121).

Lovanordningen forlænger med nogle Ændringer ovennævnte Lov (Aarbog 1942—43, Side 411), der udløb 31. Marts 1944, men nu bevarer sin Gyldighed til 31. Marts 1945.

I § 5, Stk. 1, udgik 2. Pkt., der indeholdt følgende Bestemmelse:

»I øvrigt bemyndiges Indenrigsministeren og de i Indkvarteringslovens §§ 30 og 31 nævnte civile Indkvarteringsmyndigheder (i København Magistraten) til, naar Hensynet til Krigsforholdene gør det nødvendigt, at kræve Jord og Bygninger — herunder dog ikke bestaaende Produktionsindretninger og Produktionsmidler — afgivet til Brug eller til offentligt Eje mod fuldstændig Erstatning eller at paalægge Ejere eller Brugere af fast Ejendom m. v. saadanne Indskrænkninger i deres Raaden, som det angivne Hensyn nødvendiggør.«

Samtidig har § 5, Stk. 2, faaet følgende Affattelse:

»Ejere af beslaglagte Ejendomme kan, naar de Forhold, der har nødvendiggjort Beslaglæggelsen, ikke længere bestaar, forlange Ejendommene tilbagegivet mod Betaling af et Beløb, der efter Forhandling fastsættes af det i § 6 omhandlede Udvalg under Rekurs til Vurderingsnævnet, jfr. § 7.«

I Stedet for „Ejere af beslaglagte Ejendomme“ stod der oprindeligt: „Ejere af de i Medfør af foranstaaende Bestemmelse til Eje afgivne Ejendomme“.

I Overensstemmelse hermed foretoges et Par Ændringer i § 6, som i sin nye Affattelse lyder saaledes:

»Erstatninger for beslaglagte Ejendomme fastsættes af et af Regeringen nedsat Udvalg. Dette Udvalg træffer ligeledes Beslutning om Godkendelse af Overenskomster vedrørende Godtgørelse for Afstaaelse eller for Overdragelse til Brug af fast Ejendom m. v. i Tilfælde, hvor Beslaglæggelse ikke har fundet Sted. Udvalget kan dog henskyde Afgørelsen til det i § 7 omhandlede Vurderingsnævn.«

177. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af midlertidig Lov Nr. 362 af 19. Juli 1943 om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering. [C. Sp. 1731]. Udstedt af Justitsministeriet 16. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 114).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov, saaledes som den er ændret ved Lovanordning Nr. 121 af 30. Marts 1944 (jfr. nærmest foregaaende Sag), for et Aar indtil *31. Marts 1946*.

178. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 140 af 30. Marts 1940 om Forbud mod at bære Uniform m. v. [C. Sp. 183]. Udstedt af Justitsministeriet 20. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 79).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af Uniformsloven, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 97 af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 411), for et Aar indtil *31. Marts 1945*.

179. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 140 af 30. Marts 1940 om Forbud mod at bære Uniform m. v. [C. Sp. 1729]. Udstedt af Justitsministeriet 16. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 113).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af ovennævnte Lov yderligere for et Aar indtil *31. Marts 1946*.

180. Lovanordning om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 123 af 30. Marts 1942 om midlertidig Ændring af og Tillæg til Lov af 15. Maj 1875 om Tilsyn med fremmede og rejsende m. m. [C. Sp. 185]. Udstedt af Justitsministeriet 20. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 80).

Ved Lovanordningen forlænges ovennævnte Lov (Aarbog 1941—42, Side 409) for to Aar til *31. Marts 1946*.

181. Lovanordning om visse Ægtevielser. [C. Sp. 37]. Udstedt af Justitsministeriet 20. November 1943 (Lov-Tid. Nr. 488).

Ud fra den Begrundelse, at det maatte anses for nødvendigt, at der blev tillagt *Vielser, foretaget af tyske Retsembedsmænd her i Landet under den tyske Besættelse*, Gyldighed efter dansk Ret, har Justitsministeriet bestemt følgende:

§ 1. Ægteskabsstiftende Virkning tillægges Vielser, der her i Landet er foretaget efter den 9. April 1940 eller fremtidig foretages af tyske militære Retsembedsmænd, som efter tysk Ret gyldigt kan foretage Vielser, saafremt Brudgommen paa Vielsens Tidspunkt henhører til den tyske Værnemagt eller gør Tjeneste i tyske militære Styrker.

§ 2. Denne Lovanordning træder i Kraft straks.

182. Lovanordning om Forlængelse af visse Forældelsesfrister. [C. Sp. 1577]. Udstedt af Justitsministeriet 17. Juli 1944 (Lov-Tid. Nr. 240).

Efter at *Island* ved Lov af 16. December 1943 har forlænget Fristerne for Forældelse af Fordringer, naar Fordringshaveren har Bopæl eller Ophold i Danmark, har Justitsministeriet anset det for nødvendigt, at der her i Landet tilvejebringes Hjemmel for Forlængelse af Forældelsesfristerne, naar Fordringshaveren har Bopæl eller Ophold i Island. Da det derhos er fundet paakrævet, at tilsvarende Regler gennemføres i Forholdet mellem *Færøerne* og *Grønland* paa den ene Side og det øvrige Danmark paa den anden Side, har Justitsministeriet i ovennævnte Lovanordning fastsat følgende:

§ 1. De i Lovgivningen foreskrevne Frister for *Forældelse af Fordringer* forlænges til *Udgangen af Aaret 1945*,

- 1) hvor Fordringshaveren ved Fristens Udløb har Bopæl eller fast Ophold paa Færøerne eller Grønland eller i Island, saafremt Forældelsens Afbrydelse skal ske i Danmark uden for Færøerne og Grønland,
- 2) hvor Fordringshaveren ved Fristens Udløb har Bopæl eller fast Ophold i Danmark uden for Færøerne og Grønland, saafremt Forældelsens Afbrydelse skal finde Sted paa Færøerne eller Grønland.

Samme Regel gælder Forældelse, der har Hjemmel i Aftale.

§ 2. Bestemmelsen i § 1 finder tilsvarende Anvendelse paa den Ret til *Arv*, som efter Forordningen af 11. September 1839 angaaende Behandlingen af en bortebleven Persons Formue tilkommer en forbigaaet Arving.

§ 3. Forældelsesbestemmelserne i *Veksellov* Nr. 68 af 23. Marts 1932 og *Checklov* Nr. 69 af samme Dato berøres ikke af denne Lovanordning.

§ 4. Bestemmelserne i denne Lovanordning kommer til Anvendelse, for saa vidt Forældelse ikke er indtraadt inden Lovanordningens Ikrafttræden.

Er Forældelse indtraadt i Tiden mellem 9. April 1940 og denne Lovanordnings Ikrafttræden, kommer Bestemmelserne i §§ 1 og 2 til Anvendelse, medmindre det antagelig-gøres, at Skyldneren ved paa ny at blive forpligtet vil lide

et Tab, som han vilde have undgaaet, hvis Fordringen var blevet holdt i Kraft. I saa Fald staar Forældelsen ved Magt i tilsvarende Omfang.

§ 5. Denne Lovanordning træder i Kraft straks.

183. Lovanordning om Udskydelse af Tidsfristen i § 63, Stk. 3, 4 og 5, i Lov om Folkeskolen Nr. 160 af 18. Maj 1937. [C. Sp. 187]. Udstedt af Undervisningsministeriet 15. Marts 1944 (Lov-Tid. Nr. 81).

Da de Omstændigheder, der har givet Anledning til, at man ved Lov Nr. 570 af 31. Oktober 1940, Lov Nr. 156 af 30. Marts 1942 og Lov Nr. 529 af 19. December 1942 (Aarbog 1942—43, Side 422) har ændret de ved Lov om Folkeskolen Nr. 160 af 18. Maj 1937 givne Regler om Tilskud til Skolebygninger og fastsat særlige Tilskud for Indretning af Lokaler til Bibliotek og Læsestue og til Ungdomsundervisning samt for Anlæg af Svømmebassiner og Idrætspladser, vedblivende foreligger, har man fundet det nødvendigt, at den for Gyldigheden af disse Love fastsatte Frist forlænges. I Overensstemmelse hermed bestemmes det i Lovanordningen, at Fristen udskydes et Aar til *1. April 1945*.

184. Lovanordning om Udskydelse af Tidsfristen i § 63, Stk. 3, 4 og 5, i Lov om Folkeskolen Nr. 160 af 18. Maj 1937. [C. Sp. 1677]. Udstedt af Undervisningsministeriet 21. Februar 1945 (Lov-Tid. Nr. 52).

Ved Lovanordningen udskydes den i Overskriften nævnte Tidsfrist (jfr. nærmest foregaaende Sag) yderligere et Aar indtil *1. April 1946*.

185. Lovanordning om Udskydelse af Valg til Forælderraad i Henhold til Lov Nr. 211 af 20. Maj 1933 § 10. [C. Sp. 35]. Udstedt af Undervisningsministeriet 3. November 1943 (Lov-Tid. Nr. 477).

Paa Grund af Forholdene ansaa Undervisningsministeriet det for paakrævet af udskyde Afholdelsen af de Valg til

Forældreraad, der i Henhold til § 10 i Lov Nr. 211 af 20. Maj 1933 om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn og Tilsynet med private Skoler skulde have været afholdt omkring 1. November 1943. Lovanordningen forlængede derfor Valgperioden for Forældreraad, der er valgt ved Folkeskoler, og for hvilke Valgperioden udløb i Tiden indtil 1. November 1944, indtil denne Dato, ligesom den bestemte, at der indtil samme Tidspunkt ikke kunde vælges nye Forældreraad.

186. Lovanordning om Udskydelse af Valg til Forældreraad i Henhold til Lov Nr. 211 af 20. Maj 1933 § 10. [C. Sp. 1609]. Udstedt af Undervisningsministeriet 21. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 321).

Lovanordningen indeholder tilsvarende Bestemmelser som den ovenfor under Nr. 94 omtalte Lovanordning, men saaledes at Datoen 1. November 1944 er ændret til 1. November 1945. Desuden er der gjort en Tilføjelse, hvorefter Forældreraad, hvis Medlemmer ikke længere har Børn i den paagældende Skole, kan beslutte at nedlægge deres Hverv.

187. Lovanordning om Ændring i Lov Nr. 167 af 28. April 1931 om Lønninger m. m. for Folkeskolens Lærere. [C. Sp. 955]. Udstedt af Undervisningsministeriet 3. Maj 1944 (Lov-Tid. Nr. 177).

Da Undervisningsministeriet har anset det for paakrævet, at der med Hensyn til de af Lov Nr. 167 af 28. April 1931 om Lønninger m. m. for Folkeskolens Lærere omfattede Tjenestemænd i Folkeskolen træffes lignende Bestemmelser som de, der er fastsat i Lovanordning Nr. 61 af 15. Marts 1944 med Hensyn til Statstjenestemænd, og det i saa Henseende er fundet rimeligt at give samme Regler for Lønningen af Timelærere og faste Vikarer som for Aspiranter, da deres lønningsmæssige Stilling er den samme, fastsættes i ovennævnte Lovanordning følgende:

§ 1. Lønnen til de i Lærerlønningssloven af 28. April 1931 § 32, Stk. 2, omhandlede *Timelærere* fastsættes fra 1. November

1943 at regne til 90 pCt. af et Beløb, svarende til den for fast ansatte Lærere normerede Grundlønning og eventuelt Stedstillæg, hvorudover ydes et Beløb, svarende til det fulde for Stillingen fastsatte Reguleringstillæg samt midlertidigt Tillæg og eventuelt Børnetillæg. Efter 3 Aars Forløb udgør Lønnen fuld Begyndelsesløn for fast ansatte Lærere.

Efter samme Regler beregnes Lønnen for *Vakancelærere* i ledige Embeder, for saa vidt Vakancelæreren har virket mere end 1 Aar i samme Embede.

§ 2. Lønnen til de i Lærerlønningssloven af 28. April 1931 § 32, Stk. 3, omhandlede *faste Vikarer* fastsættes fra 1. November 1943 at regne til 80 pCt. af et Beløb, svarende til den for fast ansatte Lærere normerede Grundlønning samt eventuelt Stedstillæg, hvorudover ydes et Beløb, svarende til 90 pCt. af det for Stillingen fastsatte Reguleringstillæg, midlertidige Tillæg samt eventuelt Børnetillæg. Efter 3 Aars Forløb udgør Lønningen 90 pCt. af et Beløb, svarende til Grundlønnen og eventuelt Stedstillæg for fast ansatte Lærere, hvorudover ydes et Beløb, der svarer til det fulde for Stillingen normerede Reguleringstillæg, midlertidige Tillæg og eventuelle Børnetillæg.

§ 3. Under *Konstitution* foretaget i Stillinger, som ifølge Skolelovgivningen forudsætter kongelig Udnævnelse, men som indtil videre i Tilfælde af Ledighed besættes ved Konstitution af Undervisningsministeriet efter den ved Embedsledighed sædvanlige Behandling og Indstilling af de dertil kompetente Myndigheder, tillægges der den paagældende den fulde Lønning for vedkommende Stilling med Pensionsfradrag, som om han var udnævnt i Stillingen.

§ 4. Naar en *Aspirant* er fyldt 22 Aar og har gjort Aspiranttjeneste i saa langt et Tidsrum, at han i denne Henseende opfylder Betingelserne for Ansættelse som Tjenestemand, vil den paagældende fra den første i den paafølgende Maaned være at aflønne med den fulde Begyndelsesløn i Tjenestemandsstillingen med Fradrag af et til Pensionsfradraget svarende Beløb. Ordningen har tilbagevirkende Kraft fra 1. November 1943.

§ 5. Saafremt en Tjenestemand i Folkeskolen uden Afbrydelse har *fungeret i mere end 1 Aar i højere Stilling*, hvad enten Konstitution har foreligget eller ikke, tillægges der ham

for den Del af Funktionstiden, der varer ud over 1 Aar, og som falder inden for Finansaarene 1942—43, 1943—44 og 1944—45, et Konstitutionsvederlag, der svarer til Forskellen mellem den fulde Lønning i den hidtidige Tjenestestilling og den Lønning, den paagældende vilde oppebære ved Udnævnelse i den højere Stilling.

§ 6. Reglerne i §§ 1—4 i nærværende Lovanordning har Gyldighed for Finansaaret 1944—45.

Lovanordningen kan, saafremt særlige Forhold taler derfor, optages til Revision pr. 1. November 1944.

188. Lovanordning om Ændring i Lov Nr. 167 af 28. April 1931 om Lønninger m. m. for Folkeskolens Lærere. [C. Sp. 2571]. Udstedt af Undervisningsministeriet 6. April 1945 (Lov-Tid. Nr. 173).

Ved Lovanordningen forlænges Gyldigheden af de i Lovanordning Nr. 177 af 3. Maj 1944 (jfr. nærmest foregaaende Sag) fastsatte Bestemmelser for Finansaaret fra 1. April 1945 til *31. Marts 1946*. Saafremt særlige Forhold taler derfor, kan Lovanordningen dog optages til Revision pr. 1. November 1945.

189. Lovanordning angaaende forskellige midlertidige Ydelser til Folkekirkens Præster og Regulering af de Præsterne tilkommende Befordringsgodtgørelser. [C. Sp. 1591]. Udstedt af Kirkeministeriet 6. September 1944 (Lov-Tid. Nr. 282).

Da Kirkeministeriet har anset det for paakrævet, at der for Finansaaret 1944—45 udredes forskellige midlertidige Ydelser til visse af Folkekirkens Præster samt foretages en Regulering af Præsternes Befordringsgodtgørelser, er der herom udstedt en Lovanordning af følgende Indhold:

§ 1. Der tillægges de *Hjælpepræster*, som i Henhold til § 6 i Lov Nr. 143 af 28. April 1931 om Folkekirkens Lønningsvæsen i København og Frederiksberg eller § 8 i Lov Nr. 144 af samme Dato om Folkekirkens Lønningsvæsen uden for København og Frederiksberg m. m. oppe-

bærer Honorar af de kirkelige Lønningsmidler, et *midlertidigt Honorartillæg* svarende til det samlede Beløb af de Løntillæg (Reguleringsstillæg, Stedstillæg, Børnetillæg m. v.), der fra 1. April 1944 i Henhold til Kapitel 4 og 5 i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd og §§ 1, 2 og 3 i Lovanordning Nr. 60 af 15. Marts 1944 tilkommer Statens Tjenestemænd til Lønninger af samme Størrelse som Honoraret, med Fradrag af det Reguleringsstillæg, som var gældende pr. 1. Juli 1931 for Lønninger af tilsvarende Størrelse.

De fornævnte Tillæg træder fra 1. April 1944 at regne i Stedet for det hidtidige i Henhold til Finanslovhjemmel ydede midlertidige Honorartillæg.

§ 2. De i § 1 ommeldte Tillæg udredes af samme Midler som selve Honoraret.

§ 3. Forflyttes en af de i nærværende Lovanordning omhandlede Hjelpepræster fra denne Stilling til et efter Lov Nr. 143 eller Lov Nr. 144 af 28. April 1931 lønnet fast Præsteembede, kan der ydes ham *Flyttegodtgørelse* m. v. efter de Regler, der i Medfør af Lov Nr. 144 af 28. April 1931 § 75, jfr. § 34 i Lov Nr. 143 af samme Dato, er gældende ved Forflyttelse af de efter de fornævnte to Love lønnede Tjenestemænd.

§ 4. Der foretages af Kirkeministeriet efter Forhandling med Statens Lønningsraad en almindelig for Finansaaret 1944—45 gældende Regulering af de i Henhold til Lov Nr. 144 af 28. April 1931 om Folkekirkens Lønningsvæsen uden for København og Frederiksberg m. m. § 34, Stk. 1 og 2, fastsatte *Befordringsgodtgørelser*. Ved Reguleringen tages de i 1921 fastsatte Godtgørelser som Udgangspunkt med Hensyntagen til de siden da stedfundne Ændringer i Prisniveauet samt til de senere Forskydninger i Forholdene for de enkelte Embeders Vedkommende.

Ved Reguleringen bortses fra de i fornævnte Lov fastsatte Maksimalsatser.

§ 5. Til Hjælp til Bestridelsen af de Præsterne paa hvilende *Embedsudgifter* ydes der for Finansaaret 1944—45 hver af Sognepræsterne, de residerende Kapellaner og Kaldskapellanerne i *København og Frederiksberg* et midlertidigt Beløb paa 200 Kr., der udredes gennem de i § 29 i Lov

Nr. 143 af 28. April 1931 om Folkekirkens Lønningsvæsen i København og Frederiksberg ommeldte Ligninger.

I Tilfælde, hvor en Præst har ekstraordinært store Embedsudgifter, kan Ministeriet ganske undtagelsesvis forhøje det anførte Beløb, dog ikke ud over 400 Kr.

§ 6. Nærværende Lovanordning har kun Gyldighed for Finansaaret 1944—45.

190. Lovanordning angaaende Udredelse af de i Lovanordning Nr. 282 af 6. September 1944 omhandlede midlertidige Ydelser til Folkekirkens Præster ogsaa for Finansaaret 1945—46. [C. Sp. 1877]. Udstedt af Kirkeministeriet 22. Marts 1945 (Lov-Tid. Nr. 142).

Lovanordningen indeholder for *Finansaaret 1945—46* tilsvarende Bestemmelser som fastsat i ovennævnte Lovanordning (jfr. nærmest foregaaende Sag) for 1944—45.

191. Lovanordning om Udskydelse af Valg til Menighedsraad. [C. Sp. 17]. Udstedt af Kirkeministeriet 22. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 457).

Da man paa Grund af de ekstraordinære Forhold ansaa det for nødvendigt, at Menighedsraadsvalgene, der tidligere i Henhold til Lov Nr. 373 af 24. August 1942 (Aarbog 1941—42, Side 485) var udskudt fra November 1942 til November 1943, paa ny blev udskudt, indeholder Lovanordningen følgende Bestemmelser:

§ 1. De Valg af Menighedsraadsmedlemmer, som i Henhold til Lov om Menighedsraad Nr. 280 af 30. Juni 1922 § 3, Stk. 1, og § 8, jfr. Lov Nr. 373 af 24. August 1942, skulde have været afholdt i Tiden fra den 20. til den 30. November 1943, dog inden Kirkeaarets Udgang, udskydes til Foretagelse i *Tiden fra den 20. til den 30. November 1944*, dog inden Kirkeaarets Udgang.

§ 2. Valgperioden for de efter de senest afholdte Valg til Menighedsraad tiltraadte Menighedsraadsmedlemmer saavel som for disses Stedfortrædere forlænges, indtil nye Valg har fundet Sted.

192. Lovanordning om Udskydelse af Valg til Menighedsraad. [C. Sp. 1587]. Udstedt af Kirkeministeriet 19. August 1944 (Lov-Tid. Nr. 266).

Ved Lovanordningen udskydes Menighedsraadsvalgene paa ny, saa at de først skal foretages i Tiden fra den 20. til den 30. November 1945, dog inden Kirkeaarets Udgang.

193. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 360 af 9. Oktober 1939 om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet. [C. Sp. 11]. Udstedt af Marineministeriet 19. Oktober 1943 (Lov-Tid. Nr. 450).

Ved Lov Nr. 438 af 31. Oktober 1942 (Aarbog 1942—43, Side 427) forlængedes Gyldighedstiden for de i Lov Nr. 360 af 9. Oktober 1939 indeholdte Bestemmelser til 31. Oktober 1943. Den forlængedes herved yderligere for et Aar til *31. Oktober 1944*.

194. Lovanordning om Forlængelse af Lov Nr. 360 af 9. Oktober 1939 om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet. [C. Sp. 1621]. Udstedt af Marineministeriet 27. Oktober 1944 (Lov-Tid. Nr. 333).

Lovanordningen forlænger for endnu et Aar ovennævnte Lov, der herefter har Gyldighed til *31. Oktober 1945*.

Sagregister.

	Side
Administration af visse Aktieselskaber, se Tvungen Likvidation.	
Aktier, Beskatning af Fortjeneste ved Realisation af, Lovanordning	452
Alders- og Invaliderentydere, Tillæg til, Lov	220
— — — — — , Lovanordninger	508
Aldersrentenydere, Huslejetilskud til, Lovanordninger	508
	og 509
Allierede Tropper, Indkvartering af, se Indkvarterings- lovgivningen.	
Amerikas Forenede Stater, Kredit til Varekøb i, Lov	101
Apotekerbevillinger, Bevarelse af, Lov	201
Apotekerlovgivningen, Lovanordning vedrørende . . .	493
Arbejder for udenlandsk Regning, Kontrol med, Lov- anordninger	504
Arbejdsfordeling og Arbejdsløshedsunderstøttelse, Lov- forlængelse	217
— , Lovanordninger	495—503, 510
Arbejdsforhold, Bortfald af Loven om, Lov	215
— — — — — , Forlængelse af Loven om, Lovanord- ninger	499
Arbejds- og Socialministeriet, Lov om Lovanordnin- ger under	210
Arveafgift, midlertidig, Lovforlængelse	131
— — — — — , Lovanordning	458
Avancebegrænsning vedrørende tyske Leverancer m. v., Regeringsforslag	369

	Side
Badeforbud, Lov	199
Bangsted, Helge, Samtykke til Fængsling af	405
Bankkonti, Spærring af visse, Lov	251
Bankloven, Forlængelse af Tillægget til, Lovanordning	521
Bank- og Sparekasseindlaan, se Formueopgørelse.	
Befæstningsanlæg, Sløjfning af tyske, se Tankgrave.	
Benzinafgiften, midlertidig Forhøjelse af, Lovforlængelse	133
— , Lovanordninger	457, 458
Beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, Lovanordninger	449
Beslaglæggelse af Vaaben, Motorkøretøjer og Ejendomme m. v., Forlængelse af Loven om, Lovanordninger	529, 530
Besættelsestidens Ofre, Erstatning til, Lov	340
Betalinger, Revision af tyske, Lov	253
Boliganvisning, Lov	178
Bornholm, Krigsskaderne paa, Lov	184
Brændselhjælp til arbejdsløse, Lovanordninger	498
Brændselmaterialer, indenlandske, Lovanordning	482
Byggeri, Støtte til, Lovanordninger	485—488
Bygningsskat, Nybygningers Fritagelse for, Lovanordninger	458
Børneværn, Statstilskuddet til forebyggende, Lov	225
Børsskat, se Værdipapirer.	
Civilbeskyttelsestjeneste, Lovændring	209
Clausen, Frits, Samtykke til Fængsling af	405
Dagsordener:	
Udtalelser af Minister Juul Christensen (1. Oluf Pedersen. 2. Fr. Dalgaard m. fl.)	301

Fordømmelse af partipolitisk Udnyttelse af Frihedskampen (1. Oluf Pedersen. 2. Alsing Andersen m. fl.)	409
Ønske om at Forsvarsministeren ikke handler uden om Rigsdagen (vedrørende Hvervning) (Oluf Pedersen)	414
Danske Søfarendes Mindefond af 1945, se Søfarendes Mindefond.	
Dødsstraf, se Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed.	
— , se Retsplejeloven.	
Eftergivelse af Kommunehjælp, se Kommunehjælp.	
Ejendomsskyldvurderingen, Udskydelse af, Lovanordning	459
Ekspropriationer, Lovanordninger	528, 529
Elektriske Stærkstrømsanlæg, Lovændring	278
Embedslægevæsenet, Udskydelse af Revisionen af Loven om, Lov	196
Erhvervsinteresser, Fremme af, Lovanordning	518
Erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Lovanordninger	517, 518
Erstatning til Besættelsestidens Ofre, se Besættelsestidens Ofre.	
Fast Ejendom, Erhvervelse af, Lovændring	171
— — , Lovanordning	488
Fattighjælp, Eftergivelse af, se Kommunehjælp.	
Finanslovanordninger	433, 439
Finanslovanordning for 1945—46, Lov om	63
Finansministeriet, Love om Lovanordninger under .	93, 94
Fiskere, se Søfarende og Fiskere.	
Fiskerfartøjer, Nybygning af, Lovanordninger . .	484, 485

	Side
Fiskerilovgivningen, Lovanordninger vedrørende	482—485
Fjerkræ, Forhandling af, Lovanordninger	481
Flygtninge, Anbringelse af, se Indkvarteringslovgivningen.	
Flæskeordning for 1945—46, Lov	162
Folkebespisning, Lovanordninger	492
Folketingsvalglisten, Udarbejdelse af, Lovændring	188
—, se Kommunehjælp, Eftergivelse af.	
Forbrugsafgifter, midlertidige, Lovændring	126
—, Lovforlængelse	128
—, Lovanordninger	455
Forebyggende Børneværn, se Børneværn.	
Forenede Nationer, De, se San Francisco Pagten.	
Formueopgørelse, en ekstraordinær, Lov	102
—, Lovtillæg	124
Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed, Tillæg til Straffeloven vedrørende	283
— og anden landsskadelig Virksomhed, Tillæg til Loven om	311
Forsvarslovene, Afgivelse fra Bestemmelser i, Love 330, 332 og 333	333
Forældelsesfrister, Forlængelse af, Lov	323
—, Lovanordning	532
Forældreraad, Valg til	327
—, Lovanordninger	533, 534
Fragtnavn, se Handelsskibsfarten og Skibsfarten.	
Fremmedloven, Ændring af, Lovanordning	531
Fridage, Godtgørelse for mistede	464
Frugtplantager m. v., Oprettelse af, Lovanordninger	477
—, og	478
Funktionærloven, Lovanordninger vedrørende	505
—, Udskydelse af dens Revision, Lov.	219

Generatorbiler, se Ikke-benzindrevne Biler.	
Grundskyld, se Offentlig Økonomi.	
Grundstigningsskyld, Revision af Loven om, Lov....	136
Grønlands Forsvar, Overenskomst med U. S. A. an- gaaende, Beslutning	384
Gældsbegrænsningsloven, Lovforlængelse	175
— , Lovanordning	488
H andelsrejsende, Benzintildelingen til, Forespørgsel..	415
Handelsskibsfarten, international Aftale om samordnet Kontrol med, Beslutning	387
Hjemrejse og Ferie for søfarende, se Søfarende.	
Hovedstadskommunerne, den økonomiske Udligning mellem, Lovanordninger	490, 491
Husholdningsraad, Udskydelse af Revisionen af Loven om Oprettelse af et, Lov	195
Husmandsbrug, se Mindre Landbrug.	
Hvedeafgift og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrøds- prisen, Lovforlængelse	165
— , Lovanordning	474
Hvervning, Forespørgsel	413
— til tysk Krigstjeneste, Afskedigelse af mili- tære Tjenestemænd som Følge af, Lov ..	329
Hypotekbankens Regnskaber, Beslutninger	383
Hædersgaver, se Besættelsestidens Ofre samt Søfarende og Fiskere.	
Hærens Ordning, Afvigelse fra Bestemmelser i, Lov.	330
— — , se Forsvarslovene.	
Høstpanteret, Lovanordninger	475
I kke-benzindrevne Biler, Afgift af, Lov	277
— — , Lovforlængelse	278

	Side
Indenrigsministeriet, Lov om Lovanordninger under..	170
Indfødsrets Meddelelse, Lovanordning.....	494
Indkomst- og Formueskat, Lovanordninger vedrørende	450
	og 451
Indkvarteringslovgivningen, Tillæg til, Lov.....	205
Indkøbsforeninger for mindre Jordbrugere, Lovanord-	
ninger.....	478
Indlaan, Udbetaling af, Lovanordninger.....	521
Internerede, Oprejsning til uforskyldt, Regeringsforslag	371
Interneringer, de foretagne.....	282
Invaliderentenydere, se Alders- og Invaliderentenydere.	
Justitsministeriet, Lov om Lovanordninger under....	281
Juul Christensen, Kritik af Udtalelser af Minister....	300
Jørgensen, Einer, Samtykke til Fængsling af.....	405
Kirkeministeren, hans Deltagelse i et Stævne i Lübeck	
i 1938, Forespørgsel.....	407
Kirkeministeriet, Lov om Lovanordninger under....	328
Kommunale Arbejder, Tilskud til, Lovanordninger 504, 505	
Kommunehjælp, Eftergivelse af, Lov.....	233
Kommunerne, Statstilskud til, Lovanordninger.....	490
Kommunistisk Parti, Danmarks, Lov om.....	84
Kornordningen, Lovanordninger vedrørende....	472—474
Kreditfond, Ændring af Loven om, Lovanordninger 449, 450	
Kreditforeningslaan, Overførelse af, Lovanordninger..	489
	og 490
Krigsforsikringen af Landbrugsjord, se Tankgrave.	
— af privat Indbo, Lovanordning....	523
Krigskonjunkturskat, Lovanordninger.....	454
Krigsmæssige Begivenheder, Hjælp i Anledning af, Lov-	
anordning.....	511

1945	Sagregister.	547
		Side
Krigsulykkesforsikring, Ændring af Loven om, Lov-	anordning	522
—	, se Søfarende.	
Kvægtuberkulose, Bekæmpelse af, Lovanordninger 478,		479
L andarbejderboliger, Opførelse af, Lovforlængelse . . .		168
—	, Opførelse af, Lovanordning	476
Landbrugets Gæld, Foranstaltninger vedrørende, Lov-	anordninger	475, 476
Landbrugsprodukter, Udførelse af, Lovanordninger..		480
Latrin, Forbud mod dets Anvendelse som Gødning, Lov-	anordning	493
Lejeloven, Lovændring		175
Levertranpræparat, Lovanordninger		514, 515
Levnedsmidler, Hjælp til Indkøb af, Lovforlængelse..		223
—	, —	, Lovanordninger . 513
		og 514
Likvidation af Aktieselskaber, se Tvungen Likvidation.		
Livsforsikring, Statsanstalten for, Lov		137
Livsstraf, se Dødsstraf.		
Lodsvæsenet, Lov om Opretholdelse af Lovanordning	vedrørende	339
—	, Lovanordninger	539
Lovanordninger		431
Luftværnslovgivningen, Forlængelse af, Lovanordning		494
Lærerlønninger		328
—	, Lovanordninger	534—536
Lønninger, Regulering af, Lovanordninger		432, 433
M anufakturvarer m. v., Ophævelse af Afgiften paa . . .		126
Materialprøveraad, Statens, Lovanordning		526
Menighedsraadsvalg, Lovanordninger		538, 539

Militære Tjenestemænd, Afskedigelse af, se Hvervning til tysk Krigstjeneste.	
Militær Straffelov og Retsplejelov, se Forsvarslovene.	
Mindefond, se Søfarendes Mindefond.	
Mindre Landbrug, Oprettelse af, Lovforlængelse	167
— — — — — , Lovanordning	476
Ministeriet for Handel, Industri og Søfart, Lov om Lovanordninger under	244
Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Lov om Lovanordninger under	155
Modstandsbevægelsens Befalingsmænd, Adgang til Ansættelse inden for Hær og Flaade for, Lov	335
Motorkøretøjer, Afgiften af, Lovanordninger	526, 527
— — — — — , Fremskaffelse af visse Motorkøretøjer og Udførelse af visse Transporter, Lov	247
— — — — — , Omsætningsafgiften af, Lovforlængelse .	135
— — — — — , Lovanordninger	457
— — — — — , se Ikke-benzindrevne Biler.	
Nazistiske Folketingsmænd, Samtykke til Fængsling af	405
Normalbidrag efter Forsorsloven, Lovanordning	509
Normeringslovanordninger	444, 445
Offentlige Arbejder, Formidling af Arbejdskraft til, Lovanordninger	503, 504
Offentlig Økonomi, Orden i, privat Forslag	377
Ost, Forhandling af, Lovanordninger	479
Overarbejde, Forbud mod, Lovanordninger	503
Parlamentarisk Kommission, Nedsættelse af en	302
— — — — — , Beslutning	402
Patentlovgivningen m. v., Lovanordninger vedrørende	526

	Side
Pressesekretariat, Ministeriernes.....	69
Prioritetslaan, kortfristede, Lovanordninger.....	489
Prislovgivningen, Lovanordninger vedrørende...	516, 517
Præster, Ydelser til, Lovanordninger	536—538
R aastoffer i Undergrunden, Lovtillæg.....	280
Rabatkortordning, se Levnedsmidler.	
Reguleringstillæg, se Tjenestemænd.	
Retsplejeloven, Ophævelse af Bestemmelsen om Forelæggelse af alle Dødsdomme for Kongen, Lov.....	310
— , Tillæg angaaende Forræderisager m. v., Lov.....	302
— , Ændringer i (vedrørende politiske Forbrydelser m. v.) Lovændringer.....	282
Revision af tyske Betalinger, se Tyske Betalinger.	
Rigsdagsvalg, se Folketingsvalglistor og Valgloven.	
Ro og Orden, Opretholdelse af, Forslag til Beslutning.	406
Rugbrødsprisen Nedbringelse af, se Hvedeafgift.	
— , Lovanordning.....	474
S abotagevagter, Ophævelse af Loven om, se Sikkerhedsforanstaltninger.	
San Francisco Pagten, Danmarks Ratifikation af, Beslutning.....	392
Seddelpenge, Ombytning af, se Formueopgørelse.	
Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder, Ophævelse af, Lov.....	283
Skatkammerbeviser, se Statsobligationer.	
Skibsfarten, ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende (Fragtnævn), Lovtillæg.....	260
— , Lovanordninger.....	525

	Side
Skolebespisning, Lovanordninger	515, 516
Skolebygninger, Statens Tilskud til	327
— , Lovanordninger	533
Skotøj, Erstatningsmaterialer i, Lovanordninger..	520, 521
Smitsomme Sygdommes Udbredelse, Foranstaltninger mod, Lovanordninger..	492, 493
— — — , se Badeforbud.	
Smør og fremmede Landbrugsprodukter, Handelen med, Lovanordninger	479, 480
Smørordningen, Lov	158
— , Lovanordninger	472
Sommertid, Lovanordninger	431, 432
Sparekasseloven, Forlængelse af Tillægget til, Lovanordning	522
Spærring af visse Bankkonti, Lov	251
Statsanstalten for Livsforsikring, Lov	137
— - — , Lovanordning	471
Statsbanernes Takster, Lovanordning	527
Statsgælden, dens Størrelse	82
Statsgældsbeviser, se Statsobligationer.	
Statsministeriet, Lov om Lovanordninger under	84
Statsobligationer, Udstedelse af 10- og 5-aarige m. v., Lovforlængelse	96
— , Lovanordninger	445—448
Statsregnskaberne for 1941—42, og 1942—43, Beslutninger	382
Statsregnskaberne for 1942—43 og 1943—44, Oversigter	71
Stats-Spareobligationer, se Statsobligationer.	
Sterlingkursen, dens Fastsettelse, Forespørgsel	411
Straffelovstillæg, se Forræderi og anden landsskadelig Virksomhed.	

Stærkstrømsanlæg, se Elektriske Stærkstrømsanlæg.	
Sukkerordningen, Lovanordninger	519, 520
Svangerskabshygiejne, Lov	196
Sverige, Optagelse af Kreditter i, Lov	99
— , — - — - , Lovændring	100
Sydslesvig, Danmarks kulturelle Arbejde og Interesser i, Forespørgsel	416
Syfilis, Forebyggelse af, se Svangerskabshygiejne.	
Søfarende, de ydede rentefri Laan til, se Søfarendes Mindefond.	
Søfarende, Hjemrejse og Ferie for, Lov	262
Søfarende, Krigsulykkesforsikring for, Lovændring . . .	270
Søfarende og Fiskere, Hædersgaver til, Lov	266
— - — , — - , Lovtillæg	270
Søfarendes Mindefond, Lov	273
Søkrigsforsikring, Lovanordninger vedrørende . . .	524, 525
Sønderjylland, Udskydelse af Valg til Skolekommis- sionerne i, Lovanordning	494
Sønderjyske Laan, Lempelser for, Lovanordning	450
Søværnets Ordning, Afbvigelse fra Bestemmelser i, se Forsvarslovene.	
Tankgrave, Opfyldning af, Lov	237
Tidsregning, særlig, se Sommertid.	
Tilbagebetaling af Fortjeneste ved Arbejde i tysk In- teresse, Regeringsforslag	365
Tillægsbevilling for 1943—44, Lovanordning	440
Tillægsbevillingslov for 1944—45	77
Tjenestemandsdømstol, Oprettelse af en, Lov	142
— , — - - , Lovændring	154
Tjenestemænd, Reguleringstillæg, Lovændring	138
— , — , Lovanordninger	459—471

	Side
Tjenestemænd, Statens, Lovændring (vedrørende Udenrigstjenesten)	92
Toldafgifter, midlertidige, Lovforlængelse	130
Toldlovgivningen, Lovanordninger vedrørende	456
Trafikministeriet, Lov om Lovanordninger under	280
Transporter, Udførelse af visse, se Motorkøretøjer.	
Tvungen Likvidation eller Administration af visse Aktieselskaber, Lov	258
Tyske Betalinger, Revision af, Lov	253
Tyske Flygtninge, Anbringelse af	101, 207
Tyske Kapitalinteresser, se Tvungen Likvidation.	
.	
Udbyttebegrænsning, Lovforlængelse	246
— , Lovanordning	522
Udenrigstjenesten, Lov	86
Uforskyldt internerede, se Internerede.	
Ulykkesforsikringslovgivningen, Lovanordninger vedrørende	506, 507
Undergrunden, Raastoffer i, se Raastoffer i Undergrunden.	
Undervisningsministeriet, Lov om Lovanordninger under	327
Uniformsforbudet, Forlængelse af, Lovanordninger	530, 531
.	
Vaabenforbud, Lovforlængelse	326
— , se Beslaglæggelse af Vaaben.	
Valgloven, Lovændring	192
— , Tillæg til, privat Forslag	380
— , se Folketingsvalglisten og Kommnehjælp.	
Valgs Prøvelse	420
Valg til Kommissioner og Hverv	424
Vandløb, Rensning af, Lovændring	165

1945	Sagregister.	553
		Side
Ventepenge til afskedigede Ministre		406
Vestre Fængsel, Begivenhederne den 20.—21. Juli 1945 omkring, Forespørgsel		410
Værdipapirer, Kontrolforanstaltninger vedrørende, se Formueopgørelse.		
— , Stempelafgift ved Overdragelse af, Lov- forlængelse		131
— , Lovanordninger		452, 457
Værnemageri, Straf for, se Forræderi og anden lands- skadelig Virksomhed.		
— , se Tilbagebetaling af Fortjeneste.		
Værnepligtige, Hjælp til, Lov		231
Værnepligtsloven, midlertidige Ændringer i, Lov		202
Æg, Ind- og Udførsel af, Lovanordninger		481
Ægtevielser, Lovanordning om visse		531
Østgrønlandsoverenskomsten, Protokol angaaende, Be- slutning		390

Rettelse

Side 87, Linie 15 fra oven staar »Sydafrika« i Stedet for »Sydamerika«.